

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

HATAY DÖRTYOLLU ÂŞIKLAR EMİN CAN VE MUSTAFA CENGİZ'E AİT
ŞİİRLERİN İŞLEVSEL TEORİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

TEZİ YAZAN

Sonay AKAR KAZAN

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Begüm KURT

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Sevin ARSLAN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ayhan KARAKAŞ (Çukurova Üniversitesi)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / OCAK 2024

ONAY SAYFASI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;
2020012022 numaralı öğrencimiz olan **Sonay AKAR KAZAN** tarafından hazırlanan
“**Hatay Dörtüyllü Aşıklar Emin Can ve Mustafa Cengiz’e Ait Şiirlerin İşlevsel Teori
Bağlamında Değerlendirilmesi**” başlıklı bu tez çalışması jürimiz tarafından **oybirliğı**
ile **Türk Dili ve Edebiyatı** Ana Bilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul
edilmiştir.

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti İmzalıdır.)

Üniv. İçi-Jüri Asıl Üyesi-Tez Danışmanı-Jüri Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Begüm KURT

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti İmzalıdır.)

Üniv. İçi Asıl Üyesi: Prof. Dr. Sevin ARSLAN

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti İmzalıdır.)

Üniv. Dışı – Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ayhan KARAKAŞ

(Çukurova Üniversitesi)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti İmzalıdır.)

12/01/2024

Prof. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

İTHAF

Attığım her adımda benden desteğini ve sevgisini esirgemeyen annem, eşim, çocuklarım ve kız kardeşime teşekkürlerimi sunarım. Yaptığım çalışmanın her satırında sizlerden de bir söz, bir nefes var. Çocuklarımın ve eşimin çalışma süresince gösterdiği sabır için ayrıca minnettarım.

Sevgili Aileme...

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

12/01/2024

Sonay AKAR KAZAN

TEŞEKKÜR

Hatay Dörtuyollu âşıklardan Mustafa Cengiz ve Emin Can'ın şiirlerini ele aldığım bu çalışmada yüksek lisans derslerimde bilgileri vasıtasıyla kendimi geliştirmeme olanak sağlayan hocalarım Dr. Öğr. Üyesi BELDE AKA KİYAĞA'ya, Doç. Dr. ŞİRVAN KALSIN'a ve Prof. Dr. SEVİN ARSLAN'a teşekkürlerimi sunarım. Tez yazımı sürecinde bilgilerini ve yardımlarını benden esirgemeyen Aşık MUSTAFA CENGİZ, araştırmacı yazar AHMET HİNTOĞLU ve Aşık EMİN CAN'ın oğlu MEHMET CAN'a teşekkür ederim. Tez yazımı süresince benden bilgi, destek ve yardımlarını esirgemeyen sayın tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi BEGÜM KURT'a teşekkürlerimi borç bilirim.

ÖZET

HATAY DÖRTYOLLU ÂŞIKLAR EMİN CAN VE MUSTAFA CENGİZ'E AİT ŞİİRLERİN İŞLEVSEL TEORİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Sonay AKAR KAZAN

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Begüm KURT

Ocak 2024, 664 Sayfa,

Aşıklık geleneğinin kökleri^, eski Türk topluluklarında yer alan kam, şaman, baksı isimleriyle tanınan, kopuz eşliğinde söyledikleri sözlü kültür ürünlerinin günümüze taşınmalarını sağlayan ozanların ilk yerleşim yeri olan Orta Asya'ya dayanmaktadır. Gelenek yüzyıllar boyunca gelişim ve değişim içinde olmasına rağmen günümüzde çözülüş süreci yaşamaktadır. Ozanlardan aşıklara evrilen gelenekte, aşıkların rolü toplumun acılarına, sevinçlerine, dertlerine, kederlerine, toplum içindeki aksaklıklara, gelenek ve göreneklerin aktarımına olanak sağlamak ve bireylerin, toplumların sesi olmaktır. Âşıklık geleneğinin kendi içinde oluşturduğu kuralları vardır. Hatay ili aşıklık geleneğinin yok olmasını önlemek, geleneğin devamlılığını sağlamak amacıyla il ve ilçe bazında şiir şölenleri ve anma geceleri düzenlenmektedir. Toplumun sözcüsü olan aşıklar, yaşadıkları döneme ışık tutarken yöre halkının yaşamı içerisindeki her çeşit konuyu işlemişlerdir ve bunu yaparken kültür aktarımı işlevini de yerine getirmişlerdir. 21. yüzyıl aşıklarından olan ve Hatay'ın Dört Yol ilçesinin Ocaklı Köyü'nde yaşayan aşıklarımızdan Aşık Mustafa Cengiz ve Aşık Emin Can şiirlerinde, yöre kültürüne ait olan her türlü konuyu geçmişten günümüze işleyerek yörenin sosyo-kültürel özelliklerini yeni nesillere aktarmışlardır. Gelenekten beslenen aşıklarımız değişen teknolojik gelişmelere de uyum sağlayarak facebook ve YouTube gibi iletişim araçlarını da kullanmışlardır. Edebi araştırmalar içerisinde aşıkların şiirleri şekil, tür ve içerik bakımından detaylı olarak incelenmiştir ancak işlevsel teori bağlamında yeteri kadar inceleme yapılmamıştır. Bu çalışmada yer alan aşıklarımızın şiirleri bu nedenle Bascom'un Folklorun Beş İşlevine uygunlukları açısından karşılaştırmalı olarak incelenmek istenmiştir. Bu araştırmada elde edilen bilgiler yazılı ve sözlü kaynaklar ışığında bilimsel bir çalışma niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Aşıklık Geleneği, Aşık Mustafa Cengiz, Aşık Emin Can, İşlevsel Teori, Dört Yol

ABSTRACT**EVALUATION OF POEMS BY HATAY DÖRTYOLLU MINDS EMİN CAN AND MUSTAFA CENGİZ IN THE CONTEXT OF FUNCTIONAL THEORY****Sonay AKAR KAZAN****Master's Thesis, Department of Turkish Language and Literature****Supervisor: Dr. Begüm KURT****January 2024, 664 Pages**

The roots of the minstrelsy tradition date back to Central Asia, which was the first settlement of the bards known by the names of kam, shaman and baksı in the ancient Turkish communities, who helped carry the oral culture products they sang accompanied by kopuz to the present day. Although the tradition has been developing and changing for centuries, it is in danger of extinction today. In the tradition that evolved from bards to minstrels, the role of minstrels is to enable the transfer of traditions and customs to the pain, joy, troubles, sorrows, disruptions within the society, and to be the voice of individuals and societies. The minstrelsy tradition has its own rules. Hatay province organizes poetry festivals and commemoration nights on provincial and district basis in order to prevent the extinction of the tradition of minstrelsy and to ensure the continuity of the tradition. As the spokespeople of the society, asiks shed light on the period in which they lived, and covered all kinds of issues in the lives of the local people, and while doing so, they also fulfilled the function of transmitting culture. Aşık Mustafa Cengiz and Aşık Emin Can, who are 21st century lovers and live in Ocaklı Village of Hatay's Dört Yol district, have conveyed the socio-cultural characteristics of the region to new generations by covering all kinds of issues related to the local culture from past to present in their poems. Our lovers, nourished by tradition, have adapted to changing technological developments and used communication tools such as Facebook and YouTube. Within literary research, lovers' poems have been examined in detail in terms of form, genre and content, but they have not been examined sufficiently in the context of functional theory. For this reason, the poems of the lovers in this study were intended to be examined comparatively in terms of their suitability to Bascom's Five Functions of Folklore. The information obtained in this research is a scientific study in the light of written and oral sources.

Keywords: Tradition of minstrelsy, Aşık Mustafa Cengiz, Aşık Emin Can, Functional Theory, Dört Yol

ÖN SÖZ

Sözlü kültürün aktarımı işlevini üstlenen kam, şaman, baksı ve bugünkü adıyla aşıklar yaşadığı yöreye ait tarihi, sosyal, kültürel olayları şiirlerine yansıtarak toplumun aynası olmuşlardır. Âşık edebiyatı, yüzyıllar boyunca çeşitli gelişim ve değişimlerden geçmiş kendi içinde belirli kuralları ve töresi olan bir gelenektir. 1950’li yıllardan itibaren ortaya çıkan teknolojik gelişmelerle birlikte gelenek hem toplumun her kesimine kendi kültürel öğelerini tanıtmaya imkanı bulmuştur hem de geleneğin yok oluşuna doğru inişe geçmiştir. Toplum, eline geçen her bilgiyi her ürünü hızlı bir şekilde tüketerek yeni ürünlerin oluşumu için gerekli olan zamanı aşıklara vermemiştir. Yaşadığı toplumun sözcüsü olan aşıklar, yöre halkının yaşamındaki her türlü konuyu şiirlerinde işleyerek kültür aktarımı işlevini de üstlenmişlerdir.

Aşık Mustafa Cengiz ve Emin Can içinde buldukları topluluğun aşklarını, inançlarını, ağız özelliklerini, sevinçlerini, acılarını, toplumsal olaylarını, tarihlerini, topluma katkıda bulunan önemli kişileri ve doğal güzelliklerini şiirlerinde işleyerek kültürel aktarım görevini yerine getirmişlerdir. Gelenekten beslenen iki aşık ayrıca teknolojik gelişmelere de uyum sağlayabilmişlerdir.

Bu çalışmada, Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in hayatı ve şiirleri derlenerek incelenmiştir. Her iki aşığında şiirleri karşılaştırmalı olarak gelenek kuralları çerçevesinde ele alınmıştır. Hatay aşıklık geleneği hakkında genel bilgiler verilerek, Dört Yolcu iki aşığın gelenek içindeki yeri belirlenmiştir. Halk Bilimi kuramları içinde yer alan, bağlam merkezli kuramlardan olan ve Malinowski’nin düşüncelerinden hareketle William Bascom’un önerdiği ‘‘Folklorun Dört İşlevi’’ ne ek olarak Halkbilimci İlhan Başgöz ’ün teklif ettiği beşinci işlevle beraber aşıkların şiirleri ‘‘Folklorun Beş İşlevi’’ ile incelenmiştir.

Edebiyat araştırmalarda folklorun işlevleri üzerine çalışmalar yapılmıştır ancak aşık şiirlerinin folklorun işlevlerine göre incelemesinin fazla yapılmaması bizi bu çalışmaya yönlendirmiştir.

Sonay AKAR KAZAN

Mersin/2024

İÇİNDEKİLER

KAPAK	i
ONAY SAYFASI	ii
İTHAF	iii
ETİK BEYANI.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
ÖN SÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xviii
TABLolar LİSTESİ.....	xix
EKLER LİSTESİ	xx
1. GİRİŞ	1
1.1. Hatay İlinin Tarihi, Fiziki ve Beşerî Coğrafyası	2
1.1.1. Hatay İlinin Tarihi.....	2
1.1.2. Hatay İlinin Fiziki Coğrafyası:	6
1.1.3. Hatay İlinin Beşerî Coğrafyası:	7
1.2. Dört Yol'un Tarihi, Fiziki ve Beşerî Coğrafyası	9
1.2.1. Dört Yol Tarihi:.....	9
1.2.2. Dört Yol'un Fiziki Coğrafyası:.....	13
1.2.3. Dört Yol'un Beşerî Coğrafyası:	14
1.3. Kuramsal Çerçeve.....	14
1.3.1. Aşıklık Geleneğine Genel Bir Bakış	14
1.3.2. Hatay Aşıklık Geleneği	20
1.3.3. Dört Yol Aşıklık Geleneği	24
2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	26
2.1. İşlevsel Halk Bilimi Kuramı ve Folklorun işlevleri	26
3. BULGULAR.....	29
3.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz Hayatı.....	29
3.1.1. Aşık Emin Can'ın Hayatı	29
3.1.1.1. Adı Soyadı ve Mahlası	29
3.1.1.2. Doğum Yeri ve Tarihi.....	29

3.1.1.3. Ölüm Tarihi.....	29
3.1.1.4. Ailesi	29
3.1.1.4.1. Baba Tarafı	29
3.1.1.4.2. Anne Tarafı.....	30
3.1.1.4.3. Kardeşleri	30
3.1.1.4.4. Evliliği.....	30
3.1.1.4.5. Çocukları	30
3.1.1.4.6. Öğrenimi	30
3.1.1.4.7. Askerliği	30
3.1.1.4.8. Çalışma Hayatı.....	31
3.1.2. Aşık Mustafa Cengiz Hayatı	32
3.1.2.1. Adı, Soyadı ve Mahlası	32
3.1.2.2. Doğum Yeri ve Tarihi.....	32
3.1.2.3. Ailesi	33
3.1.2.3.1. Babası.....	33
3.1.2.3.2. Annesi.....	33
3.1.2.3.3. Kardeşleri	33
3.1.2.3.4. Eşi ve Çocukları	33
3.1.2.3.5. Öğrenimi	34
3.1.2.3.6. Askerliği	34
3.1.2.3.7. Çalışma Hayatı.....	34
4. AŞIK EMİN CAN ve MUSTAFA CENGİZ'İN AŞIKLIK GELENEĞİNDEKİ YERİ.....	35
4.1. Aşık Emin Can Aşıklık Geleneğindeki Yeri	35
4.1.1. Aşık Emin Can Aşıklığa Başlaması	35
4.1.2. Etkilendiği ve Etkilediği Aşıklar.....	35
4.1.3. Aşıklığı.....	36
4.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Aşıklık Geleneğindeki Yeri.....	38
4.2.1. Aşıklığa başlaması	38
4.2.2. Etkilediği ve Etkilendiği Aşıklar.....	39
4.2.3. Aşıklığı.....	39
4.2.4. Eserleri	40
5. AŞIK EMİN CAN VE MUSTAFA CENGİZ'İN ŞİİRLERİNİN BİÇİM, İÇERİK, DİL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ.....	42

5.1. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Biçim Özellikleri.....	42
5.1.1. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ölçü.....	42
5.1.2. Âşık Emin Can'ın ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Durak.....	47
5.1.3. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Kafiye ve Redifler.....	51
5.1.4. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Kafiye Örgüsü.....	56
5.1.5. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ayak	61
5.1.6. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Hacim.....	62
5.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Nazım Biçimleri.....	63
5.2.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Koşmalar	63
5.2.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Semailer	64
5.2.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Destanlar	64
5.2.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Türküler.....	65
5.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Nazım Türleri.....	66
5.3.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ağıtlar	66
5.3.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Güzellemeler	67
5.3.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Koçaklamalar	67
5.3.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Taşlamalar	68
5.3.5. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Varsağılar	69
5.3.6. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Öğütlemeler.....	69
5.3.7. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Görülen Diğer Nazım Türleri	70
5.3.7.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Nefesler.....	70
5.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Şiirlerinde İçerik Özellikleri.....	71
5.4.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İşlediği Konular	71
5.4.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İşlediği Temalar.....	79
5.4.2.1. Aşk ve Sevgi Temalı Şiirler	79
5.4.2.2. Toplum Temalı Şiirler	81
5.4.2.3. İnsan Temalı Şiirler.....	82
5.4.2.4. İnanç Temalı Şiirler.....	83
5.4.2.5. Öğüt Temalı Şiirler.....	83
5.4.2.6. Övgü Temalı Şiirler.....	84
5.4.2.7. Yurt ve Belde Temalı Şiirler.....	85
5.4.2.8. Diğer Temalar	87

5.5. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dil ve Üslup Özellikleri	87
5.6. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Edebi Sanatlar.....	88
5.6.1. Teşbih.....	88
5.6.2. Tezat.....	90
5.6.3. Telmih	91
5.6.4. Tekrir.....	93
5.6.5. Tenasüp	93
5.6.6. Hüsn-i Talil	94
5.6.7. Tecahül-i Arif.....	94
5.6.8. Teşhis	95
5.6.9. Tevriye	96
5.6.10. İstiare.....	96
5.6.11. Kinaye	98
5.6.12. İstifham	98
5.6.13. Mübalâğa.....	99
5.6.14. Nida.....	100
5.6.15. Tariz (İğneleme).....	100
5.6.16. İştikak.....	101
5.6.17. Leff-ü neşr.....	101
5.6.18. Mecaz-ı Mürsel	102
5.7. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Alkış ve Kargışlar.....	103
5.7.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Alkış ve Kargışlar.....	103
5.7.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Alkış ve Kargışlar	104
5.8. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ağız ve Mahalli Unsurlar ...	104
5.8.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Ağız ve Mahalli Unsurlar	105
5.8.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde ağız ve mahalli unsurlar.....	105
5.9. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Atasözü ve Deyimler	105
5.9.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Atasözü ve Deyimler.....	106
5.9.1.1. Deyimler	106
5.9.1.2. Atasözleri	106
5.9.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Atasözü ve Deyimler.....	106
5.9.2.1. Deyimler	106
5.9.2.2. Atasözleri	106

6. AŞIK EMİN CAN VE MUSTAFA CENGİZ'İN ŞİİRLERİNDE KULLANDIĞI MOTİFLER	108
6.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Sevgiliye Ait Güzellik Motifleri.....	108
6.1.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Sevgiliye Ait Güzellik Motifleri.....	108
6.1.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Sevgiliye Ait Güzellik Motifleri	108
6.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Renk motifleri.....	109
6.2.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Renk Motifleri.....	109
6.2.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Renk Motifleri.....	109
6.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Doğa Motifleri.....	110
6.3.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Doğa Motifleri.....	110
6.3.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Doğa Motifleri	111
6.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dinî motifleri.....	111
6.4.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Dinî Motifleri	111
6.4.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dinî Motifleri.....	112
6.5. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Meslek-Unvan Adları	112
6.5.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Meslek-Unvan Adları	112
6.5.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Meslek-Unvan Adları.....	112
6.6. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Özel İsimler	112
6.6.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Özel İsimler	112
6.6.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Özel İsimler.....	113
6.7. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Akrabalık İsimleri.....	113
6.7.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Akrabalık İsimleri.....	113
6.7.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Akrabalık İsimleri	113
6.8. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Vücut Parçaları	113
6.8.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Vücut Parçaları.....	113
6.8.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Vücut Parçaları.....	113
6.9. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Giyim Adları.....	114
6.9.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Giyim Adları.....	114
6.9.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Giyim Adları	114
6.10. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Yiyecek ve İçecek Adları.....	114
6.10.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Yiyecek ve İçecek Adları	114
6.10.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Yiyecek ve İçecek Adları	114

6.11. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Eşya Adları	115
6.11.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Eşya Adları	115
6.11.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Eşya Adları.....	115
6.12. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Sayılar	115
6.12.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Sayılar	115
6.12.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Sayılar	116
6.13. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Geçiş Dönemleri.....	116
6.13.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Geçiş Dönemleri.....	116
6.13.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Geçiş Dönemleri	116
7. AŞIK EMİN CAN ve MUSTAFA CENGİZ'İN ŞİİRLERİNİN İŞLEVSEL TEORİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	116
7.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Hoşça Vakit Geçirme ve Eğlenme İşlevi.....	116
7.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İnançlara, Değerlere ve Törelere Destek Verme İşlevi	118
7.2.1. Dini Konular	118
7.2.1.1. Allah.....	118
7.2.1.2. Melek	119
7.2.1.3. Dört Kitap	119
7.2.1.4. Cennet-Cehennem.....	121
7.2.1.5. Helal-Haram.....	122
7.2.1.6. Sevap-Günah.....	122
7.2.2. Peygamberler	123
7.2.2.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Peygamberler.....	123
7.2.2.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Peygamberler	124
7.2.3. Tasavvufi Konular.....	125
7.2.3.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Tasavvufi Konular	125
7.2.3.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Tasavvufi Konular.....	126
7.2.4. Gelenek, Adet, İnanışlar.....	127
7.2.4.1. Aşıklık Geleneği ve Aşıklar	127
7.2.4.1.1. Aşık/Ozan.....	127
7.2.4.1.2. Türkü	128
7.2.4.1.3. Ağıt.....	128
7.2.4.1.4. Pir Sultan.....	129

7.2.4.1.5. Köroğlu	129
7.2.4.1.6. Aşık Veysel.....	130
7.2.5. İnsani Değerler.....	130
7.2.5.1. Aşk	130
7.2.5.2. Gurbet/Sıla	131
7.2.5.3. Özlem.....	131
7.3. Kültürü Gelecek Kuşaklara Aktarma ve Eğitim İşlevi.....	131
7.3.1. Atasözleri	132
7.3.1.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Atasözleri	132
7.3.1.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Atasözleri	132
7.3.2. Deyimler	132
7.3.2.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Deyimler.....	132
7.3.2.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Deyimler	132
7.3.3. İkilemeler	133
7.3.3.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde İkilemeler	133
7.3.3.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İkilemeler	133
7.3.4. Dualar.....	134
7.3.4.1. Aşık Emin Can'ın şiirlerinde dualar	134
7.3.4.2. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde dualar	134
7.3.5. Beddualar	134
7.3.5.1. Aşık Emin Can'ın şiirlerinde beddualar.....	134
7.3.5.2. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde beddualar	135
7.3.6. Yöresel Kelimeler	135
7.3.6.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Yöresel Kelimeler	135
7.3.6.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Yöresel Kelimeler	135
7.3.7. Dini Değerler	136
7.3.7.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Dini Değerler.....	136
7.3.7.1.1. Allah Sevgisi	136
7.3.7.1.2. Namaz kılmak	136
7.3.7.1.3. Merhamet	136
7.3.7.1.4. Dürüstlük.....	136
7.3.7.1.5. İnanç.....	137
7.3.7.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dini Değerler	137
7.3.7.2.1. Allah Sevgisi	137

7.3.7.2.2. Namaz kılmak	137
7.3.7.2.3. Oruç tutmak.....	138
7.3.7.2.4. Yardımlaşma/ Sadaka Verme.....	138
7.3.7.2.5. Dürüstlük.....	138
7.3.7.2.6. İnanç.....	138
7.3.7.2.7. Merhamet	138
7.3.8. Milli Değerler.....	139
7.3.8.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Milli Değerler.....	139
7.3.8.1.1. Vatan Sevgisi.....	139
7.3.8.1.2. Bayrak Sevgisi	139
7.3.8.1.3. Benlik.....	139
7.3.8.1.4. Tarih	140
7.3.8.1.5. Ülke.....	140
7.3.8.1.6. Toprak	140
7.3.8.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Milli Değerler	140
7.3.8.2.1. Vatan Sevgisi.....	140
7.3.8.2.2. Bayrak Sevgisi	141
7.3.8.2.3. Benlik.....	141
7.3.8.2.4. Tarih	141
7.3.8.2.5. Ülke.....	141
7.3.9. Öğüt Verici ve Eğitici Şiirler.....	142
7.3.9.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Öğüt Verici ve Eğitici Şiirler.....	142
7.3.9.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Öğüt Verici ve Eğitici Şiirler	142
7.4. Toplumsal ve Kişisel Baskılardan Kurtulma İşlevi.....	142
7.4.1. Sosyal ve Ekonomik Konularda Eleştiri	142
7.4.1.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Hak	142
7.4.1.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Adalet.....	143
7.4.1.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ekonomik Eşitsizlik	143
7.4.1.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Fakirlik	144
7.4.1.5. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Zam.....	144
7.4.1.6. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Zulüm	144

7.4.1.7. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Bozulan Toplum Düzeni	145
7.4.1.8. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Aydınlar	145
7.4.1.9. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dini Konular	146
7.5. Protesto İşlevi.....	146
7.5.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinde Protesto İşlevi	146
7.5.1.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Toplumsal Düzeni Protesto.....	146
7.5.1.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ekonomik Zorlukları Protesto	148
7.5.1.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Savaş ve Terörü Protesto	148
7.5.1.4. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Muhsin Yazıcıoğlu Kazası	149
SONUÇ.....	150
KAYNAKÇA.....	161
EKLER.....	167

KISALTMALAR

M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
H.z.	: Hazreti
St.	: Aziz
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
İLKE-DER	: İlim Kültür ve Edebiyat Derneği
AEC	: Aşık Emin Can
AMC	: Aşık Mustafa Cengiz
S.	: Sayfa
s.	: Sayı

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1.	Hatay Aşıklık Geleneği içinde yer alan aşıklar	23
Tablo 2.	Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Hece Ölçüsü	47
Tablo 3.	Âşık Emin ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Duraklar	51
Tablo 4.	Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Kafiye	55
Tablo 5.	Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Kafiye Düzeni.....	60
Tablo 6.	Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Hacim	63
Tablo 7.	Âşık Emin Can'ın Şiirlerinde İşlenen Konular.....	75
Tablo 8.	Âşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İşlenen Konular	78

EKLER LİSTESİ

EK 1. Tez Etik Kurul Onay Formu	167
EK 2. Bilgilendirilmiş Onam Formu	169
Ek 3. Mülakat Soruları.....	170
Ek 4. Çağ Üniversitesi Rektörlüğü Tez Etik İzin İstek Formu	171
Ek 5. Çağ Üniversitesi SOBE Tez Etik İzin Yazısı	172
Ek 6. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinin Hece Ölçüsüne Göre Tasnifi.....	173
Ek 7. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirleri	488
EK 8. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Biçim ve İçerik.....	618
EK 9. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Biçim ve İçerik	639

1. GİRİŞ

Hatay ılıman iklim koşulları, Asi nehrine yakınlığı, verimli topraklara sahip olması, denize yakın konumda olması, Suriye üzerinden doğu ve batı bölgelerine yakınlığı ve Baharat yolu üzerinde olması gibi nedenlerle stratejik öneme sahiptir ve birçok medeniyetin dikkatini çekmiştir. Hatay üzerinde kurulan yerleşim yerleri arasında Yamhad Krallığı, Babil Krallığı, Asurlular, Part Krallığı, Makedon Krallığı, Hitit Krallığı, Roma İmparatorluğu, İslam hakimiyeti, Bizans İmparatorluğu, Büyük Selçuklu Devleti, Memlük Devleti ve son olarak Osmanlı İmparatorluğu sayılabilir. Antakya bölgesinin sürekli el değiştirmesi bölgede birçok dinin de görülmesine neden olmuştur. Bu dinler arasında Paganizm, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam dini sayılabilir. Bu nedendir ki bölgede hala çok dilli ve çok dinli bir yapı hüküm sürmektedir.

Toplumun bir parçası olan insan, bireysel olarak toplumda var olan değerleri özümser ve yaşadığı toplumu yansıtır. Edebî metinler, toplumun var ettiği değerlerin, kültürel öğelerin duyguya dönüşmesinde önemli işlevleri olan yapıtlardır. Âşıklar, yüzyıllar boyunca toplumun değişim ve gelişmelerinin, toplum değerlerinin, kültürel değerlerinin, tarihinin ve toplumun olumlu ve olumsuz yönlerinin aktarımını sağlayan temsilciler olmuşlardır. Âşık ister güzelleme yapsın ister taşlama ya da bir ağıt yaksın sonuç olarak yaşadığı toplumu var eden bütün unsurları şiirlerinin ve anlatılarının içinde bulabiliriz.

Bağlam merkezli kuramlardan biri olan ‘‘Antropolojik Yöntem’’ olarak da bilinen işlevsel yöntem, halk şairlerinin ürünlerini farklı bir metotla incelemektedir. İşlevsel yöntem, halkbilimi yaratılarının metinlerinden çok ortaya çıktığı bağlamla ilgilenir. Ürünün hangi ortamlarda yaratıldığı, nasıl yaratıldığı ve kimler yoluyla bugüne ulaştığına dair sorular sorar(Oğuz, 2008, Ekici, 2011). Bu nedendir ki işlevsel yöntemle aşık şiirlerini incelerken yalnızca metinleri incelemeyiz, bu metinlerin yaratıldığı ortama ve bizlere nasıl ulaştırıldığına bakarız.

Yapılan çalışmalar arasında işlevsel teori ile gerçekleştirilmiş olanlara şu araştırmalar örnek verilebilir. Derya Özcan ve Tenzile Gök ‘ün ‘‘İşlevsel Kuram Bağlamında Uşak Manileri ve Uşak’ta Yaşayan Mani Söyleme Geleneği’’ (2018) isimli çalışmasında: Uşak’ta söylenen maniler ve devam eden mani söyleme geleneği ele alınıp, mânilerin işlevsel değerleri tespit edilmiştir. Ayşe Çelik Kan ve Hatice Kitapçı’nın ‘‘İşlevsel Kuram Bağlamında Yusufeli (Artvin)’nde Mani Söyleme Geleneği’’ (2022) isimli çalışmasında: Artvin Yusufeli’nde tespit edilen 218 mani işlevsel kuram bağlamında mani söyleme ortamı, mâni söyleyicilerinin ve dinleyicilerinin nitelikleri, manilerin şekil, muhteva

özellikleri ve konuları bakımından incelenmiştir. Gönül Reyhanoğlu ve Melek Yavuz'un "İşlevsel Bakış Açısıyla Kilis'te Dam Kültürü" (2020) isimli çalışmasında: Kilis'te dam kültürünün işlevsel birtakım özellikleri ele alınmıştır. Son olarak Yılmaz Irmak'ın "Folklorun Beş İşlevine Göre Aşık Mahzuni Şerif'in Şiirleri" (2013) isimli çalışmasında: Aşık Mahzuni Şerif'in şiirleri konularına göre tasnif edilip folklorun beş işlevine göre incelenmiştir. Son yıllarda artan bu tarz çalışmalar edebi araştırmaları zenginleştirmektedir.

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can 1942, Aşık Mustafa Cengiz ise 1946 yıllarında doğmuş olup yaşadıkları dönem içerisinde 27 Mayıs 1960 darbesi, 12 Mart 1971 Muhtırası, 12 Eylül 1980 darbesi, devalüasyonların neden olduğu ekonomik krizler, sağ-sol çatışmaları, sıkı yönetim uygulamaları ve terör faaliyetleri meydana gelmiştir. Bu olumsuz olaylardan Türk milleti yanında çalışmaya konu olan aşıklar da etkilenmişlerdir. Âşıklar yüzyıllar boyu toplumsal ve sosyal olaylara kayıtsız kalmamışlar, toplumun duygu ve düşüncelerini yansıtan bir ayna görevi görmüşlerdir.

Aşık Mustafa Cengiz ve Emin Can'ın, hayatı ve eserleri hakkında ayrıntılı bir tez çalışması yapılmamış olması ve halk şairlerinin şiirlerinin farklı bakış açılarıyla yeteri kadar incelenmemiş olması bu çalışmanın yapılmasının gerekliliğini göstermektedir. Kalem şairleri, okuma ve yazmayı bilen halk şairlerine verilen isim olmakla birlikte bu şairler saz çalmayı da bilmemektedir. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz bu şairler arasında yer almaktadır.

1.1. Hatay İlinin Tarihi, Fiziki ve Beşerî Coğrafyası

1.1.1. Hatay İlinin Tarihi

Antakya ılıman iklim koşulları, Asi Nehri'ne yakınlığıyla su kaynaklarına erişimin kolay olması, Amik Ovası'nın verimli toprakları, denize yakın konumu, Suriye üzerinden doğu bölgelerine geçişi ve batı bölgelerine yakınlığı sebebiyle stratejik bir konuma sahip olması, Baharat yolu üzerinde bulunması sebebiyle ticari öneme sahip olması ve dönemin önemli madenlerinden bakır içeren topraklara sahip olması nedenleriyle birçok medeniyetin dikkatini çekmiştir. Antakya yöresindeki höyüklerde yapılan kazı çalışmalarından elde edilen verilere göre "bölgedeki höyük yerleşimlerinin genellikle M.Ö. 3000 yıllarında başladığını ve artarak devam ettiğini ortaya koymuştur" (Pamir vd.,2009, s.258-288).

Antakya 'da yapılan arkeolojik yüzey araştırmaları sonucunda toplam 236 höyük yerleşim tespit edilmiştir. Amik ovası ve çevresinde Alalakh (Tell Açıana), Kunulua (Tell-

Tayinat), Antigonía, Anticheia (Antakya), Asi deltası çevresinde Sabuniye, Al Mina ve Seleukeia Pieria, Arsuz-Erzin arasındaki kıyı kesimde ise Rhosos (Arsuz), Myriandros veya Myriandros (İskenderun), Kinet Höyük (Dört Yol) ve Issos (Erzin) tarihsel süreçte Hatay'daki belli başlı kentlerdir (Pamir, 2009, s. 259-260). Tespit edilen höyüklerde Erken Tunç Çağı'nın sonlarında ortaya çıkmış yerleşme sürecine ait bulgulara rastlanmıştır (Bahadır, 2012, s. 15). Antakya'nın bilinen en eski tarihi Orta Paleolitik döneme kadar uzamaktadır. Tunç Çağı'nda Akadların elinde olan Antakya, M.Ö. 1800-1600 yılları arasında merkezi Halep olan Babil yönetimindeki Yamhad Krallığı'na bağlanmıştır (Türkoğlu, 2006, s. 4). Babil ve Hititler arasında geçen mücadeleler sonucunda bölgenin yönetimi Hitit Kralı Muşhil'in eline geçmiştir ve ölümüne kadar Hitit egemenliği altında kalmıştır. Hitit Krallığı M.Ö. 1200'lü yıllarda gücünü kaybetmiştir ve Geç Hitit Prenslikleri adı altında parçalanmıştır. Antakya'da kurulan prensliğin adı ise Hattena'dır. Hattena Prensliği M.Ö. 11. yy-8. yy. lar arasında hüküm sürmüştür. Bu tarihten sonra ise Antakya Asurların eline geçmiştir ve M.Ö. 612 yılına kadar bölgede hüküm sürmüştür. Bölgenin hâkimiyeti M.Ö. 550 yıllarında Part İmparatorluğu'na geçmiştir. Partlar Makedon istilasına kadar hâkimiyet sürmeye devam etmiştir. Gürhan Bahadır'a göre Antakya'da bulunan Zeus ve Artemis tanrıları adına yapılan tepelerin varlığı Yunanlıların Makedon istilası öncesinde de bu bölgeye yerleştiğini göstermektedir (Bahadır, 2012, s. 15). Birçok dini bünyesinde barındıran Antakya mitolojik inançlara da ev sahipliği yapmıştır. M.Ö. VI. yüzyılda Pers sınırları içinde olan Antakya, Makedon Kralı Büyük İskender ve Part Kralı Darius arasında İssos 'ta yapılan savaş M.Ö. 333 yılında Büyük İskender'in galibiyetiyle sonuçlanmıştır (Türkoğlu, 2006, s.4). Böylece bölgenin hâkimiyeti Makedon Krallığı'na geçmiştir. Büyük İskender'in M.Ö. 323 yılında ölümünden sonra ise komutanlarından Selevkos I. Nikator ve arasında krallık toprakları paylaşılmıştır. I. Nikator yönetim merkezini stratejik konumu nedeniyle Samandağ'dan Antigonía taşımıştır ve Antioch olarak yeniden adlandırmıştır. I. Nikator şehri Tanrı Zeus onuruna adanmıştır. Antakya bir şehir ve başkent olarak tarih sahnesinde yer almıştır. Roma imparatoru Pompei M.Ö. 64 yıllarında Antakya'yı ele geçirmiştir ve bölge bu tarihten Hicretin 17.yılına kadar dokuz asır Bizans hâkimiyetinde kalmıştır (Antakya'nın Tarihi Değişimi, 2012, s. 131).

Çok uzun bir süre Antakya topraklarında hüküm süren Bizans İmparatorluğu döneminde yaşanan en önemli olaylardan birisi Hz. İsa'nın 12 havarisinden misyonerlik çalışmaları amacıyla önce Aziz Pavlos ve Barnabas sonra ise Antakya Kilisesinin kurucusu ve ilk rahibi sayılan Aziz Petrus bölgeye gelmiştir (Antakya'nın Tarihi

Değişimi, 2012, s. 124). Roma ve Bizans İmparatorlukları döneminde Akdeniz havzasının önemli şehirlerinden biri olan Antakya, olimpiyatların düzenlendiği, kalabalık nüfuslu, 12 km. uzunluğa sahip surları bulunan bir ticaret ve kültür merkezi olarak dikkatleri her zaman üzerine çeken bir şehir olmuştur (Sahillioğlu, s.228). Ayrıca Hz. İsa'nın öğretilerini benimseyen ve ona inanan bu topluluğa Hristiyan adı ilk kez Antakya'da verilmiştir. Antakya Paganizmden, Yahudiliğe, Hristiyanlıktan, İslam dinine birçok inanişaya kucak açmış ve hala bu çeşitliliğe ev sahipliği yapmakta olan bir yerleşim yeridir. Hicretin 17. yılında Hz. Ömer döneminde Antakya'nın Ebu Ubeyde Bin Cerrah tarafından teslim alınmasıyla İslam dini bölgede yayılmaya başlamıştır. Antakya'da üç asırdan fazla süren İslam hâkimiyeti 28 Ekim 1968 yılında Bizans Devletine geçmiştir (Antakya'nın Tarihi Değişimi,2012, s. 136).

Antakya şahnesi İsmail, bölge hakimi Philaretos Brachamios'un Urfa'ya gittiği bir süreçte Süleyman Şah'ı şehre davet etmiş ve şehri teslim etme yönünde Süleyman Şah ile anlaşma yapmıştır. Şehre ulaşan Süleyman Şah 12 Aralık 1084'te şehri, 10 Ocak 1085'te ise iç kaleyi fethetmiştir (Sevim, 2010, s.105). Ancak 1098 yılında Antakya'nın yedi ay on üç günlük haçlı kuşatmasında, Ermeni asıllı Firuz isimli kumandanın ihanetiyle Türklerin hâkimiyeti son bulmuştur. Yeniden Bizans hâkimiyetine geçen Antakya, 18 Mayıs 1268 yılında yüz yetmiş beş yıldır süren Antakya Prensligi halindeki son Hristiyan hâkimiyeti bir daha el değiştirmemek üzere Memluk Sultanı Baybars Döneminde İslam hâkimiyetine tekrar geçmiştir (Antakya'nın Tarihi Değişimi, 2012, s. 159). Bölgede yaşayan Türkmenler Antakya Prensligi'nin sona erdirilmesinde Sultan Baybars'a yardım etmişlerdir. Birinci Dünya Savaşı sonuna kadar, dört asır Osmanlı hâkimiyetinde kalan Antakya, bu süre içinde Halep vilayetinin, Halep Merkez Sancağına bağlı bir kaza merkezi olarak yönetilmiştir. Doğu ve batı arasındaki ticaretin bağlantı noktasında bulunan Antakya konumu sayesinde canlı bir şehir olmuş, bunun sonucu olarak, Antakya'da birçok ticari mekan tesis edilmiştir (Gündüz,2009, s. 296). Doğunun Kraliçesi lakabıyla anılmış ve Selevkos krallarına başkentlik yapmış olan Antakya Osmanlı yönetiminde bu dönemlerdeki ihtişamını kaybetmiş ve önemini yitirmiştir. Mısır'ın fethiyle stratejik önemini kaybeden Antakya, Ortadoğu'daki önemli geçiş yolları dışında kalması nedeniyle dört asır boyunca ihmal edilen küçük bir kaza olarak varlığını sürdürmüştür (Antakya'nın Tarihi Değişimi,2012, s. 162).

Emperyalist dış politikalar güden dönemin Büyük devletlerinin hammadde arayışı ve buna bağlı olarak gelişen sömürgeci politikaları nedeniyle meydana gelen Birinci Dünya Savaşı Avrupa devletlerinden Almanya, Avusturya-Macaristan, Osmanlı İmparatorluğu

ve Bulgaristan ile Britanya İmparatorluğu, Rusya ve Fransa arasında gerçekleşmiştir. Savaşa sonradan katılıp İttifak Devletlerinin kaybetmesi sonucu mağlup sayılan Osmanlı İmparatorluğu İtilaf Devletleriyle 30 Ekim 1918 yılında imzaladığı Mondros Ateşkes Antlaşması sonrası, antlaşmanın 10. ve 16. maddeleri uyarınca Antakya, İskenderun, Kilis, Antep ve Adana İngilizler tarafından işgal edilmiş olup 10 Kasım 1918'den sonra ise Fransız işgaline girmiştir (Güler,2015, s. 90). Millî mücadelenin başlamasıyla Antakya'da direnişe geçmiştir.20 Ekim 1921 tarihinde San Remo Konferansı'nda Suriye ve Lübnan, Fransa'nın manda yönetimi altına verilmiştir. İskenderun sancağı (Hatay) 20 Ekim 1921 tarihinde Türkiye ile Fransa arasında imzalanan Ankara Antlaşması gereğince zorunlu olarak Suriye sınırları içinde bırakılmıştır (Hatipoğlu, 2002, s.286). Antakya milli sınırların dışında kalmıştır. İskenderun bölgesi sancak adı altında özel bir yönetim ile kendi kültürünü ve dilini koruması ve Türkçe'nin resmi dil olmasının kabulü 30 Mayıs 1926 yılında Fransa ile imzalanan 'Dostluk ve İyi Komşuluk Sözleşmesi 'ile teyit edilmiştir (Güler,2015, s. 90). 3 Şubat 1930 yılında imzalanan bir protokol ile Türkiye-Suriye sınırı nihai olarak belirlenirken aynı gün Paris'te de Türk-Fransız Dostluk antlaşması imzalanmıştır (Soysal, 1983, s. 979,980). Hatay bölge halkının çoğunluğunu Türk nüfusu oluşturduğu için Mustafa Kemal'in belirlediği Misak-ı Milli sınırları içinde görülüyordu ancak buna rağmen milli mücadelenin devam ettiği süreçte Fransa ile silahlı çatışmanın durdurulması açısından Ankara'da 20 Ekim 1921'de yapılan anlaşmayla bölgenin Türkiye sınırları dışında bırakılması zaruri ve Türkiye çıkarları açısından gerekli görülmüştür (Güler, 2015, s. 90). 1930 yılından itibaren Türkiye ile Fransa arasında başlayan olumlu siyasi gelişmeler, 1936 yılında Hatay sorununun çıkmasıyla, bir süreliğine yeniden bozulmuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın izlediği savaş politikası Avrupa Devletlerini Türkiye'nin desteğine ve dostluğuna ihtiyaç duyacak bir konuma getirmiştir. Ancak Fransa, Milletler Cemiyeti Konseyi'nin 26 Eylül 1936 tarihli toplantısında Suriye ve Lübnan'a bağımsızlık tanınacağı bildirilmiş, mandater devlet olarak İskenderun Sancağı üzerindeki tüm haklarını da Suriye Hükümeti'ne devretmiştir (Sökmen, 1992, s. 7). Bu karara karşı çıkan Türk Hükümeti Fransa'ya nota vererek Suriye'ye tanınan bağımsızlığın Antakya ve İskenderun'a da tanınmasını talep etmiştir. Mustafa Kemal Atatürk Hatay'da İstanbul'da kurulan yardım cemiyetinin bir kolu olarak Hatay Erkinlik Cemiyeti'ni kurulmasını sağlamıştır. Bu siyasi manevrayla Hatay'ın bağımsızlığı yolunda önemli bir adım atmıştır. Milletler Cemiyeti 14 Aralık 1936 'da İsveç temsilcisi Sendler'ı Hatay Meselesi için rapor yazıcı tayin etmiştir. 1937 yılının Ocak ayında toplanan Milletler Cemiyeti Konseyi'ne Sancak meselesi üzerinde

bir prensip kararı almıştır. Bahse konu karar gereği üzerinde anlaşmaya varılan hususlar, 27 Ocak 1937’de Sendler raporu olarak adlandırılarak, oy birliği ile kabul edilmiştir (Sander,1994, s. 88). Bu düzenleme ile İskenderun Sancağı ’na yeni özel bir statü verilmiştir (Atabey, 2020, s. 2583).

Avusturya’yı egemenliği altına alması ve güç dengelerinin Almanya lehine değişmesi üzerine, müttefik Devletler ’in Türkiye ile dostluk ihtiyaçları daha da artmıştır. Fransa bu zor durumda boğazları hâkimiyetini elinde bulunduran Türkiye ile ilişkilerini düzeltmek ihtiyacı duymuştur. Bu amaçla Türkiye’nin Hatay’da eşit sayıda askeri kuvvet bulundurmasını kabul etmiştir. 4 Temmuz 1938 yılında Türk ordusu Antakya’ya girmiştir (Melek,1991, s.53,56). 2 Eylül 1938 günü Hatay Meclisi Hatay Cumhuriyeti adını kabul ederek bağımsız bir devlet kurmuştur (Aydın Tarihi, 1938, s. 57,85). Cumhurbaşkanı olarak Atatürk’ün adayı Tayfur Sökmen seçilmiştir. Hatay Devleti bir yıl bağımsız olarak kalmıştır.29 Haziran 1939 ‘da Fransa Hatay’ın Türkiye topraklarına katılmasını kabul etmiştir. Hatay Cumhuriyeti Meclisi oy birliği ile anavatana katılmıştır (Soysal, 1983, s. 103).

1.1.2. Hatay İlinin Fiziki Coğrafyası:

Hatay Türkiye’nin güneyinde bir çıkıntıyla sınırlarımıza dâhil olmuştur. Hatay’ın batısında doğal bir sınır olarak adlandırılan Akdeniz bulunmaktadır, doğusunda ve güneyinde Suriye ile siyasi sınırı bulunmaktadır, kuzeyinde ise Adana, Gaziantep ve Osmaniye illeriyle idari sınırı bulunmaktadır. Hatay’ın coğrafi konumu 35°48'-37°01' kuzey enlemleri ile 35°46'-36°41' doğu boylamları arasında yer alır (Usun & Geçen, ,2018, s. 362). Hatay ‘da güneybatı-kuzeydoğu istikametinde kıyıya paralel uzanan Amanos Dağları bölgenin %46’sını oluşturmaktadır. Amanos dağlarının başlıca yüksek yerleri Musa Dağı, Daz Dağı (Mıgır Tepesi olarak da bilinir), Kızıl Dağı, İkiz Tepe ve Kanlık Tepeleridir. Bu dağ silsilesi dışında Kel Dağ ve Ziyaret Dağları da bulunmaktadır. Amanos Dağlarının en yüksek yeri Hassa’nın batısındaki Mıgır Tepesi 2240 metredir. Amanos Dağlarının doğusunda, dağların uzanışına paralel graben alanının tabanında Amik Ovası bulunmaktadır. Bölgedeki diğer ovalar ise İskenderun Körfezi’nin doğu ve kuzeydoğu kesiminde sıralanmış olan İskenderun, Dörtyol, Payas ve Erzin ovaları ve Asi Nehri’nin denize döküldüğü yerde bulunan Asi Delta Ovası’dır. Antakya’daki yer şekillerinin %34’ünü bu ovalar oluşturmaktadır. Antakya’nın güneyinde Asi nehri ve Suriye sınırı arasında Kuseyr Platosu yer almaktadır ve platonun yüksekliği 400-900 metre arasındadır. Antakya’nın yer şekillerinin %20’sini platolar

oluşturmaktadır(hatay.gov.tr). Hatay’da bulunan en önemli akarsu Asi Nehri’dir. Bu nehir kaynağını Lübnan’da bulunan Bekaa Vadisi’nden alıp Samandağ yakınlarında delta ovası oluşturarak Akdeniz’e dökülür. Asi Nehri Türkiye, Suriye ve Lübnan olmak üzere üç ülkeye yayılmıştır ve toplam uzunluğu 556 kilometredir. Hatay ilindeki diğer akarsular Küçük Karaçay, Büyük Karaçay, Afrin ve Karasu Çaylarıdır. Afrin ve Karasu çaylarının Amik Ovası’nı beslemesiyle oluşan Amik gölü DSİ tarafından kurutulmuştur. Bölgede varlıkları devam eden göller ise Gölbaşı ve Yenişehir gölleridir. Bu göller doğal göller arasındadır. Hatay ili şifalı su kaynakları açısından turizme açık bir bölgedir. Bu kaplıcalardan biri Erzin içme ve kaplıcası diğeri ise Reyhanlı Hamamat kaplıcasıdır. Geçmişten günümüze Hatay ve çevresinde şiddetleri V ve X arasında değişen birçok deprem meydana gelmiştir. Bu depremler sonucunda yer şekillerinde çeşitlilik artmıştır. Antakya ve çevresinde çeşitli büyüklüklerde 52 deprem meydana gelmiştir. Bu depremlerden en şiddetlisi MS 245 yılında meydana gelmiştir (Korkmaz,2006, s. 53). Hatay’da yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır ve karakteristik Akdeniz iklimi özellikleri göstermektedir. Yıllık sıcaklık ortalaması 15,1-20 °C arasında değişmektedir. Hatay’ın en sıcak olduğu aylar yaz aylarıdır, sıcaklığın en düşük olduğu aylar ise kış aylarıdır. Hatay’da yıllık ortalama yağış miktarı 562,2-1216,3 mm. arasında değişmektedir. Yağışta dikkat çeken bir diğer özellik ise Dört Yol’un doğusundaki Amanos Dağları’nın denizden gelen hava akımlarına dik uzanış göstermesi ve buna bağlı olarak orografik yağışlardan dolayı yıllık ortalama 1500 mm. civarında yağış almasıdır (Antakya’nın Tarihi Değişimi,2012, s.174). Hatay bitki örtüsü Akdeniz iklimine paralel özelliklere sahip olup, ormanların tahrip edilmesi dolayısıyla maki türleri zenginleşmiştir.

1.1.3. Hatay İlinin Beşerî Coğrafyası:

Hatay ve çevresi M.Ö.3000 yılından bugüne kadar insanlar tarafından yerleşim yeri olarak tercih edilen bir bölge olmuştur. Ancak Hatay nüfusuna ait sağlıklı verilere 1940 ve sonrasında ulaşmak mümkün olmuştur. Hatay’ın 1940 yılına ait nüfus sayımı verilerine göre nüfusu 246.138’dir (Antakya’nın Tarihi Değişimi, 2012, s. 176).2021 yılı TÜİK verilerine göre Hatay nüfusu 1.670.712 önceki yıla göre artış oranı ise %0,68 olarak belirlenmiştir. Hatay’ın toplam nüfusunun %49,7’sini erkek nüfusu, %50,3’ünü ise kadın nüfusu oluşturmaktadır. Hatay’ın yüz ölçümü 5.524 km² olup kilometrekareye düşen insan sayısı 302 kişidir. Hatay’da yoğun nüfus iskân sahası olarak Arsuz -İskenderun-Erzin hattına karşılık gelen İskenderun körfezi kıyı ovaları ile Samandağ-Antakya-Kırıkhan hattına karşılık gelen Antakya-Kahramanmaraş-grabenini ön plana çıkılmaktadır

(Karataş,2015, s. 27). Hatay’da toplam doğurganlık hızı 2020 verilerine göre 1.76’dır ve bir önceki yıla göre düşüş yaşanmıştır. Hatay ilindeki ilçe sayısı 15’tir. Hatay 2021 TÜİK verilerine göre Türkiye illere göre nüfus sıralamasında 13. Sıradadır. Hatay ilinde nüfusun en yoğun olduğu ilçe Antakya’dır. Bunu ikinci sırada İskenderun,3.sırada Defne ve 4.sırada Dört Yol ilçeleri izlemektedir (TUIK, 2022). Hatay nüfusunu etnik yapı, din ve mezhep bakımından çeşitlilik oluşturmaktadır. Dini çeşitlilik yönünden baktığımızda ise Hristiyanlar, Müslümanlar, Yahudiler, mezhep bakımından Nusayriler, Sünniler, Aleviler aynı çatı altında ortak bir yaşam kültürü oluşturmuştur.

Hatay ekonomisi tarım, hayvancılık, ticaret ve imalat sanayi oluşturmaktadır. Hatay’da Akdeniz ikliminin hâkim olması Amik. Erzin, Dört Yol, Payas, İskenderun ve Asi Delta ovalarında verimli toprakların bulunması ve uygun sulama koşullarının varlığı bölgede tarımı geliştirmiş, tarım işiyle geçimini sağlayan kişi sayısını arttırmıştır. Hatay’da tarla arazisi 275.578 hektar olup bu arazinin 2020 verilerine göre %56’sı tarla arazisi, %35’i meyve alanı, %9’u sebze alanı olarak kullanılmaktadır. Bu şartlarda yılın dört mevsiminde üretim yapmak mümkündür. Hatay’da buğday, pamuk, mısır, sebze, zeytin, yağlı tohumlar, narenciye, meyve, yem bitkileri üretilen ürünler arasında yer almaktadır(Hatay tarım orman.gov.tr, sf.10). İlde tarım sektörünün istihdamdaki payı %29’dur(Semerci, 2018, s. 36). Hatay İskenderun limanından başlayıp, Payas ve Dört Yol ilçelerini de içine alan kıyı şeridi boyunca sanayi bölgesidir ve sahil turizmi bu nedenle gelişmemiştir. Bayram Çetin’e göre ilde sanayi 1955-70 yılları arasında tarım ve tarıma dayalı sanayi, Antakya ve İskenderun başta olmak üzere Kırıkhan, Reyhanlı, Dört Yol ve Payas yerleşmelerinde etkili olmuştur. 1975-90 yılları arası ise metalurji sanayisinin etkili olduğu dönemde, 1975 yılında İskenderun Demirçelik Fabrikası’nın kurulmasıyla sanayileşme kolu farklılık göstermiştir. Hatay’da bulunan İskenderun Limanı, Yayladağı ve Cilvegözü sınır kapıları, Suriye ve Ortadoğu ülkeleriyle ticaretimizi sağlayan ulaşım yollarıdır(Çetin, 2013, s. 242-248).

Hatay ilinin hayvancılık ekonominin gelişmesinde yararlanılan bir diğer kaynaktır. TÜİK 2021 yılı verilerine göre Hatay’da büyükbaş hayvan toplamı 149.206, küçükbaş hayvan toplamı 538.745, kanatlı hayvan toplamı ise 1.087.328’dir. Hatay hayvansal üretimde ön plana çıkmaktadır. Hatay ılıman iklim koşulları nedeniyle arıcılık faaliyetlerinde ve kanatlı hayvan üretiminde ön plana çıkmaktadır(TUIK, 2022).

Hatay ilinde okur yazarlık oranı 2019 TÜİK verilerine göre erkeklerde %99,24 iken kadınlarda bu oran %96,89 olarak belirlenmiştir. İlde 6 yaş ve üstü grubun %97,16’sının okuma yazma bildiği belirlenmiştir (TUIK, 2022).

Hatay'ın Antakya ilçesinde tarihi kalıntıların yoğun olarak bulunması bölge turizminin gelişmesine önemli katkıda bulunmuştur. Bu kalıntılar arasında Eski Antakya Evleri, Antakya Arkeoloji müzesinde yer alan ve Helenistik, Hitit, Roma ve Bizans dönemlerinden kalan mozaikler, Hristiyanlar için Papa IV. Paul tarafından hac yeri olarak ilan edilen Saint Pierre Kilisesi, Saint Pierre Kilisesi yakınlarında bulunan ve yine Helenistik döneme ait insan portresi şeklinde kayalara oyulan Cehennem Kayıkçısı, Roma döneminde Pagan tapınağı olarak inşa edilen ancak daha sonra Anadolu'da bilinen ilk camiye dönüşen Habib-i Neccar Camii, Antakya Ulu Cami, Antakya Kalesi ve Apollon ve Daphne mitolojik anlatısının meydana geldiği yer olarak görülen Harbiye Şelalesi'dir(hatay.gov.tr, 2022).

1.2. Dört Yol'un Tarihi, Fiziki ve Beşeri Coğrafyası

1.2.1. Dört Yol Tarihi:

Dört Yol tarihi, bulunduğu coğrafi konumu nedeniyle Adana (Çukurova) tarihi ve Antakya (Amik Ovası) tarihinin birleşimidir. Her iki yerleşim yerinin de dönem dönem aynı krallıkların yönetimine girmesi nedeniyle ortak bir tarih oluşturmuşlardır. Dört Yol tarihinin Adana tarihi içinde yer alma nedeni bugünkü Dört Yol yerleşim yerinin M.Ö.2.bin yılda Kizzuwatna bölgesinin içinde yer almasıdır. Sancar Ozaner'e göre M.Ö. 333 yılında Makedon Kralı Büyük İskender ile Pers Kralı Darius arasında İssos ovasında yapılan savaş, Kinet Höyüğü'nün hemen kuzeyindeki düzlükte Dört Yol-Payas arasındaki bölgede gerçekleşmiştir (Ozaner, 1994, s. 514).

Ahmet Ünal'a göre Antakya Musadağı ve Taşucu Sırtlanini Mağarası'nda bulunan barınma yerleri Çukurova'nın yerleşim yeri olarak kullanılmasının Paleolitik çağlara kadar dayandığını göstermektedir. Bölgede kullanılan yoğun yerleşmeler Kalkolitik ve Eski Tunç çağlarında olmuştur. Kammenhuber'e göre Anadolu'nun güney ve güneydoğusunda bulunan Kizzuwatna (Adana) Krallığı'nın isminin Hurrice'den geldiği düşünülmektedir (Ünal, 2006, s.15). Murat Aydın'a göre Eski Hitit Dönemi'ne ait bir mühür taşıyan bir arazi bağış belgesinin Eski Hitit Dönemi'nde hüküm sürmüş bir kralın Adaniya'da arazi bağışı yapmasının mümkün olduğunu belirtmektedir (Aydın, 2014, s. 29,85). Kizzuwatna bölgesinin tarihi ile ilgili bilgilere ise ancak çağdaş komşu uygarlıkların yazılı kaynaklarından elde edilebildiği bilgisi verilmektedir. Bu kaynaklar arasında Eski Asur, Hitit, Luvi, Babil, Ugarit ve Mısır belgeleri sayılmaktadır. Ahmet Ünal'a göre M.Ö. 2000 yıllarında Kizzuwatna Krallığı karışık bir demografik yapıya sahiptir. Bölgede bulunan asıl yerlilerin yanında Hurriler, Luviler ve Sami Kavimlerinin

bölgedeki tarih ve dil yapılarında görülen süreklilik nedeniyle kolayca varlıkları tespit edilebilmektedir (Ünal, 2006, s.15). Çukurova Bölgesi, MÖ. 2. Binyılda Kizzuwatna, M.Ö. 1. Binyılda ise Hilakku ve Que veya Que'den sonra Kilikya isimleriyle karşımıza çıkmaktadır (Girginer, 2006: 104). Kizzuwatna krallığının ne zaman ortaya çıktığının tam olarak bilinmemesine rağmen, "Adaniya şehri ülkesi" nin de dahil olduğu Kizzuwatna'nın, Hitit kralı Ammuna'ya karşı yapılan bir ayaklanmaya katılması, Hititler karşısında tam anlamıyla toprak bütünlüğüne sahip tamamen bağımsız bir devlet olmadığını göstermektedir (Goetze,1940). M.Ö. 1200-750 yılları arasındaki dönem Karanlık çağ olarak bilinmektedir. Bu dönemde Anadolu'ya kimlerin yerleştiği bilinmemektedir. M.Ö. 858-612 yılları arasında Asur Kralı II. Salmanassar Kizzuwatna Krallığı yerine kurulduğu düşünülen Que 'ye saldırılar düzenlemiş ve bölgeye hâkim olmuştur. M.Ö. 612 yılında Asur Eyaleti İskitler tarafından yıkılmış ve Kilikya Yerli Krallığı kurulmuştur. Yeni Babil çağında (M.Ö. 557-556) bölge Kral Nereglissar tarafından işgal edilmiştir ve Babil egemenliğine geçmiştir (Ünal, 2006, s. 87). Arsuz'dan başlayarak Toprakkale ve Kurtkulağı önlerine kadar olan ovalık bölge İssos ovası olarak bilinmekteydi (Kuzucular, 2016, s. 18). M.Ö. 333 yılında İssos Ovası'nda Makedon Kralı Büyük İskender ve Pers hükümdarı Darius arasında yapılan savaşta Kral Darius yenilmiştir. Bölgenin hakimiyeti Makedonların eline geçmiştir (Ozener, 1994, s. 514).

Çukurova M.Ö. 522-486 yılları arasında Perslerin egemenliği altına girmiştir ancak bu hakimiyet o dönem bölgeye hâkim olan krallığın Perslere vergi ve haraç vermesi şeklinde olmuştur ve yerli krallar kendi saltanatlarını devam ettirmiştir. Persler egemenlikleri boyunca yerli krallar ve halkı üzerinde baskı politikası izlemiştir. Bu baskılar M.Ö. 334 yılına gelindiğinde Makedon Kralı Büyük İskender'in Çanakkale boğazını geçerek fetihlerine başlamasıyla İranlılardan bölgeyi kurtarmasına kadar devam etmiştir (Ünal, 2006, s. 90).

Dörtyol Hatay kıyı şeridindeki Pinaros (Deliçay) çayı yatağında bulunan Kinet Höyüğü Erken Tunç çağından M.Ö.1. yüzyılın ortalarına kadar yerleşim yeri olarak kullanılan bir liman kentidir. Büyük İskender'in Pers Kralı Darius'u yendiği antik çağın İssos ovası Dörtyol ile özdeşleştirilmiştir (Gates, 1999, s. 11). Kinet Höyüğünde 1992 yılında Marie-Hanriette Gates başkanlığında kazı çalışmaları yapılmıştır. Yapılan kazı çalışmalarında Pers-Helenistik Döneme ait kalıntılar bulunmuştur. Büyük İskender'in ölümünden sonra M.Ö.301 yılında Toros Dağlarına kadar uzanan Anadolu'yu Lysimachos'un, Katonia'yı da Selevkos almıştır. M.Ö.281 yılında Lysimachos'un ölümünden sonra Anadolu'nun tamamı ile Kilikya Selevkos idaresine girmiştir. Ahmet

Ünal'a göre M.Ö. 2. yüzyılda Akdeniz sahillerinde korsanlık faaliyetleri artmıştır. Bu faaliyetlerin arttığı dönemde deniz ticaretleri ve ulaşimleri zarar gören Romalılar korsanlarla etkin bir şekilde savaşabilmek için Payas bölgesini üs olarak kullanmışlardır. Pompeius'un Ovalık Kilikya'yı topraklarına katması ise M.Ö.64-63 yıllarında gerçekleşmiştir (Ünal, 2006, s.15). Hitit, Roma ve Helenistik Döneme ait kalıntılar Dört Yol ve Erzin ilçelerinde bugün bile görülebilmektedir. Kilikya'daki Arap hâkimiyeti 650-965 yıllarını kapsamaktadır. Abbasi döneminin ilk 50 yılında (750-800) Araplar Kilikya'ya yerleşmeye başlamışlardır. Bu yıllar içerisinde yerleşimin terk edilmiş olması ihtimal dâhilindedir. Bizanslılar, 965 yılında bölgeyi tekrar ele geçirdiklerinde tamamen nüfusu boşalmış olan bölgeye farklı milletlerden insanları yerleştirmeye başlamışlardır (Buyruk, 2023, s. 81). Türkler 1071 Malazgirt zaferinden sonra Anadolu'da yurtlarını açmaya başlamışlardır. Ayşegül Dayı'ya göre Selçukluların Anadolu'ya Bizans topraklarında ilerledikleri dönem, Bizans İmparatorluğu'nun en zayıf olduğu ve toprak kaybetmeye başladığı zamanlardır (Dayı, 2007, s. 12). 1078'den itibaren Kutalmışoğlu Süleyman Şah Kilikya'dan Marmara topraklarına kadar bölgeye hâkim olmuştur. XII. yüzyılda Konya Selçukluları ve Bizans'ın bölgeye yerleştirdiği Ermeniler arasında hakimiyet mücadeleleri olmuştur. 1375 yılına gelindiğinde Memlükler Ermeni Krallığına son vermişlerdir. Ermeni Krallığına son verilmesiyle Memlükler Adana topraklarına Oğuzların Üçok koluna bağlı Yüreğir boyunun beyi Ramazan Bey'i yerleştirmiştir. XII. ve XIII. yüzyıllarda bölgeye yoğun olarak Türkmen aşiretleri yerleşmeye başlamışlardır. Bu göç sırasında Dört Yol ve çevresine Oğuzların Üçok koluna bağlı Üzeyiroğulları gelerek burada bir beylik kurmuşlardır. İki beylikte bu dönemde Memlükler'e bağlı beylikler olmuşlardır ve Osmanlı Memlük arasındaki hakimiyet mücadelelerinden istifade ederek varlıklarını Yavuz Sultan Selim'in 1516'daki Mısır seferine kadar devam ettirmişlerdir. Bu sefer sırasında kendi rızaları ile Osmanlı hakimiyetine girmişlerdir (Sarı,2017, s.1). Ertan Ünlü 'ye göre Yüreğir boyundan Ramazanoğulları Beyliği Kurulduğu zaman Ramazan Bey Payas, Dört Yol ve Misis'in yönetimini Üzeyiroğulları Beyliğine vermiştir ve bölgenin adı da Özer ili olarak anılmıştır (Ünlü, 2020, s. 254-267). Osmanlı fethi öncesinde de Özeroğulları bilinen ilk beyi olan Ahmed Bey, sancakbeyliği görevini sürdürdüğü sıralarda Ömeroğulları soyundan olan Seydi Bey tarafından öldürülmüştür. Özeroğulları 17 yüzyılda çıkan Celali isyanları zamanında bölgedeki etkisini yitirmiştir. 1527 yılında Özer ili sancağı Uzeyr ili adıyla Şam vilayetine bağlanmıştır.1573 yılında Özer İli Sancağına bağlı Uzeyr (27 köy), Arsuz (11 köy,1 çeltik nehri), Bakras (16 köy) ve Darb-ı Sak ya da Kaza-i Gündüzlü (72 köy) adında dört nahiye

bulunuyordu (Akgündüz, 1994, s. 616). Hac yolu üzerinde bulunan Özer İli Sancağı hac kafilesinin aşiretler ve eşkıyaların tehdidine karşı korunmasından sorumluydu. Osmanlı İmparatorluğu sancaktaki vergi nüfusunun beşte birinden fazlasının derbentlerde görevlendirmişti. Bu dönemde ziraat yapılan mahallelerde pamuk, çeltik, buğday, arpa, darı ve burçak ekimi yapılmaktaydı. Hayvancılık en yaygın geçim vasıtası olduğundan, cemaatler konar göçer hayat tarzını sürdürmekte, yaz aylarını yaylalarda geçirmekteydi (Dayı, 2007, s. 12).

Osmanlılar döneminde Özer İli sınırları içinde olan Payas (Ayas)'a 1560 yılları sonlarında Padişah II. Selim'in emriyle Sokullu Mehmet Paşa tarafından bölgeye kale (Payas Kalesi), bedesten, hamam, cami ve çarşı yaptırmıştır. Padişah II. Selim kaleyi askeri bir üs olarak kullanmayı istemiştir. Kale iskelesi ise Osmanlı gemilerinin uğrak yeri olması ve her türlü ihtiyaçlarının giderilmesi için kullanılmıştır (Yurtsever, 2014, s. 104).

Dörtyol ve çevresi 1867 tarihinde vilayet olmasından sonra Cebeli Bereket (Osmaniye) sancağı ile Adana'ya bağlı hale gelmiş, Cebeli Bereket Sancağının merkezi ise uzun bir süre Dörtyol olmuştur (Halaçoğlu,1988, s. 56). I. Dünya Savaşı öncesi Fransız ihtilali sonucu yayılan milliyetçilik akımının etkisiyle azınlıkların bağımsız devlet kurma düşünceleri artmıştır. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu gibi çok uluslu devletlerde ayaklanmalar ve isyanlar çıkmıştır. Bu isyanlardan birisi de 1909 yılında İngiltere ve Fransa'nın kışkırtmaları sonucu meydana gelen Ermeni olaylarıdır (Çelik,1998, s. 479). Dörtyol, Ermenilerin çoğunlukla bulunduğu Çokmerzimen köyünün bir mahallesi olarak kurulmuştur. Bu mahalle Çokmerzimen, Özerli ve Ocaklı köylerinin ortasında kurulmuştur (Aslan, 1998, s. 18). 1895 yıllarında hareketlenmeye başlayan bölgede, 1909 Adana olayları ile belirginleşen eylemlerin tehcir yasası ile sevk edilen Ermenilerin bölgeye yakın yerlerde iskan edilmesi durumu hassaslaştırmıştır (Özçelik, 2013, s. 233). İsyen hareketleri Dörtyol'da Ermeni delegesi olan Episkos Mrg. Muşeg ve yanına aldığı 15-20 Ermeni komitecisi tarafından başlatılmıştır. Çevre illerden Ermenilerin Dörtyol'da toplanmasıyla buradaki Ermeni nüfusu arttırılmış ve isyanların merkezi haline gelmiştir. Çıkan ayaklanmalarda Ermeniler Dörtyol'daki Müslümanları öldürmüşlerdir. Adana iline bağlı Dörtyol'da başlayan olaylar Bahçe, Maraş, Tarsus, Payas, Saimbeyli, Erzin ve bütün bölgeye hızla yayılmıştır (Çelik,1998, s. 479). Osmanlı Hükümeti'nin 27 Nisan 1909'da müdahalesiyle isyanlar bastırılmıştır. Ermeniler ile Türkler arasındaki devam etmesi nedeniyle 1914 I. Dünya savaşı döneminde Osmanlı devleti mecbur kalarak Ermenileri Suriye ve Lübnan'a tehcir etme kararı almıştır. Savaş

sonrası Dörtyol, Adana bölgesinin ilk işgal edilen yerlerinden biri olmuştur. Dörtyol halkı tarafından işgalin yapıldığı gün Fransız askerlerinin gelmesiyle dağlara doğru kaçmaları nedeniyle 'Kaç Kaç Zamanı' olarak ifade edilir. (Çelik,1998, s. 481). Fransızlar daha önce tehcir edilen Ermenileri de Dörtyol'a naklederek bu sayıyı 12 bin kişiye ulaştırmıştır. Fransız ve Ermenilerden oluşan askerlerin yaptığı zulüm ve hakarete dayanamayan Koca Ömer Oğlu Mehmet Çavuş (Mehmet Kara), Köse Mehmed ve bazı arkadaşları tarafından işgale ilk direnişi temsil eden ilk kurşun 19 Aralık 1918'de atılmıştır. Bu direnişin etkisiyle Kuzuculu köyünden Kara Hasan Paşa ve çetesi de işgal güçlerine karşı, milli direnişi başlatan ilk teşkilat olmuştur (Çes, 1998, s. 484). Dörtyol'da Millî Mücadele hareketi Ankara Hükümetinin 20 Ekim 1921'de imzaladığı Ankara İtilafnamesiyle Fransızların Adana ve çevresini tahliye etmesiyle sona ermiştir.1 Ocak 1922'de Ankara Hükümetinin sivil yöneticileri ve jandarma birlikleri Dörtyol kasabasına girmişlerdir (Şavklı, 2022, s. 354).

1.2.2. Dörtyol'un Fiziki Coğrafyası:

Hatay'ın on iki ilçesinden biri olan Dörtyol doğusunda Amanos Dağları ve Hassa ilçesi, güneyinde Payas ilçesi, batısında İskenderun Körfezi, kuzeyinde ise Erzin ilçesi bulunmaktadır. Dörtyol 36.925-°36.805° kuzey paralelleri, 36.075°-36.300° doğu meridyenleri arasında yer almaktadır. Dörtyol'da da Akdeniz'e paralel uzanan ve yüksekliği 2000 metreyi bulan kuzeydoğu -güneybatı yönünde uzanan Amanos (Nur) dağları yer almaktadır(www. dörtyol.gov.tr, 2022). Amanos dağı eteklerinin deniz ile birleştiği yerde bulunan graben alanına ise Dörtyol ovası denilmektedir. Dörtyol halkı ise bu ova üzerine yerleşimini kurmuştur. Amanos dağlarından kaynağını alıp denize taşıdığı alüvyonlarla Dörtyol ovasının oluşumunu sağlayan Deliçay deresi üzerinde Geçilmez kanyonu ve Yeşil vadi bulunmaktadır(kuzuculu.blogspot.com,2022). Deliçay deresi Amanos dağlarını adeta ikiye ayıran bir yapı sergilemektedir. Bölgenin sıcak ve nemli havası nedeniyle yayla kültürü devam etmektedir. Dörtyol'da bulunan yaylalar Çökek, Topaktaş ve Beşikgöl 'dür. Abdussamat İshakoğlu'na göre Dörtyol sıcaklık, yağış miktarı ve diğer iklim özellikleri yakın çevresindeki diğer bölgelerden farklılık gösterir. Dağların oviden itibaren yükseltisinin hızla artması ve kıyıya dik olarak uzanması yağış miktarının ve sıcaklığın diğer istasyonlara göre fazla olmasının nedeni olarak gösterilmektedir. Her mevsim yağış olan Dörtyol verimli topraklarıyla narenciye ve sebze yetiştiriciliği açısından önde gelen yerlerdendir (İshakoğlu, 1999).

1.2.3. Dörtyol'un Beşerî Coğrafyası:

Hatay'ın Dörtyol ilçesi yakınlarında bulunan Kinet Höyüğü Hatice Pamir'e göre Doğu Kilikya ve Kizzuwatna'nın en büyük antik yerleşmesine ait kalıntılara sahiptir(Pamir, 2015, s. 118). Hatay'da bugün hala yerleşmeler büyük oranda ovalarda yoğunlaşmaktadır. Dörtyol'un da içinde bulunduğu kuzey-güney yönündeki kıyı ovaları nüfusun yoğunlaştığı yerlerdendir. 2021 TÜİK verilerine göre Dörtyol'un nüfusu 127.989'dur(TUIK, 2022). Dörtyol'daki erkek nüfusu 64.323, kadın nüfusu ise 63.666'dır. Dörtyol'un yüz ölçümü ise 600 km'dir. Dörtyol nüfus yoğunluğu açısından ilin 4. büyük ilçesidir. Dörtyol İskenderun Demir Çelik fabrikasına yakınlığı nedeniyle sektörde faaliyet gösteren firmaların tercih ettiği bir bölge olmuştur. İlçede sanayi kolunda ağırlıklı olarak faaliyet gösteren sektörler demir çelik, makine ve yedek parça sektörleridir. Sanayi kolunun gelişmiş olması nedeniyle bu kolda istihdam fazladır. İlçede taşımacılık imkanlarının iyi olması sebebiyle dolum ve depolama tesislerinin tercih sebebi olmuştur. Dörtyol narenciye üretiminde ilin önde gelen yerleşme bölgelerindendir. İlçede ayrıca yaş sebze ve meyve paketleme ve ihracat firmaları da bulunmaktadır(dogaka.gov.tr, 2022).

1.3. Kuramsal Çerçeve

1.3.1. Aşıklık Geleneğine Genel Bir Bakış

Aşık edebiyatı Türk şiirinin dini bedii nitelikli ilk örneklerinden, ozan-baksı geleneğine, tekke edebiyatından, divan şiirine kadar gelen tüm edebiyat türlerinden beslenmiş, kendi içinde bir icra töresi ve geleneği olan 16. yüzyılda oluşup 17. yüzyılda olgunluğa erişen bir türdür. Aşık edebiyatı üzerine yapılan ilk çalışmalar, Ziya Gökalp," Halk Medeniyeti-I-Başlangıç", Halka Doğru Dergisi, Rıza Tevfik, "Folklore", Peyam Gazetesi (Edebi ilavesi), Fuad Köprülü," Yeni Bir İlim: Halkiyat-Folklore" şeklinde sıralanabilir(Artun, 1996, s.15).

Türk edebiyatının, ilk Türk şiirlerinin ve şairlerinin kökenlerini ve ilk şekillerini tespitte çalışan, bu amaçla kapsamlı ilk araştırmaları yapan Fuad Köprülü toplumların güzel sanatları içerisinde yer alan şiir, müzik ve oyunlarının kaynağının dinler olduğunu savunmaktadır. İlk şairlerin ise dini ayinleri düzenleyen din adamları olduğunu ileri sürmektedir(Köprülü, 1999, s.57). İlk çağlarda insanlar dünya üzerinde meydana gelen doğa olaylarının gerçekleşme sebeplerini arayıp, kendilerinden üstün olan bu güçlerle uzlaşma ve anlaşma sağlayabilmek için şaman denilen aracılara kullanmışlardır. Türkler çağlar boyunca birçok din ve inanç sistemi geliştirmişlerdir. Bu din ve inanç sistemleri toplumsal yaşamlarının şekillenmesinde ve geleneksel kültürlerinin oluşmasında çok

önemli bir rol oynamıştır. Türkler tarihin çeşitli dönemlerinde Şamanizm, Budizm, Maniheizm, Musevilik, Hristiyanlık ve İslamiyet gibi din ve inanışları benimsemişlerdir(Arslan, 2008, s.169). En eski Türk şairleri Fuad Köprülü'ye göre Tonguzlar'ın Şaman, Moğol Boryatların Bo veya Buguè, Yakutların Oyun (Ouïoun), Altay Türkleri'nin Kam, Samoitler'in Tadibeî, Finovalar'ın Tietoejoe, yani bakıcı, Kırgızların Baksı-Bakşı, Oğuzlar'ın Ozan dedikleri sâhir-şairlerdir(Köprülü, 1999, s.57). Kuzey ve Orta Asya Türk topluluklarına özgü bir dinsel olgu olan Şamanizm etkileri bugün bile günlük yaşantımızda yaptığımız eylemler içinde yer almaktadır. Şaman isminin nereden geldiği ile ilgili birçok görüş vardır. Bunlardan birisi Şaman sözcüğünün Hindistan'daki Pali dilinde yer alan Samana 'ruhlardan esinlenen kişi' sözcüğünden türemiş olduğudur. Şaman kelimesi Sanskritçe 'de 'Budacı rahip', Mançu dilinde 'oynayan zıplayan, iş yaparken sürekli hareket eden kişi' anlamlarına gelmektedir. Türk kavimlerinde ise şamanlara çoğunlukla kam denilmiştir. Kam ise filozof, kâhin ve alim anlamlarında kullanılmıştır(Arslan,2008, s.171). Şamanların görevleri arasında sihirbazlık, rakkaslık, musikişinaslık, hekimlik sayılabilir. İlk halk şairleri olarak görülen şamanların bu göreve nail olması için Mircea Eliade'a göre ya "mesleğin babadan oğula kalıtsal aktarım yoluyla geçmesi" ya "kendiliğinden gelen bir iç çağrısıyla seçilmesi" ya da "klan veya kendi istekleriyle" gerçekleşmesi gerekmektedir. Ancak bu şamanların toplum içindeki seviyesi tanrıların ve ruhların çağrısına uyarak kazanılan şamanlığa göre daha zayıf kalmaktadır. Seçilmiş kişinin şaman olabilmesi kişinin esrime deneyimine bağlıdır. Esrime ise rüyalar ve kendinden geçme yoluyla gerçekleşmektedir ve kişi sırra ermektedir(Eliade, 1999, s.32,33). Şamanlıkta yer alan bu sırra erme-erdirme töresi aşıklık geleneğinde maddi ve manevi sıkıntılar sonrası görülen rüyalar ile paralellik göstermektedir. Şamanlıkta kişinin sırra ermesi sırasında ruhlarla veya tanrılarla konuşma şeklinde gerçekleşirken aşıklık geleneğinin de aşık İslamiyet'in de etkisiyle kutsal bir kişi ve kişilerle uyurken iletişime geçmektedir. Bu kutsal kişiler Hızır-İlyas, üçler, kırklar, üç derviş bir pir sadece bir yaşlı adam veya yaşlı bir kadın ya da genç bir kız olabilmektedir. Aşık kutsal kişinin elinden bade içtikten sonra ise vücudunu bir ateş sarar, düşer bayılır, ağzından kanlı köpük gelir ve bu halde 3-6-7 gün kalır. Aşıklık geleneğinde bu kutsal kişiler elinden bade içme motifi yer almaktadır ve âşık olmak için ya da usta aşık yanında yetişebilmek için bade içmek gerekmektedir. Aşık bu yolla sırra ermektedir. Şamanlıkta ise sırra erme bedenini parçalara ayrılması ve simgesel ölüm, bilinç yitimi, manevi olarak yeniden doğum şeklinde gerçekleşir. Şamanlar esrime gerçekleştikten sonra gelenekler düzeyinde eski usta şamanlar tarafından bir eğitim sürecine tabii tutulurdu. Umay

Günay'a göre bir adayın şamanlığa kabul töreni ile bir adayın sanatçı ve âşık olarak kompleks rüya motifi vasıtasıyla yeni bir hayata girişi arasında şaşırtıcı benzerlikler vardır(Günay, 2018, s.46). Bülent Arı'ya göre aşıklık geleneğinde en etkili aşıklar, badeli aşıklardır. Bunlar inanışa göre, uyku ile uyanıklık arasında genellikle ergenlik çağında, ermiş bir kişi (pir, Hızır) elinden ya da pirin uygun gördüğü sevgilinin elinden bade içerler(Arı, 2009, s. 28). Bu benzerlikler nedeniyle aşık -şair tipinin ilk örneklerinin şamanlar olduğu düşünülmektedir. Şamanlar toplumun dinsel ihtiyaçlarını karşılamanın yanında toplumun umut ve sığınma vasıtası olmuşlardır, insanları fiziksel ve psikolojik yönden tedavi etmişlerdir, şamanlar bu görevlerini yerine getirirken dini ve mitolojik manzumeler söyleyerek, aşık edebiyatımızın ve Türk halk edebiyatımızın ilk sözlü kültür ürünlerini oluşturan seçilmiş ve saygın ozanları olarak görülmüşlerdir. Bu sözlü kültür ürünleri şeylan, yuğ ve sığırlarda doğaçlama yoluyla dile getirdikleri şiirlerle yaratılmıştır. Eski Türk şairleri tarafından icra edilmiş olan sözlü kültür ürünlerinin ilk örneklerinden günümüze neredeyse hiçbir şey kalmamıştır. Ancak bazı bilgilere Dede Korkut Hikayelerinden, Kaşgarlı Mahmut'un yazdığı Divanu Lüğati't Türk'ten, Orhun Kitabelerinden, Çin ve İran kaynaklarından ulaşabilmekteyiz. Şeylanlar Oğuz boylarının kurban ziyafetleridir. Baksı ve ozanlar şeylanların dini niteliklerini kaybetmediği zamanlarda kopuz dini ve sihirbazane şiirler okurlar, millî efsaneleri hakanların huzurunda okurlardı. Sığırlar ise umumi avlardı ve bu avların bereketli iyi geçmesi için rahip şairler yine dini içerikli şiirler icra ederlerdi. Yuğ törenleri ise umumi matem ayinleriydi ve şair-bakıcılar ölünün gömülmesi için uygun zamanı seçip, kopuz eşliğinde çaldığı nağmelerle ve şiirlerle töreni gerçekleştiriyordu. Bu dini mahiyette olan sözlü kültür ürünleri yeni cemiyetlerle ve yeni dinlerle karşılaşılması ve Türklerin farklı coğrafi alanlara yayılması sonucu dini mahiyetini kaybetmiştir. Özellikle İslamiyet'in kabul edilmesi ve Acem edebiyatının Selçuklular döneminde saraylara girmesiyle rahip din adamları, ozanlar ve baksılar önemini yitirmiş ve saraydan uzaklaştırılmışlardır. XI. yüzyıldan önce yaşayan Türk şairlerinden tespit edilebilenler: Aprınçur Tigin, Kül Tarkan, Singku Seli Tutung, Ki-ki, Pratyaya-Şiri, Asıg Tutung, Çısuva Tutung, Kalım Keyşi, Çucu'dur(Arat, 1986, s. 20-23).

İslamiyet'in kabul edildiği Türk toplumlarında bu din adamı rahiplerin görevleri dağılmıştır. Baksıların asırladır tek başına yaptığı görevler alimler, mutasavvıflar, şairler, bakıcılar, münecimler, efsuncular, musikişinaslar ve hekimler olarak ayrılmıştır. Varlıklarını göçebe toplumlar içinde sürdürmeye itilen ozanlar, Osmanlı içinde de eski saygınlığını koruyamamıştır. Acem edebiyatının etkisinde olan aydın çevre ozanları laf

ebesi, herzüge olarak nitelemiştir. İslamiyet'in kabulüyle ortaya çıkan tarikatlar 11.yy'da halkın şiire olan ilgisinden faydalanmak amacıyla halk ozanlarına din propagandası yapmak için yaklaşmışlardır. Türkçe ve hece ölçüsünde şiirlerini söyleyen ozanlar, şiirlerini dini ve ahlaki konulara açmış mutasavvıf bir şair grubunun doğmasına sebep olmuştur(Kalkan, 2015, s.21). Fuad Köprülü'ye göre Osmanlı Türkleri arasında altı asırdır yaşayan Yunus Emre ile, Orta Asya ve Kırgızlar arasında sekiz asırdır saygıyla anılan Ahmed Yesevi, sonra XIX. asırda Türkmenler arasında büyük bir şöhret kazanan Mahdum Kulu, İslamiyet'ten önceki rahip şairlerin İslamlaşmış şeklinden başka bir şey değildir(Köprülü, 1999, s. 57). Anadolu sahasında aşık edebiyatının ilk temsilcisinin Yunus Emre olduğu düşünülmektedir. Bu mutasavvıf şairlerin Bektaşî tarikatına mensup olanlar Kul, Abdal, Edna, Sultan gibi mahlaslar almışlardır. Türk toplumunun sosyal ihtiyaçlarına göre şekillenen aşıklık geleneği XIII. yüzyıldan itibaren dini-tasavvufi şiirler yazan şairler arasında 'aşık' kelimesi kullanılmaya başlanmıştır. Ancak burada kullanılan aşık kelimesi 'hak aşığı' anlamında kullanılmıştır. Âşık kelimesi Türkçe 'de ışık, Arapça 'da seven ve gönül anlamlarına gelmektedir. Bu şairler için kullanılan diğer isimler ise Ozan, Dede, Ağsakkal, Varsag, Yanşag, Varsağı-gu'dur(Dizdaroğlu, 1969, s. 18).

Aşıklarla ilgili elimizde yeterli kaynak yoktur. Şeriye sicillerinde, seyahatnamelerde, Bektaşî tekkelerinde tutulan defterlerde, cönklerde ve şairnamelerde aşıklarla ilgili çok kısada olsa bilgilere rastlanmaktadır ve kaynaklar arasında sayılabilir.

Anadolu sahasında yeni çeri ortalarının her birinde bir veya birkaç kadrolu saz şairi bulunurdu ve bu ortalar, savaş ve barış dönemlerinde askerin moralini yüksek tutmak amacıyla şiirlerini icra etmişlerdir. Fuad Köprülü'ye göre Türklerin eski halk şairi olan ozanlar, XV. yüzyıl ortalarına kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir(Köprülü, 1999, s. 57). XIII. yüzyıldan başlayarak yavaş yavaş yerleşen aşık kelimesi XVI. Yüzyılda iyice belirginleşerek kullanılmaya başlanmıştır. XV. yüzyıldan sonra milli öze bağlı epik şiirler söyleyen ozan-baksıların yerini İslami öze bağlı lirik şiirler söyleyen aşık almıştır(Artun 1996, s. 29). Toplumsal değişim ve edebi zevklerin yeniden şekillenmesi sonucu XVI. yüzyılda yeni bir edebiyat ve sanatçı tipi olan aşık edebiyatı ve aşıklar ortaya çıkmıştır. Bu yüzyılda aşık edebiyatı temsilcilerine ve ortaya koyduğu ürünlere erişebilme imkânı artmıştır. XVI.yüzyılda yetişen ve adına ulaşabilen halk şairleri Kul Ahmet, Öksüz Dede, Köroğlu, Hayali, Ozan, Bahşi, Oğuz Ali, Geda Muslu, Çırpanlı, Armutlu, Kul Çulha, Karacaoğlan, Kul Piri(Sakaoğlu, 1989, s. 115, 135), Pir Sultan Abdal, Kul Himmet, Ahmetoğlu, Bahşioğlu, Hızıroğlu ve Sururi'dir(Artun, 2001, s. 38,235,239). Azerbaycan sahasında tespit edilen aşıklar ise Baba, Dede Yadigâr, Gülşad, Lele, Kurbanî, Miskin

Abdal'dır(Oğuz, 1995, s. 429, 432). Fuad Köprülü'ye göre bu yüzyılın ilk yarısında ortaya koyulan aşık edebiyatı ürünlerinde sade bir dil hakimdir, ifade biçimleri ise Dede Korkut hikayelerindeki özellikleri yansıtmaktadır(Köprülü, 1999, s. 57). Şiirler eski halk edebiyatı geleneğini yansıtmaktadır ve sekizli hece ölçüsü kullanılmıştır. Yüzyılın ikinci yarısında Tasavvufi halk edebiyatının ve Klasik edebiyatın etkileri görülmektedir. Şiirlerde Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalar artmıştır ve aynı zamanda klasik edebiyatın nazım biçimleri aşıklar tarafından kullanılmıştır. Bu yüzyıl şairlerinden Anadolu sahasından medrese kültürü ile yetişmiş aşıklardan Kul Mehmed ve Azerbaycan sahasından yetiştiği kültür çevresi nedeniyle Kurbanî aruz vezniyle şiirler yazmışlardır. Her iki sahada da hecenin 7, 8 ve 11'li kalıpları kullanılmıştır(Oğuz, 1995, s. 425). Dilaver Düzgün'e göre XVII. yüzyılda aşık edebiyatı geleneği olgunluk dönemine girmiştir. Geleneğin içinde sade halk diliyle eserler veren aşıkların yanı sıra, Klasik edebiyat ürünlerine aşinalığı olan şairler tarafından aruzlu şiirler yazan aşıklarda bulunmaktaydı. Âşıklık geleneğinin sınırları genişleyip, gelişmiş ve belirlenmişti. Âşık geleneğinin hitap ettiği kitle de bu gelişmelerle değişmiş, fasıl geleneği ve aşık kahveleri oluşturulmuştur. Aşıklar yine aruz kullanan istisnalar dışında 7, 8 ve 11'li hece ölçüsünü kullanmışlardır. Bu yüzyılda şiirler tür ve şekil yönünden mahalli tercihlere göre adlandırılmasında farklılar göstermişlerdir. Âşıklar son dörtlükte mahlaslarını kullanmışlardır. Bu yüzyılda Benli Ali, Gazi Aşık Hasan, Kâtibi, Kayıkçı Kul Mustafa, Köroğlu, Kuloğlu, Öksüz Aşık, Şahinoğlu ve Üsküdari tarafından vezin, kafiye gibi dış unsurlar açısından tamamen geleneğe uygun şiirler yazılmıştır(Artun, 2001, s. 38, 235, 239). Bu yüzyılda Azeri sahasında eserler veren aşıklar ise Aşık Abdullah, Aşık Dostu, Sarı Aşık, Tufarganlı aşık Abbas, Türab Dede'dir(Oğuz 1997b, s. 2-9).

XVIII. yüzyıl aşık edebiyatının temsilcilerin sayısı artmış klasik edebiyata özenerek şiirler yazan aşık sayısı bir önceki yüzyıla göre arttığı için kendi geleneklerinden uzaklaşmalarına neden olmuş ve bu geleneği takip eden güçlü temsilciler yetişmemiştir. XVII. yüzyılda yaşayan aşıklar Abdi, Agahi, Aşık Ahmed, Âşık Ali, Aşık Bağdadi, Aşık Deruni, Aşık Halil, Aşık Nigari, Aşık Ravzi, Aşık Sadık, Hocaoğlu, Hükmi, Kabasakal Mehmed, Kıymeti, Küşadi, Levni, Mağriblioğlu, Nakdi, Seferlioğlu, Sırrı, Şermi, Talibi'dir(Sakaoğlu,1989, s. 160-190). Azeri sahası aşıkları Aşık Ali, Dellek Murad, Han Çoban, Heste Kasım, Meşkinli Mehmed, Molla Penah Vagif, Mücrüm Kerim, Tilimhan, Valeh'dir(Oğuz,1995, s. 429,432).

XIX.yüzyılda Klasik edebiyatın etkileri Âşıklık geleneğinde etkilerini göstermeye devam etmiştir. Ancak aruzla söyleyen aşıklar bir önceki yüzyıla göre daha güçlü şiirler

söylemişlerdir ve daha güçlü şairler yetişmiştir. Hece ölçüsü sade Türkçeyle söyleyen aşıklarla gelenek yükselişe geçmiştir. Âşıkların sayısı bu yüzyılda da artmıştır. İstanbul'da kahvehanelerde fasıllar düzenlenmiş ve teşkilatlar kurulmuştur. XIX.yüzyılda Osmanlı'da yapılan Islahat hareketleri sonucunda batılılaşma eğilimi de başlamıştır. Âşıklar bu yüzyılda cönk ve mecmua gibi yazılı ortamları kullanmışlar, Klasik edebiyat şairleri gibi divan tertip etmişlerdir. Bu yüzyılda yetişen aşıklardan bazıları Aşık Şem'i, Aşık Şenlik, Aşık Tahiri, Bayburtlu Celali, Bayburtlu Zihni, Ceyhuni, Dadaloğlu, Deli Boran, Dertli, Erzurumlu Emrah, Gedai, Hızri, Kamili, Kusuri, Mesleki, Minhaci, Muhibbi, Ruhsati, Serdari, Seyrani, Silleli Sururi, Sümmani, Tokatlı Nuri'dir(Sakaoğlu, 1989, s. 191-219). Azerbaycan sahasında yetişen aşıklardan bazıları ise Ahmet, Ali, Aydın, Bayban Mehemmed, Besti, Cafer Guluhan Neva, Celilov, Derviş Mahmut, Dollu Mustafa, Elesker, Fatma, Fatma Hanım Kemine, Goncabeyim, Hemayıl, Hüseyin, Kahraman, Kasım, Kasım Bey, Zâkir, Kurban, Mah Hanım'dır(Oğuz, 1998b, s. 425-446).

XX. yüzyılda Osmanlı imparatorluğunun yıkılma sürecine girmesi ve savaşlar sonucunda toplumun ayakta kalma mücadelesi hem büyük şehirlerde hem de taşrada aşık edebiyatına olumsuz etkilemiştir. Bu sırada Fuad Köprülü aşık edebiyatının sona erdiği yönünde yorum yapmıştır. Ancak Cumhuriyetin ilanı ile milli kültürün temelini oluşturan folklorlara yönelim politikalarının ortaya çıkması ve toplumun sosyal hayatının düzelmesi, yeniden istikrarlı hale gelmesiyle aşık edebiyatı da canlanmaya başlamıştır. Bu gelişmelere ek olarak teknolojik gelişmelerin artması ve toplumun bu gelişmeler uyum sağlama sürecinin yavaş olması geleneğin ancak yüzyılın ikinci yarısında hareketlenmesine neden olmuştur. Ziya Gökalp ile ivme kazanan 'halka doğru' hareketi ile halk kültürü ürünleri ön plana çıkmıştır. Modern şairler hece vezni kullanarak 'Beş Hececiler' gibi ekoller oluşturmuşlardır. Bu yüzyılda kurulan Türk Halk Bilgisi Derneği, Halkevlerinin kuruluşu, Halk Şairleri Bayramı'nın düzenlenmesi ve derleme çalışmalarının başlaması aşık edebiyatının aydın çevreler tarafın tanınmasını ve desteklenmesini sağlamıştır. XX. yüzyılın ikinci yarısında radyo, plak, kaset, televizyon ve CD lerin kullanılması ile sözlü ve yazılı kültür ortamlarında eserler veren aşıkların ve şiirlerinin tanınması çok daha kolaylaşmıştır. Bu yüzyıl aşıklar açısından verimli bir yüzyıl olmakla birlikte, aşıklar bu hızlı değişime uyum sağlamakta zorlanmışlardır. Bu yüzyılda yetişmiş aşıklardan bazıları Aşık Veysel, Gufrani, Zülali, Mehmet Yakıcı, Recep Hıfzi, Efkari, Posoflu Müdami, Ali İzzet Özkan, Aşık Ferrahi, Bayburtlu Hicrani, Davut Sulari, Habip Karaaslan, İhami, Talip Coşkun, Aşık Yaşar Reyhani, Aşık Mevlüt İhsani, Mustafa Ruhani, Nuri Çırağı, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova'dır(Kaptan, Z., Yurduşen,

Y. 2014, s. 205). Bu yüzyılda Azerbaycan sahasında yetişen aşıklardan bazıları ise Aşık Mesim Seferov, Aşık Ağalar Mikailov, Dilşad, Aşık Hindi Mehmet, Âşık Ekber, Sefil Sefder'dir(Oğuz, 1995, s. 429-432).

Dilaver Düzgün'e göre Aşık edebiyatının tarihi seyrini XV. yüzyılı hazırlık dönemi, XV. yüzyılı başlangıç çağı, XVII. yüzyılı gelişme ve olgunlaşma çağı XVII. Yüzyılı arayış ve asıl güçlü temsilcilerin yetişmediği çağı, XVII. yüzyılı yeniden canlanma ve toparlanmanın yaşandığı çağ, XX. yüzyılı teknolojik gelişmelerle geleneğin elektronik ortama kaydığı çağ olarak nitelirmektedir(Düzgün, 2015, s. 287-309). Türk toplumundaki sosyal ve kültürel değişimler aşıklık geleneğinin yapı ve işlevlerini de beraberinde değiştirmiştir. Bugün aşıklar geniş halk kitlelerine seslenir ve aynı zamanda Türk toplumunun sesi olur. Aşıklar toplumsal ve siyasal olgulara karşı duyarlılık gösterir ve topluma yön verebilecek güce sahiptirler. Erman Artun'a göre XXI. yüzyılda köyden kente göç eden aşıklar bu yeni ortama uyum sağlamaya çalışmakta ve gelenek dışı öğelerle beslenmektedir. Bu kültürel ortam değişimi şehirli aşık tipini ortaya çıkarmıştır. Günümüz aşıkları gelenekteki sazı, nazım biçimlerini ve hece ölçülerini korumaktadır. Aşıklar günümüz insanının beklentilerine göre soyut olarak işlenen aşk ve sevgi konularını somut olarak işlemektedir(Artun, 1996, s. 15-29). 20. Yüzyılda artık aşıklık geleneği eski önemini yitirmeye başlamıştır. Tekke ve medreselerin kapatılmasıyla birlikte aşıklar, kentleri terk ederek, gelişmenin az olduğu bölgelere gitmeye başlamışlardır (Kaptan, Z., Yurduşen, Y. 2014, s. 205). Âşıklık geleneğinin doğal çevresinden kopuşu beraberinde birtakım sorunları da getirmiştir. Âşıklar toplumun bir adım önünde olmalıdır ancak gelenek içinde yetişmeyen kulaktan dolma bilgilerle şiir yazmaya başlayan şairler geleneği zayıflatmışlardır. Fasıllar ve aşık toplantıları icra, töre ve geleneğe uygun olarak değil gelişi güzel ve düzensiz yapılmaktadır. Bu olumsuzlukların ortadan kalkması için yeni yetişen aşıklara aşıklık geleneği öğretilmeli ve gelenek içerisinde denetim yeniden sağlanmalıdır.

1.3.2. Hatay Aşıklık Geleneği

Aşıklık geleneği İslamiyet öncesi ozan-baksı geleneğinin devamı niteliği taşıyan, XVI. yüzyılda sosyo-kültürel değişimlerin ve toplum gereksinimlerinin etkisiyle şekillenmiş, kendi içinde belli bir icra töresi, yerleşmiş bir geleneği olan Türk halk edebiyatının en güçlü kollarından biridir. Âşıklık geleneği özellikle Erzurum, Kars ve Çukurova çevresinde güçlü temsilciler yetiştirmiştir. Selçuklular döneminde var olan Anadolu'ya göç politikası sonucu Hatay ve çevresine yerleştirilen Oğuzların Üçok koluna bağlı

Türkmenler, Çukurova bölgesine ozan-baksı geleneğini getirenlerdir. Bu bölgeye dahil olan Hatay toprakları gelenek ve geleneğin yetiştirdiği temsilciler olarak bölge şairlerinden bağımsız değildir. Hatay ve çevresi de ozanlık geleneğinin yaşadığı ve yaşatıldığı önemli bölgelerdendir. Çok dilli, çok dinli ve çok ırklı bir yerleşim yeri olması ve buna bağlı olarak çok kültürlü bir yapı oluşturması bağlı olduğu aşıklık geleneğini de çeşitlendirmiştir. Hatay'a Halep'ten göç eden Sefil Molla, Sefil Ahmet ve Sefil Hasan gibi aşıkların yazmalarında yer alan şiirlerle Hatay kültür ve geleneğine katkıları yadsınamaz. Hatay'da aşıklık geleneğinin temsilcilerinin lokalize olduğu ilçeler Kırıkhan, Yayladağı, Reyhanlı, Dörtyol, Belen, İskenderun ve Ceylanlı Köyü'dür (Yakıcı, A., Sarıtunç, B. 2019, s. 1016). Hatay'da aşıklık geleneğinin oluşmasında etkili olan iki gezgin aşık XVI. yüzyılda Hatay ve çevresine gelen Aşık Garip ve Karacaoğlan'dır. Aşık Garip Halep'te bir aşıklar kahvesi açarak burada sanatını icra etmiş ve bölge geleneğine katkı sağlamıştır. Bahadır Sedat'a göre Ceylanlı köyü aşıkları hem dil hem konu hem de idealler bakımından benzerlik göstermektedir. Bu aşıkların birleştiği ve şiirlerinde işlediği sevgi yurt, millet ve dil sevgisidir (Sedat, 2017, s. 26,28). Bülent Arı, H. Kürşat Türkan ve Kadir Arslan'ın Hataylı aşıklar üzerine yaptığı çalışmalarda Hatay'da yaşadığı belirlenen otuz yedi aşık tespit edilmiştir (Arı, B. (2016), Türkan, H.K. (2017)& Arslan, K. 2011). Bu aşıklardan 10'u sazlı telden söyleyen aşıklarımızdandır. Çalışmalara alınan aşıklardan 5'i badeli aşıklardandır. Usta çırak ilişkisi içinde yetişen bir aşık vardır. Bu aşığın adı Aşık Mustafa İncedil 'dir. Çalışmalarda derlenen aşıklardan bazılarının saz çalma, bade içme ve usta-çırak ilişkisi içinde yetişmesi konusunda bilgi bulunmamaktadır. Çalışmaya alınan aşıklar hece ölçüsüyle, koşma nazım şekliyle şiirlerini yazmışlardır. Şiirlerinde 7'li, 8'li, 11'li hece ölçüsüyle şiirlerini yazmışlardır. Aşık Emin Can, Kıracı Ata, Muhittin Alaca ve Sefil Ahmet 12'li hece ölçüsünü de şiirlerinde kullanmışlardır. Âşıklar şiirlerinde genel olarak yarım ve tam kafiye kullanmışlardır. Şairler arasında zengin ve tunç kafiye kullanan aşıklar da bulunmaktadır. Âşıklar şiirlerinde konularına göre güzelleme, taşlama, semai, ağıt tarzı şiirler söylemişlerdir. Âşıkların genelinin mahlasında aşık, isimleri ve soy isimleri kullanılmıştır. Sadece isim ve soy isimlerini kullanan aşıklarda bulunmaktadır. Şiirlerinde sefil, kul, hacı, hoca mahlaslarını kullanan aşıklarda bulunmaktadır. Âşık Kıracı Ata aruz ölçüsüyle de şiirler yazmıştır ve bu şiirlerinde kullandığı Mahlası İkrami'dir. Hatay yöresinde bilinen tek kadın aşık Meryem'dir. Edinilen bu bilgiler ışığında Hatay yöresinde bulunan aşıkların büyük kısmının kalem şairi oldukları görülmektedir ve kadın aşıklar yok denilecek kadar azdır. Hatay aşıklık geleneği usta-çırak ilişkisi içerisinde

oluşmamaktadır. Bu nedenle yeni aşıkların yetişmesine uygun ortamlar bulunmamaktadır. İnanç Aras'a göre aşıklar arasında gelenek içerisinde var olan muamma çözme ve atışma örneklerine sınırlı sayıda ulaşılabilmektedir. Leb değmez örneğine yazılı kaynaklarda sadece Mustafa İncedil'de rastlanırken atışma örneklerine ise yine Mustafa İncedil'de ve Aşık Duran Bebekte rastlanmaktadır(Aras,2022, s.70,72).

Tablo1.

Hatay Aşıklık Geleneği içinde yer alan aşıklar

Aşığın Adı	Saz Çalma	Bade İçme	Usta-Çırac İlişkisi	Mahlas
1.Aşık Mehmet Askerden	-	-	-	Aşık Mehmet
2.Aşık Ali Avcı	-	-	-	Sefil Ali
3.Aşık Bekir Cila	+	+	-	Bekir, Aşık Bekir
4.Aşık Hilmi Kınalı	+	-	-	Kınalı
5.Aşık Mehmet Köse	-	-	-	Kara Hoca, Hoca'm
6.Aşık Mustafa Cengiz	-	-	-	Mustafa Cengiz
7.Aşık Ömer Bozdoğan	+	-	-	Ömer, Bozdoğan
8.Aşık Mehmet Doğan Yusufoglu	-	-	-	Mehmet Doğan
9.Aşık Beyazid Bestami Yaran	-	-	-	Bestami
10.Aşık Emin Can	+	-	-	Emin Can, Aşık Emin
11.Aşık Kırac Ata (Ekrem Kırac)	+	-	-	Kırac Ata
12.Aşık Sefil Ali	+	+	-	Sefil Ali, Aşık Sefil Ali
13.Aşık İlyas Aydın Hacı	-	-	-	Hacı, Hacı İlyas, İlyas
14.Aşık Muhittin Alaca	-	-	-	Alaca
15.Aşık Mustafa Halis, Halis Usta	+	-	-	Halis, Halis Usta
16.Aşık Sefil Ahmet	+	+	-	Sefil Ahmet
17.Aşık Mustafa İncedil	+	-	+	İncedil
18.Aşık Sefil Molla (Hacı Hakkı)	+	?	?	Sefil Molla, Sefil Mulla, Molla, Mulla
19.Aşık Kara Mustafa	?	-	?	Kul Mustafa, Kara Mustafa
20.Aşık Meryem	-	-	?	Aşık Meryem

21.Aşık Yusuf Doğruer	+	-	-	Aşık Yusuf, Yusuf Çavuş, Yusufçuk, Çavuş
22.Aşık İbrahim Er	-	-	-	İbrahim Er
23.Aşık Kul Mehmet	?	?	-	Kul Mehmet, Kul Çetin
24.Aşık Hacı	-	-	-	Aşık Hacı
25.Aşık Avcı Osman	?	+	-	Aşık Osman, Osman
26.Aşık Mazlum	?	?	?	Mazlum
27.Aşık Ömer Kasar	?	?	?	Ömer Kasar
28.Aşık Mustuk Paşa	?	?	?	Mustuk Paşa
30.Aşık Ömer Sayıl	?	?	?	Ömer
31.Aşık Hasan	+	?	-	Aşık Hasan
32.Aşık Kul Celal (Mursaloğlu Haydar Celal)	+	?	?	Dertli Celal
33.Kul Selim	?	?	?	Kamil, Sarıateş
34.Aşık Duran Bebek	+	+	-	Sefil Duran
35.İbrahim Er	+	?	?	İbrahim Er
36.Aşık Hilmi Bozkurt	-	?	?	Hilmi Bozkurt
37.Aşık Sait Yakut	-	?	?	Sait

1.3.3. Dörtüol Aşıklık Geleneği

Hatay'ın Dörtüol ilçesi aşıklık geleneği açısından yörenin özellikleriyle paralel bir yapıya sahiptir. Dörtüollü aşıklar da yöre aşıkları gibi muamma çözme, atışma ve ve leb değmez icra törelerine örnek vermemiştir. Dörtüollü aşıkların hemen hemen hepsi kalem şairidir, badeli aşıklardan değildir ve usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişmemiştir. Dörtüol'da yaşadığı bilinen on iki aşık bulunmaktadır. Bu aşıkların isimlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Aşık Mustafa Cengiz-Ocaklı Mahallesi
- Aşık Emin Can-Ocaklı Mahallesi
- Aşık İbrahim Er-Ocaklı Mahallesi (Ceyhan'ın Hamidiye köyünden evlilik nedeniyle göç etmiştir).
- Aşık Mazlum-Karakese Mahallesi
- Aşık Ömer Kasar-Çaylı Mahallesi
- Aşık Mustuk Paşa-Yeniköy Mahallesi
- Aşık Ömer Sayıl-Çaylı Mahallesi
- Dertli Kazım-Adana'ya bağlı Yumurtalık ilçesinden göç nedeniyle Dört Yol'a gelmiştir).
- Aşık Sait Yakut-Çaylı Mahallesi
- Aşık Hilmi Bozkurt-Kuzuculu Mahallesi (Osmaniye Küllü köyünden göç etmiştir).
- Aşık Mustafa Zehir-Ocaklı Mahallesi

Aşıklar şiirlerinde mahlas olarak ön ad ve soyadlarını kullanmışlardır. Âşıklar şiirlerinde taşlama, güzelleme, ağıt, öğütme ve koçaklama türlerinde koşmalar yazmışlardır. Dört yollu aşıkların çoğu Ocaklı mahallesinde bulunmaktadır. Dört yol'da hiç kadın aşık bulunmamaktadır. Dört yollu aşıklardan Mustafa Cengiz ve Emin Can tezimizin konusunu oluşturmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada, Aşıklık geleneği içinde yer alan Dört Yol aşıklık geleneğine bağlı olarak yaratımda bulunan Aşık Mustafa Cengiz ve Emin Can'ın hayatı, sanatı ve şiirleri yaşadıkları dönemler dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırmamızda Aşık Emin Can'ın yazılı kaynaklarda tespit edilen 378 şiiri, Aşık Mustafa Cengiz'in yazılı kaynaklarda tespit edilen 94 şiiri incelenmiştir. Aşık Emin Can'a ait 38 şiir serbest nazım ile yazıldıkları için içerik özellikleri dışında incelemeye dahil edilmemiştir. Çalışmada aşık edebiyatı, Hatay, Hatay aşıklık geleneği, Dört Yol ve Dört Yol aşıklık geleneği ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Aşık Emin Can'ın derleme öncesinde vefat etmesi dolayısıyla aşıkla görüşme yöntemi kullanılamamıştır. Aşık Emin Can ile ilgili bilgiler literatür taraması yöntemi ile elde edilmiştir. Aşıkların sosyal ağlarda yer alan şiir icraları izlenerek icra ortamı gözlenmeye çalışılmıştır. İrticalen şiir söylemediği bilinen aşıkların, şiir kitapları dışında internet ortamında elde edilen başka bir şiire de rastlanmamıştır. Aşık Mustafa Cengiz'in rızası dışında herhangi bir bilgi bu araştırmada kullanılmamıştır. Araştırmada etik kurallara uygunluğa dikkat edilmiştir. Araştırma sırasında yapılan görüşmelerde ses veya görüntü kayıt cihazı kullanılmıştır. Aşık Mustafa Cengiz ve Emin Can'ın şiirleri metin merkezli inceleme yöntemleri ile incelenmiştir. Metin merkezli inceleme yöntemi içinde şairin hayatı, edebî kişiliği ve eserleri biçim ve içerik yönünden incelenmiştir. Böylece şairlerin eserleri hakkında detaylı bilgiye ulaşıp bu bilgiler ışığında şiirler işlevsel metotla incelenerek karşılaştırılmıştır.

2.1. İşlevsel Halk Bilimi Kuramı ve Folklorun İşlevleri

Bayram Durbilmez'e göre halk bilimi; geçmişten geleceğe sözle ve/veya davranışla icra edilen, her icrada yeniden şekillenebilen, zamana, mekana, insana göre uyarlanabilen gelenekli kültür ürünleri ile bu ürünleri inceleyen bilim dalının genel adıdır(Durbilmez,2013,s.101-112). Halk biliminin ortaya çıkışı "romantik milliyetçilikle" ilişkilidir. Milletler kendi sözlü kültür ürünlerini derleyerek bu ürünlerin değerlerini ortaya çıkarmayı hedeflemişler. Derlemeler sonucu elde edilen bu ürünler, bazı yöntemler kullanılarak incelenmek istenmiştir. Yazılı ya da sözlü kültür ürünlerini inceleme yöntemlerinden biri metin merkezli inceleme iken diğeri bağlam merkezli inceleme yöntemidir. Metin merkezli incelemeler de sadece metin temel alırken bağlam merkezli incelemeler de bu ürünlerin ortaya çıktığı bağlamı, yaratıldığı ortamı, işlevlerini ve aynı zamanda metni de temel alır.

Bağlam merkezli kuramlardan olan İşlevsel Halk Bilimi Kuramının temellerini atan bilim insanı Malinowski'dir. Malinowski 'ye göre her kültürel yaratmanın temelinde organizmanın ihtiyaçlarının karşılanması vardır(Malinowski,1992, s.35-36).

Antropolog William R. Bascom ve A Reginald Radcliffe-Brown, birbirlerinden habersiz bir şekilde yürüttükleri çalışmalarda aynı kuramsal çerçeveyi oluşturmuşlar ve İşlevsel Halk Biliminin diğer adıyla 'Antropolojik Yöntem' in kurucuları olmuşlardır. Malinowski'nin çalışmaları baz alınarak oluşturulan bu kuram Metin(text) yanında icra ortamı (context)nı da önemli bulmaktadır. İşlev konusu; halk edebiyatı yaratmalarında ve özellikle de metinlerdeki değişkenlik, hacim ve içerik farklılaşması gibi sorunları çözmeye yardımcı olmanın yanında, folklor ürünlerinin kim tarafından nasıl, neden ve nerede üretilip, nakledildiklerinin açıklanması, kim tarafından, neden ve nasıl dinlendiğinin incelenmesi bakımından da son derece önemlidir(Ekici, 2011, s. 124).

Bascom kültür-folklor ilişkisi içerisinde folklorun dört temel işlevini şu şekilde belirler. Bascom'un folklorun dört temel işlevi şunlardır:

1. Hoşça Vakit Geçirme ve Eğlenme İşlevi
2. İnançlara, Değerlere ve Törelere Destek Verme İşlevi
3. Kültürü Gelecek Kuşaklara Aktarma ve Eğitim İşlevi
4. Toplumsal ve Kişisel Baskılardan Kurtulma İşlevi

Bascom'un göre Folklorun dört işlevinden birincisi olan "Eğlenme ve Hoşça vakit Geçirme İşlevi" yalnızca eğlenmeyi temsil etmemektedir. Eğlenme işlevinin altında yatan daha derin anlamların bulunduğunu ifade etmiştir. Din, mevsimlik ve dönemsel bayramların büyük bir kalabalıkla, eğlencelerle ve bayramlık giysilerle, bol yiyeceklerle yapılması; kural ve tabuların gevşetilmesini sağlar. Soyun üyeleri bir araya gelerek alışılmış kısıtlamaları, özellikle de toplumsal ve cinsel ilişkilerdeki geleneksel duvarları kaldırır, eğlencede herkes yerini alır, arzu ve isteklerin doyurulması için her şey yapılır(Malinowski, 2000, s. 51).

Folklorun İkinci işlevi olan "İnançlara, Değerlere ve Törelere Destek Verme" din, ritüeller, mitler, büyü ve törenler toplumsal düzenin sağlanmasında bilinen etkileri dolayısıyla aktarımı önemli unsurlardandır. Sözlü kültür ürünleri ikinci işlevde yer alan inanç, değerler ve törelerin aktarımının sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır ve geleneğin güçlenmesini sağlamaktadır.

Folklorun üçüncü işlevi olan ‘‘ Kùltürü Gelecek Kuşaklara Aktarma ve Eğitim İşlevi’’ Bascom’a göre sözlü olarak üretilip aktarılan atasözleri, deyimler, masallar ve fabllar ahlaki değerlerin telkin yoluyla aktarımında rol oynamaktadırlar. Özellikle çocukların olumsuz davranışları üzerinde kontrolün sağlanmasında büyükler tarafından kullanılan bu kültürel öğeler sosyal düzenin sağlanması ve sürdürülmesinde etkilidir.

Bascom’un folklorun dördüncü işlevi olan ‘‘ Toplumsal ve Kişisel Baskılardan Kurtulma İşlevi’’ Bascom’a göre bu işlev kabul edilmiş davranış kurallarını sürdürme işlevini yerine getirmektedir. Folklor; sosyal geleneklerden sapmaya kalkışanlara karşı caydırıcıdır. Folklor aynı zamanda uygun sosyal onaylamaları ‘‘övgü adlarını’’ ve bu amacı özellikle kasteden ‘‘övgü şarkıları’’ gibi belirli şekilleri ifade etmek için önemlidir. İnsanların hareketlerini kontrol etmek, etkilemek ya da yönetmek folklorun işidir(Bascom, 2010, s. 81).

Folklorun beşinci işlevi olarak İlhan Başgöz’ ün önerdiği ‘‘Protesto İşlevi’’ ile ilgili her toplumda ekonomik ve sosyal çıkarları çatışan, inanışları ve değerleri ters düşen insanların ve sınıfların olduğunu altını çizmektedir. İlhan Başgöz edebiyatımızda Köroğlu, Yalnız Efe, Kel Mehmet ve Çöllo gibi kişilerle ilgili hikâyeleri ve düzeni değiştirmeyi amaç edinen türküleri örnek vermektedir (Başgöz,1996, s.1,4).

3. BULGULAR

3.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz Hayatı

3.1.1. Aşık Emin Can'ın Hayatı

3.1.1.1. Adı Soyadı ve Mahlası

Dörtyol'un tanınmış ve usta aşıklarından biri olan aşığın adı Emin, soyadı Can'dır. En büyük servetinin sevgisi olduğunu ifade eden Emin Can'a çevresindeki insanlar Emin baba unvanını vermişlerdir.

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can, mahlasını kendi belirlemiştir. Âşık Emin Can şiirlerinde mahlas olarak 9 şiirinde Emin, 16 şiirinde Can, 80 şiirinde Emin Can, 21 şiirinde Aşık Emin mahlaslarını kullanmıştır. Âşık Emin Can 252 şiirinde ise herhangi bir mahlas kullanmamıştır.

3.1.1.2. Doğum Yeri ve Tarihi

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can, Hatay'ın Dörtyol ilçesinin Ocaklı köyündendir. Edinilen bilgilere göre Ocaklı ismi Osmanlı imparatorluğu döneminde sınır boylarına yerleştirilen askerlere yardım için verilen kuvvetlere "ocak başları" denilmesinden kaynaklanmaktadır. Ocaklı Köyü Dörtyol çevresinde kurulan ilk köylerden biridir ve 1990 yılında mahalle olmuştur. Aşık Emin Can 1942 yılında Dörtyol'un Ocaklı köyünde dünyaya gelmiştir.

3.1.1.3. Ölüm Tarihi

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can, 11.04.2019 tarihinde doğup, büyüdüğü, hayatını geçirdiği ve şiirlerini yazdığı Dörtyol'da 77 yaşında vefat etmiştir ve Dörtyol İmam Hatip Lisesi Mezarlığı'na defnedilmiştir. Âşığın şeker hastalığının sebep olduğu kalp krizi nedeni ile vefat ettiği ifade edilmiştir.

3.1.1.4. Ailesi

3.1.1.4.1. Baba Tarafı

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can'ın aile lakabı Ali Cenli'dir. Babasının adı Mehmet'tir. Mehmet Bey devlet memurluğu görevi yapmıştır.

3.1.1.4.2. Anne Tarafı

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can'ın annesinin aile lakabı Baytarlı'dır. Aşığın annesinin adı Behiye'dir. Behiye Hanım ev hanımıdır.

3.1.1.4.3. Kardeşleri

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can, sekiz kardeşin en büyüğüdür. Aşık Emin Can'ın kardeşlerinin isimleri sırasıyla Yalçın, Ali, Erdoğan, Mustafa, Osman, Zafer ve Cafer'dir. Aşık Emin Can'ın kız kardeşi yoktur. Aşık Emin Can'ın üç kardeşi vefat etmiştir.

3.1.1.4.4. Evliliği

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can, 1963 yılında teyzesinin kızı Perihan Hanım ile evlenmiştir. Bu evlilikten iki oğlu ve bir kızı dünyaya gelmiştir.

3.1.1.4.5. Çocukları

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can'ın ikisi erkek biri kız üç çocuğu vardır. Ancak ikisi bebekken ikisi yedi yaşında olmak üzere dört çocuğu vefat etmiştir. Hayatta olan çocuklarının isimleri Yaşar, Züleyha ve Mehmet'tir. Mehmet Can makine, Yaşar Can ziraat ve Züleyha Can bilgisayar mühendisidir.

3.1.1.4.6. Öğrenimi

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can, ilkokul öğrenimine Dört Yol Ocaklı'da başlamıştır. Ortaokul öğrenimine ise Dört Yol Ortaokulunda başlamıştır ancak 16 yaşına geldiğinde komşu kızına aşık olması ve kavuşamaması nedeniyle okulu bitirememiştir. Bir süre sonra Yayladağı Ortaokulu'na tekrar başlamıştır ve öğrenimini 1960 ihtilalinin olduğu gün tamamlamıştır. Aşık Emin Can, ortaokul diplomasını aldıktan sonra Antakya'da verilen 45 günlük Muvakkat Öğretmenlik Kursu'na katılmıştır ve öğretmen olmuştur. Bununla da yetinmeyen aşığımız sekiz yıl öğretmenlik yaptıktan sonra Adana Öğretmen Okulu'nu dışardan bitirmiştir. Son olarak aşığımız 1986-1988 yıllarında öğrenimine devam ederek Hatay Eğitim Enstitüsü'nü bitirmiştir.

3.1.1.4.7. Askerliği

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can, vatani görevini yapmak için Sivas'a gitmiştir. Burada öğretmen olduğunu beyan etmesi üzerine Mehmetçiklere okuma-yazma öğretmek üzere Erzincan'a gönderilmiştir. Burada 18 ay er öğretmen olarak vatani görevini yerine

getirmiştir. Bütün hayatını eğitim camiasına adayan Aşık Emin Can, vatani görevini yaparken de mesleğini icra etmiştir. Âşık Emin Can, ülkesinin ve memleketinin tarihi olaylarına kayıtsız kalmayan tutkulu bir vatansever ve memleket aşığıdır. Vatan, millet, bayrak ve kahramanlık konularını şiirlerinde işlemeyi de unutmamıştır. Âşık Emin Can'ın "Vatanım Sağolsun" adlı şiiri bu şiirlere örnek olarak verilebilir.

İstiklal kiminmiş işte görün de...
 Vatan için can mı gerek alın de...
 Savaş bizim için düşün, çalın de...
 Yeter ki vatanım sağ olsun dursun.

Türk askeri görsün savaşı, cengi
 Kükremiş arslana bedeldir dengi
 Allah Allah deyip; kaldıra süngü
 Yeter ki tutanım dağ olsun dursun (AEC-98).

3.1.1.4.8. Çalışma Hayatı

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can, 1961 yılında Adana Belören köyünde öğretmenlik mesleğine adımını atmıştır. Bu okulda sekiz yıl öğretmenlik yaptıktan sonra Dört Yol Gazi İlköğretim Okulu'na tayin olmuştur. Aşık Emin Can, 1970-1972 yılları arasında Hatay Yayladağı Gözlekçiler Köyü'nde; 1972-1981 yılları arasında Dört Yol Gazi İlköğretim Okulu'nda; 1981-1990 yılları arasında Dört Yol 100. Yıl İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik ve idarecilik yapmıştır (Türkan, H. 2017, s. 21-173). Âşık Emin Can, mesleğini 29 yıl icra ettikten sonra kendi isteğiyle 16 Mart 1990 yılında emekli olmuştur. Aşık sekiz yıl ticaretle uğraşmıştır ancak başarılı olamamıştır. 1998 yılında tekrar öğretmenlik mesleğine dönmüştür ve 6 yıl daha öğretmenlik yapmıştır. Aşık Emin Can, Çaylı Yavuz Selim, 100. Yıl İlkokulu, Dört Yol Öğretmenler Lokali'nde, Kuzuculu Öğretmenler Lokali'nde ve Dört Yol Öğretmenevi'nde müdürlük yapmıştır. Toplamda 36 yıl öğretmenlik yapan Aşık Emin Can "Öğretmenim" adlı şiiriyle mesleğine olan saygı ve sevgisini şu dizelerle ifade etmiştir:

Münevverler ordusunun eriyiz
 Yurda ışık saçan öğretmeniz biz
 Alfabeden başlar önce işimiz
 Cefakâr, çilekeş öğretmeniz biz

Sabah aç karına derse ulaşır
 Gece demez gündüz demez uğraşır
 Üzerinde ilmin torbasını taşır
 Yurda tohum saçan öğretmeniz biz (AEC-55).

Aşık Emin Can, mesleğini icra ettiği süre içinde yirmi beş takdir ve teşekkür belgesi almıştır ve 1978 yılında ‘yılın öğretmeni’ seçilmiştir.

3.1.2. Aşık Mustafa Cengiz Hayatı

3.1.2.1. Adı, Soyadı ve Mahlası

Kendisini ‘‘Ocaklı Aşığı’’ olarak tanımlayan ve bununla gurur duyan aşığın adı Mustafa, soyadı ise Cengiz’dir. Çalışmaya konu olan Âşık Mustafa Cengiz, mahlasını herhangi bir ustadan, çevrenin etkisi ile ya da gördüğü bir rüyanın etkisiyle almamıştır. Âşık Mustafa Cengiz, Dört Yol’daki diğer aşıklar gibi mahlasını kendisi seçmiştir ve mahlasında ön adını ve soyadını kullanmıştır. Âşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde mahlas olarak 67 şiirinde Mustafa Cengiz mahlasını, 8 şiirinde Cengiz mahlasını, 1 şiirinde Mustafa mahlasını, 18 şiirinde herhangi bir mahlas kullanmıştır.

3.1.2.2. Doğum Yeri ve Tarihi

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz, 1946 yılında Hatay’ın Dört Yol ilçesinin Ocaklı Köyü’nde dünyaya gelmiştir. Ancak nüfus kayıtlarına göre doğum tarihi 1 Mart 1948’dir. Aşıkların doğum tarihi ve yerini bilmek onların hangi kültürel ortamdan geldiğini bilmemiz ve yaşadığı dönemde meydana gelen olayları ve aşığın bunlara verdiği tepkileri bilmemiz, bu olayları şiirlerine nasıl yansıttığını anlamamız açısından önem arz etmektedir.

3.1.2.3. Ailesi

3.1.2.3.1. Babası

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz'in babası Ocaklı Köyü'nde yaşamış ve Hörtükler sülalesi olarak adlandırılan Yemen Savaşı şehidi Hörtük Küçük Mehmet oğlu Ali Cengiz'dir.

3.1.2.3.2. Annesi

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz'in annesi Ocaklı Köyü'nden Molla Ahmet oğlu Adana Kumluk sevkياتında şehit olan Osman Çavuş'un kızı Durdu Fatma Hanım'dır.

3.1.2.3.3. Kardeşleri

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz'in 8 erkek ve 3 kız olmak üzere 11 kardeşi vardır. Aşık Mustafa Cengiz'in erkek kardeşlerinin isimleri Hüseyin, Osman, Hayri, Bahri, Yılmaz, Ahmet, Ömer ve Mustafa 'dır. Aşığımızın kız kardeşlerinin isimleri ise Binnaz, Ayşe ve Emine'dir. Aşık Mustafa Cengiz erkek çocuklardan yalnız kendisinin hayatta olduğunu, kız kardeşlerinden ise ikisinin hayatta olduğunu ifade etmiştir.

3.1.2.3.4. Eşi ve Çocukları

Çalışmaya konu olan Aşık Mutafa Cengiz, 1977 yılında Dört Yol'un Özerli Köyü'nden Mehmet Yurttaş'ın (Kara Mehmet) kız Fatoş Hanımla evlenmiştir. Bu evlilikten Aslıhan, Oğuzhan, Metehan ve Nagehan adlarında dört çocuğu olmuştur. Aşığımız çocuklarından Metehan Bey'in kamyon ile nakliyat işiyle uğraştığını, Oğuzhan Bey'in Dört Yol Belediyesi'nde memur olarak çalıştığını, Nagehan Hanım'ın emekli olduğunu ve Aslıhan Hanım'ın ev hanımı olduğunu ifade etmiştir. Fatoş Hanım ev hanımıdır ve hala hayattadır. Aşık Mustafa Cengiz'in Fatoş Hanımla olan evliliği 2023 yılında 47 yıla ulaşmıştır. Aşığın eşine yazdığı 'Eşim Fatoş'a' adlı şiiri şu şekildedir:

Bak bitanem
 Seni kendime eş, çocuklarıma ana seçtim
 Bazen tatlı söyledim, bazen de acı
 Fakat daima ediyorum başımın tacı
 İşte budur mutluluğun ilacı (AMC-94).

3.1.2.3.5. Öğrenimi

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz, 1953 yılında Dörtyol Ocaklı İlkokulu'na başlamıştır ve 1958 yılında ilkokuldan mezun olmuştur. Okuma isteği olduğu halde öğrenimine devam edememiştir. Babasının Adana-Hatay il sınırında yer alan Mutalıp'taki çiftliğinde yanında çalışmaya başlamıştır. Âşığın babasına ait olan Mutalıp'taki çitlikleri Turgut Özal hükümeti zamanında (1980) istimlak edilmiştir. Âşık Mustafa Cengiz Mutalıp'a olan özlemini yazdığı kitaplarda ve şiirlerinde sık sık dile getirmiştir. Aşık Mustafa Cengiz'in "Mutalıp'ı Özledim" isimli şiiri örnek olarak verilebilir:

Pamuk ekdim, otun kazdım
Dağların, taşların gezdim
Denizinde az mı yüzdüm
Özledim ben Mutalıp'ı (AMC-19).

3.1.2.3.6. Askerliği

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz, 23 Kasım 1968 yılında Kütahya'da havacı er olarak askerliğini yapmıştır. Acemi asker kursunu bitirdikten sonra Bursa Hava Motorlu Araçlar Şoför kursunu bitiren aşık kura ile tekrar Kütahya oto bölüğüne dağıtımına gönderilmiştir. Burada muavinlikten yetiştiği için servis otobüsü kullanmıştır. Âşık Kütahya Hava Er Eğitim Tugayı Oto Bölüğü'nde ağır vasıta ehliyetini almıştır. 16 ay boyunca İnzibat Merkez Komutanı'nın şoförlüğünü yapmıştır. Âşığımız 1 Kasım 1970 yılında terhis olup memleketine dönmüştür.

3.1.2.3.7. Çalışma Hayatı

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz, okulu bıraktıktan sonra Yılmaz abisinin Çaylı Caddesi'nde bulunan berber dükkanında 1963 yılında çırak olarak çalışmaya başlamıştır ve berberliği öğrenmiştir. 1965 yılında İskenderun Mithat Paşa caddesinde Hanna Uzunay isimli bir berberin yanında 6 ay çalışmıştır. İskenderun'a kaçarak gelmiş olan aşığımızı ağabeyi bulmuş ve yanına muavin olarak almıştır. 1972 yılında kendi minibüsünü alan aşığımız 1983 yılına kadar çalışmıştır. Daha sonra otobüs terminali işletmeye başlamıştır ve emekli olmuştur.

4. AŞIK EMİN CAN ve MUSTAFA CENGİZ'İN AŞIKLIK GELENEĞİNDEKİ YERİ

4.1. Aşık Emin Can Aşıklık Geleneğindeki Yeri

4.1.1. Aşık Emin Can Aşıklığa Başlaması

Aşıklığa başlama töreleri aşığın bade içmesi, bir usta tarafından yetiştirilmesi, çektiği maddi veya manevi sıkıntıların etkisi veya birine sevdalanması sonucunda şiir yazmaya başlaması şeklinde sıralanabilir.

Aşık Emin Can henüz 16 yaşındayken komşusunun kızının kendisine gülümsemesiyle ona aşık olmuştur. Kalbindeki aşkın büyüklüğünü ifade etmek için hislerini ailesine açan ve sevdiği kızla evlenmek isteyen Aşık Emin Can ailesi tarafından reddedilmiştir. Talebi reddedilen aşığın sevdiği kız bir başkasına verilince divane aşıklara dönmüştür. Bu nedenle okulu bırakan aşık Adana'ya gitmiştir ve burada pamuk işçiliğine başlamıştır. Adana'da akrabası olan Şevket amcasının aşığın söylediği uzun havaların çok içli olmasını fark etmesi sonucunda Emin Can'a sebebini sorar. Aşık Emin Can Şevket amcasına yaşadıklarını anlatır ve içini döker. Aşık Emin Can'ın aşıklığa başlama sebebi tam olarak yaşadığı bu aşk hikayesidir. Kavuşamadığı sevdiğine yazmış olduğu "Gelin mi oldun?" şiiri şu şekildedir:

Yüreğimi söktün, kor bastın gittin.
Ardına bakmadan kör bastın gittin
Onca gülistana hor bastın gittin
Acelen ne idi, gelin olmaya
Beni bırakıpta, elin olmaya (AEC-163).

Aşık Emin Can kendisine ilgi alaka göstermeyen çevresine rağmen şiirlerini yazmaya devam etmiş ve yakın arkadaşı araştırmacı yazar Kadir Arslan ile yaptığı görüşmede şu sözleri söyleyerek şiir yazmaya olan tutkusunu şu şekilde dile getirmiştir:

"Ben Dört Yolcu Aşık Emin'im, bu topluma bir şey anlatana ve ölene kadar yazmaya devam edeceğim." (Bir şair dostun ardından erişim tarihi: 02.11.23)

4.1.2. Etkilendiği ve Etkilediği Aşıklar

Aşıklık geleneği içinde aşıklar, bir usta aşığın elinde ham halden olgun hale gelirler. Usta -çırak ilişkisi olarak tanımlanan bu ilişki içerisinde usta aşıklar, bilgi görgü ve

becerilerini çıraklarına aktararak geleneğin geçmişten bugüne kadar gelmesini sağlamışlardır. Aşık Emin Can usta-çırak ilişkisi içinde yetişen aşıklarımızdan değildir ancak aşığımızın etkilenip örnek aldığı aşıklar olmuştur. Bu aşıklar Hataylı aşıklardan biri olan Dertli Kazım, Dadaloğlu, Karacaoğlu M. Akif Ersoy, Arif Nihat Asya, Âşık Veysel, Necip Fazıl Kısakürek ve Abdurrahim Karakoç'tur. Aşık Emin Can, örnek aldığı aşıklar gibi şiirlerinde sıklıkla aşk, doğa ve güzellik konularını işlemiştir ve şiirlerinde bu aşıkların isimlerini zikretmiştir. Bu şiirlere örnek olarak "Nerede" şiirini verebiliriz:

Aşıklar diyarı Toros Dağları

Püfür püfür esen yeller nerede

Gökçe kıza ağıt yakmış erenler

Dadaloğlu, Karacaoğlu nerede.

Yanık kavalına hükmeden çoban

Elden ele konan avşarı oban (AEC-92).

Aşık Emin Can'ın oğlu Mehmet Can ile yapılan görüşmede Aşık Emin Can'ın etkilediği aşıklar olduğunu ifade etmiştir ancak isim vermek istememiştir.

4.1.3. Aşıklığı

H. Kürşat Türkan'a göre Aşık Emin Can 1958-1960 yılları arasında saz çalmıştır ancak daha sonra çalmayı bırakmıştır(Türkan, H. 2017, s. 21-173). Âşık Emin Can badeli aşıklarımızdan biri de değildir. Âşık Emin Can'ın etkilendiği, örnek aldığı aşıklar ve şairler olmuştur ancak usta çırak ilişkisi içinde yetişmemiştir. Âşık edebiyatımızda kalem, kağıt kullanarak yazan ve eğitim görmüş aşıklara kalem şairleri denilmektedir. Âşık Emin Can'ı da bu sınıfa tabi etmek yanlış olmayacaktır. Aşık Emin Can, Dört Yol aşıklık geleneği içinde de yer almadığı görülen atışma, muamma-askı geleneği, nazire söyleme gibi töreler içinde sadece muamma-askı geleneğinde 1986 yılında Konya'da Aşıklar Şöleni'ne katılarak muamma çözmede birincilik almıştır. Aşık Emin Can, Kırıkhan yöresindeki şair ve aşıklarla tanışıp görüşmüştür. Kırıkhan Kültür ve Sanat Derneği'nin açılış törenine katılmıştır. Ayrıca Musa Eroğlu'nun katıldığı bir toplantıda da bulunmuştur. Âşık Emin Can "Oldu mu?" adlı şiirinde başka aşıklardan bahsetmiştir.

Niye çağırırsın be aşık gardaş,
 Bu dünyada murat olan oldu mu?
 Ferhat dağı deldi Şirin uğruna
 Mecnun dahi Leylasını buldu mu?

Kerem Aslı için yandı kül oldu
Karacaoğlan seyyah oldu, kul oldu
Seyrani bağlarda bülbül gül oldu.
Veysel dahi maşukunu buldu mu? (AEC-46).

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can, şiirlerinde sade bir dil kullanmıştır ve yöresel ağız özellikleri tespit edilmiştir. Aşık şiirlerinde betimleyici anlatım ve hikaye yoluyla anlatım kullanmıştır. Aynı zamanda anlatım kalıplarından söz sanatlarını, atasözleri ve deyimleri kullanmıştır. Âşık Emin Can'ın şiirlerinin büyük bir kısmını maddi aşk konulu şiirler oluşturmaktadır. Bu şiirlerin yanında işlediği diğer konular manevi aşk, bayrak sevgisi, toplumsal ve sosyal konular, yurt/belde, öğüt, vatan/kahramanlık, sıla, insan, dost, övgü, inanç, doğa, Türklük ve annedir. Aşık Emin Can'ın şiirlerinde tespit edilen nazım türleri ağıt, güzelleme, koçaklama, taşlama, varsağı, öğütleme ve nefestir. Âşık Emin Can teknolojik gelişmeleri de takip etmiştir. Âşığın ‘‘Bu Yara’’, ‘‘Yazık’’, ‘‘Borova’’, ‘‘Can Kalmadı’’, ‘‘Vatan Aşkı’’ ve ‘‘Ben’’ isimli şiirleri 2007 yılında YouTube kanalına yüklenmiştir. Âşığın yayımlanmış 12 kitabı bulunmaktadır. Bunlardan 8'i şiir kitabı 4'ü ise hikaye kitabıdır.

4.1.4. Eserleri

Yayımlanmış Şiir Kitapları

Damla damla (1979)

Dikenli Gül (1981)

Virane Gönül (1990)

Senin için (1998)

Can Evim (2003)

Nar Ateşi (2003)

Yara (2006)

Ahu-zar (2010)

Yayımlanmış Hikaye Kitapları

Topal Memiş (1990)

Sevgi Katarı (1998)

Geyik Tepesi (2003)

Otobana Terk Edilmiş Köpek (2012)

4.1.5. Aşık Emin Can Hakkında Yapılan Çalışmalar

Çalışmaya konu olan Aşık Emin Can ile ilgili yapılan incelemelerde aşıkla ilgili Konya Selçuk Üniversitesi ve Kırşehir Ahi Evran Üniversitelerinde iki kez tez konusu seçildiği bilgisi paylaşılmaktadır ancak bu tezlere ulaşamamıştır. Bunların dışında araştırmacı yazar Müslüm Kabadayı'nın yazmış olduğu "Hatay Halk Şairleri" (2000) isimli kitabında aşığımız ile ilgili kısa bilgi ve şiir örnekleri bulunmaktadır. Araştırmacı yazar Kadir Arslan'ın "Halk Aşıklarımız ve Hikayeli Türküleri" (2011) isimli kitabında Aşık Emin Can hakkında bilgi verilmiş ve şiirlerine örnekler verilmiştir. M. Adil Çetin'in "Hatay'ın Yazar ve Şairleri isimli derleme çalışmasında Emin Can halk şairi olarak tanıtılmıştır. Ali Yakıcı ve Berrin Sarıtunç'un "Sözlü Türk Kültürünün Yaşaması ve Aktarımında Hataylı Ozanların Rolü" (2019) isimli makalesinde Hatay'da yaşamış ve yaşamakta olan aşıklar arasında yer almış ve geleneğin yaşatılmasında rol alan ozanlar arasında gösterilmiştir. Dr. H. Kürşat Türkan'ın "Aşık Duran Bebek" isimli çalışmasında Hataylı aşıklar arasında yer almış, hayatı ve aşıklık geleneği içindeki yeri incelenmiştir.

4.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Aşıklık Geleneğindeki Yeri

4.2.1. Aşıklığa başlaması

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz, şiire çocukluk yıllarından beri meraklıydı. Bu dönemde gezgin satıcılar tarafından sayfa halinde satılan ağıtları, destanları ve türküleri satın alıp okuyan aşık bu şiirleri okuyup ezberlerdi. Dörtüol'un Karakese köyünden Aşık Çıplak İsmet'ten dinlediği hikayeli türküler onun üzerinde derin izler bırakmıştır. Aşık Mustafa Cengiz'in şiir yazmaya başlamasında araştırmacı yazar Mehmet Tekin'in etkisi olmuştur. Ancak aşığın yetiştiği ailede ve çevresinde de şiirle uğraşan kişilerde bulunmaktadır. Aşığın ailesinde yer alan Gölovalı Aşık Dertli, Kazım teyzesinin oğludur ve Ömer Sayıl ise aşığın halasının oğludur. Aynı zamanda Aşık Mustafa Cengiz'in ağabeyi Ahmet Çetin Cengiz de şiir yazmaktadır. Aşık Mustafa Cengiz şiir yazmaya 1990 yılında kendi isteği ile başlamıştır.

4.2.2. Etkilediği ve Etkilendiği Aşıklar

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz'in etkilendiği aşıklar arasında Aşık Çıplak İsmet, Karacaoğlan ve Dadaloğlu sayılabilir. Âşığımıza etkilediği aşık olup olmadığını sorduğumuzda artık aşıklığın yok olma durumuna geldiğini, gençlerin aşıklıkla ilgili konularla ilgilenmediğini ifade etmiştir.

4.2.3. Aşıklığı

Çalışmaya konu olan Aşık Mustafa Cengiz'in çevresinde şiir ile uğraşan kişiler olduğu halde usta çırak ilişkisi içerisinde yetişmemiştir. Badeli aşıklarımızdan da değildir ve çok istemesine rağmen saz çalan aşıklarımızdan biri de değildir. Âşık Mustafa Cengiz irticalen şiirlerini söylemez, hikâye söyleme geleneği yoktur, atışma, muamma çözme, nazire söyleme, usta malı söyleme gibi aşıklık geleneği törelerini yerine getirmemektedir. Bu töreler dışında tarih söylemeyi âşığımızın şiirlerinde görebilmekteyiz. Âşık Mustafa Cengiz'in "Benim Doğduğum Ocaklı" isimli şiirinde tarih bildirmeye örnek görebilmekteyiz:

Babam bize Opel aldı,
53'te kapıya geldi,
 Bütün köylü gelip gördü,
 Benim doğduğum Ocaklı (AMC-9)

Ayrıca Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde usta aşıklardan bahsetme töresini de görmekteyiz. Âşığımızın "Gör Beni" isimli şiiri usta aşıklardan bahsetmeye örnek verebiliriz:

Avşar beyi beyliğinden düşse de
 Yavru şahan yücelerde uça da
Dadal Oğlum kanat takıp kaçsa da
 Kalelerin surlarında gör beni (AMC-66).

Aşıkların şiirlerini icra ettikleri ortamlar da önem arz etmektedir. Mustafa Cengiz, şiirlerini hemen her ortamda icra ettiklerini dile getirmiştir. Örneğin İskenderun, Adana, Kadırlı gibi aşık şölenlerinin düzenlendiği yerlerde, parklarda dost sohbetleri esnasında, bazen de davet edildikleri kaymakamlık binalarında şiirlerini icra etmiştir. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde yöresel ağza ait kelimelere ve deyimlere sıkça rastlamaktayız. Şiirlerinde sade bir dil kullanan aşık, yöre ve yöre insanlarından şiirlerinde övgü ile bahsetmiştir. Şiirlerinde yöre ve yöre insanı tasvirlerini, vatan ve bayrak sevgisini, yöre

insanının kahramanlık hikayelerini bir tarihçi edasıyla işleyen aşık, günümüzde yaşanan olaylara da değinmeyi unutmamıştır. Âşık Mustafa Cengiz şiirlerinde işlediği konular toplum ve sosyal hayat, belde ve yurt, özlem, maddi aşk, dostluk, insan, doğa, ağıt, öğüt, vatan ve kahramanlık, övgü, inanç, ozanlık, Türklük ve yergi konulu şiirlerdir. Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde en fazla işlediği konu belde/yurt özelliklerini övgüyle anlattığı güzellemeleridir. Âşık Mustafa Cengiz'in şiirleri koşma nazım biçiminde yazılmıştır. Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde görülen nazım türleri ağıt, güzelleme, koçaklama, taşlama ve öğütlemedir.

Aşık Mustafa Cengiz Dörtüollü aşıklardan Emin Can ile yakın arkadaşı. Ayrıca Kırıkhanlı Bekir Cıla ve Aşık Vehbi Gülenle de görüşmektedir. Âşık Mustafa Cengiz facebook hesabını aktif olarak kullanmaktadır. Âşık Mustafa Cengiz Dörtüol'da bulunan İLKE-DER 'in düzenlediği Aşık Emin Can Şiir Gecesi'ne ve anma törenlerine katılmıştır. Ayrıca aşığımız Hatay Şairler ve Yazarlar Derneği'nde, Yayladağı Şairler buluşmasında, Antakya Olgunlar Derneği Kültür ve Sanat Şenliklerinde, Hatay Defne Kültür ve Edebiyat Sanat Şenliği'nde, Gaziantep Kültür ve Sanat Anma Töreni'nde, Etimeskut Belediyesi Eryaman Atatürk Emekliler Konağı'nda Manavgat Yörükler Derneği Çolaklı Yörük Obası'nda aşıkların buluşması için düzenlenen birçok toplantıya katılmaktadır. 25.10.1997 tarihinde Dörtüol'da düzenlenen 1.Geleneksel Şiir Şöleni'nde Teşekkür Belgesi almıştır. Manavgat'ta düzenlenen Cumhuriyetin 100.Yılı şiir ve Anma Gecesi'nde 27.10.2023 tarihinde ise onur belgesi almıştır. Âşığın şiirleri Güneyde Kültür Dergisi'nde, Kadir Arslan'ın yayınlamış olduğu 'Şiirlerle Dörtüol', 'Cumhuriyetin 75. Yılında Dörtüol' ve 'Şehitlerimiz', 'Gavurdağı Aşıkları' adlı kitaplarda yayınlanmış olup yeni şiirleri 'Yeni Doğu' gazetesinde ve facebook hesabında yayınlanmaktadır.

4.2.4. Eserleri

Dörtüol Halk Şairlerinden Mustafa Cengiz (Yazarlar: Mehmet Tekin-Kadir Aslan)-2012

Portakal Çiçekleri (Yazar: Mustafa Cengiz)-2012

Çocukluğumdaki Dörtüol Gördüklerim Yaşadıklarım (Yazar: Mustafa Cengiz)-2014

Nereden Nereye Dörtüol (Yazar: Mustafa Cengiz)-2016

4.2.5. Aşık Mustafa Cengiz Hakkında Yapılan Çalışmalar

Araştırmacı yazar Kadir Arslan ve Mehmet Tekin tarafından hazırlanan ‘‘Dörtyol Halk Şairlerinden Mustafa Cengiz’’ isimli yazıda Mustafa Cengiz’in kendisi ve şiirleri ‘‘Güneyde Kültür’’ (1994) dergisinde tanıtılmıştır. Araştırmacı yazar Kadir Arslan’ın ‘‘Halk Aşıklarımız ve Hikayeli Türküleri’’ (2011) isimli kitabında Aşık Mustafa Cengiz hakkında bilgi verilmiş ve şiirlerine örnekler verilmiştir.

M. Adil Çetin’in ‘‘Hatay’ın Yazar ve Şairleri isimli derleme çalışmasında Mustafa Cengiz halk şairi olarak tanıtılmıştır. Ali Yakıcı ve Berrin Sarıtuğ’un ‘‘Sözlü Türk Kültürünün Yaşaması ve Aktarımında Hataylı Ozanların Rolü’’ (2019) isimli makalesinde Hatay’da yaşamış ve yaşamakta olan aşıklar arasında yer almış ve geleneğin yaşatılmasında rol alan ozanlar arasında gösterilmiştir. Dr. H. Kürşat Türkan’ın ‘‘Aşık Duran Bebek’’ isimli çalışmasında Hataylı aşıklar arasında yer almış, hayatı ve aşıklık geleneği içindeki yeri incelenmiştir.

5. AŞIK EMİN CAN VE MUSTAFA CENGİZ'İN ŞİİRLERİNİN BİÇİM, İÇERİK, DİL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde Âşık Emin Can'ın 378 ve Aşık Mustafa Cengiz'in 94 şiiri üzerinde biçim, içerik, dil ve üslup özellikleri açısından değerlendirme yapılmıştır. Âşıklar karşılaştırmalı olarak her bölüm de kendi içerisinde değerlendirilmiş olup şiirleri ayrıntılı olarak tahlil edilmiştir.

5.1. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Biçim Özellikleri

Bu bölümde Âşık Emin Can ve Aşık Mustafa Cengiz'in şiirleri ölçü, kafiye, redif, ayak ve hacim özellikleri açısından incelenerek biçimsel anlamda genel bir değerlendirme yapılmıştır.

5.1.1. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ölçü

Türk halk şiiri belli kural ve kaidelere göre oluşturulmuştur. Türk halk şiirinde kullanılan nazım birimi ağırlıklı olarak dördlüktür. Parmak hesabı olarak da adlandırılan hece ölçüsü aşık şiirinde tercih edilen ölçü olmuştur. Âşık edebiyatında kullanılan hece ölçüsü kalıpları ise 7'li, 8'li ve 11'li kalıplardır.

Araştırmanın konusunu oluşturan âşıklarımızdan Âşık Emin Can'ın şiirlerini incelediğimizde âşığa ait 378 şiirden; 5 'i 14'lü hece ölçüsü, 314'ü 11'li hece ölçüsü, 20'si 8'li hece ölçüsü, 1'i 7'li hece ölçüsü ve 38'i serbest nazımla yazılmıştır. Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerini incelediğimizde ise âşığa ait 94 şiirden; 65'i 11'li hece ölçüsü, 25'i 8'li hece ölçüsü, 3'ü 7'li hece ölçüsü ve 1'i serbest nazımla yazılmıştır.

Âşık Emin Can'ın 14'lü hece ölçüsü ile yazılan şiirlerine "Boşuna" ve "Gönlümü Dermez misin?" adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Ne-dir bu yal-va-rı-şın, / ne-dir böy-le ız-dı-rap
 De-ğer miy-di? Bu sev-da /bir gö-nül sul-ta-nı-na
 Nice sultanlar gördüm, köşkü var, asası var
 Bülbülü görmedin mi? dikenlerde haykırır
 Gülüm... gülüm der yine, yıllar yılı yası var (AEC-335).

Aşk çö-lün-de vu-rul-dum, / kur-şun böğ-rü-mü del-di
 Kan ağ-lar yü-re-ğim-den/ bir tas su ver-mez mi-sin?
 Sevgi bu hasret bu (vuslat) için çırpınır
 Kan ağlar yüreğimden bir tas su vermez misin? (AEC-337)

Bu şiirlerde 14'lü hece ölçüsü kullanan Âşık Emin Can bu şiir dışında 14'lü hece ölçüsü kullandığı diğer şiirleri: ‘‘AEC-336, AEC-338, AEC-339’’ şeklinde sıralayabiliriz. Aşık Mustafa Cengiz’in 14 heceli şiiri bulunmamaktadır.

Âşık Emin Can’ın 11’li hece ölçüsü ile yazılan şiirlerine örnek olarak ‘‘Vasiyet’’ ve ‘‘Ham Sofu’’ adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Baht-sız a-şık öl-dü, / gül-me-di de-yin
 Fe-le-ğin cil-ve-si/ bil-me-di de-yin
 Akan gözyaşların silmedi deyin
 Taşan boz bulanık sellere yazın (AEC-79).

Ba-kı-yo-rum/ tık-lım tık-lım/ ca-mi-ler
 Kul hak-kı ye-ni-yor, / kü-für bit-mi-yor
 Hani secdedeydin bir saat önce
 Hakkı kandıraman. Kandın gardaşım (AEC-77).

Bu şiirlerin dışında Âşık Emin Can’ın 11’li hece ölçüsünü kullanarak yazdığı diğer şiirlerini: ‘‘ AEC-22, AEC-23, AEC-24, AEC-25, AEC-26, AEC-27, AEC-28, AEC-29, AEC-30, AEC-31, AEC-32 AEC-33, AEC-34, AEC-35, AEC-36, AEC-37, AEC-38, AEC-39, AEC-40, AEC-41, AEC-42, AEC-43, AEC-44, AEC-45, AEC-46, AEC-47, AEC-48, AEC-49, AEC-50, AEC-51, AEC-52, AEC-53, AEC-54, AEC-55, AEC-56, AEC-57, AEC-58, AEC-59, AEC-60, AEC-61, AEC-62, AEC-63, AEC-64, AEC-65, AEC-66, AEC-67, AEC-68, AEC-69, AEC-70, AEC-71, AEC-72, AEC-73, AEC-74, AEC-75, AEC-76, AEC-77, AEC-78, AEC-79, AEC-80, AEC-81, AEC-82, AEC-83, AEC-84, AEC-85, AEC-86, AEC-87, AEC-88, AEC-89, AEC-90, AEC-91, AEC-92, AEC-93, AEC-94, AEC-95, AEC-96, AEC-97, AEC-98, AEC-99, AEC-100, AEC-101, AEC-102, AEC-103, AEC-104, AEC-105, AEC-106, AEC-107, AEC-108, AEC-109, AEC-110, AEC-111, AEC-112, AEC-113, AEC-114, AEC-115, AEC-116, AEC-117,

AEC-118, AEC-119, AEC-120, AEC-121, AEC-122, AEC-123, AEC-124, AEC-125, AEC-126, AEC-127, AEC-128, AEC-129, AEC-130, AEC-131, AEC-132, AEC-133, AEC-134, AEC-135, AEC-136, AEC-137, AEC-138, AEC-139, AEC-140, AEC-141, AEC-142, AEC-143, AEC-144, AEC-145, AEC-146, AEC-147, AEC-148, AEC-149, AEC-150, AEC-151, AEC-152, AEC-153, AEC-154, AEC-155, AEC-156, AEC-157, AEC-158, AEC-159, AEC-160, AEC-161, AEC-162, AEC-163, AEC-164, AEC-165, AEC-166, AEC-167, AEC-168, AEC-169, AEC-170, AEC-171, AEC-172, AEC-173, AEC-174, AEC-175, AEC-176, AEC-177, AEC-178, AEC-179, AEC-180, AEC-181, AEC-182, AEC-183, AEC-184, AEC-185, AEC-186, AEC-187, AEC-188, AEC-189, AEC-190, AEC-191, AEC-192, AEC-193, AEC-194, AEC-195, AEC-196, AEC-197, AEC-198, AEC-199, AEC-200, AEC-201, AEC-202, AEC-203, AEC-204, AEC-205, AEC-206, AEC-207, AEC-208, AEC-209, AEC-210, AEC-211, AEC-212, AEC-213, AEC-214, AEC-215, AEC-216, AEC-217, AEC-218, AEC-219, AEC-220, AEC-221, AEC-222, AEC-223, AEC-224, AEC-225, AEC-226, AEC-227, AEC-228, AEC-229, AEC-230, AEC-231, AEC-232, AEC-233, AEC-234, AEC-235, AEC-236, AEC-237, AEC-238, AEC-239, AEC-240, AEC-241, AEC-242, AEC-243, AEC-244, AEC-245, AEC-246, AEC-247, AEC-248, AEC-249, AEC-250, AEC-251, AEC-252, AEC-253, AEC-254, AEC-255, AEC-256, AEC-257, AEC-258, AEC-259, AEC-260, AEC-261, AEC-262, AEC-263, AEC-264, AEC-265, AEC-266, AEC-267, AEC-268, AEC-269, AEC-270, AEC-271, AEC-272, AEC-273, AEC-274, AEC-275, AEC-276, AEC-277, AEC-278, AEC-279, AEC-280, AEC-281, AEC-282, AEC-283, AEC-284, AEC-285, AEC-286, AEC-287, AEC-288, AEC-289, AEC-290, AEC-291, AEC-292, AEC-293, AEC-294, AEC-95, AEC-296, AEC-297, AEC-298, AEC-299, AEC-300, AEC-301, AEC-302, AEC-303, AEC-304, AEC-305, AEC-306, AEC-307, AEC-308, AEC-309, AEC-310, AEC-311, AEC-312, AEC-313, AEC-314, AEC-315, AEC-316, AEC-317, AEC-318, AEC-319, AEC-320, AEC-321, AEC-322, AEC-323, AEC-324, AEC-325, AEC-326, AEC-327, AEC-328, AEC-329, AEC-330, AEC-331, AEC-332, AEC-333, AEC-334” şeklinde sıralayabiliriz.

Aşık Mustafa Cengiz’in 11’li hece ölçüsü ile yazılan şiirlerine “Acep Var mı Bu Güzelin Bir Eşi” ve “Adadım Gardaş” isimli şiirlerini örnek verebiliriz:

E-nin-de so-nun-da /koç kur-ban o-lur

Kaf-kas Dev-let-le-ri /böy-le mi ka-lır

Eski kurtlar bir gün hayfını alır

Bu canı vatana adadım gardaş (AMC-84).

A-cep var mı /bu gü-ze-lin /bir e-şi
 Ağ-zın-da par-lı-yor/ in-ci mi di-şi
 Gözleri kömür de kemandır kaşı
 Gördüm amma soramadım köyünü (AMC-56).

Aşık Mustafa Cengiz'in 11'li hece ölçüsüyle yazılan diğer şiirlerini: "AMC-29, AMC-30, AMC-31, AMC-32, AMC-33, AMC-34, AMC-35, AMC-36, AMC-37, AMC-38, AMC-39, AMC-40, AMC-41, AMC-42, AMC-43, AMC-44, AMC-45, AMC-46, AMC-47, AMC-48, AMC-49, AMC-50, AMC-51, AMC-52, AMC-53, AMC-54, AMC-55, AMC-57, AMC-58, AMC-59, AMC-60, AMC-61, AMC-62, AMC-63, AMC-64, AMC-65, AMC-66, AMC-67, AMC-68, AMC-69, AMC-70, AMC-71, AMC-72, AMC-73, AMC-74, AMC-75, AMC-76, AMC-77, AMC-78, AMC-79, AMC-80, AMC-81, AMC-82, AMC-83, AMC-85, AMC-86, AC-87, AMC-88, AMC-89, AMC-90, AMC-91, AMC-92, AMC-93" şeklinde sıralayabiliriz.

Âşık Emin Can'ın 8'li hece ölçüsü ile yazılan şiirlerine "Umut Yeli" ve "Tavaf" adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Ge-ne ı-lık/ bir yel es-ti
 Yar zül-fün/ ko-kar şim-di.
 Hic-ran i-le/ dağ-lı bağ-rım
 Ataşlandı yakar şimdi (AEC-9).

Bin vecd i-le, / Bey-tul-lah-'ta,
 Dö-ner ha-cı-lar, /ha-cı-lar,
 Sesli, sessiz, ta derinden,
 Yanar hacılar, hacılar (AEC-13).

Bu şiirlerde 8'li hece ölçüsü kullanan Âşık Emin Can'ın 8'li hece ölçüsü ile yazdığı diğer şiirleri: "AEC-2, AEC-3, AEC-4, AEC-5, AEC-6, AEC-7, AEC-8, AEC-10, AEC-11, AEC-12, AEC-14, AEC-15, AEC-16, AEC-17, AEC-18, AEC-19, AEC-20, AEC-21" şeklinde gösterebiliriz.

Aşık Mustafa Cengiz'in 8'li hece ölçüsü ile yazılan şiirlerine "Eski Günler" ve "Tokat'taki Şehitlere" isimli şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

A-ta ta-kar-dık /yu-la-rı,
 Ark-tan i-çer-dik /su-la-rı
 Çiçek açardı kralı
 Hayal oldu eski günler (AMC-22).

Du-yun-ca /i-çe-rim yan-dı,
 To-kat'-ta-ki /şe-hit-le-re,
 Hak'tan rahmet diliyorum,
 Tokat'taki şehitlere (AMC-14).

Aşık Mustafa Cengiz'in 8'li hece ölçüsü ile yazılan diğer şiirlerini: ‘ AMC-4, AMC-5, AMC-6, AMC-7, AMC-8, AMC-10, AMC-11, AMC-12, AMC-13, AMC-15, AMC-16, AC-17, AMC-18, AMC-19, AMC-20, AMC-21, AMC-23, AMC-24, AMC-25, AMC-26, AMC-27, AMC-28” şeklinde gösterebiliriz.

Âşık Emin Can'ın 7'li hece ölçüsü ile yazılan şiirlerine ‘ Bekleyiş” adlı şiirini örnek olarak verebiliriz:

Sen ağ-la-ma/ çağ-la göz-lüm
 Ben ağ-la-rım/ ye-ri-ne
 Ağ-la-mak /ya-ra-dan-dan
 Yaradanına gider (AEC-1).

Âşık Emin Can'ın 7'li hece ölçüsü ile yazılan tek şiiri olan ‘ Bekleyiş” şiirinin ilk dizesi 8 hecedir ancak geri kalan dizeleri 7 heceden oluşmaktadır.

Âşık Mustafa Cengiz'in 7'li hece ölçüsü ile yazılan şiirlerine ‘Asırlık Dört Yol” ve ‘Biz Dört Yol” adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

İ-ki a-yak /kol-lu-yuz
 Şi-rin tat-lı /dil-li-yiz
 Allah'ıma şükürler
 Çünkü biz Dört Yol”luyuz (AMC-2).
 Ge-lin gö-rün /Dört-yo-l'u
 Yay-la-sın-da /o-tu-run,
 Çeşit çeşit portakal,
 Hediyeler götürün. (AMC-1)

Aşık Mustafa Cengiz'in 7'li hece ölçüsü ile yazdığı diğer şiiri AMC-3'tür.

Âşık Emin Can'ın serbest nazım birimi ile yazdığı 38 şiirine örnek olarak "Vatan Aşkı" adlı şiiri örnek olarak verebiliriz:

Vatan sevgisi ne aşkta vardır ne de sevdada

Vatan sevgisi aşktan da yücedir dünyada

Duyabiliyor musun toprağın burcu burcu koktuğunu?

Hissedebiliyor musun türkülerimizin yanıklığını? (AEC-342)

Serbest nazım biçimi ile yazdığı diğer şiirlerini: "AEC-340, AEC-341, AEC-342, AEC-343, AEC-344, AEC-345, AEC-346, AEC-347, AEC-348, AEC-349, AEC-350, AEC-351, AEC-352, AEC-353, AEC-354, AEC-355, AEC-356, AEC-357, AEC-358, AEC-359, AEC-360, AEC-361, AEC-362, AEC-363, AEC-364, AEC-365, AEC-366" şeklinde sıra ile gösterebiliriz.

Aşık Mustafa Cengiz'in serbest nazım ile yazdığı tek şiiri Eşim Fatoş'a isimli şiiridir.

Bak bitanem

Seni kendime eş, çocuklarıma ana seçtim

Bazen tatlı söyledim, bazen de acı

Fakat daima ediyorum başımın tacı

Tablo 2.

Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Hece Ölçüsü

HECE ÖLÇÜSÜ	(AEC) ŞİİR SAYISI	(AMC) ŞİİR SAYISI
14'lü Hece Ölçüsü	5	-
11'li Hece Ölçüsü	314	65
8'li Hece Ölçüsü	20	25
7'li Hece Ölçüsü	1	3
Serbest Nazım	38	1

5.1.2. Âşık Emin Can'ın ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Durak

Şiirde ahenk unsurlarından biri olan durak, sözün akışını bozmayacak şekilde dize içinde nefes almak için durulan yerdir. Duraklar kelime içindeki hecede durularak oluşturulmamalıdır. Duraklar belli bir düzen içinde oluşturulmalıdır.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinden 7'li hece ölçüsüyle yazmış olduğu tek şiiri olan "Bekleyiş" ilk dizesinde 8'li hece ölçüsüyle başlamıştır. İkinci dizesinden itibaren 4+3 ve 3+4 şeklinde karışık olarak düzenlenmiştir.

Âşık Emin Can'ın 8'li hece ölçüsüyle yazmış olduğu şiirleri 4+4, 5+3,4+4/ 5+3 karışık şekilde ve 5+3/6+2 karışık şekilde düzenlenmiştir. Âşık Emin Can'ın 4+4 durak şeklinde düzenlemiş olduğu şiirleri şu şekildedir: "AEC-2, AEC-3, AEC-6, AEC-7, AEC-8, AEC-10, AEC-11, AEC-12, AEC-13, AEC-14, AEC-16, AEC-17, AEC-18, AEC-20, AEC-21". Âşık Emin Can'ın 5+3 durak şeklinde düzenlemiş olduğu şiirleri şu şekildedir: "AEC-4, AEC-15". Âşık Emin Can'ın 4+4/ 5+3 karışık şekilde düzenlenmiş şiirleri şu şekildedir: "AEC-5, AEC-19". Âşık Emin Can'ın 5+3/6+2 karışık şekilde düzenlenmiş şiiri şu şekildedir: "AEC-19".

Âşık Emin Can'ın 11'li hece ölçüsüyle yazmış olduğu şiirleri 6+5, 4+4+3,4+4+3/6+5 karışık şekilde,5+6/6+5 karışık şekilde düzenlenmiştir. Âşık Emin Can'ın 6+5 durak şeklinde düzenlemiş olduğu şiirleri şu şekildedir: "AEC-22, AEC-23, AEC-24, AEC-26, AEC-28, AEC-31, AEC-32 AEC-33, AEC-34, AEC-35, AEC-39, AEC-40, AEC-41, AEC-43, AEC-44, AEC-45, AEC-46, AEC-50, AEC-51, AEC-52, AEC-53, AEC-54, AEC-56, AEC-57, AEC-58, AEC-59, AEC-60, AEC-61, AEC-65, AEC-66, AEC-67, AEC-68, AEC-69, AEC-71, AEC-72, AEC-73, AEC-74, AEC-75, AEC-76, AEC-78, AEC-79, AEC-80, AEC-81, AEC-83, AEC-84, AEC-85, AEC-87, AEC-89, AEC-92, AEC-93, AEC-94, AEC-95, AEC-96, AEC-98, AEC-103, AEC-108, AEC-109, AEC-110, AEC-111, AEC-114, AEC-116, AEC-117, AEC-118, AEC-120, AEC-121, AEC-124, AEC-125, AEC-126, AEC-128, AEC-129, , AEC-131, AEC-132, AEC-133, AEC-134, AEC-135, AEC-136, AEC-136, AEC-140, AEC-143, AEC-144, AEC-146, AEC-147, AEC-149, AEC-150, AEC-152, AEC-153, AEC-154, AEC-155, AEC-157, AEC-159, AEC-160, , AEC-163, AEC-164, AEC-165, AEC-166, AEC-167, AEC-169, AEC-170, AEC-171, AEC-172, AEC-173, AEC-174, AEC-175, AEC-176, AEC-177, AEC-178, AEC-180, AEC-181, , AEC-184, AEC-185, AEC-186, AEC-188, AEC-189, AEC-191, AEC-192, AEC-193, AEC-195, AEC-196, AEC-199, AEC-200, AEC-201, AEC-202, AEC-203, AEC-204, AEC-205, AEC-210, AEC-212, AEC-213, AEC-214, AEC-216, AEC-217, AEC-218, AEC-219, AEC-220, AEC-222, AEC-223, AEC-224, AEC-226, AEC-230, AEC-232, AEC-233, AEC-234, AEC-235, AEC-238, AEC-239, AEC-240, AEC-242, AEC-243, AEC-244, AEC-245, AEC-246, AEC-247, AEC-250, AEC-251, AEC-252, AEC-253, AEC-254, AEC-255, AEC-256, AEC-257, AEC-258, AEC-260, AEC-261, AEC-262, AEC-263, AEC-264, AEC-265, AEC-266, AEC-267, AEC-268,

AEC-269, AEC-270, AEC-271, AEC-272, AEC-273, AEC-274, AEC-275, AEC-277, AEC-279, AEC-281, AEC-282, AEC-284, AEC-285, AEC-286, AEC-287, AEC-288, AEC-289, AEC-290, AEC-291, AEC-292, AEC-293, AEC-294, AEC-95, AEC-296, AEC-297, AEC-299, AEC-300, AEC-302, AEC-304, AEC-305, AEC-306, AEC-307, AEC-308, AEC-310, AEC-311, AEC-312, AEC-314, AEC-315, AEC-316, AEC-317, AEC-318, AEC-319, AEC-321, AEC-322, AEC-323, AEC-324, AEC-325, AEC-326, AEC-327, AEC-328, AEC-331, AEC-332, AEC-333, AEC-334”.

Âşık Emin Can’ın 4+4+3 durak şeklinde düzenlemiş olduğu şiirleri şu şekildedir: ‘‘AEC-27, AEC-29, AEC-30, AEC-37, AEC-42, AEC-48, AEC-62, AEC-63, AEC-64, AEC-82, AEC-86, AEC-88, AEC-91, AEC-102, AEC-104, AEC-105, AEC-106, AEC-112, AEC-115, AEC-119, AEC-122, AEC-123, AEC-127, AEC-137, AEC-139, AEC-142, AEC-168, AEC-179, AEC-183, AEC-187, AEC-190, AEC-194, AEC-198, AEC-206, AEC-208, AEC-211, AEC-221, AEC-229, AEC-237, AEC-280, AEC-298, AEC-301, AEC-329, AEC-330”.

Âşık Emin Can’ın 4+4+3/6+5 karışık şekilde düzenlenmiş şiirleri şu şekildedir: ‘‘AEC-36, AEC-38, AEC-47, AEC-49, AEC-55, AEC-70, AEC-77, AEC-90, AEC-97, AEC-99, AEC-100, AEC-101, AEC-107, AEC-113, AEC-130, AEC-141, AEC-145, AEC-148, AEC-151, AEC-156, AEC-158, AEC-161, AEC-162, AEC-182, AEC-197, AEC-207, AEC-209, AEC-215, AEC-225, AEC-227, AEC-231, AEC-236, AEC-241, AEC-248, AEC-249, AEC-259, AEC-276, AEC-278, AEC-283, AEC-303, AEC-309, AEC-313, AEC-320”.

Âşık Emin Can’ın 5+6/6+5 karışık şekilde düzenlenmiş tek şiiri AEC-25 numaralı şiiridir.

Âşık Emin Can’ın 14’lü hece ölçüsü ile oluşturmuş olduğu şiirleri 7+7 şeklinde duraklanmış olup bu şiirleri şu şekildedir: ‘‘AEC-335, AEC-336, AEC-337, AEC-338, AEC-339”.

Aşık Mustafa Cengiz’in 7’li hece ölçüsü ile oluşturduğu şiirlerinde 5+2,4+3 şeklinde durak kullanılmıştır. Bu şiirleri şu şekildedir: ‘‘AMC-1, AMC-2, AMC-3”.

Aşık Mustafa Cengiz’in 8’li hece ölçüsü ile oluşturulmuş şiirleri 6+2, 4+4, 5+3 şeklinde duraklanmıştır. Bir kısmı ise 6+2/5+3, 3+5/4+4, 3+5/6+2, 5+3/4+4 karışık şekilde düzenlenmiştir.

Aşık Mustafa Cengiz’in 6+2 şeklinde düzenlenmiş şiirleri ‘‘AMC-4, AMC-6 ve AMC-21” dir.4+4 şeklinde düzenlenmiş şiirleri şu şekildedir: ‘‘AMC-5, AMC-7, AMC-10, AMC-11, AMC-12, AMC-13, AMC-19, AMC-20, AMC-23, AMC-24, AMC-25, AMC-26, AMC-28”.

Aşık Mustafa Cengiz'in 5+3 şeklinde düzenlenmiş şiirleri şu şekildedir: "AMC-8, AMC-9, AMC-15, AMC-18, AMC-22".

Aşık Mustafa Cengiz'in karışık şekilde duraklanmış şiirleri 6+2/5+3 "AMC-16", 3+5/4+4 "AMC-14", 3+5/6+2 "AMC-17", 5+3/4+4 "AMC-27" şeklindedir.

Aşık Mustafa Cengiz'in 11'li hece ölçüsü ile yazmış olduğu şiirleri 6+5, 4+4+3 şeklinde ve 6+5/4+4+3 ve 4+4+3/6+5 şeklinde karışık olarak duraklanmıştır.

Aşık Mustafa Cengiz'in 6+5 şeklinde duraklanmış şiirleri şu şekildedir: "AMC-29, AMC-32, AMC-36, AMC-39, AMC-42, AMC-43, AMC-44, AMC-45, AMC-47, AMC-48, AMC-49, AMC-50, AMC-53, AMC-54, AMC-55, AMC-59, AMC-61, AMC-62, AMC-65, AMC-67, AMC-74, AMC-75, AMC-76, AMC-78, AMC-81, AMC-82, AMC-83, AMC-84, AMC-85, AMC-86, AMC-87, AMC-90, AMC-93".

Aşık Mustafa Cengiz'in 4+4+3 şeklinde duraklanmış şiirleri şu şekildedir: "AMC-33, AMC-34, AMC-35, AMC-37, AMC-38, AMC-46, AMC-51, AMC-57, AMC-58, AMC-66, AMC-69, AMC-71, AMC-72, AMC-73, AMC-77, AMC-92".

Aşık Mustafa Cengiz'in 6+5/4+4+3 şeklinde duraklanmış şiirleri şu şekildedir: "AMC-30, AMC-31, AMC-41, AMC-52, AMC-60, AMC-63, AMC-64, AMC-68, AMC-70, AMC-88".

Aşık Mustafa Cengiz'in 4+4+3/6+5 şeklinde duraklanmış şiirleri şu şekildedir: "AMC-40, AMC-56, AMC-79, AMC-80, AMC-89, AMC-91".

Her iki aşığın da en sık kullandığı hece ölçüsü 11'li hece ölçüsü olup 6+5 ve 4+4+3 duraktır.

Tablo 3.

Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Duraklar

DURAKLAR	(AEC) ŞİİR SAYISI	(AMC) ŞİİR SAYISI
4+3	1	2
4+4	15	13
5+2	-	1
5+3	2	5
5+3/4+4	1	1
5+3/6+2	1	-
6+2	-	3
6+2/5+3	-	1
4+4/3+5	1	-
3+5/4+4	-	1
3+5/6+2	-	1
6+5	225	33
4+4+3	44	16
4+4+3/6+5	17	6
6+5/4+4+3	26	10
5+6/6+5	1	-
7+7	5	-

5.1.3. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Kafiye ve Redifler

Kafiyenin sözlük anlamı ‘sonda, arkadan gelen’ demektir. Kafiye kelimesinin âşık edebiyatındaki karşılığı ‘ayak’tır. Âşıklar, atışmadan önce birbirlerine ‘ayak açarlar’; bir yarışma şeklinde olan atışmalarda ise ilgililerden ‘ayak’ isterler(Sakaoğlu, 2014, s. 133). Doğan Kaya’ya göre ise kafiye; şiirde, ortak sesi en az bir ses olmak üzere, mısralar arasında tesis edilen ses benzerliğidir(Kaya, 1999, s. 335). Şiirde ahengi sağlayan unsurların başında kafiye gelmektedir ancak redif de şiirde ahengi sağlayan bir diğer ahenk unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Redifin sözlük anlamı “arkadan gelen” dir. Uyak sözcüğünün revî harfinden sonra gelen harf, ek, takı ve sözcüklere denir(Dilçin, 1997, s. 68).

Kafiye yapılışına göre yarım, tam, zengin, tunç ve cinaslı kafiye olarak çeşitlenmektedir. Yarım kafiye genellikle tek bir sessiz harf benzerliğine dayanan kafiye çeşididir. Ancak yarım kafiye ‘çç, çş, sş, lr, ğy, ka-ke, dt, zs’ gibi sesteş seslerle de sağlanmaktadır(Bekki, 2008, s. 60). Türk halk edebiyatında yarım kafiye kolay bulunması

nedeniyle ozanlar tarafından atışma sırasında yaygın olarak kullanılan kafiye çeşidi olmuştur. Tam kafiye ise ses benzerlikleri bir sessiz ve bir sesli harfle iki sesle oluşturulmuştur. Zengin kafiye ise bu ses benzerliği redif dışında üç sesin benzeşmesiyle meydana gelmektedir. Cinaslı kafiye sesçe aynı ancak anlamca farklı kelime veya kelime guruplarının kullanılmasıyla oluşturulmaktadır. Son olarak tunç kafiye kafiye yapılan ses benzeşmelerinden birinin diğerinin sonunda aynen tekrarlanması şeklinde oluşturulmuştur.

Aşık Emin Can'ın incelenen şiirlerinde 204 yarım kafiye, 162 tam kafiye, 117 zengin kafiye, 97 tunç kafiye ve 3 cinaslı kafiye kullandığı tespit edilmiştir. Âşık Mustafa Cengiz'in incelenen şiirlerinde 65 yarım kafiye, 40 tam kafiye, 52 zengin kafiye ve 22 tunç kafiye kullanıldığı tespit edilmiştir. Her iki aşıkta ağırlıklı olarak yarım kafiye kullanmıştır. Âşık Emin Can'ın şiirlerinde tespit edilen cinaslı kafiye Aşık Mustafa Cengiz'de tespit edilememiştir.

Aşık Emin Can'ın yarım kafiye ile yazmış olduğu şiirlerine örnek olarak "Bahtsız Yazdılar" ve "Böyle Kadere" adlı şiirlerini verebiliriz:

Sahipsiz kuzuyduk, meledik durduk
Ömrümüz tükendi boşuna yorduk
Bilenlere sorduk, neleri sorduk
Seni bahtsız, beni sefil yazdılar (AEC-2).

Mıh çaktım gönlüme sus dedim gittim
Ağlama gözlerim kes dedim gittim
Yeter! çekemiyom, pes dedim gittim
Ya ben ne diyeyim böyle kadere (AEC-275).

Aşık Mustafa Cengiz'in yarım kafiye ile yazılmış şiirlerine örnek olarak "Gideceğim" ve "Kırıkhan'a Selam" isimli şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Gözlerine baka baka
Çamurlara çöke çöke
Sigaramı yaka yaka
Buralardan gideceğim (AMC-5/1).

Orta lise akademi okulun
İş adamı Rahmi Vardı ekolün
Börtü böcek oradaki her kulun

Aş ekmeğin veriyorsun Kırıkhan (AMC-76/3).

Aşık Emin Can'ın tam kafiye ile yazmış olduğu şiirlerine "Çöker Üstüme" ve "Gülüm" adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Esirin ellerim kollarım **bağlı**
 Göğsümde numaram, görülür **dağlı**
 Çarmıha gerdiler urganım **yağlı**
 Daha zincirlerler, takar üstüme (AEC-238).

Gülüm dedim nice güller **hardadır**.
 Gönlüm viran, gönlüm ahu **zardadır**,
 Dediler ki; İlaç, derman **yardadır**.

Aşıklar ağlamaz, ağlatır gülüm.
 Yanar kara bağrım, dağıtır gülüm (AEC-170).

Aşık Mustafa Cengiz'in tam kafiye ile yazmış olduğu şiirlerine "Benim Doğduğum Ocaklı" ve "Türk Polislerine İthafen" isimli şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Evim acar çarşı **yanı**,
 Dört kahvesi üç de **hanı**,
 Hanifi Emmi'nin dükkânı,
 Benim doğduğum Ocaklı (AMC-9/7).

Asayışte karak**olda**
 Özel timde sağda **solda**
 Trafikte oto **yolda**
 Kahraman Türk Polisleri (AMC-23/7).

Aşık Emin Can'ın zengin kafiyeli şiirlerine örnek olarak "Sebil" ve "Can'dır Sevdığım" adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Bu kapı olmazsa, öteki **kapı**
 Temelli zannederler kurduğu **yapı**
 Şimdiden yutmuştur bilmiyor **hapı**
 Yalak sebil, bulaç sebil, yal sebil (AEC-44).
 Cayır cayır yandım, gü**manım** sen ol
 Küllerim savruldu, du**manım** sen ol
 Musallada iken **imanım** sen ol

Elinle mezara indir sevdiğim (AEC-145).

Aşık Mustafa Cengiz'in zengin kafiyeli şiirlerine örnek olarak "Fukaranın Kurban Bayramı" ve "Üç Deli" isimli şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Allah'ım kimseyi düşürme **dara**

İçine düşürüp eyleme **yara**

Kızlar etek ister, oğlanlar **para**

Gelince mübarek Kurban Bayramı (AMC-45/6).

Yetmiş beş yılında "Dört Yol" **kitabı**

Etrafına ediyorlar **hitabı**

Belli ki yüzünde yokmuş **bitabı**

Bir serseri, bir akılsız, bir deli (AMC-52/4).

Aşık Emin Can'ın cinaslı kafiyeli şiirlerine örnek olarak "Hış Oldu Gönül" ve "Bu Yara" adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Bahar çiçek çiçek, renk renk **desen**

Ben bende değilim, kaderdir küsen

Gel gitme, eyleme barışık **desen**

Kar yağdı başımda kış oldu gönül

Bekledim gelmedin, hış oldu gönül (AEC-237).

Bu yara, bu yara durmaz kanar ya

Beni bülbül etti, bazen kanarya

Herkes beni deli mecnun sanar ya

Yaşadıkça izi kaldı be kızım (AEC-332).

Aşık Emin Can'ın Tunç kafiyeli şiirlerine örnek olarak "Bir Sana Acıdım Bir Bana Yazık" ve "Güzelsin" adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Çengellere asma çekemez **çengel**

Aşk diyorlar buna tanımaz **engel**

Ya bir selam gönder... Ya ger dön gel

Bir sana acıdım, bir bana yazık (AEC-224).

Seni... çiçeklerde, **öz**lerde gördüm

Seni... çıralarda, **köz**lerde gördüm

Seni... sürmelerde, **göz**lerde gördüm

Sen...Allah'ın yarattığı ebedsin (AEC-136).

Aşık Mustafa Cengiz'in tunç kafiyeli şiirlerine örnek olarak ‘‘Emin Can’’ ve ‘‘Muhsin Yazıcıoğlu’na’’ isimli şiirleri örnek olarak verilebilir:

Dünya malı ile bozuk **arası**

Unutulmaz kalpte gönül **yarası**

Bankadan borç almış olmaz **parası**

Borçları bitince güler Emin Can (AMC-54/3).

Alperenler üzgün içleri **acı**

Yokmuyudu acep bunun **ilacı**

Mekânı cennette Tuba ağacı

Yerin gölgesinde olsun başkanım (AMC-62/3).

Tablo 4.

Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Kafiye

UYAK ÇEŞİTLERİ	(AEC) ŞİİR SAYISI	(AMC) ŞİİR SAYISI
Yarım Kafiye	204	65
Tam Kafiye	162	40
Zengin Kafiye	117	52
Cinaslı Kafiye	3	-
Tunç Kafiye	97	22

Aşık edebiyatında kafiyeden sonra yazılışları ve anlamları bir, ek, kelime veya kelime grubuna redif denir(T. Dili ve Edebiyatı Ans C.5, 1982, s. 95). Şiirin ahenk unsurları arasında önemli bir yere sahip olan redifin sözlük anlamı ‘‘arkadan gelen’’dir (Develioğlu, 1982, s. 1657). Aşık Emin Can'ın şiirlerinde redif ahenk unsuru olarak hem ek hem de dize tekrarı olacak şekilde sıklıkla görülmektedir. Ayrıca Aşık Emin Can dize tekrarlarını nakarat şeklinde de kullanmıştır. Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde ise redif ahenk unsuru olarak hem ek hem de dize sonlarında kelime tekrarı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aşık Emin Can'ın bütün şiirlerinde rediflere yer verdiği tespit edilmiştir. Bu şiirlerden birkaçına örnek verecek olursak, ‘‘Şehit Mezarı’’, ‘‘Can Atar’’, ‘‘Tabutum Giderken’’ şiirlerindeki redif yapılarını şu şekilde gösterebiliriz:

Solmasın kanları gül **diye gitsin**
 Çekilen şehadet bal **diye gitsin**
 Vatan mı bin kere öl **diye gitsin**
 Tunçlaşmış kabrine heykel desinler (AEC-193).

Denizde, göllerde hatta çayırlarda
 İstiridye, salyangoz, midye saylarda
 Mevsimler dönüşür, aylar yıllarda
 Arpa boyu varmak için can atar (AEC-109).

Gelir isen bekliyorum
 Sözüm sözdür ekliyorum
 Gider iken yokluyorum
 At üstüme al yazmanı (AEC-14).

Aşık Mustafa Cengiz'in redif içeren şiirlerine "Sorarsan Elim" ve "Mustafa Cengiz'den Bekir Cila 'ya Cevap" şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Yüksek Mıgır tepesine çıkarak
 Denizine, ovasına bakarak
 Kara Mehmet "İlk Kurşun"u sıkarak
 Mermilerin uçtuğu yerdenim (AMC-64/2).

Hatay Dört Yol Ocaklı'da oturdum
 İki kız iki erkek yetirdim
 Sana Emin Can'dan selam getirdim
 Allah selamını alasın gardaş (AMC-74/4).

5.1.4. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Kafiye Örgüsü

Özkul Çobanoğlu'na göre kafiye örgüsü halk şiirinde belli bir ölçüde söylenmiş olan şiirin içinde kafiyelerin sıralanış ve tekrarlanış kurallarıdır. Halk şiirinde kullanılan iki temel kafiye örgüsü vardır. Bunlar mâni ve koşma tipi kafiye örgüleridir. Mâni tipi kafiye örgüsünde *aaxa* şeklinde bir diziliş görülmektedir. Koşma tipi kafiye örgüsünde ise dört çeşit kafiyeleniş şekli görülmektedir. Koşmanın kafiyeleniş şekilleri: *aaab, cccb, dddb...*, *abab, cccb, dddb...*, *abxb, dddb, eeeb...*, *aaaa, bbba, ccca...* (Çobanoğlu, 2018, s. 52)

Aşık Emin Can'ın şiirlerinin incelenmesinde mısra sonlarında aynı olan sesler a, b, c ve d sesleriyle gösterilmektedir. Mısra içerisinde herhangi bir uyak uyumu olmayan sesler x işareti ile gösterilmektedir. Halk şiirinde yaygın olarak mani ve koşma tipi kafiye düzeni kullanılmaktadır. Aşık Emin Can şiirlerinde yaygın olarak koşma tipi kafiye düzenini kullanmıştır. Koşma tipi kafiye örgüsü semai, varsağı, destan ve semai nazım biçimlerinde görülmektedir. Aşık Emin Can şiirlerinde en çok ‘abxb / cccb / dddb’ ve ‘abab / cccb / dddb’ kafiye düzenini kullanmıştır. Aşık Mustafa Cengiz'in en çok kullandığı kafiye örgüleri ‘abxb / cccb / dddb’, ‘abab / cccb / dddb’ ve ‘aab / cccb / dddb’ şeklindedir. Her iki aşık da koşma tipi kafiye örgüsünü kullanmıştır.

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde kullandığı kafiye düzenlerine şu şekilde örnekler verilmiştir:

Aşık Emin Can'ın ‘Talibim’ isimli şiirinin kafiye düzeni ‘abxb / cccb / dddb’ şeklindedir.

Methedeyim seni arşı aleme	a
Güzeller güzeli yare talibim	b
Bilenler hep bilmiyene söylesin	x
Güzeller güzeli yare talibim	b

Hiçbir koku vermez senin kokunu	c
Kalbime berk vurdun hicran okunu	c
Sana mezar edem, varı yokumu	c
Güzeller güzeli yare talibim	b

Hiçbir çiçek açılmaz sen gibi	d
Hiçbir kuşlar cıvıldaşmaz sen gibi	d
Hiçbir böcek uçuşamaz sen gibi	d
Güzeller güzeli yare talibim	b (AEC-32).

Aşık Emin Can'ın ‘Göründe Geç’ isimli şiirinin kafiye düzeni ‘abab / cccb / dddb’ şeklindedir.

Seni görmek arzuladı gözlerim	a
Bir kerecik görün de geç ne olur	b
Kırk senedir sızılardı gözlerim	a
Bir kerecik görün de geç ne olur	b

Hayal meyal ile bir ilk yaşadım	c
Bunca sene bu hasreti taşıdım	c
Elin değil benim idin yaşadım	c
Bir kerecik görün de geç ne olur	b
Sabır taşı olsam çatlardım yeter	d
Benim derdim bütün dertlerden beter	d
Bir tebessüm bana, bilsen ne eder	d
Bir kerecik görün de geç ne olur	b (AEC-86).

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde kullandığı kafiye düzenlerine şu şekilde örnekler verilmiştir:

Aşık Mustafa Cengiz'in "Dörtyol Elinde" isimli şiirinin kafiye düzeni 'abxb / cccb / dddb" şeklindedir.

Demircinin ocağını üfleyen	a
Körük derler bizim Dörtyol elinde	b
Etine yapışıp kanın emene	x
Sülük derler Dörtyol elinde	b
Bahçelerde al vur yapan talanı	c
Sevinirler kayıp yitik bulanı	c
Satılmayan sebzelerin kalanı	c
Çürük derler bizim Dörtyol elinde	b
Bıçak alıp elin ile soyduğun	d
Şatafatlı allı pullu giydiğin	d
İpe asıp güneşlere koyduğun	d
Suluk derler bizim Dörtyol elinde	b (AMC-71)

Aşık Mustafa Cengiz'in "Dörtyol" isimli şiirinin kafiye düzeni 'aaab / cccb / dddb" şeklindedir.

Yeni Köy'ün altı buruktur, sazdır	a
Akdeniz körfezi ne desem azdır	a
Yaylaları vardır, suları buzdur	a
Bir başkadır benim Yeşil Dörtyol'um	b

Celibereket sonra Adana	c
Ondan sonra bağlanmıştır, Hatay'a	c
İnsanları hep layıktır şatoya	c
Üç vilayet görmüş Yeşil Dört Yol'un	b
Mıgır'dan geliyor, suyu selleri	d
Orta Asya'dan gelmiş bütün elleri	d
Rabat, Sincan, Çağlalık'tır köyleri	d
Sebze, meyve bahçesidir Dört Yol'un	b (AMC-61).

Tablo 5.

Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Kafiye Düzeni

KAFİYE DÜZENİ	(AEC) ŞİİR SAYISI	(AMC) ŞİİR SAYISI
abab / cccb / dddb	78	23
abxb / cccb / dddb	166	43
abab / abxb / abxb	1	-
abxb / abxb / xbx	1	-
aaxb / ccxb / ddx	1	-
baxb / cccb / dddb	5	-
aaab / cccb / dddb	20	24
axxb / cccb / dddb	3	-
bbab/cccb/dddb	6	-
bbxb/cccb/dddb	-	1
aabb/ccbb/ddbb	1	-
aabb/cccb/dddb	1	-
xbxb/bxxb/xbx	2	-
bbbb/cccb/dddb	1	-
abbb/cccb/dddb	1	-
aaba/cccb/dddb	1	-
aaxb/cccb/dddb	1	-
axab/cccb/dddb	1	-
baba/cccb/dddb	1	-
abxb/ccxb/ddx	1	-
abba/cccb/dddb	1	1
aaabb/cccb/dddb	43	-
aaa ab/ccc cb/ddd db	-	1
xxxab/cccab/dddab	1	
xaabb/cccb/dddb	1	
abxbc/dddbc/eeebc	1	
abxbb/cccb/dddb	1	
axabb/cccb/dddb	1	
bbab bb/cccb bb/dddb bb	1	
aaaa bb/cccb bb/dddb bb	1	

5.1.5. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ayak

Doğan Kaya'ya göre ayak aşık şiirlerinin genellikle ilk dördlüğünün ikinci dizisinde başlatılan ve bütün dördlüklerin son dizelerinde yarım, tam, zengin ve hatta cinaslı kafiyelerle tekrar edilen sözlerdir. Dördüncü dizelerde sürekli aynı mısraların kullanımı ile tek ayak, dördüncü dizelerde kafiye şekilleri ile oluşturulan ayak ise döner ayak olarak karşımıza çıkmaktadır(Kaya, 1999, s. 338).

Aşık Emin Can'ın şiirlerinin 175'i tek ayaklı,166'sı ise döner ayaklı şiirden oluşmaktadır. Âşık Emin Can 38 şiirinde ise ayak kullanmamıştır.

Aşık Emin Can'ın tek ayaklı şiirlerine örnek olarak "Gör" isimli şiirini verebiliriz:

Onca yıldır neler çektim,

Gör halimi neler neler

Saçlarıma aklar düştü

Gör halimi neler çektim

Tapulandı geçen yıla

Bela imiş bu aşk bela

Gelmez gönül, gelmez yola

Gör halimi neler çektim (AEC-16).

Aşık Emin Can'ın döner ayaklı şiirlerine örnek olarak "Kördüğüm" isimli şiirini verebiliriz:

Dertleri çileyi hesaba vurdum

Çıkılmıyor her tarafı kördüğüm

Yıllar, aylar, günler hep karma karış

Çözülüyor her tarafı kördüğüm

Hayat denen çarkı çeviremedim

Parangaya vurdum deviremedim

Takatım yetmedi dek geledim

Bükülüyor her tarafı kördüğüm (AEC-47)

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinden 59 şiiri döner ayak, 34 şiiri tek ayaklı şiirlerden oluşmaktadır. Aşık Mustafa Cengiz'in ayak kullanılmayan 1 şiiri bulunmaktadır.

Aşık Mustafa Cengiz'in tek ayaklı şiirlerine örnek olarak "Portakal Çiçeği" isimli şiirini verebiliriz:

Nisan gelince açılır
 Ortaya koku saçılır
 Meyvesin suyu içilir
Portakalın çiçekleri

Çocuklar iplere dizer
 Alıp ellerinde gezer
 Yoldan geçen kokun sezer

Portakalın çiçekleri (AMC-6).

Aşık Mustafa Cengiz'in döner ayaklı şiirlerine örnek olarak "Güle Güle" isimli şiirini verebiliriz:

Adana'dan Antakya'ya
 Bağlamışlar E beş ile
 Burdan geçen yolculara
Selam olsun güle güle

İçin Dört Yol'un suyunu
 Görün beylerin huyunu
 Gezin kasaba köyünü
Gidin gelin güle güle (AMC-24)

5.1.6. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Hacim

Halk şiirinin nazım birimi dördlüktür. Nurettin Albayrak'a göre şiirde hacim mısra, beyit ya da dördlük sayıdır (Albayrak, 2004, s.354-355) Âşık Emin Can'ın şiirleri hacim yönünden incelendiğinde iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on iki, on üç ve on dört dördlükten oluşan şiirleri bulunmaktadır, 38 şiirini ise dördlük nazım birimini kullanmadan yazmıştır. Şiirlerinden 48 şiirini kıtaların arasında nakarat bulunan üç mısradan oluşan şiirleri ve aynı şekilde kıtaların arasında nakarat bulunan dört mısradan oluşan iki şiiri bulunmaktadır. Âşık Mustafa Cengiz'in hacim yönünden incelendiğinde dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir, on iki, on üç, on dört, on altı, on yedi, yirmi ve yirmi üç dördlükten oluşan şiirleri bulunmaktadır. Aşık Mustafa Cengiz şiirlerinden "Eşim Fatoş'a" isimli şiirini serbest nazım biçimi ile yazmıştır. Ayrıca "Olmazsa Olmaz" isimli şiiri kıtalar arasında nakarat bulunan üç mısradan oluşmaktadır. Geri kalan 92 şiiri dördlük nazım biçimi ile yazılmıştır.

Tablo 6.

Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Hacim

DÖRTLÜK (KIT'A) SAYISI	(AEC) ŞİİR SAYISI	(AMC) ŞİİR SAYISI
2	2 şiir	-
3	43 şiir	-
4	140 şiir	2 şiir
5	85 şiir	12 şiir
6	35 şiir	17 şiir
7	17 şiir	9 şiir
8	12 şiir	20 şiir
9	3 şiir	6 şiir
10	3 şiir	9 şiir
11	-	4 şiir
12	2 şiir	4 şiir
13	1 şiir	2 şiir
14	-	3 şiir
15	1 şiir	-
16	-	1 şiir
17	-	1 şiir
20	-	2 şiir
23	-	1 şiir
Dörtlük yok	38 şiir	1 şiir

Aşık Emin Can'ın en hacimli olan şiiri 15 dörtlükten oluşurken Aşık Mustafa Cengiz'in en hacimli şiiri 23 kıtadan oluşmaktadır.

5.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Nazım Biçimleri

Halk edebiyatı nazım biçimleri Anonim Halk edebiyatı, Âşık Tarzı Halk edebiyatı ve Tekke edebiyatı olmak üzere üç bölümde incelenmektedir. Âşık Tarzı Halk edebiyatının kendine özgü kuralları ve nazım biçimleri bulunmaktadır. Âşıklar bu kurallara ve geleneğe uyum sağlayarak edebi ürünlerini vermektedirler. Söz konusu bu kurallar ve gelenek çerçevesinde oluşan Aşık Tarzı Halk şiiri nazım şekilleri koşma, semai, varsağı ve destandır.

5.2.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Koşmalar

Aşıkların en çok kullandığı nazım biçimi koşmadır. Koşmalar 8'li ve 11'li hece ölçüsüyle yazılır ve dörtlüklerden oluşur. Koşmalarda konu doğa, aşk, ölüm, hasret,

ayrılık, yiğitlik toplumsal meseleler gibi geniş bir yelpazededir. Koşmalar İslamiyet öncesinde koşukların devamı niteliğindedir. Koşmanın sözlük anlamı ise “eklemek, katmak” fiilinden türemiş olup “güfteye beste ilavesi” demektir. Aşıklar koşmaların son dizesinde mahlaslarını kullanmışlardır. Koşmada ilk dörtlüğün kafiye düzeni abab, abxb veya aaab biçimindedir, sonraki dörtlüklerin ilk üç dizesi kendi aralarında kafiyelenir ve son dizesinde ilk dörtlüğün son dizesiyle kafiyelenirler. Bu duruma örnek olarak aaab, cccb, dddb kalıbını gösterebiliriz. Koşmanın da kendi içinde türleri bulunmaktadır. Bunlar tecnisli, cinaslı ve müracaa olarak adlandırılmaktadırlar. Âşık Emin Can ve Aşık Mustafa Cengiz şiirlerinde düz koşma biçimini tercih etmişlerdir.

5.2.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Semailler

Aşık Emin Can koşma nazım biçiminin yanında Aşık edebiyatı nazım biçimlerinden Semai birimine de örnek olacak şiir yazmıştır. Semai nazım biçimi uyak düzeni ve dörtlük sayısı ile koşmaya benzemektedir. Hece ölçüsü 8’lidir, nazım birimi dörtlüktür ve dörtlük sayısı 3 ila 5 arasında değişmektedir. Koşma da olduğu gibi son dörtlükte aşık mahlasını söylemektedir. Âşık Emin Can’ın manevi aşkı anlattığı “Güller Açtı” şiirini semai nazım biçiminde yazdığı şiire örnek olarak verebiliriz:

Dost bağında güller açtı
Gülüm Yunus Yunus diye
Dost yarende, diller açtı
Dilim Yunus Yunus diye (AEC- 6/1).

Semailler aşk, tabiat ve hasret temalarını işlerler. Aşık Mustafa Cengiz’in geçmişe duyduğu özlemi anlattığı “Eski Ocaklı” isimli şiirini semai nazım biçiminde yazdığı şiire örnek olarak verebiliriz:

İnek sürerdik dağlara
Nerde şimdi esg’Ocaklı
Gidip gezerdik bağlara
Nerde şimdi esg’Ocaklı (AMC-27/1).

5.2.3 Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Destanlar

Aşık Emin Can’ın Aşık Edebiyatı nazım biçimlerinden destan nazım biçimine örnek olacak şiirlerde yazdığı görülmektedir. Destan nazım şekli hece ölçüsünün 8’li ve 11’li kalıbında yazılan şiirlerdir. Kâfiye düzeni ve ölçüsü bakımından koşmadan farklı değildir. Koşmadan ayrıldığı nokta hacmidir. Destanlar en az 5 ya da 7 dörtlükten oluşmaktadır.

Âşık Emin Can'ın toplumun geçmişini unutmaması, gelenek ve göreneklerini terk etmesinden duyduğu rahatsızlığı belirttiği şiiri destan nazım şekline örnek olarak verilebilir. "Eskiden Dörtyol" isimli şiirin hacmi 15 dörtlüktür.

Evvel teştler kurar, bulgur döğerdik,
Ne bulgurda lezzet ne teştler kaldı
Eskalarla ocakları üflerdik.
Ne tırık çalısı, ateşler kaldı

Belbeni kaynatır sererdik beze
Kamıştan sergide, kururdu güze
Goz derdik eskiden, bizim cevize
Ne sergiler kaldı ne şeşler kaldı (AEC-300).

Aşık Mustafa Cengiz'in yazdığı 23 kıtasıyla şairin yazdığı en hacimli şiiri olan beldenin güzelliklerini anlattığı "Benim Doğduğum Ocaklı" isimli şiiri destan nazım biçimine örnek olarak verilebilir:

Çok yıllar evvel kurulmuş,
Benim doğduğum Ocaklı
Kahve, hanın olduğu yer
Benim doğduğum Ocaklı.

Çarklı değirmeni vardı,
Neçe medeniyet gördü,
Üç vilayetimiz oldu,
Benim doğduğum Ocaklı (AMC-9).

5.2.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Türküler

Aşık Emin Can'ın Anonim Halk edebiyatı nazım biçimlerinden türkü nazım biçimine de örnek oluşturabilecek şiirler yazdığı da görülmektedir. Türkü nazım biçimi hece ölçüsünün genellikle 7'li, 8'li ve 11'li kalıplarıyla yazılmış. Birinci bölümü asıl olan bent bölümü ve bent sonunda tekrarlanan nakaratlardan oluşmaktadır. Türkünün bu bölümüne ise bağlama ya da kavuştak adı verilmektedir. Konu seçimi bakımından koşmaya benzemektedir. Aşık Emin Can'ın türkü türünde yazdığı şiirlerine örnek olarak "Haram Olsun" isimli şiirini verebiliriz:

Görmedim böyle güzeli
 Dünyaya gelmez benzeri
 Beni böyle hep üzeli
 Gördüklerim haram olsun

Haram olsun haram olsun
 Beni yakan harap olsun (AEC-7/2).

Aşık Mustafa Cengiz'in türkü türünde yazdığı şiirlerine örnek olarak "Olmazsa Olmaz" isimli şiirini örnek olarak verebiliriz:

At kuyruğu sallamazsa,
 Köpek olan havlamazsa,
 Evlat baba dinlemezse,
 Ağzı olan söylemezse,
 Olmazsa olmaz (AMC-7/1).

5.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Nazım Türleri

Aşık edebiyatı nazım türleri genellikle koşma ve semai nazım biçimlerinde görülmektedir. Bir şiirin nazım türünü belirlemek için şiirin konusu, nazım şekli ve ezgisine dikkat etmek gerekmektedir. Âşıkların icra ortamında şiirlerini söylerken takındıkları eda da nazım türünü belirleme açısından önemsenmektedir. Âşık edebiyatı ürünleri konu bakımından sınırsızdır, âşıklar hemen hemen her konuda şiirlerini yazabilmektedir. Bu konu çeşitleri nazım türünü belirlememizde bize yol gösterici olmaktadır. Âşık Emin Can Aşık Mustafa Cengiz yaşamın içinde yer alan hemen hemen her konuda şiirlerini yazmışlar ve nazım türlerine örnekler vermişlerdir.

5.3.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ağıtlar

Ağıt nazım türü tanınmış kişilerin ölümü üzerine yazılmış, ağlatmayı ve yas tutturmayı amaçlayan şiirlerdir. İcracı bu tarz şiirleri doğal afetlerde, gurbette, gelin gitme gibi üzücü olaylarda da icra etmektedir.

Aşağıda Aşık Emin Can'ın Aşık Veysel'in ölümünden dolayı duyduğu üzüntüyü dile getirdiği "Dostuna Verdik" isimli şiiri ağıt türünde koşmaya örnek olarak verilmiştir.

Aşıklar üstadı koca Veysel'im.
 Seni arz ettiğin dostuna verdik
 Sivralan köyü de mateme döndü

Seni arz ettiğin dostuna verdik (AEC-43/1).

Aşık Mustafa Cengiz'in Muhsin Yazıcıoğlu'nu ölümüyle sonuçlanan kaza sonucu yazmış olduğu ‘ ‘ Muhsin Yazıcıoğlu'na ‘ ‘ isimli şiiri ağıt türünde koşmaya örnek olarak verilmiştir.

Mart'ın yirmi beşi Karlı bir gününde

Bırakıp da gittin bizi başkanım

Maraş dağlarının Göksun yönünde

Hakk'ın rahmetine erdin başkanım (AMC-62/1).

5.3.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Güzellemeler

Güzelleme nazım türünde işlenen konu doğaya, yurda, mevsimlere veya kişiye ait güzelliklerin tasviri şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Âşık güzelliğini anlatmayı hedeflediği varlığın özelliklerinde övgü ile bahseder. Âşık Emin Can ve Aşık Mustafa Cengiz güzellik temasını belde, yurt, doğa, sevgili, eş üzerinden sıklıkla işlemektedir. Aşık Emin Can'ın ‘ ‘Talibim’ ’ isimli şiiri güzelleme türünde koşmaya örnek olarak verilebilir.

Methedeyim seni arşı aleme

Güzeller güzeli yare talibim.

Bilenler hep bilmiyene söylesin

Güzeller güzeli yare talibim (AEC-32/1).

Aşık Mustafa Cengiz'in portakal çiçeklerinin güzelliklerini övdüğü ‘ ‘Portakal’ ’ isimli şiiri güzelleme türünde koşmaya örnek olarak verilebilir.

Nisan gelince açılır

Ortaya koku saçılır

Meyvesin suyu içilir

Portakalın çiçekleri (AMC-6/1).

5.3.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Koçaklamalar

Konu olarak övgü içeren bir diğer nazım türü ise yiğitlere, kahramanlara, savaşlara ve şehitlere söylenen şiirlerdir. Bu türün diğer adı ‘ ‘yiğitleme’ ’ dir. Aşık Emin Can geçmişten günümüze yaşamış kahramanlara şiirlerinde sıklıkla yer vermiştir. Bunun dışında Aşık Emin Can İlk Kurşun 'un Dört Yol beldemizde atılması nedeniyle bölgede yaşamış kahramanlara övgü içeren şiirlere de yer vermiştir. Aşık Emin Can'ın ‘ ‘Kurtuluş Yadigarı’ ’ isimli şiiri koçaklama türünde koşmaya örnek olarak verilebilir.

Az mı verdik şehitleri uğruna
 Bu topraklar sana kaldı yadigâr
 Vatan, Vatan diye savundu Atan
 Bu topraklar sana kaldı yadigâr.

Anan kazma oldu yerleri deşti
 Baban kaplan oldu şehitlik seçti
 Türk'ün savaşına tüm dünya şaştı
 Bu topraklar sana kaldı yadigâr (AEC-102/1,2).

Aşık Mustafa Cengiz'in Kurtuluş Savaşında İlk Kurşun'u atan kahraman Mehmet Çavuş'a övgü dolu sözlerle yazdığı şiiri "Dörtüyllü" koçaklama türünde koşmaya örnek olarak verilebilir.

Kurtuluş Harbi'nde bir aslan gibi
 Düşmanın üstüne gitti Dörtüyl'lu
 Fransız'la Ermeni'yi yurdumdan
 Yiğitçe savaşıp attı Dörtüyl'lu,

Hasan Paşa çetelere baş oldu
 Allah Allah sesleriyle koş oldu
 Silahlar sıkıldı her yer leş oldu
 Vermedi yurdunu kaktı Dörtüyllü (AMC-36/1,2).

5.3.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Taşlamalar

Taşlama toplumdaki aksaklıklara, ekonomik sorunlara ya da kişilerin beğenilmeyen, eleştirilmesi gereken yönlerine yergi amaçlı yazılan şiirlerdir. Bu yergi bazen iğneleyici, bazen komik ve bazen de alay eder şekilde yapılmaktadır. Aşık Emin Can'ın taşlamaları daha çok toplumsal konular ve şahıslar üzerinden yapılmıştır. Aşık Emin Can'ın "Bak Bak" isimli şiiri taşlama türünde koşmaya örnek olarak aşağıda verilmiştir.

Açıkgözmüş güya serssem avanak,
 Ardındaki yırtık pırtığı görmez.
 Fazla çene çalar, her demden öter
 Kendini alime benzetir bak, bak (AEC-57/1).

Aşık Mustafa Cengiz taşlamalarını daha çok şahıslar üzerinden yapmıştır. Âşık Mustafa Cengiz'in "Köyümün Aydını" isimli şiiri taşlama türünde koşmaya örnek olarak verilebilir.

Şiirime dil uzattı
Sözde köyümün aydını
Yazarıma dil uzattı
Sözde köyümün aydını (AMC18/1).

5.3.5. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Varsağılar

Varsağı nazım türü sert bir üslupla söylenen kendilerine has ezgileri olan şiirlerdir. Varsağı nazım türünde şiirde karşısındaki canlı ya da cansız varlığa bir meydan okuma kendi gücünü övmeye dayalı bir üslup göze çarpmaktadır. Varsağı hecenin 8'li ve 11'li kalıbıyla söylenmektedir. Varsağıda göze çarpan bir diğer özellik ise şiirde kullanılan "Be hey, bre, Hey gidi" ünlemleridir. Aşık Mustafa Cengiz'in varsağı nazım türünde yazılmış şiiri tespit edilmemiştir. Âşık Emin Can'ın şiirlerinden "Kavlini Bozana-Şimdi" isimli şiiri varsağı nazım türüne örnek olarak verilmiştir.

Kavline uymayan acı sevgiye
Ahırıp tükürsen kar sanır şimdi.
Tellal tellal dolaştırsan pazarda
Hint kumaşı gibi mal sanır şimdi.
Diyemez ki; senin, yıktım köşkünü
İnkâr ettim o güzelim aşkını
Sana derim **be hey** gönül şaşkını
Petekte müslenmiş bal sanır şimdi (AEC-84).

5.3.6. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Öğütlemeler

Yaşadığı toplumu temsil edip örnek alınan halk aşıklar işlediği birçok konunun yanında topluma nasihat ederek toplumdaki bireylere yol gösterme görevini de üstlenmişlerdir. Bu amaçla yazılan şiirlere öğütleme denilmiştir Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz bu konu türünde de şiirler söyleyerek topluma yol gösterici bir rol üstlenmişlerdir.

Âşık Emin Can'ın öğütleme türündeki şiirlerine örnek olarak "Çatal Çatal" isimli şiiri verilmiştir.

Bir yiğide kılıç işlemez hörften
 Yürek çatal çatal, öz çatal çatal.
 Yiğit olan kişi ardan kaçınır,
 İnletir dağları, söz çatal çatal.

Aşık usandırır yârin nazlısı
 Yavan tatsız gelir, sözün tuzlusı.
 Yaman olur aşk selinin hızlısı
 Keman kaş altında göz çatal çatal (AEC-40/1,2).

Aşık Mustafa Cengiz'in ‘‘Olmaz’’ isimli şiiri öğütleme türündeki koşmalara örnektir.
 Döğmeyi kaynatmazsan lepe,
 Otunu kazmazsan çapa,
 Kulağı takmazsan küpe,
 Eline almazsan sopa olmaz.

Şişeye takmazsan tapa,
 Saçına takmazsan toka,
 Karşılıklı olmazsa şaka,
 Takımlar anlaşmazsa şike olmaz (AMC-17/1,2).

5.3.7. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Görülen Diğer Nazım Türleri

5.3.7.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Nefesler

Dini ve Tasavvufî Halk edebiyatı geleneği içerisinde bulunan bir nazım türüdür. Nefesler ilahilerin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Nefeslerde Hz. Muhammed ve Hz. Ali'ye övgü amacıyla söylenmiştir. Nefeslerde tasavvuftaki varlığın birliği konusu işlenmektedir. Genellikle hece ölçüsünün 7'li,8'li ve 11'li kalıpları kullanılmıştır. Âşık Emin Can'ın şiirlerinden ‘‘Güller Açtı’’ isimli şiiri nefes nazım şekline örnek olarak verilmiştir. Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde nefes örneğine rastlanmamıştır.

Dost bağında güller açtı
 Gülüm, Yunus Yunus diye
 Dost yarende, diller açtı
 Dilim Yunus Yunus diye
 Yüce Rabbim sen bilirsin

Hem Rahmansın hem Kerimsin
 Dualarım sana ersin
 El'im Yunus Yunus diye (AEC-6).

5.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İçerik Özellikleri

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirleri bu kısımda, konu ve tema bakımından incelenmiştir. Birinci kısımda Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirleri konularına göre tasnif edilmiştir. İkinci kısımda ise kullanılan temalar farklı kullanım şekillerine göre gösterilmiştir.

5.4.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İşlediği Konular

Aşıklar yaşadıkları toplumun ve dönemin aynasıdır. Âşıklar yaşadığı çevrede gördüklerini, duyduklarını kendi duygu ve düşünceleri vasıtasıyla kaleme almışlardır ve bunları yine toplum önünde icra etmişlerdir. Âşıklar hemen hemen her konuda şiir yazmışlardır. ‘‘ Aşk, seveda, ölüm, ayrılık, gurbet ve daha birçok konuda âşıklar şiirler yazmışlardır. Ayrıca âşıklar ustalarının işledikleri konular üzerinden de şiirler yazmışlardır. Bu konuyu Doğan Kaya ‘‘Âşık şiirinde her ne kadar işlenen konular müşterek ise de ustanın temayül gösterdiği konulara daha fazla ağırlık verir’’ (Kaya, 2000, s. 15) şeklinde ifade etmiştir.

Aşık Emin Can'ın eğitim camiasında yer alması, âşıklık geleneğini icra ettiği çevresi ve edindiği bilgi birikimi işlediği konulardaki çeşitliliği arttıran unsurlar olmuştur. Âşık Emin Can'ın şiirlerinde konuların iç içe geçmesi nedeniyle şiirlerini sınıflandırmak genel anlamda zor olmuştur. Örnek olarak aşk konulu şiirlerinde ayrılık, acı, sitem ve öğüt bir arada bulunabilmektedir.

Aşık Emin Can'ın şiirleri konuları bakımından şu şekilde sınıflandırılmıştır:

- 1.Maddi Aşk Konulu Şiirler
- 2.Manevi Aşk Konulu Şiirler
- 3.Bayrak Sevgisi Konu Şiirler
- 4.Toplumsal ve Sosyal Konulu Şiirler
- 5.Yurt/Belde Konulu Şiirler
- 6.Öğüt Konulu Şiirler
- 7.Vatan/Kahramanlık Konulu Şiirler
- 8.Sıla Konulu Şiirler
- 9.İnsan Konulu Şiirler

- 10.Dost Konulu Şiirler
- 11.Övgü Konulu Şiirler
- 12.İnanç Konulu Şiirler
- 13.Doğa Konulu Şiirler
- 14.Türklük Konulu Şiirler
- 15.Anne Konulu Şiirler
- 16.Diğer Konularda Yazılmış Şiireler

- Akdeniz
- Samsun
- Mevlâna
- Kutsallık
- Yerme/Yergi
- Yaşlılık
- Özlem
- Yalnızlık
- İlim
- Ölüm

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde en çok işlediği konu Maddi Aşk konusu olmuştur. Bu konuyu takiben en çok işlenen diğer konular Toplumsal ve Sosyal konulu şiirler, Vatan ve Kahramanlık konulu şiirler, Yurt ve Belde konulu şiirler, Öğüt konulu şiirler, Manevi Aşk konulu şiirler, İnsan konulu şiirler, Doğa konulu şiirler ve İnanç konulu şiirler olmuştur.

Konularına göre bu şekilde sınıflandırdığımız şiirlerine örnek verecek olursak;

Aşık Emin Can'ın maddi aşk konulu şiirlerine örnek olarak ‘‘Alaflanmadan’’ şiirini verebiliriz:

Söylediler yârim gelmiş sıladan
 Yüreğim dayansa alaflanmadan
 Issız yerler neşelendi bir bilsen
 Görebilem onu alaflanmadan (AEC-68).

Aşık Emin Can'ın manevi aşk konulu şiirlerine örnek olarak ‘‘Kıtmir Et’’ şiirini verebiliriz:

Ya Rabbi....

Senden başka

Senden başka

Sığınacak yer bulamadım

Beni...

Kıtmir yap

Cennetine gireyim (AEC-375).

Aşık Emin Can'ın Toplumsal ve Sosyal konulu şiirlerine örnek olarak ‘‘Ağlayacağım’’ şiirini verebiliriz:

Bir çocuk çılgılığı, bir dilenen el

Dokunmayın bana ağlayacağım

Bir şımarık gülüş, bir yas yavan dil

Dokunmayın bana ağlayacağım (AEC-132).

Aşık Emin Can'ın Vatan ve Kahramanlık konulu şiirlerine örnek olarak ‘‘Toprakta Şehit’’ şiirini verebiliriz:

Şu tümseğe şo... bayıra iyi bak

Her çalı dibinde bir şehit yatar

Şo kiraç toprağa şo taşlığa bak

Bir şehir yeşerir, bin şehit katar (AEC-130).

Aşık Emin Can'ın Yurt ve Belde konulu şiirlerine örnek olarak ‘‘Köyüm-Köylüm’’ şiirini verebiliriz:

Kerpiç duvarlarda saman izleri

Dam evlere sıra sıra bir bakın

Bal ile katışmış pembe yüzleri

Ayşe'ye, Fatma'ya Gül'e bir bakın (AEC-121).

Aşık Emin Can'ın Öğüt konulu şiirlerine örnek olarak ‘‘Ölüm’’ şiirini verebiliriz:

Ufukta sönmeyen ateş gibi ref ref.

Hayat tezgahından sonsuzluğa gitmeli gergef.

Asıl marifet göz yaşların silmektir.

Ağlayana gülmeyi öğretmektir (AEC-347).

Aşık Emin Can'ın İnsan konu şiirlerine örnek olarak ‘‘Yemez Olduk Ne Hallere Düşürdü Bizi’’ şiirini verebiliriz:

Evvel yaz ayında harman olurdu
 Saman tirek oldu savurdu bizi
 Kel çökellik yenmez idi bir zaman
 Ayrana mum olduk kavurdu bizi (AEC-61).

Aşık Emin Can'ın Doğa konulu şiirlerine örnek olarak "Zorkun Yaylası" şiirini verebiliriz:

Yaylalar içinde Zorkun yaylası
 Gamalıklar sulandı mı şöyle bir
 Uzak değil şirin kızlar alması
 Düzlendi mi yamaçların şöyle bir (AEC-83).

Aşık Emin Can'ın İnanç konulu şiirlerine örnek olarak "Minare" şiirini verebiliriz:

İnce boylarınla dua edersin
 Nerden bakar isen illa güzelsin
 İmanı tazeler ne güzel sensin
 Gururum, ümidim sensin minare (AEC-131).

Aşık Emin Can'ı diğer konular başlığı altında yer alan Bayrak Sevgisi şiirlerine AEC-8, AEC-63, AEC-339 şiirlerini, Sıla konulu şiirine AEC-24, Dost konulu şiirine AEC-36, Akdeniz konulu şiirine AEC-38, Övgü konulu şiirlerine AEC-43, AEC-55, Samsun konulu şiirine örnek AEC-101, Türklük konulu şiirlerine AEC-128, AEC-241, Mevlana konulu şiirine AEC-133, Anne konulu şiirlerine AEC-189, AEC-205, Kutsallık konulu şiirine AEC-191, Yerme/Yergi konulu şiirine AEC-192, Yaşlılık konulu şiirine AEC-202, Özlem konulu şiirine AEC-300, Yalnızlık konulu şiirine AEC-343, İlim konulu şiirine AEC-356 ve ölüm konulu şiirine örnek olarak AEC-373 şiirini verebiliriz.

Tablo 3.

Âşık Emin Can'ın Şiirlerinde İşlenen Konular

İŞLENEN KONULAR	ŞİİR SAYISI
Maddi Aşk	261 şiir
Toplum ve Sosyal Hayat	23 şiir
Vatan ve Kahramanlık	20 şiir
Öğüt	12 şiir
Yurt ve Belde	12 şiir
Manevi Aşk	9 şiir
İnsan	8 şiir
Doğa	7 şiir
İnanç	5 şiir
Bayrak Sevgisi	3 şiir
Övgü	2 şiir
Türklük	2 şiir
Anne	2 şiir
Sıla	1 şiir
Akdeniz	1 şiir
Samsun	1 şiir
Mevlâna	1 şiir
Kutsallık	1 şiir
Yerme/Yergi	1 şiir
Yaşlılık	1 şiir
Özlem	1 şiir
Yalnızlık	1 şiir
İlim	1 şiir
Ölüm	1 şiir

Aşık Mustafa Cengiz gençlik yıllarında yapmış olduğu şoförlük mesleği nedeniyle bulunduğu ortamlar ve insanlar aşıklık geleneğinin oluşmasında etkili olmuşlardır. Âşık Mustafa Cengiz'in Hatay Aşıklık geleneği için de tanımış olduğu Aşık Emin Can ve araştırmacı yazar Kadir Arslan'ın şiirlerini okuyarak aşığı şiirlerini yazması konusunda desteklemeleri gelişiminde ve şiirlerinde işlediği konuların çeşitliliğinin artmasında etkili olmuştur.

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirleri konuları bakımından şu şekilde sınıflandırılmıştır:

1. Toplum ve Sosyal Hayat Konulu Şiirler
2. Belde/Yurt Konulu şiirler
3. Özlem Konulu Şiirler
4. Maddi Aşk Konulu Şiirler
5. Dostluk Konulu Şiirler
6. İnsan Konulu Şiirler
7. Doğa Konulu Şiirler
8. Ağıt Konulu Şiirler
9. Öğüt Konulu Şiirler
10. Vatan/Kahramanlık Konulu Şiirler
11. Övgü Konulu Şiirler
12. İnanç Konulu Şiirler
13. Ozanlık Konulu Şiirler
14. Övgü Konulu Şiirler
15. Türklük Konulu Şiirler
16. Yerme/Yergi Konulu Şiirler

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde en çok işlediği konu Belde/Yurt konusudur. Bu konuyu takiben en çok işlenen diğer konular Toplum ve Sosyal Hayat konulu şiirler, Övgü konulu şiirler, Maddi Aşk konulu şiirler, Özlem konulu şiirler, Dostluk ve Doğa konulu şiirlerdir.

Konularına göre bu şekilde sınıflandırdığımız şiirlerine örnek verecek olursak;

Aşık Mustafa Cengiz'in Toplum ve Sosyal Hayat konulu şiirlerine örnek olarak ‘‘Allah’ın Sopası’’ isimli şiirini verebiliriz:

Kırk tilki dolandır her gün düşünde
Gözün doymaz onun bunun peşinde
Kestiniz ekmeği aldın işinde

Allah'ın sopası yok mudur gardaş (AMC-90/3).

Aşık Mustafa Cengiz'in Belde/Yurt konulu şiirlerine örnek olarak "Beşikgöl" isimli şiirini verebiliriz:

Kocataş'dan çok atladım suyuna
Çocuklukta yüzmek için Beşikgöl
Yaz sıcağı cayır cayır yakarken
Evden kaçır yüzer idik Beşikgöl (AMC-38/1).

Aşık Mustafa Cengiz'in Övgü konulu şiirlerine örnek olarak "Kadir Arslan'a Hitap" isimli şiirini verebiliriz:

Şehitlerin kitabını sen yazdın
Bilgi almak için her yeri gezdin
Sabahlara kadar hep yazdın çizdin
Okuyandan dua alasin hocam (AMC-53/3).

Aşık Mustafa Cengiz'in Maddi Aşk konulu şiirlerine örnek olarak "Gel Beri Dedim" isimli şiirini verebiliriz:

Beni deli eden hayırsız yâre
Bohçanı topla da gel beri dedim
Bir Tanrı aşkına, bir benim için
Kırma hatırını gel beri dedim (AMC-55/1).

Aşık Mustafa Cengiz'in Özlem konulu şiirlerine örnek olarak "Özledim Gardaş" isimli şiirini verebiliriz:

Okuldan gelince çellik oynardık,
Şimdi o günleri özledim gardaş,
Her sabah kalkınca gızgın bazlama,
Yağ sürüp yemeyi özledim gardaş (AMC-65/1).

Aşık Mustafa Cengiz'in Doğa konulu şiirlerine örnek olarak "Mustafa Cengiz'den Bekir Cila' ya Cevap" isimli şiirini verebiliriz:

Allah nasip etsin gene gelirim
Dünya gözü ile seni görürüm
İnşallah kalkmana çare olurum
Mehmet Ocak, Kadir gelirik gardaş (AMC-74/1).

Aşık Mustafa Cengiz'in Doğa konulu şiirlerine örnek olarak "Mart Gidip de Nisan Geldiği Zaman" isimli şiirini verebiliriz:

Baharın geldiğin müjde veriyor

Mart gidip de Nisan ayı gelince
Hep ağaçlar çiçek açmış dalında

Mart gidip de Nisan ayı gelince (AMC-50/1).

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde işlediği diğer konulara örnekler ise şu şekilde verilebilir:

Vatan ve Kahramanlık konulu şiirlerine örnek ‘‘AMC-36, AMC-39, AMC-42, AMC-84’’, İnsan konulu şiirlerine örnek ‘‘AMC-2, AMC-5, AMC-44’’, Ağıt konulu şiirlere örnekler ‘‘AMC-14, AMC-62’’, Öğüt konulu şiirlere örnek ‘‘AMC-17’’, Yerme/Yergi konulu şiirlere örnek ‘’, Ozanlık konulu şiirlere örnek ‘‘AMC-75’’ ve Türklük konulu şiirlere örnek ‘‘AMC-86’’, İnanç konulu şiirlere örnek ‘‘AMC-43).

Tablo 4.

Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İşlenen Konular

İŞLENEN KONULAR	ŞİİR SAYISI
Belde/Yurt	30 şiir
Toplum ve Sosyal Hayat	12 şiir
Övgü	10 şiir
Maddi Aşk	9 şiir
Özlem	8 şiir
Dostluk	6 şiir
Vatan/Kahramanlık	4 şiir
Doğa	4 şiir
İnsan	4 şiir
Ağıt	2 şiir
Öğüt	1 şiir
Yerme/Yergi	1 şiir
Ozanlık	1 şiir
Türklük	1 şiir
İnanç	1 şiir

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde en çok işlediği konu Maddi Aşk iken Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde en çok işlenen konu Belde/Yurt olmuştur.

5.4.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İşlediği Temalar

Selçuk Çıkla 'ya göre tema şairin şiiri yazmadan önce ve yazarken yansıttığı ruh halini gösteren duygu, his ve düşünce gibi kavramların şiir boyunca gelişimiyle bizi içine çeken fikir ve duygudur(Çıkla, 2012, s. 80). Her konu şairler tarafından farklı bir ruh haliyle yazıldığı için birçok temayla yazılmış şiirler karşımıza çıkmaktadır. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinde farklı bakış açılarıyla işlediği temaları aşağıda sınıflandırılarak incelenmiştir.

5.4.2.1. Aşk ve Sevgi Temalı Şiirler

Aşk, âşıkların en çok kullandığı temadır. Âşık Emin Can'ın şiirlerinde de aşk teması en sık işlenen tema olmuştur. Bu aşk bazen bir sevgiliye duyulan aşk olurken bazen de tanrıya duyulan aşk şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Âşık Emin Can'ın şiirlerinde aşk teması farklı yönleriyle şu şekilde ifade edilmiştir:

- Âşık olunana duyulan aşkın zorlukları

(AEC-1, AEC-15, AEC-16, AEC-18, AEC-54, AEC-71, AEC-79, AEC-80, AEC-93, AEC-138, AEC-140, AEC-141, AEC-143, AEC-149, AEC-158, AEC-159, AEC-160, AEC-161, AEC-166, AEC-168, AEC-170, AEC-175, AEC-178, AEC-184, AEC-194, AEC-195, AEC-196, AEC-198, AEC-201, AEC-203, AEC-209, AEC-215, AEC-216, AEC-222, AEC-223, AEC-225, AEC-226, AEC-228, AEC-229, AEC-230, AEC-238, AEC-242, AEC-243, AEC-246, AEC-251, AEC-261, AEC-262, AEC-269, AEC-272, AEC-274, AEC-278, AEC-280, AEC-283, AEC-284, AEC-286, AEC-287, AEC-294, AEC-296, AEC-301, AEC-303, AEC-306, AEC-309, AEC-313, AEC-317, AEC-318, AEC-322, AEC-326, AEC-327, AEC-328, AEC-330, AEC-335, AEC-360, AEC-365, AEC-366, AEC-369, AEC-372, AEC-374, AEC-376, AEC-378)

- Âşık olunanın güzelliğine övgü

(AEC-2, AEC-32, AEC-48, AEC-65, AEC-67, AEC-74, AEC-85, AEC-88, AEC-136, AEC-153, AEC-155, AEC-206, AEC-212, AEC-250, AEC-268, AEC-310, AEC-364)

- Âşık olunana duyulan aşkın güzelliği

(AEC-3, AEC-17, AEC-31, AEC-70, AEC-207, AEC-265, AEC-267, AEC-289, AEC-292)

- Âşık olunana kavuşamamanın zorlukları

(AEC-4, AEC-11, AEC-14, AEC-20, AEC-25, AEC-26, AEC-27, AEC-46, AEC-50, AEC-59, AEC-60, AEC-145, AEC-157, AEC-149, AEC-237, AEC-243, AEC-252, AEC-254, AEC-255, AEC-257, AEC-263, AEC-266, AEC-270, AEC-271, AEC-273, AEC-276, AEC-277, AEC-279, AEC-282, AEC-285, AEC-288, AEC-302, AEC-304, AEC-323, AEC-324, AEC-334, AEC-336, AEC-337, AEC-338, AEC-354, AEC-369, AEC-371, AEC-377)

- Âşık olunana sitem

(AEC-5, AEC-7, AEC-10, AEC-33, AEC-41, AEC-45, AEC-84, AEC-94, AEC-96, AEC-173, AEC-176, AEC-199, AEC-210, AEC-214, AEC-220, AEC-227, AEC-244, AEC-245, AEC-258, AEC-290, AEC-291, AEC-293)

- Âşık olunana kavuşmak için yanıp tutuşma

(AEC-9, AEC-56, AEC-68, AEC-86, AEC-204, AEC-236, AEC-297, AEC-355, AEC-375)

- Âşık olunana kavuşamamanın verdiği acı

(AEC-12, AEC-19, AEC-37, AEC-75, AEC-163, AEC-164, AEC-177, AEC-180, AEC-183, AEC-185, AEC-197, AEC-200, AEC-237, AEC-247, AEC-248, AEC-249, AEC-299, AEC-305, AEC-307, AEC-308, AEC-311, AEC-312, AEC-314, AEC-315, AEC-316, AEC-319, AEC-320, AEC-331)

- Âşık olunana kavuşamamaktan feleği sorumlu tutma

(AEC-21, AEC-30, AEC-142, AEC-259, AEC-260, AEC-275, AEC-295, AEC-321)

- Âşık olunana kavuşmak için aşılın zorluklar

(AEC-23, AEC-143, AEC-146)

- Âşık olanın âşık olunana nazar değmesinden korkması (AEC-39).

- Aşğın aradığı aşkı bulamamasından yakınması (AEC-69).

- Âşık olunandan ayrılığın verdiği acı

(AEC-78, AEC-89, AEC-90, AEC-124, AEC-146, AEC-147, AEC-156, AEC-157, AEC-218, AEC-219, AEC-256, AEC-258, AEC-281”

- Âşık olanın aşkının engellenmesi

(AEC-90, AEC-218, AEC-227, AEC-146, AEC-151, AEC-152)

- Âşık olunana duyulan özlem

(AEC-91, AEC-92, AEC-162, AEC-217)

- Âşık olunana intizar etme (AEC-95, AEC-172).

- Aşk için yapılması gerekenler (AEC-143, AEC-186).
- Âşık olunana kavuşmanın verdiği mutluluk (AEC-150, AEC-361).
- Aşka isyan (AEC-179).
- Âşık olanın gönlüne sitemi (AEC-181).
- Aşığın Türk bayrağına olan sevgisi (AEC-8, AEC-63, AEC-339).
- Aşığın yurduna duyduğu sevgi (AEC-97, AEC-98, AEC-99, AEC-102, AEC-103, AEC-104, AEC-122, AEC-125, AEC-126, AEC-128).
- Aşığın vatan sevgisini şehitler üzerinden anlatması (AEC-100, AEC-127, AEC-129, AEC-130, AEC-187, AEC-188, AEC-193, AEC-298, AEC-333, AEC-341, AEC-342, AEC-345, AEC-350, AEC-352, AEC-357, AEC-358, AEC-362).
- Aşığın annesine duyduğu sevgi (AEC-189, AEC-205).
- Aşığın Dört Yol beldesine duyduğu sevgi (AEC-253).
- Aşığın hayvan sevgisi (AEC-346).

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde aşk teması farklı yönleriyle şu şekilde ifade edilmiştir:

- Aşık olunana kavuşamamaktan beldeyi sorumlu tutma (AMC-34).
- Aşık olunana kavuşamamanın zorlukları (AMC-46).
- Aşık olunana duyulan aşkın zorlukları (AMC-47).
- Aşık olunana kavuşmak için yanıp tutuşmak (AMC-55, AMC-57, AMC-60).
- Aşık olunanın güzelliklerini övme (AMC-56, AMC-58).
- Aşık olunana duyulan aşkın güzellikleri (AMC-94).

5.4.2.2. Toplum Temalı Şiirler

Aşıklar topluma yön verme ve şekillendirme amacıyla birçok şiir yazmıştır. Aşıklar toplumlara önderlik eden bilgileri ve görgüleriyle ön plana çıkmış kişilerdir. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinde toplum ve sosyal hayat ile ilgili temalara sıklıkla yer vermiştir. Âşık toplum temasını farklı yönleriyle şu şekilde ifade etmişlerdir.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde toplum temasını farklı yönleriyle şu şekilde ifade edilmiştir:

- Hayatın getirdiği zorluklar için feleği sorumlu tutmak (AEC-29, AEC-42, AEC-53, AEC-62, AEC-73).

- İdeal insanın vasıfları üzerine topluma bilgi verme (AEC-340, AEC-349).
- Hayvan sevgisinin önemi üzerine topluma bilgi verme (AEC-346).
- Dünyanın bozulmuş düzenine sitem (AEC-105, AEC-106, AEC-107, AEC-108, AEC-116, AEC-119, AEC-120, AEC-123, AEC-132).
- İnsana yapılan zulme karşı çıkma (AEC-113).
- Geçim sıkıntısının insanlara yüklediği zorluklar (AEC-112).
- Toplum düzeninin nasıl sağlanacağı üzerine bilgi verme (AEC-76, AEC-77, AEC-110, AEC-235, AEC-325).
- İlimi yaymakla görevli bir öğretmenin vasıfları (AEC-356).
- Sosyal konularda eleştirilerde bulunma (AEC-44, AEC-47, AEC-51, AEC-347).

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde toplum teması farklı yönleriyle şu şekilde ifade edilmiştir:

- Toplumsal konularda uyarılarda bulunmak (AMC-7, AMC-8, AMC-13, AMC-26).
- Kötü huyları olan kişilere eleştiride bulunmak (AMC-11).
- Topluma farklı konularda öğüt verme (AMC-17).
- Geçim sıkıntısının insanlara yüklediği zorluklar (AMC-45).
- Sosyal konularda eleştirilerde bulunmak (AMC-48).
- Âşıkların kitaplarının basımında yaşadıkları kaynak sıkıntısı (AMC-52).
- Toplumun ahlak kurallarına uymayan kişilere eleştirilerde bulunması (AMC-90).
- Toplumun milli duygularını harekete geçirerek gençleri askerliğe özendirme (AMC-91).

5.4.2.3. İnsan Temalı Şiirler

Toplumun temelini oluşturan insan aşıkların şiirlerinde sıklıkla işlenen temalar arasındadır. Var olduğu toplum içerisinde doğan, büyüyen ve kendine bir rol seçen insan aşıklar tarafından kimi zaman yerilmiş kimi zaman ise övülmüştür. Âşıklar bu yolla toplumdaki diğer bireylere yol gösterme, örnek gösterme amacı gütmüşlerdir.

Âşık Emin Can şiirlerinde insan temasını şiirlerinde farklı yönleriyle şu şekilde işlemiştir:

- Yaşamın içinde farklı insan halleri (AEC-139).
- İnsan sevgisinin önemi (AEC-190).

- Kadının kurtuluş mücadelesindeki yeri (AEC-345).
- İnsana dünyanın kötü düzeni üzerine uyarılarda bulunma (AEC-134).
- İnsan nefsinin sınırlarının genişliği ve insanın nefsinden arınması konusunda uyarılarda bulunma (AEC-353).

- Yeme alışkanlıkları değişen insanın sağlığının bozulması konusunda uyarılarda bulunma (AEC-61).

Âşık Mustafa Cengiz şiirlerinde insan temasını şiirlerinde farklı yönleriyle şu şekilde işlemiştir:

- Beldede yaşayan insanların özelliklerine övgü (AMC-2, AMC-4, AMC-6).
- Aşğın insanlara küskünlüğü (AMC-5).
- Kimsesizliğin insana verdiği yalnızlık duygusu (AMC-44).

5.4.2.4. İnanç Temalı Şiirler

İnanç insanların sosyal hayatını düzenlemesini sağlayan kurallar bütünüdür. Aşıklar inanç temasına yaşam içinde var olan diğer konular gibi sıklıkla işlemişlerdir. Âşıklar kendi inançlarını şiirlerinde işlemekten kaçınmamışlardır. Âşık Emin Can şiirlerinde inanç temasını farklı yönleriyle şu şekilde işlemiştir:

- Dünyanın faniliği ve ölümün gerçekliği (AEC-11, AEC-114, AEC-115, AEC-118, AEC-351, AEC-359, AEC-373).
- İnancının sembollerinden biri olan minareye övgü (AEC-131).
- Gerçek inanca ulaşmak için nefisten arınmanın yolları (AEC-66, AEC-135).
- Manevi aşka ulaşmak için yanıp tutuşma (AEC-6, AEC-137, AEC-375).
- Manevi aşkın güzelliği (AEC-52, AEC-368).
- Manevi aşka ulaşmanın zorlukları (AEC-6, AEC-13, AEC-109).

Âşık Mustafa Cengiz şiirlerinde inanç temasını farklı yönleriyle şu şekilde işlemiştir:

- Sosyal konularda Allah'tan dua yoluyla yardım isteme (AMC-53).

5.4.2.5. Öğüt Temalı Şiirler

Öğüt vermek, yol göstermek, toplum düzenini sağlamak aşıkların geleneğinin başından bu yana görevleri arasında bulunmuştur. Eğrilip bükülmeyen, her zaman doğru olanı

insanlara öğretmeye çalışan aşıklar şiirlerinde öğüt teması yüksek bir görev bilinciyle işlemişlerdir. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz de bu bilinçle şiirlerinde toplumdaki aksaklıkları söylemekten çekinmemiştir.

Âşık Emin Can şiirlerinde öğüt temasını farklı yönleriyle şu şekilde işlemiştir:

- Babanın çocuğuna verdiği öğütler (AEC-363).
- Dünya hayatının geçiciliği üzerine öğütler (AEC-111).
- Dini konular üzerine öğüt verme (AEC-348).
- Hayat, Yaşam ve ölüm konularında öğüt verme (AEC-347.)
- Toplumda farklı konularda öğüt verme (AEC-28, AEC-40, AEC-51, AEC-72, AEC-76, AEC-77, AEC-108, AEC-110, AEC-111, AEC-134, AEC-264, AEC-235, AEC-325).

Aşık Mustafa Cengiz şiirlerinde öğüt temasını farklı yönleriyle şu şekilde işlemiştir:

- Toplumda farklı konularda öğütler verme (AMC-17).

5.4.2.6. Övgü Temalı Şiirler

Aşıklar güzel olana, iyi olana, doğru olana kısacası övgüye layık olan her şeye methiyeler yazmışlardır, insan, mekân ya nesnelere güzellik, yiğitlik, dürüstlük gibi vasıflarına kayıtsız kalmamışlardır. Yaşadıkları zamanlardaki insanları bu yolla iyi olana, güzel olana, dürüst olana özendirmişlerdir. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz de şiirlerinde mekanlara, kişilere, kahramanlıklara övgü temalı şiirler yazmıştır. Âşık Emin Can'ın övgü temalı şiirlerine şu şekilde örnekler verebiliriz:

- Aşığın Samsun ilini övmesi (AEC-101).
- Aşığın portakal çiçeğinin güzelliklerini övmesi (AEC-171).
- Aşığın Türklüğe övgüsü (AEC-241).
- Aşığın köyüne köylüsüne övgüsü (AEC-121, AEC-329).
- Aşığın Dört Yol'da İlk Kurşunu sıkan kahramanların yiğitliklerine övgüsü (AEC-213).
- Aşığın doğanın güzelliklerine övgüsü (AEC-81, AEC-82, AEC-83, AEC-211).
- Aşığın Mevlana'ya övgüsü (AEC-133).
- Dört Yol'un düşman işgalinden kurtuluşunun kutlandığı günün heyecanı ve kahramanlara övgü (AEC-35).
- Aşık Veysel'e övgü (AEC-43).

Âşık Mustafa Cengiz'in övgü temalı şiirlerine şu şekilde örnekler verebiliriz:

- Aşığın Mehmet Ocak'a övgü (AMC-21).
- Aşığın Kadir Arslan'a övgü (AMC-53).
- Aşığın geçmişine övgüsü (AMC-66).
- Aşığın Emin Can'a övgüsü (AMC-54).
- Aşığın Mehmet Tekin'e övgüsü (AMC-59).
- Aşığın eski öğretmeni Musa Kazım'a övgüsü (AMC-67).
- Aşığın yerel dergi Esinti 'ye övgüsü (AMC-63).
- Aşığın Türk polislerinin kahramanlıklarına övgüsü (AMC-23).
- Aşığın Ahmet Kabaklı 'ya övgüsü (AMC-85).
- Aşığın yöresel lezzetlere övgüsü (AMC-89).

5.4.2.7. Yurt ve Belde Temalı Şiirler

Aşıklar yaşadıkları çevrenin tarihi, kültürel, fiziki ve ekonomik özelliklerini iyi tanırlar. Bu özelliklerin kimilerini överken kimilerini de yererler. Bu yerme genellikle çevrelerinde tespit ettikleri düzgün işlemeyen kanallardan kaynaklanan sorunlardır. Örneğin halen yapılmamış bir okul, yol ve benzeri durumları şiirleri vasıtasıyla yetkililere bildirirler. Ya da düzgün işleyen kanallara şiirlerinde övgü dolu sözlerle bahsederler. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz belde ve yurt temalarını sıklıkla işlemişler.

Aşık Emin Can'ın belde ve yurt temalı şiirlerine şu şekilde örnek verebiliriz:

- Aşığın yaşadığı beldenin güzelliklerini övmesi (AEC-367).
- Aşığın Dört Yol beldesine duyduğu sevgi (AEC-253).

Aşık Mustafa Cengiz'in belde ve yurt temalı şiirlerine şu şekilde örnek verebiliriz:

- Aşığın beldenin güzelliklerini övmesi
(AMC-1, AMC-9, AMC-10, AMC-12, AMC-15, AMC-16, AMC-20, AMC-24, AMC-29, AMC-31, AMC-32, AMC-33, AMC-35, AMC-38, AMC-40, AMC-41, AMC-50, AMC-51, AMC-61, AMC-64, AMC-68, AMC-71, AMC-73, AMC-76, AMC-78, AMC-79, AMC-80, AMC-81, AMC-82, AMC-87, AMC-93).
- Aşığın beldeye duyduğu sevgi (AMC-3, AMC-92).
- Aşığın beldede yetişen portakalın çiçeklerine övgüsü (AMC-6).

5.4.2.8. Diğer Temalar

Aşık Emin Can özlem ve kadın temalarını farklı yönleriyle şu şekilde işlemiştir:

- Aşığın geçmişe olan özlemi (AEC-300).
- Sılaya duyulan özlem (AEC-24).
- Vatanın kurtuluşunda kadının yeri (AEC-345).

Aşık Mustafa Cengiz özlem, dostluk, ağıt, ozanlık ve yergi temalı şiirlerini farklı yönleriyle şu şekilde işlemiştir

- Aşığın geçmişe özlemi (AMC-22, AMC-27, AMC-65, AMC-77, AMC-83).
- Aşığın sılaya özlemi (AMC-69, AMC-72).
- Aşığın Tokat'taki şehitlere ağıtı (AMC-14).
- Aşığın Muhsin Yazıcıoğlu'na ağıtı (AMC-62).
- Tanıdığı bir kişiye eleştiride bulunmak (AMC-18).
- Dostluğun kişilerarası bağlılık esasına dayanması (AMC-30).
- Dost ile muhabbetin önemi (AMC-49).
- Ozanlar arasında birlik ve beraberliğin önemi (AMC-75).

5.5. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dil ve Üslup Özellikleri

Aşığın içinde bulunduğu çevre şiirde kullandığı dilin belirleyicisidir. Her aşığın üslubu kendine özgüdür. Âşıkların kullandıkları kelime kadrosu yaşamları içinde edindikleri deneyimlere göre şekillenmektedir. Âşıklar içinde buldukları çevrenin yerel kelimelerini şiirlerindeki dil dünyasına eklemiştir. Yerel ağız özelliklerini duygularını ifade etmede kullanan aşıklar yöre halkı tarafından anlaşılabilen sade ve anlaşılabilir bir dil kullanırlar.

Ayrıca aşıklar gelenek içerisinde kullanılan kalıplaşmış ifadeleri de şiirlerine dahil ederler bu sayede şiirleri derin ve katmanlı bir yapıya ulaşır. Aşığın almış olduğu eğitim, içinde bulunduğu aşıklık geleneği, yaşadığı dönem ve çevresi anlatım biçimini etkilemektedir. Âşık Emin Can şiirlerinde sade ve açık bir dil kullanarak geniş halk kitlelerine hitap etmektedir. Bunun yanı sıra yöresel kelimeleri, atasözlerini, deyimleri ve mecazları da sık sık kullanarak yöre halkının ilgisini çekmeyi başarmıştır.

Âşık Emin Can'ın üslup özelliklerini etkileyen unsurlardan biri de işlediği konular olmuştur. Şiirlerinde kahramanlık, vatan, millet ve bayrak sevgisi konularına yer veren aşık epik üslupla şiirlerini yazmıştır. Şiirlerinde aşk, sevgi, sevinç, hüznün, ayrılık, ölüm ve özlem konularını işleyen aşık şiirlerini lirik üslupla yazmıştır.

Aşık Mustafa Cengiz de şiirlerinde yalın ve sade bir dil kullanır. Ancak Aşık Mustafa Cengiz şiirlerinde mahalli ağız özelliklerini daha çok göstermektedir. Âşık Mustafa Cengiz şiirlerinde aşk ve özlem konularına daha az yer vermesine rağmen lirik bir üslupla şiirlerini yazmıştır. Aynı şekilde şiirlerinde Türklük ve kahramanlık konularına yer verdiği için epik üslupla şiirlerini yazmıştır. Aşıklar öğüt temalı şiirlerinde emir kipi, inanç temalı şiirlerinde ise doğrudan anlatımı kullanmışlardır ve satirik üslupla şiirlerini yazmışlardır.

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz gelenek içinde kendilerine özgü bir anlatım şekli ve üslubu vardır. Âşık Emin Can aşk ve sevgi temalı şiirlerinde eşi Perihan hanıma ve gençlik döneminde aşık olup kavuşamadığı sevgilisine seslenirken öğüt temalı şiirlerinde topluma, İnanç temalı şiirlerinde ise hem topluma hem de din büyüklerine seslenmektedir. Âşık Mustafa Cengiz aşk temalı şiirlerinde sadece eşi Fatoş hanıma seslenmiştir. İnanç ve öğüt temalı şiirlerinde ise topluma seslenmiştir.

Aşıkların dış dünyaya bakışlarında yoğun bir şekilde vatan, millet sevgisi hissedilmektedir. Bu sevgi ve eğitimi kişiliği ile ön plana çıkan Aşık Emin Can toplumun sıkıntılarını ve yaşadığı sorunlara kayıtsız kalmayarak onlara nasihatler verme ihtiyacı duymuştur. Âşık Emin Can şiirlerinde en çok maddi ve manevi aşk konularına yer vererek bu konuları verdiği önemi ortaya koymaktadır. Âşık Mustafa Cengiz ise en çok belde/yurt konularına yer vermiştir.

5.6. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Edebi Sanatlar

Aşıklar şiirlerinde anlam derinliğini sağlamak ve estetik bir yapı oluşturmak için edebi sanatları kullanmışlardır. Ancak edebi sanatları kullanırken aşıklık geleneğine bağlı kalarak dilin sadeliğini ve anlaşılabilirliğini bozmamaya çalışmışlardır.

Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz ifade gücünü zenginleştirmek ve şiirlerine edebi bir renk katmak için edebi sanatlardan faydalanmıştır.

5.6.1. Teşbih

Teşbih sanatı şairlerin en sık kullandığı edebi sanattır. Aralarında çeşitli yönlerden benzerlik kurulabilen iki şey veya şeylerden benzerlik itibarıyla zayıf olanı kuvvetli olana

benzetmek sanatıdır(Külekçi, 2005, s. 31). Bu sanatın sıklıkla kullanılma amacı anlatımı somutlaştırarak güçlendirmektir. Teşbihin sözlük anlamı benzetmedir. Bu benzetme yapılırken kullanılan dört öge bulunmaktadır. Bunlar; benzeyen, benzetilen, benzetme yönü ve benzetme edatıdır. Teşbih şekillerini ise şu şekilde sıralayabiliriz:

1. **Mufassal Teşbih:** Ayrıntılı teşbih olarak da bilinmektedir. Teşbihte dört unsur da zikrediliyorsa mufassal teşbih adını alır. Bu çeşit teşbihler belâgat yönünden üstün sayılmaz (Külekçi, 2005:34).

2. **Mü'ekked Teşbih:** Eğer teşbihin unsurlarından benzetme edatı söylenmemişse buna teşbih-i Mü'ekked yani pekiştirilmiş teşbih deniyor(Kocakaplan, 2011, s. 167)

3. **Mücmel Teşbih:** Benzetme yönünün bulunmadığı teşbihtir.

4. **Teşbih-i Belîğ:** Kendine benzetilen ve benzeyen ile yapılan teşbihtir.

Her iki aşıkta da teşbih sanatına örnekler tespit edilmiştir.

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde yer alan teşbih sanatlarına örnekleri şu şekilde gösterebiliriz:

- Sen ağlama çağla gözlüm (AEC-1/1:1)

Benzeyen: göz

Benzetilen: çağla

Örnek gösterilen mısradaki yalnızca teşbihin benzeyen ve benzetilen öğeleri kullanıldığı için "Teşbih-i Belîğ" yapılmıştır.

- Bülbül gibi Ah-u zarım var benim, (AEC-246/2:3)

Benzeyen: Aşık

Benzetilen: Bülbül

Benzetme edatı: gibi

Benzetme yönü: Ah-u zar: ağlamak, ah çekmek

Örnek gösterilen mısradaki benzetmenin dört ögesi kullanıldığı için "Mufassal Teşbih" yapılmıştır.

- Bu aşkın ocağı sevgide yanar (AEC-214/3:1)

Benzeyen: Aşk

Benzetilen: ocak

Benzetme yönü: yanmak

Örnek gösterilen mısradaki benzetmenin üç ögesi kullanılmıştır. Benzetme edatı kullanılmadığı için ‘‘Mü’ekked Teşbih’’ yapılmıştır.

Aşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde teşbih sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Gökdelenler gibi yüksek binadan

Benzeyen: Bina

Benzetilen: Gökdelen

Benzetme yönü: Yükseklik

Benzetme edatı: Gibi

Örnek gösterilen mısradaki benzetmenin dört ögesi kullanıldığı için ‘‘Mufassal Teşbih’’ yapılmıştır.

- Buz gibi havası Sırıpınar’ın (AMC-80/1:4)

Benzeyen: Sırıpınar’ın havası

Benzetilen: buz

Benzetme edatı: gibi

Örnek gösterilen mısradaki benzetme yönü kullanılmadığı için ‘‘Mücmel Teşbih’’ yapılmıştır.

- Cin oğlan teker yapardı, (AMC-10/17:1)

Benzeyen: Oğlan

Benzetilen: Cin

Örnek gösterilen mısradaki benzetme yönü kullanılmadığı için ‘‘Teşbih-i Belîğ’’ yapılmıştır.

5.6.2. Tezat

Tezat, aralarında karşıtlık ilgisi bulunan kelimeleri bir ibarede toplamaktır. Tezat sanatının meydana gelmesi için sadece zıt anlamlı sözcükleri art arda sıralamak yeterli değildir. Bu kavramlar ortak bir noktada birleşmelidir(Tanç, 2006, s. 26). Edebi sanatlardan tezat birbirine zıt olan ifadelerin şiir içinde birlikte kullanılmasıdır. Tezat

sanatının şiirde kullanılma sebebi şiirde okuyucunun dikkatini çekmektir. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinde tezat sanatını sık sık kullanmıştır.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde tezat sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- **Gülmeyi** unuttum **ağlamak** ile (AEC-41/1:3)
- Çok bekledim, gene **bahar güz** oldu (AEC-331/2:3)
- **Kışların** pusludur, güzeldir **yazın** (AEC-329/2:3)
- **Ak** örtülü **Kara** Şalvarlı Fatma Bacım (AEC-345/7:3)
- **Dosta düşmanlara** övdü desinler, (AEC-315/4:3)
- **Helal** işine de **haramı** katma (AEC-66/3:2)
- **Cenneti** ben aldım, **Cehennem** senin (AEC-33/3:2)
- **Güzeli, çirkini,** yiğit bahtına (AEC-143/4:3)

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde tezat sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- **Ağlayan** bir gün **gülmezse** (AMC-7/8:4)
- **Gençlik** gitti, artık **yaşlılık** serde (AMC-29/11:2)
- Ana baba **gece gündüz** ağlarda (AMC-91/8:2)
- **Kışın** ılık **yazın** sıcak (AMC-20/6:1)
- Davet etmiş **büyük küçük** herkesi (AMC-39/6:2)
- **İyi** **kötüyü** gördüm (AMC-12/6:2)
- Selam **ölüye sağlara** (AMC-15/6:2)
- Ocaklı asfaltı hem **sağ** hem **solu** (AMC-32/6:2)

5.6.3. Telmih

Telmihin sözlük anlama ‘‘hatırlatma, anıştırma’’ dır. Ahmet Kartal'a göre telmih terim anlamı temsil yolu ile ifade içinde bilinen bir olaya, hikâyeye, ayet veya hadislere işaret etme sanatıdır(Kartal, 2007, s.420). Âşık Emin Can şiirlerinde sıklıkla telmih sanatını kullanmıştır. Âşık Emin Can Mevlâna, Şems-i Tebrizi, Yunus Emre, Tapduk Emre, Hz. Âdem, Hz. Yusuf ve Kıtımir gibi dini tasavvufi kişilere telmih yapmıştır. Ayrıca maddi ve manevi aşk konulu şiirlerinde Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin, Leyla ile Mecnun gibi aşıkların hikayelerine telmihte bulunmuştur. Divan edebiyatında sıkça yer verilen Gül ve Bülbül hikayesi de telmihler arasında yer almaktadır. Âşık Emin Can Aşık Seyrani ve Karacaoğlan gibi büyük halk şairlerine de telmih yapmıştır. Âşık Mustafa Cengiz ise Kara Hasan Paşa, Mehmet Çavuş (Mehmet Kara), Namık Kemal gibi kendi yöresinin tarihinde de yer alan kişilere telmih yapmıştır. Âşık Mustafa Cengiz de Aşık Emin Can

gibi Divan edebiyatında sıkça yer verilen Gül ve Bülbül hikayesine telmihte bulunmuştur. Bunların dışında Yunus Emre ve Ab-ı Kevser gibi dini tasavvufi konu ve şahıslara yer vermiştir.

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde telmih sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- **Kerem Aslı** için yandı kül oldu (AEC-46/2:1).
- **Mecnun** dahi **Leylasını** buldu mu? (AEC-46/1:4).
- **Ferhat** dağı deldi **Şirin** uğruna (AEC-46/1:3).
- **Seyrani** bağlarda bülbül gül oldu (AEC-46/2:3).
- **Âdem** cennetinden kovulmadı mı? (AEC-46/3:2).
- **Kıtmir** yap,
Cennetine gireyim... (AEC-375/6:6).
- **Tavuş Baba, Şems Tebrizi** pirleri (AEC-133/3:1).
- **Yunus, Tapduk**'ta bulmuş aradığını (AEC-379/2:4).
- **Gül bülbülün** feryat eder gül diye (AEC-65/3:1).
- **Yusuf'u Kenan**'ı hep ağlamaktan
Gözlerim yolların gayrı ıraktan (AEC-163/4:2,3).
- Beni **Karacaoğlan Seyrani** ettin (AEC-318/2:4).

Aşık Mustafa Cengiz şiirlerinde telmih sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Bazen **Yunus** gibi alemi gezdim (AMC-37/8:1)
- **Dadal Oğlum** kanat takıp kaçsa da (AMC-66/3:3)
- **Namık Kemal** zindanında yatsa da (AMC-66/6:1)
- **Abu Kevser** şarabından içtin mi? (AMC-70/6:4)
- İlk Kurşunu sıkkan Mehmet dedenin (AMC-42/1:1)
- **Hasan Paşa** vermiş vurun emiri (AMC-42/3:1)
- Has bahçeme başka **bülbül** kondurma
Açılmış **gülleri** ele yoldurma (AMC-57/4:1,2)
- **Aslı** için yana Dertli **Kerem**'e (AMC-48/5:3)

5.6.4. Tekrir

Edebi sanatlardan biri olan tekrir şiirde anlatımı güçlendirmek ve ahengi arttırmak için aynı anlama gelen kelimelerin tekrarı ile yapılmaktadır. Tekrir, manayı kuvvetlendirmek maksadıyla, manzum ya da mensur bir parçada aynı kelimeyi veya kelime gruplarını birkaç defa tekrarlamaktır(Külekçi, 2005, s. 163). İlk bakışta sözle ilgili bir sanat gibi görünürse de heyecan mahsulü olması sebebiyle manaya bağlıdır. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde tekrir sanatına da yer vermiştir.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde tekrir sanatına şu şekilde örnekler verebiliriz:

Haram olsun haram olsun

Kıskanırdın **bile bile** (AEC-7/1,4:1,2).

Bittim yar sevdandan, 'YAR' **diye diye** (AEC-302/2:2).

Selam olsun **güle güle** (AEC-24/1:4).

Sen sevdim, **seve seve** öğündüm (AEC-144/4:2).

İçin için ağlar, derim hep aman (AEC-120/4:2).

Amanı bilmedin **aman aman** (AEC-19/3:3).

Yar yar derken bedenim (AEC-1/8:1).

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde tekrir sanatına şu şekilde örnekler verebiliriz:

Güzel güzel çiçekleri dikilmiş (AMC-87/2:3).

Diyet varsa **peşin peşin** öderim (AMC-87/9:2).

Şimdi çıkar **yavaş yavaş** acısı (AMC-90/2:3).

Marş marş verilince durma yerine (AMC-91/3:3).

Deli Çay'ım **çığıl çığıl** akıyor (AMC-50/2:3).

Sebzeler **ocak ocak**,

Ekinler **kucak kucak** (AMC-1/2:1).

5.6.5. Tenasüp

Tenasüp şiirde bir konu üzerinde aralarında tezat dışında bir anlam ilişkisi olan sözcüklerin aynı ifadede toplanmasıdır(Bilgegil,1989, s.276).

Âşık Emin Can tenasüp sanatını çiçek isimleri, doğa olayları vb. anlam bakımından ilgi kurarak şu şekilde kullanmıştır:

- **Güller, menekşeler, sümbüller** açsa (AEC-31/5:1).
- **Tipide, yağmurda, boranda, karda** (AEC-47/3:3).
- **Saraylar, köşklermiş, baca** neyime (AEC-296/4:3).

- **Yıllar, aylar, günler** hep karma karış (AEC-47/1:3).
- Kınalı **kekliğim** bulurlar seni,
Aveılar **pusuda, vururlar** seni (AEC-306/1:4,5).
- SEN: **Seyhan, Ceyhan, Fırat, Dicle** gibi ırmaksın (AEC-352/2:8).

Aşık Mustafa Cengiz tenasüp sanatını meyve, sebze isimleri, kuş isimleri vb. anlam bakımından ilgi kurarak şu şekilde kullanmıştır:

- **Kirazlar vişneler** ekmişler orda
Maydanoz **naneler** ekilmiş yerde (AMC-81/4:1,2).
- Bahar gelir **keklik turaç** sesleri
İncirde vururduk **ötlük** kuşları (AMC-83/2:1,2).
- **Sarız Pınarbaşı Avşar** ovası (AMC-86/2:2).
- **Maydanoz tereyle marulla roka** (AMC-89/2:1).
- **Recep, Şaban, Ramazan**'ın ayında (AMC-90/6:2).

5.6.6. Hüsn-i Talil

Edebi sanatlardan hüsn-i talil herkes tarafından bilinen bir olayı şairane bir söylemle başka bir sebebe bağlamaktır. Hüsn-i talil güzel sebep göstermek olarak da bilinir. Bir şeyin meydana gelmiş olmasına kesin bir yargıyla hayali ve güzel bir sebep göstermektir. Hüsn-i ta 'lille birlikte genellikle teşbih sanatı da bulunur(Tanç,2006, s. 20). Âşık Emin Can hüsn-i talil sanatını diğer edebi sanatlar kadar çok kullanmamıştır. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde ise hüsn-i talil sanatına rastlanmamıştır.

Âşık Emin Can bu söz sanatını kullanarak şiirlerinin anlamlarına derinlik katmıştır.

- Unutma ki, ölmek: En kutsal bir nöbettir. (AEC-347/5:4).
- Sen gittikten sonra bülbüller sustu
Bütün irenk irenk çiçekler küstü (AEC-323/4:2,3).
- Sen geldiğinde Gülşen olur bağrım
Güller gülüverir,
Yediveren olur, açar bağrımda... (AEC-361/1:1).

5.6.7. Tecahül-i Arif

Tecahül kelimesinin sözlük anlamı 'bilmiyormuş gibi davranmak' tır. Tecahül-i arif ise şairin aslında bildiği bir şeyi bilmiyormuş gibi bir tavır takınmasıdır. Edebiyat terimi olarak ise insanın, bir gerçeği bildiği halde bilmiyormuş gibi göstermesidir(Külekcı,

2005, s. 163). Âşık Emin Can şiirlerinde bu söz sanatını şiirde anlatımı kuvvetlendirmek için kullanmıştır. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde tecahül-i arif sanatına rastlanmamıştır.

Âşık Emin Can'ın tecahül-i arif örneklerini şu şekilde gösterebiliriz:

- Ben görmedim günleri gece miydi, yıl mıydı? (AEC-337/3:1)
- Beni çöle saldın, sen Leyla mısın? (AEC-319/1:4)
- Nerde gençliğimiz, kayboldu nerde? (AEC-307/4:2)

5.6.8. Teşhis

Teşhis, kişileştirmek anlamına gelmektedir. İnsana ait bazı özellikleri insan dışındaki varlıklara yüklemektir (Deniz, 2001, s. 51). İnsan dışındaki varlıkların insan gibi konuşturulduğu sanattır. Teşhis bitkileri, hayvanları, cansız varlıkları ve benzeri şeylere insani özellikler vermektir. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde teşhis sanatını sıklıkla kullanmışlardır. Bu kullanım şiirlerine canlılık katmıştır.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde teşhis sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Bülbül feryat eder güle çağırır (AEC-197/3:1).
- Kirpikler yalvarır göze gel diyor (AEC-177/3:1).
- Yıktın gençliğimi bilmedim felek (AEC-73/2:4).
- Gönül atım pek yoruldu. (AEC-19/1:5).
- Konuşurum dağlar ile, taş ile (AEC-200/4:3).
- Yollar nazlı yardan bir habar var mı? (AEC-200/3:2)

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde teşhis sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Ölen fidanıma yazık (AMC-14/3:1).
- Bahar gelir hırçın akar,
Bizim Dörtöl'ün çayları. (AMC-16/1:3,4).
- Mıgır'ı denize bakar (AMC-20/1:3).
- Devletimiz koştu gitti (AMC-28/4:1).
- Aynı mıydı deli poyraz yelleri (AMC-70/3:3).

5.6.9. Tevriye

Tevriye, edebiyatta iki ya da daha fazla anlamı olan bir kelimenin yakın anlamını (müverri-i bih) söyleyip uzak anlamını (müverri-i anh) kastetmektir(Külekçi, 2005,s. 86). Bir sözcüğün birkaç anlamda kullanılmasıdır. Âşık tevriye yaparken birden fazla anlamı olan kelimenin yakın anlamını değil uzak anlamını kastetmektedir. Aşık Emin Can tevriye sanatını şiirlerine ince bir anlam katmak için kullanmıştır. Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde tevriye sanatına örnek bulunamamıştır.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde tevriye sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Gülen güldü, ağlayana bakmadım, (1. gülme eylemi, 2. çiçek anlamı, burada kastedilen anlamı gül çiçeğidir) (AEC-184/5:1).
- Kadere küskünüm, kahrettim ben,
Aşka tövbe ettim, Tahir ettim ben, (1. temiz, pak, 2. isim olarak kullanımı. Bu kısımda amaçlanan anlamı Tahir ile Zühre hikayesindeki Tahir karakteridir.) (AEC-124/3:1,2).
- Emin ol, rastlaştık köşe başında (1. inanmak, güvenmek, 2. isim olarak kullanımı. Bu kısımda amaçlanan anlamı kendi adıdır.) (AEC-173/4:3).

5.6.10. İstiare

İstiare 'ödünç alma' anlamına gelmektedir. İstiare bir sözün benzetme amacıyla başka bir sözün yerine kullanılmasıdır. Ancak istiare benzetmenin daha ileri bir aşamasıdır. Bu sebeple istiare hem mecaz hem de teşbihtir(Saraç, 2006, s. 117-119). İstiarede, benzetmenin iki unsuru olan benzeyen ve benzetilenden sadece birinin kullanılmasıyla yapılır. Benzetmede yer alan iki temel unsurdan kendisine benzetilen ile yapılan istiare 'açık istiare', sadece benzeyen ile yapılan istiare 'kapalı istiare' dir. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde istiare kullanarak şiirlerinin dilini zenginleştirmişler ve şiirlerine güç katmışlardır.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde istiare sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Uykulu uykulu güle geldin mi, (Açık istiare) (AEC-183/1:4).
Benzeyen: Sevgili
Benzetilen: Gül
- Gönül coştı seni sorar (Kapalı istiare) (AEC-3/6:3).
Benzeyen: Gönül

Benzetilen: Güçlü bir şekilde akan su

- Sen ağlama kara gözlüm, (Açık istiare) (AEC-14/1:1).

Benzeyen: Sevgili

Benzetilen: Kara göz

- Kız uçarsın dikkat eyle (Kapalı istiare) (AEC-5/1:4).

Benzeyen: Sevgili

Benzetilen: Kuş

- Bu yarayı yardan aldım, (Açık İstiare) (AEC-18/1:1).

Benzeyen: Aşk acısı

Benzetilen: Yara

- Çarmıha gerdiler beni... (Kapalı istiare) (AEC-11/3:1).

Benzeyen: Ben

Benzetilen: İsa peygamber

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde istiare sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Nice **koç yiğide** kefen biçildi (Açık istiare) (AMC-36/5:2).

Benzeyen: Askerler

Benzetilen: Koç yiğit

- **Yaz sığağı** cayır cayır yakarken (Kapalı istiare) (AMC-37/1:3).

Benzeyen: Yaz sığağı

Benzetilen: Ateş

- **Afrin çayı** akar gider dolanır (Kapalı istiare) (AMC-41/5:1).

Benzeyen: Afrin Çayı

Benzetilen: Yılan

- Etrafını saran **kara yılanlar** (Açık istiare) (AMC-44/9:3).

Benzeyen: Kötü insanlar

Benzetilen: Kara yılanlar

5.6.11. Kinaye

Hem gerçek hem de mecaz anlamı bulunan bir kelimenin mecaz anlamı kastedilerek söylenmesi biçimine kinaye denilmektedir. Kelimenin lügatlerdeki anlamı bir fikri kapalı, dolaylı anlatan söz, üstü örtülü, dokunaklı söz şeklindedir. Edebiyatta: Bir maksattan dolayı, sözü hem hakikî hem de mecazi anlamlara uygun olarak kullanmaktır (Külekçi, 2005, s. 64). Dilimiz kinayeli söz söylemeye çok uygundur. Kinaye de benzetme amacı güdülmemektedir. Söz gerçek anlamıyla da değerlendirilebilir ancak kastedilen mecaz anlamdır. Atasözü ve deyimlerimizde kinaye sanatına uygun söylemler bulunmaktadır. Her iki aşğın şiirlerinde de kinaye sanatına uygun birçok örnek bulunmaktadır.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde kinaye sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- **Zeytin dallarını** sersem önüne (AEC-184/3:1).
- Erken **yettik** büyümeden **biçtiler** (AEC-260/3:2).
- Aşk **ataştan gömlek** derler, eğermiş (AEC-264/4:2).
- Mah yüzünde **güller açsın** gülünce (AEC-268/5:3).
- **Tatlı dillerim** söylemez oldu (AEC-269/2:4).
- Yara **gül** vermiştim, **dikenler** sardı (AEC-305/5:3).

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde kinaye sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Oğlun kızın **el** içine karıştın (AMC-59/6:2).
- **Abu Kevser şarabından** içtin mi? (AMC-70/6:4)
- Adam diye gezer **çıbanın başı** (AMC-92/7:3).
- İnsanlar yaşlanmış **beli bükülmüş** (AMC-93/8:3).
- Ne söylersen karşında **boyun eğeçeğim** (AMC-25).
- Düşmanın **başını önüne eğdi** (AMC-36/4:3).

5.6.12. İstifham

İstifham sanatı şairin cevabını bildiği bir soruyu sorma sanatıdır. Şair soruyu sorduktan sonra cevabını beklemez. Cevabı bilinen ve cevap beklenmeksizin bir konuyu soru şekline sokarak sormaya istifham sanatı denir. İstifham, soru sormak demektir (Batraktutan,1998, s. 117). Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde istifham sanatını okuyucunun dikkatini çekmek ve sözlerini daha etkili kılmak için kullanmıştır.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde istifham sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Ben mi kötüyüm, kader mi kötü. (AEC-36/2:4).
- Bir ben miyim düşen, aşka, hüsrana (AEC-176/1:3).
- Gündüz mü? Gece mi? Geçen günlerim (AEC-45/2/1).
- Veysel dahi maşukunu buldu mu? (AEC-46/2:4)
- Evvel sever idi, şimdi sevmez mi? (AEC-68/4:1)

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde istifham sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Dört yol'umuz nere, İstanbul nere? (AMC-49/8:1)
- Geziyorsun havan kime güzelim? (AMC-58/1:4)
- Dostlarım geldi mi diye baksa da (AMC-66/6:2).
Narenciye çiçeğini açtı mı?
- Kuşlar yuva yapıp, yavru uçtu mu? (AMC-69/5:1,2).

5.6.13. Mübalağa

Mübalağa bir olayın, bir durumun ya da kişinin özelliğini olduğundan fazla ya da az göstermektir. Mübalağa sanatı da diğer sanatlarda olduğu gibi söylenen sözün okuyucu üzerindeki etkisini arttırmak için şairler tarafından kullanılmıştır. Sözün etkisini arttırmak için bir şeyi olduğundan eksik veya fazla gösterecek şekilde abartarak anlatmaktır. Mübalağa akla ve göreneğe uygunsuz tebliğ; akla uygun fakat olduğu görülmemiş ise iğrak; akla da göreneğe de uygun değilse gulüb adını alır (Tanç, 2006, s. 23). Âşık Mustafa Cengiz ve Emin Can da şiirlerine canlılık katmak ve okuyucunun ilgisini çekmek için mübalağa sanatını kullanmıştır.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde mübalağa sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Garip gönlüm, gezer yüce dağlarda (AEC-69/3:2).
- Koymayın musallaya layık değilim (AEC-118/4:4).
- Çıksam gök yüzüne seyretsem seni (AEC-23/1:1).
- Haşa ... desem ki seni melekler kıskanır gökte (AEC-122/8:1).

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde mübalağa sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Aşkın Torosları gağnı sesleri (AMC-86/3:1).
- Bir vuruşta düşmanın kırkını
- Leşleri yerlere serilsin bugün (AMC-86/5:3,4).

Aşarım dağları yeter ki sen gel (AMC-57/1:4).

Fosil olmuş deden, sanki ölüymüş (AMC-47/5:4).

5.6.14. Nida

Nazımda yahut nesirde duygulanma ve heyecan sonucu muhataba “ey, hey” gibi ünlemlerle ya da olumlu ve olumsuz fiillerin emir şekilleriyle seslenmektir. Seslenen varlık her zaman insan olmayabilir, bazen kişi kendine seslenebilir, bazen de nidâ tekrar edilir(Tanç, 2006, s. 23). Aşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde nida sanatına rastlanmamıştır. Âşık Emin Can duyduğu heyecanı anlatmak için nida sanatını sık sık kullanmıştır. Âşık Emin Can’ın şiirlerinde nida sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

Yavaş es ey ...rüzgâr saçı dağınır (AEC-81/5:1).

Sana derim be **hey** gönül şaşkını (AEC-84/2:3).

Behey gafil aşık, **behey** budala (AEC-121/8:1).

Eyvah...! Şu gençliğim yanmıştı sana (AEC-161/2:3).

5.6.15. Tariz (İğneleme)

Tariz, birini iğnelemek, küçük düşürmek veya alay etmek amacıyla söylenen sözün tam tersini kastederek söyleme sanatıdır. Her iki aşığında şiirlerinde tariz sanatı örneği tespit edilmiştir.

Âşık Emin Can’ın şiirlerinde tariz sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

Yüz yaşına değse beli bükülse

Kendini bilmeyen azar da gider (AEC-111/1:3,4).

Sabah erken niçin sürat yaparsın

Bir selamcık versen ne olur komşu (AEC-117/1:1,2).

Kahkahayla gülen şo... kaygusuza

Neslini mi? Tanımadın desene (AEC-100/1:3,4).

Yatar uyuz uyuz koca güz gelir

Yolunmuş tavuğa benzemiş bak bak (AEC-57/2:3,4).

Âşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde tariz sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

Seller kayalara ne der (AMC-25/2:1,2).

Adam yerine hiç koymaz

Karı erken yatıyorsa (AMC-26/3:3,4).

Eski düzen eski dirlik

Kimsede kalmadı birlik (AMC-27/8:2,3).

Başım alıp gidem nazlı yar ile

Derdin nedir diye soran olmadı (AMC-44/1:3,4).

5.6.16. İştikak

İştikak sanatı aynı kökten türemiş kelimeleri bir arada kullanma sanatıdır. İştikakın lügat manası türemedir. Aralarında mana ve terkîb itibariyle fark olmak kaydıyla bir kökten başka bir kelimenin, kelimelerin türetilmesidir(Çelik, 2019, s. 407). Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz bu sanatı kullanarak söze ahenk katmayı amaçlamıştır. Âşık Emin Can'ın şiirlerinde iştikak sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Sevmek günah ise, işledim günah
- Sevgide, sevmeye, edilmez tamah (AEC-270/3:1,2).
- Lâl oldu dillerim, dilin kurusun. (AEC-327/1:5).
- Gülistan 'a gülzar olsam, Gül diksem (AEC-207/1:3).
- Seni gözleri ile gördü görelî (AEC-78/4:2).

Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde iştikak sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Gözü olan göremezse (AMC-7/6:2).
- Her taraf gül gülistan (AMC-1/3:39).

Her iki aşıkta şiirlerinde sınırlı sayıda iştikak sanatına örnek bulunmuştur.

5.6.17. Leff-ü neşr

Durmuş Saraç'a göre leff-ü neşr bir mısradaki iki veya daha çok unsurdan kısaca söylenip, diğer mısradaki bunların her biriyle ilgili öğelerin getirilmesiyle yapılan söz sanatıdır. Leff-ü neşr ikinci grup öğelerinin birinci grup öğelerinin sıralanmasına uygunsa *mürettep* leff ü neşr, uygun değilse *gayri mürettep* leff ü neşr olarak adlandırılır (Durmuş, 2003, s. 122-123). Aşık Emin Can'ın ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinde kısıtlı sayıda leff ü neşre rastlanmıştır.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde leff ü neşr sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Ferhat dağı deldi Şirin uğruna

Mecnun dahi Leylasını buldu mu? (AEC-46/1:3,4) (mürettep leff ü neşr).

- Bir yastığa koymadım başımı

Musalla taşına konan naşımı (AEC-50/4:2,3) (mürettep leff ü neşr).

- Bazen ördek oldum yüzdüm göllerde

Bazen bülbül oldum gezdim güllerde (AEC-53/2:3,4) (mürettep leff ü neşr).

- Bu derdin dermanı sende dediler

Merhem vurup yaralarım yudular (AEC-146/3:1,2) (Gayri mürettep leff ü neşr).

- Derdimin dermanı, yakısı sende

Yaram göz göz oldu, merhem eyle gel. (AEC-204/4:3,4) (mürettep leff ü neşr).

- Bülbüller ötmesin, gülün kurusun

Lâl oldu dillerim, dilin kurusun (AEC-327/2:4,5) (mürettep leff ü neşr).

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde leff ü neşr sanatına şu örnek verilebilir:

- Ben bir **şahin** olsam sen de bir **kuzu**

Takarım **pençeme** yeter ki sen **gel**. (AMC-57/5:3,4) (mürettep leff ü neşr).

5.6.18. Mecaz-ı Mürsel

Mecaz-ı Mürsel bir kelimeyi benzetme amacı gütmeyen mecazi anlamda kullanmaktır. Kelimenin mecazi manası bahsi geçen varlıklar arasında durum-yer, sebep- sonuç, parça-bütün, özellik-genellik gibi ilgilerle kurulur. Bir sözü -teşbih ve istiaredeki gibi-benzeyişler olmaksızın kendi anlamından başka bir anlamda kullanmak sanatına mecaz-ı mürsel denir. Mecaz-ı mürsel, başka bir edebî sanatla ilişkisi olmayan mecazdır (Batraktutan, 1998, s. 160). Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinde mecaz-ı Mürsel sanatına sıklıkla yer vermiştir.

Âşık Emin Can'ın şiirlerinde mecaz-ı mürsel sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Hilal için, Bayrak için (AEC-8/2:3) (parça-bütün).
- Seni methetmiyen kalbi neyleyim (AEC-131/4:1) (parça-bütün).
- Samsun'um ayakta, Van'im ayakta (AEC-250/1:4) (yer-insan).
- Soğuktan titrerdik, olmazdı ocak (AEC-300/11:1) (iç-dış).

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde mecaz-ı mürsel sanatı şu örneklerle gösterilebilir:

- Göndere çek **ay yıldızı** (AMC-14/9:1).
- **Ruhuna** Fâtiha etmeye geldik (AMC-42/2:4).
- **Dört yollular** hep el ele (AMC-24/5:2).
- **Sobalarda** ısıtmıyor zahmeri (AMC-51/2:4).

5.7. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Alkış ve Kargışlar

İnsanoğlu duygu ve düşüncelerini çeşitli şekillerde ifade eder. Duyguları ifade yollarından biri olan şiir söyleme içinde yer alan alkış ve kargışlar aşıklar tarafından sıkça kullanılmaktadır. Karşımızdaki insanlara duyduğumuz öfke ya da minneti güçlü bir şekilde ifade etmemizi sağlayan alkış ve kargışlar, geçmişten günümüze gelen sözlerdir. Divanı Lügati't-Türk'te alkış sözcüğü "dua etme, övme, birinin iyiliklerini sayma" kargış sözcüğü ise "lanet, ilenme" anlamlarına gelmektedir (Kaşgarlı, 1940, s. 97-461). Her iki aşıkta da alkış ve kargışlara rastlanırken Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde kargış örneklerinin daha az olduğu görülmektedir. Alkış örnekleri ise Mustafa Cengiz'in şiirlerinde daha fazla yer almaktadır.

5.7.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Alkış ve Kargışlar

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde alkışlara şu şekilde örnek verebiliriz:

- Yüreğin hafiflesin, acı çekmesin diye (AEC-324/32).
- Yükle tüm başıma, şeğin gelsin (AEC-219/2:1).
- Bu can sana kurban olsun vermeye (AEC-41/4:2).
- Güneş vurup; sakın rengin solmasın
Korkarım ki sana nazar olmasın
Şu garip gönlümün ahı kalmasın
Sana kurban olur, köle olurum ha... (AEC-39/3:1,2,3,4)

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde kargışlara şu şekilde örnek verebiliriz:

- Cehennemde yanacaksın...
Beni yaktığın kadar... (AEC-376/21,22).
- Bülbüller ötmesin, gülün kurusun
Lâl oldu dillerim, dilin kurusun (AEC-327/1:4,5).

- Bırak harap olsun aşka kör bakan (AEC-220/2:1).
- Sen de be-nim gi-bi/ yan çı-ra, çı-ra (AEC-71/1:2).
Beni diri diri gömüp; öldürdün
Ölmeysin sen de gez kapı kapı (AEC-41/3:3).
- Gülmeyi unuttum ağlamak ile
Sürüm sürüm, sürün, gez kapı kapı (AEC-41/1:3,4).

5.7.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Alkış ve Kargışlar

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde alkış örneklerine sıkça rastlanırken kargış örneklerine az rastlanmıştır.

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde alkışlara şu şekilde örnek verebiliriz:

- Hiç eksik olmasın yüzünün nuru (AMC-59/7:2).
- Hanenize nazar bile değmesin
Kapınıza bora tipi yağmasın
Allah afetlerden korusun hocam (AMC-59/2:2,3,4).
- Dilerim Allah'tan gidesin hoş
Cennette makamın bulasın hocam (AMC-85/5:3,4).
- Allah ömür versin namus-arlıya (AMC-49/3:2).

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde kargışlara şu şekilde örnek verebiliriz:

- Alırım hakkımı mahşerde bile (AMC-55/4:3).
- Felek sana ben ediyom kahır (AMC-44/8:2).

5.8. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ağız ve Mahalli Unsurlar

Her bölgenin kendine özgü birçok ağız özellikleri vardır. Nitekim Karadeniz, Ege, İç Anadolu şeklinde ağızlar çeşitlenebildiği gibi Erzurum, Adana, Hatay ve İstanbul şeklinde illere göre de ağızlar çeşitlenebilmektedir. Ağızların oluşumu dildeki kelimelerin telaffuz ayrılıkları ile ortaya çıkmıştır. Âşıklar doğup büyüdüğü ve aşıklık geleneği içinde şiirlerini icra ettikleri yerlerin mahalli ağız özelliklerine de sahip olurlar. Yaşadıkları yörenin yaşam şekillerine, örf ve adetlerine, gelenek ve göreneklerine aşına olurlar. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz Hatay'ın Dört Yol ilçesinde doğmuş, aynı yerde büyümüş ve meslek hayatlarına yine burada devam etmişlerdir. Her ikisi de aynı sosyo-

kültürel çevrede hayatlarını sürdürmüşlerdir. Her iki aşıkta Hatay ili ağız özelliklerine sahiptir. Âşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde Aşık Emin Can'ın şiirlerine göre yörenin ağız özelliklerine ait daha çok unsur tespit edilmiştir.

5.8.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Ağız ve Mahalli Unsurlar

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde ağız ve mahalli unsurlara şu şekilde örnek verebiliriz:

- Ne hallere düştüm. Gör, bir **bak hele** (AEC-53/4:3).
- Kötü kader bana bir gün **gülme mi?** (AEC-71/1:3)
- **Eskalarla** ocakları üflerdik (AEC-300/1:3).
- Zaman bizi **oyum oyum** oynattı

Evlek evlek dikeyimde gör hele (AEC-29/1:1,2).

- **Uruf** ölü, mana ölü, can ölü (AEC-119/1:4)

5.8.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde ağız ve mahalli unsurlar

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde ağız ve mahalli unsurlara şu şekilde örnek verebiliriz:

Elma armutların **toplantı** **irisin**

Ala **garga** yiyor köyün **darısın** (AMC-80/6:1).

Doğurdu mu **dezzemgilin** ineği

Portakalda tavukların **düneği** (AMC-72/9:3,4).

Bekliyorum **akşamaca** haberin (AMC-46/1:3).

5.9. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Atasözü ve Deyimler

Geçmişten günümüze kültürel aktarımın yapı taşlarından olan atasözleri ve deyimler, eğitici ve öğretici özellikler taşımaktadırlar. Atasözleri ve deyimler, dilimizin zenginliğini gösteren önemli unsurlardır. Atalarımızın geçmiş deneyimlerinin yol gösterici simgeleri olan atasözleri ve deyimler, toplumsal kültürel şifreleri içlerinde barındırırlar. Atasözleri ve deyimlerin kelime karşılığı olarak Divan-ı Lügati't-Türk'te sav kelimesiyle, Divan edebiyatında ise darb-ı mesel kelimeleriyle karşılaşılmaktadır. Ancak bu kelimeler daha çok atasözü terimini karşılamaktadır. Her iki öge de kalıplaşmış ifadelerdir ve mecazi bir söyleyişe sahiptir. Deyimler, atasözlerinden kelime sayısı ile ayrılmaktadır. Deyimler en az iki kelimeyle yapılabilmektedir.

5.9.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Atasözü ve Deyimler

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde çok sayıda deyime rastlanırken daha az sayıda atasözüne rastlanmıştır. Aşık Emin Can'ın şiirlerinde deyim ve atasözlerine örnekler şu şekilde verilebilir:

5.9.1.1. Deyimler

- **Git derdini makro paşaya anlat** (AEC-44/1:3).
- **Şimdiden yutmuştur** bilmiyor **hapı** (AEC-44/3:3).
- Kerem Aslı için **yandı kül oldu** (AEC-46/2:1).
- **Feleğin** elinden pek **sille yedim** (AEC-47/3:1).

5.9.1.2. Atasözleri

- Her naramda, **tuza bassan yaramı** (AEC-212/8:2).
(Açık yara tuz basılmaz)
- **Akıl yaşta değil baş** makbuldür (AEC-235/4:2).
(Akıl yaşta değil baştır.)
- Viraneyim **gönül ferman dinelemez** (AEC-206/5:1).
- Sen istedin **son pişmanlık fayda etmez** (AEC-107/4:3).

5.9.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Atasözü ve Deyimler

Aşık Mustafa Cengiz 'in şiirlerinde birçok deyime rastlanırken ata sözlerine fazla rastlanmamıştır. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde atasözü ve deyimlere şu şekilde örnek verebiliriz:

5.9.2.1. Deyimler

- Dolana dolana **canımdan bezdim** (AMC-37/8:2).
- Namussuza **göz açtırmaz** dağlarda (AMC-91/8:1).
- Aştan **vurgun yemiş** yanıyor özü (AMC-34/2:2).
- **Buram buram** tarih **kokar** sayfanda (AMC-63/1:3).

5.9.2.2. Atasözleri

- **Ağaç yaş iken eğilmezse** (AMC-7/9:4).
(Ağaç yaşken eğilir.)

- **Oğul vermeyen arıdan,**
Akşamdan yatan karıdan,
Allah'ım kuru bizleri (AMC-8/1:1,2,4).
(Ağustostan sonra ekilen darıdan, oğul vermeyen arıdan, sabah erkeğinden sonra kalkan karıdan hayır gelmez).
- Biz hem **etiz** hem **tırnağız** (AEC-25/3:1).
(Et tırnaktan ayrılmaz.)

6. AŞIK EMİN CAN VE MUSTAFA CENGİZ'İN ŞİİRLERİNDE KULLANDIĞI MOTİFLER

Motif, Beckson ve Gaz'a göre edebiyatta ya da folklorlarda tekrar eden bir tema, karakter ya da söz kalıbıdır. Ancak motif her zaman tekrar etmeyebilir, motifin ortaya çıktığı bağlam da önem arz etmektedir(Beckson, K., Ganz, A. 1960, s. 129). Freedman'a göre motif bir çalışmanın atmosferini belirleyen önemli bir yapısal unsurdur(Freedman, 1962, s. 384,92).

Halk şiiri, kendi içinde belli kural ve kaideleri olan bir gelenek içerisinde oluşmuş, kültürel verilerin birikerek üst üste toplanmasıyla meydana gelmiştir. Bu sebeptendir ki aşıklıkların şiirleri geçmişten günümüze gelen kalıplaşmış ifadeleri, motifleri ve sembolleri içinde barındırır. Bu ifadeleri halk şairleri kendi üsluplarıyla işleyerek öznelletirirler.

Aşıklar motifleri, şiirlerinde yer alan ifadeleri daha derin ve renkli bir hale getirmek için kullanırlar.

6.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Sevgiliye Ait Güzellik Motifleri

Aşıklık geleneği içerisinde yer alan aşıklar, güzelliklere karşı kayıtsız kalamamışlardır. Aşıklar, gelenek içerisinde yer alan kalıplaşmış ifadelerin yanında kendi yörelerine ait ifadeleri de kullanmışlardır. Aşıklar, aşık olunanı tanımlarken onların kusursuzluğundan ve vazgeçilmezliğinden bahsetmişlerdir. Aşığın hayal dünyası ve kültürel motiflerin birleşimiyle oluşan aşığın güzellik tanımlamaları şiirlerinde tekrar eden unsurlar olarak yer alır. Aşık Mustafa Cengiz ve Emin Can'ın şiirlerinde yer alan güzellik motifleri kaç şiirde geçtiğine dair sayılarla alfabetik sırayla şu şekilde belirtilmiştir.

6.1.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Sevgiliye Ait Güzellik Motifleri

Ala gözlüm (4), Ataş gözlüm (1), Ceylan boy (1), çağla gözlüm (2), Çağla yanaklım (1), Ela gözlüm (1), Gönlümün kadını (1), Gönül bahçem (1), Gönül sultanı (4), Gül yüz (3), Gülüm (14), İlk göz ağrım (2), Kara gözlüm (8), Kokusuna mest olduğum (1), Kömür gözlüm (2), Mahmur bakışlım (1), Nazlı Yarım (22), Selvi boy (2), Sevdiğim (12), Sürmeli gözlüm (1).

6.1.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Sevgiliye Ait Güzellik Motifleri

Bir tanem (1), Canımın yoldaşım (1), Ceylan bakışlım (1), Gönül köşküm (1), Gönlümün sultanı (1), Gözleri kömür (1), Gonca gül (1), Güzelim (1), İnci diş (1)

Aşık Emin Can'ın sayı olarak aşk ve sevgi konulu şiirleri daha fazla olduğu için güzellik motifi Mustafa Cengiz'e göre daha fazladır.

6.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Renk motifleri

Renklerin kullanımının altında psikolojik sebepler yatar. Âşıkların şiirlerinde kullandığı renkler ruh hallerini yansıtır. Örneğin kırmızı renk şiirde ateş, sıcak, heyecan ve şehveti simgeleyebilirken beyaz renk saflık, temizlik ve iyi huyları simgeler. Âşık Mustafa Cengiz ve Emin Can'ın şiirlerinde yer alan renk motiflerinin kaç şiirde geçtiğine dair sayılarla alfabetik sırayla şu şekilde belirtilmiştir.

6.2.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Renk Motifleri

Ak (24), Al (25), Beyaz (8), Ela (3), Kara (51), Kırmızı (4), Mor (7), Pembe (7), Sarı (5), Siyah (8), Yeşil (7).

Aşık Emin Can "Ak" rengi sevgiliyi nitelemek için "İstemem" (AEC- 31) isimli şiirinde kullanmıştır. "Al" rengi sevgilinin güzelliğini nitelemek için "Nazar Değmesin" (AEC-39) isimli şiirinde ve bayrağı nitelemek için "Bayrak" (AEC-63) isimli şiirinde kullanmıştır. "Beyaz" rengi doğanın güzelliklerini nitelemek için "Portakal Çiçeğim" (AEC-171) ve sevgiliyi nitelemek için "El Salla" (AEC-148) isimli şiirlerinde kullanmıştır. "Kara", "Sarı", "Mor" ve "Pembe" renklerini, ruh hallerini ifade etmek için kullanmıştır. Bu şiirlere "Cılk Çıktı" (AEC-105) isimli şiiri verebiliriz. "Ela" ve "Siyah" renklerini ise sevgilinin güzelliğini nitelemek için "Böyle Güzel Görmedim" (AEC-88) isimli şiirinde kullanmıştır. "Yeşil" rengi doğanın güzelliklerini nitelemek için "Ağlayacağım" (AEC-132) isimli şiirinde kullanmıştır.

6.2.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Renk Motifleri

Al (5), Beyaz (3), Kara (14), Kırmızı (2), Mor (2), Sarı (4), Siyah (1), Turuncu (1), Yeşil (7).

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinden "Adadım Gardaş" (AMC-84) isimli şiirde "al" rengi bayrağımızın rengini ve "Eşim Fatoş'a" (AMC-94) isimli şiirde yazmanın rengini nitelemek için kullanmıştır. "Portakal" (AMC-6) isimli şiirde doğanın güzelliklerini ve "Dört Yol Elinde" (AMC-71) isimli şiirde güzel olanı nitelemek için "Beyaz" rengi kullanmıştır. "Kara" rengini kötü insanları tarif etmek için "Soran Olmadı" (AMC-44) isimli şiirinde ve kahramanları tarif etmek için "Dört Yol Çeteleri" (AMC-39) isimli şiirde

kullanmıştır. ‘‘Kırmızı’’ rengi yine bayrağımızın rengini nitelemek için ‘‘Tokat’taki Şehitlere’’ (AMC-14) isimli şiirinde ve doğayı tarif etmek için ‘‘Dört Yol’u Tarif’’(AMC-73) isimli şiirinde kullanmıştır. ‘‘Mor’’ ve ‘‘Sarı’’ ve ‘‘Turuncu’’ rengi güzel olanı ve doğayı nitelemek için sırasıyla ‘‘Sevdalıyım Dört Yol’um’’ (AMC-3) ve ‘‘Söylensin Bugün’’ (AMC-86) isimli şiirlerinde kullanmıştır. ‘‘Siyah’’ rengi ‘‘Dört Yol’u Tarif’’(AMC-73) isimli şiirinde güzel olanı nitelemek için kullanmıştır. ‘‘Yeşil’’ rengi doğanın güzelliklerini tarif etmek için ‘‘Beşikgöl’’ (AMC-38) isimli şiirinde kullanmıştır.

Aşık Mustafa Cengiz renk motiflerini doğa ve yöredeki güzellikleri nitelemek için kullanırken Aşık Emin Can sevgilinin güzelliğini nitelemek için kullanmıştır. Her iki aşıkta ‘‘Kırmızı’’ ve ‘‘Al’’ rengini bayrağı nitelemek için, ‘‘Yeşil’’ ve ‘‘Beyaz’’ rengi ise doğanın güzelliklerini nitelemek için kullanmıştır.

6.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Doğa Motifleri

Eski Türklerde Gök Tanrı ve Şamanizm’de, doğadaki varlıklar ve ruhlar inançlarının temelini oluşturmaktaydı. Bu nedendir ki destanlarında ve mitolojilerinde doğaya ait varlık ve nesnelere kullanmışlardır. Bu varlıklara ve nesnelere taş, kaya, dağ, geyik, kurt, at vb. örnek olarak verebiliriz. Aşık Mustafa Cengiz ve Emin Can’ın şiirlerinde yer alan doğa motifleri kaç şiirde geçtiğine dair sayılarla alfabetik sırayla şu şekilde belirtilmiştir.

6.3.1. Aşık Emin Can’ın Şiirlerinde Doğa Motifleri

‘‘Ağaç (5), Ateş (19), Ay (8), Bahar (52), Boran (12), Çiğ (1), Çiçek (30), Çöl (2), Dağ (60), Dal (9), Deniz (8), Gül (61), Gök (6), Göl (2), Güneş (10), Irmak (7), Keçi (1), Kuş (10), Kış (12), Nehir (4), Odun (3), Orman (1), Ova (7), Poyraz (8), Sel (15), Su (17), Toprak (4), Umman (5), Yağmur (13), Yaprak (9), Yaz (9), Yıldız (11)’’ şeklinde belirtilebilir.

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde çiçek motifleri: ‘‘Çiğdem (1), Gül (61), Lale (5) Hüddüdü (3), Karanfil (1), Kardelen (1), Menekşe (2), Nergis (5), Portakal çiçekleri (1), Sümbül (17)’’,

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde hayvan motifleri: ‘‘Arı (8), Aslan (1), At (9), Balık (7), Bildircin (1), Bülbül (73), Çakal (1), İnek (1), Kanarya (1), Katır (3), Kurt (4), Koyun (5), Kuzu (6), Leylek (2), Tavuk (1), Tavus Kuşu (1), Tilki (1), Yılan (2)’’,

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde meyve motifleri: ‘‘Çağla (3), Erik (2), Kiraz (3), Portakal (4), Şeftali (2), Üzüm (2)’’,

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde maden motifleri: “*Altın (2), Bakır (1), Elmas (1), Kömür (1), Taş (14), Tunç (1)*” şeklinde belirtilebilir.

6.3.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Doğa Motifleri

“*Ağaç (9), Ateş (4), Ay (3), Bağ (7), Bahar (15), Çiğ (2), Çiçek (11), Çöl (1), Dağ (22), Dal (2), Deniz (11), Deprem (2), Gül (9), Gök (4), Güneş (3), Irmak (1), Kuş (5), Kış (17), Odun (10), Orman (4), Ova (6), Poyraz (6), Sel (2), Su (5), Tavşan (1), Toprak (3), Umman (1), Yağmur (6), Yaprak (3), Yaz (7), Yıldız (3)*” şeklinde belirtilebilir.

Doğa Motifleri; Çiçek, meyve, hayvan ve maden motiflerini de kapsamaktadır. Bu motifleri şu şekilde gösterebiliriz:

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde çiçek motifleri: “*Gül (8), Hüddüdü (2), Kardelen (2), Kekik (4), Nergis (1), Portakal çiçekleri (2)*”.

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde hayvan motifleri: “*Alabalık (3), Aslan (3), At (5), Baykuş (2), Bülbül (4), Çakal (5), Doğan (1), Eşek (2) İnek (2), İt (2), Kartal (2), Koç (5), Koyun (6), Kuzu (4), Leylek (4), Şahin (6), Tavuk (5), Tilki (1), Yılan (2)*”.

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde meyve motifleri: “*Armut (1), Badem (1), Elma (5), Erik (2), Karpuz (5), Kavun (3), Kiraz (2), Portakal (8), Vişne (2)*”.

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde maden motifleri: “*Altın (2), Demir (5), Kömür (6), Taş (4), Tunç (1)*”.

6.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dinî motifleri

Edebi eserlerimizden romanlarda, destanlarda ve şiirlerimizde dini motiflere sıkça rastlanır. Dinî motifler, dilimize zenginlik verir. Dinî inançlar gibi güçlü duygular edebi eserlerde tutkulu bir şekilde ifade edilir. Aşık Mustafa Cengiz ve Emin Can'ın şiirlerinde yer alan dinî motiflerin kaç şiirde geçtiğine dair sayılarla alfabetik sırayla şu şekilde belirtilmiştir.

6.4.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Dinî Motifleri

Aşık Mustafa Emin Can'a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen dini motifler şunlar olmuştur:

“*Ab-u Kevser (2), Ahiret (1), Allah (24), Azrail (8), Cehennem (9), Cennet (21), Dört Kitap (2), Günah (5), Hac (1), Hakk (21), Haram (5), Helal (11), Kelime-i Şehadet (1), Kevser (7), Melek (13) Mevla'm (9), Mezhep (1), Minare (2), Namaz (2), Kıyamet (5), Kıtmir (1), Resul (3), Sevap (2), Sırat (2), Şehadet (6), Şehit (22), Şeytan (3)*”

6.4.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dinî Motifleri

Aşık Mustafa Cengiz'e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen dini motifler şunlar olmuştur:

“*Ab-u Kevser (1), Allah (23) Cehennem (2), Cennet (11), Dört Kitap (2), Günah (1), Hac (8), Hakk (8), Helal (1), Mevla'm (4), Namaz (1), Şehit (12)*”

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde, Mustafa Cengiz'in şiirlerine göre daha fazla dini motif tespit edilmiştir.

6.5. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Meslek-Unvan Adları

6.5.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Meslek-Unvan Adları

Aşık Emin Can'a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen meslek ve unvan adları şunlar olmuştur:

“*Asker (9), Bey (3), Çoban (7), Doktor (1), Efendi (1), İmam (1), Ozan (3), Şair (1), Terzi (1)*”

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde, Emin Can'ın şiirlerine göre daha fazla meslek-unvan adı vardır.

6.5.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Meslek-Unvan Adları

Aşık Mustafa Cengiz'e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen meslek ve unvan adları şunlar olmuştur:

“*Ağa (2), Asker (1), Bey (27), Doktor (2), Hanım (2), İmam (1), İşçi (1), Kasap (2), Memur (1), Müdür (4), Mühendis (1), Ozan (3), Öğretmen (2), Paşa (10), Polis (1), Seyyah (1), Şair (1), Yazar (7), Yazıhaneci (1)*”

6.6. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Özel İsimler

6.6.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Özel İsimler

Aşık Emin Can'a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen özel isimler şunlar olmuştur:

“*Adana (3), Anadolu (4), Aşık Veysel (4), Aydın (1), Bursa (2), Çanakkale (6), Dört Yol (2), Hacı Bayram Veli (1), Hacı Bekir (1), Hatay (1), İzmir (1), Karacaoğlan (5), Konya (2), Mersin (2), Mevlana (2), Ocaklı (2), Sakarya (1), Samsun (2), Yunus (4)*”

6.6.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Özel İsimler

Aşık Mustafa Cengiz'e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen özel isimler şunlar olmuştur:

‘‘ Ahmet (3), Ahmet Kabaklı (1), Ali (12), Aşık Civani (1), Dadaloğlu (1), Dörtyol (35), Emin Can (5), Erzincan (3), Gül Ahmet Yiğit (1), Hacı Bayram (2), Hatay (13), Hilmi Şahballı (1), Kadir Aslan (2), Kırıkhan (2), Maraş (1), Mehmet Tekin (1), Mehmet Ocak (4), Mutalıp (5), Mersin (1), Namık Kemal (1), Ocaklı (18), Payas (5), Yunus (1) ‘‘

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde daha fazla özel isme rastlanmıştır.

6.7. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Akrabalık İsimleri

6.7.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Akrabalık İsimleri

Aşık Emin Can'a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen akrabalık isimleri şunlar olmuştur:

‘‘ Anam (11), Baba (5), Bacım (9), Dayı (1), Dezze (2), Emmi (3), Gardaşım (9), Kızım (3), Oğlum (4) ‘‘

6.7.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Akrabalık İsimleri

Aşık Mustafa Cengiz'e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen akrabalık isimleri şunlar olmuştur:

‘‘ Anne (2), Abi (2), Baba (22), Bacı (6), Dezzem (2), Eş (1), Gardaş (8), Hala (1), Halaoğlu (1), Kızım (9) ‘‘

6.8. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Vücut Parçaları

6.8.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Vücut Parçaları

Aşık Emin Can'a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen vücut parçaları şunlar olmuştur:

‘‘ Ağız (2), Ayak (1), Baş (18), Bel (4), Ciğer (2), Damar (5), Dil (5), Diş (1), Dudak (2), El (52), Göz (34), Kalp (8), Kaş (11), Kol (18), Kulak (4), Saç (5), Sırt (11), Sine (1), Yürek (15), Yüz (3) ‘‘

6.8.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Vücut Parçaları

Aşık Mustafa Cengiz'e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen vücut parçaları şunlar olmuştur:

‘‘Ağız (1), Baş (1), Bel (3), Ciğer (1), Damar (1), Dil (9), Diş (2), Döş (1), El (9), Göz (3), Kalp (1), Kaş (1), Kol (9), Kulak (2), Saç (1), Sırt (3), Sine (1), Yürek (3), Zülûf (1)’’

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde Mustafa Cengiz’in şiirlerine göre daha sık vücut parçaları kullanılmıştır.

6.9. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Giyim Adları

6.9.1. Aşık Emin Can’ın Şiirlerinde Giyim Adları

Aşık Emin Can’a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen giyim adları şunlar olmuştur:

‘‘Ceket (1), Çarık (4), Çul (5), Elbise (1), Etek (2), Fistan (16), Gömlek (1), Kemer (2), Şal (3), Şalvar (3), Yazma (4)’’

6.9.2. Aşık Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Giyim Adları

Aşık Mustafa Cengiz’e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen giyim adları şunlar olmuştur:

‘‘Ayakkabı (4), Çarık (1), Çul (4), Etek (1), Fistan (2), Gömlek (3), Kot (2), Pantolon (1), Şalvar (2), Şapka (2), Takım Elbise (2), Yazma (2)’’

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz hemen hemen eşit sayıda giyim adı kullanmıştır.

6.10. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Yiyecek ve İçecek Adları

6.10.1. Aşık Emin Can’ın Şiirlerinde Yiyecek ve İçecek Adları

Aşık Emin Can’a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen yiyecek ve içecek adları şunlar olmuştur:

‘‘Ayran (5), Bal (16), Bazlama (4), Belben (1), Biber (3), Bulgur (2), Bulgur Aşısı (2), Ekmek (6), Su (18), Zeytin (5)’’

6.10.2. Aşık Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Yiyecek ve İçecek Adları

Aşık Mustafa Cengiz’e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen yiyecek ve içecek adları şunlar olmuştur:

‘‘Ayran (4), Bal (11), Bazlama (7), Belben (2), Biber (3), Bulgur (3), Bulgur Aşısı (3), Çay (4), Domatis (1), Döğme (1), Döner (1), Ekmek (4), Ispanak Böreği (1), İçli Köfte (1), Kahve (3), Marul (1), Maydanoz (1), Topak Yağ (1), Sıcak Pide (1), Yuka Ekmek (1)’’

Aşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde daha fazla yiyecek ve içecek adlarına rastlanır.

6.11. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Eşya Adları

6.11.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Eşya Adları

Aşık Emin Can'a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen eşya adları şunlar olmuştur:

‘‘Ayna (2), Bel (1), Çatal, Defter (2), Halı (2), İğne (2), Kalem (11), Kapı (27), Kazma (2), Kilim (2), Kürek (1), Lamba (1), Mum (2), Pencere (3), Pul (2), Radyo (1), Saat (3), Saban (1), Saz (4), Semer (3), Sofra (2), Teş (3), Yatak (5)’’ şeklinde belirtilebilir.

6.11.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Eşya Adları

Aşık Mustafa Cengiz'e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen eşya adları şunlar olmuştur:

‘‘Çatal (2), Çul (4), İğne (1), Karasaban (2), Kazan (2), Kazma (1), Kayık (2), Kerpiç (2), Kilim (1), Kiremit (2), Kürek (3), Mangal (1), Masa (1), Orak (4), Pul (1), Pulluk (1), Radyo (1), Sac (6), Saz (3), Semer (4), sofr (3), Tava (1), Telefon (2), Televizyon (1), Teş (1), Top (1), Tuğla (3), Yatak (2), Zil (2)’’

Her iki aşıkta hemen hemen eşit miktarda eşya adı kullanmıştır.

6.12. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Sayılar

Sayılar kullanımları açısından belli manalara gelmektedir. Eski Türk devletlerinde ve İslamiyet'in kabulü ile kurulan Türk İslam devletlerinde, bazı sayıların işaret ettiği anlamlar vardır. Bu sayılara örnek olarak bir, yedi ve kırk sayısı verilebilir. Bir sayısı, İslam inancında Allah'ın birliğini temsil ettiği için önemli sayılmaktadır. Yedi sayısı, İslam inancında dünyaya özel görevler için gönderilen yedi peygamberi temsil ettiği için önemlidir. Şiirlerde bu peygamberler Yediler olarak adlandırılır. Ayrıca Hz. Nuh zamanında gerçekleşen tufanda gemiden uçurulan güvercinin, yedi gün boyunca uçtuğu rivayet edilmektedir. İslamiyet'te ve Eski Türk inanışlarında önemli yeri olan bir diğer sayı ise kırk sayısıdır. Kırk sayısı Eski Türklerde, kırk şaman tarafından korunan kutlu kişiler kullanılırken bu kişilere ‘‘kırklı’’ denilmiştir, İslam inancında ise kırk sayısı ruhi olgunluğu temsil etmiştir. Nitekim Hz. Muhammed'e peygamberlik kırk yaşında gelmiştir. Aşık Emin Can'ın ‘‘Kara Leçelik’’ (AEC-154/3;3) isimli şiirinde kırk ve yedi sayısının simgesel ifadesine rastlanılmaktadır.

6.12.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Sayılar

Aşık Emin Can'a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen sayılar şunlar olmuştur:

“Bir (241), İki (5), Üç (9), Dört (15), Beş (10), Altı (2), Yedi (7), Sekiz (1), Dokuz (2), On (3), On iki (1), On üç (1), On dört (1), On beş (1), Yirmi (2), Otuz iki (1), Otuz dokuz (1), Kırk (6), Altmış (2), Yetmiş (1), Doksan üç (1), Yüz (4), Bin (40)”

6.12.2. Aşık Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Sayılar

Aşık Mustafa Cengiz’e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen sayılar şunlar olmuştur:

“Bir (54), İki (10), Üç (21), Beş (7), Altı (6), Yedi (6), Dokuz (5), on iki (2), On beş (1), yirmi beş (1), otuz (2), Kırk (3), Yüz (1), Yüz Seksen (1), Dokuz Yüz Yirmi (1), Dokuz Yüz Elli Üç, Bin (3), Bin Beş Yüz (1) “

6.13. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Geçiş Dönemleri

6.13.1. Aşık Emin Can’ın Şiirlerinde Geçiş Dönemleri

Aşık Emin Can’a ait şiirler incelendiğinde tespit edilen geçiş dönemleri şunlar olmuştur:

“Düğün (16), Doğma (4), Duvak Takmak (1), Nikah (4), Ölüm (25), Yavru (5), Yetim (7)”

6.13.2. Aşık Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Geçiş Dönemleri

Aşık Mustafa Cengiz’e ait şiirler incelendiğinde tespit edilen geçiş dönemleri şunlar olmuştur:

“Düğün (2), Doğma (4), Nikah (1), Sünnet (1), Ölüm (14), Yavru (5) “

7. AŞIK EMİN CAN ve MUSTAFA CENGİZ’İN ŞİİRLERİNİN İŞLEVSEL TEORİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

7.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Hoşça Vakit Geçirme ve Eğlenme İşlevi

Aşık tarzı şiir geleneğini içerisinde aşıkların amaçlarından birisi hitap ettiği kesimin hoşça vakit geçirmesini ve eğlenmesini sağlamaktır. Aşıklar bu işlevi yerine getirirken aynı zamanda hitap ettiği kesimi düşünmeye de sevk etmektedirler. Aşıklar sanatlarını icra ederken sözlü kültür ortamlarını, teknolojinin gelişimiyle yazılı kültür ortamlarını veya elektronik ortamları kullanmaya başlamışlardır. Aşıkların geçmişten günümüze kullandığı bu ortamları şu şekilde sıralayabiliriz; köylerde bulunan aşık kahvehaneleri, köy odaları, düğünler, dost meclisleri, Cem evleri, toplumsal gelişmelerle paralel olarak

konserler, festivaller ve şöenlerde ve en son teknolojik gelişmelerle birlikte kitaplarda, gazetelerde, dergilerde, radyolarda, televizyonlarda ve internet ortamlarında geleneği icra etmişlerdir. Aşık fasılları, muamma-askı, karşılaşmalar ve hikaye anlatma geleneği aşıklık geleneği içerisinde yer alan geleneklerdir ve insanları düşündürürken eğlendirmeyi de amaçlamaktadırlar. Âşık Mustafa Cengiz ve Emin Can bu icra töreleri ve ortamlarının hepsinin içerisinde bulunmamakla birlikte kitap, dergi, internet ortamı, aşık şöenleri, derneklerin açılış törenleri ve dost meclislerinde geleneklerini icra etmişlerdir ve bu ortamlarda toplum bireylerinin hoşça vakit geçirmesini ve eğlenmesini sağlamışlardır.

Aşık Mustafa Cengiz İskenderun, Adana, Kadirli gibi aşık şöenlerinin düzenlendiği illerde, parklarda dost sohbetleri esnasında, bazen de davet edildikleri kaymakamlık binalarında şiirlerini icra etmiştir. Âşık Mustafa Cengiz Dört Yol'da bulunan İLKE-DER (İlim Kültür ve Edebiyat Derneği) 'nin düzenlediği Aşık Emin Can Şiir Gecesi'ne ve anma törenlerine katılmıştır. Ayrıca aşığımız Hatay Şairler ve Yazarlar Derneği'nde, Yayladağı Şairler buluşmasında, Antakya Olgunlar Derneği Kültür ve Sanat Şenliklerinde, Hatay Defne Kültür ve Edebiyat Sanat Şenliği'nde, Gaziantep Kültür ve Sanat Anma Töreni'nde, Etimeskut Belediyesi Eryaman Atatürk Emekliler Konağı'nda Manavgat Yörükler Derneği Çolaklı Yörük Obası'nda aşıkların buluşması için düzenlenen birçok toplantıya katılmıştır. Katıldığı programlarda, şiirlerini icrası sırasında çekilen videolarını ise facebook hesabından paylaşmaktadır. Aşık Mustafa Cengiz'in yayımlanmış dört kitabı bulunmaktadır. Bu kitaplarda hem şiirlerini toplumla paylaşmış hem de geçmişten günümüze yaşamını sürdürdüğü Dört Yol ile ilgili anılarını paylaşarak bilgiler vermiştir. Âşık Mustafa Cengiz bu ortamlarda şiirlerini icra ederek toplumun hoşça vakit geçirmesini ve eğlenmesini sağlamıştır.

Aşık Emin Can Dört Yol aşıklık geleneği içinde de yer almadığı görülen atışma, muamma-askı geleneği, nazire söyleme gibi icra töreleri içinde sadece muamma-askı geleneğinde, 1986 yılında Konya'da Aşıklar Şöeni'ne katılarak muamma çözmede birincilik almıştır. Aşığımız Kırıkhan yöresindeki şair ve aşıklarla tanışıp görüşmüştür ve dost meclislerinde şiirlerini icra etmiştir. Kırıkhan Kültür ve Sanat Derneği'nin açılış törenine katılmıştır ayrıca Musa Eroğlu'nun katıldığı bir toplantıda da bulunmuştur. Âşığın "Bu Yara", "Yazık", "Borova", "Can Kalmadı", "Vatan Aşkı" ve "Ben" isimli şiirleri 2007 yılında YouTube kanalına yüklenmiştir. Âşığın yayınlanmış 12 kitabı bulunmaktadır. Bunlardan 8'i şiir kitabı 4'i ise hikaye kitabıdır. Âşık Emin Can bu ortamlarda şiirlerini icra ederek hitap ettiği kesimin hoşça vakit geçirmesini sağlamıştır.

Aşık şiiri nazım türlerinden biri olan taşlamanın hoşça vakit geçirme ve eğlendirme işlevinden ‘‘Aşık Şiirinde Taşlamalar’’ isimli kitabında bahseden Nilgün Çıblak bu türün toplum hayatına uyum sağlayamayan bireylerin aşıklar tarafından abartma, alaya alma ya da olması gerekenin zıddını söyleme yoluyla anlatılmasıyla birlikte insanlara hoşça vakit geçirttiğini ifade etmiştir(Çıblak, 2008, s. 131,133). Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in taşlama nazım türünde şiirlerine şu şekilde örnek verebiliriz.

Aşık Emin Can’ın ‘‘Bak Bak ‘’ isimli şiiri taşlama türünde şiirine örnektir.

Açıkgözmüş güya sersem avanak,

Ardındaki yırtık pırtığı görmez.

Fazla çene çalar, her demden öter

Kendini alime benzetir bak, bak (AEC-57/1).

Mustafa Cengiz’in ‘‘Köyümün Aydını’’ isimli şiiri taşlama türünde şiirine örnek olarak verilebilir.

Şiirime dil uzattı

Sözde köyümün aydını

Yazarıma dil uzattı

Sözde köyümün aydını (AMC18/1).

7.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde İnançlara, Değerlere ve Törelere Destek Verme İşlevi

7.2.1. Dini Konular

7.2.1.1. Allah

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde, Allah inancına sık sık yer vermişlerdir.

Aşık Mustafa Cengiz yirmi üç şiirinde Allah inancından bahsetmiştir. Bu şiirlerine örnek olarak ‘‘Allah’ım Korum Bizleri’’ (AMC-8) ve ‘‘ Sevmem Yaramaz Adamı’’(AMC-11) isimli şiirleri verilebilir.

Gurbette kötü şerrinden,

Cephede düşman erinden,

Kış günü gece birinden,

Allah’ım koru bizleri (AMC-8)

Severim **Allah** adını,

Çekme dünyanın yadını,
 Veli nimetin tadını,
 Tatmam yaramaz adamın (AMC-11).

Aşık Emin Can yirmi dört şiirinde Allah inancından bahsetmiştir. Bu şiirlere örnek olarak ‘‘Merhamet’’ ve ‘‘Can Kalmadı Sevdiğim’’ isimli şiirleri verilebilir.

Esir-i aşkını sev **Allah** için,
 Geçiyor şu ömür, ey Allah için,
 Selam Allah adı, ey Allah için,
 Zincirler boynumda, çöle giderim (AEC-265).

Yeteri bilersen bir **Allah** için
 Beteri bilersen dur Allah için
 Allah’tan korkmazsan vur Allah için
 Yüreğimde kan kalmadı sevdiğim (AEC-231).

7.2.1.2. Melek

Aşık Emin Can’ın 13 şiirinde ‘‘melek’’ ve 8 şiirinde ‘‘Azrail’’’in adı geçmektedir. Ancak Aşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde melek isimleri geçmemektedir. Aşık Emin Can’ın bu şiirlerine örnek olarak ‘‘Şehit Mezarı’’ şiiri ve ‘‘Son Nefes’’ isimli şiirleri örnek olarak verilebilir.

Ne yücedir ne büyüktür tehdidin
 Dağı taşı inletiyor tekbirin
 Desem ki Arslan’dır, azdır her birin
Melekler vecd ile ekber desinler (AEC-193).

Ela gözlüm son nefesteyim artık
 Perişan halimi gel de gör gayri.
 Bırak **Azrail**’in ölüm emrini,
 Pamuk ellerine canım al gayrı (AEC-75).

7.2.1.3. Dört Kitap

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz iki şiirlerinde ‘‘Dört Kitap’’ dan bahsetmektedirler.

Aşık Mustafa Cengiz'in "Dört Kitap" adı geçen şiirlerine örnek olarak "Dört Yol'um" ve "Yak Beni" isimli şiirlerini verebiliriz.

Gölovası görünüyor buradan

Mektup salsan gelir idi Kore'den

Dört kitabı, yeri göğü Yaradan

Senin suçun yoktur bunda Dört Yol'um (AMC-34).

Kanat takıp atlıyayım kaleden

Mektup ile haber soram sıldan

Dört kitabı yeri göğü yaradan

İrem bağı cennetine kat beni (AMC-60).

Aşık Emin Can'ın "Dört Kitap" adı geçen şiirlerine örnek olarak "Depreşir Dertlerim" ve "Dil Yok mu Sende?" isimli şiirlerini verebiliriz.

Seni söyler Torosların gülleri
 Seni söyler bülbüllerin dilleri
 Seni söyler **dört kitabın** dinleri
 Dillerim sayıklar şuramda benim (AEC-166).

Seni beni Yaradan'ın Hakk'ı için
Dört kitabın, dört mezhebin Hakk'ı için
 Şu bi çare kölen, kulun Hakk'ı için
 Saçımdan salacak tel yok mu sende...? (AEC-169)

7.2.1.4. Cennet-Cehennem

Aşık Emin Can 21 şiirinde "cennet"ten,9 şiirinde "cehennem" 'den ve Mustafa Cengiz 11 şiirinde "cennet" ten 2 şiirinde "cehennem" den bahsetmişlerdir.

Aşık Mustafa Cengiz'in "cennet" ten bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Dört Yol" isimli şiiri verilebilir.

Hatay'dan seslenir Mehmet Tekin'im
 Bahar geldi yeşillendi ekinim
 Burada **Cennete** daha yakınım
 Seyretmeye değer güzel Dört Yol'u (AMC-32).

Aşık Mustafa Cengiz'in "cehennem" den bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Alırsan Cahil Avradı" isimli şiiri verilebilir.

Cehenneme döner dünün,
 Nasıl geçti bilmem günün,
 Ellik ellik gider ünün,
 Alırsan cahil avradı (AMC-13).

Aşık Emin Can "Evliyalar" isimli şiirinde cennetten bahsetmektedir.

Umutsuz ziyaret olmaz bu yerde
 Bin türlü şifadır derman her derde
Cennet ile müjdelemiş bir belde
 İman dolu surları var surları (AEC-49).

Aşık Emin Can "ın "Ham Sofu" isimli şiiri "cehennem" den bahsettiği şiirlerine örnek olarak verilebilir.

Alımlı çalımlı bay ve bayanın
 Yetim malı yiyip; sefil koyanın
 Her kötü işini karmış sayanın,
 Bil ki **cehennemde** yandın gardaşım (AEC-77).

7.2.1.5. Helal-Haram

Aşık Mustafa Cengiz ‘helal’ kelimesinden 1 şiirinde bahsetmiştir. Ancak ‘haram’ kelimesinden şiirlerinde bahsetmemiştir. Aşık Emin Can ‘helal’ kelimesinden 11 şiirinde, ‘haram’ kelimesinden ise 5 şiirinde bahsetmiştir.

Aşık Mustafa Cengiz’in ‘Allah’ım Korum Bizleri’ isimli şiiri ‘helal’ kavramından bahsettiği şiire örnektir.

Helal olmayan paradan,
 Derman olmayan yaradan,
 Söz dinlemeyen karıdan
 Allah’ım korum bizleri (AMC-8).

Aşık Emin Can’ın ‘helal’ kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak ‘Vatanım Sağolsun’ isimli şiiri örnek olarak verilebilir.

Nine hatunlardan, Şükürcü Bibi
Helal süt emmişsin ecdadın gibi
 Atomlu, füzeli gelsin ifridi
 Yeter ki atanım çağ olsun dursun (AEC-98).

Aşık Emin Can’ın ‘haram’ kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak ‘Alma Mazlumun Ahını’ isimli şiiri örnek olarak verilebilir.

Nerden geldi bu belalar deme ha...
Haramı bilmedin dedim, yeme ha...
 Mazlumun ahları yerde kalmaz ha...
 Allah’ı var demedim mi ben sana... (AEC-113).

7.2.1.6. Sevap-Günah

Aşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde ‘günah’ kavramına 1 şiirinde değinilmiştir. ‘Sevap’ kavramına ise değinilmemiştir. Aşık Emin Can’ın şiirlerinde ise ‘sevap’ kavramına 2 şiirinde değinilirken ‘günah’ kavramına 5 şiirinde değinilmiştir.

Aşık Mustafa Cengiz’in ‘Allah’ın Sopası’ isimli şiiri ‘günah’ kavramından bahsettiği şiire örnektir.

Hani gardaş idi hani bacısı
 Birini yaparsın **günah** keçisi
 Şimdi çıkar yavaş yavaş acısı
 Allah'ın sopası yok mudur gardaş (AMC-90).

Aşık Emin Can'ın "sevap" kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Ver Tapumu " isimli şiiri örnek olarak verilebilir.

Zararı yok bir görmenin
Sevaptır selam vermenin
 Göze çektiğin sürmenin
 Tapusu bendedir bende (AEC-3).

Aşık Emin Can'ın "günah" kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Gülsem'ola Ağlasam mı?" isimli şiiri örnek olarak verilebilir.

Hadi o **günahı** uyuttun gitti
 Hadi şo... tarlayı büyüttün gitti
 Hadi bu ömrünü sürüttün gitti
 Gülsem'ola ağlasam mı haline (AEC-123).

7.2.2. Peygamberler

7.2.2.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Peygamberler

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde yer alan peygamber isimleri Hz. Muhammed, Hz. İsa, Hz. Musa, Hz. Yusuf, Hz. İsmail ve Hz. Adem 'dir. Aşık Emin Can'ın şiirlerinde Hz. Muhammed'de 2 şiirinde, Hz. İsa'dan 1 şiirinde, Hz. Musa'dan 1 şiirinde, Hz. Yusuf'dan 3 şiirinde, Hz. İsmail'den 1 şiirinde ve Hz. Adem'den 1 şiirinde bahsedilmektedir.

Aşık Emin Can'ın Hz. Muhammed'den bahsedilen şiirine örnek olarak "Yola Gel-Gör" isimli şiiri verilebilir.

Şerbetlerden şerbet beğen Kevser'den
Muhammed'in sohbetin duy Ensar'dan
 Kur'an oku, Kur'an dinle ezberden
 Cennette şakıyan tatlı dili gör (AEC-115).

Aşık Emin Can'ın Hz. İsa'dan bahsedilen şiirine örnek olarak "Gülüm Demem" isimli şiiri verilebilir.

Çarmıha gerdiler beni...
 İttiler, yerdiler beni,
 Sürgüne sürdüler beni,

Tıpkı benzer, **İsa** Derler (AEC-11).

Aşık Emin Can'ın Hz. Musa'dan bahsedilen şiirine örnek olarak "Gülüm Demem" isimli şiiri verilebilir.

"Ben gülüme gülüm demem",
Gülün ömrü kısa derler,
Yar yolunda Asa'lıyım,
Kimi deli..., **Musa** Derler... (AEC-11).

Aşık Emin Can'ın Hz. Yusuf'tan bahsedilen şiirine örnek olarak "Gelin mi Oldun?" isimli şiiri verilebilir.

Aşık Emin ömür dilerim haktan
Yusuf'u Kenan'ı hep ağlamaktan
Gözlerim yolların gayrı ıraktan
Acelen ne idi gelin olmaya....
Beni bırakıpta elin olmaya... (AEC-163).

Aşık Emin Can'ın Hz. İsmail'den bahsedilen şiirine örnek olarak "Taş" isimli şiiri verilebilir.

Bir taş vardır kiblegaha sahiptir.
Bir taş vardır miraçlara sahiptir.
Bir taş vardır **İsmail**'e sahiptir.
Ben ne taşlar gördüm şu taşlıklarda (AEC-139).

Aşık Emin Can'ın Hz. Adem peygamberden bahsedilen şiirine örnek olarak "Şaştım" isimli şiiri verilebilir.

Havva'dan gelmişiz anamız diye
Adem'den gelmişiz babamız diye
Sevelim herkesi kardeşiz diye
Şu güzel dünyayı kirledi gitti (AEC-139).

7.2.2.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Peygamberler

Aşık Mustafa Cengiz şiirlerinde yer alan peygamber isimleri Hz. Nuh ve Hz. Yunus'tur. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde Hz. Nuh ve Hz. Yunus'tan birer şiirinde bahsedilmektedir.

Aşık Mustafa Cengiz'in Hz. Nuh peygamberden bahsedilen şiirine örnek olarak "Pakistan'a Selam" isimli şiiri verilebilir.

Nuh'un tufan günü oldu.

Analar saçını yoldu.
Gönlünden kopanı verdi.
Pakistan’da insanlara (AMC-28).

Aşık Mustafa Cengiz’in Hz. Yunus peygamberden bahseden şiirine örnek olarak ‘‘Dörtöl’a Davet’’ isimli şiiri verilebilir.

Bazen **Yunus** gibi alemi gezdim
Dolana dolana canımdan bezdim
Başkanım istedi, ben size yazdım
Davetim var hepinizi Dörtöl’a (AMC-37).

7.2.3. Tasavvufi Konular

7.2.3.1. Aşık Emin Can’ın Şiirlerinde Tasavvufi Konular

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde yer alan tasavvufi konular ‘‘Hakkı Bilmek’’, ‘‘Yunus Emre’’, ‘‘Pir’’, ‘‘Nefis’’, ‘‘Ölüm’’, ‘‘Tapduk Emre’’ ve ‘‘Hallacı Mansur’’’dur. Aşık Emin Can şiirlerinde ‘‘Hakkı Bilmek’’ konusundan 21 şiirinde, ‘‘Yunus Emre’’ konusundan 4 şiirinde, ‘‘Pir’’ konusundan 5 şiirinde, ‘‘Nefis’’ konusundan 2 şiirinde, ‘‘Ölüm’’ konusundan 6 şiirinde, ‘‘Tapduk Emre’’ konusundan 1 şiirinde ve ‘‘Hallacı Mansur’’ konusundan 5 şiirinde bahsetmiştir.

Aşık Emin Can’ın ‘‘Hakkı Bilmek’’ kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak ‘‘Sebil’’ isimli şiiri verilebilir.

İyi düşün anlar isen sözümü
Hakk’a bağlan hak yetire özünü
Bu dünyada açmaz isen gözünü
İman sebil, selat sebil, sal sebil (AEC-44).

Aşık Emin Can’ın ‘‘Yunus Emre’’ den bahsettiği şiirlerine örnek olarak ‘‘Güller Açtı’’ isimli şiiri verilebilir.

Yüce Rabbim sen bilirsin
Hem Rahmansın hem Kerimsin
Dualarım sana ersin
El’im **Yunus** Yunus diye (AEC-6).

Aşık Emin Can’ın ‘‘Pir’’ kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak ‘‘Hz. Mevlana’’ isimli şiiri verilebilir.

Tavuş Baba, Şems Tebrizi **pirleri**

'Mesnevi' de yazılır sırları

Gönül yaraları, gönül erleri

Aklanır sellerde, Yüce Mevlâna (AEC-133).

Aşık Emin Can'ın "Nefis" kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Vah Olsun Bana" isimli şiiri verilebilir.

Seni söylemezsem her uzvum, azam.

Sen birlemezse gönlüm muntazam

Seni dinlemezse ahlakım... aman...

Vah olsun **nefsime**, vah olsun bana (AEC-135).

Aşık Emin Can'ın "Ölüm" kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Ahu Zar" isimli şiiri verilebilir.

Ölüm Allah emri, emir Hakk tır da,

Kimsenin şüphesi haşa yoktur da,

Aşık dokuz canlı, canlı çoktur da,

Aşığı her seher bir hal kocadır (AEC-208).

Aşık Emin Can'ın "Tapduk Emre" kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Aşk" isimli şiiri verilebilir.

Mecnun Leyla'sını aramış çöllerde...

Yunus, **Tapduk**'ta bulmuş aradığını

Üveys, âşık olmuş görmeden

Resullüllaha... (AEC-379).

Aşık Emin Can'ın "Hallacı Mansur" kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Harflerin Dili" isimli şiiri verilebilir.

Keşke **Mansur** gibi, yüzsen derimi

Her naramda, tuza bassan yaramı

Zalimliğin şiddetini şerrini

Z...de gördüm, Z... de gördüm ismini (AEC-212).

Aşık Emin Can şiirlerinde Mustafa Cengiz'in şiirlerine göre daha fazla tasavvufi konu işlenmiştir.

7.2.3.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Tasavvufi Konular

Aşık Mustafa Cengiz şiirlerinde yer alan tasavvufi konular "Hakkı Bilmek" ve "Yunus Emre" dir. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "Hakkı Bilmek" kavramına 8 şiirinde, "Yunus Emre" 'den ise 1 şiirinde bahsedilmektedir.

Aşık Mustafa Cengiz'in Yunus Emre bahsedilen şiirine örnek olarak ‘‘Dört yol’a Davet’’ isimli şiiri verilebilir.

Bazen **Yunus** gibi alemi gezdim
 Dolana dolana canımdan bezdim
 Başkanım istedi, ben size yazdım
 Davetim var hepinizi Dört yol’a (AMC-37).

Aşık Mustafa Cengiz’in ‘‘Hakkı Bilmek’’ kavramından bahsedilen şiirlerine örnek olarak ‘‘Fukaranın Kurban Bayramı’’ isimli şiiri verilebilir.

Dilinden düşmesin **Hakk**’a niyazım
 Nedendir çıkmıyor benim avazım
 Mustafa Cengiz’e bayram namazın
 Nasipse gelince Kurban Bayramı (AMC-45).

7.2.4. Gelenek, Adet, İnanışlar

7.2.4.1. Aşıklık Geleneği ve Aşıklar

7.2.4.1.1. Aşık/Ozan

Aşık Emin Can, aşıklığı şu şekilde tanımlamıştır: ‘‘Aşık kendi milletinin, milli şuur, örf, adet, gelenek ve göreneklerini bir sevgi yumağıyla nakış nakış işlemiyorsa, o gerçek bir aşık değildir’’ (Aslan, K.2011:46). Aşık Emin Can’ın şiirlerinde gelenekteki aşıklar ile ilgili 4 şiir ve ozanlarla ilgili 1 şiir yazmıştır. Âşık Mustafa Cengiz ise gelenekteki aşıklarla ilgili 3 şiir ve ozanlarla ilgili 2 şiir yazmıştır.

Aşık Mustafa Cengiz’in gelenek içindeki aşıklardan bahsedilen şiirlerine örnek olarak ‘‘Öte Yüz Destanı’’ isimli şiiri verilebilir.

Ceylanlıdır aşıkların yatağı
 Beyazıt Bostan’dır beyler otağı
 Amik desen sivrisinek batağı
 Bataklık kurumuş şimdi düz olmuş (AMC-41).

Aşık Mustafa Cengiz’in gelenek içindeki aşıklardan bahsedilen şiirlerine örnek olarak ‘‘Benim Doğduğum Ocaklı’’ isimli şiiri verilebilir.

Hatay vilayetim, Dört yolsa kazam,
 Bunların hepsini biliyor ozan,
 Kömeç, pancar pişen o kara kazan,
 İşte benim yaşadığım Ocaklı (AMC-9).

Aşık Emin Can'ın gelenek içindeki aşıklardan bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Dostuna Verdik" isimli şiiri verilebilir.

Düğün olur, bayram olur, gün olur

Sazın durur, sözün durur, tel durur.

Hangi aşık düzenine söz vurur.

Seni arz ettiğin dostuna verdik (AEC-43).

Aşık Emin Can'ın gelenek içindeki ozanlardan bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Dostuna verdik" isimli şiiri verilebilir.

Derler akmıyor, kuşlarda feryat.

Sen gibi **ozanda** gelir mi? Heyhat,

Sivralan köyünde son buldu hayat.

Seni arz ettiğin dostuna verdik (AEC-43).

7.2.4.1.2. Türkü

Aşık Emin Can'ın şiirlerinden dördü Ozan Civani ve Turgay Aşgın tarafından bestelenmiştir. Aşık Emin Can'ın şiirlerinde türkü kelimesi 11 şiirinde yer almaktadır. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde türkü kelimesi 3 şiirinde yer almaktadır.

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "türkü" kavramından bahseden şiirlerine örnek olarak "Söylensin Bugün" isimli şiiri verilebilir.

Bin boğa yücesi şahin yuvası

Sarız Pınarbaşı Avşar ovası

Mor belikli kızlar çeksın mayası

Türküsu dillerden düşmesin bugün (AMC-86).

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "türkü" kavramından bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Vefasız Kadın" isimli şiiri verilebilir.

Nice düğünler oldu, bayramlar geldi geçti,

Türküler, ağıtlarım, seni söyledi geçti,

Hiç nedamet duymadın mı? Yaşadığın müddetçe

Lanet olsun aşkına... seni kaygusuz kadın (AEC-336).

7.2.4.1.3. Ağıt

Aşık Mustafa Cengiz'in Muhsin Yazıcıoğlu'nu ölümüyle sonuçlanan kaza sonucu yazmış olduğu "Muhsin Yazıcıoğlu'na" isimli şiiri ağıt türüne örnek olarak verilmiştir.

Mart'ın yirmi beşi Karlı bir gününde
 Bırakıp da gittin bizi başkanım
 Maraş dağlarının Göksun yönünde
 Hakk'ın rahmetine Erdin başkanım (AMC-62/1).

Aşağıda Aşık Emin Can'ın Aşık Veysel'in ölümünden dolayı duyduğu üzüntüyü dile getirdiği "Dostuna Verdik" isimli şiiri ağıt türüne örnek olarak verilmiştir.

Aşıklar üstadı koca Veysel'im.
 Seni arz ettiğin dostuna verdik
 Sivralan köyü de mateme döndü
 Seni arz ettiğin dostuna verdik (AEC-43/1).

7.2.4.1.4. Pir Sultan

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "Pir Sultan" dan 1 şiirinde bahsetmektedir. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "Pir Sultan" işlenmemiştir.

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "Pir Sultan" dan bahsettiği şiirlerine örnek olarak "Gül At Sevdiğim" isimli şiiri verilebilir.

Vuslat, sılaymış vız gelir bana
 Acıymış, çileymiş az gelir bana
 Ölüm bir düğündür, haz verir bana
 Pir Sultanlar gibi taşa tuttular
 Ben gülü severim, gül at sevdiğim (AEC-230).

7.2.4.1.5. Köroğlu

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "Köroğlu" işlenmemiştir. Ancak Emin Can'ın şiirlerinden üçünde "Köroğlu" işlenmiştir.

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "Köroğlu" nun işlendiği şiirlere örnek olarak "Köy Güzeli" isimli şiiri örnek olarak verilebilir.

Dicle, Fırat desem... sahi murattan
 Köroğlu'nun asil ölmez dor'attan
 Tomarza'mı desem, ya Manavgat'tan
 Kız sen doğru söyle, Çay'dan mı geldin? (AEC-153)

7.2.4.1.6. Aşık Veysel

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "Aşık Veysel" işlenmemiştir. Ancak Emin Can'ın şiirlerinden birinde "Aşık Veysel" işlenmiştir.

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "Aşık Veysel" konusunu işlendiği şiirlere örnek olarak "Dostuna Verdik" isimli şiiri örnek olarak verilebilir.

Aşıklar üstadı koca Veysel'im.

Seni arz ettiğin dostuna verdik

Sivralan köyü de mateme döndü

Seni arz ettiğin dostuna verdik (AEC-43).

7.2.5. İnsani Değerler

7.2.5.1. Aşk

Aşık Emin Can'ın maddi aşk konusunu işlediği 261 şiiri, manevi aşk konulu 9 şiiri bulunmaktadır. Aşık Mustafa Cengiz'in ise maddi aşk konulu 9 şiiri varken manevi aşk konulu şiiri bulunmamaktadır.

Aşık Emin Can'ın maddi aşk konulu şiirlerine örnek olarak "Dikkat Eyle" isimli şiirini verebiliriz.

Hapabına usulca bas.

Gözün fincan, yüzün tas tas

Fazla etme bu kadar naz

Kız kaçarsın dikkat eyle (AEC-5).

Aşık Emin Can'ın manevi aşk konulu şiirlerine örnek olarak "Can Atar" isimli şiirini verebiliriz.

Kâinatı ne hoş yaratmış tanrım

Herkes sana varmak için can atar

Işıl ışıl ışıldayan böcekler

Vızıldarlar, varmak için can atar (AEC-109).

Aşık Mustafa Cengiz'in maddi aşk konulu şiirlerine örnek olarak "Dört Yol'um" isimli şiirini verebiliriz.

Belki çok kızgınken söylemiş sözü

Aşktan vurgun yemiş yanıyor özü

Anası halası vermemiş kızı

Senin suçun yoktur bunda Dört Yol'um (AMC-34)

7.2.5.2. Gurbet/Sıla

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in sıla konulu birer şiiri bulunmaktadır.

Aşık Emin Can'ın sıla konulu şiirine örnek olarak 'Ne Haber?' isimli şiiri verilebilir.

Köyde ölen var mı, hepsi sağlar mı?
Canım anam oğlum derde, ağlar mı?
Şo... görünen bizim karlı dağlar mı?
Eteğinde nergisleri soldu mu? (AEC-24).

Aşık Mustafa Cengiz'in sıla konusunu işlediği şiirine örnek olarak "Gurbetten Sılaya Mektuplar" isimli şiirini verebiliriz.

Ekin ekip çektiniz mi sapını
Böyük anam içiyor mu hapını
Yanim Bekir oynuyor mu topunu
Aldığım bot yırtıldı mı gör diyor (AMC-72).

7.2.5.3. Özlem

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde özlem konusunu birer şiirlerinde işlemişlerdir.

Aşık Emin Can'ın özlem konulu şiirlerine örnek olarak "Eskiden Dörtüyl" isimli şiirini verebiliriz.

Evvel teştler kurar, bulgur döğerdik,
Ne bulgurda lezzet ne teştler kaldı
Eskalarla ocakları üflerdik.
Ne tırık çalısı, ateşler kaldı (AEC-300).

Aşık Mustafa Cengiz'in özlem konulu şiirlerine örnek olarak "Eski Ocaklı" isimli şiirini verebiliriz.

Tuğla kiremit dökerdi
Tosun odunu çekerdi
Anam avarlık dikerdi
Nerde şimdi esg'Ocaklı (AMC-27).

7.3. Kültürü Gelecek Kuşaklara Aktarma ve Eğitim İşlevi

Aşıklar yaşadıkları toplumun kültür aktarımını sağlayan sözcülerdir. Bu aktarım, yaşadıkları topluma ait olan dil özelliklerine şiirlerinde yer vermeleri sayesinde deyimlerin, atasözlerinin, ikilemelerin ve yöresel ağız özelliklerinin aktarımı ile

gerçekleşir. Aşıkların sahip olduğu bir diğer güç ise sazları ve sözleri aracılığı ile kültürel değerleri, ahlaki değerleri ve milli değerleri genç kuşaklara öğretme ve bu değerlerin aktarımını sağlamalarıdır.

7.3.1. Atasözleri

7.3.1.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Atasözleri

- Her naramda, **tuza bassan yaramı** (AEC-212/8:2).
(Açık yara tuz basılmaz)
- **Akıl yaşta değil baş** makbuldür (AEC-235/4:2).
(Akıl yaşta değil baştır.)
- Viraneyim **gönül ferman dinelemez** (AEC-206/5:1).
- Sen istedin **son pişmanlık fayda etmez** (AEC-107/4:3).

7.3.1.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Atasözleri

- **Ağaç yaş iken eğilmezse**, (AMC-7/9:4).
(Ağaç yaşken eğilir.)
- **Oğul vermeyen arıdan**,
Akşamdan yatan karıdan,
Allah'ım koru bizleri (AMC-8/1:1,2,4).
(Ağustostan sonra ekilen darıdan, oğul vermeyen arıdan, sabah erkeğinden sonra kalkan karıdan hayır gelmez).
- Biz hem **etiz** hem **tırnağız** (AEC-25/3:1).
(Et tırnaktan ayrılmaz.)

7.3.2. Deyimler

7.3.2.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Deyimler

- **Git derdini makro paşaya anlat** (AEC-44/1:3)
- Şimdiden **yutmuştur** bilmiyor **hapı** (AEC-44/3:3)
- Kerem Aslı için **yandı kül oldu** (AEC-46/2:1)
- **Feleğin** elinden pek **sille yedim** (AEC-47/3:1)

7.3.2.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Deyimler

- Dolana dolana **canımdan bezdim** (AMC-37/8:2)
- Namussuza **göz açtırmaz** dağlarda (AMC-91/8:1)

- Aşktan **vurgun yemiş** yanıyor özü (AMC-34/2:2)
- **Buram buram** tarih **kokar** sayfanda (AMC-63/1:3)

7.3.3. İkilemeler

7.3.3.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde İkilemeler

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde yer alan ikilemeler alfabetik sıralamaya göre şu şekilde sıralanmıştır:

“Acı acı (AEC-206/1:3), alaz alaz (AEC-206/1:2), allı pullu (AEC-90/2:3), aman aman (AEC-19/3:3), ara sıra(AEC-183/2:2), ayrı ayrı (AEC-12/4:2), bak bak (AEC-57/1:4), benek benek (AEC-87/7:3), bile bile, (AEC-159/5:2) buram buram (AEC-82/1:3), boşu boşuna (AEC-32/4:1), cayır cayır (AEC-83/3:1), çeke çeke (AEC-199/4:1), çeşit çeşit (AEC-34/1:3), çizgi çizgi (AEC-189/2:3), çoluk çocuk (AEC-76/1:3), dal dal (AEC-277/2:2), dalga dalga (AEC-38/1:3), damla damla (AEC-22/1:4), diri diri (AEC-41/3:3), dertli dertli (AEC-48/3:3), diye diye (AEC-302/2:2), dur durak (AEC-241/3:4), dura dura (AEC-71/1:4), dost dost (AEC-90/1:1), doya doya (AEC-262/3:3), erim erim (AEC-23/4:4), garip garip (AEC-375/5:2), gel gel (AEC-88/1:4), ılık ılık (AEC-365/31), ılım ılım (AEC-270/3:3), ince ince (AEC-175/3:2), irenk irenk(AEC-323/4:2), inim inim (AEC-215/1:3), karış karış (AEC-102/4:1), kolay kolay (AEC-304/4:2), kıvrıla kıvrıla (AEC-367/6), parça parça (AEC-51/4:3), pul pul (AEC-141/1:1), satır satır (AEC-278/1:3), sıra sıra (AEC-334/4:4), şelek şelek (AEC-42/1:4), şırl şırl (AEC-82/4:4), uzun uzun (AEC-310/4:2), yavaş yavaş (AEC-343/3), yudum yudum (AEC-56/1:4), zerre zerre (AEC-137/4:1)”.

7.3.3.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde İkilemeler

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde yer alan ikilemeler alfabetik sıralamaya göre şu şekilde sıralanmıştır:

“Allı pullu (AMC-71/3:2), anam babam (AMC-73/3:1), ara sıra (AMC-43/1:3), azgın azgın (AMC-64/3:3), buram buram (AMC-40/4:4), çeşit çeşit (AMC-68/4:3), çiftler çiftler (AMC-77/2:2), çoluk çocuk (AMC-51/1:3), diye diye (AMC-22/11:3), doğu batı (AMC-10/19:3), doya doya (AMC-22/5:3), gide gide (AMC-10/4:2), gider gelir (AMC-77/7:1), göre göre (AMC-55/4:2), gündüz gece (AMC-63/6:2), güzel güzel (AMC-87/2:2), kıvrım kıvrım (AMC-64/3:2), kucak kucak (AMC-1/2:2), ocak ocak

(AMC-1/2:1), oluk oluk (AMC-84/5:3), ölüsü dirisi (AMC-3/2:2), önüm arkam (AMC-5/2:2), peşin peşin (AMC-87/9:2), pırlı pırlı (AMC-15/7:3), sağ salim (AMC-30/1:4), sağım solum (AMC-5/2:2), sıra sıra (AMC-10/9:2), sora sora (AMC-76/5:4), yavaş yavaş (AMC-90/2:3)''.

7.3.4. Dualar

7.3.4.1. Aşık Emin Can'ın şiirlerinde dualar

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde dualar şu şekilde gösterilebilir.

- Yüreğin hafiflesin, acı çekmesin diye (AEC-324/32).
- Yükle tüm başıma, şeğin gelsin (AEC-219/2:1).
- Bu can sana kurban olsun vermeye (AEC-41/4:2).
- Güneş vurup; sakın rengin solmasın

Korkarım ki sana nazar olmasın

Şu garip gönlümün ahı kalmasın

Sana kurban olur, köle olurum ha... (AEC-39/3:1,2,3,4).

7.3.4.2. Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde dualar

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde dualar şu şekilde gösterebiliriz:

- Hiç eksik olmasın yüzünün nuru (AMC-59/7:2).
- Hanenize nazar bile değmesin

Kapınıza bora tipi yağmasın

Allah afetlerden korusun hocam (AMC-59/2:2,3,4).

- Dilerim Allah'tan gidesin hoş

Cennette makamın bulasın hocam (AMC-85/5:3,4).

- Allah ömür versin namus-arlıya (AMC-49/3:2).

7.3.5. Beddualar

7.3.5.1. Aşık Emin Can'ın şiirlerinde beddualar

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde yer alan beddualara şu şekilde örnek verebiliriz:

- Cehennemde yanacaksın...

Beni yaktığın kadar... (AEC-376/21,22)

- Bülbüller ötmesin, gülün kurusun

Lâl oldu dillerim, dilin kurusun (AEC-327/1:4,5).

- Bırak harap olsun aşka kör bakan (AEC-220/2:1).

- Sen de be-nim gi-bi/ yan ç1-ra, ç1-ra (AEC-71/1:2).
Beni diri diri gömüp; öldürdün
Ölmeysin sen de gez kapı kapı (AEC-41/3:3).
- Gülmeyi unuttum ağlamak ile
Sürüm sürüm, sürün, gez kapı kapı (AEC-41/1:3,4).

7.3.5.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde beddualar

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde beddualara şu şekilde örnek verebiliriz:

- Alırım hakkımı mahşerde bile (AMC-55/4:3).
- Felek sana ben ediyom kahırını (AMC-44/8:2).

7.3.6. Yöresel Kelimeler

7.3.6.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Yöresel Kelimeler

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde yer alan yöresel kelimeler şu şekilde gösterilebilir:

Ne hallere düştüm. Gör, bir **bak hele** (AEC-53/4:3).

Kötü kader bana bir gün **gülme mi?** (AEC-71/1:3).

Ömür törpüsünde zaman kayboldu (AEC-25/4:1).

Zaman bizi oyum oyum oynattı

Evlek evlek dikeyimde gör hele (AEC-29/1:1,2).

Gâvur dağı kahramanlar alayı (AEC-34/2:1).

7.3.6.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Yöresel Kelimeler

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde yer alan yöresel kelimeler şu şekilde gösterilebilir:

Bu **güneçe** gelmiş geçmiş miladın (AMC-87).

Beş davulla **halebeyi** çökerek (AMC-88).

Çatal yapıp **lastiğinen** bağlardık (AMC-88).

Kardaş bacı bir arada (AMC-88).

Elma armutların **toplantı** **irisin**

Ala **garga** yiyor köyün **darısın** (AMC-80/6:1).

Doğurdu mu **dezzemgilin** ineği

Portakalda tavukların **düneği** (AMC-72/9:3,4).

Bekliyorum **akşamaca** haberin (AMC-46/1:3).

7.3.7. Dini Değerler

7.3.7.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Dini Değerler

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde tespit edilen dini değerlere şu şekilde örnek verebiliriz:

7.3.7.1.1. Allah Sevgisi

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "Allah sevgisini" bir değer olarak "Sıla" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

Sevginin köküdür... Allah kelimı,
Yeter CAN sağolsun, depme sılamı,
N'olur bu garibe kesme selamı,
Yar... Besmele gibi sözün üstüne (AEC-162).

7.3.7.1.2. Namaz kılmak

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "namaz kılmak" bir değer olarak "Devri Alem" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

İnsan bu yaşar da Devri Alemde
Akıl yaşta değil baş makbuldür.
Musallada iken **kılınsa namaz**
Kabir hesabında n'aşı makbuldür (AEC-235).

7.3.7.1.3. Merhamet

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "merhamet" bir değer olarak "Son Arzum" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

N'olur gelmiyorsan bir selam söyle
Gönül bağım viran perişan öyle
Bari bundan sonra **merhamet** eyle
Mezarıma bir Fatiha ver de git (AEC-320).

7.3.7.1.4. Dürüstlük

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "dürüstlük" bir değer olarak "Her Şeyimsin Türkiye'm" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

Haşa ... desem ki seni melekler kıskanır gökte

Mazini sığdıramam bin asırlık vakte
 Yiğitlik, **dürüstlük** Türk oğlu Türk'te
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem...
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem... (AEC-122)

7.3.7.1.5. İnanç

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "inanç" bir değer olarak "Bu Gemi" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

Hayat denizine yelkeni açtım
 Sayende çamura battı bu gemi,
 Sıratı geçeriz **inançla** amma,
 Sayende çamura battı bu gemi... (AEC-210)

7.3.7.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dini Değerler

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde tespit edilen dini değerlere şu şekilde örnek verebiliriz:

7.3.7.2.1. Allah Sevgisi

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "Allah sevgisini" bir değer olarak "Sevmem Yaramaz Adamı" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

Severim Allah adını,
 Çekme dünyanın yadını,
 Veli nimetin tadını,
 Tatmam yaramaz adamın (AMC-11).

7.3.7.2.2. Namaz kılmak

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "namaz kılmayı" dini bir değer olarak "Fukaranın Kurban Bayramı" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

Dilinden düşmesin Hakk'a niyazım
 Nedendir çıkmıyor benim avazım
 Mustafa Cengiz'e bayram **namazın**
 Nasipse gelince Kurban Bayramı (AMC-45).

7.3.7.2.3. Oruç tutmak

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "oruç tutmayı" dini bir değer olarak "Dört Yol Sevdamız" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

Oruç tutulurdu ekin biçerek
Gastalın suyundan yatıp içerek
Yanık değirmenden beri geçerek
Bir başkadır bizim Dört Yol sevdamız (AMC-92).

7.3.7.2.4. Yardımlaşma/ Sadaka Verme

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "sadaka vermeyi" dini bir değer olarak "Olmaz" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

Bahar olmazsa çayır,
Sadaka vermezsen hayır,
Gelinin olmazsa dünür,
Odunu yakmazsan kömür olmaz (AMC-17).

7.3.7.2.5. Dürüstlük

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "dürüstlük" dini bir değer olarak "Ömer Sayıl'a Cevaben" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

Mustafa Cengiz'in özü
Daim söyler **doğru sözü**
Eğer üzdü isem sizi
Kusura bakma halaoğlu (AMC-25).

7.3.7.2.6. İnanç

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "inanç" dini bir değer olarak "Kadir Mevla'm" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

Kadir Mevla'm darda koyma kulunu
Eğri ise göster doğru yolunu
Ara sıra garibanın halını
Rast getir işini güldür yüzünü (AMC-43).

7.3.7.2.7. Merhamet

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "merhamet" dini bir değer olarak "Üç Deli" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

“Senin için” kitap yazmış aşkına
 Merhamet ediyor bütün düşküne
 Vatan sevgisini gönül köşküne
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli (AMC-52).

7.3.8. Milli Değerler

7.3.8.1. Aşık Emin Can’ın Şiirlerinde Milli Değerler

7.3.8.1.1. Vatan Sevgisi

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde “Vatan Sevgisi” milli bir değer olarak “Şehidim” isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Vatan sevgisi ne aşkta vardır ne de sevdada,
 Vatan sevgisi, aştan da yücedir dünyada.
 Ben anamın ak sütüyle beslendim
 Cennet bağı, cennet diye yaslandım.
 Sarılmaz inançla böyle seslendim (AEC-187).

7.3.8.1.2. Bayrak Sevgisi

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde “Bayrak Sevgisi” milli bir değer olarak “Bayrak Benim Yârımdır” isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Anan gelin giderken davullu zurna ile
 Bayrak senin yârindir ay yıldıza iyi bak...
 En önde salınırdı giderken nazlı, nazlı
 Bayrak benim yârımdır, yakılsın kınam
 Uğruna baş koydum kurbanım kurban (AEC-339).

7.3.8.1.3. Benlik

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde “Benlik” milli bir değer olarak “Bizde Var” isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Tarihi açayım her sayfa sayfa
 Bizde gürül gürül Türklük kanı var
 Altaylardan, Sakarya’dan, Tuna’dan
 Dünyayı titreten Türklük sanı var... (AEC-128).

7.3.8.1.4. Tarih

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "Tarih" milli bir değer olarak "Vatanım" isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Tarihe sığmazsa Türk'ün destanı
Kükürse Sakarya, Maraş Arslanı,
Kefense bacımın güllü fistanı
Bu yurt, bu toprağa canım helaldir (AEC-129).

7.3.8.1.5. Ülke

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "Ülke" milli bir değer olarak "Adı Güzel Şanı Güzel Türkiye'm" isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Sakarya'da selvi olsam kıyana
Güzeline destan olsam huyuna,
Yaprak olsam tarihine, ayına
Adı güzel, şanı güzel Türkiyem (AEC-97).

7.3.8.1.6. Toprak

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde "Toprak" milli bir değer olarak "Hilal İçin" isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Hayranım hep Yaradana
Toprağına, Vatanına
Hilal için, Bayrak için
Kurbanım ben ölçüsüne (AEC-8).

7.3.8.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Milli Değerler

7.3.8.2.1. Vatan Sevgisi

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "Vatan Sevgisi" milli bir değer olarak "Üç Deli" isimli şiirde şu şekilde gösterebiliriz:

"SENİN İÇİN" kitap yazmış aşkına
Merhamet ediyor bütün düşküne
Vatan sevgisini gönül köşküne
Bir serseri, bir akılsız, bir deli (AMC-52).

7.3.8.2.2. Bayrak Sevgisi

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "Bayrak Sevgisi" milli bir değer olarak "Tokat'taki Şehitlere" isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Bayraktır bizim sevdamız,
Vatan içindir kavgamız,
Rahmet eylesin mevlamız,
Tokat'taki şehitlere (AMC-14).

7.3.8.2.3. Benlik

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "Benlik" milli bir değer olarak "Bizim Dört Yol'un Gülleri" isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Mustafa Cengiz'in soyu,
Oğuz Türklerinden çıkacak boyu,
Ocaklıdır onun köyü,
Bizim Dört Yol'un huyları (AMC-16).

7.3.8.2.4. Tarih

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "Tarih" milli bir değer olarak "Kadir Arslan'a Hitap" isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Yazıyorken mesken ettin masayı
Dertlenip eline alma asayı
Kurtuluş Harbinde Hasan Paşa'yı
Bir bir yazıp bize öğrettin hocam (AMC-53).

7.3.8.2.5. Ülke

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde "ülke" milli bir değer olarak "Dört Yol Çeteleri" isimli şiiri örnek olarak verebiliriz:

Karakise altı Özerli üstü
Kara Mehmet çekti düşmana resti
Yatak yok yorgan yok bir koyun postu
Ünü Türkiye'yi sardı Dört Yol'un (AMC-39).

7.3.9. Öğüt Verici ve Eğitici Şiirler

7.3.9.1. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Öğüt Verici ve Eğitici Şiirler

Aşık Emin Can'ın öğütleme türündeki şiirlerine örnek olarak ‘‘Çatal Çatal’’ isimli şiiri verilmiştir.

Bir yiğide kılıç işlemez hörften
Yürek çatal çatal, öz çatal çatal.
Yiğit olan kişi ardan kaçınır,
İnletir dağları, söz çatal çatal.

Aşık usandırır yârin nazlısı
Yavan tatsız gelir, sözün tuzlusı.
Yaman olur aşk selinin hızlısı
Keman kaş altında göz çatal çatal (AEC-40/1,2).

7.3.9.2. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Öğüt Verici ve Eğitici Şiirler

Aşık Mustafa Cengiz'in ‘‘Olmaz’’ isimli şiiri öğütleme türündeki şiirine örnektir.

Döğmeyi kaynatmazsan lepe,
Otunu kazmazsan çapa,
Kulağı takmazsan küpe,
Eline almazsan sopa olmaz.
Şişeye takmazsan tapa,
Saçına takmazsan toka,
Karşılıklı olmazsa şaka,
Takımlar anlaşmazsa şike olmaz (AMC-17/1,2).

7.4. Toplumsal ve Kişisel Baskılardan Kurtulma İşlevi

7.4.1. Sosyal ve Ekonomik Konularda Eleştiri

7.4.1.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Hak

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde haksız kazancı ‘‘Şikayet Edeyim Sana Yaradan’’ isimli şiiriyle eleştirmiştir.

Şimdi göndereyim dostu selamı
Ağzından hiç çıkmaz Allah kelamı
Çok görme ya Rabbi bana sevdanı
Hak yolunu şimdi haksızlar almış (AMC-48).

Aşık Emin Can vatan işgali sırasında yapılan haksızlığa ‘‘Dar Gelecek’’ isimli şiiriyle karşı çıkmıştır.

Hain hain bakma gonca gülüme
 Son vermişiz haksızlığa, zulme
 Bir daha düşersen vatan gölüne
 Zor gelecek zor gelecek gardaşım (AEC-99).

7.4.1.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Adalet

Aşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde adaletsizliğe olan eleştirisini ‘‘Allah’ın Sopası’’ isimli şiirinde dile getirmiştir.

Helali haramı bilmezsin niye
 Allah’ın sopası yok mudur gardaş
 Yalancı şahitle iki mahkeme
 Allah’ın sopası yok mudur gardaş (AMC-90).

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde adaletsizliğe eleştirisini ‘‘Ne Bilir’’ isimli şiirinde dile getirmiştir.

Obur olmuş terazinin kefesi
 Helalden, haramdan tartar ne bilir
 Arsız arsız güler, kokar nefesi
 İnsaftan, vicdandan, suçtan ne bilir (AEC-72).

7.4.1.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Ekonomik Eşitsizlik

Aşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde ekonomik eşitsizliğe olan eleştirisini ‘‘Fukaranın Kurban Bayramı’’ isimli şiirinde dile getirmiştir.

Zengin yata biner fakirse ata
 Fakir barakaya zenginse kata
 Yanına yaklaşısan, derler ‘‘git öte!’’
 Gelince mübarek Kurban Bayramı (AMC-45).

Aşık Emin Can’ın ekonomik eşitsizliğe eleştirisini ‘‘Ağlayacağım’’ isimli şiirinde dile getirmiştir.

Bir çocuk çılgılığı, bir dilenen el
 Dokunmayın bana ağlayacağım
 Bir şımarık gülüş, bir yas yavan dil.
 Dokunmayın bana ağlayacağım (AEC-132).

7.4.1.4. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Fakirlik

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde fakirliği "Fukaranın Kurban Bayramı" isimli şiirinde dile getirmiştir.

Ana fistan ister, çocuksa gömlek
 Babanın gücü yok bir şeyler almak
 Bütün kabahati bes fakir olmak
 Gelince mübarek Kurban Bayramı (AMC-45).

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde fakirliği "Ağlayacağım" isimli şiirinde dile getirmiştir.

Bir sevgi seline isyan eden kul
 Bir yoksul, bir öksüz, yapayalnız kul
 Bir beride neş'e bir ötede zul.
 Dokunmayın bana ağlayacağım (AEC-132).

7.4.1.5. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Zam

Aşık Mustafa Cengiz'in şiirlerinde zam eleştirisi "Olmadı" isimli şiirinde dile getirmiştir.

Aldım yüz seksene, satayım yüze
 Zahmeri çok çetin, çıkamam yaza
 Gene çok zam geldi oduna, gaza
 Üşüyon mu diye soran olmadı (AMC-44).

Aşık Emin Can'ın şiirlerinde zam eleştirisi "Borç Kaldı" isimli şiirinde dile getirmiştir.

Bıldır artmış idi evin kirası
 Gene arttır dedi, elin teresi
 On beş günü yedik, kaldı yarısı
 Onu arttı üç yüz yama borç kaldı (AEC-112).

7.4.1.6. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Zulüm

Aşık Emin Can şiirlerinde mazluma yapılan zulme "Alma Mazlumun Ahını" isimli şiiri ile karşı çıkmıştır.

Hani kasılırdın benim, ben derdin
 Derman bulamadın çoğaldı derdin
 Yaptığın zulümün hesabını verdin
 Allah'ı var demedim mi ben sana (AEC-113).

Aşık Mustafa Cengiz şiirlerinde mazluma yapılan zulme ‘‘Şikayet Edeyim Sana Yardan’’ isimli şiiri ile karşı çıkmıştır.

Çöllere düşüp de aklın yitiren
 Düz ovaya beylik kurup oturan
 Fakir fukaranın işin bitiren
 Beylerin yurdunu baykuşlar almış (AMC-48).

7.4.1.7. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Bozulan Toplum Düzeni

Aşık Mustafa Cengiz şiirlerinde bozulan toplum düzenine eleştirisini ‘‘Şikayet Edeyim Sana Yaradan’’ isimli şiiri ile yapmıştır.

İyinin gittiği yerler kalmamış
 Dosta selam saldım, yerin bulmamış
 Yedirip içirdim, eylik bilmemiş
 Yerini çok kötü yarenler almış (AMC-48).

Aşık Emin Can şiirlerinde bozulan toplum düzenine eleştirisini ‘‘Musallaya Layık Değilim’’ isimli şiiri ile yapmıştır.

Bu ne riya, bu ne biçim davranış,
 Tövbekâr mı oldun, hani yalvarış
 Kefen fazla, kabrim olsun bir karış
 Koymayın musallaya layık değilim (AEC-118).

7.4.1.8. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in Şiirlerinde Aydınlar

Aşık Mustafa Cengiz’in aydın insanlarla halk arasındaki kopukluğu eleştirdiği şiiri ‘‘Köyümün Aydını’’ isimli şiiridir.

Geçilmiyor koskasından
 Anlamazsın lehçesinden
 Karpuz çaldı bahçesinden
 Sözde köyümün aydını (AMC-18).

Aşık Mustafa Cengiz'in aydınların geldiği noktayı eleştirdiği şiiri "Hemşerim" isimli şiiridir.

Nedir bu çalgılar, nedir bunca saz
Nedir bu gürültü nedir bu avaz
Al yeşil giyinmiş olmuşsun bir kaz
Sen ilmimi böyle m'okudun hemşerim (AEC-340).

7.4.1.9. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Dini Konular

Aşık Emin Can'ın dini konularda eleştirisini "Ham Sofu" isimli şiiri ile yapmıştır. Aşık Mustafa Cengiz'e ait dini konularda eleştiri yapılan şiir tespit edilememiştir.

Bakıyorum tıklım tıklım camiler
Kul hakkı yeniyor, küfür bitmiyor.
Hani secdedeydin bir saat önce
Hakkı kandıraman. Kandın gardaşım (AEC-77).

7.5. Protesto İşlevi

7.5.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinde Protesto İşlevi

7.5.1.1. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Toplumsal Düzeni Protesto

Aşık Mustafa Cengiz toplumda olumsuz yönde meydana gelen değişimleri "Şikâyet Edeyim Sana Yaradan" isimli şiiriyle protesto etmiştir.

Şikâyet edeyim sana Yaradan
Aslanın yurdunu çakallar almış
Sırma sırma işlediğim libaslar
Yerini ketenler, şileler almış.

Kır atımın eğerini nalını
Dor'atımın tırısını yelini
Koç yiğidin, bahadırın yerini
At kuyruk belikli oğlanlar almış (AMC-48).

Aşık Mustafa Cengiz'in değişen toplumun olumsuz yönlerini protesto ettiği bir diğer şiiri "Allah'ım Korum Bizleri" isimli şiiridir.

Oğul vermeyen arıdan,
Akşamdan yatan karıdan,
Geceleri cinden, periden,
Allah'ım koru bizleri.

Atın arka çiftesinden,
Dinsiz yazar güftesinden,
Cimrilerin sofrasından,
Allah'ım koru bizleri (AMC-8).

Aşık Emin Can'ın toplumun olumsuz yönde değişimini protesto ettiği şiiri
‘‘Kendine Gel’’ isimli şiiridir.

Avaz avaz bağırmakta yetmiyor
Tüfek, barut icat olduktan sonra,
Yiğitlik deyimi kayboldu gitti
Avratlar erkeklik yaptıktan sonra.

Şor ederler kahramanı korkağa
Bulaştırmaz erkekliği erkeğe
İyilik satılır üç beş çeyreğe
Kötüler arkadan kaptıktan sonra (AEC-107).

Aşık Emin Can'ın olumsuz yönde değişen toplum düzenini protesto ettiği bir diğer
şiiri ise ‘‘Şaştım’’ isimli şiiridir.

Şaştım şu dünyanın garip haline
Battıkça batıyor, millededi gitti
Kendini bilmeyen aciz varlıklar
Şu güzel havayı kirledi gitti.

Havva'dan gelmişiz anamız diye
Adem'den gelmişiz babamız diye
Sevelim herkesi kardeşiz diye
Şu güzel dünyayı kirledi gitti (AEC-110).

7.5.1.2. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Ekonomik Zorlukları Protesto

Aşık Mustafa Cengiz dönemin hükümetinin yaptığı zam politikası nedeniyle yaşadığı zorlukları "Olmadı" isimli şiiri ile protesto etmektedir.

Aldım yüz seksene, satayım yüze
Zahmeri çok çetin, çıkamam yaza
Gene çok zam geldi oduna, gaza
Üşüyon mu diye soran olmadı (AMC-44).

Aşık Emin Can elindeki maaşın çarşıya pazara yetmemesinden şikayet etmektedir.
Teker teker topladığım otuz gün,
Seni nereye verem, yine borç kaldı.
Bu ay gene çekti otuz iki gün
İki arttı, altı yama borç kaldı.

Evde hesap ettim yüzüm yılıştı,
Çarşıya vardım ki; işler karıştı.
Düşün düşün çözemedim ne işti
Üç arttı yedi yama borç kaldı (AEC-112).

7.5.1.3. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Savaş ve Terörü Protesto

Aşık Mustafa Cengiz terör olayları nedeniyle yaylalara çıkılamamasını "Sıla Mektubu" isimli şiiriyle protesto etmektedir.

Yenergin dondurması bitti mi?
Terör bitip yaylasına gitti mi?
Pekmezci'de keklik turaç öttü mü?
Avcılarda vuruyor mu sor diyor (AMC-69).

Aşık Mustafa Cengiz, Rusya'nın Çeçenistan ve Kafkas devletlerine uyguladığı baskı politikalarını ve yaptığı savaşları "Demeye Geldim" ve "Adadım Gardaş" isimli şiirleri ile protesto etmektedir.

Mezalime boyun eğmez bir Çeçen
Allah Allah deyip bayrağı açan
Bu gece boyunca emeği geçen
Beylere teşekkür etmeye geldim (AMC-49).

Eninde sonunda koç kurban olur
 Kafkas Devletleri böyle mi kalır
 Eski kurtlar bir gün hayfını alır
 Bu canı vatana adadığım gardaş (AMC-84).

Aşık Emin Can'ın savaş ve terörü protesto eden şiiri tespit edilememiştir.

7.5.1.4. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Muhsin Yazıcıoğlu Kazası

Aşık Mustafa Cengiz 25 Mart 2009 yılında meydana gelen Muhsin Yazıcıoğlu kazası ile ilgili yazmış olduğu " Muhsin Yazıcıoğlu'na" isimli ağıt türündeki şiirinde kazada ihmali olanları protesto etmiştir.

Sevdi Sivas seni eyledi vekil
 Yakışmadı sana ölüm bu şekil
 Türklük dünyasında eşsiz müvekkil
 Sevginle gösterdin Muhsin başkanım.

Ekranı seyrettim yaktın içimi
 Sensiz yaptık göremedin seçimi
 İhmali olanlar çeksın suçunu
 Rahmet diliyorum Muhsin başkanım (AMC-62).

SONUÇ

Hatay coğrafi konumu, su kaynaklarına yakınlığı, verimli toprakları ve Baharat Yolu üzerinde olması gibi nedenlerle stratejik öneme sahiptir ve birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bölgede hüküm sürmüş medeniyetler arasında Yamhad Krallığı, Babil Krallığı, Asurlular, Part Krallığı, Makedon Krallığı, Roma İmparatorluğu, İslam Hakimiyeti, Bizans Devleti, Büyük Selçuklu Devleti, Memlük Devleti ve Osmanlı İmparatorluğu gösterilebilir. Bölgede hüküm süren her medeniyet kendi sosyo-kültürel yapısını da bölgeye taşır, bu da Antakya'da birçok dinin ve dilin görülmesine neden olmuştur. Bu dinler arasında Paganizm, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam dini sayılabilir. Bu nedenlerledir ki bölgede hala çok dinlilik ve çok dillilik hüküm sürmektedir.

Aşıklık geleneği, Orta Asya Türklerinin kam, şaman, baksı isimleriyle bilinen ve kopuz eşliğinde sözlü kültür ürünlerini icra eden kişilerden ozanlara ve daha sonra da aşıklara evrilmiştir. Aşıklar, geçmişten günümüze toplumun acılarını, sevinçlerini, dertlerini ve kederlerini dile getiren toplumun sesi olmuşlardır. Hatay aşıklık geleneği içerisinde geleneğin yaşatılmasında rol oynayan belirli ilçeler vardır. Bu ilçeler Kırıkhan, Yayladağı, Reyhanlı, Dört Yol, Belen, İskenderun ve Ceylanlı Köyü'dür. Hatay'da yaşadığı bilinen otuz yedi aşık bulunmaktadır. Gelenek içinde aşıkların büyük kısmı kalem şairidir ve saz çalma, muamma çözme ve atışma gibi gelenekler sınırlı sayıda aşıkta rastlanmaktadır. Dört Yol aşıklık geleneği Hatay yöresi aşıkları ile benzer özellikler taşımaktadır. Dört Yol yöresinde bilinen on iki aşık bulunmaktadır. Dört Yolcu aşıklar mahlas olarak ön ad ve soyadlarını kullanmaktadır.

Dört Yolcu aşıkların çoğu Ocaklı mahallesinde bulunmaktadır. Dört Yol'un tanınmış usta aşıklarından Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz Dört Yol'un Ocaklı köyünde dünyaya gelmiştir ve her iki aşıkta Dört Yol'da yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde mahlas olarak ön ad ve soyadlarını kullanmışlardır. Aşık Emin Can'ın 378 şiiri, Mustafa Cengiz'in ise 94 şiiri derlenmiştir. Âşık Emin Can'ın tespit edilen 378 şiirinden; 5 şiiri 14'lü, 314 şiiri 11'li, 20 şiiri 8'li ve 1 şiiri 7'li hece ölçüsüyle, 38 şiiri ise serbest nazımla yazılmıştır. Aşık Mustafa Cengiz'in ise 94 şiirinden; 65 şiiri 11'li, 25 şiiri 8'li ve 3 şiiri 7'li hece ölçüsüyle, 1 şiiri ise serbest nazımla yazılmıştır. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde daha çok 11'li hece ölçüsünü kullanmışlardır.

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde en fazla yarım kafiye kullanmışlardır. Aşık Emin Can şiirlerinde 204 yarım kafiye, 162 tam kafiye, 117 zengin kafiye, 97 tunc kafiye ve 3 cinaslı kafiye kullanmıştır. Aşık Mustafa Cengiz ise şiirlerinde 65 yarım

kafiye, 40 tam kafiye, 52 zengin kafiye ve 22 tunç kafiye kullanmıştır. Aşık Mustafa Cengiz’de cinaslı kafiyeye rastlanmamıştır.

Aşık Emin Can’ın ve Mustafa Cengiz’in şiirlerinde kullandığı nazım biçimleri koşma, semai, destan ve türküdür. Aşık Emin Can’ın şiirlerinde tespit edilen nazım türleri ağıt, güzelleme, koçaklama, varsağı, öğütme ve nefestir. Aşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde görülen nazım türleri ise ağıt, güzelleme, koçaklama, taşlama ve öğütmedir. Aşık Mustafa Cengiz’in şiirlerinde varsağı ve nefes örneklerine rastlanmamıştır.

Aşık Emin Can şiirlerinde en çok aşk konusunu işlemiştir. Aşık Mustafa Cengiz ise şiirlerinde en çok belde ve yurt konusunu işlemiştir.

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in şiirleri sade ve anlaşılabilir bir dille yazılmışlardır. Her iki aşığında şiirlerinde yerel ağız özellikleri tespit edilmiştir. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde yöresel kelimeleri, atasözlerini, deyimleri ve mecazları sık sık kullanarak, yöre insanının ilgisini çekmeyi başarmışlardır.

Aşık Emin Can’ın şiirlerinde kullandığı edebi sanatlar teşbih, tezat, telmih, tekrar, tenasüp, teşhis, istiare, kinaye, istifham, mübalağa, nida, tariz, ıstikak, leff-ü neşr ve mecaz-ı mürseldir. Aşık Emin Can’ın şiirlerinde Mustafa Cengiz’in şiirlerinde kullandığı edebi sanatlardan farklı olarak hüsn-i talil, tecahül-i arif ve tevriye sanatlarına örnek olabilecek edebi sanatlar da bulunmaktadır.

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in şiirlerinde sevgiliye ait güzellik motiflerine, renk motiflerine, doğa motiflerine ve dini motiflere örnek olacak şiirler tespit edilmiştir.

Yaşadığımız coğrafya ortak dil, kültür, tarihi, siyasi ve ekonomik unsurlar içerir. Bu nedendir ki ortak değerlerimiz edebi eserlerimize de yansır. Toplumun sözcüsü olan aşıklarımız yaşadıkları dönemin tarihi, sosyal ve kültürel olaylarının da ayna tutmaktadır. Halk biliminde bağlam sosyal çevreyi temsil etmektedir. Bağlam merkezli edebi kuramlar yaratılan ürünün nasıl ve neden yaratıldığı ile ilgilenir.

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz Hatay’ın Dört Yol ilçesinin Ocaklı köyünde doğmuşlardır. Ortak sosyal çevreden gelen aşıklarımız kültür açısından da benzerlik göstermektedir. Aşıklar ortak yöresel ağız özelliklerine, ahlaki değerlere, gelenek ve göreneklere sahiptirler. Yaşadıkları dönemlerde tanıklık ettikleri tarihi ve siyasi olaylar aynıdır. Aynı sosyal çevreden gelen aşıklar eğitim seviyesi açısından benzerlik göstermemektedir.

Aşık Emin Can’ın şiir yazmaya başlama nedeni olarak, ortaokul çağlarında aşık olup kavuşamadığı komşu kızıdır. Aşık Mustafa Cengiz’in ise şiir yazmaya başlama sebebi Hatay’da bulunan aydınların, aşığı şiir yazmaya teşvik etmeleri olarak bilinmektedir.

Aşık Emin Can 1942 yılında, Âşık Mustafa Cengiz ise 1949 yılında dünyaya gelmiştir. Âşıkların yaşadığı dönem içinde gerçekleşen siyasi olaylar 1960 yılında gerçekleşen ilk askeri darbe, 1971 yılında verilen askeri muhtıra, 1980 yılında gerçekleşen askeri darbe ve 1997 yılında verilen askeri muhtıradır. Âşıkların gençlik ve yetişkinlik yılları çok partili yönetim sisteminin kesintiye uğradığı, sivil toplum örgütlerinin kapatıldığı, sokağa çıkma yasağı ve idam kararlarının gerçekleştirildiği, korku ve gerginliğin yüksek olduğu zamanlarda geçmiştir. Âşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in bu dönemlere ilişkin gözlem ve bilgilerini aktardığı herhangi bir şiir tespit edilmemiştir. Bu baskı ortamından gelen aşıkların şiirlerinde İşlevsel Halk Bilimi kuramının Protesto işlevine örnek teşkil edebilecek birkaç şiir dışında şiir tespit edilememiştir. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz Kurtuluş Savaşı döneminde İlk Kurşun'u atan Dört Yol çetelerinin yaşadığı bölgede yaşamışlardır ve her iki aşıkta şiirlerine bu tarihi olayı yansıtmışlardır. Vatan, millet, bayrak ve belde sevgileriyle ön plana çıkan iki aşık, milliyetçi duygularına şiirlerinde yer vermişlerdir. Bölgenin tarihini, kültürünü ve doğal güzelliklerini de şiirlerinde sık sık görmekteyiz. Aşık Emin Can'ın kavuşamadığı aşkı ile başlayan güzel olana ilgisi bitmemiştir ve maddi aşk üzerine oldukça yoğun duygularla şiirler yazmıştır. Her iki aşığımızda toplumda olumsuz yönde değişen gelenek, görenek ve adetlere kayıtsız kalmamış, geçmişe özlem içeren şiirleriyle bu değişimleri eleştirmişlerdir. Âşık Mustafa Cengiz 25 Mart 2009 yılında gerçekleşen Muhsin Yazıcıoğlu'nun helikopter kazasına, Kafkas ve Çeçenlere uygulanan baskı ve zulümlere kayıtsız kalmamış ve protesto etmiştir.

Yaşadığımız coğrafyanın kültürümüzü, hayata bakış açımızı ve olaylara verdiğimiz tepkileri etkilediği kaçınılmaz bir gerçektir. Bu bakış açısıyla her iki aşığımızda gelmiş olduğu baskı ortamı şiirlerinde yeterli sayıda eleştiri içeren şiirler yazmalarını engellemiştir.

İşlevsel Halkbilimi kuramı bağlam merkezli kuramlardan biri olarak sözlü ve yazılı kültür ürünlerinin ortaya çıktığı bağlamı, yaratıma sebep olan ortamı, işlevlerini ve metni temel almaktadır. Malinowski'nin temellerini attığı kuramın, kuramsal çerçevesini birbirinden habersiz olarak çalışmalarını yürüten William R. Bascom ve A. Reginald Radcliffe-Brown oluşturmuşlardır. Bascom kültür ve folklor ilişkisi içerisinde folklorun dört temel işlevini belirlemiştir. Bu işlevler, "Hoşça Vakit Geçirme ve Eğlenme İşlevi", "İnançlara, Değerlere ve Törelere Destek Verme İşlevi", "Kültürü Gelecek Kuşaklara Aktarma ve Eğitim İşlevi" ve "Toplumsal ve Kişisel Baskılardan Kurtulma İşlevi" dir. İlhan Başgöz ise bu işlevlere ek olarak folklorun beşinci işlevi olarak "Protesto İşlevi"

ni önermiştir. Âşık şiirleri işlevleri açısından son yıllarda araştırmacılar tarafından incelenmeye başlanmıştır.

Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinin folklorun beş işlevine uygunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Bu işlevler aşıkların şiirlerinden örnekler alınarak incelenmiş ve ortaya konulmuştur.

Folklorun birinci işlevi olan "Hoşça Vakit Geçirme ve Eğlenme İşlevi" bakımından Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinin bu işleve uygunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerini aşık şölenlerinde, dost meclislerinde, dernek törenlerinde, internet ortamında, kitaplarında ve dergilerde icra ederek toplum bireylerinin hoşça vakit geçirmelerini ve eğlenmesini sağlamışlardır. Ayrıca her iki aşığın şiirlerinde, taşlama türünde yazdıkları örneklerle aynı işleve destek verdikleri kanıtlanmıştır.

Folklorun ikinci işlevi olan "İnançlara, Değerlere ve Törelere Destek Verme İşlevi" bakımından Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinin bu işleve uygunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinde işlediği dini konular; Allah, melek, dört kitap, cennet-cehennem, helal-haram ve sevap-günah kavramları olarak tespit edilmiştir. Aşık Emin Can şiirlerinde Hz. Muhammed, Hz. İsa, Hz. Musa, Hz. Yusuf, Hz. İsmail ve Hz. Adem peygamberlerin isimlerinden bahsetmiştir. Âşık Mustafa Cengiz ise şiirlerinde Hz. Nuh ve Hz. Yunus peygamberlerin isimlerinden bahsetmiştir. Aşık Emin Can, Mustafa Cengiz'e göre şiirlerinde daha çok dini ve tasavvufi konulara yer vermiştir. Her iki aşıkta şiirlerinde aşıklık geleneği ve aşıklarla ilgili konuları şiirlerinde işlemişlerdir, türkü ve ağıt türünde şiirler yazmışlardır. Âşık Emin Can buna ek olarak şiirlerinde Pir Sultan, Köroğlu ve Aşık Veysel ile ilgili şiirler de yazmıştır. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde insani değerlerle ilgili şiirler de yazmışlardır.

Folklorun üçüncü işlevi olan "Kültürü Gelecek Kuşaklara Aktarma ve Eğitim İşlevi" bakımından Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinin bu işleve uygunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Her iki aşıkta şiirlerinde atasözlerine, deyimlere, ikilemelere, yöresel sözcüklere, alkış ve kargışlara yer vermişlerdir ve kültürün gelecek kuşaklara aktarımına destek vermişlerdir. Aşık Emin Can şiirlerinde dini değerlerden olan Allah sevgisi, namaz kılmak, merhamet, dürüstlük, inanç konularına yer vermiştir. Aşık Mustafa Cengiz ise şiirlerinde dini değerlerden Allah sevgisi, namaz kılmak, oruç tutmak, yardımlaşma/sadaka verme, dürüstlük, inanç ve merhamet konularına yer vermiştir. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz şiirlerinde milli değerleri de işlemeyi ihmal etmemişlerdir.

Her iki aşık da şiirlerinde vatan ve bayrak sevgisini, benlik, tarih ve ülke kavramlarını işlemişlerdir. Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz öğütlemeye türünde yazdıkları şiirlerle de eğitim işlevine örnek olacak şiirler kaleme almışlardır.

Folklorun dördüncü işlevi olan ‘‘Toplumsal ve Kişisel Baskılardan Kurtulma İşlevi’’ bakımından Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in şiirlerinin bu işleve uygunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Her iki aşıkta şiirlerinde hak, adalet, ekonomik eşitsizlik, fakirlik, zam, zulüm, olumsuz yönde değişen toplum düzeni ve aydınlarla halk arasındaki kopukluğu şiirlerinde eleştirerek folklorun dördüncü işlevine örnek oluşturmuşlardır. Âşık Emin Can’ın şiirlerinde dini konularda eleştirilere örnek olacak şiirler tespit edilmiştir ancak Mustafa Cengiz’in şiirlerinde tespit edilememiştir.

Folklorun beşinci işlevi olan ‘‘Protesto İşlevi’’ bakımından Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz’in şiirlerinin bu işleve uygunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Her iki aşıkta şiirlerinde olumsuz yönde değişen toplum düzenini ve ekonomik zorlukları protesto etmişlerdir. Aşık Mustafa Cengiz bu konulara ek olarak savaşı, terörü ve Muhsin Yazıcıoğlu’nun ölümüyle sonuçlanan kazada ihmali olanları protesto etmiştir.

SÖZLÜK

A

Acar: Yeni (AMC-9/7:1)

Ağyar: Başka, el, yabancı (AEC-144/1:3).

Ah-u figanı: Ah çekerek inleme (AEC-151/4:2).

Alaflanmadan: Alevlenmeden (AEC-68/1:4).

Ark: İçinden su akıtmak için toprağı kazarak yapılan açık oluk, su yolu, arık (AMC-22/1:2).

Ateş-i hasretin: Hasret ateşin (AEC-144/4:3).

Avarlık: Evin ihtiyacına yetecek kadar ekilen sebze (AMC-27/2:3).

B

Bad-ı saba: Baharda esen hafif ve hoş rüzgar, seher yeli (AEC-157/4:3).

Balaban: İri, büyük, şişman, gürbüz kimse. Balıkçıl gillerden bir kuş (AEC-83/4:3).

Bel: Dağ sırtlarında geçit veren çukur yer (AEC-128/6:4).

Belben: Pestil (AMC-88/7:1).

Berk: Kuvvetli, sert (AEC-32/2:2).

Bergüzar: Hatıra, armağan, hediye (AEC-162/3:2).

Bes: Kafi, yeter (AMC-45/2:3).

Beserek: Tüylü, besili erkek deve (AMC-45/2:3).

Beytullah: Allah'ın evi, Kabe (AEC-13/1:1).

Bezirgan: Tüccar (AEC-206/5:3).

Bıldır: Geçen yıl (AEC-112/9:1).

Bi-çare: Çaresiz, zavallı kimse (AEC-1/4:3).

Bulaç: Yoğurdu ayran yapmak için çarpmaya yarayan aygıt (AEC-44/3:4).

Buymak: Çok üşüme, soğuktan ölme (AEC-173/2:3).

Büğ: Buhar, buğu (AEC-223/2:4).

Bülbül-ü şeyda: Gülün sevgisiyle kendini kaybetmiş bülbül (AEC-144/3:3).

C

Carıs: Terbiyesiz, yaygaracı, birinin kusur ve yanlışlarından zevk alan kimse (AEC-181/1:5).

Cılık: Bozulmuş yumurta (AEC-105/1:2).

Cıvcık: Serçe kuşu (AMC-10/7:3)

Cubbal: Zumman da denen bir kuş cinsi (AMC-27/14:2).

Ç

Çıvgın: Rüzgar ve karla karışık yağın yağmur (AEC-223/2:4)

Çiğit: Çekirdek (AMC-40/2:1).

Çul: Kıldan dokunan büyük yer yaygısı (AMC-83/6:2).

D

Darbız: Toprağı kuru yer kalmayacak kadar sulama (AEC-192/2:1).

Devran: Zaman, çağ (AEC-3/7:2).

Dezze: Teyze (AMC-30/10:3).

Dırıra: Bal arısı ile beslenen kuş (AMC-10/13:3).

Düçar: Hasta, rahatsız (AMC-113/2:1).

E

El koca: Bataklık çulluğu (AMC-33/4:2).

Enva: Türler, çeşitler (AEC-238/2:1).

Eskaa: Ucu yanmış odun (AEC-300/1:3).

Evlad-ı İyalim: Çoluk çocuk (AEC-229/4:3).

Evlek: Dönümün dörtte biri (AEC-29/1:4).

F

Faş olmak: Açığa çıkmak (AEC-14/2:2).

Felhan: Taşsız, kumsuz toprak (AMC-51/5:1)

Figın: Bağırarak ağlama, inleme (AEC-27/6:2).

Firez: Biçilmiş ekin tarlasında kalan saplar (AMC-32/3:1).

Firik: Olgunlaşmamış, yeşil meyve, çağla (AMC-3/6:2).

Firkat: Ayrılık (AEC-3/4:1).

Firkat-ı hasret: Dostlardan ayrılığın hasreti (AEC-144/3:2).

G

- Gahar:** Üzüntü, endişe (AEC-147/5:2).
- Gazan otu:** Beş parmak otu, gümüş otu (AMC-22/12:1).
- Gasıl:** Yeşilken hayvanlara yedirmek için erken ekilen ekin (AMC-9/19:1).
- Gever:** Su yolu ayrımı (AEC-300/4:2).
- Gozzak:** Olmamış kozalak (AMC-22/3:3).
- Güman:** Kuşku, şüphe (AEC-258/5:3).
- Gölük:** Yük hayvanı (AMC-71/7:4).

H

- Hacer-ül Esved:** Kabe'nin inşası sırasında tavafın başlangıç noktasını belirlemek amacıyla yerleştirilmiş, siyah taş (AEC-13/2:1).
- Hançer-i Aşk:** Aşk hançeri (AEC-145/5:2).
- Hadde:** Erimiş madeni çubuk haline getiren delikli alet (AMC-15/7:1).
- Haphap:** Nalın, takunya (AEC-5/2:1).
- Happan:** Kuş tuzağı (AMC-22/4:2).
- Haral:** Büyük çuval (AMC-40/2:3).
- Hareli:** Boğum boğum (AEC-289/1:2).
- Havz-ı Kevser:** Ahiret yurdunda bulunan ve yüce Allah tarafından Peygamber efendimize verilmiş olan ırmak ve havuzun adı (AEC-1/2:4).
- Hezen:** Sopa, değnek, dal (AEC-185/1:2).
- Hicran:** Ayrılık, unutulmaz acı (AEC-32/2:2).
- Himmet:** Kıymetli, şerefli ve güzel şeylere yönelmek (AEC-218/5:2).
- Horanta:** Ev halkı (AEC-42/4:2).
- Hörf:** Korku (AEC-40/1:1).
- Hüda:** Allah, Tanrı, Cenab-ı Hak (AEC-19/5:3).
- Hüddüdü:** Gelincik (AMC-77/6:4).
- Hülasa:** Özet (AEC-82/5:1).

I

- Iğralanmak:** Bir işi ağırdan almak, sallanmak (AEC-39/2:4).
- Ihmak:** Çökmek, (deve için) çöküp oturmak (AEC-274/1:2).
- Irgalamak:** İlgilenmek, alakadar etmek (AMC-6/4:2).

İ

İkrar: Saklamayıp doğruyu söyleme (AEC-239/2:2).

K

Kandak: İnişli çıkışlı bozuk yol (AMC-19/11-2).

Kasdal: Oluklu çeşme (AMC-51/6:1).

Kavil: Anlaşma (AEC-258/6:1).

Kelep: Büyük iplik çilesi (AEC-145/4:1).

Kertiş: Kertenkelenin büyüğü (AEC-114/2:3).

Keprem: Eskimiş, yıkılmaya yüz tutmuş (AEC-146/1:1).

Kirman: Elde yün sarmaya ve eğirmeye yarayan araç (AEC-300/9:1)

Küncü: Susam (AMC-88/2:2).

L

Libas: Giysi, elbise (AEC-234/1:3).

M

Malama: Taneleri ayrılmamış, samanla karışık tahıl (AMC-88/5:4).

Mah-ı cemal: Ay gibi güzel yüzlü (AEC-38/2:3).

Maraz: Hastalık, illet (AEC-12/4:4).

Maya: Dişi deve (AMC-41/4:1).

Meftun olmak: Tutkun olmak ya da birine tutulmak (AEC-211/5:2).

Merdane: Mertçe, ercesine (AEC-2/1:2).

Mıraz: Murat, mutluluk (AEC-82/3:3).

Mihenik taşı: Altın, gümüş alaşımlarının kalitesini test etmek için kullanılan taşdır (AEC-28/1:3).

Misk-i amber: Eşi benzeri olmayan bir koku (AEC-157/4:1).

Mostura: Örnek, model (AEC-305/4:3).

Muhanad: Olduğu zaman yok diyebilen, başa kalkan, bunaltan, iş görmez, iş bitirmez (AEC-87/2:3).

Muhannet: Korkak, ödle, namert (AEC-191/3:2).

Münevver: Aydın kimse (AEC-55/1:1).

N

Naçar: Çaresiz, düşkün, aciz (AEC-5/5:4).

Nahar: Büyük baş hayvan sürüsü (AEC-197/5:3).

Nazar: Bakış, bakma, göz atma (AEC-1/6:4).

Ö

Örkleme: Hayvanı bağlama (AEC-300/5:2).

P

Palaz: Kıldan dokunmuş tere serilen halı, kilim, büyük çul, yaygı (AEC-306/1:3).

Pırnal: Kışın yapraklarını dökmeyen bir tür meşe çalısı (AMC-51/6:3)

Püryan: Tavada susuz olarak kızartılan et, kebab (AEC-149/4:3).

R

Rahvan: Koşarken iki bacağı aynı anda atabilen binek hayvanlarının binen kişiyi sarsmadan yavaş koşma biçimidir (AMC-27/6:3).

Rebap: Hindistan cevizi kabuğundan yapılmış telli bir çalgı (AEC-133/2:3).

Ruz-i mahşer: Mahşer günü (AEC-367).

S

Sarmaçi: Kısır (AMC-61/4:2).

Sarvan: Çadır, gölgelik (AMC-35/2:1).

Sebil: Parasız, bedava (AEC-5/3:3).

Selef: Bir görevde, bir makamda kendinden önce bulunmuş olan kimse, öncel, halef karşıtı (AEC-203/3:3).

Soku: Taştan yapılmış büyük dibek (AEC-147/1:1).

Soyka: Ölüden kalan elbise (AEC-239/1:4).

Ş

Şelek: Sırtta taşınan yük (AEC-250/3:2).

Şerh: Açıklama (AEC-278/5:3).

Şeş: İnce bez, tül (AEC-300/2:4).

Şiar: Duyuş, düşünüş ve inanıştaki ayırıcı özellik, belgi (AEC-125/1:5).

T

Talkın vermek: Ölü gömüldükten sonra mezar başında imamın dini sözler söylemesi (AEC-270/4:1).

Tel: Telgraf (AEC-301/6:2)

Teksir: Yıpranmış, hırpalanmış bir şekilde telleri, lifleri meydana çıkmış (AEC-211/1:1).

Tırık: Palamut ağacı (AEC-300/1:4).

Tikeç: Dikenli tel için çakılan direk (AMC-65/4:2).

Turaç: Sülüngillerden, uzunluğu 34 cm olan, soyu azalmış bir tür kuş (AMC-66/5:1).

U

Uruf: Ruh

Urup: Arşının sekizde biri (AEC-300/5:4).

Ü

Üce: Yüce, yüksek, en üst (AMC-78/1:3).

V

Vecd: Sevgi ve heyecandan doğan coşkunluk kendinden geçmek (AEC-358/5:2).

Y

Yanım: Yeğenim (AMC-72/1:3).

Yannık: Ağaç yayık (AMC-65/7:3).

Z

Zahmeri: Kara kış (AMC-5/7:1).

Zahra: Tahıllık (AEC-300/9:4).

Zamzalak: Tesbih ağacı (AEC-329/4:1).

Zar: Yazgı, şans (AEC-20/3:1).

Zom zom: Ani ve kısa yağın yağmur (AEC-300/11:4).

Zubun: Gömlek (AEC-211/2:1).

Zülfikar: Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye hediye ettiği kılıç (AEC-153/1:1).

Zülüf: Perçem (AEC-20/2:1).

KAYNAKÇA

- Akgündüz, A. (1994), Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri, c.7, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, s.616.
- Nurettin Albayrak, Ansiklopedik Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü, İstanbul 2004, s. 354-355.
- Antakya'nın Tarihi Değişimi (2012), Antakya Belediyesi Kültür Yayınları, s.131-176
- Arat, R.R. (1986), Eski Türk Şiiri, Ankara, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, s.20-23.
- Aras, İ. (2022), Çokkültürlü Toplumlarda Aşıklık Geleneği: Hatay Örneği, Kesit yayınları, s:70-72, İstanbul.
- Arı, B. (2009), Adana'da Geçmişten Bugüne Aşıklık Geleneği, Adana, Altın Koza Yayınları, s. 28.
- Arı, B. (2016), 19. Yüzyıl Hatay Aşıkları, 'Hatay Tarihi ve Kültürü Üzerine Araştırmalar-I', "Dr. Mehmet Tekin Armağanı", s.282-300.
- Arslan, E. (2008), Türk Halk Edebiyatı, Maya Akademi Yayınları, Ankara, s.169-171.
- Arslan, K. (2011), Halk Aşıklarımız ve Hikayeli Türküleri, İskenderun, Color Ofset Matbaacılık, s.30-111.
- Arslan, K. a.g.e., s.18. Emekli öğretmen Musa Kazım Arıkan'dan 4.3.1998 yılında 100 yaşında iken yapılan söyleşiden.
- Artun, E. (1996), Günümüzde Adana Aşıklık Geleneği (1966-1996) ve Aşık Feymani, Adana, Adana Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, s.15,29.
- Artun, E. (2001), Aşıklık Geleneği ve Aşık Edebiyatı, Ankara, Akçağ Yayınları, s.38,235,239.
- Atabey, F. (2020), "Türk-İngiliz Belgeleri Işığında Hatay Sorununun Çözümüne Dair Bazı Değerlendirmeler", Belgi, S. 20, s. 2583.
- Aydın, M. (2014), Hitit Devletinde Kizzuwatna'nın Yeri ve Önemi, Tez, s:29-85.
- Aydın Tarihi, S.58, Eylül 1938, s.57-85.
- Bahadır, S. (2016), Ceylanlı Köyü Türküleri, Ankara, Sonçağ Yayınları, s.26,28.
- Bascom, W. 2010. "Folklorun Dört İşlevi", Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2, (Çev. Ferya Çalış), (Haz. M. Öcal Oğuz, Selcan Gürçayır), Ankara, Geleneksel Yayınları, s.81.
- Başgöz, İ. 1996. "Protesto: Folklorun Beşinci İşlevi (Fonksiyonu)", Folkloristik, Prof. Dr. Umay Günay Armağanı, Ankara, Feryal Matbaacılık, s. 1-4.

- Bayraktutan, L. (1998), Edebi Sanatlar (Açıklamalar ve Örneklerle), Balıkesir, Akademi Yayınları.
- Beckson, K. ve Ganz, A. (1960), A Reader's Guide to Literary Terms (New York: The Noonday Press, s. 129.
- Bilgegil, M. Kaya (1989). Edebiyat Bilgi ve Teorileri (Belâgât), İstanbul, Enderun Kitabevi, s. 276.
- Buyruk, H. (2023), Kozan Eskikabasakal/Peri Yerleşimi ve Hristiyan Mimarisi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınevi, s.81.
- Çelik, N. (2019). ‘Fuzuli’nin Türkçe Divanı’ndaki Gazellerde Edebi Sanatlar’, Tez, s.407.
- Çelik, K. (1998), Millî Mücadelede İlk Kurşun ve Dörtyol’un Düşman İşgalinden Kurtuluşu, Cilt:14, Sayı:41, s:479.
- Çetin, B. (2012), Hatay’da Kentleşmenin Seyri (1940-2009) ve Mekânsal Dağılışı, Doğu Coğrafya Dergisi, Cilt:17, Sayı:28, s:242-248.
- Çıblak, N. (2008), Halk Şiirinde Taşlamalar, Ankara, Ürün Yayınları, s.131,133.
- Çıkla, S. (2012), Yeni Türk Edebiyatı, Yeni Türk Edebiyatı Dergisi, s.80.
- Çobanoğlu, Ö. (2007), Aşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve İstanbul,3F Yayınevi, İstanbul.
- Çobanoğlu, Ö. (2018), Halk Edebiyatına Giriş I, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, s.52.
- Dayı, A. (2007), Dörtyol Tarihi, Yüksek Lisans Projesi, s:12.
- Deniz, S. (2021), ‘Abdurrahim Karakoç’un Şiirlerinde Bazı Edebi Sanatlar’, International Journal of Turkish Academic Studies (TURAS),
- Dilçin Cem, (1997) Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Ankara, TDK Yay, C.2, S.3, s.51.
- Durbilmez, B. (2013). Halk Bilimi Araştırmalarının 100. Yılında:" Halk Bilimi" ile" Edebiyat" ın Ortak Alanları ve" Halk Edebiyatı" Üzerine Bir Değerlendirme. *Millî Folklor*, 99, 101-112.
- Durmuş, İ. S., Yekta, M.A. (2003), Leff ü Neşr, Diyanet İslam Ansiklopedisi, C.23, s.122-124.
- Düzgün, D. (2015), Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Ankara, Grafiker Yayınları, s:287-309.
- Ekici, M. (2011), Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri, Ankara: Geleneksel Yayınları, s.124.
- Eliade, M. (Çev.İsmet Birkan), (1999) Şamanizm, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, s.32-33.

- Freedman, W. (1962), "A Look at Dreiser as Artist: The Motif of Circularity in Sister Carrie," *Modern Fiction Studies*, VIII, s.384-92. 5.
- Girginer, Ö.O. (2006), "Orta ve Geç Tunç Çağlarında Çukurova ve Batı Anadolu'ya Genel Bir Bakış", *ÇÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 15, Sayı 3, s. 103-126.
- Güler, G. (2015).81 İlde Kültür ve Şehir Hatay, İstanbul, Hatay Valiliği Yayınları, s.90.
- Günay, U. (2018), *Türkiye’de Aşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Ankara, Akçağ Yayıncılık, s.46.
- Gates, C. (1998-2013), *Kinet Höyüğü’nün Akamenid Pers ve Helenistik Dönemleri:1998-2012 Yılları Kazı Sonuçları*, Uluslararası Çağlar Boyunca Hatay ve Çevresi Arkeolojisi Sempozyum Bildirisi, s:85.
- Goetze, A., (1940), *Kizzuvatna and The Problem of Hittite Geography* Yale University Press, New Haven.
- Halaçoğlu, Y. (1988), *XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunun İskân Siyaseti ve Aşiretleri İskân Teşebbüsü*, Ankara, s.56.
- Hatipoğlu, S. (2002), "Hatay’ın Türkiye’ye Katılması", *Türkler*, C.16, s.286.
- İshakoğlu, A. (1999), *Dörtüyl ve Çevresi İklim Özellikleri*, (Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı), Erzurum.
- Kalkan, E. (2015), *20. Yüzyıl Türk Halk Şairleri*, Ötüken Yayınları, s.21.
- Karabacak, V. (2007), *Ölü Deniz Fay Zonu Kuzey Kesimin Kuvaterner Aktivitesi* (Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı Genel Jeoloji Bilim Dalı). Eskişehir, s.1.
- Kartal, A. (2007), *Türk Edebiyatında Belagat Çalışmaları ve "Tezad" ve "Telmih" Sanatlarına Eleştirel Bir Bakış*, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:16, Sayı:1, s.420.
- Kaptan, Z. ve Yurduşen, Y. (2014), *Aşık Edebiyatı Halk Şiirinin Tarihsel Gelişim Süreci, Alevilik Araştırmaları Dergisi*, S. 8, s. 205.
- Kaya, D. (1999). *Âşık Şiirinde Ayakla İlgili Problemler, Türklük Bilimi Araştırmaları*, Sivas, S. 8, 335-348.
- Kocakaplan, İ. (2017), *Açıklamalı Edebî Sanatlar*, 7. Baskı, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, s. 167.
- Korkmaz, H.A. (2006), *Antakya’da Zemin Özellikleri ve Deprem Etkisi Arasındaki İlişki*, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, Cilt:4, Sayı:2, s:53.
- Köprülü, F. (1999), *Edebiyat Araştırmaları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, s.57, Baskı:3.

- Kuzucular, Ş. (2012), Dörtyol, Hatay, Çukurova, Tarihi ve Türkmenleri, İskenderun, s.18
- Küleççi, N. (2005), Açıklamalar ve Örneklerle Edebî Sanatlar, 4. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 31, 34, 64, 86, 163.
- Melek, A. (1991), ‘‘Hatay Nasıl Kurtuldu’’, Ankara, TTK Basımevi, s. 52-56.
- Malinowski, B. (1992), Bilimsel Bir Kültür Teorisi. (Çev.:S. Özkal), İstanbul: Kabalcı Yayınları, s. 35,36.
- Malinowski, B. (2000), Büyü, Bilim ve Din, (Çev. Saadet Özkal), İstanbul: Kabalcı Yayınevi, s.51.
- Oğuz, Ö.(1998b),’’Azerbaycan ve Türk Sahasında Aşık Edebiyatının XIX. Yüzyılı’’, Pertev Naili Boratav’a Armağan, Ankara, s.425-446.
- Oğuz, Ö. (1997b),’’Azerbaycan ve Türk Sahasında Aşık Edebiyatının XVIII. Yüzyılı’’. Milli Folklor, cilt:5, sayı:35, s.2-9.
- Oğuz, Ö. (1995), ‘‘Azerbaycan ve Türk Sahasında Aşık Edebiyatının XVI.Yüzyılına Dair’’, İpek Yolu Uluslararası Halk Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri, Ankara, s.429-432.
- Oğuz, Ö. (2001), Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ozener, F.S. (1994), Dörtyol-Payas (Issos) Ovası’nda (Antakya) Tarihi Çağlardan Günümüze Süregelen Jeomorfolojik Değişikliklerin Kinet Höyük Üzerindeki Etkileri’’, XII. Araştırma Sonuçları Toplantısı.
- Pamir, H. (2009), Alalah’dan Antiokheia’ya Hatay’da Kentleşme Süreci, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 6/12, s. 258-288.
- Pamir, H. (2015), 81 İlde Kültür ve Şehir Hatay, İstanbul, Hatay Valiliği Yayınları, s.118.
- Sahillioğlu, H. (1991), ‘‘Antakya’’ İslam Ansiklopedisi, Cilt: 3, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, s.228.
- Sakaoğlu, S. (1989), Türk Saz Şiiri, Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı-III-Halk Şiiri, Ankara, Cilt:57, s:115-219
- Sakaoğlu, S. (2014). Âşık edebiyatı araştırmaları. Konya: Kömen Yayınları, s. 133.
- Sander, O. (1994), Siyasi Tarih (1918-1994), II. Cilt, Ankara, İmge Kitabevi, s. 88.
- Sarı, Z. (2017), ‘‘Osmanlı Arşivinde Dörtyol’’, Hatay Ekspres Gazetesi, 3 Mayıs, Hatay, s.1.
- Saraç, M. A. Yekta (2006). Klasik Edebiyat Bilgisi, Belâgat. 4. Baskı. İstanbul: Gökkuşbu Yayınları, s.117-119.
- Semerci, A. (2018), Hatay İlinde Tarım Sektörünün Yeri, TEAD;4(1):36.

- Sevim, A. (2010), Süleyman Şah I, İslam Ansiklopedisi, Cilt 38, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, s. 105.
- Soysal, İ. (1983), "Hatay Sorunu ve Türk Fransız İlişkileri (1936-1939)", Belleten, s.193, s.79-110.
- Sökmen, T. (1992), Hatay'ın Kurtuluşu İçin Harcanan Çabalar, s.7, Ankara: TTK Basımevi.
- Şavkılı, C. (2022), Adana'nın Düşman İşgalinden Kurtuluşu ve Kurtuluş Bayramı Kutlamalarının Basına Yansımaları (1922-1938), Afyon Kocatepe Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:24, Sayı:1, s.354.
- Tanç, N. (2006), Salim Divanı'nda (Gazellerde) Edebi Sanatların Kullanımı, Aydın, s.26.
- Türkan, H. K. (2017), Aşık Duran Bebek, Kömen Yayınları, s.21-173.
- Türkoğlu, A. E. (2006), Geçmişte ve Günümüzde Antakya'da Hristiyanlık, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Adana, s. 4.
- Usun, Ç.F.; Geçen, R. (2011). Uluslararası Sular Kapsamında Hatay İli Hidropolitigi, Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi, Cilt:11, Sayı:61, s:362
- Ünlü, E. (2020), Çukurova'da Bir Türkmen Ailesi: Özeroğulları, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, DOI:10.32449/EGETDİD.811630, s.254-267.
- Ünal, A. (2006), Eski Çağlarda Çukurova'nın Tarihi Coğrafyası ve Kizzuwatna (Adana) Krallığı'nın Siyasi Tarihi, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:15, Sayı:3, s.15.
- Ünal, A. (2006), Hitit İmparatorluğu'nun Yıkılışından Bizans Döneminin Sonuna Kadar Adana ve Çukurova Tarihi, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:15, Sayı:15, s:87
- Yakıcı, A. ve Sarıtunç, B. (2019), Sözlü Kültürün Yaşaması ve Aktarımında Hataylı Ozanların Rolü, folklor/edebiyat, cilt:25, S.100, s.1016.
- Yurtsever, C. (2014), Payas Tarihi, Payas Belediyesi Kültür Yayınları, s:60
- Yener, A., Wilkinson, T.,1997,"1995 Chicago Oriental İnstitute Hatay-Amik Ovası Bölge Projeleri, XIV.AST, Ankara, II,414.
- T.C. Hatay Valiliği, Sosyal ve Coğrafi Durum, T.C. Cumhurbaşkanlığı.
<https://hatay.tarimorman.gov.tr><http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>
- <https://www.tuik.gov.tr> (2022)
- <https://www.dogaka.gov.tr> (2022)
- <http://www.dortyol.gov.tr> (2022)
- <https://kuzuculu.blogspot.com> (2022)

Kaynak Kişiler

KK-1: Aşık Mustafa Cengiz

KK-2: Mehmet Can

EKLER

EK 1. Tez Etik Kurul Onay Formu

T.C	
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	
TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİNİ / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
T.C. NOSU	
ADI VE SOYADI	Sonay Akar Kazan
ÖĞRENCİ NO	2020012022
TEL. NO.	
E - MAİL ADRESLERİ	
ANA BİLİM DALI	Türk Dili ve Edebiyatı
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	Tez
İSTEKDE BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILIP - YAPILMADIĞI	2023-2024 dönemine ait kayıt yenilendi
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
TEZİN KONUSU	Hatay DörtYollu Aşıklardan Emin Can ve Mustafa Cengiz'e ait şiirlerin işlevsel teori bağlamında değerlendirilmesi
TEZİN AMACI	Var olan derleme yöntemlerinin dışına çıkarak halk şairlerinin şiirlerini farklı bir bakış açısıyla ele alıp işlevsel halk bilimi kuramı bağlamında Aşık Emin Can ve Mustafa Cengiz'in şiirlerinin işlevlerini tespit etmektir.
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	Hatay'ın DörtYol ilçesinin Ocaklı Köyü'nde yaşayan aşıklarımızdan Aşık Mustafa Cengiz ve Aşık Emin Can şiirleri aşıkların şiirleri şekil, tür ve içerik bakımından detaylı olarak incelenmiştir. Bu çalışmada yer alan aşıklarımızın şiirleri Bascom'un Folklorun Beş İşlevine uygunlukları açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu araştırmada elde edilen bilgiler yazılı ve sözlü kaynaklar ışığında bilimsel bir çalışma niteliğindedir.
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER/ KURUMLARIN ADLARI	
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI - ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	
YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KÖNULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAĞI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER	Asık Mustafa Cengiz ile mülakat yöntemi ile görüşülmüştür.
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN - ÖLÇEKLERİN UYGULANACAĞI	
ÖLÇEKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR, ... V.B. GİBİ) EVRAKLARIN İŞİMLERİYLE BİRLİKTE TAÇ ADET/SAYFA SAYFALARI AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI AZILACAKTIR)	1) (.....) Sayfa Ölçeği. 2) (.....) Sayfa Anketi. 3) (.....) Sayfa Formları. 4) (.....) Sayfa
ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: Sonay Akar Kazan	ÖĞRENCİNİN İMZASI: .. Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak TARİH: / / 20.... imzalıdır.
TEZ / ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU	
Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.	
Anılan konu Türk Dili ve Edebiyatı faaliyet alanı içerisine girmektedir.	

1.TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2.TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	ANA BİLİM DALI BAŞKANININ ONAYI	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI			
Adı - Soyadı: Beşim KURT	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı: Şevik AKSOY	Adı - Soyadı: Murat KOÇ			
Unvanı: Dr. Öğr. Üyesi	Unvanı:	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.			
Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası: / ... / 20....	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.			
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER						
Adı - Soyadı: Şehnaz ŞAHİNKARAKAŞ	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN	Adı - Soyadı: Şirvan KALSIN	Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Mustafa Tefvik ODMAN	Adı - Soyadı: Hüseyin Mahir FİSUNOĞLU	Adı - Soyadı: Jülide İNÖZÜ
Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.
Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
OY BİRLİĞİ İLE	☒	Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyelerince incelenmiş olup, / / 20..... - / / 20..... tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznin verilmesi taraflarımızca uygundur.				
OY ÇOKLUĞU İLE	☐					
AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ SEKRETERLİĞİNE ONAYLAR ALINMAK ÜZERE TESLİM EDİLECEKTİR. AYRICA FORMDAKİ YAZI ON İKİ PUNTO OLACAK ŞEKİLDE YAZILACAKTIR.						

EK 2. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Tarih:.....

**ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ETİK KURULU**

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda "HATAY DÖRTYOLLU AŞIKLAR EMİN CAN VE MUSTAFA CENGİZE AİT ŞİRLERİN İŞLEVSEL TEORİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ" başlıklı araştırma "Aşık M. Cengiz" tarafından gönüllü katılımcılarla yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya katılmama hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadancıkabilirsiniz. Bu formu onaylamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı:.....

Araştırmanın Nedeni:

Süresi:.....

Araştırmanın Yürütüleceği Yer:.....

Çalışmaya Katılım Onayı:

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, nedenini, katılmam gereken süreyi ve yeri ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar yazılı ve sözlü olarak tarafıma sunuldu. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Islak imzası ile**)

Adı-Soyadı:

İmzası***:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Sonay Akar Kazan

e-posta: İmzası: Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.

***Online yapılacak uygulamalarda, ıslak imza yerine, bilgilendirilmiş onam formunun anketin ilk sayfasındaki en üst bölümüne yerleştirilerek katılımcıların kabul ediyorum onay kutusunu işaretlemesinin istenilmesi gerekmektedir.

Ek 3. Mülakat Soruları

1. Halk şairinin;
Adı ve soyadı:
Mahlası:
Hayat hikâyesi:
Eğitim durumu:
2. Âşıklığa başlama nedeniniz nedir?
3. Badeli aşık mısınız yoksa aşıklığa başlamanızda başka bir etken var mıdır?
4. Aşık olmanızda pir etkisi, üstat saygısı dışında etken olan olaylar var mıdır? Varsa Nelerdir? (Hasretlik, gurbet, ölüm, tabii afet vb.)
5. Şiirlerinizi sazla çalıp söylüyor musunuz yoksa saz çalmadan yazan ve söyleyen (kalem şuarası) aşıklardan mısınız?
6. Ustanız var mıdır?
7. Aile içinde sizden önce ve şu anda şiir yazıp geleneği devam ettiren var mıdır?
8. Yetiştirdiğiniz çırak var mıdır?
9. İrticalen çalıp söylüyor musunuz?
10. Hatay ve Dört Yol aşıklık geleneği hakkında neler söyleyebilirsiniz?
11. İcralarınızı hangi ortamlarda gerçekleştirirsiniz?
12. Halk hikayesi biliyor musunuz ve bu hikayeleri icra öncesi veya sonrası anlatıyor musunuz?
13. Gelenek içinde yer alan diğer aşıklar ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
14. Şiir yazarken nelere dikkat edersiniz?
15. Atışma ve muamma çözme gibi gelenek içinde yer alan icra törelerini yaptınız mı?

Ek 4. Çağ Üniversitesi Rektörlüğü Tez Etik İzin İstek Formu

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : E-23867972-050.04.04-2300013855

28.12.2023

Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurulu Kararı Alınması Hk.

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi: Rektörlük Makamının 09.03.2021 tarih ve E-81570533-050.01.01-2100001828 sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu konulu yazısı.

İlgi tarihli yazı kapsamında Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü tezli yüksek lisans programlarında tez aşamasında kayıtlı olan Onur Ertuğrul TAŞDEMİR, Ali UYAR, Tuğçe PARLARDEMİR, Sonay AKAR KAZAN, Beyhan GÜRBÜZ, Emine ÇABUK ile Niyazi Emir ÖZGEN isimli öğrencilere ait tez evraklarının "Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Onayları" alınmak üzere Ek'te sunulmuş olduğunu arz ederim.

Prof. Dr. Murat KOÇ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Ek : Öğrencilere ait Dosyalar.

Ek 5. Çağ Üniversitesi SOBE Tez Etik İzin Yazısı

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-81570533-044-2400000234
Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurul İzni Hk.

09.01.2024

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 28.12.2023 tarih ve E-23867972- 050.04.04-2300013855 sayılı yazımız.

İlgi yazılarda söz konusu edilen Onur Ertuğrul TAŞDEMİR, Ali UYAR, Tuğçe PARLARDEMİR, Sonay AKAR KAZAN, Beyhan GÜRBÜZ, Emine ÇABUK ve Niyazi Emir ÖZGEN isimli öğrencilerimize ait tez evrakları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunda incelenerek uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ünal AY
Rektör

Ek 6. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinin Hece Ölçüsüne Göre Tasnifi

Aşık Emin Can'ın Yedi Heceli Şiirleri

1. BEKLEYİŞ

Sen ağ-la-ma/ çağ-la göz-lüm

Ben ağ-la-rım/ ye-ri-ne

Ağlamak yaradandan

Yaradanına gider

Çağla gözler ıslanmasın

Sürmeler boşa gider

Her damla gözyaşından

Bir ızdırıp sökülür

Sağnak sağnak taşarak

Havz'ı Kevser'e gider

Işıldayan yanakta

Büklüm büklüm sokaklar

Hiç adres istemez ki

İlle de kalbe gider

Bülbüller feryat ile

Ötüşürken şafakta

Ben gibi bi- çareyi

Alır... güllere gider

Ferhat bile aşk için

Dağlar, kayalar deldi

Benim Şirin sözlerim

Dolanır yara gider

Bir bergüzar isterim
 Nakış nakış elinden
 Kokladıkça, baktıkça
 Zülf'ü nazara gider

Deli gönlüm tipişi
 Boranı hiç dinlemez
 Zaten kırdılar başım
 Her zaman kışa gider

Yar yar derken bedenim
 Vuslatına ermeden
 Son nefesim verirken
 Alır mezara gider

Eyvah... şu gençliğime
 Eyvah ...şu kaderime
 Alın yazım yazılmış
 Sızlamak boşa gider:::

Aşık Emin Can'ın Sekiz Heceli Şiirleri

2. GÜZEL GÖRDÜM

Ra-bat'-ta bir/ gü-zel gör-düm
 Bo-yu mer-da-ne, / mer-da-ne
 Soruşturdum sual ettim
 Köyde bir dane, bir dane

Top kâküller ılım ılım
 Örme belik dilim dilim
 İnsan değil hürü derim
 Rabat'ta bir güzel gördüm

Havasından suyundan mı?
 Züleyha'nın soyundan mı?
 Dolun ayın onundan mı?
 Rabatta bir güzel gördüm

Keklik gibi sekme böyle
 Kaş altından bakma böyle
 Kerem gibi yakma böyle
 Rabatta bir güzel gördüm

3. VER TAPUMU TAPUMU

Kız bas-tı-ğım/ şu top-ra-ğın
 Ta-pu-su ben-de-dir/ ben-de
 Şu içtiğin soğuk suyun
 Tapusu bendedir bende

Adın bile söyler beni
 Yaradan yaratmış seni
 Sıralanmış çifte belin
 Tapusu bendedir bende

Harap olmuş gül sümbülün
 Kınaları solmuş elin
 Bahçendeki gonca gülün
 Tapusu bendedir bende

Fırat ile yaman halin
 Uzatırım yetmez elim
 Sakladığım tatlı dilim
 Tapusu bendedir bende

Zararı yok bir görmenin
 Sevaptır selam vermenin
 Göze çektiğin sürmenin
 Tapusu bendedir bende

Kemerinin kaşı yanar
 Gül dalına bülbül konar
 Gönül coştı seni sorar
 Tapusu bendedir bende

Öyle avun aşık EMİN
 Boşa geçti devran demin
 Ettiğimiz kavil yemin
 Tapusu bendedir bende

4. YAZDAN BAHARA

Şu ge-lip gi-den /gön-lü-mü
 Ka-ta-sım gel-di/ na-ha-ra
 Yitirdiğim gonca gülü
 Sorarım yazdan bahara

Sımsıcaktı pamuk eli
 Şekerden tatlıydı dili
 Verdiğim o gonca gülü
 Sorarım yazdan bahara

Adını güllere verdim
 Postumu kapına serdim
 Çok gül gördüm, çok gül derdim
 Sorarım yazdan bahara

Bülbül dedi yok haberim
 Gün oldu arttı kederim
 Baharsız gülü n'ederim
 Sorarım yazdan bahara

Of çekerim yar elinden
 Yeller esmiş o yerinden
 'CAN' ayrılmaz öz gülünden
 Sorarım yazdan bahara

5. DİKKAT EYLE

Pen-ce-re-min/ düş-müş ka-şı-na
 Tak-mış-sın gü-lü/ dö-şü-ne
 Atmışsın yazma başına
 Kız uçarsın dikkat eyle

Hapabına usulca bas
 Gözün fincan, yüzün tas tas
 Fazla etme bu kadar naz
 Kız kaçarsın dikkat eyle

Bak ne güzel olmuş boyun
 Anana çek bozma huyun
 Sebillenme dürüst giyin
 Kız açarsın dikkat eyle

Haya bir kimyadır kimya
 İyi düşün yanlış sayma.
 Yüksekçe koy, engin koyma
 Kız saçarsın dikkat eyle

Eminden bu öğüt sana
 Sakın kızmayasın bana
 Zaman gelir dönen hana
 Kız naçarsın dikkat eyle

6. GÜLLER AÇTI

Dost ba-ğın-da/ gül-ler aç-tı
 Gü-lüm, Yu-nus/ Yu-nus di-ye
 Dost yarende, diller açtı
 Dilim Yunus Yunus diye

Yüce Rabbim sen bilirsin
 Hem Rahmansın hem Kerimsin
 Dualarım sana ersin
 El'im Yunus Yunus diye

Pınarların göz göz oldu
 Aşıkların söz söz oldu
 Derelerin yüz yüz oldu
 Sel'im Yunus Yunus diye

Dağlar taşlar, yarış eder
 Kurtlar kuşlar, barış eder
 Ham toprağa nakış eder
 Bel'im Yunus Yunus diye

Yar, iline varamadım
 Eşiğinde duramadım
 Binde birin olamadım
 Hal'im Yunus Yunus diye

7. HARAM OLSUN

Ha-ram ol-sun/ ha-ram ol-sun
 Çek-tik-le-rim/ ha-ram ol-sun
 Soldurdun gonca gülümü
 Güldüklerim haram olsun
 Haram olsun haram olsun
 Beni yakan harap olsun

Görmedim böyle güzeli
 Dünyaya gelmez benzeri
 Beni böyle hep üzeli
 Gördüklerim haram olsun

Haram olsun haram olsun
Beni yakan harap olsun

Ay'ı yıl'ı günü sattım
Durmadan yolu uzattım
Sana nice günler baktım
Baktıklarım haram olsun
Haram olsun haram olsun
Beni yakan harap olsun

Değişmezdin gonca güle
Kıskanırdın bile bile
Adını yazdım mendile
Yazdıklarım haram olsun
Haram olsun haram olsun
Beni yakan harap olsun

Aşkınla eridim soldum
Bir deli – divane oldum
Ne yaralar dertler buldum
Bulduklarım haram olsun
Haram olsun haram olsun
Beni yakan harap olsun

Haber saldıım esen yelle
İncitmedim kötü dille
Namelere gönderdim telle
Saldıklarım haram olsun
Haram olsun haram olsun
Beni yakan harap olsun

Zalim olan sevgi bilmez
Göz yaşlarım hiç eksilmez
Geçen ömrü geri gelmez

Aldıkların, haram olsun
 Haram olsun haram olsun
 Beni yakan harap olsun

8. HİLAL İÇİN

Ki-şi o-dur/ hak-kı i-çin
 Sa-bır i-le/ her i-şi-ne
 Rızkı veren Yüce Allah
 Şükür eder gelişine

Hayranım hep Yaradana
 Toprağına, Vatanına
 Hilal için, Bayrak için
 Kurbanım ben ölçüsüne

Ak toprağı ak eyledim
 Çalışarak çok eyleyen
 Berrak suyu ter eyleyen
 Hayarım ben silişine

Arif olur, hal söz etmez
 Kibir bilmez kem söz etmez
 Emin Can'ı mahcup etmez
 Kişi kendin bilişine

9. UMUT YELİ

Ge-ne ı-lık/ bir yel es-ti
 Yar zül-fün/ ko-kar şim-di
 Hic-ran i-le/ dağ-lı bağ-rım
 Ataşlandı yakar şimdi

Ala gözler nemli ola
 El gibi mi? Ben'li ola
 Benim gibi gamlı mola
 Süzgün süzgün bakar şimdi

Bu hasreti kim derecek
 Umudu yaptım gelecek
 Göz yaşlarım, ha... diyecek
 Siyim siyim akar şimdi

Aşıklar bekler sırayı
 Sakın kapatma arayı
 Donattım güllerle Sıla'yı
 Ak gerdana takar şimdi

Arklarına bent olamam
 Sel olsam bile duramam
 Senin gibi yar bulamam
 Deli gönül yıkar şimdi

Umudumu yel azdırdı
 İnan canımdan bezdirdi
 Deli divane gezdirdi.
 Yola gelir çıkar şimdi

10. ÜZÜLME

Kaç yıl ol-du /bil-mem kaç yıl
 Ne saç kal-dı/ ne de a-kıl
 Kıyamam ki kalasın dul
 İki gözün ele gelsin
 İntizarın dile gelsin

Nemrut musun, nesin nesin
 Kısıldı gür çıkan sesim
 Tozlandı bendeki resim
 İki gözün ele gelsin
 İntizarın dile gelsin

Yaşıyorsan, yaşadıkça
 Tan ağarıp ışıdıkça
 Gah terleyip üşüdükçe
 İki gözün ele gelsin
 İntizarın dile gelsin

Baykuş musun, Şahan mısın?
 Şahmeran mı, yılan mısın?
 Hadi söyle... Yalan mısın?
 İki gözün ele gelsin
 İntizarın dile gelsin

Mağrurlandın unutuldum
 Yetim gibi avutuldum
 Kar, buz oldum soğutuldum
 İki gözün ele gelsin
 İntizarın dile gelsin

Yürüyorum zar'ı zor'u
 Bülbül gibi ettin zar'ı
 Emin Can'ın intizarı
 İki gözün ele gelsin
 İntizarın dile gelsin

11. GÜLÜM DEMEM

“Ben gü-lü-me/ gü-lüm de-mem”

Gü-lün öm-rü /kı-sa der-ler

Yar yolunda Asa’lıyım

Kimi deli..., Musa Derler

Yanarsa yansın dediler

İdam cezasın verdiler

Ağlattılar güldürdüler

Bu bir hüküm, yasa derler

Çarmıha gerdiler beni

İttiler, yerdiler beni

Sürgüne sürdüler beni

Tıpkı benzer, İsa derler

12. MIRAZ İMİŞ

Ge-ne geç-tim /yar ya-nın-dan

Çu-ku-ro-va/ fi-rez i-miş

Öyle derin bir ah çektim

Yar yanında, çerez imiş

Bırak dedim şu gönüle

Sırdaş oldu benim ile

Yar terk etti bile bile

Dedim nedir? Garaz imiş

Dertlerle doğmuşum meğer

En güzeli aşka değer

Seni tekrardan verseler

Yar geldiğin miraz imiş

Emin Can'ı bekle gayrı
Yaşanmıyor ayrı ayrı
Tövbekâr ol işle hayrı
Çıkmıyor aşk maraz imiş

13. TAVAF

Bin vecd i-le, / Bey-tul-lah-'ta
Dö-ner ha-cı-lar, /ha-cı-lar
Sesli, sessiz, ta derinden
Yanar hacılar, hacılar

Hacer'ül Esved'le başlar
Omuz açık, dimdik başlar
Yalvarışlar, yakarışlar
Sunar hacılar, hacılar

Zemzem'e ulaşır naçar
Herkes kendisinden geçer
Avuç avuç, tas tas içer
Kantar hacılar, hacılar

Lebbeyk sesleriyle ritim
Beyaz, siyah, hepsi bütün
Fakir, zengin, dul ve yetim
Döner hacılar, hacılar

Mahşere döner burası
Silinir kalplerin pası
Emin Can'ın da duası
Söyler hacılar, hacılar

14. TABUTUM GİDERKEN

Sen ağ-la-ma/ ka-ra göz-lüm
 At üs-tü-me /al yaz-ma-nı
 Murat derler, alamadık
 At üstüme al yazmanı

Gözlerinden akmasın yaş
 Sırlarım tut, eyleme faş
 Görmesinler, yavaş yavaş
 At üstüme al yazmanı

Allah görür mazlumunu
 Sevdikçe sever kulunu
 Sakladığın o alını
 At üstüme al yazmanı

Ataş yanar harın ile
 Yandık, piştik kuru ile
 İniledik zarı ile
 At üstüme al yazmanı

Bülbül çekilsin aradan
 Güle habar sal, sıladan
 Baş başayık, gör yaradan
 At üstüme al yazmanı

Gelir isen bekliyorum,
 Sözüm sözdür ekliyorum
 Gider iken yokluyorum
 At üstüme al yazmanı

Son bir defa EMİ derim
 Atmaz isen ben derim
 Boynu bükük de giderim
 At üstüme al yazmanı

Belki tükenir bu acı
 Mahşere dayanır ucu
 Emin Can 'ın, olsun tacı
 At üstüme al yazmanı

15. SON YAPRAK

Kan-ser-den öl-dü /de-sin-ler
 De-liy-di di-ye /gül-sün-ler
 Sonunda Fatiha versinler

Gün doldu gece kaldı
 Söyledim hece kaldı

Sağnak sağnak yağmur yağdı
 Gönül durmaz seni andı
 Çalılar, dikenler sardı

Gör halimi nice kaldı
 Senden bana acı kaldı

16. GÖR

On-ca yıl-dır /ne-ler çek-tim
 Gör ha-li-mi /ne-ler ne-ler
 Saçlarıma aklar düştü
 Gör halimi neler çektim

Tapulandı geçen yıla
 Bela imiş bu aşk bela
 Gelmez gönül, gelmez yola
 Gör halimi neler çektim

Uykular dağılır hepten
 Derman bekliyorum haptan
 Yatağım samandan, çöpten
 Gör halimi neler çektim

Göz görmüyor, gönül yara
 Yaralarım sıra sıra
 Hele tutuldum kansere
 Gör halimi neler çektim

Bundan sonra bacı diyem
 Muhteremsin Hacı diyem
 Baş tacısın tacı diyem
 Gör halimi neler çektim

17. TURNAM

Tur-na-lar-la /ha-ber sal-dım
 Al-dım o-la /naz-lı ya-rim
 Sakın uykusun bölmesin
 Böldü m'ola nazlı yarim

Aman yüksekten gitmeyin
 İnin acele etmeyin
 Emanetim kaybetmeyin
 Buldum 'ola nazlı yarim

Çiçekleri açtı m'orda?
 Üveyikler uçtu m'orda?
 Selamıma şaştı m'orda?
 Güldü m'ola nazlı yarım

Onca yıldır geledim
 Hâl hatırın soramadım
 Çok aradım bulamadım
 Geldi m'ola nazlı yarım

Emin Can'ım yol gözlerim
 Gönül işidir nazlarım
 Gönderdiğim bu sözlerim
 Aldı m'ola nazlı yarım

18. YANDIM ANAM

Bu ya-ra-yı /yar-dan al-dım
 Yan-dım A-nam. /Yan-dım A-nam
 Keşke doğurmaz olaydın
 Yandım Anam. Yandım Anam
 Üşüyorum dondum Anam

Sol yanımdan yaralıyım
 Gidemiyom, buralıyım
 Ataştayım naralıyım
 Yandım Anam. Yandım Anam
 Üşüyorum dondum Anam

Bu aşkın kölesi oldum
 Uğrunda ölesi oldum
 Zorladım gülesi oldum
 Yandım Anam. Yandım Anam
 Üşüyorum dondum Anam

Ne güzeldi ne tatlıydı
 Sevgi derler, ne kutluydu
 İkimizde umutluydu
 Yandım Anam. Yandım Anam
 Üşüyorum dondum Anam

19. GİTTİN GİDELİ

İ-nan sen git-tin /gi-de-li
 Çek-ti-ğim a-cı-lar /bel-li
 Ne ça-re ki, bun-dan kel-li
 Kolum kanadım kırıldı
 Gönül atım pek yoruldu

Sevmek kayaları deler
 Yetim kuzu acı meler
 Saysam sana neler neler
 Kolum kanadım kırıldı
 Gönül atım pek yoruldu

Keyif m'aldın geçti zaman
 Pişman m'oldun söyle taman
 Amanı bilmedin aman aman
 Kolum kanadım kırıldı
 Gönül atım pek yoruldu

Bundan sonra gününe çık
 Toprak bekler bağı açık
 Derler ki unutmaz aşık
 Kolum kanadım kırıldı
 Gönül atım pek yoruldu

Emin Can'ım ne ses, seda
 Bu son sözüm sana veda
 Aklım ermez bilir hüda
 Kolum kanadım kırıldı
 Gönül atım pek yoruldu

20. SEVDA GÜLÜ

Ser-se-ri gön-lü-mün, /de-li rüz-gar-la-rı
 E-sip du-rur /ye-le kar-şı
 Yar, has-re-ti /en-gel bil-mez
 Akıp gelir sele karşı

Yar zülûfün amber kokar
 Her telinden sevgi akar
 Döner durur geri bakar
 Sevda gülüm, güle karşı

Yeter zar eyleme yeter
 Bir gün gelir hasret biter
 Emin Can'ım geldi...Gider
 Carız etme el'e karşı

21. NEREDE BİR ACI DUYSAM

Ne-re-de bir /a-cı duy-sam
 Sol böğ-rüm-de /sı-zı ge-lir
 Kör olası zalim kader
 Hep ağlatır, yası gelir

Sevgi dal dal yeşerirken
 Şeker kaymak deşirirken
 Ayrılığa düşürürken
 Sanki duyar tuzu gelir

Hasret ayırır sılayı
 Yollar kapatır arayı
 İstemez köşkü sarayı
 Yar gelmeden nazı gelir

Emin Can'ı görmesen de
 Söz verip de gelmesen de
 Selamımı almasan da
 O sürmeli gözü gelir

Aşık Emin Can'ın On Bir Heceli Şiirleri

22. DAMLA DAMLA

İz-dı-rap gü-lü-nün /su-yu-nu ver-dim
 Zerk et-tim i-yi-ce /zor dam-la dam-la
 Pazara götürdüm alan olmadı
 Yaktı yüreğimi kor damla damla

Uzaktan bakınca parlak görülür
 Kokusun çektikçe miske bürülür
 Bilmez misin? Bu canana verilir
 Ağlatır, güldürür, nar damla damla

Laleyi Sümbülü Gülü neyleyim
 Her yanım ızdırıp nasıl güleyim
 İster misin? Bir damlacık vereyim
 Bende çeşit, çeşit, var damla damla

23. DÜNYA

Çık-sam gök yü-zü-ne /sey-ret-sem se-ni
 Gü-neş kar-şı gel-se /e-ri-ti-rim ben
 Dünya sele gitse kavuşmak için
 Bütün nehirleri kuruturum ben

Ferhat gibi kayaları delerim ben
 Dünya seni didik, didik elerim
 Eksenine kazık çakar bellerim
 İnadım inat ha... Yürütürüm ben

Üzerine konsa alıcı kuşlar
 Parça, parça eder, kalmasın leşler
 Akla başa gelmez yaptığım işler
 Seni sürüm sürüm sürütürüm ben

Beni böyle perme perişan ettin
 Gurbet ellerini dümdüz yol ettin
 Ayırdın yârimden karla buz ettin
 Seni erim erim eritirim ben

24. NE HABER

O-tur Ha-san em-mi, /köy-den dem vu-rak
 Şu taş-lı de-re-nin /yo-lu ol-du mu?
 Döndü dezze hasta olmuş diyorlar
 Hastaneye gidip şifa buldu mu?

Muhtar Nuri halay çekmiş düğünde
 Açlardan ne haber? Ne var öğünde
 Kara günler geçer, geçti bugün de
 Hasatları çektiler mi? Doldu mu?

Çoban Ali aşığımış haççeye
 Rıdvan emmi kuyu vurmuş bahçeye
 Köy heyeti zam yaptı mı? Bekçiye
 Hacı Bekir traktörü aldı mı?

Köyde ölen var mı, hepsi sağlar mı?
 Canım anam oğlum derde, ağlar mı?
 Şo... görünen bizim karlı dağlar mı?
 Eteğinde nergisleri soldu mu?

25. ZİYADE

Her ne-fes a-lıp/ ver-di-ğim za-man,
 Se-nin ko-kun ge-lir/ gün-den zi-ya-de
 Ayrılık ateşi yaktı kül etti
 Perme perişanım dünden ziyade

Ah çektikçe yalçın kayalar erir
 Taşlar bile bu sedama ses verir
 Çok gaddar zalimsin, elden ne gelir
 Perme perişanım dünden ziyade

Gece biter yine sabahlar olur
 Bir günün torbası kahırla dolar
 Birazcık insafa gel haydi n'olur
 Perme perişanım dünden ziyade

Ömür törpüsünde zaman kayboldu
 Sen gideli yıllar, aylar, gün oldu
 Çekemem çileyi iyice doldu
 Perme perişanım dünden ziyade

26. DEYNEKLEDİLER

Ka-ra ya-zım be-ni /di-va-ne et-ti
 O-ra-dan o-ra-ya /dey-nek-le-di-ler
 İnsan gölgesiden ıssız yerlere
 Oradan oraya deynekle-diler

Ayağıma battı sokak taşları
 Sel oldu gözümün akan yaşları
 Ağardı başımın siyah saçları
 Oradan oraya deyneklediler

Gönül sarayını kurdum üceye
 Katlanırdım senden gelen acıya
 Susamıştım sevgi denen heceye
 Oradan oraya deyneklediler

Akıllı insana deli dediler
 Hırkamı görenler veli dediler
 Bu bunun her günkü hali dediler
 Oradan oraya deyneklediler

27. MERHABA

Yir-mi yıl-dır/ se-la-mı-nı /al-ma-dım
 Has-re-ti-ne /kül ol-du-ğum/ mer-ha-ba
 Benim sana yandığımı bilirsin
 Eşİğine kul olduğum merhaba

Türlü çiçekleri kokladım durdum
 Kokusuna mest olduğum merhaba
 Yaban ellerinde açılmış goncan
 Bahçesinde gül olduğum merhaba

Eser sam yelleri zülfün teline
 Saçına kurban olduğum merhaba
 Ne güzel yakışmış ince belikler
 Tokasına tel olduğum merhaba

Cerenden mi? Aldın sen o gözleri
 Gözüne kurban olduğum merhaba
 Şakıdıkça ballar akar dilinden
 Peteğinde bal olduğum merhaba

Göğsün açıp gerdanını kırıtmı
 Gerdanına bağ olduğum merhaba
 Açamadım diliklenmiş düğmeni
 Esip giden yel olduğum merhaba

Adını söylesem adların şahı
 Cihanı yakacak figanım ahı
 Sana mı? Kalacaktı bu dünya baki
 Ahrette yar olduğum merhaba

28. EL AÇMA

Gön-lü-nü al-çak tut/ a-man ka-sıl-ma
 A-rif ol-ma-ya-na, / sa-kın el aç-ma
 Kişi cevahirdir mihenge girmez
 Namert olanlara sakın el açma

Aşkın gözü kördür yakar kül eder
 Huysuz avrat erkeğini deli eder
 Seni on paralık geçmez pul eder
 Kıymet bilmeyene sakın el açma

Kara gündür geçitlerin en darı
 Har vurup harmana savurma varı
 Sahip ol altundur insanın arı
 Her olur olmaz sakın el açma

29. EVLEK EVLEK

Za-man bi-zi /o-yum o-yum/ oy-nat-tı
 Ev-lek ev-lek/ di-ke-yim-de /gör he-le
 Ne dilekler dilemiştim vermedin
 Evlek evlek dikeyimde gör hele

Kıraç topraklara ekdim tohumu
 Kimsenin kimsede koymaz ahını
 En sonunda aldın varı yoğumu
 Evlek evlek dikeyimde gör hele

Zarar vermem hiç kimsenin malına
 Karışmam kimsenin alı moruna
 Geçinemez oldum zoru zoruna
 Evlek evlek dikeyimde gör hele

İnat etme bende çıkarım aya
 Fen ilerledi ha, kalırsın yaya
 İster düz yer olsun, isterse kaya
 Evlek evlek dikeyim de gör hele

30. KİME KÜSEYİM

Bay-ram o-lur, / koç ko-yun-lar/ ke-si-lir
 Bah-tı-ma mı/ kü-sem, ki-me/ kü-se-yim
 Nazlı yar, sıladan bayrama gelmiş
 Bahtıma mı küsem, kime küseyim

Eller bayram eder, küsler barışır
 Dost, yaranlar birbiriyle kaynaşır
 Gönülden gönüle sırlar ulaşır
 Bahtıma mı küsem, kime küseyim

Kımalı ellerin görebilseydim
 Yollar açık olsa gelebilseydim
 Küskün müsün diye sorabilseydim
 Bahtıma mı küsem, kime küseyim

Ayırdılar bizi ettiler yazık
 Hergün bayram olsa, yüreğim ezik
 Yetim yavru gibi şu boynum büzük
 Bahtıma mı küsem, kime küseyim

31. İSTEMEM

Ya-ra-da-nım se-ni/ ba-na yaz-say-dı
 Ha-sı-ra ra-zıy-dım, /ki-lim is-te-mem
 Yüzüne bakardım karnım doyası
 Kuru soğan yeter dilim istemem

Başımı sokacak bir eğme evim
 Göğsün serinletir, katığım terin
 Onlar tatlı yesin ben kuru yerim
 Sen var iken dünya malı istemem

Basma fistanını güller kıskanır
 Ak gerdanda tomurcuklar beslenir
 Gür belikler omuzlara yaslanır
 Gönlüm sarayısın, yalı istemem

Gözlerin güç verir akan kanıma
 Gülüşün can verir cansız canıma
 Yüz defa, bin defa, gel git yanıma
 Döşek olsam sana, halı istemem

Güller, menekşeler, sümbüller açsa
 Dört mevsimin dördü Bahara kaçsa
 Bütün saltanatlar başıma taçsa
 Başımın tacısın taçlar istemem

Ocağında bağdaş kurup otursam
 Bostan dikip meyvelerin yetirsem
 Sana avuç avuç, sevgi getirsem
 Muradım odur ki, bir şey istemem

32. TALİBİM

Met-he-de-yim se-ni/ ar-şı a-le-me
 Gü-zel-ler gü-ze-li/ ya-re ta-li-bim
 Bilenler hep bilmiyene söylesin
 Güzeller güzeli yare talibim

Hiçbir koku vermez senin kokunu
 Kalbime berk vurdun hicran okunu
 Sana mezar edem, varı yokumu
 Güzeller güzeli yare talibim

Hiçbir çiçek açılmaz sen gibi
 Hiçbir kuşlar cıvıldaşmaz sen gibi
 Hiçbir böcek uçuşamaz sen gibi
 Güzeller güzeli yare talibim

Seni methetmişim boşu boşuna
 Ağu kattın pişmiş, tatlı aşıma
 Ölür isem yazın mezar taşıma
 Beni kanser eden yare talibim

33. NELER VARDIR İÇİMDE

Böy-le ku-ru sıs-ka/ kal-dım ne-den mi?
 Ne a-cı-lar var-dır /be-nim i-çim-de
 Hepsini dört bir yana atalım
 Kalp yarası vardır benim içimde

Ölüm korku vermez, sevmemek kötü
 Beni hasret, deli divane etti
 Ömür dedim, ömür sürmeden bitti
 Aşk yarası vardır benim içimde

Kur'ana el basar yemin ederim
 Cenneti ben aldım, Cehennem senin
 Ben acı çekerim, utanma öğün
 Çok yaralar vardır benim içimde

34. DÖRTYOL'UM

Gâ-vur dağ-la-rı-na/ ku-ca-ğın aç-mış
 Ka-za-lar i-çin-de/ şî-rin Dört-yo-l'um
 Etrafına çeşit çeşit, gül saçmış
 Burcu burcu, kokar şirin Dört-yol'um

Gâvur dağı kahramanlar alayı
 Amanoslar devam eder sırayı
 Adanayla kısık açar arayı
 Tepesi top karlı şirin Dört-yol'um

Portakallar koku saçar her yana
 Namı duyulmuştur, bütün cihana
 En yakın ilimiz Mersin Adana
 Yolu kıvrım, kıvrım, şirin Dört-yol'um

Deli ay delidir bulanık akar
 Güzeli güzeldir, cana can katar
 Her gönülde derler; bir aslan yatar
 Bir tanedir benim şirin Dört yol'un

35. 9 OCAK BAYRAMI

Da-vul-lar a-lın-sın, / ha-lay e-kil-sin
 Do-rat-lar e-kil-sin/ mey-dan kiş-ne-sin
 Ezanlar okunsun Ti'ler ekilsin
 Dört yol'un kurtuluş bayramı bugün

Hasan Paşa Gâvurdağı kalası
 Danaboruk yiğitlerin âlâsı
 Bozular mu? Türkün iman yuvası
 Dört yol'un kurtuluş bayramı bugün

Karakilise anlarını alsana
 Ocaklıda leşlerini bulsana
 Unutma!.. o günü, ders olsun sana
 Dört yol'un kurtuluş bayramı bugün

Coştu Deli ayım, köpürdü deniz
 Bize yan bakamı ezeriz, yeriz
 Türk'üz, kahramanız, dünyada biriz
 Dört yol'un kurtuluş bayramı bugün

Elif dezze Ayşe bacı Hür'ü ana
 Canım kurban olsun yüce Vatana
 Dalgalan bayrağım helal bu sana
 Dört yol'un kurtuluş bayramı bugün

Deli poyraz gibi delidir başım
 Hak, adalet, vicdan satmaktır işim
 Yurduma göz dikme sereriz leşin
 Dörtyol'un kurtuluş bayramı bugün

Kefenim topraktır, giydiğim çuha
 Böyle bir ırk doğmamıştır bir daha
 Şehide gaziye biçilmez paha
 Dörtyol'un kurtuluş bayramı bugün

Aşık derki benim yurdum burası
 Arşa kadar yetti Türkün narası
 Koç yiğitler, gülün, oynan sırası
 Dörtyol'un kurtuluş bayramı bugün

36. KUSURSUZ DOST

Ku-sur-suz dost/ bu-la-ma-dım/ bir tür-lü
 Ben mi? Kö-tü-yüm,/ za-man mı kö-tü
 Adım adım adımladım her yanı
 Ben mi? Kötüyüm, mekân mı kötü

Yere sofraya serdim gelen olmadı
 Gönlüm dertli idi bilen olmadı
 Gözüm yaşlarını silen olmadı
 Ben mi kötüyüm, kader mi kötü

Ona selam verdim burun kıvırdı
 Şuna iyi oldum vurdukça vurdu
 En sonunda yerden yere savurdu
 Ben mi kötüyüm yazım mı kötü

37. NE ÇIKAR

Ba-har gel-miş, / bül-bül öt-müş, / ne çı-kar
 Gü-lis-tan-dan/ gül ko-ku-su/ gel-mez-se
 Sevdiğini eller almış aşğın
 Ha diridir, ha ölüdür ne çıkar

Tanrı onu şana, şöhrete boğsa
 Yaşlandıkça kerametle genç doğsa
 Elmastan mutluluk çelengi yağsa
 Senin vermediğin hayat, ne çıkar

İnkâr ediyorsa bahçede arklar
 Senin için çiçek açmazsa parklar
 Adını yazmazsa bütün kâğıtlar
 Matbaadan, mektuptan, puldan ne çıkar

38. AKDENİZ

Ol-ta at-sam, / yem o-lun mu/ ol-ta-ma
 Yar-dım e-der mi-sin /ba-na Ak-de-niz
 Köpüklerle dalga dalga, yanıma
 Çeker misin nazlı yâri Akdeniz

Köpüklerle hayal ettim hayalin
 Deniz kıza benzer, senin meyalın
 Nefes al çık, görem, mah-ı cemalin
 Verir misin nazlı yari Akdeniz

Kumsallarda gezdim yalın ayakla
 Gel, seninle seyran edek kayıkla
 Fener olam, kayaları ayıkla
 Bulur musun nazlı yari Akdeniz

39. DEĞMESİN

Ya-vaş sü-rü sa-na /na-zar deĝ-me-sin
 Şu baĝ-rım köz ol-muş, /a-lev-le-nir ha
 Al yeşil irenkler üstüne akmış
 Divanedir gönlüm delilenir ha

Baygın bakıp gözlerini süzdürme
 Gerdan kırıp mah cemalin gezdirme
 Yavaş yürü topukların ezdirme
 Yel vurur, İncinin, ıĝralanın ha

Güneş vurup; sakın rengin solmasın
 Korkarım ki sana nazar olmasın
 Şu garip gönlümün ahı kalmasın
 Sana kurban olur, köle olurum ha

40. ÇATAL ÇATAL

Bir yi-ĝi-de kı-lıç/ iş-le-mez hörf-ten
 Yü-rek ça-tal ça-tal, / öz ça-tal ça-tal
 Yiĝit olan kişi ardan kaçınır
 İnletir daĝları, söz çatal çatal

Aşık usandırır yârin nazlısı
 Yavan tatsız gelir, sözün tuzlusu
 Yaman olur aşk selinin hızlısı
 Keman kaş altında göz çatal çatal

Virane yerlerin baykuşu bitmez
 Issız bacasından dumanı tütmez
 Yanar kalbim, acıları hiç gitmez
 Kül savrulur gider, köz çatal çatal

41. GEZ KAPI KAPI

Di-va-ne gön-lü-mü/ di-len-ci et-tin
 Sen de be-nim gi-bi/ gez ka-pı ka-pı
 Gülmeyi unuttum ağlamak ile
 Sürüm sürüm, sürün, gez kapı kapı

Dost eline vardım yüzüm sürmeye
 Umut ettim yar, cemalin görmeye
 Ekmek değil, selamını almaya
 Dilenesin sen de gez kapı kapı

Aklım aldın divaneye döndürdün
 Yüreğime ateş döküp; söndürdün
 Beni diri diri gömüp; öldürdün
 Ölmeyesin sen de gez kapı kapı

İsterim ki güllerini dermeye
 Bu can sana kurban olsun vermeye
 Mahşerde razıyım sana ermeye
 Ermeyesin sen de gez kapı kapı

42. ŞELEK ŞELEK

Çe-kil-mi-yor/ bu a-sı-rım/ yük-le-ri
 Ge-çim şe-lek, şe-lek/ can şe-lek şe-lek
 Avradın zırzırı bitmez, tükenmez
 Dırdır şelek şelek, hır şelek şelek

Çocuk para ister, cep meteliksiz
 Kız sokağa çıkmam diyor eteksiz
 Evde huzur yoktur, geçmez köteksiz
 Zırzır şelek şelek, zır şelek şelek

Hesap ediyorum hesap tutmuyor
 Omo, tursil, çamaşıra yetmiyor
 Kaynana aylardır evden gitmiyor
 Hırhır şelek şelek, hır şelek şelek

Yok radyoyu açmışsın çok sesle
 Horanta onbircik beslersen besle
 Dede eve gelir olanca cestle
 Cırcır şelek şelek, gır şelek şelek

Daha sayayım mı bütün dramı
 Durup durur iken açtım yarımı
 Başka zaman yassan, şimdi sıramı
 Gırgır şelek şelek, gır şelek şelek

43. DOSTUNA VERDİK

A-şık-lar üs-ta-dı/ ko-ca Vey-sel'-im
 Se-ni arz et-ti-ğin/ dos-tu-na ver-dik
 Sivralan köyü de mateme döndü
 Seni arz ettiğin dostuna verdik

Sen bir gerçekçiydin görebilirdin
 Yüce ulusuna ölmezlik verdin
 [Benim sadık yârim topraktır] derdin
 Seni arz ettiğin dostuna verdik.

Koskoca tabiat Veyselsiz kaldı
 Öten bülbüller de figana daldı
 Sen arı timsali, petekte baldı
 Seni arz ettiğin dostuna verdik

Derler akıyor, kuşlarda feryat
 Sen gibi ozanda gelir mi? Heyhat
 Sivralan köyünde son buldu hayat
 Seni arz ettiğin dostuna verdik

Düğün olur, bayram olur, gün olur
 Sazın durur, sözün durur, tel durur
 Hangi aşık düzenine söz vurur
 Seni arz ettiğin dostuna verdik

Sivas ellerinde sazın çalınsın
 Bütün şu Cihanda ünün anılsın
 Veysel kör değildi, mutlak bilinsin
 Seni arz ettiğin dostuna verdik

44. SEBİL

Söy-le ar-ka-da-şım/ ar-zu-ha-li-ni
 Kâ-ğıt se-bil, / ka-lem se-bil, / dil se-bil
 Git derdini makro paşaya anlat
 Dilek sebil, elek sebil, hal sebil

Boynuzlu teresler gezer meydanda
 Katır gibi boyu olmuş endamda
 Kâh bu damda, kâh anırır o damda
 Yural sebil, nalbant sebil, nal sebil

Bu kapı olmazsa, öteki kapı
 Temelli zannederler kurduğu yapı
 Şimdiden yutmuştur bilmiyor hapı
 Yalak sebil, bulaç sebil, yal sebil

İster isen eğri büğrü yolda git
 İster isen hâk bildiğin yolda git
 İster isen eniş yokuş yolda git
 Çarık sebil, baston sebil, yol sebil

Babandan kalmıştır bu kadar mallar
 Gövdenin Süsüdür yanında kalan dallar
 Varlığınla seni, yağlar ballarlar
 Akı sebil, izan sebil, mal sebil

İyi düşün anlar isen sözümü
 Hakka bağlan hak yetire özünü
 Bu dünyada açmaz isen gözünü
 İman sebil, selat sebil, sal sebil

Beğenmezsen şu giydiğin keteni
 İnkâr eder isen ata öteni
 Bağını bahçeni duman tüteni
 Çuval sebil, palaz sebil, çul sebil

Kimisi düzenbaz kimisi alim
 Kimisi kahraman kimisi zalim
 Aşık Emin senin biçare kulun
 Benim gibi seni seven kul sebil

45. İNTİZAR

Sen-siz ha-yat her-gün/ ze-hir-dir ba-na
 Al-la-nıp pul-la-nıp/gül-me sev-di-ğim
 Dün gece rüyamda ölmüş dediler
 Ben ölmeden sakın ölme sevdiğim

Gündüz mü? Gece mi? Geçen günlerim
 Her saat her vakit demez inlerim
 Ah çekmekten sızlar oldu yanlarım
 Murat alanındır, alma sevdiğim

Eller düğün etti yeşil al ile
 Bülbül sohbet etti gonca gül ile
 Benim gibi biçare, kara gün ile
 Geçirdiğim ömrümü, gülme sevdiğim

46. OLDU MU?

Ni-ye ça-ğırır-sın/ be a-şık gar-daş
 Bu dün-ya-da mu-rat/ o-lan ol-du mu?
 Ferhat dağı deldi Şirin uğruna
 Mecnun dahi Leylasını buldu mu?

Kerem Aslı için yandı kül oldu
 Karacaoğlan seyyah oldu, kul oldu
 Seyrani bağlarda bülbül gül oldu
 Veysel dahi maşukunu buldu mu?

Havva şeytan ile bir olmadı mı?
 Âdem cennetinden kovulmadı mı?
 O zamandan beri âşık olmadı mı?
 Kimler murat almış, soran oldu mu?

Bülbüller zar eder gülün aşkına
 Vefasız yar için döndüm şaşkına
 Siz söyleyin n'olur Allah aşkına
 Bu dünyada murat alan oldu mu?

47. KÖRDÜĞÜM

Dert-le-ri çi-le-yi/ he-sa-ba vur-dum
 Çı-kıl-mı-yor/ her ta-ra-fı/ kör-dü-ğüm
 Yıllar, aylar, günler hep karma karış
 Çözülüyor her tarafı kördüğüm

Hayat denen çarkı çeviremedim
 Parangaya vurdum deviremedim
 Takatım yetmedi dek gelemedim
 Bükülüyor her tarafı kördüğüm

Feleğin elinden pek sille yedim
 Yazılmış kaderim ben bana n'dim
 Seni çengellere asayım dedim
 Takılmıyor her tarafı kördüğüm

Mancınıklar kuram ateş yağdıram
 Katırlarla taş güller dolduram
 Kader seni diri diri yaktıram
 Yakılmıyor her tarafı kördüğüm

Pazar Pazar dolaştırıp satayım
 Sana inci, mercan boncuk takayım
 Müşteri bulursam dedim satayım
 Satılmıyor her tarafı kördüğüm

48. KURBANIM

A-nan se-ni/ yay-la-lar-da /do-ğur-muş
 An-dız ko-kan/ ten-le-ri-ne/ kur-ba-nım
 İnce boyların selvi mi nedir?
 Gerdandaki benlerine kurbanım

Azgan çiçekleri püren kokusu
 Gamzelerin mor sümbülün dokusu
 Şu saçların aşk yolunun yokuşu
 Söyle adın Elif midir kurbanım

Akşam olur buzağılar meleşir
 Taşoluk'tan güzelleri eğleşir
 Yusufçuklar dertli dertli söyleşir
 Söyle adın Zöhre midir kurbanım

Aşık derki yaylalarda yaylasam
 Adına Aslı mı Leyla mı desem
 Düşlerime girdin bunu bir bilsen
 Söyle adım Melek midir kurbanım

49. EVLİYALAR

Gö-re-nek gö-ren-ler/ gör-gü ve-ren-de
 Sun-ma-yın-ca/ mey di-le-mez/ e-ren-de
 Zaman perdesini yırtıp görende
 Akıl almaz sırları var sırları

Muhabbet bağının bülbüllerine
 Post kurmuş dergâhın şu erlerine
 Şehitlik tacının can serlerine
 Erişilmez pirleri var pirleri

Umutsuz ziyaret olmaz bu yerde
 Bin türlü şifadır derman her derde
 Cennet ile müjdelemiş bir belde
 İman dolu surları var surları

Şeyh Ahmet Kuseyri Beyazıt Bostan
 Erenler safında söylenir destan
 Şöyle bir uzanıp ziyaret etsen
 Mest eyleyen yerleri var yerleri

50. GÖLÜK

Bir dert ki be-la-dır/ aşk de-nen nes-ne
 Al gö-tür Gö-lü-k'e/ ta-şı-ya-maz ki
 Kalpler robot olmuş, eller makine
 Al götür Gölük'e taşıyamaz ki

Kim aşk vardır mana ile bağlıdır
 Kim aşk vardır hicran ile dağlıdır
 Kim aşk vardır acı ile ağuldır
 Al götür Gölük'e taşıyamaz ki

Aşk ummandır, nehirleri çağlayan
 Hasret ile gönlü ona bağlayan
 Yük yük olur, seller gibi ağlayan
 Al götür Gölük'e taşıyamaz ki

Aşık Emin sormadılar yaşımı
 Bir yastığa koymadım başımı
 Musalla taşına konan naşımı
 Al götür Gölük'e taşıyamaz ki

51. SİGARA

Sa-na te-sel-li-mi/ va-rı-mı ver-dim
 Sis-li pis-li tü-ten/ la-net si-ga-ra
 Dumanı çektikçe sanki haz verir
 Dışı güzel içi lanet sigara

Kaç gece sevgililer beklettin
 Zamanları yedin bitim tükettin
 Kansermiş veremmiş neler yüklettin
 Dışı güzel içi lanet sigara

Bazen sevgilimi dumanda gördüm
 Bazen sevgilimi içime verdim
 Bazen içe içe kanlar tükürdüm
 Dışı güzel içi lanet sigara

Sokak taşlarında ezeyim seni
 Boncuk boncuk tele düzeyim seni
 Parça parça edip, keseyim seni
 Dışı güzel içi lanet sigara

52. HAK YOLUNDA

Ya-lın a-yak dim-dik /Al-la-h'a va-ram
 Hak yo-lu-na ol-sun/ ke-sim ba-şı-mı
 Uğrar isem bir zalimin hışmına
 Hak yoluna olsun kesim başımı

Sevdiğime başım adak etmişim
 Türlü ezalarla dolup, yetmişim
 Bu dünyaya bahtsız gelip gitmişim
 Hak yoluna olsun kesin başımı

Adaletin derler parlak güneşi
 Allah'a ayandır mazlumun işi
 Senin kanunun yoktur eşi
 Adalet uğruna kesin başımı

53. LAF İLE KALDI

Mu-rat mu-rat der-ler/ laf i-le kal-dı
 Mu-ra-dı-ma e-rem /de-dim er-me-dim
 Şu fani dünyanın kahrından her gün
 Gülem dedim gülmek laf ile kaldı

Bazen ceylan oldum tozdum çöllerde
 Bazen ördek oldum yüzdüm göllerde
 Bazen bülbül oldum gezdim güllerde
 Silem dedim gönül laf ile kaldı

Gam yükünden çöktüm çekemiyorum
 Bu kötü tohumu dikemiyorum
 Derdimi her kime dökemiyorum
 Atam dedim gamı laf ile kaldı

Aşkın çilesi çetin bir kale
 Ne hallere düştüm. Gör, bir bak hele
 Geçiyor ömürler, dolmuyor çile
 Satam dedim, satmak laf ile kaldı

54. SÜRÜKLER

Yi-ne yel-ken aç-tı/ aş-kın ge-mi-si
 Bir o ya-na bir bu/ ya-na sü-rük-ler
 Kırıldı dümeni girdaba düştüm
 Bir o yana bir bu yana sürükler

Abdal oldum gezdim dört bir cihanı
 Mitil attım viran yerlere hani
 Feleğin sillesi berk vurdu hani
 Bir o yana bir bu yana sürükler

Alın yazım ekmeğimle aşımdır
 Beladan kurtulmaz nice başımdır
 Kara günler benim can yoldaşımdır
 Bir o yana bir bu yana sürükler

Aşık der ki ummanlara dalmışam
 Arar iken ben belamı bulmuşam
 Bir vefasız yare gönül vermişem
 Bir o yana bir bu yana sürükler

55. ÖĞRETMENİM

Mü-nev-ver-ler/ or-du-su-nun/ e-ri-yiz
 Yur-da ı-şık sa-çan /öğ-ret-me-niz biz
 Alfabeden başlar önce işimiz
 Cefakâr, çilekeş öğretmeniz biz

Sabah aç karına derse ulaşır
 Gece demez gündüz demez uğraşır
 Üzerinde ilmin torbasını taşır
 Yurda tohum saçan öğretmeniz biz

Aşınası köydür, köylüdür canı
 Çocuklar civcivdir, sarar her yanı
 Ne zaman köy duysa bekler o anı
 Yurda ilim saçan öğretmeniz biz

Hem anadır hem babadır hem abi,
 Bir tevazu bekler yeter bu kâfi
 Nice nice yetiştirmiştir bu dahi
 Yurda neşe saçan öğretmeniz biz

Tebeşir tozları süsündür senin
 Köy yolları asfaltındır hep senin
 Okul senin, çocuk senin, yurt senin
 Yurda koku saçan öğretmeniz biz

56. KERVANBAŞI

Yo-lun bi-zim e-le/ dü-şer-se e-ğer
 Naz-lı yar sa-ğım-dır, /sor ker-van-ba-şı
 Harap olmuş şu kalbimin zehrini
 İçsin yudum yudum ver kervanbaşı

Pınar başlarında mola verdikçe
 Kıvrım kıvrım yollarından indikçe
 Güzel yârin mah cemalini gördükçe
 Varıp selamımı ver kervanbaşı

Yalvarırım sana yari bulursan
 Vadem tamam olup, eğer ölürsem
 Nerde bir mezar taşı görürsen
 Durup Fâtiha'mı ver kervanbaşı

57. BAK.BAK.

A-çık-göz-müş gü-ya/ ser-sem a-va-nak
 Ar-dın-da-ki yır-tık/ pır-tı-ğı gör-mez
 Fazla çene çalar, her demden öter
 Kendini alime benzetir bak, bak

Evinde pırtısı çulu az gelir
 Bir cekete kışı çıkar yaz gelir
 Yatar uyuz uyuz koca güz gelir
 Yolunmuş tavuğa benzemiş bak bak

Cebinde para yok fiyaka caba
 Sırtına giymiş kalın bir aba
 Bu haliyle nereye varır acaba?
 Soyulmuş susağa benzemiş bak bak

58. DÜĞÜN

Al bas-ma üs-tü-ne/ tül-ler dö-kül-müş
 Ya-nı-na yö-nü-ne/ pul-lar di-kil-miş
 Tombul boylarına kaftan biçilmiş
 Sormadılar bana nereye gidiyon

Körpe fidan ildin al al yanaklar
 Sensiz kaldı ıssız ıssız yunaklar
 Bu acıyı ancak teneşir paklar
 Sormadılar bana nereye gidiyon

Doru at doğmaydın bu günler için
 Dışım bir yanardağ, yanıyor içim
 Talih mi kader mi bu iş ne biçim
 Sormadılar bana nere gidiyon

Kapınıza vardım kelim söylemeye
 Son isteğim vedalaşıp gitmeye
 Seni benden ayıranlar yetmeye
 Sormadılar bana nere gidiyon

Davulcu çomağın kırılın emi
 Gülenler onmasın, delirsin emi
 Genç yaşta defteri dürülsün emi
 Sormadılar bana nere gidiyon

59. SİYAH DUVAK

Sa-na ya-kı-şır mı/ kır-mı-zı du-vak
 Ge-lin a-la-yı-na/ va-rın söy-le-yin
 Benim muradımı burada koyarken
 Siyah duvak taksın varın söyleyin

Bahçede koşarken ayağım kaydı
 Bir günde başıma ak çile yağdı
 Senin bıraktığın aşılmaz dağdı
 Siyah duvak taksın varın söyleyin

Baden çiçekleri siyaha döndü
 Çocukken oynardık o gün ne gündü
 Hayatım, baharım gençliğim söndü
 Siyah duvak taksın varın söyleyin

Ben kimseye yârim diyemem gayri
 Sıla ateşinde duramam gayri
 Sensiz yaşamayı nideyim gayri
 Siyah duvak taksın varın söyleyin

60. KARANLIK

Kö-mür göz-lüm se-ni/ gö-re-sim gel-di
 Ge-le-ce-ğim am-ma/ yol-la-rım ka-ran-lık
 Köleyim tutsağım kader ellerinde
 Ufuk görünmüyor haller karanlık

Muhabbeti derya edip; eylesem
 Sana bülbül gibi diller söylesem
 Arzularımı çıkın edip göndersem
 Zarfın dibi delik, pullar karanlık

Geçit vermez zalim Toprak Kalesi
 Deli akar Karaçay'ın deresi
 Yürüdükçe açar aşkın yarası
 Eniş yokuş giden yollar karanlık

61. YEMEZ OLDUK NE HALLERE DÜŞÜRDÜ BİZİ

Ev-vel yaz a-yın-da/ har-man o-lur-du
 Sa-man ti-rek ol-du /sa-vur-du bi-zi
 Kel çökelik yenmez idi bir zaman
 Ayrana mum olduk kavurdu bizi

Pancarı, gömeci, gelinelisi
 Ete hasret kaldık bırak gerisi
 Darı bazlaması çömen irisi
 Kuru kütük gibi devirdi bizi

Hani bulgur aşu hani tereyağ
 Damarın sertleşir sakın yeme bay
 Kömbesi gırtlı, sahha babam say
 Yer vürmuş gazele çevirdi bizi

Kuru fasülye gaz yapar durur
 Sarmaçi mideye hemen oturur
 Turşu batal oldu o da satılır
 Şaşkına çevirdi evirdi bizi

Aman sakın yeme bunları hepten
 Kurtulaman sonra ilaçtan haptan
 Bakır kaplar batal oldu ıraftan
 İlaçlar iğneler kemirdi bizi

62. AH OLSUN

Gün gör-me-den /geç-ti bun-ca /se-ne-ler
 (G) har-fi-ni/ si-le-ce-ğim /ah ol-sun
 Gülden güzellerden başlar bu harfler
 Mansur gibi yüzeceğim ah olsun

Bana gülme dedi bu kötü kader
 Talihin elinde oyuncak eder
 Beni didik didik dittikçe gider
 Gidebilsem gideceğim ah; olsun

Güney illerinin yolları tozlu
 Korkarım kışları boranı hızlı
 Bir yavru yitirdim nazlı mı nazlı
 Bulabilsem gezeceğim ah; olsun

Âşık olanların olmaz mekanları
 Göl göl olur gözlerinden akanı
 Ayağına batan taşı dikenini
 Pestil gibi ezeceğim ah: olsun

Bunca yazı destanlara sığmazsa
 Kitaplara yapraklara dolmazsa
 Dergiye mergiye daha olmazsa
 Ağaçlara yazacağım ah; olsun

63. BAYRAK

To-pu-muz yok/ ta-şı-maz var/ el-ler-de
 Sün-gü-müz yok/ so-pa-mız var/ bel-ler-de
 Türkümüz var Türk'ü söyler dillerde
 Bize kefendir toprağımız şalımız
 Bayrağımın rengidir kanımdaki alımız

Yurdumuz var cennet kuşları öter
 Dağımız var etrafında gül biter
 Şanımız var Türk'üz bize bu yeter
 Bize kefendir toprağımız şalımız
 Bayrağımın rengidir kanımdaki alımız

Bayrağım var yücelerden yücedir
 Dinimiz var en kutsaldır yücedir
 Destanım var düşmeyen bir hecedir
 Bize kefendir toprağımız şalımız
 Bayrağımın rengidir kanımdaki alımız

64. GAVUR DAĞI

Göl-ge-sin-de/ tav-şan-la-rın/ kay-na-şır
 En-gi-nin-de/ kek-lik-le-rin /oy-na-şır
 Yücesinde gam bulutları taşır
 Sırt verip yatasım geldi ey dağlar

Kıvrım kıvrım kıvrılıyor yolları
 Cana can katıyor soğuk suları
 Mis kokuyor ne güzeldir baharı
 Canımı veresim geldi hey dağlar

Yalçın kayaların heybetin senin
 Çam gürgen meşe ile doludur yanın
 Gavur dağı derler şanın var şanını
 Kuş olup uçasım geldi hey dağlar

65. GÜL

Gül gül ol-sam aç-sam/ ya-nak-la-rın-da
 Gül ren-gi-ni Gü-l'e/ ver-se no-lur
 Gül goncasın açsa gerdanlarında
 Gül bahçesinde gülüversen ne olur

Gül nefesin anber kokar bal gibi
 Gül goncasın yeni açmış dal gibi
 Gül donların giymiş al al nal gibi
 Gül gülerek bana gelsen ne olur

Gül bülbülün feryat eder gül diye
 Gül murada erse yârim var diye
 Gül murada erse yârim var diye
 Gül zararını zar etmese ne olur

66. ARKADAŞ

Sö-ze baş-la-ma-dan /si-ze bir ka-lem
 Var mı? şu dün-ya-da/ e-be-di ka-lan
 Hakikat yok oldu hepsi de dolan
 Nefsini sen ıslah eyle arkadaş

Daim hak yolunda yürümelisin
 Kötüye her zaman kürümelisin
 Ecel kefenini bürümelisin
 Cennete imanla giden arkadaş

Kumar oynayıp da evini satma
 Helal işine de haramı katma
 Her gelen geçene de fiyaka yapma
 Ahirette hesap zordur arkadaş

Fitne, fesat olup; kötülük etme
 Helal malın varken harama gitme
 Küfürler savurup naralar atma
 Haysiyet, şerefin düşer arkadaş

67. KELE

Şu gi-den gü-ze-lin/ a-dı An-şa
 Yok-sa E-mi-ne mi/ de-sem Fat-ma mı
 Seni istesem de anan satma mı
 Böyle surat asıp gitme dur kele

Güzel fistanının rengi ben olam
 Eline gül gerdanına tül olam
 İnce boylarına kurbanın olam
 Böyle cilveleri etme, dur kele

Sevaptır güzel sevmesi sevap
 Haydi n'olur bana versene cevap
 Yanyor ciğerim oldu bir kebab
 Böyle zalim olup, yakma dur kele

68. ALAFLANMADAN

Söy-le-di-ler yâ-rim/ gel-miş sı-la-dan
 Yü-re-ğim da-yan-sa/ a-laf-lan-ma-dan
 İssız yerler neşelendi bir bilsen
 Görebilsem onu alaflanmadan

Koyun gibi melim melim meledim
 Yar, bastığın toprakları eledim
 Sen giderken sana murat diledim
 Varabilsem ona alaflanmadan

Bağrım yanık şükrederim halime
 Tesbih ettim (aşk) denilen kelime
 Saçlarından bir tel versen elime
 Alabilsem onu alaflanmadan

Evvel sever idi, şimdi sevmez mi?
 Bunca çile, bunca hasrete değmez mi?
 Selam salsam acep, selam vermez mi?
 Salabilsem ona alaflanmadan

Gözlerim yollarda, kulağım sende
 Burcu burcu kokar, güllerin tende
 Sen gül bahçesi ol, bahçıvan bende
 Derebilsem onu alaflanmadan

Hiçbir zaman silemezsin anımı
 Mürekkep yerine çektim kanımı
 Azrail gelmeden sana canımı
 Verebilsem ona alaflanmadan

69. NE FAYDA

Bir çi-çek a-çıl-mış, / me-lül ve mah-sun
 İ-çin i-çin ağ-lar bir/ gül gon-ca-sı
 Bütün dertlerini rengine vermiş
 Durmaz gözyaşları. Akar ne fayda

Nice güller gördüm gül arasında
 Katmer katmer açılmış dal sırasında
 Dikiş dikiş olmuş kalp yarasında
 Merhem vursam, iyi olmaz ne fayda

Sabahları bülbül öter bağlarda
 Garip gönlüm, gezer yüce dağlarda
 Yitirdim ömrümü gençlik çağlarda
 Bir gönül bulsam da artık ne fayda

Bahçivan gülleri sulamasana
 Kırılsın diken budamasana
 Dertli bülbül yeter ağlamasana
 Gözyaşların, umman oldu ne fayda

70. PAS TUTMAZ

İ-ki gö-nül/ bir-bi-ri-ni/ se-ver-se
 Çi-vi-ler pas tu-tar, / kalp-ler pas tut-maz
 Gönül gah bulanır gah duru akar
 Akarsular gibi o da pas tutmaz

Dağlardan engine sürdüm ceylanı
 Yine ayrılığın gördüm devranı
 Kalktı gene Çukurova kervanı
 Ben yas tutar, nazlı yârin yas tutmaz

Aşk pınarı oluk oluk, oluklu
 Dama dama taşlar oluklu
 Ceren yapılı da ince belikli
 Avuç avuç su verir de pas tutmaz

71. ÇIRA ÇIRA

A-lev al-dı gö-nül/ yi-ne tu-tuş-tu
 Sen de be-nim gi-bi/ yan çı-ra, çı-ra
 Gökçe çayın dereleri kurudu
 Yağmurlar yağmadı hep dura dura

Köylerde ekerler arpayı, darı
 Eridi kalmadı Kel Daz'ın karı
 Yeter çekemiyom bu kadar zarı
 Al hançeri öldür vur... vura vura

Sılaya gidenler geri geldi mi?
 İnsan sevdiğini hiç mi bilme mi?
 Kötü kader bana bir gün gülme mi?
 Hatırına getir gel, ara sarı

72. NE BİLİR

İN-san çiğ süt em-miş, / be-şer be-şer-dir
 A-kıl fi-kir ver-sen/ söz-den ne bi-lir
 Karun gibi zengin olsa tahtında
 Tok karnına aç halinden ne bilir

Yaradana kulluk etmez densize
 Çoğa şükretmez azdan ne bilir
 Haddini bilmeyen kafir dinsize
 Din talkından, kul hakkından ne bilir

Obur olmuş terazinin kefesi
 Helalden, haramdan tartar ne bilir
 Arsız arsız güler, kokar nefesi
 İnsaftan, vicdandan, suçtan ne bilir

Zengin yata biner fakirse ata
 Fakir barakaya zenginse kata
 Yanına yaklaşsan, derler “git öte!”
 Gelince mübarek Kurban Bayramı

73. FELEK

Ni-ce ü-mit-ler-le/ ye-tiş-tim gel-dim
 Bir mi-til-den baş-ka/ ver-me-din fe-lek
 Eller saray kurdu düğün eğledi
 Ben karalar giydim gülmedim felek

Gecelerim gündüz, gündüzlerim gece
 Adını söylerim hemen her gece
 Gel gör durumumu hallerim nice
 Yıktın gençliğimi bilmedim felek

Bu benim çilemiş, çilekeş oldum
 Derman bulam derken dertlerle doldum
 Sabret gönül derken sarardım soldum
 Akar gözyaşlarım silmedim felek

Hasret deryasına dalıp çıkıyorum
 Hayat hikayemi her gün okuyorum
 Yaralı kalbime iplik dokuyorum
 Murat alam dedim, alamadım felek

74. RENKLER

Yâ-rin du-da-ğın-da/ nak-şet-miş a-lı
 Ne gü-zel ya-kış-mış/ üs-tü-ne şa-lı
 Seni seven yiğit neylesin malı
 Leb kırmızı, şal kırmızı kırmızı

Bahar gibi yeşil giymiş donların
 Sülüne benzemiş narin boyların
 Sordum melektenmiş senin soyların
 Fistan yeşil, kemer yeşil, şal yeşil

Siyah saçlarına yakışır tarak
 Cilveyi işveyi bir yana bırak
 Sen benim dengimsin her kese sorak
 Kahkül siyah, gözler siyah, kaş siyah

Sarı çiçek gibi sararıp solma
 Yandım ateşine, bari sen yanma
 Ölüyorum nolur haydi geç kalma
 Benzim sarı, ölüm sarı, ten sarı

Ceylandan mı aldın sen o gözleri
 Tarif edemem ki şiirin sözleri
 Yine ateş aldı taşkın közleri
 Bahtım kara, yazım kara, söz kara

75. SON NEFES

E-la göz-lüm son/ ne-fes-te-yim ar-tık
 Pe-ri-şan ha-li-mi/ gel de gör gay-ri
 Bırak Azrail'in ölüm emrini
 Pamuk ellerine canım al gayrı

Bütün dostlar hep yanıma geliyor
 Kimi selam verip hatır soruyor
 Yavaş yavaş tüm vücudum eriyor
 Bari gelmiyorsan haber sal gayrı

Nice gündüzlerim karanlık oldu
 Bak rengim nasıl sarardı soldu
 Vefasız aşkımız burada doldu
 Bir saniye olsun, bana gel gayrı

Aşkının idamlık mahkumuyum ben
 Kalmadı mecalim kımıldamaz ten
 Bak, cellat istemem, celladımsın sen
 Takıver kemendi durma, vur gayrı

Vakit tamam olup selam çağırırsa
 Dışarıda teneşirim kurulsa
 Cenazemde kabristana konulsa
 Bari din talgımı gel de ver gayrı

76. KARDEŞİM

Bu kav-ga, bu dö-vüş/ bit-sin tü-ken-sin
 Her yer gü-lis-ta-na/ dön-sün kar-de-şim
 Genç, ihtiyar çoluk çocuk bizimdir
 Tükensin acılar dinsin kardeşim

Bu vatanın taşı toprağı senin
 Bağları, bahçesi her şeyi senin
 Sevelim herkesi, sevmek hep senin
 Canım, ruhum, gücüm sensin kardeşim

Yazık olmuyor mu bunca olana
 Ölene mi? yanam sağ mı kalana?
 Sakın uyma yalan ile dolana
 Şeytan aciz kalsın sinsin kardeşim

Bunlar kıyametin birer delili
 Yaşlısı başlısı azdı gelini
 Yarabbi uzatsın (mehdi) elini
 Bizi yönetmeye insin kardeşim

77. HAM SOFU

Ba-kı-yo-rum/ tık-lım tık-lım/ ca-mi-ler
 Kul hak-kı ye-ni-yor, / kü-für bit-mi-yor
 Hani secdedeydin bir saat önce
 Hakkı kandıraman. Kandın gardaşım

Alımlı çalımlı bay ve bayanın
 Yetim malı yiyip; sefil koyanın
 Her kötü işini karmış sayanın
 Bil ki cehennemde yandın gardaşım

Genç ömrünü sürme, kötü yollarda
 Diskotekte, pavyon ile barlarda
 Vazgeçmezsen, diretirsen huylarda
 Pisliğe bulandın bandın gardaşım

Allah'ın farzını tatbik edersen
 Peygamberin sözlerinden gidersen
 İyilik tohumu ekip biçersen
 Cennet bahçesine kondun gardaşım

78. BAĞLARI

Yi-ne hü-zün sar-dı/ aş-kın bağ-la-rı
 K1-ran vur-muş gi-bi/ yap-rak dö-kü-lür
 Ayrılık hasreti yaktı, savurdu
 Buna dayanır mı yürek bağları

Sürme çekmiş gözlerinin karası
 Met eylemek seni şimdi sırası
 İliklenmiş çifte gülün arası
 Çözemem ki el vermiyor bağları

Getir kurban kesem yolun üstüne
 Susadıkça su dolduram destine
 Adımı yazayım, büstün üstüne
 Yazamazsam durur, elin bağları

Aşık Emin çilelidir, çileli
 Seni gözleri ile gördü görelî
 Bunca yıldır meyil, verdi vereli
 Hiç tutmuyor dizlerimin bağları

79. VASİYET

Baht-sız a-şık öl-dü, / gül-me-di de-yin
 Fe-le-ğın cil-ve-si/ bil-me-di de-yin
 Akan gözyaşların silmedi deyin
 Taşan boz bulanık sellere yazın

Bağrımnda yeşeren yeşil otlara
 Aşkından deliye dönen adlara
 Beni bu duruma sokan yadlara
 Mağripten maşrıba ellere yazın

Baharda açılan gonca güllere
 Seherde şakıyan dertli dillere
 Şu vefasız yardan yaban ellere
 Varan eğri büğrü yollara yazın

Kabrimin başından uçan kuşlara
 Yıkık dökük olan hece taşlara
 Çile çeken şu çileli başlara
 Benim gibi dertli kullara yazın

80. GÜL DİKEM

Ef-kar-lan-dı gö-nül/ is-ter is-te-mez
 E-mir ve Ya... rab-bi, / e-mir ver ba-na
 Gönlüme ters düşen gönlü haraba
 Yollara gül dikem emir ver bana

Gurbet ellerinde sıra dağlara
 Viraneye dönen gönül bağlara
 Hasretten dönen akan yağlara
 Yollara gül dikem emir ver bana

Mevsimler karıştı kış ile yaza
 Nağmeler bozuldu ses gelmez saza
 Gönlünü unutup; şu giden kıza
 Yollara gül dikem emir ver bana

Uzaktan görünür Kel Daz'ın keli
 Deli poyraz eser, azgındır seli
 İSOS'a varmadan kırılır beli
 Yollara gül dikem emir ver bana

Nice aşıklara, nice gönüllere
 Gönülden dertliye, dertli gönüle
 Yola gelmez şu vefasız gönüle
 Yollara gül dikem emir ver bana

Bitmez m'ola gönül derdi bir zaman
 Yetmez m'ola hasta gönül her zaman
 Gönülden hastalar doldu... Dur zaman
 Yollara gül dikem, emir ver bana

81. HÜDDÜDÜM

E-kin-ler i-çin-de/ ne de gü-zel-sin
 Ge-lin boy-lum, ka-ra/ göz-lüm, hüd-dü-düm
 Gelip geçen yolcuları süzersin
 Gelin boylum, kara gözlüm, hüddüdüm

Baharla yeşerir yaprağın dalın
 Şarkiyle süslenir gelinlik çağın
 Sana irenk olmuş kıraç toprağın
 Gelin boylum, kara gözlüm, hüddüdüm

Önce kızarsın ala dönersin
 Sonra yaşlanırsın kola dönersin
 Eşin mi? terk etti yola dönersin
 Gelin boylum, kara gözlüm, hüddüdüm

Böyle kırmızıyı gülden mi? aldın
 Böyle narin boyu yardan mı? aldın
 Böyle güzelliği nurdan mı? aldın
 Gelin boylum, kara gözlüm, hüddüdüm

Yavaş es ey ...rüzgâr saçı dağınır
 Yavaş ısıt güneş, döşü göğünür
 Yavaş kon ey ...arı balı sağılır
 Gelin boylum, kara gözlüm, hüddüdüm

Yarin dudağından almış rengini
 Başka çiçeklerle ölçme dengini
 Ölürsem kabrime koy şu cengini
 Gelin boylum, kara gözlüm, hüddüdüm

Kader ile çizilmiştir halimiz
 Hüddüdüye uğrak oldu yolumuz
 Konuşuruz, anlaşılmaz dilimiz
 Gelin boylum, kara gözlüm, hüddüdüm

82. HAYRANIM

De-re-ler-de /a-çan dert-li/ me-nek-şe
 Bur-cu bur-cu /ko-ku-şu-na/ hay-ra-nım
 İniş iniş de ter buram buram
 Diz çöktüren yokuşuna hayranım

Geçerken gülümser bitbiti kuşu
 Ta... derinden gelir, ince bir huşu
 Baharda seyredin, görün cümbüşü
 Bülbüllerin şakışına hayranım

Ufacık yalağa konar bir arı
 Azganlar açılmış, sarı mı sarı
 Gün mirazlar bizim köyün davarı
 Kıvrım kıvrım inişine hayranım

Hortlanlardan çıkar incecik bir su
 Kuru rüzgâr eser dallar çeker hu
 En güzel en arı burdadır duygu
 Şırıl Şırıl akışına hayranım

Hülasa hayranım her yaratışına
 Çiçeğe, gazele, hömbeğe, kuşa
 Aç bir çakal görüp; konarsa leşe
 Korka korka varışına hayranım

83. ZORKUN YAYLASI

Yay-la-lar i-çin-de/ Zor-kun yay-la-sı
 Ga-ma-lak-lar /su-lan-dı mı/ şöy-le bir
 Uzak değil şirin kızlar alması
 Düzlendi mi yamaçların şöyle bir

Mis kokulu çamlar sarı tül gibi
 Kıvrım kıvrım yollar ince bel gibi
 Sıcaktan bunalan akan sel gibi
 Süslendi mi tepelerin şöyle bir

Çukurova cayır cayır yanarken
 Herkes sana göçün edip; konarken
 Gündüzleri serin yerler ararken
 Müslendi mi kozaların şöyle bir

Gurbet ile aram açık gelemem
 Çoktan beri yar haberin alamam
 Senden medet umar yavru balaban
 Yaslandı mı nazlı yârim şöyle bir

İpil ipil eder sığağın ferî
 Aktıkça ıslatır gerdanı terî
 Zorunan görünür, tek gozun yeri
 Puslandı mı derelerin şöyle bir

Yine yıktın şu gönlümün bağı
 Erittin su ettin içim yağın
 Şu garibin feryadını, ahını
 Seslendi mi pınarların şöyle bir

84. KAVLİNİ BOZANA – ŞİMDİ

Kav-li-ne uy-ma-yan/ a-cı sev-gi-ye
 A-hı-rıp tü-kür-sen/ kar sa-nır şim-di
 Tellal tellal dolaştırsan pazarda
 Hint kumaşı gibi mal sanır şimdi

Diyemez ki; senin, yıktım köşkünü
 İnkâr ettim o güzelim aşkını
 Sana derim be hey gönül şaşkını
 Petekte müslenmiş bal sanır şimdi

Hani sümbül idin, hani menekşe
 Böyle mi? bağlıydın bu yüce aşka
 Allığın silinmiş, yüzün bambaşka
 Yapayalnız kalmış, dul sanır şimdi

Çiçek açmayınca kokusu gelmez
 Rüzgâr esmeyince bulutu silmez
 Sulanır gözleri önünü görmez
 Körlüğü unuttur kel sanır şimdi

Bre; zalim, imana gel, imana
 Bir nikah az, dört nikah kıy imama
 Arınsa, paklansa, gitse hamama
 Kendini imanlı kul sanır şimdi

(Geçti Bor'un Pazarı), bırak Niğde'yi
 Şimdi senin olsun bir sor, öteyi
 Bunca sene yitirdiği sevgiyi
 Aranıp bulunur, bol sanır şimdi

Lanet eder gerdandaki gülleri
 Feryat eder o bastığı yerleri
 Benek benek olmuş sıska elleri
 Altın bilezikli, kol sanır şimdi

Kaldıramaz oldum, yüküm çok ağır
 Gülemez olmuşum, her yanım kahr
 Gönül görmek ister, hep evvel ahir
 Şo Sıra dağları yol sanır şimdi

85. ÇOK AĞLATTIN KIZ BENİ

Se-nin nok-ta nok-ta/ ben-le-rin o-lan
 Fer-man bu-yur kö-le/ di-ye yaz be-ni
 Ölür isem mezarımın yanına
 Usul usul incitmeden kaz beni

Harf olayım kelimehe hecene
 Işık olan gündüzüne gecene
 Acına, tatlına daha nicene
 Öldürüyor şu ettiğın naz beni

Gelmedin yanıma baharda kışta
 Ben senin önüne geldim bak işte
 Gözlerim arıyor en son bakışta
 Allah için kıldırımana farz beni

Boran oldu, sular gene bulandı
 Deli gönül, havalandı dolandı
 Şu aklıma düştün, gözüm sulandı
 Çok ağlattın, çok çektiydin kız beni

86. GÖRÜNDE GEÇ

Se-ni gör-mek /ar-zu-la-dı/ göz-le-rim
 Bir ke-re-cik/ gö-rün de geç/ ne o-lur
 Kırk senedir sızıladı gözlerim
 Bir kerecik görün de geç ne olur

Hayal meyal ile bir ilk yaşadım
 Bunca sene bu hasreti taşıdım
 Elin değil benim idin yaşadım
 Bir kerecik görün de geç ne olur

Sabır taşı olsam çatlardım yeter
 Benim derdim bütün dertlerden beter
 Bir tebessüm bana, bilsen ne eder
 Bir kerecik görün de geç ne olur

Sen beni yaradanın hakkı için
 Yusuf'un, Mansur'un, Kur'an hakkı için
 Şu dinlenen fakir aşık hakkı için
 Bir kerecik görün de geç ne olur

87. ÇILDİRTTIN AKLIMI

Ne gü-zel dün-ya-mı/ zip-zi-fir et-tin
 Çıl-dırt-tın ak-lı-mı /ge-ri ver ge-ri
 Şu hassas kalbimi kıpkızıl ettin
 Çıldirttın aklımı geri ver geri

Aklım sende kaldı, oldum başıboş
 Neye bakar isem ipissiz ve loş
 Bırak muhanatı bir de bana koş
 Çıldirttın aklımı geri ver geri

Sevmek suçsa olsun, suç benim değil
 Hiç acıman yok mu? Etmişim meyil
 Uzatma fermanı idam et bu yıl
 Çıldırıttın aklımı geri ver geri

Yediğim lokmalar zehir oldu
 Çektiğim bunca yıl kahir oldu bil
 Sevgiyi yitirdim tehir oldu bil
 Çıldırıttın aklımı geri ve geri

Aşamadım şu dağları zorunan
 Yandım ateşinden bittim korunan
 Ayrılсын gülmeyesin yarınan
 Çıldırıttın aklımı geri ver geri

Güzelliğın görmeyesin hayrını
 Taştan taşa sürüyesin bağrını
 Benim gibi çürütesin böğrünü
 Çıldırıttın aklımı geri ve geri

88. BÖYLE GÜZEL GÖRMEDİM

Bu-gün rast-la-dım/ bir e-la gö-ze
 Mer-can mıy-dı, / kö-mür müy-dü/ ney-di
 Al yanağın sıralanmış altına
 Gel gel eder, benek benek ben miydi?

Ak benizliler böylem' olur güzelde
 Ne bu vakit gördüm ne de ezelde
 Kınalı keklğim gezer gazelde
 Gel gel eder, benek benek sen miydi?

Şavkı vurmuş al basmanın üstüne
 Can veririm fiyakana cestine
 İp olayım yemenine mestine
 Gel gel eder, benek benek ten miydi?

Aşık Emin basma olam bas beni
 Aşkına mahkumum götür as beni
 Kurbanlık koyunun yatır kes beni
 Gel gel eder, peri miydi, sır mıydı?

89. NEDENDİR

Yüz-le-rin bu-ruş-muş, / saç-la-rın a-pak
 Ge-ce-le-rin zin-dan/ m'ol-du ne-den-dir?
 Sen uyurken geceleri gezindim
 Uykuların zindan m'oldu nedendir

Kiraz dudakların solmuş, dökülmüş
 Sanki kırışıklar bir bir ekilmiş
 Sanki kırışıklar bir bir ekilmiş
 Çalımların geçmez m'oldu nedendir

Bu kadar ayrılık Can'a yetmeli
 Zannetme bu ömür bir gün bitmemi
 Kişi ettiğini kendi çekmemi
 Fani dünya senin m'oldu nedendir

Gel etme eyleme, gel...barışalım
 Bütün konuları, gel...konuşalım
 Kıskansın düşmanlar, gel...anlaşalım
 İlk sözlerin son m'oldu nedendir

90. KÖZ BASTI GİTTİ

Dost dost di-ye /sa-rıl-dı-ğım /sev-di-ğim
 Keş-leş-miş ya-ra-ma/ köz bas-tı git-ti
 Aramıza fitne ficiller girdi
 Şeytana uyup da söz bastı gitti

Göremedi ilerideki hendeği
 Dar zannetti önündeki kandağı
 Allı pullu tavus kuşlu sandığı
 Vefasız aşkımı düz bastı gitti

Mecnun misalim, sahrada kaldım
 Derman derman derken koştum yoruldu
 Hayalmiş meğerki; boşa sarıldım
 Susamış aşkıma tuz bastı gitti

Sıla benim gönlüm yine sendedir
 Kabahat kader mi, yoksa bendedir
 Bir canım var yine, Emin Can'dadır
 Bekle beni dedi: göz bastı gitti

91. DİLEK

Has-ret has-ret/ di-ye bağ-rım/ de-lin-di
 Şu ga-ri-bin/ di-le-ği-ni/ ka-bul et
 Sana baka baka ufuk silindi
 Şu garibin dileğini kabul et

Kervanına yoldaş olam su verem
 Fırtınana kol-baş olam çevirem
 Her molada çadırımı devirem
 Şu garibin dileğini kabul et

Aşık usanır mı hasreti dilden
 İmbikten su gelir, kokusuz gülden
 Ben ayrılısam o ayrılmaz gönülden
 Şu garibin dileğini kabul et

Yalvaran sesime kulak ver ... kulak
 İlkini vermedin bu en son dilek
 Bu dünya olmadı ahrette gülek
 Şu garibin dileğini kabul et

Ölür isem cenazeme sela ver
 Avazımı bülbüle ver, güle ver
 Köz olmuş aşkıyı götür sele ver
 Şu garibin dileğini kabul et

92. NEREDE

A-şık-lar di-ya-rı/ To-ros dağ-la-rı
 Pü-für pü-für e-sen/ yel-ler ne-re-de
 Gökçe kıza ağıt yakmış erenler
 Dadaloğlu, Karacaoğlan nerede

Yanık kavalına hükmeden çoban
 Elden ele konan avşarı oban
 Türküsü dilinde, elinde saban
 Ali dayı, Mehmet emmi nerede

Daldan dala konan çıralı bülbül
 Yere nağme olan çileli sümbül
 Burcu burcu kokan hani gonca gül
 Bahçaların, bahçıvanın nerede

Aşık Emin bir ceylanı yitirdim
 Aramaktan şu yolları bitirdim
 Kınasız ellere kına getirdim
 Ala gözlüm, şirin dilem nerede

93. SEN NİYE DOĞDUN

Ba-na gam yü-kü-nü/ so-ran sev-di-ğim
 Söy-le be-nim i-çin/ sen ni-ye doğ-dun
 Sürüm sürüm sürütmek mi meramın
 Söyle, benim için sen niye doğdun

Senin burada doğman şart mıydı hemen
 Benim kara bahtım yazılmış yaman
 Ömürler geçiyor, dolmuyor zaman
 Söyle benim için sen niye doğdun

Bülbül gibi feryat edip; ağladım
 Seni seven kalbe umut bağladım
 Senin için yüreğimi bağladım
 Söyle, benim için sen niye doğdun

Aşık Emin Yaradana sığındım
 Yar, elinden döğüm döğüm döğündüm
 Gah ağladım, gah yalvardım, avundum
 Söyle benim için sen niye doğdun

94. SÜRÜ GEL

(U-zak-tan u-za-ğa/ mer-ha-ba ol-maz)
 Be-ri gel sev-di-ğim, / be-ri gel, be-ri
 Yıktın harap ettin şu hayatımı
 Geri gel sevdiğim geri gel geri

İnsaf ile bağdaşmaz hallerim
 Söylemekten lal olmuştur dillerim
 Uzatırım, yetişmez ellerim
 Yürü gel sevdiğim, yürü gel yürü

Viran olmuş bülbül konmaz bahçeni
 Çoktan beri düzen tutmaz lehçeni
 Aşkımı zehreden bozuk bohçanı
 Dürü gel sevdiğim, dürü gel dürü

95. ATEŞ YAĞSIN

Şu ge-lin git-tin /gur-bet el-le-re
 A-teş yağ-sın, / do-lu yağ-sın, / taş yağ-sın
 Benden başka yarım diyen dillere
 Ateş yağsın, dolu yağsın, taş yağsın

İbibikler bile ötmesin kırdı
 Zaman bile dursun, gitmesin burada
 Cayır cayır yansın, ateşle korda
 Ateş yağsın, dolu yağsın, taş yağsın

Pınarlar kurusun, rahmet yağmasın
 Güneş bile üstünüze doğmasın
 Kimse yanık yağıp, sütler sağmasın
 Ateş yağsın, dolu yağsın, taş yağsın

Harap olsun benim gibi her yerler
 Kökünden kazınsın o azgın seller
 Azrail dolana dökesin terler
 Ateş yağsın, dolu yağsın, taş yağsın

96. İLAN

Ye-ter be... İn-saf-sız... /İ-ma-na gel-mez
 Sa-na ba-ka ba-ka/ göz-den u-san-dım
 Adını her yere ilana verdim
 Lal oldu dillerim, sözden usandım

Al ile yeşili katma karaya
 Acı biber saçıp; basma yaraya
 Gülüşüp oynaşıp bakma buraya
 Aşkından eridim nazdan usandım

Teller kısık çalar mızrabı büktüm
 Sana kucak kucak destanlar yaktım
 Bağrımı kavurdum çok terler döktüm
 Dertli dertli çalan sazdan usandım

Evvel bahar burcu burcu kokardı
 Bülbüller ötüşür güller kokardı
 Dereler şarıldar, köpük saçardı
 Baharı bıraktım yazdan usandım

Kalmadı takatim gidemez oldum
 Sağımı solumu bilemez oldum
 Yollar asfalt olsa bulamaz oldum
 İnişi bırak da düzden usandım

97. ADI GÜZEL ŞANI GÜZEL TÜRKİYEM

Sa-na kur-ban o-lan, /da-ğın ta-şı-na
 A-dı gü-zel, / şa-nı gü-zel/ Tür-ki-yem
 Ak köprüler taht kurmuşlar başına
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

Sakarya'da selvi olsam kıyana
 Güzeline destan olsam huyuna
 Yaprak olsam tarihine, ayına
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

Yağız delikanlım, Çukurovalım
 Erenler diyarı, Bursa, Konyalım
 Ne bu görkem ne bu heybet, bu çalım
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

Bağrında yaşayan şükrandır sana
 'Çalış, öğren, güven' Ulu Atana
 Kim can vermez böyle güzel Vatana
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

Bacaların gelinimdir, kızımıdır
 Atom çağı geleceğe hızımıdır
 Her köşeni cennet yazdım, yazımıdır
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

Yollarına yolluk olam tül gibi
 Bağlarına çiçek olam gül gibi
 Irmağına dere olam sel gibi
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

Merasında oynasır kuzular
 Herkes seni görmek için arzular
 Az değildir metheyliyen yazılar
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

Bayrağıma irenk olmuş al kanım
 Nice ülkelere ulaşmış şanın
 Seni söyler dadaş, efe, seymenin
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

Akdeniz'im, Egem, Dumlupınar'ım
 Şehitlere mezar oldu kumsalım
 Erciyes, Amanos, Ağrıdır dağım
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

Sana canım feda olsun Türkiyem
 Sana kanım feda olsun Türkiyem
 Sana varım feda olsun Türkiyem
 Adı güzel, şanı güzel Türkiyem

98. VATANIM SAĞOLSUN

İs-tik-lal ki-min-miş/ iş-te gö-rün de
 Va-tan i-çin can mı/ ge-rek a-lın de
 Savaş bizim için düğün, çalın de
 Yeter ki vatanım sağ olsun dursun

Türk askeri görsün savaşı, cengi
 Kükremiş arslana bedeldir dengi
 Allah Allah deyip; kaldıra süngü
 Yeter ki tutanım dağ olsun dursun

Erişe şehitlik mertebesine
 Pençe vur... mavzerin filtekesine
 İmanlı bağrının ta... ortasına
 Yeter ki çatanım bağ olsun dursun

Nine hatunlardan, Şükürcü Bibi
 Helal süt emmişsin ecdadın gibi
 Atomlu, füzeli gelsin ifridi
 Yeter ki atanım çağ olsun dursun

Kanımla çizmişim ay ve yıldızı
 Tarihte yiğitlik saysam bir dizi
 Hiçbir engel esir etmez bizi
 Yetir ki akanım çığ olsun dursun

99. DAR GELECEK

Yi-ne kam-çı ye-di/ şah-lan-dı a-tım
 Dar ge-le-cek, /dar ge-le-cek/ gar-da-şım
 Çanakkale, Sakarya'nın erleri
 Var gelecek, var gelecek gardaşım

Yiğitlik nasılmış varsın görsünler
 Türk'ün adını duyan korksun, sinsinler
 Erzurum, Malatya, Sivas desinler
 Bir gelecek bir gelecek gardaşım

Kanlarımla kurdum bu güzel vatani
 Dedemi düşmanlar kahbece vurdu
 Mübarek şehidim çelikten surdu
 Şan gelecek, şan gelecek gardaşım

Türküler dilinde Türklük beylenir
 Yorgun atlı su başında eğlenir
 Ayşeler, Fatmalar dilde söylenir
 Yar gelecek, yar gelecek gardaşım

Korkaklık yakışmaz şöhret, şan benim
 Bayrağım Ay-Yıldız, kanımdır benim
 Ova benim, bahçe benim, bağ benim
 Nar gelecek, nar gelecek gardaşım

Hain hain bakma gonca gülüme
 Son vermişiz haksızlığa, zulme
 Bir daha düşersen vatan gölüne
 Zor gelecek zor gelecek gardaşım

Sana kalmaz bu yaptığım fesatın
 Kudurursan harman olur hasadın
 Meydanlarda bıraktığın cesedin
 Kir gelecek kir gelecek gardaşım

Kanla çizdim hududumdur çizerim
 Haykırır dağlarda durur gezerim
 Köşede bucakta kalır mezarın
 Zar gelecek zar gelecek gardaşım

100.DESENE

Ga-rip ga-rip ba-kan/ şo... a-kıl-sı-za
 Nes-li-ni mi? / Ta-nı-ma-dın/ de-se-ne
 Kahkahayla gülen şo... kaygusuza
 Neslini mi? Tanımadın desene

Tamam senle gardaş idik biridik
 Tarihleri destanları aldık bürüdük
 Cephede dedenle birlikte yürüdük
 Aslını mı? Tanımadın desene

Doksan üç harbinde Çanakkale'de
 İnönü, Sakarya, Kocatepe'de
 Şehit verdik nice nice cephede
 Yaslını mı? Tanımadın desene

Yorgan olduk gülleri kapattık
 Cepheden cepheye kurşun, ok attık
 Şalvarlı, göynekli yiğit uzattık
 Feslini mi? Tanımadın desene

Şo... pala bıyıklım Çukurovalım
 Şo... ince sırmalım Vanlı, Urfalım
 Şo... Daha sayayım falan, falanım
 Karslın mı? Tanımadın desene

İman ile savunduğu kalanın
 Bir vuruşta kopardığı yılanın
 Şo... dedenden kalan eğri palanın
 Paslını mı? Tanımadın desen

Şöyle bir bak tarihine ibret al
 Rahmet okut, Ecdadına rahmet sal
 Ulu çınar gibi kök saldık dal, dal
 Harslını mı? Tanımadın desene

Yeri göğü dolduruyor haşmetim
 Beşiklerde ninni dinler Ahmed'im
 Daha dün Kıbrıs'ta coşan Mehmed'im
 Hırslını mı? Tanımadın desene

101.SAMSUN'A SELAM

Al-tın ol-sun/ şu top-ra-ğım/ Sam-sun'-um
 Yur-du-ma uf-kun-dan/ bir gü-neş doğ-du
 Şahit olsun nice yaprağın, dalın
 Toprakları toprak yapan Samsun'um

Anadolu'm inliyordu sızıdan
 Padişah keyfinden güler azıdan
 Kurtardın milleti kara yazıdan
 Bayrakları bayrak yapın Samsun'um

Sivas, Maraş derken coştı Egeli
 Ordulara verdi en son şu emri
 'Hedefiniz Akdeniz'dir' ileri
 Türkiye'yi devlet yapan Samsun'um

Cumhuriyet Kal'a gibi kuruldu
 Artık esarete kilit vuruldu
 Kanla akan sularımız durdu
 Ankara'yı başkent yapan Samsun'um

Devrimlere uygar oldu Türkiye
 Kemal'yle şeref buldu Türkiye
 Sonsuza dek yaşayacak Türkiye
 Bozkırları yeşil yapan Samsun'um

Güzel yurdum bilsen nasıl bahtiyar
 Tek vücut olmuşuz oğul, ihtiyar
 Edirne'den Kars'a, hatta çok diyar
 Tutsaklığı özgür yapan Samsun'um

Türk'ün şöhretini göğe yükselten
 Öğünsün 'Ne Mutlu Türk'üm 'dür diyen
 Hatıran kalplerde var ebediyen
 Atatürk'ü Ata yapan Samsun'um

Güzel kızım nazlı yârim Samsun'um
 Kasımlara ağıt olan Samsun'um
 Anıt Kabir bende kaldı Samsun'um
 Tarihleri tarih yapan Samsun'um

102.KURTULUŞ YADİGARİ

Az mı ver-dik/ şe-hit-le-ri/ uğ-ru-na
 Bu top-rak-lar/ sa-na kaldı/ ya-di-gâr
 Vatan, Vatan diye savundu Atan
 Bu topraklar sana kaldı yadigâr

Anan kazma oldu yerleri deşti
 Baban kaplan oldu şehitlik seçti
 Türk'ün savaşına tüm dünya şaştı
 Bu topraklar sana kaldı yadigâr

Allah Allah nidaların duy gayrı
 Aslına dön, aslın gibi ol gayrı
 İş işten geçerse deme vay... gayrı
 Bu topraklar sana kaldı yadigâr

Karış karış canları var toprakta
 Ağdı var türkülerde, hoyratta
 Bu topraklar sana kaldı yadigâr

Dinle kızım, dinle oğlum, bu sesi
 Senin için deden verdi nefesi
 Verme... hepsi senin dağı, tepesi
 Bu topraklar sana kaldı yadigâr

103.BİLESİN

Kur-tu-luş har-bin-de /va-ta-nım i-çin
 Hel-gin hel-gin kan-lar/ ak-tı bi-le-sin
 Şerefim, Namusum, Bayrağım için
 Helgin helgin kanlar aktı bilesin

Sarp kayalar dile gelir söylet de
 Durgun sular sele gelir söylet de
 Şo... tümseğe, şo... bayıra söylet de
 Helgin helgin kanlar aktı bilesin

Namlusu paslanmış Frenk martini
 Toprağa dayanmış vermiş sırtını
 Adsız kahramandan sorma kartını
 Helgin helgin kanlar aktı bilesin

Aç savaştık iman ile coş ile
 Nağmeler gönderdik uçan kuş ile
 Siper olduk sopa ile taş ile
 Helgin helgin kanlar aktı bilesin

104.MEHMEDİM

Kalk bo-ru-su/ çal-dı u-yan.../ Meh-me-d'im
 A-nan se-ni/ bu-gün-le-re/ do-ğur-muş
 Yemin ettin koru, bu güzel yurdu
 Kalk borusu çaldı, uyan Mehmed'im

Bayrak senin için namus ve ardır
 Tüfek senin için sevgili yardır
 Kışlada her şeyin her şeyin vardır
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Mehmet Çavuşların Mehmedisin sen
 Nene Hatunların ecdadısın sen
 Yüce Atatürk'ün askerisin sen
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Kimimiz Antep̄li, kimimiz Dadaş
 Tek vücut olmuşsun, hepiniz gardaş
 Gayemiz barıştır, olmasa savaş
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Şanlı ordumuza şeref ve şan ver
 Bayrağın soldurtma, dalgalat... kan ver
 Çarpışa çarpışa şehit ol, can ver
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Haykırıyor her gün İstiklal Marşı
 Hangi devlet size yan bakar karşı
 Savaş sizin için Pazar ve çarşı
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Cumhuriyeti verme yaban ellere
 Tarihler destan yarat dillere
 Türk oğlu Türk'sün sen, ceddin gibisin
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Sana dayanır mı kayalar, dağlar
 Sana dua eder şehitler, sağlar
 Karış karış senin bu toprak, bağlar
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Sen... orduma açan Nisan gülüsün
 Sen... Fırat'ın coşkun akan selisin
 Sen... Yurdumun Kal'a sısın, belisin
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Er doğdun er kaldın tarih boyunca
 Türküler söyledi Arda ve Tunca
 Cepheden kaçanlar namerttir sence
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Beslendin, büyüdün helal süt ile
 Askere gelmişsin oynaya güle
 İlk sen değil böyle gider silsile
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Ufkumda parlayan güneşim sen ol
 Havaya kartalın bir eşi sen ol
 Yurdumun fidanı neşesi sen ol
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

Canım sana kurban olsun Mehmed'im
 Cennet sana mekân olsun Mehmed'im
 Adın sana helal olsun Mehmed'im
 Kalk borusu çaldı uyan Mehmed'im

105.CILK ÇIKTI

Ku-lak ver-dim/ şu dün-ya-nın/ se-si-ne
 Ar-sız i-miş, / sa-ğır i-miş, / cılk çık-tı
 Toz pembe sanmıştım geçen günleri
 Çarşamba yılıştı, Pazar cılk çıktı

Güçbela rastladım seven bir dosta
 Selam saldım, uğrak vermedi posta
 Gönül sarhoş, dostluk sarhoş, dil hasta
 Bağıma bastığım o... dost, cılk çıktı

Yalan değil haklı söze karışmam
 Bulanık çaylardan dolu su içmem
 El konuşsun, elin lafını biçmem
 Muhabbet iyi de zaman cılk çıktı

Sayamadım dört mevsimde günleri
 Bilemedim renk renk açan gülleri
 Burcu burcu kokan seher yelleri
 Şimdi eski eser, hali cılk çıktı

106.KARARSIZ

Şu dün-ya-nın/ çi-le-sin-den/ u-san-dım
 Göç-sem m'o-la, / göç-me-sem mi/ ne de-yim
 Ayrılığın yaman çektim acısını
 Gitsem m'ola, gitmesem mi ne deyim

Aşkın gömleğini durmaz biçerler
 Nice sevdalılar zehir içerler
 Bu dünyaya üryan gelip; göçerler
 Diksem m'ola, dikmesem mi ne deyim

Bir gül olsam kıraç yerde yeşersem
 Dertlilerin dertlerini devşirsem
 Dokusu yar teni, rengini versem
 Bitsem m'ola, bitmesem mi ne deyim

Aşık Emin üzme tatlı canını
 Neylersin dünyanın, boş ver halını
 Gönül der ki çekme bunun kahrını
 Çeksem m'ola, çekmesem mi ne deyim

107.KENDİNE GEL

A-vaz a-vaz/ ba-ğır-mak-ta/ yet-mi-yor
 Tü-fek, ba-rut i-cat /ol-duk-tan sonra
 Yiğitlik deyimi kayboldu gitti
 Avratlar erkeklik yaptıktan sonra

Şor ederler kahramanı korkağa
 Bulaştırmaz erkekliği erkeğe
 İyilik satılır üç beş çeyreğe
 Kötüler arkadan kaptıktan sonra

Bu mudur? Zamanın böyle düzeni
 Yükü kaldırmaz batar bu gemi
 Madde pazarına rağbetten beri
 Para para diye; taptıktan sonra

Azrail gelirse geri boş dönmez
 Sal daracık malı mülkü götürmez
 Sen istedin son pişmanlık fayda etmez
 Bir günde mezarın yaptıktan sonra

108.ZİBİLLİK SAMANLIK DEĞİL ETTİR BU (KALP)

Aç kal-bi-ni gir-sin/ in-san sev-gi-si
 Zi-bil-lik sa-man-lık/ de-ğil, et-tir bu
 Kötü şeyler koyma yazık edersin
 Zibillik samanlık değil, ettir bu

Kendi küçük ama dünyayı alır
 Yaparsan iyilik bol huzur bulur
 Allah'ın rahmeti dolar da dolar
 Zibillik samanlık değil, ettir bu

Ardından söğdürme bu dünya için
 Daima iyiyi kötüden seçin
 Yarattı yaradan soralım niçin
 Zibillik samanlık değil, ettir bu

Arif isen anla kalbin dilini
 Kalbe götür, kalpten getir elini
 Aşık Emin Hakka uzat belini
 Zibillik samanlık değil ettir bu

109.CAN ATAR

Kâ-i-na-tı ne hoş/ ya-rat-mış tan-rım
 Her-kes sa-na var-mak/ i-çin can a-tar
 Işıl ışıl ışıldayan böcekler
 Vızıldarlar, varmak için can atar

Denizde, göllerde hatta çayırlarda
 İstiridye, salyangoz, midye saylarda
 Mevsimler dönüşür, aylar yıllarda
 Arpa boyu varmak için can atar

Ebabil, kırlangıç, leylek, bıldırcın
 Yedi kıta gezer bir lokma için
 Hikmet- i Hüda'dır sormayın niçin?
 Kanat çırpar, varmak için can atar

En uzak bir yerde küçücük pınar
 Göz yaşı akıtır hep seni anar
 Gökten damla damla düşen yağmurlar
 Sana varmak için çağlar, can atar

Ceylanından tut da kuzuya kadar
 Yerinde duramaz hep seni arar
 Biri doğar biri ölür bir karar
 Sana varmak için koşar, can atar

Küçücük tohumu diksen saksıya
 Ne hacet var ipe, tele. Askıya
 Sabah açar akşam yatar yatsıya
 Uzanarak varmak için can atar

Dünyaya getirdin ilk nefes ile
 Besledin büyüttün türlü nimetle
 Sana aşık, sana gönül vermekle
 Sana varmak için ‘‘Emin Can’’ atar

110.ŞAŞTIM

Şaş-tım şu dün-ya-nın/ ga-rip ha-li-ne
 Bat-tık-ça ba-tı-yor, / mil-le-di git-ti
 Kendini bilmeyen aciz varlıklar
 Şu güzel havayı kirledi gitti

Havva’dan gelmişiz anamız diye
 Adem’den gelmişiz babamız diye
 Sevelim herkesi kardeşiz diye
 Şu güzel dünyayı kirledi gitti

Darılırsa karşı gelme anana
 Yaşlanırsa (moruk) deme babana
 Fitne değil öğüdümdür bu sana
 Cehenneme koştı, harladı gitti

Resülü Kibriya veda haccıyla
 Seslendi Ümmete son avdetiyle
 Şahit ol Yarabbi. (Şehadet) ile
 Bütün kâinatı nurladı gitti

111.MEZER DE GİDER

A-kıl baş-ta de-ğil/ yaş-ta de-nil-se
 Ah-lak sa-tıl-maz ki;/ a-lıp yen-se
 Yüz yaşına değse beli bükülse
 Kendini bilmeyen azar da gider

İmtihana geldik bunu bilesin
 Geçmişten geçmişten ibret alasin
 Şu fani dünyaya sen bir kölesin
 Etrafına bakar, gezer de gider

Bir bakarsın hayatçığın son bulmuş
 Sen gitmişsin nice asırlar olmuş
 Yerini yepyeni nesiller almış
 Silinip süpürdün, mezer de gider

112.BORÇ KALDI

Te-ker te-ker/ top-la-dı-ğım/ o-tuz gün
 Se-ni ne-re-ye /ve-rem, yi-ne /borç kal-dı
 Bu ay gene çekti otuz iki gün
 İki arttı, altı yama borç kaldı

Evde hesap ettim yüzüm yılıştı
 Çarşıya vardım ki; işler karıştı
 Düşün düşün çözemedim ne işti
 Üç arttı yedi yama borç kaldı

Kasabın önünden yel gibi geçtim
 Destenin içinden bir yüzlük çektim
 Bu akşam kahrımdan yüzlüğü içtim
 Dördü arttı sekiz yama borç kaldı

Hadi vaz geçelim bakkal Tahir'i
 Günler böyle geçti evvel ahiri
 Avradın, çocuğun bin bir kahiri
 Beşi arttı dokuz yama borç kaldı

Doğarken ağlamışım, şimdi mi gülem
 Çocuk hastalandı mı bunu ne bilem
 Cepte kaldı yalnız bir on liram
 Altı arttı on üç yama borç kaldı

Aradığım her şey varmış pazarda
 Alamadım talaş kaldı hızarda
 Benimle yatacak o da mezarda
 Yedi arttı on beş yama borç kaldı

Geçerken yılıştı terzi kel Hasan
 Kış çok çetin geldi, dinlemez aman
 Kiler bomboş, soba yanmaz, yok duman
 Sekiz arttı yirmi yama borç kaldı

Kitap, defter, kalem derken giyecek
 On dört günü yedik neyi sayacak
 Yama küçük geldi, yırtık kalacak
 Dokuz arttı, yirmi yama borç kaldı

Bıldır artmış idi evin kırası
 Gene arttır dedi, elin teresi
 On beş günü yedik, kaldı yarısı
 Onu arttı üç yüz yama borç kaldı

Dediler ki: bir gün vah zavallıya
 Haciz geldi kondu, birden avluya
 Son nefesi verdi ulu tanrıya
 Öldü gitti, arkasında borç kaldı

113.ALMA MAZLUMUN AHINI

Se-yip mi bel-le-din/ sen o maz-lu-mu
 Al-la-h'ı var/ de-me-dim mi/ ben sa-na
 Alma o mazlumun ahını
 Allah'ı var demedim mi ben sana

Türlü belalara düçar olursun
 Aciz kalır sonra naçar olursun
 Utanır herkesten kaçır olursun
 Allah'ı var demedim mi ben sana

Hayır görmem evladından soyundan
 Şelek şelek bela aşır boyundan
 Göç edersin toprağından, köyünden
 Allah'ı var demedim mi ben sana

Nerden geldi bu belalar deme ha
 Haramı bilmedin dedim, yeme ha
 Mazlumun ahları yerde kalmaz ha
 Allah'ı var demedim mi ben sana

Hani kasılırdın benim, ben derdin
 Derman bulamadın çoğaldı derdin
 Yaptığın zulümün hesabını verdin
 Allah'ı var demedim mi ben sana

114.MEZARLIK

Gü-le-rek ge-çer-sen/sen bu yer-ler-den
 Kim bi-lir ne söy-ler/ ne söy-ler sa-na
 Şu hece taşında uçan kelebek
 Kim bilir ne söyler ne söyler sana

Şo... dimdik duran bey, şo. Çökmüş çukur

Şo, hece taşları, yaldızlı fakir

Şo...kaçısan kertiş ederken zikir

Kim bilir ne söyler ne söyler sana

Ölümün sorulmaz kaç imiş yaşı

Yeter ki, toprağa düşmesin başı

Ne kadar? Yük aldı musalla taşı

Kim bilir ne söyler ne söyler sana

Hani kuş tüyünüz, hani pamuklar

Saraylar, köşkünüz hani emekler

Köstü dürtmüş yüze bıkmış kemikler

Kim bilir ne söyler ne söyler sana

Kiminin ot bitmiş yanı başında

Kiminin çiçeği solmamış daha

Kiminin sahası küçücük amma

Kim bilir ne söyler ne söyler sana

Yüz desem, bin desem azdır mezarlar

Hece taşlarına yazı yazarlar

Kim kaplamış o silinmiş yazılar

Kim bilir ne söyler ne söyler sana

Şırıl şırıl akan şu dertli pınar

İnce selvilerle süslenmiş kenar

Köşede yıllanmış şu ulu çınar

Kim bilir ne söyler ne söyler sana

Bekçi baba, bugün yine kim geldi?

Gelirken yanında neler getirdi

Üryan geldi, kefen sade sıtırdı

Kim bilir ne söyler ne söyler sana

Bir sessizlik bir bekleyiş var burda
 Kibirlenme bir dakikacık dur burda
 Yılanından tut da küçücük kurda
 Kim bilir ne söyler ne söyler sana

Üşenme arkadaş kaldır elini
 Allah hakkı için döktür dilini
 Bir Fatiha, yüce Kur'an hatime
 Kim bilir ne söyler ne söyler sana

115. YOLA GEL – GÖR

Be-hey ga-fil, / İ-s-lam i-le /yo-la gel
 İ-ma-nı gör, / ta-a-tı gör, / şa-nı gör
 Nur damlasını şu güzelim yüzüne
 Nokta nokta, benek benek kanı gör

Virane bahçeye benzetme canı
 Dünya boştur gelip geçenler hanı
 Bırak kötülüğü işleme zanı
 Yüz karası değil sen de alı gör

Zikreyle Allah'ın daim adını
 HAK ile dünyanın çıkar tadını
 Kendin getir, kendin götür odunu
 Cehennemde yananların halı gör

Şerbetlerden şerbet beğen Kevser'den
 Muhammed'in sohbetin duy Ensar'dan
 Kur'an oku, Kur'an dinle ezberden
 Cennette şakıyan tatlı dili gör

116.DOSTTAN SİLLE YEDİM, DÜŞMANDAN ÖFKE

Bu ne hal-dir böy-le/ ba-şı-ma ge-len
 Dost-tan sil-le ye-dim, / düş-man-dan öf-ke
 Kalmadı iyinin değerini bilen
 Dosttan sille yedim, düşmandan öfke

Bir lokma ekmeği dostumla yedim
 Dost yarana, kucak kucak post serdim
 Çok yaşadım, yaşlandıkça ne gördüm
 Dosttan sille yedim, düşmandan öfke

Aşık Emin dosta dostça varalım
 Er isen er gibi sözde duralım
 Dostun kapısına türap olalım
 Dosttan sille yedim, düşmandan öfke

117.KOMŞU

Sa-bah er-ken ni-çin/ sü-rat ya-par-sın
 Bir se-lam-cık ver-sen/ ne o-lur kom-şu
 Komşunun komşudan hakkı sorulur
 Kendini bu kadar kasma be komşu

Tamam senle takımımız birlikte
 Güzel şeyler yatar, düzen dirlikte
 Er olalım, er kalalım erlikte
 Gevherimiz birdir, basma be komşu

Ha benim bulgurum, ha senin aşın
 Bak yetmişe değdi nerdeyse yaşın
 Çoluk çocuk hepsi bacım gardaşım
 Fitnelere kulak asma be komşu

Düğününde şenlik olam al ile
 Kötü günde kara giyem mor ile
 Ben kuru yiyeyim sen ye bal ile
 Selamı sepeti kesme be komşu

Sizin oğlan asker oldu bu sene
 Benimki de gidecektir desene
 Dar gelirse ulaşmazsa kesene
 Bu kadar ihmallik yapma be komşu

Aşık Emin komşulara seslendim
 Nere gitsem, ne dedimse terslendim
 Komşusu aç iken tok 'a hıslandım
 Hoş görüp; kusura bakma be komşum

118.MUSALLA'YA LAYIK DEĞİLİM

A-sır bir hoş ol-muş, / in-san-lık sar-hoş
 Koy-ma-yın mu-sal-la-ya/ la-yık de-ği-lim
 Yüzüm kızarıyor baktıkça sana
 Koymayın musallaya layık değilim

Edep, erkan nerde, hani saydığım
 Kimi seviyorsun, var mı duyduğun
 Ben layık değilim, senin bildiğin
 Koymayın musallaya layık değilim

Bu ne riya, bu ne biçim davranış
 Tövbekâr mı oldun, hani yalvarış
 Kefen fazla, kabrim olsun bir karış
 Koymayın musallaya layık değilim

Bi çare kulunum yanına geldim
 Yıkandım, arındım önüne kondum
 Bilirsin ne ilki ve ne de sondum
 Koymayın musallaya layık değilim

119.URUF ÖLÜ – MANA ÖLÜ- CAN ÖLÜ

Ku-lak ver-dim, / a-dım a-dım/ do-laş-tım
 U-ruf ö-lü, / ma-na ö-lü, / can ö-lü
 Herkes bir alemdir, kendi kendine
 Uruf ölü, mana ölü, can ölü

Arsız arsız güler, aca, sefile
 Debdebe, fiyaka, her gün defile
 Ne söyleyen ne dileysem nafile
 Uruf ölü, mana ölü, can ölü

Neme lazımcılar çoğaldı, artık
 Sohbetle söz eder omuzu pırtık
 Önünü kapatır, arkası yırtık
 Uruf ölü, mana ölü, can ölü

Aşık Emin yine azdı zamane
 Bir ben kaldım, aciz kulun divane
 Ne söyleyim ne diyeyim, kime ne
 Uruf ölü, mana ölü, can ölü

120.BAŞKA BAŞKA

Şu bi-zim el-le-re/ bir na-zar değ-di
 Ha-va baş-ka baş-ka, / su baş-ka baş-ka
 Cahiller mecliste arif kesildi
 Fikir başka başka, yol başka başka

Evvel sever idik birbirimizi
 Şahladık garezi ve kinimizi
 Unuttuk ölümüzü ve dirimizi
 Akıl başka başka, hal başka başka

Sular bile akmaz oldu selinen
 Bağlar bile kokmaz oldu gülünen
 Düğün dernek yapmaz olduk elinen
 Irmak başka başka, mil başka başka

Tatlı kelimeler nerde kaldı bir zaman
 İçin için ağlar, derim hep aman
 Böyle gider isek, halimiz yaman
 Cümle başka başka, dil başka başka

121.KÖYÜM – KÖYLÜM

Ker-piç du-var-lar-da/ sa-man iz-le-ri
 Dam ev-le-re/ sı-ra sı-ra/ bir ba-kın
 Bal ile katışmış pembe yüzleri
 Ayşe'ye, Fatma'ya Gül'e bir bakın

Dapdaracık yollar, dolu gazelle
 Her işi halleder, çözer güzelle
 Çalışır işini yapar, tezelle
 Şirin sözlerine, dil'e bir bakın

Yeşermiştir bahçeleri bağları
 Süslenmiştir yamaçları dağları
 Frenk şeftalisi, erik dalları
 Bükülmüş meyveler dal'a bir bakın

Düğün mü? oluyor düğün bizimdir
 Hasat mı? oluyor hasat bizimdir
 Hülâsa burada her dert bizimdir
 İnsan sevgisinden sel'e bir bakın

Alın terlerin ekmeğe katan
 Toprağı işlerler yükselir Vatan
 Yorulup gölgede upuzun yatan
 Nasırdan sertleşmiş el'e bir bakın

Yetişmiştir körpelerin fidanı
 Arslan yapılışın, sırma bedenin
 Yüz yaşına değmiş Hasan dedenin
 Kuşağı belinde bel'e bir bakın

Ezanla tutuşur tandır; ocaklar
 Arılar canlanır, uçar böcekler
 Kimisi bazlama, yufka kucaklar
 Katıksız bembeyaz kül'e bir bakın

Behey gafil aşık, behey budala
 Köylü ben bilirim deme bir daha
 Köylü Efendi' dir demişti Ata
 Sözde köyü yazan kul'a bir bakın

122.HER ŞEYİMSİN TÜRKİYEM

Bağ-daş kur-dum/ so-ğan kır-dım /bağ-rın-da
 Şe-hit ol-dum, / şe-hit ver-dim/ uğ-run-da
 Abideler diktim Maraş, Bolu'da
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Bel belledim, çapaladım tırnakla
 Çağıldadım derelerde ırmakla
 Hayranından usanmadım sormakla
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Tarihine şan ve şeref yazdırdım
 Temeline cumhuriyet kazdırdım
 Esareti hürriyetle bozdurdum
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem
 Eser deli Poyraz, deli doludur
 Her parçam Adana, Gelibolu'dur
 Hak, adalet, vicdan senin yolundur
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Çiğ köftemde, ayranımda sen varsın
 Düğünümde, halayımda sen varsın
 Nakış nakış kilimimde sen varsın
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Gülyağım, zeytinim, narımsın narım
 Harmanım, bostanım, darım, davarım
 Üç ayak, harman dalı, Erzurum barım
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Narin boylum, şehla gözlü güzelim
 Elifimsin, Zeynebimsin sen benim
 Heybetin, görkemin hepsi senin
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Haşa ... desem ki seni melekler kıskanır gökte
 Mazini sığdıramam bin asırlık vakte
 Yiğitlik, dürüstlük Türk oğlu Türk'te
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Çal ... çoban baba, memleket havasını
 İnletsin yurdumun dağını, ovasını
 Çal çal ki, sihirlensin bülbülün, serçenin nağmesini
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Sana benim gibi bakmazsa uçan kuşlar
 Mezar olsun çalılar, kayalar, taşlar
 Yağmurlar dile gelsin, söylesin damlalar, yaşlar
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Gölgende huzur bulur hürriyet aşıkları
 Her yeri aydınlatır ay-yıldız ışıkları
 Ninni söyler, ninni dinler Akkozak beşikleri
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Kevserimsin, her şeyimsin Türkiyem

Sen... anamsın, sen babamsın Türkiyem
 Sen... kızımsın, kızanımsın Türkiyem
 Sen... kefenim, mezarımsın Türkiyem
 Cennetimsin cemalimsin Türkiyem
 Hülasa (sen) her şeyimsin Türkiyem

123.GÜLSEM'OLA AĞLASAM MI? HALİNE

Şu za-ma-nın/ gi-di-şa-tı/ çok çe-tin
 Gül-se-m'o-la/ ağ-la-sam mı /ha-li-ne
 İtikat azaldı, tırısta batıl
 Gülsem'ola ağlasam mı haline

Gene boran oldu, kış oldu bahar
 Mevla utandırmaz bizleri sahar
 Kime sitem eden, nedir bu kahar
 Gülsem'ola ağlasam mı haline
 Yağ çekerdin riya ballansın diye
 Tel çekerdin yola bollansın diye
 Şor çekerdin dile şorlansın diye
 Gülsem'ola ağlasam mı haline

Hadi o günahı uyuttun gitti
 Hadi şo... tarlayı büyüttün gitti
 Hadi bu ömrünü sürüttün gitti
 Gülsem'ola ağlasam mı haline

Şu senin apartman mı? Yıkıldı kepti
 Şu senin oğlan mı? Sapıttı gitti
 Şu senin mal mülk mü? Tükendi bitti
 Gülsem'ola ağlasam mı haline

Aşık Emin sakın güldürme sana
 Dünya boştur sakın kanma bu hana
 Ecel gelir, ömrün ererse sona
 Gülsem'ola ağlasam mı haline

124. BUNDAN SONRA

Kurusun dillerim, kem söz söyleyemem
 Gö-nül bah-çe-niz-de/ gö-nül eğ-le-mem
 Bas-tı-đın top-ra-đı, / yo-lu kir-let-mem
 Dünya ahret anam, bacımsın inan

Gölmek gülün hakkı, bülbülüm, sustum
 Feryad-ı figanı içime kustum
 ‘‘Dikenli Gülleri’’ bağırma bastım
 Dünya ahret anam, bacımsın inan

Kadere küskünüm, kahrı ettim ben
 Aşka tövbe ettim, Tahir ettim ben
 Sevgimi içime zehir ettim ben
 Dünya ahret anam, bacımsın inan

Seni övmek ile zemmin ederim
 Seni şerefimle temin ederim
 İstersen Kur’an’a yemin ederim
 Dünya ahret anam, bacımsın inan

Gün, ay, yıl mevsimler düne karıştı
 Gör halimi elim, yüzüm karıştı
 Senden evvel nice küsler barıştı
 Dünya ahret anam, bacımsın inan

Sevgiye saygıya kutsaldır yerim
 Görelim neylerse O Allah kerim
 EMİN CAN kulunu bağışla derim
 Dünya ahret anam, bacımsın inan

125. BEKÇİYİM BU YURDA ÖLENE KADAR

Doğ-ru-luk şi-a-rım, / bu-lun-maz eğ-ri
 Al-lah di-yen-le-rin/ hak – is-lam ye-ri
 Kefenim sırtımda Cennete doğru
 Beklerim zamanı gelene kadar
 Bekçiyim bu yurda ölene kadar

Er kişi... er olur vatın için
 Hakka gönül bağlar hakikat için
 Bir kere ölünür bir cennet için
 Beklerim zamanı gelene kadar
 Bekçiyim bu yurda ölene kadar
 Dolu dizgin at koşturdum durmadan
 Can vermem bu yurda şehit olmadan
 Ağlarım şu cennet benim olmadan
 Beklerim zamanı gelene kadar
 Bekçiyim bu yurda ölene kadar

Tarihim doludur destanla yer yer
 Çağırır al kanım, köpük köpük ter
 Ezanlar müjdeler ‘‘Cennete gel’
 Beklerim zamanı gelene kadar
 Bekçiyim bu yurda ölene kadar

126. NAMERT OLAYIM

Yur-du-mun top-ra-ğın, / bir ka-rış bi-le
 Ve-rir-sem na-mer-dim, / na-mert o-la-yım
 Anamın ak sütü kan irin olsun
 Verirsem namerdim, namert olayım

Toprağında karış karış terim var
 Uğrunda can vermiş ölüm, dirim var
 Şahlanan tarihte koca yerim var
 Verirsem namerdim, namert olayım

Al Bayrağa rengin ecdadım vermiş
 Nazlı bacım şehit olmuş, can vermiş
 İstiklal uğrunda nice ser vermiş
 Verirsem namerdim, namert olayım

Anayurdum, Anadolu'm, anamsın
 Sevgilimsin, canımsın, cananımsın
 Sen, şerefim, namusun, arımsın
 Verirsem namerdim, namert olayım

Sakarya şahidim selleri ile
 Bülbüller şahidim gülleri ile
 Ezanlar şahidim dilleri ile
 Verirsem namerdim, namert olayım

Söz vermiştin, at içmiştim ataya
 Uzanmışım Edirne'den Hatay'a
 Yedi düvel ile yedi kıtaya
 Verirsem namerdim, namert olayım

127. BAYRAK GÜLÜŞTÜR

Kalk... Şe-hi-dim, / u-yan... alt-mış/ yıl ol-du
 Top-rak-ta gül, / gök-te bay-rak/ gü-lüş-tür
 Sakarya coştukça coşuyor artık
 Damarda kan, dalda yaprak gülüşür

At koşturup, boz kısraklar salmışız
 Haksızlığa zulme karşı koymuşuz
 ‘‘Yurtta Sulh, Cihanda Sulh’’ demişiz
 Topta barut, elde sũngũ gũlũřtũr

Ne yiğitler çıktı şu bağrımızdan
 Gideriz Atamın çizdiği izden
 şanlı Dumlupınar, taa... Akdeniz’den
 Denizde kum, suda balık gũlũřtũr

Helal olsun kopan kolum, bacağım
 Sõnmedi... sõnmeyecek... benim ocağım
 Seni nice yıllar anlatacağım
 Ağızda sõz, dilde tarih gũlũřtũr

Erdi mutluluğa şanlı Devletim
 Sana minnettardır yũce Milletim
 Ebedi başımda kal Cumhuriyetim
 Ateřte kõz, bende yũrek gũlũřtũr

Gũlũřũr kısaca bũtũn varlıklar
 Geride kalmıştır o karanlıklar
 Altmış içinde kahramanlıklar
 Gazi’de gõz, sonra mazı gũlũřtũr

128. BİZDE VAR

Ta-ri-hi a-a-yım/ her say-fa say-fa
 Biz-de gũ-rũl gũ-rũl/ Tũrk-lũk ka-nı var
 Altaylardan, Sakarya’dan, Tuna’dan
 Dũnyayı titreten Tũrklũk sanı var

İslam hak dinimdir, şüheda benim
 Anadolu'm son durağım yurt benim
 Öz Türkçe konuşur dilim Türk benim
 Kültigin'den, Kaşgarlıdan dilim var

Deliyim coşarım bazen Tuna'da
 Bir fetih Marşında, bir Niğbolu'da
 Otuz dokuz tümenle Çanakkale'de
 Kanla akmış Sakarya'm var; selim var

Yunusum var, Mevlana'm var önümde
 Kara Fatma, Nene Hatun ünümde
 Bir zafer gecesi, bir sulh gününde
 Kemal'im var, Köroğlu'm var, Er'im var

Kanla çizdim hududumu sur gibi
 Her köşesi yedi veren gül gibi
 Şehla gözlü, efsunlu bir yar gibi
 Edirne'den Kars'a kadar ilim var

Akif'in ceddine yakışır zafer
 Köledir yurduna baş açık nefer
 Toprağı her karış burcu burcu ter
 Dağlarım var, sırtlarım var, belim var

Elifim var, gergef işler yârine
 Ayşeler var çorap işler erine
 Göz nurum var bin ilmek her gülüne
 Nakış nakış uygarlıkta ilim var

Kal'arım surlarım var heybetli
 Mescidim var, camilerim kümbetli
 Bayrağım var, öz canımdan kıymetli
 Allah'im var, imanım var, dinim var

129. VATANIM

Sa-na o-luk o-luk/ kan ver-dim i-se
 Top-ra-ğım he-lal-dir, / te-rim he-lal-dir
 Yükselen Bayrağa 'CAN' verdim ise
 Şehidim helaldir, dirim helaldir

Tarihe sığmazsa Türk'ün destanı
 Kükürse Sakarya, Maraş Arslanı
 Kefense bacımın güllü fistanı
 Bu yurt, bu toprağa canım helaldir

Ordumun neferi bir tek çocuğum
 Sönmeden yurdumda bütün ocağım
 Kaldı ki, uğruna kolum, bacağım
 Sana birim değil, binim helaldir

Bu şenlik, bu tören, hep senin için
 Bu bayrak bu ezan hep senin için
 Bu oğul, kız-kızan hep senin için
 Bu kutsal inancım, dinim helaldir

Vatan ki, 'CAN' verir, baş eğmeyiz
 Aşığız hürriyete ezelden biz
 Kısaca, Türk oğlu Yüce Türk'üz biz
 Bayrağa bohç'olmuş tülüm helaldir

130.TOPRAKTA ŞEHİT

Şu tüm-se-ğe/ şo... ba-yı-ra/ i-yi bak
 Her ça-lı di-bin-de/ bir şe-hit ya-tar
 Şo kıraç toprağa şo taşlığa bak
 Bir şehir yeşerir, bin şehit katar

Göl göl, damar damar, kan izleri var
 Kulak ver toprağa şan izleri var
 Tekbir sesleriyle 'CAN' izleri var
 Bir şehit yeşerir, bin şehit atar

Al Toprağı kokla... Vatan der sana
 Bu toprak yadigâr... Atan der sana
 Verme düşmanlara yatan der sana
 Bir şehit yeşerir, bin şehit tutar

Bu toprak bu mekân en son yerindir
 Bu bayrak çeyizin ve kefenindir
 Hürriyet hakkındır, vatan senindir
 Bir şehit yeşerir, bin şehit tüter

131. MİNARE

İN-ce boy-la-rın-la/ du-a e-der-sin
 Ner-den ba-kar i-sen/ il-la gü-zel-sin
 İmanı tazeler ne güzel sensin
 Gururum, ümidim sensin minare

Ölüden, diriden haber verirken
 Etrafın bazen gül, bazen de diken
 Gökten damla damla nurlar inerken
 Gururum, ümidim sensin minare

Al bayrağın hilali var tepende
 Allah adı zikredilir kapında
 Cennet bahçeleri senin tabunda
 Gururum, ümidim sensin minare

Seni methetmiyen kalbi neyleyim
 Sana meyletmeyen gönlü neyleyim
 Sana cezbetmeyen aşkı neyleyim
 Gururum, ümidim sensin minare

Teneşirde yunar isem şahit ol
 Musallaya konar isem şahit ol
 Cehennemde yanar isem şahit ol
 Gururum, ümidim sensin minare

Asırlardan beri sensin 'Allah' der
 Gök kubbe içinde sarsılır her yer
 Bir gün gelir, Emin Can'a sela ver
 Gururum, ümidim sensin minare

132.AĞLIYACAĞIM

Bir ço-cuk çığ-lı-ğ1,/ bir di-le-nen el
 Do-kun-ma-yın ba-na /ağ-la-ya-ca-ğım
 Bir şımarık gülüş, bir yas yavan dil
 Dokunmayın bana ağlayacağım

Bir sevgi seline isyan eden kul
 Bir yoksul, bir öksüz, yapayalnız kul
 Bir beride neş'e bir ötede zul
 Dokunmayın bana ağlayacağım

Bir yaşanan dünya, su, hava, toprak
 Bir yemyeşil filiz, bir kuru yaprak
 Bir isimsiz şehit, bir koca korkak
 Dokunmayın bana ağlayacağım

Bir garibe garip deyip itenler
 Bir hayvana değnek, sopa atanlar
 Bir, bir... derken koca bir yıl yatanlar
 Dokunmayın bana ağlayacağım

Bir Mevla aşkını zikreden bir ney
 Bir gagesiz sarhoş, içilen bir mey
 Bir koskoca ömür, geçen günler hey
 Dokunmayın bana ağlayacağım

133.HZ. MEVLANA

'Mev-lâ-na' is-min-de, / Mevla'nın adı
 Söy-le-nir dil-ler-de/ yü-ce Mev-lâ-na
 Meram Bağlarının, Konya'nın tadı
 Dillenir, dillerde Yüce Mevlâna

Alaaddin tepe, kayalı parkta
 Şırıl şırıl akan, pınarda, arkta
 Def de kemençe de ney de rebap da
 Ballanır ellerde Yüce Mevlâna

Tavuş Baba, Şems Tebrizi pirleri
 'Mesnevi' de yazılır sırları
 Gönül yaraları, gönül erleri
 Aklanır sellerde, Yüce Mevlâna

Emin Can aşğın derdine derman
 Yiğidin, güzelin bağrında harman
 Dostluğa, sevgiye çığırır ferman
 Nurların kullarda Yüce Mevlâna

134. SAKIN HA ... BACIM

Sen ka-fes-te bül-bül/ mi-sa-li gi-bi
 Tat-lı dil-le şa-kı, / şa-kı ha ba-cım
 Haya perdesini geçme öteye
 Sakın ha... sakın ha... sakın ha... bacım

Türklüğün gururu ümidi sensin
 Seninle bu vatan göğe yükselsin
 ‘Ut haya vel iman’ derler bilesin
 Sakın ha... sakın ha... sakın ha... bacım

Doğru yürü yalpalama yolunda
 En güzel gül, durur dalında
 Güzeli överler varsa halında
 Sakın ha... sakın ha... sakın ha... bacım

Sana yapışır ar gelir kirler
 Usul bas ‘Teh’ desin bastığın yerler
 ‘Otu çekte bir de köke bak ‘derler
 Sakın ha... sakın ha... sakın ha... bacım

Heveslenme zamanenin zemmine
 İtaat et, akrabana emmine
 ‘Davul da çalarmış dengi dengine’
 Sakın ha... sakın ha... sakın ha... bacım

Kimler heder oldu hep bu alanda
 Asıl marifet iyi olanda
 ‘Su testisi kırılırmış yolunda’
 Sakın ha... sakın ha... sakın ha... bacım

135. VAH OLSUN BANA

Sa-na yü-züm pem-be, / ak gel-mez-sem... ah

Vah ol-sun nef-si-me, / vah ol-sun ba-na

Sana gözüm yaşlı pak gelmezsem...ah

Vah olsun nefsim, vah olsun bana

Seni söylemezsem her uzvum, azam

Sen birlemezse gönlüm muntazam

Seni dinlemezse ahlakım... aman

Vah olsun nefsim, vah olsun bana

Sevgi pınarından içmezsem tas tas

Hak deyip nefsim çıkmazsa avaz

Kendi kefenimi biçmezse makas

Vah olsun nefsim, vah olsun bana

Ben bir biçareyim, baş açık yalın

Sana aşikardır ahval-i halim

Acırım halime sensizse ölüm

Vah olsun nefsim, vah olsun bana

136. GÜZELSİN

Se-ni... du-vak-lar-da / pul-lar-da gör-düm

Se-ni... so-kak-lar-da / yol-lar-da gör-düm

Seni... cisimlerde, kullarda gördüm

SEN... Allah'ın yarattığı güzelsin

Seni... çiçeklerde, özlerde gördüm

Seni... çıralarda, közlerde gördüm

Seni... sürmelerde, gözlerde gördüm

SEN...Allah'ın yarattığı ebedsin

Seni... baharlarda, yazlarda gördüm
 Seni... mevsimlerde, güzlerde gördüm
 Seni... yamaçlarda, düzlerde gördüm
 SEN... Allah'ın yarattığı ezelsin

Seni gördüm, seni gördüm, hep seni
 Seni sordum, seni sordum, hep seni
 Seni bildim, seni bildim, hep seni
 SEN... Allah'ın yarattığı ebedsin

137.DEMELİ

Yer-yü-zün-de/ bah-çe-ler-de, / bağ-lar-da
 Gül-ler sev-da/ i-le Al-lah/ de-me-li
 Kıraç topraklarda, sarp kayalarda
 Yeller sevda ile Allah demeli

Nakış nakış ak örtüde yazmada
 Yeşil atlas gür belikte, hızmada
 Son nefeste toprağımı kazmada
 Eller sevda ile Allah demeli

Anamın al deyip örttüğü bezde
 Mihraba yüz süren ayakta, izde
 Kefende, mendilde yaşaran gözde
 Tüller sevda ile Allah demeli

Zerre zerre tozlar uçarcasına
 Bulutlar güneşten kaçarcasına
 Sana her durağı açarcasına
 Yollar sevda ile Allah demeli

Bütün inananlar, bütün nesliyle
 O mübarek Muhammed'in ismiyle
 Senin varlığına bütün cismiyle
 Kullar sevda ile Allah demeli

Kısaca demeli su, hava, ırmak
 Hepsi de mutlaka menzile varmak
 Sende var olarak, sende yok
 Diller sevda ile Allah demeli

138.DERDİMİN DERMANI, ÇARESİ YOKTUR

Ta-bip neş-ter vur-ma/ be-nim ya-ra-ma
 Der-di-min der-ma-nı/ ça-re-si yok-tur
 Merhem senin olsun girme arama
 Derdimin dermanı, çaresi yoktur

Derdimin dermanı, çaresi yoktur
 Derdimi gül ettim, güle verdim ben
 Sevgiyi, hasreti tele verdim ben
 Derdimin dermanı, çaresi yoktur

Seni seven bir de tekbir getirir
 Gönlü kıraç olsa, sultan yetirir
 Gül diksem bağrımda diken bitirir
 Derdimin dermanı çaresi yoktur

Engeli de deli gönül engeli
 Dert çekmez oldum gelir yengeli
 Ben beni tanıyıp bildim bileli
 Derdimin dermanı çaresi yoktur

139. TAŞ

Bir taş var-dır/ ca-mi-le-re/ ça-tı-dır
 Bir taş var-dır, / hem yu-mu-şak/ ka-tı-dır
 Bir taş vardır, mücevherdir takıdır
 Ben ne taşlar gördüm şu taşlıklarda

Bir taş vardır kıblegaha sahiptir
 Bir taş vardır miraçlara sahiptir
 Bir taş vardır İsmail'e sahiptir
 Ben ne taşlar gördüm şu taşlıklarda

140. VİRANE GÖNÜL

Gün do-ğar-ken baş-lar/ gö-nül san-cı-sı
 Gör ne ha-le düş-tü, / vi-ra-ne gö-nül
 Ölmeden bitmezmiş gönül acısı
 Gör, ne hale düştü virane gönül

Adını aradım kâğıtta, bezde
 Gözlerim yollarda, ayakta, izde
 Tombul yürüyüşte, sürmeli gözde
 Gör ne hale düştü virane gönül

Gönül cevahirdir, tahtı yücedir
 Aşığa gündüzler her gün gecedir
 Sormadın halimi, halim nicedir
 Gör ne hale düştü virane gönül

Sensiz geçen ömrüm çeksem de çile
 İstemem baharı taht kursam güle
 Gönlümde acılar gelse de dile
 Gör ne hale düştü virane gönül

Ayrılık hasretin yaman oldu gel
 Küllerim savruldu duman oldu gel
 Mezarımın üstü çimen oldu gel
 Gör ne hale düştü virane gönül

141. NASILSIN

Pul pul ol-muş/ yüz-le-ri-nin/ der-ma-nı
 Bay-kuş gi-bi vi-ran/ yer-ler-de mi-sin?
 Soldurmuşsun ala gözde sürmeni
 Şu yoksul gönlümde, ellerde misin?

Garip bülbül müsün yuvan mı yoktur?
 Eşin mi terk etti, soran mı yoktur?
 Eski güzelliğin, havan mı yoktur?
 Virane bahçede, güllerde misin?

Sevda yelin 'Deli Çay'ı coşturur
 Sevgi bağın şu dağları aştırır
 Deli gönül abdal olmuş koşturur
 Hüzünlü dillerde, ballarda mısın?

Akça Ceren seni söyler Torosta
 Takatsızım her menzile varışta
 Turnadan, bülbülden haber soruşta
 Söyle, yaşlı mısın, dillerde misin?

Gün görmedim zaman hızla akarken
 Sır vermedim dost yüzüme bakarken
 Dem sürmedim, aşk ateşi yakarken
 Ben gibi biçare hallerde misin?

142. KADER SANA NE DİYEYİM

Gül ye-ri-me /ti-ken bit-ti /bağ-rım-da
 Ka-der sa-na /ne di-ye-yim /ne di-yem
 Gazel düştü yeşerirken çağımda
 Kader sana ne diyeyim ne diyem

Firez gibi muma çevirdi felek
 Ben cayır cayır kavurdu felek
 Toz etti harmanım savurdu felek
 Kader sana ne diyeyim ne diyem

Gah mor bulutlardan medet umarım
 Gah esen rüzgârdan kokun ararım
 Gah bir uçan kuştan, haber sorarım
 Kader sana ne diyeyim ne diyem

Gene kader ile bozuldu halim
 Kalmadı takatim, kırıldı kolum
 Varamam menzile karıştı yolum
 Kader sana ne diyeyim ne diyem

143. TARİF

‘Sı-fat ko-ca-sa da/ gö-nül ko-ca-maz’
 Gö-nül bir gon-ca-i/ gü-le bağ-lı-dır
 Aşk bir muammadır kimse çözemez
 Aşk, sevgi denilen dile bağlıdır

Bülbül, çıra gibi yanar gülüne
 Gülü sevemezsen batar eline
 Gönül kırgın ise ağlar gülüne
 Her gönül mutlak bir güle bağlıdır

Gah-i gönül bir çift göze vurgundur
 Gah-i gönül bir çift söze vurgundur
 Gah-i gönül bir çift yüze vurgundur
 Gönül, illa bir tek tele bağlıdır

Ahdına da Aşık Emin ahdına
 Serçe konar bazen gülün tahdına
 Güzeli, çirkini, yiğit bahtına
 Gönül, nikah denen ele bağlıdır

144.OLMALI

Şu kal-bi-me di-ken/ sap-lan-dı bil-mem
 Be-nim çek-tik-le-rim/ el-den ol-ma-lı
 Ağyara küskünüm lal olsun dili
 Bütün çektiklerim dilden olmalı

Yar, eşiğin secde olsa gelemem
 Çağırırsan uzaktan selam veremem
 Bahçıvan olsam da gülün deremem
 Bütün çektiklerim gülden olmalı

Serapta kaybolmuş çağlayanın ben
 Firkat- i hasrete bağlayanım ben
 Bülbül-ü şeydayım ağlayanım ben
 Bütün çektiklerim sel'den olmalı

Ala gözlüm, gönül bahçam, sevdiğim
 Sen sevdim, seve seve öğündüm
 İlk göz ağrım, ilk bakışla gördüğüm
 Bütün çektiklerim senden olmalı

145. CAN'DIR SEVDİĞİM

Has-re-tin-den/ ya-na ya-na/ kül ol-dum
 Bir tas su ge-tir de/ sön-dür sev-di-ğim
 Mevla'nın aşkına yok mu imanım?
 Bütün acılarım dindir sevdiğim

Ben koyun olayım, sulak derede
 Sen önde git, ben kalayım geride
 Bir yamaçta, bir ötede, beride
 Bütün susuzluğum kandır sevdiğim

Cayır cayır yandım, gümanım sen ol
 Küllerim savruldu, dumanım sen ol
 Musallada iken imanım sen ol
 Elinle mezara indir sevdiğim

Çile kelep kelep yük umman gibi
 Yaram sol böğrümde görünmez dibi
 Biçare kulun ben Mecnun gibi
 Derdim bir değil, bindir sevdiğim

Gül bahçende gülün dikemem gayrı
 Hançer-i aşkını sökmem gayrı
 Bu kader şeleşti çekemem gayrı
 Bunun altındaki CAN'dır sevdiğim

146. DERMAN OLUN MU

Kep-rem kep-rem ol-muş/ az-gın ya-ra-ma
 Söy-le bu der-di-me/ der-man o-lun mu?
 Ezelden yazılmış bahtı karama
 Söyle bu derdime derman olun mu?

Bülbülün aşkına, gülün aşkına
 Leylanın aşkına, Mecnunun aşkına
 Seni beni yaradanın aşkına
 Söyle bu derdime derman olun mu?

Bu derdin dermanı sende dediler
 Merhem vurup yaralarım yudular
 Ben diri diri kabre koydular
 Söyle, bu derdime derman olun mu?

147.SÖKEMEZLER YAR

Mer-mer so-ku-lar-da/ k1-nan dö-ğül-se
 Sa-na o-lan aş-kı /sö-ke-mez-ler ya
 Altunlar alılsa, pullar takılsa
 Sana olan aşkı sökemezler ya

Saçlar sürünmesin telli duvakla
 Var murat al n'olur ardına bakma
 Seni benden, beni senden almakla
 Sana olan aşkı sökemezler ya

Davullar çalınsa, kervan yürüse
 Hicranımdan karlı dağlar erise
 Vadem tamam olup, ecel erişse
 Sana olan aşkı sökemezler ya

Nihayet beş arşın bez örter beni
 Bu yara öldürür, tez örter beni
 Kıyamet kopsa da düz örter beni
 Sana olan aşkı sökemezler ya

148. EL SALLA

Ge-lin yol bo-yun-ca/ gi-der-ken naz-lı
 Men-dil sal-la, / du-vak sal-la, / tel sal-la
 Katmer katmer olmuş hicran yarama
 Bir buse, bir gülüş yeter, el salla

Sana giydirmişler beyaz alayı
 Ben zaten giymişim ağulu karayı
 Zülfü perçeminden bir tel sırayı
 Benim için murat olsun, yol salla

Usul git aman ha, incitmesin yol
 Tel tel saç altında ışıldaşır kol
 Aklına düşerse şu biçare kul
 Acılardan bir demet yap, gül salla

Nazlı yârim bayramda gel, anda gel
 Gün de değil, ayda değil yılda gel
 Vadem yeter ise namazımda gel
 Gecikirsен, tabutuma al salla

Basma fistan, ipek kuşak beline
 Kına yakmış ağulardan elime
 Baykuş konmuş gider gonca gülüne
 Göz yaşıyla ıslat ıslat tül salla

149. NERDESİN

Has-re-tin-den yan-dım, / yan-dım kül ol-dum
 Sen ve-fa-sı-zım /se-ni, ner-de-sin
 Eşiğine Türeb oldum, kul oldum
 Seni vefasızım seni nerdesin?

Kara topraklara dedim, almadı
 Ne çileler çektim, çilem dolmadı
 Yaram göz göz oldu, derman bulmadı
 Seni vefasızım seni, nerdesin?

Seni seraplarda çölde aradım
 Seni ırmaklarda, gölde aradım
 Seni mevsimlerde, gülde aradım
 Seni vefasızım seni, nerdesin?

Eller düğün etti, bayram eyledi
 Gönül havalandı, seyran eyledi
 Ateş-i hasretin püryan eyledi
 Seni vefasızım seni, nerdesin?

Dünya mal, paran, pulun istemem
 Üryan geldim pırtı, çulun istemem
 Sevdiğim, gayri kulun istemem
 Seni vefasızım seni, nerdesin?

150. DÖĞMELE DE GEL

Al-dim ha-be-ri-ni/ tur-na-dan, kuş-tan
 Sür-me-siz göz-le-rin, /sür-me-le de gel
 Sakın nazardan, borandan, kıştan
 İlikle göğsünü, düğmele de gel

Kınasız eline yaktır kınayı
 Bekleme salıver, eski sunayı
 Haber sal gelmeden, telli turnayı
 Tatlı dillerin nağmele de gel

Karun gibi güzelliştir hazinen

Bir nazar kıl, kara gözlüm gözünden
 Çok bekleme usandırdın nazından
 Bütün sevgileri yağmala da gel

Mecnun Leylasını çağırır dursun
 Ferhat kayaları devirsin dursun
 Bülbül nağmesini savursun dursun
 Aşkımı kalbime döğmele de gel

151.BARIŞAMAYINCA

At, tav-la-da/ bak-ma-yı-nan/ tav-lan-maz
 Ye-le, rüz-gâr i-le/ ya-rış-ma-yın-ca
 Vallahi küskünüm ben nazlı yare
 Dil-i ikrar edip barışmayınca

Baharı pür ile çiçek dolsa
 Her birine bülbül konup talasa
 Kovanlar da burcu burcu bal olsa
 Nidem senin kokun erişmeyince

Kara bahtım kara ile vurulmuş
 Muhabbet bağından erken kovulmuş
 Gönül sevdiğinden ırak olurmuş
 Göz göze bakışıp görüşmeyince

Derdime dermanı istemem hani
 Ömrüm böyle geçti ah-u figani
 Bir aşk ki; Yakmazsa kerem misali
 Tutuşup külleri karışmayınca

Aşık Emin, yıktın benim bahtımı
 Baykuş kondu, viran koydun tahtımı
 Sana hanel etmem bunca hakkımı
 Kabe, beraber duruşmayınca

152. GÖNÜL DİLENCİSİ

Bir za-lim e-lin-den/ di-len-ci ol-dum
 Dol-dur-dum men-di-li,/ gö-nül kır-gın-dır
 Kara talihimle perişan oldum
 Doldurdum mendili, gönül kırgındır

Sokak başlarında gelene baktım
 Allı pullu gelen gelene baktım
 Kara talihimin falına baktım
 Doldurdum mendili, gönül kırgındır

Kimi güldü, kimi acıdı halime
 Kimi yazık dedi, birkaç kelime
 Kimi biraz koydu, kirli mendile
 Doldurdum mendili, gönül kırgındır

Bazen soğuk yedim, bazen ağladım
 Bazen dost, yarana sordum değnedim
 Bazen teselliyle gönlü eğledim
 Doldurdum mendili, gönül kırgındır

Bunca geçen ömrüm seni dilendim
 Ne bir selam aldım ne selam verdim
 Gene akşam oldu, mendili dürdüm
 Doldurdum mendili, gönül kırgındır

153. KÖY GÜZELİ

Kaş-la-rın Zül-fi-kar, / saç-la-rın i-pek
 Kız sen doğ-ru söy-le.../ Ay'-dan mı gel-din?
 Gülüşün İrem bağ, tadın bal-petek
 Kız sen doğru söyle, sır'dan mı geldin?

Gözlerin cevahir, boyun levh-i tab
 Seni cismetse de dört büyük kitap
 Sana sümbül desem, reva mı lakap
 Kız sen doğru söyle, gül'den mi geldin?

Binbir çiçek gülümsüyor üstünde
 Ab-ı hayat su mu vardır testinde
 Bunca olgunlaşıp, bunca piştin de
 Kız sen doğru söyle, gün'den mi geldin?

Dicle, Fırat desem... sahi murattan
 Köroğlu'nun asil ölmez dor'attan
 Tomarza'mı desem, ya Manavgat'tan
 Kız sen doğru söyle, Çay'dan mı geldin?

Şavkın vurur kamaştırır gözlerin
 Adını söylemem, demem gizlerim
 Gölgen olur adım adım, izlerim
 Kız sen doğru söyle, Çöl'den mi geldin?

Kışlar geçti, yazlar geçti burada
 Düğün oldu, bayram oldu burada
 Sabah oldu, akşam oldu burada
 Kız sen doğru söyle, Dün'den mi geldin?

Gördüklerim hayal değil düş değil
 Dediklerim şarap değil, boş değil
 Elif desem çok güzelsin hiç değil
 Kız sen doğru söyle, KÖY'den mi geldin?

154. KARA LEÇELİK

Sa-na de-rim sa-na, / ka-ra le-çe-lik
 Bu-ra-dan geç-ti /gör-dü-nüz mü ya-rim?
 Irak imiş bu yerlerin düzleri
 Buradan geçti gördünüz mü yârim?

Saçlar süründü mü tozlu yollarda?
 Isıcak mı değdi beyaz kollara?
 Bir Allah aşkına gören kullara
 Buradan geçti gördünüz mü yarım?

Bre bacılarım... Bre yarenler
 Rastlayıp herkese selam verenler
 Kırklar, yediler de , pirlere , erenler
 Buradan geçti gördünüz mü yarım?

Yıkık dökük olmuş İSOS surları
 Yanık değirmenin yanık korları
 Daha nice ören yerleri
 Buradan geçti gördünüz mü yarım?

Yol üstünde duran ulu meşeler
 Eğri büğrü giden yollar, köşeler
 Siz söyleyin n'olur kara eşeler
 Buradan geçti gördünüz mü yarım?

Aşık Emin perişandır bu halin

Bunca aramaktan büküldü belin
 Eğer ırastlarsa deyin:
 Buradan geçti gördünüz mü yarım?

155. DÜŞ YANAR

Şu kar-ş1-dan ge-len/ k1-za bak he-le
 Yol-lar ya-nar, / so-kak ya-nar, / taş ya-nar
 İğralanır meyveler yüklü dal gibi
 Ataş yanar, hava yanar, baş yanar

Delice atmıştır yazmayı baştan
 Bin huri gülümser dökülen saçtan
 Sakın kızım, sakın... hele bu yaştan
 Ayva yanar, sümbül yanar, baş yanar

Aşık'a kar etmek. Yollar düz olur
 Korkarım kötüden, sonra söz olur
 Baharı beklerken birden güz olur
 Kalem yanar, sürme yanar, kaş yanar

Sirkesi bol ise zahmette turşu
 Az gezin sokakta, mahalle çarşı
 Böyle afillenme ellere karşı
 Kuru yanar, diri yanar, yaş yanar

Dünya alemine dalarsan birgün
 Ağaran saçlardan alırsan birgün
 Sonra yapayalnız kalırsan birgün
 Gerçek yanar, hayal yanar, düş yanar

156. DAR BENİM

Ba-na gam yü-kü-nü /sa-ran sev-di-ğim
 A-zap be-nim, / ga-zap be-nim, / dar be-nim
 Cellat bile bekler emri, fermanı
 Yeter beklettiğın, boynum vur benim

Ayrılığın yaman söktü bağırmı
 Kader bile kötü kesti uğrumu
 Sana söylüyorum sana, doğru mu?
 Seni hakikatsiz zalim yar benim

Cennet-i Ala'da Hürüden misin?
 Elif misin? Yoksa Periden misin?
 Beni sürüm sürüm sürüden misin?
 Vallahi perişan halim, zor benim

Yandı bağırm ataşınan, közünen
 Kalbim dikiş tutmaz iğne bizinen
 Söndürmez aşkımı sular buzunan
 İçim dışım alaf alış, kor benim

Senin olsun dünya istemem gayrı
 Nidem gönlüm senden düşünce gayrı
 İlaçların bana dokunmaz hayrı
 Kelep kelep yaralarım var benim

157. TALAN

Has bah-çe-min/ gül-le-ri der-ne-ğe
 Hoy-rat gir-miş ya-ban/ gir-miş el gir-miş
 Biçare bülbülüm, şakımaz olmuş
 Arasına başka başka dil girmiş

Basma fistan gülüm der de yanarken
 Arılar kan ağlar, ona konarken
 Ak gerdanda ala göynek solarken
 Arasına başka başka tül girmiş

Başlara da dertli gönül başkalara
 Ay, dolanıp girmiş kalem kaşlara
 Kudretten simsiyah, sırma saçlara
 Arasına başka başka tel girmiş

Misk-i amber kokuları dağılmış
 Kovanı yarılmış, balı sağılmış
 Bad-ı saba yakmaz idi kavurmuş
 Arasına başka başka yel girmiş

Aşkına Aşk Emin aşkına
 Talan oldu bağım, döndüm aşkına
 Baykuş konmuş, viran olmuş köşküne
 Arasına başka başka yol girmiş

158. YİTİRDİM

Za-man kı-sa, / ö-mür bi-ter/ ney-le-yim
 Ben za-ma-nı/ bir gü-zel-de/ yi-tir-dim
 Aşkım yanardağdır, tüter neyleyim
 Ben zamanı bir güzelde yitirdim

Aşkıma berk vurdu bu kötü haber
 Beni cayır cayır yakar kül eder
 Küllenmiş derdime derman ne eder
 Ben zamanı bir güzelde yitirdim

Deline de deli gönül deline
 Göz yaşlarım döndü yağmur seline
 Bel bağladım bir güzele, geline
 Ben zamanı bir güzelde yitirdim

Bahar geldi, bülbül öttü gülünde
 Ak duvaklar murat aldı telinde
 Kavuşuruz belki günün birinde
 Ben zamanı bir güzelde yitirdim

Aşık Emin, Çağlar gezer sel gibi
 Bazen açar, bazen solar gül gibi
 Taze fidan idim, oldum dal gibi
 Ben zamanı bir güzelde yitirdim

159. GÜLE KARIŞIR

Sey-ran yer-de zü-lüf/ ta-ra-ma ya-rim
 Be-zir-gan gö-tü-rür, / çö-le ka-rı-şır
 Korkarım kem gözler seni incitir
 Meğer göz yaşlarım göle karışır

İnandin adını koymuşlar ısrar
 Sevgi neye kadir, tanınmaz ruhsar
 Deseler ki, nazlı yardan haber var
 Coşar beyitlerim, Güle karışır

Umudum tükendi seneler geçti
 Sevdan hırpaladı, zamansız biçti
 Gör ki ikbaline zalim yar düştü
 Harman oldum, tozum yele karışır

Seni söyler yüce dağlar derinden
Geçerken gülüşür, güller yerinden
'Seni seviyorum' desen yeniden
Bülbüller çekemez dile karışır

Bu aşkın zehri bezendi güle
Bin kere ölürüm vah... bile bile
Benim bu çektiğim dillerden dile
Aşar sınırları ele karışır

Bir ucunda ölüm, Kaf dağı olsa
Mezarım çalı, dikenler dolsa
İsrafil üflese, kıyamet kopsa
Emin CAN'a vuslat sele karışır

160. BU YAR'A

Bu ya-ra bir han-çer/ ya-ra-sı de-ğil
Ka-na-dık-ça i-zi /kal-dı be k1-zım
Onca acıların darası değil
Kanadıkça izi kaldı be kızım

Aşkın denizinde yemişsen vurgun
Düşersin muhakkak, muhakkak yorgun
Girilmez yollardan, girilse uğrun
Uğradıkça gizi kaldı, be kızım

Baharı bekledim, boran, kış oldu
Arzularım hayal oldu, düş oldu
Yaralarım çıban oldu, keş oldu
Ağrıdıkça sızı kaldı be kızım

Bende senin gibi genç ve güzeldim
 İkbalime bir aşk düştü üzüldüm
 Arı idim petek petek süzüldüm
 Süzüldükçe tozu kaldı be kızım

Bu yara ... bu yara, durmaz ... kanar ya
 Beni bülbül etti; bazen kanar ya
 Her kez beni deli, mecnun sanar ya
 Yaşadıkça bizi kaldı be; kızım

161.YANARIM

Der-di-min der-ma-nı/ bu-lun-sa gay-rı
 Ni-dem be-nim, / po-sam çık-tı/ ya-na-rım
 Dert ehline onca yıldır dert yandım
 Fala baktım tasam çıktı yanarım

Çığırsa da Şeyda, bülbül, gül- zar – a
 Kulun, kölen olam, koyma hüsrana
 Eyvah...! Şu gençliğim yanmıştı sana
 Elli yılda asam çıktı yanarım

Kalbim cennet bağı, ırmağı kevser
 Gülüşüp, bakışıp gezdiğimiz yer
 Değirmende susam çıktı yanarım

Sana aslı, bana kerem dediler
 Bana ilaç, seni merhem dediler
 Kurtulmaz bu dertten verem dediler
 Fermanımda yasam çıktı yanarım

Ellerim titrer, gözlerim fersiz
 Dizlerim ferdirlir, yüreğim sessiz
 Bir deri bir kemik nefessiz, yelsiz
 Emin CAN'ım kasam çıktı yanarım

162. SILA

Yi-ne göz-ler/ bu-lut-lan-mış/ sev-di-ğim
 Kir-pik-ler bü-kül-müş/ gö-zün üs-tü-ne
 Bilirim bu sevda ferman dinlemez
 Gönül bu dayanmaz, hüzün üstüne

Belki de umudum, bahara, yaz'a
 Biraz sabır eyle, aldanamaz'a
 Kış çetin gelirse, kar yağar daz'a
 Vallahi gelirim GÜZ'ün üstüne

Saçlarına hasret, dilimde gülüm
 Teli bergüzarın, elimde gülüm
 Bir damla gözyaşım, selimde gülüm
 Yıkarım dağları düz'ün üstüne

Sevginin köküdür... Allah kelamı
 Yeter CAN sağolsun, depme sılamı
 N'olur bu garibe kesme selamı
 Yar... Besmele gibi sözün üstüne

Ömür haktır, bu dünyadan göçerken
 Cenazemde kefenimi biçerken
 İlah-i Kevser'den şerbet içerken
 Yatır... son nefeste Diz'in üstüne

163. GELİN Mİ OLDUN?

Yü-re-ği-mi sök-tün, / kor bas-tın git-tin
 Ar-dı-na bak-ma-dan/ kör bas-tın git-tin
 Onca gülistana hor bastın gittin
 Acelen ne idi, gelin olmaya
 Beni bırakıpta, elin olmaya

Keder parça... parça... yıktın binamı
 Ellere uydun da yaktın kınamı
 Gönlümün sultanı açtın aramı
 Acelen ne idi, gelin olmaya
 Beni bırakıpta, elin olmaya

Sular bile durdu, ağladı güller
 İnmedi dünekten dertli bülbüller
 Üzüldü seni seven gönüller
 Acelen ne idi, gelin olmaya
 Beni bırakıpta, elin olmaya

Aşık Emin ömür dilerim haktan
 Yusuf'u Kenan'ı hep ağlamaktan
 Gözlerim yolların gayrı ıraktan
 Acelen ne idi gelin olmaya
 Beni bırakıpta elin olmaya

164. AMANSIZ VURDUN

Kıb-le bur-da a-ha.../Kur-an da a-ha
 Sev-gi i-man-dan-dır, / al ...sa-na sa-na
 Yeniden doğarsam tövbe bir daha
 Bir kez konuşmadın hep öyle durdun
 Beni niye böyle amansız vurdun

Gülün dallarında diken dost olur
 Yar eşiği atlas olur, post olur
 Hep söyler, zemmederler kast olur
 Bir kez konuşmadın hep öyle durdun
 Beni niye böyle amansız vurdun

Bir Allah'a taptın...! Sana inandım
 Aşk ateşinden Keremdim, yandım
 Zamanı yitirdim, mahvoldum, kandım
 Bir kez konuşmadın hep öyle durdun
 Beni niye böyle amansız vurdun

Gönül sevdi amma, gözden uzaktın
 Sağ mısın, hoş musun, bende meraktın?
 Emin CAN'ı niye yalnız bıraktın?
 Bir kez konuşmadın hep öyle durdun
 Beni niye böyle amansız vurdun

165. TANIMAM

E-ğil dağ-lar e-ğil, / yar ha-ber sal-mış
 Gö-nül şa-ha kalk-tı, / yo-lu ta-nı-mam
 Ala gözlüm sürmeledim gel demiş
 Vallahi dik başım, keli tanımam

Bütün çiçeklerde, renk koku var da
 Türlü türlü desen, dal doku var da
 İnan her birinde bin doku var da
 Senin kokun yoksa, gülü tanımam

Bülbülün feryadı gülüm... der, gülüm
 Gül gibi solmuşum, beklerim ölüm
 Yıllardır çekerim kalmadı halim
 Seni söylemeyen dil tanımam

Gelse de nağmeler, ulaşsa meğer
 Deseler her harfi Dört yol'a değer
 Resmini damgada görmezsem eğer
 Mektubu, postayı, pulu tanımam

Aşık Emin, sözüm sana sevdiğim
 Görüyorsam, gözüm sana sevdiğim
 Yürüyorsam izim sana sevdiğim
 Seni methetiyen kulu tanımam

166.DEPREŞİR DERTLERİM

Ba-na bu sev-da-yı/ sa-ran sev-gi-lim
 Dep-re-şir dert-le-rim/ a-ram-da be-nim
 Aşkın oku sol böğrümde saplandı
 Ilık bir kan akar buramda benim

Bu yaranın sebebisin deyince
 Gönül bahçem alevlenir duyunca
 Saklarım yararı hayat boyunca
 Bütün acılarım yaramda benim

Tabip, yaralarım elleme, dursun
 Acısı, çilesi kalbime vursun
 Bazen şaşırırsa kılavuz olsun
 Desin ki sevdiğim oramda benim

Yaradan yaratmış doğuştan burç yok
 Kalem kara yazmış, kâğıtta suç yok
 Bir yuva kurayım, çakıl yok, harç yok
 Kara talih söyler, karamda benim

Seni söyler Torosların gülleri
 Seni söyler bülbüllerin dilleri
 Seni söyler dört kitabın dinleri
 Dillerim sayıklar şuramda benim

167. NAR ÇİÇEKLERİ

Çi-çe-ği se-ve-rim/ çi-çek du-yun-ca
 Öl-dü-rü-yor be-ni /nar çi-çek-le-ri
 Sonbaharın son rengini alınca
 Öldürüyor beni nar çiçekleri

Ümidin, takatın bittiği yerde
 Yar ile yarışır, güzelin de der
 Kuşluk sıcakını dökerken terde
 Güldürüyor beni nar çiçekleri

Bir çalı dibinde, dikende, harda
 İçine kor dizmiş dalında kolda
 Sonbahar ayında tünerken dalda
 Kandırıyor beni nar çiçekleri

İçime hüznle bir (AH) girince
 Bir inilti gelir inceden ince
 Ölüm mutlak amma ölmeden önce
 Solduruyor beni nar çiçekleri

Gözlerim yaşarır Yar'ı özlerken
 Ha bire dağları, yıkıp düzlerken
 Gelir diye yar, yolun gözlerken
 Daldırıyor beni nar çiçekleri

168.SİYAH GÜL

Bir gün ben de /bu dün-ya-dan/ gö-çer-sem
 Tak göğsüne/ bir si-yah gül/ sev-di-ğim
 İlk ben değil, aşka yenik düşen ki
 Tak göğsüne bir siyah gül sevdiğim

Zaten yanardağdım, yandım kavruldum
 Azgın çaylar idim, şimdi duruldum
 Gül bahçeden deli diye kovuldum
 Tak göğsüne bir siyah gül sevdiğim

Ne menevşe ister ne sümbül gönül
 Zaman akıp gitti, tükendi ömür
 Bir göz esiriydim, kömür mü? Kömür
 Tak göğsüne bir siyah gül sevdiğim

Emin CAN'ım, son bir kere gülsem de
 Parça parça olsam, gayrı ölsem de
 Yar... ı aşkımdan, viraneye dönsem de
 Tak göğsüne bir siyah gül sevdiğim

169. DİL YOK MU SENDE?

Bun-ca has-ret ye-ter, /der-ma-nım bit-ti
 Ni-ye ko-nuş-maz-sın/ dil yok mu sen-de?
 Ölüm kağıdımda fermanım bitti
 Niye konuşmazsın dil yok mu sende?

Gönül gözlerimden alma far'ı mı
 Uzat ellerimi kırma dalımı
 Dünya diken ile kara çalı mı?
 Hiç bana atacak gül yok mu sende?

Ağlarım ses verir kayalar bile
 Yüce dağ olsa da ses verir yine
 Bana ağlayacak bir damla ile
 Gözünde biriken sel yok mu sende?

Seni beni Yaradan'ın Hakk'ı için
 Dört kitabın, dört mezhebin Hakk'ı için
 Şu bi çare kölen, kulun Hakk'ı için
 Saçımdan salacak tel yok mu sende?

170.GÜLÜM

Gü-lüm de-dim ni-ce/ gül-ler har-da-dır
 Gön-lüm vi-ran, gön-lüm/ ah-ü zar-da-dır
 Dediler ki; İlaç, derman yardımcıdır

Aşıklar ağlamaz, ağlatır gülüm
 Yanar kara bağırim, dağılatır gülüm

Gün görmedim bunca geçen zamanda
 Ataşlar ağladı, söndüm dumanda
 Bi deri, bir kemik kaldım yamanda

Aşıklar ağlamaz, ağlatır gülüm
 Yanar kara bağırim, dağılatır gülüm

Irak yerler yol görünmez pusludur
 Garip gönlüm, hüznüldür, yaşlıdır
 İki hece saklıyorum, paslıdır

Aşıklar ağlamaz, ağlatır gülüm
 Yanar kara bağırim, dağılatır gülüm

Sevgi güle benzer, sevdiren solar
 Ömür Hak, kapısı gelince dolar
 Sensiz güldüğüme, bir inansalar

Aşıklar ağlamaz, ağlatır gülüm
 Yanar kara bağrım, dağlatır gülüm

Canımı bıraktım sana, CAN diye
 Çillerde susadım, bir tas sun diye
 Sorma hatırımı, bir yol an diye

Aşıklar ağlamaz, ağlatır gülüm
 Yanar kara bağrım, dağlatır gülüm

GÜN, çatlasın, akşam öğünsün gayrı
 Baharı, yazları göğünsün gayrı
 Teselli sevginde avunsun gayrı

Aşıklar ağlamaz, ağlatır gülüm
 Yanar kara bağrım, dağlatır gülüm

GÖR ki, zaman neler görüp gösterir
 Poyrazı kestirip, boran estirir
 Saçları ağartır, gücün kestirir

Aşıklar ağlamaz, ağlatır gülüm
 Yanar kara bağrım, dağlatır gülüm

171. PORTAKAL ÇİÇEĞİM

Por-ta-kal çi-çe-ğim, / ce-va-hi-rim-sin
 Ge-lin ke-me-rin-de, / ba-şın-da var-sın
 İrenk irenk açmış nazlı mı, nazlı?
 İlla her sevenin döşünde varsın

Davullar çalındı, yandı ağıtlar
 Miraz aldı, sende nice yiğitler
 Nikah masasında, birçok; şahitler
 Hele; teşt teşt pişen aşında varsın

Kınalı ellerin, sevdikçe seni
 Sarı, beyaz, mor verirken de seni
 Portakal içinde seyret; sen, seni
 Tarlanın, bahçenin işinde varsın

İlkbahar da açan, yazda gelişen
 Sonbahar sonunda, sararıp coşan
 Sepet sepet, sandık sandık paylaşan
 Hemen her mevsimde kışında varsın

Açsa da çiçeğim, beyaz mı beyaz
 Ne olur Deli Poyraz, olmasın ayaz
 Gene amber koksun, Dört Yol'um bu yaz
 Kovanda arının, içinde varsın

Aşığın gönlünde, sözünde varsın
 Dört Yol, sevdasında, özünde varsın
 Güzel yanağında, kâkülde varsın
 Dostun sohbetinde, Eş inde varsın

Yaradan'dan hediyedir bu ihsan
 Aciz kalır, seni öven her insan
 Seni söyler, yedi düvel, her lisan
 Nüfus kütüğümde varsın

172.BAYKUŞLAR ÖTE

U-nut-ma sev-di-ğim/ se-ne-ler geç-ti
 Se-ni söy-le-mek-ten/ dil-le-rim geç-ti
 Zamansız kocadım, mevsimler düştü

Hanen harap ola, baykuşlar öte
 Bülbülün sesine hasret kalasın

Halı olsam, zeytin dalları sersen
 Son nefeste, dudağıma su değsen
 Bin pişman olsan da tövbeye gelsen

Hanen harap ola, baykuşlar öte
 Bülbülün sesine hasret kalasın

Dikenlerde açan güle imrendim
 Sevgi ...sevgi... diyen dile imrendim
 Ataşında yandım, küle imrendim

Hanen harap ola, baykuşlar öte
 Bülbülün sesine hasret kalasın

Derd –i esiriyim aşkın elinden
 Bu aşk ki; yeşerir gönül gülünden
 Bir fısıltı desen, n'olur dilinden

Hanen harap ola, baykuşlar öte
 Bülbülün sesine hasret kalasın

173.YAZIK

Ne-yin ek-si-lir-di, / yaş-lan-dık iş-te
 De-li fi-şek i-dik/ pas-lan-dık iş-te
 Şimdi köşelere yaslandık işte

Benden ninni, senden naz mı? Umarsın
 Firez olduk, serin yaz mı? Sorarsın

Bunca yıl üşüdük, buyduk nefessiz
 Ötüştü bülbüller, dalında sensiz
 Geçti günler. Geçti yıllar habersiz

Benden ninni, senden naz mı? Umarsın
 Firez olduk, serin yaz mı? Sorarsın

Eskici istersen benden eskiler
 Hepsi senin olsun gerek kalmadı
 Pörsüdü ilk aşkın, tüm besteleri

Benden ninni, senden naz mı? Umarsın
 Firez olduk, serin yaz mı? Sorarsın

İsmi sakladım sabır taşında
 Kimseye sır vermem, senin dışında
 Emin ol, rastlaştık köşe başında

Benden ninni, senden naz mı? Umarsın
 Firez olduk, serin yaz mı? Sorarsın

Bu mukaddes aşkın çilesi sensin
 Çile, gergef, nakış nakış desensin
 Aşkını tanır iken ilk aşkım sensin

Benden ninni, senden naz mı? Umarsın
Firez olduk, serin yaz mı? Sorarsın

Gözler pırıl pırıl pörsümüŝ beden
Aşk nelere sahip, Leyla ‘dan eden
Umudum tükendi, beklerim derken

Benden ninni, senden naz mı? Umarsın
Firez olduk, serin yaz mı? Sorarsın

Yeter...! yara aldım. Bağrımı deşme
Bırak nazlanmayı, boşuna küsme
Selam Allah’ındır, kelamın kesme

Benden ninni, senden naz mı? Umarsın
Firez olduk, serin yaz mı? Sorarsın

174. BAKARIM

Ben aşk-ta de-sen-miş, / renk-miş ta-nı-mam
Aşk-ta li-ya-ka-te, / ö-ze ba-ka-rım
Ham kişi fütursuz atar lafları
İlla kalpten gelen, söze bakarım

Mah yüzüne inmişse kâkülü
Güldükçe gül açan, yüzde, bin huri
Mızrak gibi kirpiğinin her biri
Hilal kaş altında, göze bakarım

Gönül kimi sevse, güzel olur da
Her filiz, her yaprak gazel olur da
Aşığa gül, bayram Pazar olur da
Güzel deki işve, naz’a bakarım

Kimi mecnun imiş, kimi keremmiş
 Kimi dertli imiş, kimi verimmiş
 Kimi ağlıyormuş, kimi gülermiş
 Ben aşktaki yanan Köz'e bakarım

175. HEP SENİN YÜZÜNDEN

Hep se-nin yü-zün-den, / pe-ri-şan ol-dum
 Sah-te gü-lüş-le-rin, / yıl-dır-dı be-ni
 Sevda ilmiğine nerden takıldım
 Vallahi bezdirdi, çıldırdı beni

Hayıflarım aşta seyreden gülü
 Hazırkinden oldum, kaybettim dünü
 Bilmeden aldığım, sevda yükünü
 Vakitsiz yükledi, öldürdü beni

Her çiçekte ireyha var, koku var
 Yardan almış, ince ince, doku var
 Dedim ben de açam, bende kökü var
 Vakitsiz açmışım soldurdu beni

Bellerim büküldü, kaldım sokakta
 Umudum tükendi, bittim takatta
 Dört el üzerinde, tahta yatakta
 İmam tekbir ile kaldırdı beni

176. NARA DÜŞTÜ

Yal-nı-zım bu gö-nül/ küs-kün-dür sa-na
 Bu ka-dar kü-ser mi/ se-ven in-sa-na
 Bir ben miyim düşen, aşka, hüsrana

Nara düştüm güzel, kaldırır mısın?

Nedamet duyup da aldırır mısın?

Bu aşkın volkanı, sebebi sensin

Seninle bu derdi buldum bilesin

Kim aşkı deperse lanet eylesin

Nara düştüm güzel, kaldırır mısın?

Nedamet duyup da aldırır mısın?

Geçti ona ganler, vakit dolsa da

Buruşsa ellerim, yüzüm solsa da

Azrail yaklaşsa canım alsa da

Nara düştüm güzel, kaldırır mısın?

Nedamet duyup da aldırır mısın?

Senin olsun dünya istemem gülü

Ağlattın her seher zar-ı bülbülü

Al şimdi ömrümü, ver geçen dünü

Nara düştüm güzel, kaldırır mısın?

Nedamet duyup da aldırır mısın?

Bulamadım sıla denen durağı

Taş değıdi başıma, yağdı kırağı

Dedim yakın edem, bari ırağı

Nara düştüm güzel, kaldırır mısın?

Nedamet duyup da aldırır mısın?

177. DOSTLAR

Bu sev-da ne be-la/ ne za-lim bir dert
 Mıh-lan-dı kal-bi-me, / çık-mı-yor oy... oy
 Kader, talih, yazgı dediler buna
 Ben tükendim gönül bıkmıyor oy... oy

Geceyi bıraktım gündüze isyan
 Bu kader zulmü eder mi? insan
 Dillerim lal oldu, kısıldı lisan
 Kurudu gözyaşım akıyor oy... oy

Kirpikler yalvarır göze gel diyor
 Sevgi, muhabbet söze gel diyor
 Yolu şaşırır bize gel diyor
 Yar, inat ediyor, bakmıyor oy... oy

Mansur gibi dar'a çekseler beni
 Esir pazarında satsalar beni
 Ataşlara kor'a atsalar beni
 İnan bu ataşlar yakmıyor oy... oy

Sal'a seslerimi duyurun dostlar
 Son yolculuk derler buyurun dostlar
 Sonra tabutumu koyurun dostlar
 Bilin yar gelmedi, kalkmıyor dostlar

178. SEVDAYA BAĞLI

Ka-ra göz-le-ri-ni/ sev-di-ğim yâ-rim
 İn-san, Sev-gi de-nen/ sev-da-ya bağ-lı
 Bilirim ben seni iman ehlinin
 Lakin kader illa, Mevla'ya bağlı

Gönül alıp, yalp eder, yaralı ise
 Dilden dökülenler karalı ise
 Hele sevdiğinden ıralı ise
 Gör ki, göz yaşları vedaya bağlı

Ne sevdalar gördüm ne sevdalar
 Hepsinin bir derdi bir yarası var
 Gönül ne taç ister ne de saraylar
 Bir mitil, bir palaz, sevdaya bağlı

Bülbül de güllerde tüketir ömür
 İnsan bu, serpilir, gelişir, çürür
 Bir sevda uğruna mızraba vurur
 Aşğın feryadı nidaya bağlı

179.SATI RLARA İSYAN

Gü-zel-li-ğın/ ki-tap-la-ra/ sığ-sa da
 Hoy-rat ki-nim/ sa-tır-la-ra/ is-yan-dır
 Okyanuslar sel olsa da taşsa da
 Hoyrat kinim satırlara isyandır

Kim yazmış bu aşkı, kimler çözmüş de
 Mürekkep nafîle, bunlar közmüş de
 Aşkta bir ben değil, Han'lar bezmiş de
 Hoyrat kinim satırlara isyandır

Aşkın kanunları, yarası batsın
 İhanet edenin, kısas-ı batsın
 Batsın kitapları, kasası batsın
 Hoyrat kinim satırlara isyandır

Kırılısın kalemlerim, kırılısın uçlar
 Yıkılısın Kal'alar, yıkılısın burçlar
 Sevgi üretmeyen beyhude aşklar
 Hoyrat kinim, satırlara isyandır

180.ZAKKUMLAR AÇSIN

Ta-ru-mar eğ-le-din/ şu genç-li-ği-mi
 Ah i-le vah i-le/ ge-çi-yor ey-vah
 K r talihin mezarını yıkayın
 Beni yudum yudum içiyor eyvah

Senin de günlerin zehirli geçsin
 Dilerim kapıda zakkumlar açsın
 Yaşıyorsan bile gönlümde hiçsin
 Sevgisiz g llerim açıyor eyvah

Gese de günlerin yalan buçuktan
 Dertlerim azıyor her gün açıktan
 Gene bu yıl görünmüyor ufuktan
 Yar yola gelmiyor uçuyor eyvah

Bu yükün altında inlemekteyim
 Hergün bin bir defa can vermekteyim
 Umutla, sabırla beklemekteyim
 Beni parça parça biçiyor eyvah

Senelerdir yaradan ferman diyorum
 Bu derdime ilaç, derman diyorum
 Derdimin çaresi senden diyorum
 Gene dinlemiyor kaçıyor eyvah

181. GÖNÜL

Hep se-nin yü-zün-den/ de-li de-di-ler
 Bo-şal-tın yü-kü-mü /do-lu de-di-ler
 Falanın esiri, kulu dediler

Al başını gönül, git bu yerlerden
 Carıs, rüsvay oldum ben bu dillerden

Bir gün gelir Belkıs, Süleyman olun
 Bir gün gelir, Taç mahaller, Han olun
 Bir gün gelir, Mısır'a sultan olun

Al başını gönül, git bu yerlerden
 Carıs, rüsvay oldum ben bu dillerden

Neyine yetmez ki, virane hanlar
 Bir karış yatacak, varsa külanlar
 Görmez misin kabristanlar, mezarlar
 Al başını gönül, git bu yerlerden
 Carıs, rüsvay oldum ben bu dillerden

Sevgi, muhabbetle baksana gönül
 Dilinle, ırmaklar aksana gönül
 Yeter...! süründüğüm kalsana gönül

Al başını gönül, git bu yerlerden
 Carıs, rüsvay oldum ben bu dillerden

182.YAR'A YALVARIŞ

Aş-kın i-çin şi-ir /ol-dum tü-ken-dim
 Say-fa-lar-da/ a-ra be-ni, / bul be-ni
 Sarhoş oldum bir tenhada yıkıldım
 Sokak sokak, cadde cadde, bul beni

Derbeder halimle güldüler çokça
 Kırka katladılar yaptılar bohça
 Neyim kaldı artık etmem bir akça
 Sokaklar tanımıyor, kul beni

Hallaç gibi yüzdün ince derdimi
 Bunca yıl gezdirdin ölü, dirimi
 Yeter... be... insafsız etme zulümü
 Bir şey değil, bezdiriyorsun beni

Sevgi cevherinde işlemez zehir
 Dili bülbül, muhabbeti bir nehir
 İster affedersin istersen tehir
 Uğundurdu bu hal dirlik hal beni

Tamı tamı kırk beş yılın adı var
 Sol yanımda yaram kanar od u var
 Aşk diyorlar şifresi var, kodu var
 Posta posta gezdiriyor pul beni

183. MALAMAT OLDUM

Pör-sü-dü be-de-nim, / git-ti genç-li-ğim
 Yar..1 se-nin yo-lun-da/ ma-la-mat ol-dum
 Onca dertler çıkınlandı içimde
 Yar..1 senin yolunda malamat oldum

Bilemedim (AŞK) denilen belayı
 Zoru seçtim dilemedim kolayı
 Ya... Rabbi...tahammül, sabır ver gayrı
 Yar..1 senin yolunda malamat oldum

Zeytin dallarını sersem önüne
 Heykeller mi diksem güzelliğine
 Batsın dünya, sensiz geçen gülüme
 Yar..-1 senin yoluna malamat oldum

Seni söylemezse dilim oy...I aman
 Yandın ataşlarda zalim... I elaman
 Azrail'den önce yetiş... I gel aman
 Yar..-1 senin yolunda malamat oldum

Gülen güldü, ağlayana bakmadım
 Dağlar kadar çile çektim, bıkmadım
 Seni gelir dedim, yola çıkmadım
 Yar..-1 senin yolunda malamat oldum

Esmeli deli poyraz, halım hal değil
 Aguları yedim, sanma bal değil
 Zaman kısa, bu kadar da bol değil
 Yar..-1 senin yolunda malamat oldum

Gül düşse üstüme, dikene döner
 Çileler sağılır içime iner
 Bir gün EMİN CAN'ı kabire gömer
 Yar..-1 senin yolunda malamat oldum

184. NEYZEN ETTİLER

Ta-ze fi-dan i-dim, / kes-ti-ler be-ni
 Şo... doğ-du-ğun e-ve/ he-zen et-ti-ler
 Yar... aşkından, deli divane oldum
 Başiboş dolaşıp, gezen ettiler

Hasretin özümde çıkla bal oldu
 Senden ırak bana, garip hal oldu
 Kerem yandı, Aslı için kül oldu
 Keşke yansa idim, neyzen ettiler

Yılları saydım da almıyor akıl
 Mizan'a vurdum da vermiyor fikir
 Dedim, 'KARA SEVDA' önümden çekil
 Canımdan yıldırıldı, bezen ettiler

Bülbül bile bi gün, gülmedi gülde
 Avazını dinle, neler var dilde
 Yar... beni düşürdü, amansız derde
 Beni diri diri mezar ettiler

Aşkın kitabını okudum dümdüz
 Ellide bilmedim, ulaşıya da yüz
 Sabahtan akşama geceli gündüz
 Umut deryasında yüzen ettiler

Eller gülse, zorlasalar bilemem
 Derimi yüzse, adın veremem
 Emin CAN'ım şiir falan bilemem
 'Dört yollu Aşığı' yazan ettiler

185.YAKMA SEVDİĞİM

Şu ga-rip gön-lü-mü/ hüs-ra-nı sen-sin
 I-rak düş-man gi-bi/ bak-ma sev-di-ğim
 Gül bile dikene ona katlanır
 Kara çalı gibi çıkma sevdiğim

Kış gününde yeşil otlar uyanmaz
 Dağlar kudret eli, elle boyanmaz
 Cehennem narına kimse dayanmaz
 Zaten ataştayım, yakma sevdiğim

Güller kıskanırdı, gülünce yüzün
 Bahar coştururdu esmezdi hüzün
 Şimdi nazar değdi, her taraf GÜZ'ün
 Bırak böyle gitsin, takma sevdiğim

Sen... pınarsın, oluk oluk ak bana
 Sen... ceylansın, yücelerden bak bana
 Sen ...kalbime saplandığın ok bana
 Zehirli bal gibi, akma sevdiğim

Eller ne dese de güler geçerim
 Aşkı bilenlere derdim açarım
 Emin CAN'ın bir gün ben de geçerim
 Sakın bu sevdadan, bıkma sevdiğim

186.ŞEHİDİM

Vatan sevgisi ne aşkta vardır ne de sevdada
 Vatan sevgisi, aştan da yücedir dünyada
 E.CAN.

Ben a-na-mın/ ak sü-tüy-le/ bes-len-dim
 Cen-net bağ-rı, / cen-net di-ye/ yas-lan-dım
 Sarılmaz inançla böyle seslendim

Ben anamdan şehit doğdum...! Şehidim
 Soranlara, Antep, Maraş, şahidim

Yüce dağlar gibi, taman dik başım
 Savaşçı doğmuşuz, barıştır işim
 Vatan toprağında, herkes gardaşım

Ben anamdan şehit doğdum...! Şehidim
 Soranlara, Antep, Maraş, şahidim

Er doğduk, erliğin nişanı vardır
 Bu nöbet hiç durmaz koşanı vardır
 Allah Allah deyip koşanı vardır

Ben anamdan şehit doğdum...! Şehidim
 Soranlara, Antep, Maraş, şahidim

Dağlarında açan sarı çiçeği vardır
 Her seherde, her tekbir de açayım
 Şehitlik şerbetin tas tas içeyim

Ben anamdan şehit doğdum...! Şehidim
 Soranlara, Antep, Maraş, şahidim

Bayrak ki, son örtüm, şanlı gururum
 Vatan ki yolunda kurban olurum
 Toprak ki, mezarım, mayam, hamurum

Ben anamdan şehit doğdum...! Şehidim
 Soranlara, Antep, Maraş, şahidim

Ey ...! Yüce Türk...! Ey... Vatan cevheri
 Dünyaya bedeldir tek... bir Nef'eri
 Burcu burcu kokar şehit kefeni

Ben anamdan şehit doğdum...! Şehidim
 Soranlara, Antep, Maraş, şahidim

187. YÜREK VATANDA KALIR

Kur-şun cis-mim de-ler, / yol a-lır iz-de
 Ce-set çü-rür, yü-rek/ va-tan-da ka-lır
 Ay-Yıldız parıldar, renk olur al'da
 Ceset çürür, yürek vatanda kalır

Toprağı bereket nur olur dere
 Küheylan misali bu kutsal töre
 Vurulup tertemiz uzansa yere
 Ceset çürür, yürek vatanda kalır

Birimiz bin kere ölü versek de
 Şahlanan maziye dövünüversek de
 Oğlum, kızım şehit versek de
 Ceset çürür, yürek vatanda kalır

Hürriyet sesleri eser yellerde
 Türkiyem söyler TÜRK'ü dillerde
 Bir selvi dibinde, ıssız yerlerde
 Ceset çürür, yürek vatanda kalır

Türbedar istemem, türbe istemem
 Vatan için rütbe, paye istemem
 Ölürsem kabrimi örtme istemem
 Ceset çürür, yürek vatanda kalır

Sınır boylarında Serhatlarım var
 Dadaloğlu, Köroğlu, Ferhatlarım var
 Şehadet Őerbetli evlatlarım var
 Ceset çürür, yürek vatanda kalır

Kara martin yastık olur yatakta
 Omuz vurup kol sarsa tetikte
 Hele seyret Mehmed'imi mertlikte
 Ceset çürür, yürek vatanda kalır

Ben Sivaslı, ben Antepli, Maraş'ım
 Ben Őahinim, ben S t y m, DadaŐım
 Ben Őamilim, Ulubatlı gardaşım
 EMİN çürür, yürek vatanda kalır

188.ANAM

A-nam, ak  r-t -l , / i-le-keş a-nam
 Sa-na min-net i-le/ hay-ran ba-ka-rım
 Bir sebebim, bir kucağın bir dönüm
 Sana minnet ile hayran ile bakarım

Ninnilerin ağıtlarım var seni
 Her belekte, tekbirlerin var senin
 izgi izgi nasırlarım var senin
 Sana minnet ile hayran ile bakarım

Saçlarında Ala dağ mı geliŐti?
 Her telinde huriler mi g l Őt ?
 Günler, aylar senle mi karıştı?
 Sana minnet ile, hayran ile bakarım

Asıl yar dediğin, anadır... Ana
 Değişmem Bağdat'a ve de cihana
 Bir canım var Yarab...! Adaktır ona
 Sana minnet ile, hayran ile bakarım

189. İNSAN DİYE SEVERİZ

Ya-kış-mı-yor/ bu dav-ra-nış, / bun-ca hal
 Biz in-sa-nı, / in-san di-ye/ se-ve-riz
 Gül bile dikene rıza gösterir
 Biz insanı insan diye severiz

Sevgi ırmağının çıkışı coşkun
 İlahi bir sırdır, Sevgi de aşkın
 Yaratmış ruhları Mahfuz'da meskûn
 Biz insanı, insan diye severiz

Bir nefes için mi? Kibirlik niye?
 Sessiz şehir derler, kabirlik niye?
 Hor görme kimseyi, hakirlik niye?
 Biz insanı, insan diye severiz

İnsan ömrü, bir musalla, bir de yer
 Nice sarayların temeli de yer
 Dünya dediklerin dapdaracık yer
 Biz insanı, insan diye severiz

190. KUTSALDIR BUNLAR

Se-her-de bül-bü-lün/ ö-te-ni mak-bul
 Sev-da-lı gül-le-rin/ di-ke-ni mak-bul
 Baharda çiçeğin açanı makbul
 Gönül yarasına merhemdir bunlar

Elif'in gamzesin, özüne baktım
 Mertoğlu mertlerin sözüne baktım
 Kur'an, ayetin cüzüne baktım
 Gönül yarasına merhemdir bunlar

Erenler diz çöker dergâhta posta
 Muhannat çetinse varılır dosta
 Nağmeler yazılır götürür pota
 Gönül yarasına merhemdir bunlar

Avuç vur toprağa ses verir şehit
 Tarihin oku... bak... destanlar şahit
 Tekbirle kılınsa nurlanır lahit
 Gönül yarasına merhemdir bunlar

Bir ana, bir baba vefalı evlat
 Diz çöküp el pençe oturan avrat
 Acıya şükredip Yaradana hamt
 Gönül yarasına merhemdir bunlar

191.SEMERE GİDER

Biz-ler gi-der ol-duk, / gel-di ay-rı-lık
 Hı-yar-lar sı-rı-tıp/ hı-ya-ra gi-der
 Çambış katır sahibini ısırır
 Semerler sırtıp tımara gider

Darbızlarsa beyin sivri kellede
 İmkân var mı hadi bir harf bellede
 Üç beş beygir kişner bu mahallede
 Arsız arsız gene şamara gider

Kan olmazsa nabız atmaz damarda
 İlik tutmaz iliksizse omurda
 Ana seccadede, baba çamurda
 Bizim velet her gün kamara gider

Medeniyet, ilim, satılmaz çalış
 İnsanı insan bil, sevmeye çalış
 Aklınla bin yaşa zekanla buluş
 Cahilliğin sonu semere gider

192. ŞEHİT MEZARI

Sen ki şe-hit-li-ği/ iç-miş-sin tas... tas
 Mü-ba-rek ka-nı-na/ Kev-ser de-sin-ler
 Selam götür şühedalar şehrine
 Deli divaneyim peyker desinler

Solmasın kanları gül diye gitsin
 Çekilen şهادet bal diye gitsin
 Vatan mı bin kere öl diye gitsin
 Tunçlaşmış kabrine heykel desinler

Ne yücedir ne büyüktür tehdidin
 Dağı taşı inletiyor tekbirin
 Desem ki arslandır, azdır her birin
 Melekler vecd ile Ekber desinler

Sönmesin yıldızlar ta... fecre kadar
 Solmasın çimenler bahara kadar
 Bir seda yükselsin ta... arş'a kadar
 Şefaat ya Resul –ü Ekrem desinler

Türbedarın olam, kul olam Can'a
 Bayrak olam, köle olam Vatana
 Hülâsa ne desem ne desem sana
 Gelenler, geçenler Makber desinler

193.GİRMİYORSUN SEVDİĞİM

Pul pul ol-muş/ göz-le-ri-nin/ der-ma-nı
 Has-ta mı-sın/ gül-mü-yor-sun/ sev-di-ğim?
 Değer miydi dünya, sevdami yıktın
 İnat edip; gelmiyorsun sevdiğim

İlahi aşkımın destanı yarım
 Yoluna baş koydum bir tek ben varım
 Sevmiyorsan bilmem sana yok sorum
 Gerçek sevgi bilmiyorsun sevdiğim

Ağlarım feryadım derdimden inler
 Sensiz olamıyor, geçmiyor günler
 Derdime dermanım hep seni derler
 Gözyaşlarım silmiyorsun sevdiğim

Bırak yere batsın kaldır albümü
 Hicran oku, parçaladı kalbimi
 Sen de kalsın sana verdim gönlümü
 Gir diyorum girmiyorsun sevdiğim

Eyvah Aşık Emin pür-naçar kaldı
 Bahar bitiverdi sonbahar kaldı
 Ömür bitti yalnız Ah-ü zar kaldı
 Ver beratım vermiyorsun sevdiğim

194. ÇÜRÜDÜM

İ-çi-me sak-la-dım/ a-cı sö-zü-nü
 Ey-vah... öm-rüm gel-di/ geç-ti çü-rü-düm
 Gülistan belledim o gül yüzünü
 Eyvah... ömrüm geldi geçti çürüdüm

Acımadın geçen günlerim yazık
 Yaz'ım bitti bahar içerden bozuk
 Neyleyim kader bu yüreğim ezik
 Eyvah... ömrüm geldi geçti çürüdüm

Bir kahrköl esiri, bir vurgunum ben
 Bir aşk budalası bir yorgunum ben
 Bir sevgi aşığı bir dargınım ben
 Eyvah... ömrüm geldi geçti çürüdüm

Sana kalsın dünya, Karun gibi ol
 Ayrıldı ufuklar, sensiz kaldı yol
 Ne takat ne gençlik ne saracak kol
 Eyvah... ömrüm geldi geçti çürüdüm

195.ATAŞ GÖZLÜM

A-taş göz-lüm yak-tın/ ci-ğer ba-şı-mı
 Yü-re-ğim-den a-laf /çı-kar kor çı-kar
 İçim kan ağlıyor zorlar döşümü
 Ölmeyince bu dert benden zor çıkar

Derdimi gül ettim nalan eyledi
 Hasret sille vurdu talan eyledi
 Gerçekler düş oldu yalan eyledi
 Ölmeyince bu dert benden zor çıkar

Günler çile çile dur dedi bana
 Aşkın a kelepçe vur dedi bana
 Bu çile, bu gazap nur dedi bana
 Ölmeyince bu dert benden zor çıkar

Erise de yüce dağlar karınan
 Yar bergüzar salsa, allı morundan
 Gönül bir kerecik yandı korunan
 Ölmeyince bu dert benden zor çıkar

Emin ol derdime bitti belleme
 Seni seven gönlü viran eyleme
 Merhemler kar etmez oldu yareme
 Ölmeyince bu dert benden zor çıkar

196. GEL DİYOR

Kum-ru-lar ö-tü-şür/ se-her vak-tin-de
 Ge-ne yar-dan/ yel-ler e-ser/ gel di-yor
 Hasret yumak, yumak içim sızlar
 Varıp selamını durma al diyor

Yokuşlar kıvrımlı yollar bin düğüm
 Yar deyip de varılmıyor bildiğin
 Gül diyorlar gördünüz mü güldüğüm?
 Ölüm emri –hakk’tır, var da öl diyor

Virane gönlüme sapladı acı
 Kalbin dayanmıyor, kapladı sancı
 Ellerin sarayı bana yabancı
 Yar eşiğin kapısında kal diyor

Bülbül feryat eder gül'e çağırır
 Arı çiçeklere dal'a çağırır
 Dudaklarım yar ... yar diye çağırır
 Kovanlarım petek petek bal diyor

Eyvah... Yıllar geçti, görmedim bahar
 Beni ataş yaktı eyledi gahar
 Bir elimde değnek güdeyim nahar
 Emin Can'ım, beni sana kul diyor

197.AL MENDİL

Yar e-lin-den /men-dil al-dım /al gül-lü
 Ke-nar-la-rı/ des-te des-te/ püs-kül-lü
 Demiş ki sevgin bende gömülü

Gönlüm viran oldu, neyleyim alı
 İstemem dünyayı, istemem malı

Buruştı ipleri, soldu renkleri
 Umutla tükendi yoktur bekleri
 Yazıktır sallama ak bilekleri

Gönlüm viran oldu, neyleyim alı
 İstemem dünyayı, istemem malı

Kalmadı gönlümde aşkından kelam
 Virane yerlerde virane ölem
 Götür pazarlarda gezdir bu kölem

Gönlüm viran oldu, neyleyim alı
 İstemem dünyayı, istemem malı

Al'ı al yapan, sevgidir, kandır
 Al'a göz yaşları ab-u hayattır
 Böyle ağyar olma, bu Can kanattır

Gönlüm viran oldu, neyleyim alı
 İstemem dünyayı, istemem malı

198. ÇÖLLERE DÜŞÜRDÜN TANIMADIN MI

Ne-dir bu çek-ti-ğim/ se-nin e-lin-den
 Çöl-le-re dü-şür-dün/ ta-nı-ma-dın mı?
 Bülbül misalim zar eyler gönül
 Dillere düşürdün tanımadın mı?

Ben seni tanırım bende izin var
 Yaralı kalbimde bir tek sözün var
 Bu kadar kör müsün, bir çift gözün var
 Ellere düşürdün tanımadın mı?

Ne kötü kadermiş, bu kötü kader
 Herkes has bahçede gün, bayram eder
 Benim çektiklerim beterden beter
 Yollar düşürdün tanımadın mı?

Ah çeke çeke de kurudu özüm
 Senden ayrılalı gülmedi yüzüm
 Lal oldu dillerim tükendi sözüm
 Çöllere düşürdün tanımadın mı?

199. YOLLAR

Pus-lan-dı ya-maç-lar, / ı-ra-dı yol-lar
 Yol-lar naz-lı yar-dan/ bir ha-bar var mı?
 Çoktan beri mahzun yüzün görmedim
 Yollar nazlı yardan bir habar var mı?

Firkat yaraladı karşı gelemem
 Arzu halin ne haldedir bilemem
 El sallarım anca selam veremem
 Yollar nazlı yardan bir habar var mı?

Çamur olur Çukurova düzleri
 Yollar biter kalır sevda izleri
 Sormaz oldu birkaç yıldır bizleri
 Yollar nazlı yardan bir habar var mı?

Kokunu çekerim esen yel ile
 Nağmeler söylerim kırık tel ile
 Konuşurum dağlar ile, taş ile
 Yollar nazlı yardan bir habar var mı?

Garibim sormuyor kimse halimi
 Konuşurum kimse bilmez dilimi
 Küskün isen n'olur uzat elini
 Yollar nazlı yardan bir habar var mı?

200. YERE BATSIN AŞK

Di-ken-li gül-ler-de/ zar ey-ler bül-bül
 Fer-ya-dı a-hım-da / ah e-der gö-nül
 Neyleyim bahtımda açmamışsa gül

Gönlüm harap oldu çağırsa da ışk
 Yere batsın aşkın, yere batsın aşk

Gönül bu; fermanı, tuğrası yoktur
 Devasız derdime bulunmaz 'doktur'
 Kim alırsa alsın, acısı çoktur

Gönlüm harap oldu çağırsa da ışk
 Yere batsın aşkın, yere batsın aşk

Deli çaylar gibi sularım coştı
 Beni zar 'eyledi... del 'etti aşkın
 Senin olsun saray, istemem köşkün

Gönlüm harap oldu çağırsa da ışk
 Yere batsın aşkın, yere batsın aşk

Ayazla ağlayan güle döndüm ben
 Şimdi unutuldum ele döndüm ben
 Çakılı millenmiş sele döndüm ben

Gönlüm harap oldu çağırsa da ışk
 Yere batsın aşkın, yere batsın aşk

Tahtım som altından, olsa da tacım
 Gün geçtikçe daha azıyor acım
 Bırak behey gönül, bırakmaz ucun

Gönlüm harap oldu çağırsa da ışık
Yere batsın aşkın, yere batsın aşk

Sevgi pınarına varamadın mı hiç?
Avuç avuç, tas tas dalmadın mı hiç?
Nedamet duygusu almadın mı hiç?

Gönlüm harap oldu çağırsa da ışık
Yere batsın aşkın, yere batsın aşk

201. BÖYLEMİYDİ ESKİ GÜNDE HALLERİN?

Et-ti-ğın ce-fa-yı/ ma-zi-ye göm-düm
Böyle 'miydi eski günde hallerin?
Pörsümüştü dilinde neş 'eli sözler
Böyle 'miydi eski günde hallerin?

Gözlerin puslanmış kirpikler ıslı
Hazan mevsimi 'mi, etrafın sisli
Bencileyim yine gönlün mü yaslı
Böyle 'miydi eski günde hallerin?

Kalmamış üstünde gençlik deseni
Gönül; kapısından almaz küseni
Harap olmuş, bitirmişsin sen, seni
Böyle 'miydi eski günde hallerin?

Aramızda ala dağlar var mı ki?
Bir tebessüm vermek öyle zor mu ki?
Dünya ele geniş, sana dar mı ki?
Böyle 'miydi eski günde hallerin?

Viraneye dönmüş her yerim meskûn
Dayramış fistanın, ilikler küskün

Eşin mi terk etti, diller suskun
Böyle ‘miydi eski günde hallerin?

Şu yıkık gönlüme çile ekletme
Can kafeste çırpınırken bekletme
Bu kadar kahır yeter... Yükletme
Böyle ‘miydi eski günde hallerin?

202. EYVAH

Gül-me-yi u-nut-tum, / gül di-yor gö-nül
Tat-lı di-le has-ret, / dil di-yor gö-nül
Yar’e son nağmeni sal diyor gönül

Eyvah... ömrüm geçti gazel misali
Aynalara küskün insan misali

Karanfil gözlerde, sürmede sözüm
Yarin basmasında, düğmede gözüm
Kalmadı takatim, sızlar dizim

Eyvah... ömrüm geçti gazel misali
Aynalara küskün insan misali

Kızgın yelde esen, alaf oldum ben
Geçti bu gençliğim, telef oldum ben
Yar gözden iradı, selef oldum ben

Eyvah... ömrüm geçti gazel misali
Aynalara küskün insan misali

İssız geceleri kapladı zaman
Puslandı yamaçlar, yol vermez duman
Yar’e selam saldım, götür aman

Eyvah... ömrüm geçti gazel misali

Aynalara küskün insan misali

203. MERHEM EYLE GEL

Bir yâ-rin aş-kı-na/ tu-tuş-tum, yan-dım

Sav-ru-lur kül-le-rim/ ke-rem ey-le gel

Firkat araladı Mecnun'a döndüm

Uçan kuşlarınan selam eyle gel

Dağlar aşılmıyor çariksız, çulsuz

Tükendim, eridim takatsız halsız

Bir nağme gönderdim tutarsız pulsuz

N'olur bir kerecik kelam eyle gel

Gene şafak söktü kayboldu gece

Aşkın del'eyledi gönlümde yüce

Sormadın halimi, hallerim nice

Gönül penceremden meram eyle gel

Bütün güzelliğin kokusu sende

Aşkın düzlükleri, yokuşu sende

Derdimin dermanı, yakısı sende

Yaram göz göz oldu, merhem eyle gel

204. CENNET ANAM

Ba-har bur-cu bur-cu/ çi-çek-ler-de renk

Ya-ra-da-nın/ ö-zel-li-ği/ sen-de-dir

Sevgi cümbüşünde raks eder böcek

Gülde koku, dikende toz sendedir

Döner dem-i devran, on iki ayda
 Uğuldar tipiler, pöhrenkte sayda
 Çoban kavalında inleyen neyde
 İlkbahar, kış, sonbahar, yaz sendedir

Bazen güler bazen ağlar bu hayat
 Bazen bir bakarsın, göçmüşsün heyhat
 Bazen bir dilenci, bazen bir hoyrat
 Acılar tatlılar ve naz sendedir

Gülistan neylesin bülbülsüz yarı
 Kardelenler hasret çekerler karı
 Gurbetteyim yeter çektirme zarı
 Cennet anam, vuslat ve öz sendedir

205. GÖRÜNÜR

Ge-ne geç-tim/ yar bas-tı-ğın /yer-den
 A-laz, a-laz/ gü-lüş-le-rin/ gö-rü-nür
 Hasret acı acı çöktü içime
 Nakışlardan elişlerin görünür

Boşunaymış geçen günlerin tümü
 Habire gözlerim dönen büklümü
 Gönül görmek ister aldın aklımı
 Uğrun gelişlerin görünür

Laleler sümbüller açmış arada
 Burcu burcu kokun gelir burada
 Menevşe göz kırpar nergis sırada
 Birem birem derişlerin görünür

Gasar yapmış fistanını kurutur
 Tokacı'da bin bir ritim kırıtır
 Narin eller onca kiri eritir
 Hayal mayal serişlerin görünür

Viraneyim gönül ferman dinelemez
 Aşığa nasihat söz kar eylemez
 Gönül bir bezirgân burada eğlemez
 Gene selam verişlerin görünür

206. GÜLİSTAN

Ne gül-dü-ğün bel-li/ ne ağ-la-dı-ğım
 Sen ol-maz-san/ hiç ol-mu-yor/ Gü-lis-tan
 Gülistan 'a gülzar olsam, Gül diksem
 Sen olmazsan hiç olmuyor Gülistan

Cıvıl cıvıl kuşlar bile ses verir
 Menevşeler, Hüddüdüler süs verir
 Bahar pırıl pırıl güller his verir
 Sen olmazsan hiç olmuyor Gülistan

Cemre suya düşer sular ısınır
 Bayram gelir, koç kurbanlar kesilir
 Ziyaretler olur eşik aşınır
 Sen olmazsan hiç olmuyor Gülistan

Fistan gördüm ışıl ışıl kol gördüm
 Ne çakıllı engebeli yol gördüm
 Ben kendimi senden ayrı hor gördüm
 Sen olmazsan hiç olmuyor Gülistan

Yaktı ciğerimi ayrılık kor kor
 Kırk yıllık acıyı gel de bana sor
 Eyvah... Aşık Emin gene işin zor
 Sen olmazsan hiç olmuyor Gülistan

207. AH-U ZAR

Dil lal o-lur, / gö-nül u-zak/ ka-lın-ca
 Her a-ş1-ğ1 /bir Ah-ü zar/ ko-ca-tır
 Hele ondan bir de ayrı kalınca
 Bir ayrılık, bir od, bir har kocadır

Kadere mi? Yansın, kadersize mi?
 Nedamet duymayan kadersize mi?
 Onun bu halinden habersize mi
 Aş1ğ1 vefasız bir yar kocadır

Ölüm Allah emri, emir Hak' tır da
 Kimsenin şüphesi haşa yoktur da
 Aşık dokuz canlı, canlı çoktur da
 Aş1ğ1 her seher bir hal kocadır

İstemem hazine, yari verseler
 İster ağlatsalar ister gülseler
 Dahası Fizan'a çöle sürseler
 Sultansız saraylar, bir şar kocadır

208. DUYDU

Be-ni ze-lil et-ti/ dil-le-re des-tan
 Ko-yun duy-du, / ku-zu duy-du/ kurt duy-du
 Ben aşkımı gizlemiştim herkesten
 İşittiler konu komşu, yurt duydu

Çıban oldu bu bendeki yaralar
 Ak üstüne bastırıyor karalar
 Gizlenmiyor sol böğrümde şuralar
 Dertli duydu, dertsiz duydu, dert duydu

Bu mudur? Aşkının vefası bu mı?
 Bu mu? Yaşamının sefası bu mu?
 Ol'dolacak öldür dahası bu mu?
 Kınadılar namert duydu, mert duydu

Bu aşkın ataşını yanar durmadan
 Cayır cayır yandım, aman vermeden
 Azrail'e bile sıra gelmeden
 Bir sen değil, cümle alem, fert duydu

209. BU GEMİ

Ha-yat de-ni-zi-ne/ yel-ke-ni aç-tım
 Sa-yen-de ça-mu-ra/ bat-tı bu ge-mi
 Sıratı geçeriz inançla amma
 Sayende çamura battı bu gemi

Bazen poyraz esti bazen de kible
 Bazen lodos esti, çektirdi iple
 Bazen yağmur yedik, kaybolduk siste
 Sayende çamura battı bu gemi

Yanlış rotadayım, yanlış yoldayım
 Yolumu kaybettim, sarhoş haldeyim
 Artık uzaklarda... Uzaklardayım
 Sayende çamura battı bu gemi

Senin olsun derya, denizler artık
 Gemiler S.O.S çalar, batıyor artık
 Bire cankurtaran, elveda artık
 Sayende çamura battı, bu gemi

210. BAHAR BAŞKADIR

Ba-har gel-di, /ga-rip gön-lüm /telesir
 Bül-bül-le-rin/ ö-tüş-le-ri /baş-ka-dır
 Horan teper, büngül büngül pınarlar
 Kırlangıcın gelişleri başkadır

Hışırda her çalı bir ev şenliği
 Kim zubun çekmiş kimi önlüğü
 Bir kovan deliği arı günlüğü
 Vızır vızır kaçışları başkadır

Bir kırağı düşer çöker ovaya
 İlik bir okşayış düşer havaya
 Kuşlar yavrusuna koşar yuvaya
 Kanat çırpıp uçuşları başkadır

Tarifi mümkün mü? Gülün, sümbülün
 Kokusu başkadır, hele her gülü
 Kimi çiçeklenir, kimisi gelin
 Nöbet nöbet açışları başkadır

Akıl almaz bu sırrını çizene
 Meftun olur, seni görüp gezene
 Renk renk işlenmişse çayır çimene
 İlmek ilmek nakışları başkadır

211. HARFLERİN DİLİ

Aş-kın der-ya-sın-da/ se-ni a-ra-dım
 A...da gör-düm B...../ gör-düm is-mi-ni
 İsimsiz bir varlık olmaz muhakkak
 C.....de gördüm. D.....de gördüm ismini

Önce G...yi gördüm, güzelin ismi
 Kıvrımında hilal kirpikler gizli
 Tanrı şahit yoktur menedi misli
 E.....de gördüm. F.... de gördüm ismini

Sana meftun etti kaderin ağı
 Sevgi ilmeğine bağlandı bağı
 Nice güzel gördüm güzelin çoğu
 G...de gördüm. G...de gördüm ismi

Gülün yaprağında çiğdemde varsın
 Şeftali kirazda, iğdemle varsın
 Sürmeli gözlerde didemde varsın
 K...de gördüm, L...de gördüm ismini

Çoban yıldızında, gecede gözüm
 Sabırla sayıklar hece'de özüm
 Aradım yıllarca harflerde çözüm
 S.... De gördüm Ş...de gördüm ismini

Coşar 'Deli Çay'ım 'aşkın selinden
 Her görende haber sordum ilinden
 Bir fısıltı gönder tatlı dilinden
 T...de gördüm, V...de gördüm ismini

Eyvah Vefasızım. Eyvah... nazlı yar
 İçime bıraktın, koca Ah-ü zar
 Böyle ırak durma, eyleme nazar
 V.....de gördüm, Y.....de gördüm ismini

Keşke Mansur gibi, yüzsen derimi
 Her naramda, tuza bassan yaramı
 Zalimliğin şiddetini şerrini
 Z...de gördüm, Z.... de gördüm ismini

212. ELLER ÖPÜLÜR

Son kur-şu-nu sor-ma/ İlk Kur-şu-nu sor
 O kur-şu-nu sı-kan/ el-ler ö-pü-lür
 Her kurşun geride bir iz bırakır
 O kurşunu sıkın eller öpülür

Yiğitler doğurmaz...! Doğurur ana
 Yürek küt...küt... vurur, güç verir kana
 Temeli Vatandır... sahipsiz sanma
 O toprağa akan eller öpülür

Ser verip, sır vermez yiğitlerim var
 Alp Erenler diyarı, Seyitlerim var
 ‘İlk Kurşun’ destanı kayıtlarım var
 O toprağa bakan eller öpülür

Deli Çaydır suyum, Toroslar dağım
 Dedem şehit, nenem şehit, ben sağım
 Hürriyet meşalem, şimşektir yayım
 O toprağa çakan eller öpülür

Mehmetler tükenmez..... Vatan sathında
 Şehadet yücedir, Allah katında
 Bir tebessüm ile bayrak altında
 O toprağa yatan eller öpülür

213.ZANNETME Kİ BU İNTİZAR DEĞİLDİR

Se-ni ça-la ça-la/ tel-le-rim kop-tu
 Se-ni söy-le-mek-ten /dil-le-rim kop-tu
 Seni aramaktan dizlerim koptu
 Cellat bile senden zalim değildir
 Zannetme ki bu intizar değildir

Taş yağsın başına, var git harap ol
 Baykuşlara muhtaç, çölde serap ol
 Kızgın şiş ucunda, yanan kebab ol
 Vahşi bile senden zalim değildir
 Zannetme ki bu intizar değildir

Bu aşkın ocağı sevgide yanar
 Yandıkça tutuşur, alafı sarar
 Seninle söz verdik, bu muydu karar?
 Nemrut bile senden zalim değildir
 Zannetme ki bu intizar değildir

Kanıma işledi, aşkın zehri
 Yarı unutulur, olmaz tehiri
 Duymadın mı şor ettiğim kahiri
 Neron bile senden zalim değildir
 Zannetme ki bu intizar değildir

215. GÜNLER ŞAŞIRDI

Bir dert de-ğil, / bin dert düş-tü/ üs-tü-ne
 Yar se-nin ver-di-ğın/ yük ba-na zu-lüm
 Taşımaktan inim inim inledim
 Yar senin verdiğın yük bana zulüm

Ne yollara sığar ne bineklere
 Ne evlere sığar ne konaklara
 Ne zembile sığar ne tabakalara
 Yar senin verdiğın yük bana zulüm

Yıllar aktardım, güne çok geldi
 Gün geçtikçe bana türlü dert geldi
 Mevsimler şaşırdı yıla zıt geldi
 Yar senin verdiğın yük bana zulüm

Gündüzü bitirdi gece şaşırdı
 Ay erkenden doğdu güneş pişirdi
 Takvimler değışti yaprak düşürdü
 Yar senin verdiğın yük bana zulüm

216. MİRAS BENİM

Ya-ram göz göz ol-du, / dok-tor is-te-mem
 Gir-me dok-tor...! / Ya-ram i-le a-ram
 İlmek ilmek, kör düğümle bağıyım
 Bu yara başımın belası benim
 Gönlümün tapulu mirası benim

Gönül yarasının sevgidir bağı
 Suları kurutur, düz yapar dağı
 Yıllardır çekerim inlerim zar-ı
 Bu yara başımın belası benim
 Gönlümün tapulu mirası benim

Satılmaz ki satam, alan olmaz ki
 Mecalim kalmadı, çilem dolmaz ki
 Defedipte, dış kapıya konmaz ki
 Bu yara başımın belası benim
 Gönlümün tapulu mirası benim

Bu acının tuzu tuzu biberi sensin
 Deli gönlüm, sensiz nasıl yeşersin
 Bu yara düzelmez...! çaresi sensin
 Bu yara başımın belası benim
 Gönlümün tapulu mirası benim

217. SAHİPSİZ KUZU

Za-ten hic-ran o-ku/ bağ-rı-mı del-di
 Böy-le a-cı a-cı, /ağ-la-ma ku-zu
 Anan seni bekler, bir taş dibinde
 Yeter... yüreğimi dağlama kuzu

Yanık sesin, hasretimi körükler
 Depreşir yaralar, sızlar kemikler
 Yar'a hasret kaldı yorgun çarıklar
 Yollarım bekliyor, bağlama kuzu

Yıkılsın tepeler karlar erisin
 Gönül yüklüğünde, başta yerisin
 Gül yağını bırak, yarım sürünsün
 Sen benim gönlümü yağlama kuzu

218. DİLENCİ

Boy-nu bü-kük gel-dim, / di-len-ci san-ma
 Her di-le-nen bir /di-len-ci de-ğil-di
 Bu garibe acı, kapıdan kovma
 Her dilenen dilenci değildir

Seni dilenmişsem, kaderim, yazım
 Bu kader, başımın baş tacı gözüm
 Yeter ki, hor görme...dayanmaz özüm
 Her dilenen bir dilenci değildir

Perişan halime, bakıp gülersen
 Dua varken intizarım alırsan
 Vay halime...? Gene bomboş salarsan
 Her dilenen bir dilenci değildir

Boşa gitti ömrüm taşları saydım
 Yazları baharı, kışları saydım
 Gerçekler yetmedi, düşleri saydım
 Her dilenen bir dilenci değildir

Bir lokma vermezsen, bir kelam söyle
 Söyle ki gönlüme, gel himmet eyle
 Cennete girenler cömert dinle
 Her dilenen bir dilenci değildir

219. KINA YAK BAŞINA

Pör-sü-dü be-de-nim, /tü-ken-di so-luk
 K1-na yak ba-ş1-na /bay-ram et e-mi
 Aramızda umut bağı kalmadı
 Çıkıp el alemi hayran et emi

Yükle tüm başıma, şeleşin gelsin
 Azap ataşına yükle nefesin
 Zaten ta.... Ezelden celladım sensin
 Salla ataşlara hayran et emi

Bu aşkın sırrını desen de olur
 Dosta acı gelir, yaradan bilir
 Her canlı mutlaka maşukun bulur
 Aşkımı ağyar'a üryan et emi

Her yolun mutlaka bir sonu vardır
 Önü de sonu da mezara yoldur
 Dünya dedikleri koca ... bir handır
 Biraz da oyalan, seyran et emi

220. GÜL AKTI GÖNLÜME

Gül ak-tı gön-lü-me, / ti-ke-ne yer yok
 Gön-lüm-de Sev-gi yok-sa, /e-ke-ne ge-rek yok
 Ha-ra-bat eh-li-ni/ san-ma ki de-li
 Peşin hükümlerle bakana yer yok

Bırak harap olsun aşka kör bakan
 Aşktan da ileri, Kerem'i yakan
 Utan bu insafsız, Allah'tan utan
 Bir kibrit misali yakana yer yok

Ataş yanar külü kalır meydanda
 Güle benzer yar kahkülün endamda
 Emin Can'ı çöle saldın sevdanda
 Şu gönül köşkümü yıkana yer yok

221. VAY AMAN

Mah yü-zü-ne/ has-re-tin-den/ e-ri-dim
 Sel-ler be-ni /sü-rük-lü-yor /vay a-man
 Bir köşede durakladım, çürüdüm
 Seller beni sürüklüyor vay aman

Kar dalı baharım, gönül eğliyor
 Çiçeğim açmıyor, meyve vermiyor
 Seni söylemezse yürek yanmıyor
 Diller beni körüklüyor vay aman

Yansın Çukurova senin yüzünden
 Göz yaşın dinmesin ala gözünden
 Utanır ağlarım yâdın yüzünden
 Eller beni didikliyor vay aman

222. DE

Şu baht-sız gön-lü-mün/ gü-lü ku-ru-du
 Bül-bül çı-ğır-ma-sın /se-her bit-ti de
 Deli poyraz esip esip, durmasın
 Soranlara yar'a küsüp gitti de

Gelmesin boranı, kışı çekemem
 Kurudu fidanın, fidan dikemem
 Ataşın tükendi çingı yakamam
 Canıma tak etti Can'a yetti de

Neyleyim bal sandım, aşkı-ı zehirmiş
 Toz pembe bilirdim, dünya kahırmış
 Unutulan birbirinden soğurmuş
 Bekledi bekledi, kahır etti de

Çekil kader çekil... Çekil aramdan
 Böyle uygun görmüş Yüce Yaradan
 Neler çekti neler? Vefasız yaradan
 Emin CAN buradan çekip gitti de

223. OLUR

Uy-ku-mu bö-lü-yor/ za-lim ge-ce-ler
 A-cı-lar i-çin-de /ya-nar-dağ o-lur
 Hangi yaram merhem ile barışık
 Her biri bir yerden kanar, dağ olur

Bu aşkın volkanı Sevgi ile Gül
 Gönüldür meskeni gönüldür gönül
 Seni söylemezse, Nergiz ve Sümbül
 Çıvgın vurur, dolu vurmuş büğ olur

Dünya aleminin seyrine daldım
 Ne bir vefa gördüm ne hazzın aldım
 AŞK denen belaya ne idi daldım
 Bir günüm bin asır, nice çağ olur

224. BİR SANA ACIDIM BİR BANA YAZIK

Sür-me-li gö-zü-ne /kur-ban ol-du-ğum
 Bir sa-na a-cı-dım, /bir ba-na ya-zık
 Boşuna geçirdik onca zamanı
 Bir sana acıdım, bir bana yazık

Çengellere asma çekemez çengel
 AŞK diyorlar buna tanımaz engel
 Ya bir selam gönder... Ya ger dön gel
 Bir sana acıdım, bir bana yazık

Düşmana düşmanca eylesen kibir
 Ne çıkar sonunda bekliyor kabir
 Bin pişman olsan da olmasan da bir
 Bir sana acıdım, bir bana yazık

Emin Can'ım hüda emretmiş böyle
 Elden ne gelir ki... habire söyle
 Ömür, geldi geçti... İstersen n'eyle
 Bir sana acıdım, bir bana yazık

225. ZAVALLI BÜLBÜL

Bir bül-bül kon-muş-tu/ kar-ş1-ki Du-t'a
 Tit-rek tit-rek/ ağ-la-mak-lı/ ses ge-lir
 Bende isyan ettim sılaya, yad'a
 Bülbüle acıdım, güle acıdım
 Döktüğü göz yaşı, dile acıdım

Şafağın soğuşu üşütmüş hele
 Eyvah...dedim, bu zavallı bülbüle
 Bekle ki, gülünden bir haber gele
 Bülbüle acıdım, güle acıdım
 Döktüğü göz yaşı, dile acıdım

Zavallı bütün gün, bağırdı durdu
 Şafak bitti, gece oldu, kapandı
 Bir ölüm sessizliğı etrafı sardı
 Bülbüle acıdım, güle acıdım
 Döktüğü göz yaşı, dile acıdım

Sabah kalktım ne bülbül var ne de ses
 Gönlüme bir hüznün çöktü besbelli
 Ya... Rabbi...bir daha, bir daha nefes
 Bülbüle acıdım, güle acıdım
 Döktüğü göz yaşı, dile acıdım

Bende bülbül idim pes ettim gayrı
 Gülüm...gülü...dedim, gönüller ayrı
 Yaradan haber dedim, olmuyor hayrı
 Bülbüle acıdım, güle acıdım
 Döktüğü göz yaşı, dile acıdım

226. FERMAN OY

Çek-me-dim ben bu/ gö-nül yü-kü-nü
 Yü-re-ğim-de ta-şar/ aş-kın sö-kü-nü
 Düz belledim yar yolunun bükünü
 Ya derdine derman eyle derman oy
 Ya idamın ya azadım, ferman oy

Sevda beşiğinde sallanır çile
 Ninniler, maniler hoş gelir dile
 Aşığı perişan eyleyen yare
 Ya derdine derman eyle derman oy
 Ya idamın ya azadım, ferman oy

İster çöle ister dağa sür beni
 Kırk yamalı bohça gibi dür beni
 Tekrar tekrar yüreğimden vur beni
 Ya derdine derman eyle derman oy
 Ya idamın ya azadım, ferman oy

Yanar 'Nar Atası' Narlar içinde
 Can bedende, yürek zorlar içinde
 Sevgi hara gelir, harlar içinde
 Ya derdine derman eyle derman oy
 Ya idamın ya azadım, ferman oy

Kınalı ellere yakışmaz kement
 Göz yaşım, gül oldu sunsan bir demet
 Dünya hiç kimseye kalmaz elbet
 Ya derdine derman eyle derman oy
 Ya idamın ya azadım, ferman oy

227. EMEKLERİM VAY BENİM

Gö-nül im-bi-ğın-de/ Sev-gi yo-ğur-dum
 Ma-ya-la-dım, / ma-ya-la-rım /tut-ma-dı
 Yar eline tutuşturdum azıcık
 Hiçe saydı, emeklerim vay benim

Mevsimsiz geçirdim, geçen zamanı
 Aman dedim, dinlemedi amanı
 Başımda dolanan deli dumanı
 Hiçe saydı, emeklerim vay benim

Sızılar gönlümün, dibi sızılar
 Düşman oldu tüm vaatler, yazılar
 Hele gör gör, içim dışım cızılar
 Hiçe saydı, emeklerim vay benim

Emin Can'ım katık eyledim taşı
 Göz eyledim, göz üstünde bir kaşı
 Acımadı, sundu zehirli aş
 Hiçe saydı, emeklerim vay benim

228. ÇAĞIRIR GÖNÜL

Öv-me Zor-ku-n'u-mu, /Zor-ku-n 'um yas-ta
 O-nul-maz dert al-dım, /şu gö-nül has-ta
 Bülbülüm kahroldum, altın kafeste
 Zorkun, Zorkun diye çağırır gönül

Karanlık dereden coşsa da dere
 Gürüldeyip taşsa, aksa da dere
 Bana gülümseyip baksa da dere
 Zorkun, Zorkun diye çağırır gönül

Kel dağın dik başı değişmez imiş
 Türlü ağaçlardan alınır yemiş
 Nazlı yar, beklesin gelirim demiş
 Zorkun, Zorkun diye çağırır gönül

Göç çiçeği, göç habarın verirken
 Pınarlar kuruyup, karlar erirken
 Göç kervanı, göç ederek gelirken
 Zorkun, Zorkun diye çağırır gönül

229. YETER

Gör-me-dim ki, / dert-ten gay-rı/ ihsanlar
 Bir yar var/dır, sa-yık-la-dı/ li-san-lar
 Gelen geçen nice nice insanlar
 Bir Fatiha için dursalar yeter

Bir sevda uğruna düştüm kenara
 Oluktan ses gelir, Çeşm-i Pınar'a
 Başımdaki taş, Ulu çınara
 Cubballar, cıvcıklar, konsalar yeter

Bahar geçti, boran geçti neyleyim
 Koca ömür bitti, aştı neyleyim
 Kader tırpanladı...biçti neyleyim
 On metre bez, sarsalar yeter

Bin asır da geçse, sırdır ölenler
 Var mıdır yaşayan, varmı görenler
 Evlad-ı İyalim, sadık yarenler
 Ayda yılda bir yol sorsalar yeter

‘Nar ataş’ı gibi yanmaktan od’um
 Neyleyim bahtımda yok imiş kudüm
 EMİN CAN diyerek yazılsa adım
 Dört yollu aşığı ansalar yeter

230. GÜL AT SEVDİĞİM

Ay-rı-lı-ğa a-laf/ düş-tü, od düş-tü
 Be-ni me-lül, mah-sun/ çö-le at-tı-lar
 Kaderime boyun büktüm çaresiz
 Pir Sultanlar gibi taşa tuttular
 Ben gülü severim, gül at sevdiğim

Vuslat, sılaymış vız gelir bana
 Acıymış, çileymiş az gelir bana
 Ölüm bir düğündür, haz verir bana
 Pir Sultanlar gibi taşa tuttular
 Ben gülü severim, gül at sevdiğim

Vur Allah aşkına, vur kırbacına
 Katlanırım ne gelirse acına
 Ferman çıkarsınlar, dar ağacına
 Pir Sultanlar gibi taşa tuttular
 Ben gülü severim, gül at sevdiğim

Emin Can’ım Aşk Kutsal bilirim
 Habar salsan seyirderek gelirim
 Bir Can’ım var, bu canımı veririm
 Pir Sultanlar gibi taşa tuttular
 Ben gülü severim, gül at sevdiğim

231. CAN KALMADI SEVDİĞİM

Has-ret han-çe-ri-ni/ bağ-rı-ma vur-ma
 Yü-re-ğim-de /kan kal-ma-dı /sev-di-ğim
 Belki gözlerimde yaş bulunur da
 Yüreğimde kan kalmadı sevdiğim

Dağlar dayanır da kışa, borana
 Engeller vız gelir âşık olana
 Seni sordum, uçan kuşa, yarana
 Yüreğimde kan kalmadı sevdiğim

Yağmurlar yarıştı benimle sele
 Gel gör, ne haldeyim dinle hele
 Laleye, sümbüle sorsan güle
 Yüreğimde kan kalmadı sevdiğim

Yeteri bilersen bir Allah için
 Beteri bilersen dur Allah için
 Allah'tan korkmazsan vur Allah için
 Yüreğimde kan kalmadı sevdiğim

Emin Can'ım bir fısıltı de bana
 Bir gönül alırsan gitmez yabana
 Barı son nefeste bir su ver bana
 Yüreğimde Can kalmadı sevdiğim

232. GEÇTİ ZAMAN

Sal-la-ma saç-la-rı-nı, / geç-ti za-man
 Bül-bü-lüm terk et-ti, / gü-lüm terk et-ti
 Gönül ırmağına kursan da köprü
 Bülbülüm terk etti, gülüm terk etti

Binbir huri gülüverse yüzünde
 Gökkuşığı renk saçsa da gözünde
 Pişmanlık sevdası duysam sözünde
 Bülbülüm terk etti, gülüm terk etti

Sevincimi küle gömdüm 'Nar' oldu
 Göz yaşlarım yere düştü kar oldu
 Yalan dünya bana Ah-ü Zar oldu
 Bülbülüm terk etti, gülüm terk etti

Yetim kaldı şu gönlümün sarayı
 İnsafa gel...! Gel, kapatma arayı
 İnsan unuttur mu? hele sarayı
 Bülbülüm terk etti, gülüm terk etti

Emin Can'ı ne sor ne ara gayrı
 Ne bülbülü ara ne gülü gayrı
 Ömür kıs... Vade doluyor gayrı
 Bülbülüm terk etti, gülüm terk etti

233. KIYAMETE KADAR

Gel gö-nül ka-pı-mı/ ka-pat-ma ar-tık
 Bı-rak kı-ya-me-te/ böy-le var-sın
 Ben gönül yıkmadım, yıkanlar utansın
 Bırak kıyamete böylece varsın

Dertler aşım oldu, ekmeğim zehir
 Rabbim böyle yazmış neylersin kahir
 Gönül postasını etsen de tehir
 Bırak kıyamete böylece varsın

Bu sevda dinlemez boranı kışı
 Yıllarca yedirdi zehirli aşı
 Gül var iken niçin? Atarsın taşı
 Bırak kıyamete böylece varsın

Nice güller gördüm, süzgün, buruşuk
 Nice hanlar gördüm, yorgun ...karışık
 Nice Canlar gördüm Vuslat'a aşık
 Bırak kıyamete böylece varsın

Emin Can'ı kovsan, gitmem nafîle
 Bu kapı yücedir, sevin sefile
 Nasıl olsa varacağız menzile
 Bırak kıyamete böylece varsın

234. GÖNÜL KALASI

Ya bre sev-di-ğim, / gö-nül ka-l'a-sı
 Yı-kı-lır de-miş-tim, / bir gün yı-kı-lır
 Alımlı çalımlı giydiğin libas
 Sökülür demiştim, bir gün dökülür

Güvenme demiştim güzelliğine
 Hayrandım huyuna, özelliğine
 Ebed'in kabirde ezeliğine
 Bakılır demiştim, bir gün bakılır

Doğduğumu bilmem gittiğim nere?
 Veysel'in dost deyip, övdüğü yare
 Hece taşın dimdik durduğu yere
 Dikilir demiştim, bir gün dikilir

Ne şevk kaldı ne zevk kaldı bu handa
 Arılar bal yapmaz sensiz kovanda
 Emin Can'ım kınam, Yüce Divanda
 Yakılır demiştım, birgün yakılır

235. (Devri Alem)

E-ğer ha-ram lok-ma/ i-se zen-gi-nin
 Fu-ka-ra-nın yağ-sız/ a-ş1 mak-bul-dür
 Ver işi ehline, ırahat uyu
 Alın teri, sağlam işi makbuldür

Muhammat döşekte yatma aykırı
 Ana bağır1 yârin döşü makbuldür
 Yok ise cebinde tıngır metelik
 Elin altınından, beş1 makbuldür

Ayağına batın dikenler, çalı
 Namerdin gülündün, taşı makbuldür
 Riyalı secdede yapmacık selden
 Mazlumdan dökülen yaş1 makbuldür

İnsan bu yaşar da Devri Alemde
 Akıl yaşta değil baş makbuldür
 Musallada iken kılınsa namaz
 Kabir hesabında n'aş1 makbuldür

236. EL SALLASAN BOŞ OLUR

Bir di-ken üs-tün-de/ gü-lün sol-ma-s1
 Naz-lı yar-dan/ ay-r1-l1-ş1/ eş o-lur.
 Gönül köşesinde dört ise yara
 Çoğalır durmadan, taşar beş olur.

Bülbüle derim ki, avazın uzat
 Hallerim perişan satıldım mezat
 N'olur gelmiyorsan ellerin uzat,
 Şu yorgun yüreğim soğur, hoş olur.

Merhem eyle şu bendeki yaraya
 Lokmam gelse, girme derim araya
 Sol böğrümde sızlayan oraya
 Sen gelince yaraların coş olur.

Emin Can'ı birgün ölmüş bulursan
 Cenazeme yetişmez kalırsan
 Vicdanın sızlarda, pişman olursan
 Ağlasan da el sallasan boş olur.

237.HIŞ OLDU GÖNÜL

De-li gö-nül/ bir ve-fa-sız/ e-lin-den
 Ne-ler çek-ti, / ne-ler çek-ti /bun-ca hal
 Ne taç ister idim ne de Taç Mahal
 Kar yağdı başımda kış oldu gönül
 Bekledim gelmedin, hış oldu gönül.

Bahar çiçek çiçek, renk renk desen
 Ben bende değilim, kaderdir küsen
 Gel gitme, eyleme barışık desen
 Kar yağdı başımda kış oldu gönül
 Bekledim gelmedin, hış oldu gönül.

Arı idim her çiçeğe konmazdım
 Gönül idim yücelerden inmezdim
 Çalıyandım, gürül gürül... dinmezdim
 Kar yağdı başımda kış oldu gönül
 Bekledim gelmedin, hış oldu gönül.

Bu Can kocamazdı yoruldu gayrı
 Çağırıldı, çağırıldı, duruldu gayrı
 Nidem sol böğrümde vuruldu gayrı
 Kar yağdı başımda kış oldu gönül
 Bekledim gelmedin, hış oldu gönül.

238. ÇÖKER ÜSTÜME

Aş-kın ç-i-le-si-ne /yü-rek da-yan-maz
 Kar-lı dağ-lar gi-bi /çö-ker üs-tü-me
 Sabi çocuk gibi ağlar dururum
 Gene aman vermez çöker üstüme

Yeşile boyanır envay-i bahar
 Yaradan yaratmış neler, neler var,
 Ağlasam, gülsem de günüm ah-u zar,
 Sonbahar yaprağın döker üstüme.

Esirin ellerim kollarım bağlı
 Göğsümde numaram, görülür dağlı
 Çarmıha gerdiler urganım yağlı
 Daha zincirlerler, takar üstüme.

Sel gelince yığın akar derler
 İniltisi beni üzer yaralar
 Yar yarası derler ırak duralar
 Sel olur götürür, akar üstüme.

239. SOYKALAR KALSIN

Bu ga-rip gön-lü-mün/ ve-ba-li sen-de
 Al gö-tür sev-da-nı, / soy-ka-lar kal-sın
 Tüm ömrüm boyunca ardından koştum
 Al götür sevdanı, soykalar kalsın

Dil yalan söylese de göz inkâr eder
 Kirpikler ıslansa, yüz ikrar eder
 Hele seviyorsa tez ikrar eder
 Al götür sevdanı, soykalar kalsın

Sevgi, yüreklerde coşar, bal olur
 Işkın büyür, koskocaman dal olur
 Kişi sevdiğine köle –kul olur
 Al götür sevdanı, soykalar kalsın

Emin Can'ı melul melul melettin
 Sille vurdun Kaf Dağı'na elettin
 Beni çöle saldın, sonra d'ellettin
 Al götür sevdanı, soykalar kalsın

240. AL BAŞINA ÇAL

Pör-sü-dü be-de-nim, / tü-ken-dim... bit-tim
 U-nut-tum sev-da-nı/ al ba-şı-na çal
 Bir felekten aldım, bir senden acı
 Unuttum sevdanı al başına çal

Güllere yalvardım. Gülüm diyerek
 Tanrıya yalvardım, ölüm diyerek
 İnledim kahrımdan zulüm diyerek
 Unuttum sevdanı al başına çal

Geçmedi gönlümden acı bir sızı
 Öyle bir sızı ki öldürdü bizi
 Ya ... bre... insafsız, falanın kızı
 Unuttum sevdanı... Al başına çal

Basma fistanının alı mı soldu?
 O kara gözlerin, farı mı soldu?
 Yüce dağlar idik, karı mı soldu?
 Unuttum sevdanı al başına çal

Gece bitim şafak vakti sökerken
 Gam gasvet uykuların dökerken
 Arada sırada içler çekerken
 Unuttum sevdanı al başına çal

Bahtıma küskünüm, yazı ne yapsın
 Avını kaçıran tazı ne yapsın
 Baharı görmeyen Güz'ü ne yapsın
 Unuttum sevdanı al başına çal

Emin Can'ı bir tenhada görürsen
 Bir dilenci diye bir şey verirsen
 Perişan halime, bakıp gülersen
 Unuttum sevdanı al başına çal

241. KULUMUZ BİZİM

Al-tay-lar-dan, /U-ral-lar-dan/ gel-mi-şiz
 O-ğuz Türk-le-rin-den/ so-yu-muz bi-zim
 Kim vermiş bu suyu, bu ham çeliğe
 Ta... Ezelden serttir suyumuz bizim

Kemal Paşa, Bilge Kağan pirimiz
 Şehitliği düğün sayar, Er'imiz
 Binimiz ölse de... yeter birimiz
 Burcu ... burcu... kokar, yelimiz bizim

Coşkun akar, Fırat, Seyhan ve Tuna
 Deli eser, dağlarımda fırtına
 Ayağa kalk., Yeter...Yeter...Sakarya
 Dur durak tanımaz selimiz bizi

Alperenler diyarı erlerim var
 Canını bu yurda verenlerim var
 Kefeni sırtımda, derenlerim var
 Saymakla biter mi? Velimiz bizim

Girne dağında tankıma bakın
 Tekbir sesleri, yankıma bakın
 Türk'ün mazisine, tarihe bakın
 Ne koç yiğitlerdir, Er'imiz bizim

Bütün sevgileri gülden alırız
 Türküleri dinler, telden alırız
 Tatlı dil, güler yüz, dilden alırız
 ‘‘Orhun Anıtları’’ dilimiz bizim

Yürekte bulunur en yüce Kal'a
 Bayrağım indirtmez...Yabana, ele
 Vatan...diye bir ses, duyarsa hele
 El bağlar, baş eğer, kulumuz bizim.

242. DERMANI DEĞİL

Ya-ram o-yuk o-yuk /bas-ma mer-he-mi
 Bu mer-hem ya-ra-mın/ der-ma-nı de-ğil
 Benim asıl derdim, şu sol böğrümde
 Bu merhem, derdimin dermanı değil
 Gönlümün sevdası, fermanı değil

Kırk bin çeşit nesne, döğülse tasta
 Yakılar yakılsa ipek libasta
 Yara değil...gönül...gönüldür hasta
 Bu merhem, derdimin dermanı değil
 Gönlümün sevdası, fermanı değil

Göz yaşından kına yaksam eline
 Beni dolasan da tatlı dilene
 Gülden merhem yapsan yara yerime
 Bu merhem, derdimin dermanı değil
 Gönlümün sevdası, fermanı değil

243. BOR OLA

Dağ-lar ge-çit ver-mez /gö-rün-mez o-ban
 Yo-lun-da yo-rul-dum, /ey-le-rim ço-ban
 Ararım sorarım söylemez yaban
 Gönül bahçan harap ola, kor ola
 Üzerinde ot bitmesin bor ola

Koyunum sulandım, yıkık pınarda
 Uyudum uyandım kovuk çınarda
 Eller beni, deli deyip, kınardı
 Gönül bahçan harap ola, kor ola
 Üzerinde ot bitmesin bor ola

Bu aşkı bir çeken, bir bilen bilir
 Çekilmez acılar, ardı ardına gelir
 Vallahi ahımdan, buz dağı erir
 Gönül bahçan harap ola, kor ola
 Üzerinde ot bitmesin bor ola

Ne bayramı bildin ne seyranı
 Üryaniyim gene kaldım üryani
 Nice senelerdir sormadın hani
 Gönül bahçan harap ola, kor ola
 Üzerinde ot bitmesin bor ola

Suna boylarında nazarım kaldı
 Gör beni ne halım ne çulum kaldı
 Issız bir kenarda mezarım kaldı
 Gönül bahçan harap ola, kor ola
 Üzerinde ot bitmesin bor ola

244. UMUDU YİTİRDİM

Uğ-ru-na ca-nı-mı/ a-dak ey-le-dim
 U-mu-du yi-tir-dim/ yo-lu yi-tir-dim
 Azı çoğa, çoğu aza aktardım
 Usandım ben benden, beni yitirdim

Sebebisin desem bu aşka yazık
 Yazık ki hem nasıl hem nasıl yazık
 Vallahi kaleme, dillere yazık
 Usandım ben benden, beni yitirdim

Senin için yüce dağlar aşardım
 Gel desen de...Habar salsan koşardım
 Doğru gitsem yol bulamaz şaşardım
 Usandım ben benden...beni yitirdim

245. SEVDİN Kİ

Dün-ya-ya gel-mi-şim/ gü-le oy-na-ya
 Pe-ri-şan ey-le-din, /ni-ye sev-din ki?
 Hani ilk sözüümüz, hani kavlimiz
 Perişan eyledin, niye sevdin ki?

O bakışan gözler, şimdi ne oldu?
 O yakışan sözler şimdi ne oldu?
 O ne güzel yüzler, şimdi ne oldu?
 Perişan eyledin, niye sevdin ki?

Bazen diyorum ki baş eğme dikil!
 Yaradana sığın, o olur vekil
 Çekil be sevdiğim, aradan çekil
 Perişan eyledin niye sevdin ki?

Bundan böyle artık, çöle sürseler
 Kokunu sümbüle, güle verseler
 Seviyorum desen, dile verseler
 Perişan eyledin, niye sevdin ki?

Gördün mü dünyanın boş olduğunu
 Pembe ışıkların loş olduğunu
 Hazan'ın ardından kış olduğunu
 Perişan eyledin, niye sevdin ki?

İdam mahkumuyum gelsen de olur
 Ağlarsan, üzülürsen, gülsen de olur
 Suçum seni sevmek bilsen de olur
 Perişan eyledin, niye sevdin ki?

246. AKMAYINCA

Ben o naz-lı ya-ra, / ya-rim di-ye-mem
 Dağ-lar pus-la-nın-ca, / göz ak-ma-yın-ca
 Sıla şaha kalkıp; çöller kaynasa
 Dil-i bala dönüp; söz akmayınca

İçim dışım 'NAR' olsa da kor benim
 Acılardan demetlerim var benim
 Bülbül gibi Ah-ü zarım var benim
 Dili süzülüp de öz akmayınca

Kerem'i yakan da aşkın odunu
 Sevgiye bağladım güzel adını
 Hasret ipliğine sardım yadını
 Yanarsam yanayım, köz olmayınca

Dile çaylar gibi aksa na yazar
 Yar, eline kına yaksa ne yazar
 Uzaktan...yakından...baksa ne yazar
 Emin Can'a gönlü düz akmayınca

247. ERİK AĞACI

Ni-ye aç-maz ol-dun/ e-rik a-ğ-a-cı?
 Sen-de u-mu-du-nu /kes-tin m'o-la
 Yar gelip geçerken sanki gülerdin
 Sen de umudunu kestini m'ola?

Yarin fistanından, alırdın desen
 Özüne işlerdi, rengi mi desem
 Ben umudum kestim, sen niye küsen
 Sen de umudunu kestini m'ola

Güneşi beklerdin doğsa da açam
 Çiçeğinle renk renk, kokular saçam
 Daldan dala konup, rüzgarla uçan
 Sen de umudunu kestini m'ola?

Kıyamam ki, bir tomurcuk koparam
 Ellerimle yar döşüne götürem
 Bir sen kaldın, benim nazlı hatıram
 Sen de umudunu kestini m'ola

Her gelip geçerken sendedir gözüm
 Seni şahit etsem, bulur mu sözüm?
 Böyle kader m'ola, yazılmış yazım
 Sen de umudunu kestini m'ola?

Bülbül de ötmüyor, derd-i hüzünden
 Kahır, çileyi, böldük azından
 Habar var mı şo falanın kızından
 Sen de umudunu, kestini m'ola?

İkimiz de çöktük, kimseler duymaz
 Kişinin yaptığıın, yanına kalmaz
 Yara seslenirim, kapımı çalmaz
 Sen de umudunu kestini m'ola?

Gurbet elde, özlüyor mu burayı?
 Sebebin işittin mi yarayı?
 Talan ettin, gönül denen sarayı
 Sen de umudunu kestini m'ola?

Emin Can'a bir teselli vermen mi?
 Merhem yapıp, şu yarama sürmen mi?
 Onca yılı, hiç iyiye yorman mı?
 Sen de umudunu kestini m'ola?

248. BAHTSIZ YAZDILAR

Ni-dem bu dün-ya-yı/sen ol-ma-yın-ca
 Se-ni baht-sız, / be-ni se-fil/ yaz-dı-lar
 İkimiz de kör kurşunla vurulduk
 Seni bahtsız, beni sefil yazdılar

Sahipsiz kuzu-yduk, meledik durduk
 Ömrümüz tükendi boşuna yorduk
 Bilenlere sorduk, neleri sorduk
 Seni bahtsız, beni sefil yazdılar

Olmaz olsun, böyle kara yazıya
 Yem ettiler bizi, kurda kuzuya
 Yaşamak var iken düştük sızıya
 Seni bahtsız, beni sefil yazdılar

Dedim, Emin Can'ım bir pırtı yeter
 Sevdiğimi verin, bir sırtı yeter
 İsmi-ni söylemen, bir kartı yeter
 Seni bahtsız, beni sefil yazdılar

249. KALEMİMDEN KAN DAMLIYOR

Yal-va-ran se-si-me/ ku-lak ver-din mi?
 Ka-le-mim-den/ kan dam-lı-yor, /sev-di-ğim
 Baharı tatmadım senin yüzünden
 Kalemimden kan damlıyor, sevdiğim

Tükendim kahrımdan, el arasında
 Aradım, görmedim, gül sırasında
 Verdiğin bu acı, aşk yarasında
 Kalemimden kan damlıyor, sevdiğim

Divaneye döndüm, gezeyim dedim
 Aşk denen düğümü, çözeyim dedim
 Bir bir dertlerimi yazayım dedim
 Kalemimden kan damlıyor, sevdiğim

Buna dayanır mı, bu Can, bu yürek
 Zamansız harmanım yaptılar sürek
 Ancak mezarıma atın bir kürek
 Kalemimden kan damlıyor, sevdiğim

Açma kader...! Açma...! Hasret ipimi
 Ben yükledim zaten, sevda yükünü
 Yar bağlasın yaramdaki yakımı
 Kalemimden kan damlıyor, sevdiğim

Bir gün seni, son bir defa görmezsem
 Helalleşip, bir selamım verirsem
 Ölüm bir nöbettir, birgün ölürsem
 Kalemimden kan damlıyor, sevdiğim
 Tabutumdan kan damlıyor, sevdiğim

250. İLLERİN DİLİ

Se-ni han-gi i-le/ ya-za-yım de-sem
 An-te-b'im a-yak-ta, /Ma-raş a-yak-ta
 Güzelliğın sınırları zorluyor
 Samsun'um ayakta, Van'im ayakta

Gülüşünden almış, bülbül avazı
 Arı senden aldı, poleni, tozu
 Ün'ün her köşede söylenir bazı
 İzmir'im ayakta, Bursa'm ayakta

Sıla ile hasret bağlıyor yolu
 Şelek Şelek anlat, çektiğin zoru
 O güzel gzlerde, gözyaşı dolu
 Mersin'im ayakta, Aydın ayakta

Senden aldım, güler yüzü renkleri
 Kokun gelir, rüzgâr gizleme emi
 Seni seviyorum, vallahi seni
 Elziğ ayakta, Bingl ayakta

Portakal kokulum, buğday başaklım
 Vay zgn bakışlım, ağla yanaklım
 Bir aklımlı kalmıştı, sendedir aklımlı
 Dörtyol'um ayakta, Seyhan ayakta

Erciyes'in karı görünür beyaz
 ukurova'm yaslar tutuyor bu yaz
 N'olur geciktirme, glver biraz
 Kayserim ayakta, Niğde'm ayakta

Dağlar ağlamasın, susun kayalar
 Ancak ayrılığı, ecel ayıklar
 Ben gibi bi-çare, hergün sayıklar
 Emin Can, bekliyor, ayakta seni

251. GÖZLERİN AğLAMASIN

Ağ-la-ma sev-di-đim, /gz yaş-la-rı-nı
 Zem-zem gi-bi kut-sal /ye-re a-kıt-ma
 zgn duruşuna yürek dayanmaz
 Zemzem gibi, kutsal yere akıtma

Dayanamaz bu can, baygın bakışa
 Oluk oluk gamzelerden akışa
 Ak gerdanında, iniş- çıkış yokuşa
 Zemzem gibi, kutsal yere akıtma

Sensiz bahar olmuş, yaz olmuş niye?
 Sıla, hasret, sevgi, tutsaktır diye
 Sabret gönül, sabret ağlamak niye?
 Zemzem gibi, kutsal yere akıtma

Bülbül de ağlıyor, ediyor zarı
 Güle hasret çeker, sönmüyor koru
 Ancak güneş yıkar, dağdaki karı
 Zemzem gibi kutsal yere akıtma

Emin Can'ı ister unut ister an
 Günler geçti, bizim olmadı zaman
 Ağlama sevdiğim...! Ağlama aman!
 Zemzem gibi, kutsal yere akıtma

252. SENSİN

Ca-yır ca-yır yan-dım /se-be-bim sen-sin
 Kü-lü-mü yo-lu-na /sa-vur sev-di-ğim
 Kurban olam gönül, ferman dinlemez
 Engelleri görme, devir sevdiğim

Umudu bağladım, gelecek yıla
 Her seher, her sabah bakarım yola
 Mevla'm sabır verir, sabreden kula
 Yönünü yönüme, çevir sevdiğim

Çukurova yansın, vız gelir bana
 Her zaman yanarım, yaz gelir bana
 Yansa da ataşlar, toz gelir bana
 Beni ataşınla kavur sevdiğim

253. NAZLI DÖRTYOL'UM

Yas-lan-mış dağ-la-ra /ge-lin-lik gi-bi
 Gu-rur-la-nır du-rur /naz-lı Dört-yo-l'um
 Türlü türlü meyve, çiçekler açar
 Gururlanır durur, nazlı Dört-yol'um

Halay çeker, koç yiğitler düğünde
 Neler yoktur, sofrasında öğünde
 Seni seyre dalar insan görünce
 Gururlanır durur, nazlı Dört-yol'um

Hayat verir deniz ile çayları
 Ilık geçer daim, mevsim ayları
 Güleç yüzlü, neş'elidir huyları
 Gururlanır durur, nazlı Dört-yol'um

Veliler taht kurmuş ulu toprakta
 Binbir böcek, horon teper yaprakta
 Mesire yerleri, gel der, parklar da
 Gururlanır durur, nazlı Dört-yol'um

Gökdelenler bacalarda yarışır
 Okuyanlar hocalarla görüşür
 Bir lokma ekmeği, desen bölüşür
 Gururlanır durur, nazlı Dört-yol'um

Burada yaşıyanlar gam çeker mi hiç?
 Buz gibi ayranı, limonu iç
 Ye bulgur aşını, sularından iç
 Gururlanır durur, nazlı Dörtyol'um

254. SEN BİL

Ben-den se-lam söy-len, / o naz-lı ya-ra
 Eğ-me-sin ka-şı-nı, /kir-pik üs-tü-ne
 Elimizde değil... Kader utansın
 Yeter ki; bir sen bil, bir Allah bilsin

Her zaman çekerim, sevdiğim acı
 Versene derdimi sende ilacı
 Aç desem yarımı, kaçtadır kaçı
 Yeter ki; bir sen bil, Bir Allah bilsin

Aramıza girdi, kara bulutlar
 Gönül mahkûm etti, bitti umutlar
 Paramparça etti bizi aç kurtlar
 Yeter ki; bir sen bil. Bir Allah bilsin

Güzelliğin büyüledi, yıllarca
 Dağları düz ettim, koştum yıllarca
 Şor edildik, dilden dile kullarca
 Yeter ki; bir sen bil. Bir Allah bilsin

Arlanırım seni, sorsalar demem
 Yeter ki; sen sağol bir şey istemem
 N'olur sevdiğini, sen de de hemen
 Yeter ki; bir sen bil. Bir Allah bilsin

Tombul boylarına yakışır fistan
 Saçmadık tohumu, dikmedik bostan
 Yüzyıllar geçse de söylensin destan
 Yeter ki; bir sen bil. Bir Allah bilsin

Bülbül ile yarış ettim, her seher
 Avazımı kimse duymadı meğer
 Emin Can kulunu bilmezse eğer
 Yeter ki; bir sen bil. Bir Allah bilsin

255. MEKTUP-2

Bir mek-tup gön-der de/ bu-ru-şuk ol-sun
 İ-çin-de-ki sa-tır-lar/ ka-rı-şık ol-sun
 Yeter ki gönülden barışık olsun
 Yolla mektubunu Allah aşkına

Öksüz kaldım senden ayrı kalınca
 Aradım izini, yıllar boyunca
 N'olur son nefeste, habar alınca
 Yolla mektubunu Allah aşkına

Bağrımı göğerttim, kara taşlarla
 Yazları kavruldum, dondum kışlarla
 Postacı olmazsa uçan kuşlarla
 Yolla mektubunu Allah aşkına

Gülüşünü gördüm rüyalarımda
 Gelişini gördüm dualarımda
 Renk renk çiçek açmış ovalarımda
 Yolla mektubunu Allah aşkına

Bayramı bekleme n'olur, geliver
 Palaz olam, yollarına seriver
 Dayanmaz yüreğim, habar veriver
 Yolla mektubunu Allah aşkına

Gönül huzurudur, kağıtla kalem
 Anlat ince ince, baş tacı kelam
 Allah'a ulaşır verdiğin selam
 Yolla mektubunu Allah aşkına

Emin Can umudun kesmedi taman
 Gün doğar, ay doğar, tükenir zaman
 Gör ki, tahammülüm kalmadı inan
 Yolla mektubunu Allah aşkına

256.NAR- ŞİMDİ ŞİMDİ

Yan-dım a-taş-lar-da, /sav-rul-du kü-lüm
 Top-la kül-le-ri-mi, / yar şim-di şim-di
 Acılarım parça parça kavruldu
 Geç kalmış yaramı, sar şimdi, şimdi

Dünya senin olsun coşarak gezin
 Bensiz yaz, baharı koşarak gezin
 Yetmezse dağları aşarak gezin
 Ben neler çekerim sor şimdi, şimdi

Mahkumum, sürgünüm, çöle sürdüler
 Suçlarımı topladılar dürdüler
 Aşkına idamım, hükmüm verdiler
 Cellatlar götürür, dar şimdi şimdi

Vefasız diyorum, dillerim nalan
 Beni sen öldürdün, eyledin viran
 Yalvarsan, yakarsan, inanmam inan
 İstersen nelere, yor şimdi, şimdi

Hasret köprüsünden, geçeyim dedim
 Bazen bir kuş olup; uçayım dedim
 Öbek öbek çiçek açayım dedim
 Nidem ayrılığın kor şimdi, şimdi

Gözlerini sürmele de gez gayrı
 Emin Can'ı rüsvay ettin yaz gayrı
 Beni soğutamaz karlar, buz gayrı
 Etrafımı sardı, nar şimdi şimdi

257.ELİMDE DEĞİL

Sen git-tin gi-de-li, /u-nut...! der gö-nül
 U-nut-mak müm-kün mü, / e-lim-de de-ğil!
 Nideyim kanıma işlemiş aşkın
 Unutmak mümkün mü, elimde değil!

Kör düğümde boğum boğum bağlandım
 Ataş neymiş, ben aşkınla dağlandım
 Deseler ki, unut...! Affa uğradım
 Unutmak mümkün mü, elimde değil!

Güzeller ah çeker, güller de hüznün
 Gene geçti bahar, yaklaştı güzün
 Gözümden gitmiyor, ettiğin nazın
 Unutmak mümkün mü, elimde değil!

Mümkün değil, şu zamana dur desem
 Emin Can'a vazgeç desem, dur desem
 Bre gönül inat etme, dur desem
 Unutmak mümkün mü, elimde değil!

258. DEMEK UNUTTUN

Ey....! Ve-fa-sız ya-rım, /sür-me-li göz-lüm
 Se-vi-yo-rum der-din, /de-mek u-nut-tun!
 Hadi sen yalansın, gözler ne desin
 Seviyorum derdin demek unuttun!

Sen idin bağrımda, yetişen güller
 Sen idin başımda, esişen yeller
 Sen idin pınarım, coşkulu seller
 Seviyorum derdin, demek unuttun!

Seni bir can gibi taşıdım
 Damarımda kandın, taşıdım
 Seni sol böğrümde taşıdım
 Seviyorum derdin, demek unuttun!

Hatıralar boy boy, bende gizlidir
 Hasret çekmek, zannetme ki, nazlıdır
 Feryadım dinmiyor, közlüdür
 Seviyorum derdin, demek unuttun!

Kimseyi dinleme, kendine inan
 Sevmek bir lütuftur, mayası iman
 Unutuldum amma, umutta güman
 Seviyorum derdin, demek unuttun!

Böyle miydi kavil, böyle mi yemin?
 Onca yıl geçirdim, sorsalar demin
 Divaneye döndü, bildiğin Emin
 Seviyorum derdin, demek unuttun!

259. CIZ DEDİ GEÇTİ

Pen-ce-ren-den /1-ş1-ğ1-na /bak-ma-dım
 De-li yü-re-ğ1-mi /cız de-di geç-ti
 Gelir diye eşiğine bakmadım
 Deli yüreğimi cız dedi geçti

Ninniyle büyüdük, bezde, belekte
 Çiçekler dizedik eğri elekte
 Kına yaksın ne diyeyim felek de
 Deli yüreğimi cız dedi geçti

Dünya dedikleri, koca bir harman
 Usandım canımdan, kalmadı derman
 Sevmedi deseler, idamım ferman
 Deli yüreğimi cız dedi geçti

Sanma gözyaşlarım dindi deseler
 Deli gönül yandı...! Yandı deseler
 Uzaktan sevdiğin geldi deseler
 Deli yüreğim cız dedi geçti

Emin Can pörsüdü, geçti ilkbahar
 Ne yaz'ları kaldı ne de sonbahar
 Bir tek sol böğrümde derin yara var
 Deli yüreğim cız dedi geçti

260. MOR MENDİL

Ey sev-di-ğim ge-ne/ ak-lı-ma düş-tün
 Mor men-di-lin gel-di, /gü-lü-şün gel-di
 Yüce Tanrım seni nasıl yaratmış
 Seyirderek bana gelişin geldi

Keşke zalim kader, kötü yazmaydı
 Seven gönülleri böyle üzmeydi
 O gonca gülümüz tozmaydı
 Kaş altından selam alışın geldi

Gurbet eller aramızı açtılar
 Erken yettik büyümeden biçtiler
 Kör duvarlar, yolumuzu kestiler
 Öyle mahzun, mahsun duruşun geldi

261. DARILMA

Ge-ne ak-şam ol-du, /zor-lat-tı sı-la
 Yar ak-lı-ma düş-tü, /gö-rün-mez şim-di
 Eğer el sallasam, çığırsam ‘ola
 Var gel dese koşamam, varılmaz şimdi

Bir kere coştı mu şu gönül atı
 Gem durmaz salar kıratı
 Çıksa da önüne canım sıratı
 Duracak zaman yok, durulmaz şimdi

Hiç mi ara vermez, yorulmaz mısın?
 Bazen şu gönüle darılmaz mısın?
 Bre coşkun akar durulmaz mısın?
 Hikmetinden sual sorulmaz şimdi

Gözü yaşlı bekliyorsa zamanı
 Çekildi mi Gâvur Dağı'nın dumanı
 Emin Can'ın göğü sardı amanı
 Bağışla sevdiğim, durulmaz şimdi

262. ELVEDA

Kö-mür göz-lüm son/ bir de-fa el-ve-da
 Pı-lı-mı pır-tı-mı /top-la-dım gel-dim
 Yar kapısı helalleşmek istedim
 Aşkın kitabını kapladım geldim

Zoruma gidiyor verdiğin acı
 Dermansız derdimin sendin ilacı
 Gönlümde kördüğüm, sevdanın ucu
 Bütün suçlarımı katladım geldim

Son bir defa dedim gideyim yar'a
 Diyemem ağlama çektiğim zar'a
 Seyret doya doya bendeki kor'a
 Sevdan neler etti atladım geldim

Bir gönül atına uçarı olak
 Dağlardan, çöllerden, kaçarı olak
 Emin Can'la aşkı saçarı olak
 Dayanamaz oldum, patladım geldim

263. GÜLDÜN MÜ DEME

Ka-ra göz-le-ri-ne /kur-ban ol-du-ğum
 Sen git-tik-ten son-ra, /gül-dün mü de-me
 Buluşurduk senin ile gizlice
 Gezdiğim yerlere geldin mi deme

Şaşırdım yönümü yolu aradım
 Gözlerim dinmedi sulu aradım
 Yitirdim kendimi, beni aradım
 Sakın umutlanıp buldun mu deme

Sevmedim dünyayı sevdiğim birdir
 Yoluna ölürüm, sorsalar sırdır
 Yürü gönül derim zamanı vardır
 Kadir kıymetimi, bildin mi deme

Cismime bakıp da diri belleme
 Ben hergün ölüyüm, öldü mü deme
 Yaram senin için, sakın elleme
 Ömür Hüdadan'dır, biter mi deme

264. YÜREĞİNİ SAKLA

El bas yü-re-ği-ne/ zil-let-ten sa-kın
 Bu yü-rek tan-rı-nın/ e-ma-ne-ti-dir
 Möhür gözlerini fitneden sakın
 Bırak yüreğini öylece kalsın

Yazık ağlamaya, gülmek var iken
 Göz göze bakışıp görmek var iken
 Uğruna ölürüm, ölmek var iken
 Bırak yüreğini öylece kalsın

Hangi gül yakışmaz, döşte güzele
 Hangi dal yaprağın dönmez gazele
 Öyle kal gönlümde ta ki, ezele
 Bırak yüreğini öylece kalsın

Kader bu vuslata boyun eğermiş
 Aşk ataştan gömlek derler, eğermiş
 Tüm sevgiler saltanata değermiş
 Bırak yüreğini öylece kalsın

265. MERHAMET

E-si-r-i aş-kı-nık /sev Al-lah i-çin
 Ge-çi-yor şu ö-mür, /ey Al-lah i-çin
 Selam Allah adı, ey Allah için
 Zincirler boynumda, çöle giderim

Katar olmuş turnam, inin aşağı
 Bizim eve varın, kurun döşeği
 Renk, renk açmış, bizim gölün çiçeği
 Sakın inmez isen göle giderim

Vermezsen selamın nazlı yârime
 Bülbüle çığırım senin yerine
 İntizar ederim koca sürüne
 Seni şikâyete, güle giderim

266. BİLENE SORUN

Za-ma-nı gel-me-den /bül-bül mü ö-ter?
 Gü-lün kıy-me-ti-ni /bi-le-ne so-run
 Kader mahkumundan, aşktan çekene
 Sel olur gözyaşı, silene sorun

Yarsız geçiyorsa sürgün misali
 Damlalar içinde vurgun misali
 Çıkamaz yokuşu, yorgun misali
 Hele bir de onu, çekene sorun

Seni seviyorum dese de sözler
 Dili ikrar edip, gülse de gözler
 Yapmacık, riyaya dönerse nazlar
 Kavlini bozana delene sorun

Nazlı yardan ayrılana vay derim
 Hayıflanır bu acıya oy derim
 Katlayıpta bohça bohça koy derim
 Çevirin yolunu, gelene sorun

Vuslat ile bozulmuşsa arası
 Kanıyorsa sol böğründe yarası
 Dağılmışsa ala gözden sürmesi
 Nasıl bir dert imiş gelene sorun

267. ÇOBAN

Ben ko-yun o-la-yım /sen de bir ço-ban
 İs-ter-sen dağ-la-ra, /çö-le sür be-ni
 Katlayıp beline ister azık yap
 Acıkınca, lokma lokma dür beni

Gece demem, gündüz demem ardında
 Seyirdirim güler oynar yurdunda
 Eğleşirsek (Deli Çay'ın) sırtında
 Dumanlanır deli gönül gör beni

Uzatayım çöle varsın sürümüz
 Çalı gibi olsun, yeter yerimiz
 İki aşık birleşirse gönlümüz
 Bir aşağı, bir yukarı, yor beni

Emin'i meletme...Meletme birgün
 Azat ettim deki, köl'etme birgün
 Allah'ı seversen, del 'etme birgün
 Kanatlanır kurda, kuşa sor beni

268. ZÜLÜFÜN

Si-yah zü-lüf-le-rin/ del 'e-der be-ni
 Kaş üs-tü-ne öy-le /zü-lüf bı-rak-ma
 Ala gözler vebal altında kalır
 Kaş üstüne öyle zülûf bırakma

Tararken zülûfün el incinmesin
 Bir top gül gibidir, Tel incinmesin
 Sakla ürüzgardan, yel incinmesin
 Kaş üstüne öyle zülûf bırakma

Değmesin gözlerim, nazarlık bağla
 İdama giderim, kemendim yağla
 Yüreğim yanıktır, ismin bas, dağla
 Kaş üstüne öyle zülûf bırakma

Garaz etme ele karşı kendime
 Acı derim sana olan gönlüme
 Üzülürüm zul gelse de aklıma
 Kaş üstüne öyle zülûf bırakma

Saçlarından belik indir kulunca
 Sallansın bütün gün, akşam olunca
 Mah yüzünde güller açsın gülünce
 Kaş üstüne öyle zülûf bırakma

269. UMUDUM BİTTİ

Şu ya-lan dün-ya-da/ u-mu-dum bit-ti
 Söy-le-yen dil-le-rim, /söy-le-mez ol-du
 Gönül pınarından gönül akardı
 Şimdi Yar'e küstü, dinlemez oldu

Sıla'yı (AH) ile eyledim kahır
 Belki gelir diye eyledim seyir
 Gözyaşımı niye eyledim zehir
 O tatlı dillerim söylemez oldu

Toz pembe sanırdım hayat deneni
 Aklıma gelmezdi, aşktan döneni
 Hey gidi gençliğim, gördün yanarı
 Şimdi tövbe etti, hey' lemez oldu

Sırtıma yükledim, yetmiyor gücüm
 Kelep kelep olmuş, çıkmıyor acım
 Gönül yarasında kıvranır sancım
 Daldım okyanusa boylamaz oldu

270. ACABA

Sev-da ik-li-min-de/ aç-ma-dı gü-lüm
 Ko-ca-dı gül-le-rim, /ve-rir m' o-la
 Ağıt ağıt gözyaşlarım göndersem
 Sorar mı halımı alırım' ola

İplik iplik dokusamda adını
 Bergüzarla noktalasam kodunu
 Be insafsız şu gönlümün kadını
 Bir tek bir selamcık, salar m 'ola

Sevmek günah ise, işledim günah
 Sevgide, sevmeye, edilmez tamah
 Otur, ince ince vicdanına bak
 Şöyle derinlere dalar m'ola

Ömür bu, nihayet bir gün bitecek
 Izdırap acılar birgün denecek
 İmam yüksek sesle talkın verecek
 Bari cenazeme gelir m'ola

271. AŞIK

Uy-ku-lar da-ğ1-lır/ sa-ba-ha kar-şı
 Naz-lı yar ak-lı-ma /düş-tü-ğü za-man
 Sıla yumak yumak örülür tığda
 Nazlı yar aklıma düştüğü zaman

Kim bilir, kim bilir ne zaman vuslat
 Aşığı kavurur bitmeyen hasret
 Sabırla uğunur, dese ki sabret
 Nazlı yar aklıma düştüğü zaman

Dağları engine indirir gönül
 Şahlanır, atına bindirir gönül
 Yanar ataşlarda, yandırır gönül
 Nazlı yar aklıma düştüğü zaman

Ölse de gam çekmez Aşık Emin'im
 Yar sevdan üstüne durur yeminim
 Hee desen bir defa hemen gelirim
 Nazlı yar aklıma düştüğü zaman

272. ZAREYLEDİN Mİ?

Ah bre sev-di-ğim /yak-tın ö-zü-mü
 Sel-le-re çevir-din/ i-ki gö-zü-mü
 Yalvardım yakardım, kestin sözümü
 N'ettin bu dünyayı dareyledin mi?
 Bu kutsal aşkımı zareyledin mi?

Sol böğrümde iki sözün var olur
 Gün geçtikçe yaralarım kor olur
 Senden ayrı yaşayamam zor olur
 N'ettin bu dünyayı dareyledin mi?
 Bu kutsal aşkımı zareyledin mi?

İkimizde çöktük niye gülmezsün?
 Gel diyorum, nazlanırsın, gelmezsün
 Selam Allah'ındır, selam vermezsün
 N'ettin bu dünyayı dareyledin mi?
 Bu kutsal aşkımı zareyledin mi?

273. ELLİ YIL

Sor-ma-dın, on-ca yıl/ ge-çen za-ma-nı
 Has-re-ti boy-nu-ma /tak-tın sev-di-ğim
 Yıkılmaz demiştin aşkın kal'ası
 Bir öfke misali yıktın sevdiğim

Gönül yalan, göz ikrarı verir de
 Sıla şaha kalkar, gidip gelir de
 Karlı dağlar olsa, karlar erir de
 Sen benim çıramı yaktın sevdiğim

Gelsende tövbeye riyadan uzak
 Dillerin söylese, şuradan uzak
 Hakikat görsen de rüyadan uzak
 Gene bir el gibi, baktın sevdiğim

Her şey senin olsun, istemem gayrı
 Umudum tükendi. Tükendi gayrı
 Onulmaz dertlere düşürdün gayrı
 Elli yıl canımı sıktın sevdiğim

274. YARAMA AĞLARIM

Gön-lü-mün sul-ta-nı /sev-gi-li ya-rım
 Uğ-ru-na diz çök-tüm, /ih-tır-dın be-ni
 Değer miydi onca acılar taman
 Yarama ağlarım, sana ağlarım
 Çektiğim acıya zora ağlarım

Bütün çiçekleri ala boyadım
 Resmini yollara, dala boyadım
 Hayali, düşleri, mora boyadım
 Yarama ağlarım sana ağlarım
 Çektiğim acıya, zora ağlarım

Gözyaşlarım haktır, acıdan akar
 Dayanmaz belki de bentleri yıkar
 Beni yakan bu aşk, seni de yakar
 Yarama ağlarım sana ağlarım
 Çektiğim acıya, zora ağlarım

Emin Can'ı unut desem ataman
 Merhamete gelsen dahi yataman
 Seyirsen de geçen günü tutaman
 Yarama ağlarım sana ağlarım
 Çektiğim acıya, zora ağlarım

275. BÖYLE KADERE

Gül dik-tim ba-ğı-ma, /di-ken ey-le-di
 Bu aşk din-le-me-di /ya-kan ey-le-di
 Vuslat kapısından bakan eyledi
 Ya ben ne diyeyim, böyle kadere

Adınla teselli oldum, esirin
 Batsın kader batsın! böyle asırın
 Saray istemezdim, yeter hasırın
 Ya ben ne diyeyim böyle kadere

Bilemedim güzel olur sanmıştım
 Bir cilveli gülüşüne kanmıştım
 Alev değil, cayır cayır yanmıştım
 Ya ben ne diyeyim böyle kadere

Mih çaktım gönlüme sus dedim gittim
 Ağlama gözlerim kes dedim gittim
 Yeter! çekemiyom, pes dedim gittim
 Ya ben ne diyeyim böyle kadere

İnanma sevdiğim, inanma yalan
 Neler ettin kader, neleri talan
 Senin olsun gayrı geride kalan
 Ya ben ne diyeyim böyle kadere

Emin Can'ı kader mahkûmu ettin
 Neler ettin öyle, vay neler ettin
 Beni melul, mahsun bırakıp gittin
 Ya ben ne diyeyim böyle kadere

276. NAZLI YAR

Be-ni has-ret yak-tı, /du-ma-nım çık-tı
 Za-lım-mış-sın, /za-lım-mış-sın/ naz-lı yar
 Firez oldum bittim samanım çıktı
 Zalımmışsın zalımmışsın nazlı yar

Seven aramaz mı sormaz mı taman
 Seni sayıklarım dilimden komam
 Amanı bilersen yapma el aman
 Zalımmışsın zalımmışsın nazlı yar

Tükendim eridim, buzlar misali
 Güneşte kuruyan tuzlar misali
 Cayır cayır yandım yazlar misali
 Zalımmışsın zalımmışsın nazlı yar

Emin Can 'a zulüm yaptığın yeter
 Onca muhabbetten, koptuğun yeter
 Kalbimden ayrılıp, saptığın yeter
 Zalımmışsın zalımmışsın nazlı yar

277. SENDE KALDI

Şu ya-lan dün-ya-dan/ u-mu-dum kes-tim
 Bir u-mu-dum sen-de/ kal-dı sev-di-ğim
 Hep aşkın yüzünden hayata küstüm
 Bir umudum sende kaldı sevdiğim

Bağlıyordu beni, o yüce aşkın
 Dal dal yeşerirdim, verirdim ışkın
 Şimdi dolaşırım hayata küskün
 Bir umudum sende kaldı sevdiğim

Gülmeyi denedim, bana gülenden
 Bir ışıltı bekler, gelen gidenden
 Tatlı dillerinden, o gözlerinden
 Bir umudum sende kaldı sevdiğim

Haydi inat etme, gel artık yeter
 Bırak ağlamayı, gül artık yeter
 Sensiz yaşanmıyor, bil artık yeter
 Bir umdum sende kaldı sevdiğim

278. AÇSAM SIRRIMI

Şu yü-ce dağ-la-ra/ aç-sam sır-rı-mı
 A-cep ben-le/ dert-le-şir mi /sev-di-ğim?
 Satır satır, sayfa sayfa söyledim
 Acep benle dertleşir mi sevdiğim?

Önce açayım mı? Del 'olduğumu
 Aşkından sırılsıklam, dol 'olduğumu
 Şimdi terkedilmiş yol olduğumu
 Acep benle dertleşir mi sevdiğim?

Şahit ister isen, yaradan yeter
 Sol böğrüm kanıyor, oradan yeter
 Çığırdım yıllarca, naradan yeter
 Acep benle dertleşir mi sevdiğim?

El alem gülse de gülmeyeceğim
 Çağırırsan el etsen, gelmeyeceğim
 Vallahi adını demeyeceğim
 Acep benle dertleşir mi sevdiğim?

Dağlar ağlamayın, dik tutun başın
 Gelinlikler giyin, karlanın kışın
 Bu sevdama n'olur, siz de şerh düşün
 Acep benle dertleşir mi sevdiğim?

Sözüne güvendim, avuttun beni
 Uzaklara gittin, unuttun beni
 Sonra kar buz ettin, soğuttun beni
 Acep benle dertleşir mi sevdiğim?

Güzelliğin şu ellere destandı
 Bastığın yeşerir, dilin bostandı
 Emin Can, zavallı, dertli, hastandı
 Acep benle dertleşir mi sevdiğim?

279. BİR AŞK YAKIYOR

Be-ni bu dert-le-re /ko-yan sev-di-ğim
 Bir has-ret ya-kı-yor, /bir Aşk ya-kı-yor
 Keşke esmeseydi bu deli rüzgâr
 Bir hasret yakıyor, bir Aşk yakıyor

Yanımdan geçmezdim, böyle bilseydim
 Adını gönlümden silebilseydim
 N 'olur, son bir defa görebilseydim
 Bir hasret yakıyor, bir AŞK yakıyor

İmrendim gülene, seyran edene
 Arefeyi görüp, bayram edene
 Dertlinin derdine, derman edene
 Bir hasret yakıyor, bir AŞK yakıyor

Der ki, Emin Can 'ım meleme gayrı
 Böyle sık dokuyup eleme gayrı
 Yalandan da olsa, dileme gayrı
 Bir hasret yakıyor, bir AŞK yakıyor

280.YÜKÜN VAR

Bu çi-le-ler, / bu a-cı-lar/ se-nin-dir
 Yı-ğın yı-ğın, /ü-ze-rim-de /yü-kün var
 Gördüğüm-den beri acı çekerim
 Yığın yığın, üzerimde yükün var

Seviyorum dedin ne biçim sevmek
 Birini görünce elveda demek
 Ne acı zillettir bunu söylemek
 Yığın yığın, üzerimde yükün var

Çiçekler mi yalan söyledi sana?
 Böcekler mi yalan söyledi sana?
 Söyle kim söyledi böyle olsun sana
 Yığın yığın, üzerimde yükün var

Dağlara ağladım, geri çevirdi
 Çukurova beni yaktı kavurdu
 Dermanım vermedin kanser devirdi
 Yığın yığın, üzerimde yükün var

281. SEVMENİN BEDELİ

Ka-ra göz-le-ri-ne/ kur-ban ol-du-ğum
 Sev-me-nin be-de-li, /bö-y-le m 'o-lur
 Sen gittin gideli, perişanım ben!
 Sevmenin bedeli böyle mi 'olur?

Olmuyor dünyanın tadı düzeni
Allah affetmiyor yarı üzeni
Sana derim gülüm, dünya güzeli
Sevmenin bedeli böyle mi 'olur?

Hani söz vermiştik, seviyor idik
Unutma demiştik, döz döğüyorduk
Beraber ağlardık, hemi gülerdik
Sevmenin bedeli böyle mi 'olur?

İstersen dağlara sor sevdamızı
İstersen kötüye yor sevdamızı
Neler etti bana gör sevdamızı
Sevmenin bedeli böyle mi 'olur?

Dilin mi tutuldu yok mudur sözün?
Taş mıdır imanın, yumşamaz özün
Ataşım tükenmez sönmüyor közüm
Sevmenin bedeli böyle mi 'olur?

Beliklerin bana el sallar idi
Gülüşlerin bana el sallar idi
Bastığın çimenler yel sallar idi
Sevmenin bedeli böyle mi 'olur?

Adımı kazıdım kalbime zaten
Del'eder hasretin gönlümde tüten
Emin Can, bülbüldü, gülünden öten
Sevmenin bedeli böyle m 'olur?

282. YOL VERİN GELSİN

O e-la gö-zü-ne, /sür-me çek-tin mi?
 Ben-siz el-le-ri-ne/ kı-na yak-tın mı?
 Yoksa, melul mahsun, ordan baktın mı?

Eğil dağlar eğil, yol verin gelsin
 Nazlı yar sılada, koyverin gelsin

Gurbet elde bahar mı var, yaz mı var?
 Yüce dağlar karlı mıdır, daz mı var?
 Benim gibi yanan ataş köz mü var

Eğil dağlar eğil, yol verin gelsin
 Nazlı yar sılada, koyverin gelsin

Uzaktadır çoktan beri görmedim
 Soramadım ne haldedir bilmedim
 Ben o yardan başkasını sevmedim

Eğil dağlar eğil yol verin gelsin
 Nazlı yar sılada, koyverin gelsin

Örttüğün eşarba toka olayım
 Giydiğın fıstana yaka olaydım
 Sana su taşıyan saka olaydım

Eğil dağlar eğil, yol verin gelsin
 Nazlı yar sılada, koyverin gelsin

Oralarda gelinlerin hası var
 Ağlatmayın ölene dek yası var
 Emin Can 'a tutkun bir sevdası var

Eğil dağlar eğil, yol verin gelsin
 Nazlı yar sılada, koyverin gelsin

283. SIRADAN DEĞİL

Ke-rem ey-le /bu ben-de-ki /ya-ra-ya
 Bu ya-ra bil-di-ğın/ ya-ra-dan de-ğil
 Öyle gülüp geçme, sorsana neden
 Ne yaralar çektim, sıradan değil

Bu aşkın ilk tadı mayası sensin
 Kazıdım gönlüme şifresi sensin
 Kısaca sevdiğim, her şeyim sensin
 Zannetme unuttum, sonradan değil

İçim dışım yanar, kor olmuş gibi
 Bozulmuş bağlarım, bor olmuş gibi
 Yürüyorum amma, kör olmuş gibi
 Sırılsıklam oldum, boradan değil

Bilerek verdiğin bu yara için
 Sebebi sen idin, sormadın niçin?
 Seni zalim, seni yandırdım niçin?
 Bu yara bildiğın, kuradan değil

284.GÖNÜL BAHÇASI

Ku-ru-du gön-lü-mün, /gö-nül bah-ça-sı
 Ne su-la-yan kal-dı/ ne ba-kan kal-dı
 Kırk yamalı bohça gibi attılar
 Ne sevdalı gözler ne yakan kaldı

Astarı yüzünden çoğa patladı
 Dert azalır sandım, bine katladı
 Sevdiğim bir bilsen, neye katladı
 Unutma gözümden, bir akan kaldı

Kalp hisseder, ritim tutar atışlar
 Ataş neymiş, Cihan yakar bakışlar
 Cehenneme dolsa bütün ataşlar
 Senden başka beni, yakan mı kaldı

Yıkılmadım, şu dünyanın kahrından
 Geçemedim, aşk denilen nehrinden
 Avuç avuç içtim, ağı zehrinden
 Bana yalan sözün, ah yıkan kaldı

285. YENİLER DURUR

Ge-ne sa-bah ol-du, /u-yan-dı gö-nül
 Aş-kın ya-ra-sın-dan, /i-ni-ler du-rur
 Yavaş, yavaş sarar, sarmaşık gibi
 Eski yaralarım iniler durur

Deli gönül inat etme, gör diye
 Açar kapıları yar girsin diye
 Zamanı beklemez, hadi gel diye
 Eski yaralarım iniler durur

Güzelliğin sarsın, olduğun gibi
 Kıskansın melekler, olduğun gibi
 Sorma perişanım, gördüğün gibi
 Eski yaralarım iniler durur

Dayanamaz oldum, kaç yıl sürecek
 Bitsin bu ızdırap oldu olacak
 Karar ver hakimim, kim ne diyecek
 Eski yaralarım iniler durur

286. ŞAFAĞIN GÜZEL

Se-nin ay yü-zün-le, /şa-fa-ğın gü-zel
 Se-nin do-ğu-şu-na /hay-ra-nım gü-zel
 Deliye sormuşlar, hergün bayrammış
 Akıllı ne desin, bayramın güzel

Kurban mı gerekti, asın çengeli
 Önünü yığmayın, çekin engeli
 Umudum kalmadı demem dön geri
 Yoluna kurbanım kurbanım güzel

Yaralarım sorma, acısı pek çok
 Şu gönlümden başka, hiçbir şeyim yok
 Nedeni sorarsan, sapladığın ok
 Üryan geldim, gene üryanım güzel

Boş beşikler gibi, sallama gayrı
 Gözyaşına yazık, ağlama gayrı
 Emin Can, delirdi, uğrama gayrı
 Deli dolu gezer, seyranım gayrı

287. UZAT ELİNİ

Hic-ra-n-ı aş-kı-na /düş-tüm dü-şe-li
 Ne ye-di-ğim bel-li, /ne de iç-ti-ğim
 Deli gönül durmaz, seni sayıklar
 Allah'ı seversen uzat elini

Aramıza sıra dağlar girse de
 Murat alan, murat diye gülse de
 Düşman değil, dost yaranlar bilse de
 Allah'ı seversen uzat elini

Sanma ki; dünyada kalırız böyle
 N'olur sevmiyorsan fısılda, söyle
 Bende deli gibi, gezeyim öyle
 Allah'ı seversen uzat elini

Güzel endamında, salınır boyun
 Yas tutar eşikler, doğduğun köyün
 Aldılar elimden sana ne deyim
 Emin'i seversen uzat elini

288. DURMAK BİLMEZ Kİ

Se-ni son bir ke-re, /gö-re-bil-sey-dim
 Dur de-sem, göz-le-rim /dur-mak bil-mez ki
 Seher vakti bülbülleri duysaydın
 Dur desem, gözlerim durmak bilmez ki

Umudu bağladım, gözlerim yolun
 Nedamet duymaz mı o tatlı dilin?
 Gönlümün sultanı biricik gelin
 Dur desem, gözlerim durmak bilmez ki

Uzaktayım sıla yaktı sinemi
 Çığırırım kimse duymaz çenemi
 Kan damlıyor sol böğrümde gene mi?
 Dur desem, gözlerim durmak bilmez ki

Yüce dağlar geçit verin o yara
 Gelecekse selam söylen o yara
 Bakamadım, bıraktığın o yere
 Emin Can, gözlerim durmak bilmez ki

289. GÜNDE

“Söy-le-yin gü-ne-şe” /değ-me-sin ya-re
 Uy-ku-sun al-ma-mış /ha-re-li göz-ler
 Bilirim sevdayı çekemez kahr
 Sakın incinmesin karalı gözler

Derin hülyalara dalarsa özü
 Değişir gülüşen o güzel yüzü
 Birazcık dokunsan ağlamsı gözü
 Dayanmaz hasrete yaralı gözler

Gün koydum adını, güne küskünüm
 Akşama, sabaha, düne küskünüm
 Beni unutturan, kine küskünüm
 Gönlümün sevdası naralı gözler

Nazlı yarım, sen aklıma düşünce
 Yaralarım çıban oldu deşince
 Senelerdir koşar oldum, peşince
 Beni del ‘eyledi çıralı gözler

290. DELİ-MECNUN

Di-va-ne gön-lü-mün /ce-za-sı i-çin
 Her-kes ba-na de-li /mec-nun de-di-ler
 Çektiğim çilenin ezası için
 Herkes bana deli-mecnun dediler

Falcı mıyım, fal bakardım bilseydim
 İstemezdim bu hallere düşmezdim
 Ben masumum, seni yarım seçmezdim
 Herkes bana deli-mecnun dediler

Kına yak başına, güldüğün zaman
 Arama, aklına geldiğim zaman
 Unutma çelmeni, çeldiğin zaman
 Herkes bana deli-mecnun dediler

Delidir sevenler ırak da olsa
 Hasreti zorludur, firak da olsa
 Kime dert yanarsın, merak da olsa
 Herkes bana deli-mecnun dediler

Emin Can'ı söyle, deli değildir
 Allah'ın kuludur, veli değildir
 Ya... bre sevdiğim, yeri değildir
 Herkes bana deli-Mecnun dediler

291. SİTEM

Sev-gi bağ-la-rın-da /ye-şer-miş i-ken
 Kır-dın dal-la-rı-mı, de-ğer mi?
 Tan-rı af-fet-se de /af-fet-mem se-ni
 Bu benim çektiğim, buna değer mi?

Bir aşkla bağlandık, teline
 İstemiştik, dost yaranlar sevine
 Tutsak oldun, inat denen perine
 Bu benim çektiğim, buna değer mi?

Bazen diyorum ki, benden beter ol
 Elin yetmez ise, dilden beter ol
 Gül yerine, kara çalı eker ol
 Bu benim çektiğim, buna değer mi?

Hani yeminlerin, hani sözlerin
 Hani pırıl pırıl, yanan gözlerin
 Hani gül kurusu, pembe yüzlerin
 Bu benim çektiğim, buna değer mi?

Gündüze doydun mu? Geceyi de al
 Sana söylediğim, heceyi de al
 Verdiğin acıyı, acıyı da al
 Bu benim çektiğim, buna değer mi?

Çile taşlarında, öğüttün beni
 Kar gibi, buz gibi, soğuttun beni
 Hasret deryasında uyuttun beni
 Bu benim çektiğim, buna değer mi?

Emin Can'ı ara, ne halde şimdi
 Menzirim kaybettim, ne yolda şimdi
 Yaradan, çıbandan, ne fayda şimdi
 Bu benim çektiğim, buna değer mi?

292. VAY

Göz-ler gü-lüm-ser-di, /saç-la-rın ca-ba
 En-da-mın bi-çil-mez /is-te-mez ça-ba
 Sanki bal misali sığmazsın kaba

Gönlümde büyüdü büyük aşkın vay
 Boşa geçti ömrüm, yalvarışım vay

Basma fistanında, güller gülerdi
 Sırma saç üstünde teller gülerdi
 Esen ürüzgarlar, yeller gülerdi

Gönlümde büyüdü büyük aşkın vay
 Boşa geçti ömrüm, yalvarışım vay

Bülbüllere dedim, durun ötmeyin
 Bir fısıltı gelir yardan kesmeyin
 Sakın darılmayın bana küsmeyin

Gönlümde büyüdü büyük aşkın vay
 Boşa geçti ömrüm, yalvarışım vay

Bir selam, bir kelam versene birgün
 Bu büyük aşkımı yorsana birgün
 Emin Can, kulunu sorsana birgün

Gönlümde büyüdü büyük aşkın vay
 Boşa geçti ömrüm, yalvarışım vay

293. SEN SUS

Ne-den öy-le ba-şın /dim-dik-ti ne-den?
 Bı-ra-kıp git-men-di /be-ni kâh-re-den
 İki seven gönül ayrılrsa yardan
 Boşuna ağlama...İnanmam...Sen sus

Ömrümü taradı her satır satır
 Ölüm hoş gelirdi, eylerdi stır
 Yok muydu yanında zerrece hatır
 Boşuna ağlama...İnanmam...Sen sus

Neyin eksilirdi, neyin giderdi?
 İki lokma ekmek sevgin yeterdi
 Ömür kısa, bir yastıkta biterdi
 Boşuna ağlama...İnanmam...Sen sus

294. ÇÖLLERE KARIŞ

Aş-kın k1-v1l-c1-m1 /vol-ka-na ben-zer
 Gül di-bin-de i-sen/ çöl-le-re ka-rış
 Sakın heveslenme, sakın yaklaşma
 Gül dibinde isen çöllere karış

Virane bağlarda güle acırım
 Çağırıp, çığırın dile acırım
 Gözünden boşalan sele acırım
 Gül dibinde isen çöllere karış

Hududu yok aşkın, gönüldür yeri
 Hazreti Âdem 'dir ilki, evveli
 Taç Mahallar diker, sevdikten kerî
 Gül dibinde isen çöllere karış

Sevgiliye köle, kul eden aşktır
 Dur durak bilmeyen, del 'eden aşktır
 Garip Emin Can'ı meleden aşktır
 Gül dibinde isen çöllere karış

295. KADERE İSYAN

Kah-rol fe-lek, kah-rol, /be-ni kah-ret-tin
 Sev-mek suç muy-du ki, /gü-nah mıy-dı ki
 Dünyaya gelmiştim gülerim diye
 Sevmek suç muydu ki, günah mıydı ki

Bu sevgi bin kere günah olsa da
 Celladın elinde idam olsa da
 Hatta yer yarılrsa, tufan olsa da
 Sevmek suç muydu ki, günah mıydı ki

Bırakın sevgiler yeşersin taşsın
 Tüm mevsimler bile çiçekler açsın
 Sen neysin ki felek...Sevene hiçsin
 Sevmek suç muydu ki, günah mıydı ki

296.YİTİRDİM GÜNDÜZÜ

Ge-ce e-sir al-dı, /sor-ma gün-dü-zü
 Ben gün-dü-zü yıl-lar /ön-ce yi-tir-dim
 İçi başka, dışı başka dünyanın
 Ben gündüzü yıllar önce yitirdim

Şafak nedir, yıldız nedir, ay nedir?
 Sokak nedir, cadde nedir, köy nedir?
 Izdırap mı acı nedir, vay nedir?
 Ben gündüzü yıllar önce yitirdim

Senin de yanmasın çıran, ışığın
 Kimseler gelmesin, çöksün eşiğin
 Sebebisin bu derbeder aşığın
 Ben gündüzü yıllar önce yitirdim

Gül yüzün yeterdi, gece neyime
 Taht kurdun gönlüme, tacı neyime
 Saraylar, köşklermiş, baca neyime
 Ben gündüzü yıllar önce yitirdim

Aradı gözlerim, yıllarca seni
 Taş bastım bağıma unuttum kin
 İstersen al götür çöllere beni
 Ben gündüzü yıllar önce yitirdim

Alev alev yanan Emin'e bakın
 Dünyanın demine, devrine bakın
 Sevdiğim ettiğin yemine bakın
 Ben gündüzü yıllar önce yitirdim

297. YEDİ DAĞ

Ye-di dağ ar-dı-na /düş-sen de bir-gün
 Renk renk de-sen de-sen, /aç-san da bir-gün
 Geliyorum geleceğim bekle dur
 Sana geliyorum, gelirim sen dur

Sensiz bu cihan mı, el olsa bana
 Bütün okyanuslar sel olsa bana
 İnan ki yeryüzü gül olsa bana
 Sana geliyorum, gelirim sen dur

Bilenler bilmiyor aşkın gücünü
 En büyük ızdırap gönül sürgünü
 Alsan da satsan da vermem bir günü
 Sana geliyorum, gelirim sen dur

Ak ellerin titrese, yaşlansan
 Hıçkırarak içler çekip içlensen
 Arayıpta bulamazsan düşlensen
 Sana geliyorum, gelirim sen dur

Ya... Rabbi son duam senden isteğim
 Kalmadı takatım, gücüm isteğim
 Yataklara düştüm, gayrı hastayım
 Sana geliyorum, gelirim sen dur

298. BU TOPRAĞI

Bul-gur bul-gur /va-ta-nı-mın/ top-ra-ğın
 Bu top-ra-ğı, /şe-hit-le-rim /su-la-dı
 Zannetme ki davul zurnalı düğün
 Bu toprağı ağıtlarım suladı

Ay ile Yıldızı bayrak yaptık biz
 Allah' ı bir bildik Hakk'a taptık biz
 Nice savaşlarda, tüfek çattık biz
 Bu toprağı meyyitlerim suladı

Sor bana diyeyim...Nerede dedem
 Çanakkale, Trablus, dahası Yemen
 Aç susuz, dağ taş, kar kış demeden
 Bu toprağı beyitlerim suladı

Anlat tarihimi, anlat nesline
 Her nesne, mutlaka, döner kendine
 Şalvarlı, kalpaklı, düşman üstüne
 Bu toprağı kayıtlarım suladı

299. DELİ KIZ

Ne u-ça-rı i-din /ne ci-ve-lek-tin
 Sen bir in-san de-ğil, /hü-rü, me-lek-tin
 Sevgi kaplamıştı, baldın, yüreğin

Neden böyle yaptın, sonumu neden?
 Perme perişanım, gördüğünde ben

Şimdi mutlu musun? Yaptığını gör
Nasıl o yürekten, koptuğunu gör
Güzel yolda idik, saptığını gör

Neden böyle yaptın, sonumu neden?
Perme perişanım, gördüğünde ben

Uzat ellerini tutayım taman
Ömür kısa zaten, tez geçer zaman
Amanı bilersen yandım el aman

Neden böyle yaptın, sonumu neden?
Perme perişanım, gördüğünde ben

Bakar oldum yollarına gel diye
Göğsüme takayım seni gül diye
Yalvarırım ara beni, bul diye

Neden böyle yaptın, sonumu neden?
Perme perişanım, gördüğünde ben

300. ESKİDEN DÖRTYOL

Ev-vel teşt-ler ku-rar, /bul-gur dö-ğer-dik
Ne bul-gur-da lez-zet /ne teşt-ler kal-dı
Eskalarla ocakları üflerdik
Ne tırık çalısı, ateşler kaldı

Belbeni kaynatır sererdik beze
Kamıştan sergide, kururdu güze
Goz derdik eskiden, bizim cevize
Ne sergiler kaldı ne şeşler kaldı

Gem Döğer, deh derdik mübarek ata
 Döner durur idik, yapmazdık hata
 Biçer-Döğer çıktı geliştik amma
 Halbur savuranlar, ne eşler kaldı

Sabah ağarırken başlardık suya
 Geverler yıkardık, bolluktu güya
 Sula meyveleri, var doya doya
 Ne ağaçta meyve ne işler kaldı

Değirmene gider sıra beklerdik
 Emektar gölüğü yola örklerdik
 Tırlık, tırlık, torba, torba yüklerdik
 Ne urupla kaldı ne de biz kaldı

Kasar tokaçlardı, gelinler, kızlar
 Beşi birlik takar, uçardı bezler
 Tembel oldu nesil, değıştik bizler
 Ne çil çil altınlar ne beşler kaldı

Oduna giderdik, tarardık dağı
 Kurt, kuş yesin diye, ekerdik bağı
 Cass diye bulgura dökerdik yağı
 Ne kuskus pilavı ne aşklar kaldı

Çoğu bitti ıraftakı kaplar da
 Oynayacak yer kalmadı parklarda
 Boru çıktı, su akıyor arklarda
 Ne yalaklar kaldı ne de duş kaldı

Ninem yün eğerdi, tossak kirmandan
 Bol yağmurlar gelir idi ormandan
 Öşür vermez olduk koca harmandan
 Zahralık, kilerler, ambar boş kaldı

Kömbeyi, kırtılı, çözü unuttuk
 Verdiğimiz ahdi, sözü unuttuk
 Unuttuk biz bibi bizi unuttuk
 Orta yerde koca, bir nahoş kaldı

Soğuktan titrerdik, olmazdı ocak
 Otlı hu, eğme de ne gezsün sıcak
 Çarık bulamazdık, ayaklar çıplak
 Ne zomzomlar kaldı ne de kış kaldı

Ağarırdı saç sakallar diz boyu
 Yumuşaktı eskilerin pek çoğu
 Bilmem ne hikmettir tükendi soyu
 Atmışa değmeyen çok az yaş kaldı

Nahar sürer idik dağa, bayıra
 Buzağları salar idik çayıra
 Ayranları dağıtırdık hayıra
 Koyun, keçi, inek ne de baş kaldı

Besmeleyle başlar idik yemeğe
 Ter akardı, çalışmaya emeğe
 Evde çıt çıkmazdı, susun demeye
 Horanta azaldı, üç beş baş kaldı

Emin Can yadeder eski günleri
 Hele dört davullu toy düğünleri
 Şöyle iştah ile ye öğünleri
 Ne ağızda çene ne de diş kaldı

301. BU SEVDA SELİ

Ak el-le-rin/ k1-na-lı mı, /sev-di-ğim?
 Yü-re-ci-ğin/ ya-ra-lı mı, / sev-di-ğim?
 Ayrılığın (sıralı mı) sevdiğim?

Bu sevda seline atsınlar beni
 Yoluna kurbanım, assınlar beni

Bu yaranın sebebisin desem de
 Avuç avuç, merhemleri sürsem de
 Sensiz ağlasam da bazen gülsem de

Bu sevda seline atsınlar beni
 Yoluna kurbanım, assınlar beni

Geceleri hiç bülbülü duydun mu?
 Sen gül idin, gül yerine kondun mu?
 Ara sıra, benim gibi yandın mı?

Bu sevda seline atsınlar beni
 Yoluna kurbanım, assınlar beni

Kader bu sevdiğim ettiler talan
 Vallahi inanma...! Vallahi yalan!
 Beni ataş değil, yakandır sılan

Bu sevda seline atsınlar beni
 Yoluna kurbanım, assınlar beni

Nasıl dayanırım sözler gel eder
 Tatlı gülüşlerin, gözler gel eder
 Senin melek yüzün, yüzler gel eder

Bu sevda seline atsınlar beni
Yoluna kurbanım, assınlar beni

Adınla adımı kazıdım yere
Türküler, nağmeler, yükledim tele
Kaptırdım kendimi, aşk denen sele

Bu sevda seline atsınlar beni
Yoluna kurbanım, assınlar beni

Kulun yakmasına güler geçerim
Rabbin yakmasından, korkar, kaçırım
Ben insanım, aciz kulum, naçarım

Bu sevda seline atsınlar beni
Yoluna kurbanım, assınlar beni

Gün doğarken mezarıma gelmen mi?
Gör bir kere, Fatihalar vermen mi?
Emin Can'ın, şu gönlünü alman mı?

Bu sevda seline atsınlar beni
Yoluna kurbanım, assınlar beni

302. YETİŞ...!

Mer-ha-me-tin yok mu? /İ-man eh-li-sin
Yıl-lar geç-ti ha-la, /si-yah tel-li-sin
Hiç saklama, seviyorsun, bellisin

Kara habarımı almadan yetiş
Ecel mühürünü, vurmada yetiş

Ekleyin nağmeme, 'Yar Seni Niye'
 Bittim yar sevdandan, 'Yar' diye diye
 Kavruldu narından 'Nar' diye diye

Kara habarımı almadan yetiş
 Ecel mühürünü, vurmada yetiş

Dağlar seyreylesin coşa geleni
 Ne güzel yaratmış hoş geleni
 Yoluna ölürüm, koşa geleni

Kara habarımı almadan yetiş
 Ecel mühürünü, vurmada yetiş

Bakılmaz ki ziyaretin azına
 Bir damlacık, su serpsene közüme
 Ellerini değdir, kefen bezime

Kara habarımı almadan yetiş
 Ecel mühürünü, vurmada yetiş

Şafağı bekleme, bülbül ol yetiş
 Baharı bekleme, bir gül ol yetiş
 Arap At, neyimiş, düldül ol yetiş

Kara habarımı almadan yetiş
 Ecel mühürünü, vurmada yetiş

303. SEVGİ KÖPRÜSÜ

Sev-gi köp-rü-sü-nü /ku-ra-yım de-dim
 Şu yü-re-ğim/ pa-ram-par-ça /ağ-la-rım
 Üzerinden gelip, geçeyim dedim
 Şu yüreğim paramparça ağlarım

Terim aktı, çakılına harcına
 Göğüs gerdim, kaderime, borcuma
 Yazık oldu, onca çaba, boşuna
 Şu yüreğim paramparça ağlarım

Sende benim gibi, sevgi dedin mi?
 Yüreciğin sızladıkça, duydun mu?
 Seni sordum, selam saldım, aldın mı?
 Şu yüreğim paramparça ağlarım

Aydın ışığında, günde sen vardın
 Bugün, yarın desem, dün de sen vardın
 Başımın tacıydın, önde sen vardın
 Şu yüreğim paramparça ağlarım

304. AZAB

Sen-siz ba-har gel-se, /ye-şer-se dağ-lar
 Gön-lü-me her se-her /(sı-zı-lar) uğ-rar
 Dur...desem, gözüme, dinlemez ağlar

Yeter bu azabı, götür at sele
 Azgın derelerin aktığı yere

Niğde bağlarının gülü m'oldun?
 Gurbet ellerinin, el'i m'oldun?
 Yoksa benim gibi deli m'oldun?

Yeter bu azabı götür at sele
 Azgın derelerin aktığı yere

Ayrılıkla ölüm, birdir sevdiğim
 Bunu çeken bilir, sırdır sevdiğim
 Her şeyin bir sonu vardır sevdiğim

Yeter bu azabı götür at sele
Azgın derelerin aktığı yere

Demesinler bu bizdeki aşk değil
Kolay kolay çözülecek bir iş değil
Kurban olam, serap değil, düş değil

Yeter bu azabı götür at sele
Azgın derelerin aktığı yere

Emin Can'a yazık, ettiler yazık
Vallahi canımdan sen ettin bezik
Sana neler etti, taktığın yüzük

Yeter bu azabı götür at sele
Azgın derelerin aktığı yere

305. SUS GÖNÜL

Gö-nül; tıp-kı de-li /ha-za-na ben-zer
Ba-şı-boş do-la-şır, /di-va-ne ge-zer
Günleri delidir, çektiği bi-zar

Sus gönül...! Boşuna yorulma gayrı
Çağlayıp, çağlayıp, durulma gayrı

Havalardan uçma, engini seyret
Sabır koruk ise, üzüm ol sabret
Gayret et gönülüm, bir iki gayret

Sus gönül...! Boşuna yorulma gayrı
Çağlayıp, çağlayıp, durulma gayrı

Nazlı yarım dedin, tükendin bittin
 Bir gönül elinden neleri çektin
 Göz yaşı ürettin, yaralar ektin

Sus gönül...! Boşuna yorulma gayrı
 Çağlayıp, çağlayıp, durulma gayrı

Seni bulsam, çarmıhlara gererdim
 Yere batsan, çığnağımla elerdim
 Gönül derdim, mosturanı sererdim

Sus gönül...! Boşuna yorulma gayrı
 Çağlayıp, çağlayıp, durulma gayrı

Ümidimi kestim, yollar uzadı
 Zaman daralıyor, ömür kısaldı
 Yara gül vermiştim, dikenler sardı

Sus gönül...! Boşuna yorulma gayrı
 Çağlayıp, çağlayıp, durulma gayrı

Emin Can, gülmedi öteden beri
 Gönül, dinlemez ki, kaldım bir deri
 Çağırrsa nazlı yar, hemen gel geri

Sus gönül...! Boşuna yorulma gayrı
 Çağlayıp, çağlayıp, durulma gayrı

306. KEKLİK

Tıp-kı gü-zel-li-ğın, /se-si-ne sin-miş
 K1-raç ça-lı-lar-da /ne-yi a-rar-sın
 Yavruların palaz olmuş bekliyor

Kınalı kekliğim bulurlar seni
Avcılar pusuda, vururlar seni

Kanadında kan mı vardır, ucunda
Adın yazar gerdanında, tacında
Nerde dertleşelim, hangi ucunda

Kınalı kekliğim bulurlar seni
Avcılar pusuda, vururlar seni

Pınarına taş olsaydım, uzaktan
Aman sakın, hilelerden, tuzaktan
Gel istersen beslen, benim azıktan

Kınalı kekliğim bulurlar seni
Avcılar pusuda, vururlar seni

Gözlerine hayran, uçuşun başka
Ardına bakarak, kaçışın başka
Sesinden türküler yakışın başka

Kınalı kekliğim bulurlar seni
Avcılar pusuda, vururlar seni

Ben de senin gibi uçsam uzakta
Ataşım sönmüyor, tüter ocakta
Gönül seni avutsam da kucakta

Kınalı kekliğim bulurlar seni
Avcılar pusuda, vururlar seni

307. KORKARIM

Uğ-ru-na kö-ley-dim, /cel-lat ge-tir-din
 Der-ya-la-ra sığ-maz, /fer-yat ye-tir-din
 Bitirdin sevdiğim, beni bitirdin

Gitmez be sevdiğim, bu böyle gitmez
 Korkarım dar gelir, mezarda yetmez

Kaldı mı sendeki o işve nazın
 Bekledim yolların, hele de yazın
 Tel tel saçlarından, çiçekler düzün

Gitmez be sevdiğim, bu böyle gitmez
 Korkarım dar gelir, mezar da yetmez

Aşkımın, sendeki külü, dumanı
 Kulak ver sesime, yandım amanı
 Mutlak sonu gelir, bekle zamanı

Gitmez be sevdiğim, bu böyle gitmez
 Korkarım dar gelir, mezar da yetmez

Kimseler duymasın, düştüğüm derde
 Nerde gençliğimiz, kayboldu nerde?
 Ölüm var sonunda, bir selam ver de

Gitmez be sevdiğim, bu böyle gitmez
 Korkarım dar gelir, mezar da yetmez

308. HASRET

Sı-la a-ğır gel-di, /sen ol-ma-yın-ca
 Bo-ğa-zı-ma /bir hıç-kı-rık /sap-lan-dı
 Olmaz olsun gönül, seni aradı
 Boğazıma bir hıçkırık saplandı

Hayal ettim seni görürüm diye
 Belki bir selamın alırım diye
 Şimdi çıka gelir, gelirim diye
 Boğazıma bir hıçkırık saplandı

El ederim görür m'ola buradan
 Ölüm kavuşmadır, çekil aradan
 Yalvarırım acı bana yaradan
 Boğazıma bir hıçkırık saplandı

Kararmış bulutlar, yağdı yağacak
 Ufuk görülmüyor, dağlar çok uzak
 Bin gönül atına, birlikte gezek
 Boğazıma bir hıçkırık saplandı

Yükledin üstüme, çekilmez yükü
 Daha ne var ise, kalmasın eki
 Bin yalan uydursan, tutmaz ki teki
 Boğazıma bir hıçkırık saplandı

309. YARA EYLEDİN

Ak el-le-re /ne de ya-kı-şır /kınan
 Se-ni ö-ze-ne-rek, / do-ğur-muş a-nan
 Gören imrenirdi, huridir sanan

Ne diye bahtımı kara eyledin
Perme perişanım yara eyledin

Geçmedi o günler, geri gelsin de
Bizimle beraber, her şey gülsün de
Kırgın gönüllere, artık sevsin de

Ne diye bahtımı kara eyledin
Perme perişanım yara eyledin

Gelmez olsun kına, Hint'ten, Yemen'den
Bazen birleştirir, yıkar temelden
Elden ne gelir ki, garibim elden

Ne diye bahtımı kara eyledin
Perme perişanım yara eyledin

Unutulmaz gençlik, saçlar seslenir
Ala göz üstünde, kaşlar seslenir
Havadaki uçan, kuşlar seslenir

Ne diye bahtımı kara eyledin
Perme perişanım yara eyledin

Adını desem ki, tersine çalar
Beni düşler değil, gerçek parçalar
İlla sevdan, sol böğrümü kurcalar

Ne diye bahtımı kara eyledin
Perme perişanım yara eyledin

Emin Can'ım, kavrulmuşum narından
Yaralarım fişkırıyor, derinden
Sebebin, çektiklerim elinden

Ne diye bahtımı kara eyledin
Perme perişanım yara eyledin

310. GÜL

Ni-ce zah-met-ler-le /di-ken i-çin-de
Gü-lü-cük-ler sa-çar, /a-çar-sın gü-lüm
İlkbaharı benden evvel bilirsin
Türlü türlü koku, saçarsın gülüm

Katmerinde taçların var, hükmün var
Yar saçından örnek almış büklüm var
Sakınırın kötülerden, aklın var
Bülbülü zar eder, kaçarsın gülüm

Güvenme rengine, güzelliğine
Yaradana şükret, özelliğine
Herkes hazır olsun mezarlığına
Sonra toz olursun, uçarsın gülüm

İmrenirim yar döşünde duruşa
Uzun uzun, incinmeden kalışa
İsterim ki, bülbül ile barışa
Bilirsin ki, sen de na'çarsın gülüm

Emin Can'a aşık etti gül için
Bir ala göz, bir sırma saç, tel için
Hakkı sever isen, aciz kul için
İncitme seveni, dü'çarsın gülüm

311. SILAYI BIRAK

Cey-lan boy-la-rı-na /haz ve-rir gü-lüş
 A-lım-lı, ça-lım-lı, /ne bi-çim ge-liş
 Alma intizarımı, kadere alış

İçindeki kini, sılayı çıkar
 Bu aşk beni yaktı, seni de yakar

Çektim senelerdir, hasret deneni
 Dinmedi gözyaşım, gittin gideli
 Bu aşkın sonu yok, ne de evveli

İçindeki kini, sılayı çıkar
 Bu aşk beni yaktı, seni de yakar

İstersen soruver garip bülbüle
 İstersen derdini anlat bir güle
 Söyletme alemi, gel gayrı dile

İçindeki kini, sılayı çıkar
 Bu aşk beni yaktı, seni de yakar

Emin Can inliyor, ediyor nalan
 Boşa geçti ömrüm, ettiler talan
 Desen ki, sevmedim...! Vallahi yalan

İçindeki kini, sılayı çıkar
 Bu aşk beni yaktı, seni de yakar

312. SILAYA İNTİZAR

O-tu-rup da/ ka-pı-sın-da /yal-var-sam
 U-mu-du-mu ya-ra, /bağ-la-dım sı-la
 Bir an evvel n'olur, getir habarımı

Toprağın kurusun, çekilsin özün
Ataşlar sönmesin, bitmesin közün

Sor, ne halde, nasıl geçiyor zaman
Gel diyorsa durmam, gelirim hemen
Gözleri yaşlıysa, bana söylemen

Toprağın kurusun, çekilsin özün
Ataşlar sönmesin, bitmesin közün

Esir diye, köle diye götürün
Kurban olam, kurban diye yatırın
Dert çektirme, çekemiyom bitirin

Toprağın kurusun, çekilsin özün
Ataşlar sönmesin, bitmesin közün

Bari yar sılada, gel geç, yanından
Fısılda vazgeçsin, bu inadından
Emin Can inliyor hala zarından

Toprağın kurusun, çekilsin özün
Ataşlar sönmesin, bitmesin közün

313. SENSİN

Ke-rem ey-le/ bu ben-de-ki /ya-ra-ya
“Bu ya-ra” bil-di-ğin /ya-ra-dan de-ğil
Öyle gülüp geçme, sorsana neden
Ne yaralar çektim sıradan değil

Bu aşkın ilk tadı meyvesi sensin
Kazıdım gönlüme şifresi sensin
Hülasa sevdiğim her şeyim sensin
Zannetme unuttum sonradan değil!

Yanar içim dışım kor olmuş gibi
 Bozulmuş bostanım, bor olmuş gibi
 Atası bilemem, nar olmuş gibi
 Sırılsıklam oldum, bora'dan değil

314. DİYEBİLDİM

Dön-me do-lap gi-bi /dön-dür-dün be-ni
 A-taş-la-ra ha-r'a /ban-dır-dın be-ni
 Sana inanmıştım kandırdın beni
 Son bir defa olsun görebilseydim
 Nasılsın garibim diyebilseydim

Bitkinim, yoruldum, görmüyor gözüm
 Çağırdım, çığırdım, varmıyor sözüm
 Yeter...! Öldüm artık, çekilmez nazın!
 Son bir defa olsun görebilseydim
 Nasılsın garibim diyebilseydim

Emin Can'ı aramadın sormadın
 Ben yalvardım, sen sözünde durmadın
 Mağrurlanma, bir selam da vermedin
 Son bir defa olsun görebilseydim
 Nasılsın garibim diyebilseydim

315. İNTİZAR VERME

Sen git-tin gi-de-li /pe-ri-şan ha-lim
 Yıl-lar na-sıl geç-ti /sor-ma sev-di-ğim
 Vicdanın titreyip merak edersen
 Sakın, kötülere yorma sevdiğim

Aramızı sıra dağlar ayırdı
 Kara talih çekeceksin buyurdu
 Aşkımızı el aleme duyurdu
 Sakın üzülüp de yerme sevdiğim

Gönlümde taht kurdun yücesin yüce
 Seni hecelerim gündüz ve gece
 Şimdi hallerimi görse de nice
 Hatıra dokunup kızma sevdiğim

Emin Can, bu dertten öldü desinler
 Seni unutmadı sevdi desinler
 Dosta düşmanlara övdü desinler
 Ardımdan intizar verme sevdiğim

316. ARALAR BENİ

Y1-kıl To-ros, y1-kıl, /naz-lı yar kal-dı
 S1-ra s1-ra dağ-lar, /a-ra-lar be-ni
 Gurbet elin hiç çekilmez acısı
 Yarın ağlaması, yaralar beni

Yardan haber geldi, beklesin demiş
 Derd-i gam yükünü yüklesin demiş
 Verdiği gönlünü saklasın demiş
 Yar yoluna kurban, vuralar beni

Birbirini ardından geliyor yara
 N'olur bir hatıra arada sıra
 Yandım ataşından dua et, dua
 Dertler bırakmıyor sıralar beni

Ben sensiz dünyada nasıl ederim
 Ecel alır, bir gün bende giderim
 İnşallah Dört Yol'da kalır mezarım
 Kim bu "Aşık Emin" sorular beni

317. ESİR EYLEDİN

Bu be-nim çek-ti-ğim, /ne-dir Al-la-h'ım
 Bir me-lek yüz-lü-ye /e-sir ey-le-din
 Derdim çıkın çıkın, azdıkça azdı
 Bilmem sayısını küsur eyledim

Hikmetinden sual sorulmaz senin
 Destursuz yanına varılmaz senin
 İzinde yürüyen yorulmaz senin
 Yar yoluna kurban nasır eyledim

Dağlar geçit vermez kar'ı kış olsa
 Bu gönül yoruldu, bıksa hış olsa
 Emin Can pörsüdü de ki taş olsa
 Ağlarım, gün be gün fasıl eyledi

318. HARAMİ ETTİN

Di-len-ci ey-le-din, /sey-ra-na bak-tım
 Ö-mür köp-rü-sün-de, /dev-ra-na bak-tım
 Uzaktan görünen kervana baktım
 Yar senin yolunda harami ettin

Öyle bir Ahu-yu aşka bağladım
 Beni deli ettin yandım dağladın
 Be gönül hırsızın nettin neyledin
 Beni Karacaoğlan Seyrani ettin

Soldurdum gülümü, kırdın dalımı
 Yar, senin yolunda Karani ettin
 Sormadın, onca yıl, nedir halimi
 Yar senin yolunda Karani ettin

319. LEYLA MISIN

Bas-tı-ğın yer-le-re /kur-ban o-la-yım
 Be-ni çö-le sal-dın, /sen Ley-la mı-sın?
 Ataşım köz oldu savruldu külüm
 Beni çöle saldın, sen Leyla mısın?

Bir selvi boyuna, göze imrendim
 Bir yığın ataşa, köze imrendim
 Bırakın dağları, düze imrendim
 Beni çöle saldın, sen Leyla mısın?

Ağyar ellerinde söylenir adın
 Beni kahrediyor feryadın, ahın
 Nola aşktan olaydı muradım
 Beni çöle saldın, sen Leyla mısın?

Mezarım bekliyor, gelmedin niye
 Bana bir selamcık vermedin, niye
 Bir yetim çocuğum, ağlattın niye
 Beni çöle saldın, sen Leyla mısın?

Kör oldu gözlerim, görmüyor gayri
 Derdimi unuttum, bilmiyor gayri
 Emin Can vazgeçti sormuyor gayri
 Beni çöle saldın, sen Leyla mısın?

320. SON ARZUM

Bir gün öl-dü-ğü-mü /du-yar-san e-ğer
 Me-za-rı-ma /bir Fa-ti-ha /ver de git
 Sakın gözyaşların akmasın yere
 Mezarıma bir Fatih ver de git

Sıla acı gelir sevdiğim sana
 Ayrılık bir ölüm, seven insana
 Uzatma yolların gene bu sene
 Mezarıma bir Fatiha ver de git

Çiçekler açtılar yanı başımda
 Bir bülbül tünemiş hece taşıma
 İnledik altmış yıl her gözyaşıma
 Mezarıma bir Fatiha ver de git

Zaman imbiğinde yoklarım seni
 Bütün dert yüküme yüklerim seni
 Ocaklı Köyünde beklerim seni
 Mezarıma bir Fatiha ver de git

N'olur gelmiyorsan bir selam söyle
 Gönül bağım viran perişan öyle
 Bari bundan sonra merhamet eyle
 Mezarıma bir Fatiha ver de git

Yıllar geçer aylar geçer gün geçer
 Dünya yalan ömür geçer gör geçer
 Emin Can'ım bu aşk benden zor geçer
 Mezarıma bir Fatiha ver de git

321.NİYE KÜSERSİN

Is-lak göz-le-ri-ne /kur-ban ol-du-ğum
 Ben sa-na küs-me-dim, /ni-ye kü-ser-sin?
 Kör olası kader ayırdı bizi
 Ben sana küsmedim, niye küsersin?

Zeytin dallarını serem önüne
 Söyle, bu canı verem ününe
 Yetmez ise, ben razıyım ölüme
 Ben sana küsmedim, niye küsersin?

Perişan halime ağlamam gayri
 Sana gelem, yollarımı bağlama gayri
 Yeter! Yüreğimi dağlamam gayri
 Ben sana küsmedim, niye küsersin?

Yaradan her zaman doğrudan yana
 Göğsümde sızıları açtığın yara
 N'olur Emin Can'ı yılda bir ara
 Ben sana küsmedim, niye küsersin?

322. OLUR MU

Cö-mert kul-la-rı-nı /Ya-ra-dan se-ver
 Saç-la-rın-dan bir tel /ver-sen o-lur mu?
 Hüddüdüler açar gönül bağımda
 Saçlarından bir tel versen olur mu?

Gün ağardı, şafak ummana varır
 Gör, sevda çekenler maşukun bulur
 Şu dertli gönlümün ilacı olur
 Saçlarından bir tel versen olur mu?

Bülbüller ötüşür coşa gelir
 Gönüller birleşir koşa gelir
 Melekler gülüşür hoşa gelir
 Saçlarından bir tel versen olur mu?

Sen beni Yaradan'ın hakkı için
 Bir anayın bir babanın hakkı için
 Şu biçare kulun kölen hakkı için
 Saçlarından bir tel versen olur mu?

Görmüyor gözlerim belki görür de
 Gelirsen turnalar haber verir de
 Belki Azrail'im geri döner de
 Saçlarından bir tel versen olur mu?

Çöllere düşürdün, arar dururum
 Benim ilk göz ağrım, acı gururum
 Emin Canım sana kurban olurum
 Saçlarından bir tel versen olur mu?

323. SEN GÜNGÖR

Pör-sü-dü be-de-nim, /kal-ma-dı ta-kat
 Hep se-nin yü-zün-den, /ye-di-ğim to-kat
 Zoruma gidiyor sözlerin, fakat
 İntizar edemem, mutlu ömür sür
 Dilerim Mevla'dan, bari sen gün gör.

Gönül dağlarımı yıktığın yeter
 Beni cayır cayır yaktığın yeter
 Bana düşman gibi baktığın yeter
 İntizar edemem, mutlu ömür sür
 Dilerim Mevla'dan, bari sen gün gör

Dikenli güllerde seni aradım
 Sana kavuşmaktı en son muradım
 Görenlere sorma, nasıl rabım
 İntizar edemem, mutlu ömür sür
 Dilerim Mevla'dan, bari sen gün gör

Sen gittikten sonra bülbüller sustu
 Bütün renk renk çiçekler küstü
 Felek acımadı önümü kesti
 İntizar edemem, mutlu ömür sür
 Dilerim Mevla'dan, bari sen gün gör

Gül dalında gördüm, bülbülü ağlar
 Uğuldar derler, fısıldar dağlar
 Bu Can hasretinden durmadan ağlar
 İntizar edemem, mutlu ömür sür
 Dilerim Mevla'dan, bari sen gün gör

324. SEHER YELLERİ

Ge-ne şa-fak sök-tü, /u-ğul-dar du-rur
 Dert-li dert-li e-ser /se-her yel-le-ri
 Bir acı üzüntü çöker üstüme
 Dertli dertli eser seher yelleri

Gönül gülü hasret çeker eserken
 Acılarım isyan eder küserken
 Yâr inat ediyor selam keserken
 Dertli dertli eser seher yelleri

Eyvah, şu gözlerim göremez oldu
 Uzattım elimi, eremez oldu
 Emin Can'ım gene duramaz oldu
 Dertli dertli eser seher yelleri

325. MUSALLA GİBİ

Ka-pat-ma ka-pı-nı /üs-tü-me za-lım
 Dün-ya, taht mi-sa-li /mu-sal-la-dır ha!
 Güzelliğin, malın mülkün beyhude
 Dünya, taht misali musalladır ha!

Sevgiden selamdan kaçarsan eğer
 Vakitsiz yeşerip, açarsan eğer
 Akınca havada uçarsan eğer
 Dünya, taht misali musalladır ha!

Hasret ilmeğine yükledim ağı
 İnledi zarımdan, şu Gavurdağı
 Aşkını kaynatıp yaptılar buğu
 Dünya, taht misali musalladır ha!

Emin Can'ım yeter! Meletme gayrı
 Dertlerimi bir bir eletme gayrı
 Uzaktan görüp de el etme gayri
 Dünya, taht misali musalladır ha!

326. DUYURMA

Bu aş-kın yak-tı-ğ1/ kö-le a-ş1-ğ1
 Sa-kın gur-bet el-de /e-le du-yur-ma
 Yâdeller ağlamaz dili ağlattın
 Fısıldasın yürek, yele duyurma

Senin için yandım, kül oldum taman
 Adını çığırın kül oldum taman
 Dikenler içinde gül oldum taman
 Sakın, gözyaşımı sele duyurma

Beyhude geçirdim senden evveli
 Böyle yazmış Mevla, kader demeli
 Seninle kurduğum aşkın temeli
 Sakın, bozulmadan yere duyurma

Sensin beni Şu dağlardan aŐıran
 Aklım alıp yollarına dűŐüren
 öllere dűŐürüp yakıp piŐiren
 Sakın, kötölere, dile duyurma

Emin Can'ım nere gitsem, bilemem
 Gözyaşlarım sele döndü, silemem
 Kadir Mevla'm, sensen, başka dilemem
 Sakın, bülbül oldum, yâre duyurma

327. ÖFKE

Di-ken-ler i-çin-de /ya-ra-lı gön-lüm
 Hep se-ni çı-đı-rır, /ö-ten bül-bü-lüm
 Yeter çektirdiğin bu kadar zulüm
 Bülbüller ötmesin, gülün kurusun
 Lâl oldu dillerim, dilin kurusun

Öldürdü bu yara, öldürdü beni
 Çektiğim acılar yıldırđı beni
 Bir gonca gül idim, soldurdu beni
 Bülbüller ötmesin, gülün kurusun
 Lâl oldu dillerim, dilin kurusun

Dağlar dile gelir, dinlesen bir gün
 Sen de benim gibi inlesen bir gün
 İnsafa gelsen de anlasan bir gün
 Bülbüller ötmesin, gülün kurusun
 Lâl oldu dillerim, dilin kurusun

Dünya senin olsun, beni kör ettin
 Ağlattın inlettin ah-u zar ettin
 Ataşlar neymiş, yaktın kor ettin
 Bülbüller ötmesin, gülün kurusun
 Lâl oldu dillerim, dilin kurusun

Sıla görünmüyor, yelinden medet
 Bülbüller bekliyor, gülünden medet
 Vuslat çekilmiyor, ölümden medet
 Bülbüller ötmesin, gülün kurusun
 Lâl oldu dillerim, dilin kurusun

Emin Can'ım yâr yâr diye inlerim
 Uçan kuşlardan da sesin dinlerim
 Eyvah, şu gençliğim, geçen günlerim
 Bülbüller ötmesin, gülün kurusun
 Lâl oldu dillerim, dilin kurusun

328. DİLENCİ

Boy-nu bü-kük gel-din, /di-len-ci san-ma
 Her di-le-nen bir /di-len-ci de-ğil-dir
 Bu garibe acı, kapıdan kovma
 Her dilenen bir dilenci değildir

Seni dilenmişsem, kaderim, yazım
 Bu kader, başımın baş tacı gözüm
 Yeter ki hor görme, dayanmaz özüm
 Her dilenen bir dilenci değildir

Perişan halime bakıp gülersin
 Dua varken intizarımı alırsan
 Vay halime, gene bomboş salarsan
 Her dilenen bir dilenci değildir

Bir lokma vermezsen, bir kelam söyle
 Söyle ki, gönlüme gel himmet eyle
 Cennete girenler cömerttir dinle
 Her dilenen bir dilenci değildir

329. DÖRTYOLUM

Su-la-rın-da /ba-lık-la-rın /kay-na-şır

Daz-la-rın-da/ ge-yik-le-rin /oynaşır

Seni seven, sıcağına alışır

Dilerim Mevla'dan, bana mezar ol

Kıyamete kadar böyle güzel ol

Tarihler boyunca şanlıdır mazin

Şehitler otağı, doludur Gazi'n

Kışların pusludur, güzeldir yazın

Dilerim Mevla'dan, bana mezar ol

Kıyamete kadar böyle güzel ol

Kekiklerin sümbüllerin var senin

Portakalın, üzümünün var senin

Göllerinde sunaların var senin

Dilerim Mevla'dan, bana mezar ol

Kıyamete kadar böyle güzel ol

Cubbalaklar zamzalağa dünürken

Gün doğup da Akdeniz'e inerken

Hele seyret, buzağılar melerken

Dilerim Mevla'dan, bana mezar ol

Kıyamete kadar böyle güzel ol

Değişmeme, Bağdat'ı verseler gene

Hele seyret, gün batımını hele

Niye gamlanırsın, bu gam boş yere

Dilerim Mevla'dan, bana mezar ol

Kıyamete kadar böyle güzel ol

330. SATIRLARA İSYAN

Gü-zel-li-ğın/ ki-tap-la-ra /sığ-sa da
 Hoy-rat ki-nim, /sa-tır-la-ra /is-yan-dır
 Okyanuslar sel olup da taşsa da
 Hoyrat kinim, satırlara isyandır

Kim yazmış bu aşkı, kimler çözmüş de
 Mürekkep nafile, bunlar közmüş de
 Aşkta bir ben değil, Han'lar bezmiş de
 Hoyrat kinim, satırlara isyandır

Aşkın kanunları, yasası batsın
 İhanet edenin kisas'ı batsın
 Batsın kitapları, kasası batsın
 Hoyrat kinim, satırlara isyandır

Kırılısın kalemler, kırılısın uçlar
 Yıkılısın kalalar yıkılısın burçlar
 Sevgi üretmeyen beyhude aşklar
 Hoyrat kinim, satırlara isyandır

331. DİLE GELDİN Mİ

U-zak-la-ra ba-kıp /ba-kıp du-rur-ken
 Has-re-tin-den ca-yır /ca-yır ya-nar-ken
 Şafak söküp, tan yerini alırken
 Uykulu uykulu güle geldin mi
 Sen de benim gibi dile geldin mi?

Sevincimi küle gömdüm, köz oldu
 Unutuldum, ara sıra söz oldu
 Çok bekledim, gene bahar güz oldu
 Uykulu uykulu güle geldin mi
 Sen de benim gibi dile geldin mi?

Gayrı umut görmüyor, ıradı
 Zulmün her büklümü ayrı taradı
 Sevenin sevilmek, en son muradı
 Uykulu uykulu güle geldin mi
 Sen de benim gibi dile geldin mi?

Öldürüyor bu bekleyiş, bu naz
 Kader çilesinde eylerim niyaz
 Bu sene de geçti, ömürden biraz
 Uykulu uykulu güle geldin mi
 Sen de benim gibi dile geldin mi?

332. BU YARA

Bu ya-ra bir han-çer /ya-ra-sı de-ğil
 Ka-na-dık-ça u-zu /kal-dı be k1-zım
 Onca acıların durası değil
 Kanadıkça izi kaldı be kızım

Aşkın denizinde yemişsen vurgun
 Düşersin muhakkak, muhakkak yorgun
 Girilmez yollardan girilse uğrun
 Uğradıkça gizi kaldı be kızım

Baharı bekledim, boran kış oldu
 Arzularım hayal oldu, düş oldu
 Yaralarım çıban oldu, keş oldu
 Ağrıdıkça sızı kaldı be kızım

Ben de senin gibi genç ve güzeldim
 İkbalime bir aşk düştü, üzüldüm
 Arı idim, petek petek süzüldüm
 Süzüldükçe tozu kaldı be kızım

Bu yara, bu yara durmaz kanar ya
 Beni bülbül etti, bazen kanarya
 Herkes beni deli mecnun sanar ya
 Yaşadıkça izi kaldı be kızım

333. GEL ISLAK ISLAK

Gün ge-lir ak-lı-na /dü-şer-sem e-ğer
 Göz-ya-şı-nı sil-me, /gel ıslak ıslak
 Gör toprağı, nasıl yeşertmiş Allah
 Gözyaşını silme, gel ıslak ıslak

Süzülsün gözünden yaşlar üstüme
 Yağmurlar dökülsün, taşlar üstüme
 Yaralı gönlüme düşler üstüne
 Gözyaşını silme, gel ıslak ıslak

Acılarım dinsic, seni görünce
 Melekler kıskansın bana gelince
 Hele bir de Fatihalar verince
 Gözyaşını silme, gel ıslak ıslak

Emin Can'ım, hasret beni yaktı, gel
 Umudum tükendi, beni yıktı, gel
 Başucumda çalı diken çıktı, gel
 Gözyaşını silme, gel ıslak ıslak

334.VAR

Ça-dır kur-dum /Ga-vur-da-ğı 'nın üstüne
 Ci-ha-nı ya-ka-cak /yi-ğit-le-rim var
 Mar-tim om-zum-da, /ba-şım gök-ler-de
 Başın vermiş nice şehitlerim var

Yalnız kalmaz vatan için koşanlar
 Yılmak bilmez iman için coşanlar
 Hak yolunda dağdan dağa aşanlar
 Bilinmeyen nice seyitlerim var

Destan değil beni bana bağlayan
 Hasret değil için için ağlatan
 Vatan, namus, bayrak için anlatan
 Satır satır nice beyitlerim var

Helal etmiş toprak için kanını
 Düşürmemiş şöhretini sanını
 Gerekirse kefen yapmış şalını
 Sıra sıra nice meyitlerim var

Bir zamanlar kanlı akmıştır Tuna
 Tipi yemiş, uğuldamış fırtına
 Kanat germiş şehitlerin sırtına
 Gölge olmuş nice söğütlerim var

Saymakla biter mi Türk'ün destanı
 Mehmetçik, Mücahit, Gazi her yanı
 Tarihe sığmıyor tükenmez şanı
 Antep'te Dört Yol'da kayıtlarım var

Aşık Emin Can'ın 14 Heceli Şiirleri

335.BOŞUNA

Ne-dir bu yal-va-rı-şın, / ne-dir böy-le ız-dı-rap
 De-ğer miy-di? Bu sev-da /bir gö-nül sul-ta-nı-na
 Nice sultanlar gördüm, köşkü var, asası var
 Bülbülü görmedin mi? Dikenlerde haykırır
 Gülüm... gülüm der yine, yıllar yılı yası var

Mecnun bile çöllerde Leyla... diye inledi
 Feryadını ceylanlar, kurtlar, kuşlar dinledi
 Her şey kadere bağlı, bununda yarası var
 Bülbülü görmedin mi? Dikenlerde haykırır
 Gülüm... gülüm der yine, yıllar yılı yarası var

Ne pınarlar şırıldar, gönüller ferahlatır
 Kimileri vardır ki, aşkı, hüznü anlatır
 Her pınarda bir kurna, zincirli bir tası var
 Bülbülü görmedin mi? Dikenlerde haykırır
 Gülüm... gülüm der yine, yıllar yılı yarası var

Heyhat... geçti günlerim bir güzelin uğruna
 Cehennem haktır amma, beni yaktı narına
 Her güzel kötü değil, güzelin de hası var
 Bülbülü görmedin mi? Dikenlerde haykırır
 Gülüm... gülüm der yine, yıllar yılı yarası var

336.VEFASIZ KADIN

A-ra-dan yıl-lar geç-ti, / gön-lü-mü yık-tın ka-dın
 Se-ni u-nut-mak i-çin, / bat-sın o gü-zel a-dın
 Ne baharı yaşadım ne gençliğimi ildim
 Lanet olsun aşkına... seni vefasız kadın

Gülenlere imrendim, ağlayanlarla sustum
 Derdimi çıkın çıkın, darağacına astım
 Gelmedin bir nefeste, musallam sana baktı
 Lanet olsun aşkına... seni Kaygusuz kadın

Nice düğünler oldu, bayramlar geldi geçti
 Türküler, ağıtlarım, seni söyledi geçti
 Hiç nedamet duymadın mı? Yaşadığın müddetçe
 Lanet olsun aşkına... seni kaygusuz kadın

Ayrılık yumak yumak, sevginde öz aradım
 Bir muhabbet, bir fısıltı, bir tatlı söz aradım
 Gül yüzünü unuttum, bir mahsun göz aradım
 Lanet olsun aşkına...seni saygısız kadın

337.GÖNLÜMÜ DERMEZ MİSİN?

Aşk çö-lün-de vu-rul-dum, / kur-şun böğ-rü-mü del-di
 Kan ağ-lar yü-re-ğim-den/ bir tas su ver-mez mi-sin?
 Sevgi bu hasret bu (VUSLAT) için çırpınır
 Kan ağlar yüreğimden bir tas su vermez misin?

Önüme perde çektin yıktın hayallerimi
 Göz yaşım pınar oldu, bir mendil vermez misin?
 Üryanım beş arşın son elbisem son bezim
 Son dileğim, son arzum, sal'ama gelmez misin?

Ben görmedim günleri gece miydi, yıl mıydı?
 Geceleri ben aldım, gündüzler senin olsun
 Bir köleyim amayım yürüyorum izinde
 Bin acımı çilemi, halimi görmez misin?

Güller diktim bağımda, kokunu senden aldı
 Nakış nakış deseni dokunu senden aldı
 Bağrıma sapladığın okunu sen den aldı
 Göz yaşımıyla sulanan gönlümü dermez misin?

Son ateşim yak... üfür... tutuşsun nefesinle
 Göz yaşlarından doldur... elinle koy teştime
 Bir gül destesi getir, ağlama... serp üstüme
 Bir Fatiha verip de kabrime sermez misin?

338.HAYIRSIZ ÇIKTI DÜŞÜM

Gün in-di ge-ce sus-tu /ız-dı-rap ben-le ya-şar
 Ya-şa ki, yaş-lan-dık-ça/ be-ni bağ-rı-na ba-sar
 Seni ara bu gönlüm, seni çağırır yanar
 Bağırma taş bastım, bastıkça içim kanar

Bağırma taş basaydım kesileydi ah başım
 Düş gördüm, hayra yordum, hayırsız çıktı düşüm

Adını unutayım, unutturmaz maziler
 Maziye gömemedim, aşkı söyler yazılar
 Dillerim lal olmuş, kesileydi ah başım
 Tez ağardı saçlarım karardı içim dışım

Bağırma taş basaydım kesileydi ah başım
 Düş gördüm, hayra yordum, hayırsız çıktı düşüm

Gül yüzüne aldandım, gülü kaybetti gönül
 Sevgi diye inledim, dili kaybetti gönül
 Gözyaşlarım sel oldu, gölü kaybetti gönül
 Tükendi aşk ateşim, kül'ü kaybetti gönül

Bağırma taş basaydım kesileydi ah başım
 Düş gördüm, hayra yordum, hayırsız çıktı düşüm

339.BAYRAK BENİM YARİMDİR

A-nan ge-lin gi-der-ken / da-vul-lu zur-na i-le
 Bay-rak se-nin yâ-rin-dir/ ay-yıl-dı-za i-yi bak
 En önde salınırdı giderken nazlı, nazlı
 Bayrak benim yârimdir, yakılsın kınam
 Uğruna baş koydum kurbanım kurban

Kurbanlık koçlar gibi kınalardık elini
 Askere yollar iken vermedin mi gönlünü
 Dualarla yollardı, ihtiyarı gelini
 Bayrak benim yârimdir yakılsın kınam
 Uğruna baş koydum, şanlısın tamam

Tanrının hediyesi, armağanı bu sana
 Ay yıldızı nakşetmiş sende dolaşan kana
 Yarabbi her şeyim fedadır ona
 Bayrak benim yârimdir, yakılsın kınam
 Uğruna baş koydum kurbanım kurban

Gök kubbeler sarsılır, tekbir-nida sesiyle
 Şehit olan Can verir, gülerek nefesiyle
 Tabutlarım nurlanır gider onun yasıyla
 Bayrak benim yârimdir, yakılsın kınam
 Uğruna baş koydum kurbanım kurban

Bu bayrak benim...senin. Tarihler şahit buna
 Kanla akmişti tamam, Seyhan, Sakarya, Tuna
 Hep birlik olalım, çalsın davulla zurna
 Bayrak benim yârimdir, yakılsın kınam
 Uğruna baş koydum kurbanım kurban

Aşık Emin Can'ın Serbest Ölçülü Şiirleri

340.HEMŞERİM

İlim irfan mektebinde içki ne gezer
 Sen ilmini böyle m'okudun hemşerim
 İlim, ilim demek ilmi bilmektir
 Sen ilmini böyle m'okudun hemşerim

Nedir bu algılar, nedir bunca saz
 Nedir bu gürültü nedir bu avaz
 Al yeşil giyinmiş olmuşsun bir kaz
 Sen ilmini böyle m'okudun hemşerim

Deşme beni deşme, hırsım kinim var
 İlimlere çıra olmuş dinim var
 Fezaya, Merih'e varan bilim var
 Sen ilmini böyle m'okudun hemşerim

Genç nesle örnek olacaksın ha
 İyi kötüyü bileceksin ha
 Vatana meyveler vereceksin ha
 Sen ilmini böyle m'okudun hemşerim

Susadıkça ilme sarıl serinle
 İlim tevazudur asla gerilme
 Gücenip sözüme asla darılma
 Sen ilimin böyle m'okudun hemşerim

341.TÖREN

Bu ne sevgi, bu ne huşu, yanıyor gözlerin keskin bakışı
 Ses soluk kesilmiş tıpkı duada herkes
 Susuyor ağlayan bebek, almıyor nefes
 Ey şehidim Rabbına selam götür
 Hakka taptığımı söyle, Hakkı tuttuğumu götür

Şehidim saygı duyar, kanım dalgalanıyor
 Bu marş benim marşımdır. Bak ay-yıldız parlıyor
 Ulubatlım, Mehmed'im seninle hep gülüyor
 Ey şehidim Rabbına selam götür
 Kükremiş sel gibiyim, sel olduğumu götür

Çal daha çal... inlesin her yeri borazan sesi
 Yankılansın dağ, taş... herkes duysun bu sesi
 Ritim tutsun Sakarya'm, Dumlupınar'ın sesi
 Ey Şehidim Rabbına selam götür
 Hürriyete aşığım, hür olduğumu götür

Bir karış toprak dahi verilmez, hep alınır
 Bir karış bayrak dahi başuçlarında korunur
 Vatan mahzun kalırsa koruyacak bulunur
 Ey Şehidim Rabbına selam götür
 Vatan benim bahçamdır, bek'ç olduğumu götür

Bin yemin ederim, şühedanın ... üstüne
 Bin yeminler ederim, ezanların... üstüne
 Bin yeminler ederim, şهادetler... üstüne
 Ey Şehidim Rabbına selam götür
 Göğsümdeki imanın dol' olduğunu götür

Bir bayrak yükselirken önümde şanlı şanlı
 Bir tablo çiziliyor önümde canlı canlı
 Bir millet kükrüyor benden heyecanlı
 Ey şehidim Rabbına selam götür
 Seni selamların ta... yürekten var olduğunu götür

Kim sana dil uzatır, kesilsin o dilleri
 Kim sana el uzatır, kırılısın o elleri
 Kim sana zulmederse yok olsun illeri
 Ey Şehidim Rabbına selam götür
 Sana aşık, ona meftun yar olduğunu götür

Anan, ak sütünü helal etmez oğul sana
 Kan – irin, zehir olsun kol germezsen vatana
 Sen şehit oğlusun... layık ol kefensiz yatana
 Ey Şehidim Rabbına selam götür
 Son nefeste kefenim bayrağım olsun

Seni seyreder Bedrin arslanları tüm şehitler Cennet bahçelerinden
 Seni seyreder Nene Hatun-Fatma Bacım türbelerden
 Seni seyreder gökteki melekler saf saf yerlerinden
 Ey Şehidim Rabbına selam götür
 Sana köle, ona kul olduğumu götür

342.VATAN AŞKI

Vatan sevgisi ne aşta vardır ne de sevdada
 Vatan sevgisi aşktan da yücedir dünyada
 Duyabiliyor musun toprağın burcu burcu koktuğunu?
 Hissedebiliyor musun türkülerimizin yanıklığını?
 Görebiliyor musun yeşillik dağıttığını gök kubbenin?
 İşitebiliyor musun tekbir seslerini, ezanı?
 Burnundu duyabiliyor musun anamın bazlama kokularını?
 Biliyor musun kırk asırlık tarihimizi?
 İçebiliyor musun soğuk pınarlarımın zemzem taneciklerini?
 Sevebiliyor musun lale, sümbül, gülle benzemiş çiçeklerimi?
 Haykırıyor musun dağlarımda hürriyet nidalarını?
 İşte aşığım ben... böyle bir aşka
 Vatan aşkı derler buna, vatan
 İnan bambaşka

343.SOKAK TAŞI

Sen...
 Eğri büğrü duran iri koca taş
 Geçtim önünden bunca yıllar yavaş yavaş
 Bakıyorum hiç yıpranmamışsın bile
 Onca yağmur yağ, çeksen de çile
 Aman yıllar öncesi gördüğüm ben...
 Benim işte
 Hayretle bakıyorsun değil mi?
 Tabi...

Gülersin

Güleceksin

Çünkü

Bel bükülmüş

Lakin

Bir gün gelip beni de bulamayacaksın

Hep yalnız kalıp, köşelere bakacaksın

Zira

Bazen çok soğuk olup üşüyeceksin

Bazen çok sıcak olup pişeceksin

Bazen da hazan mevsimi gelecek

Kuru yapraklar dalga dalga

Sürünerek geçecekler

Ah...

Nerede?

Nerde kaldı bizim şu ihtiyar dersin

Belli ki sal'a mı duymamışsın

Seni bekliyorum dostum...

Seni bekliyorum

Koca bir zeytin ağacının altında, seni bekliyorum

Sen... kötülük görmedin, az çekmedin insanlardan

Sen... sille de yemedin vefasız bir yardan

Hatta

Pörsütemedi seni, bunca geçen uzun zaman

Hala saf...

Hala temizsin

Sen...

Sırdaşımsın

Sen...

Arkadaşımsın

Sen...

Hece taşım ol...

344.SİL

Sana ağlayan şu gözyaşlarımı
 Gül demetiyle sil
 Bağrımda tutuşan şu aşk ateşini
 Zem zem sularıyla sil

Sil... bende hiçbir izin, hiçbir sözün kalmasın
 Sil o mazini, hiç kimseler duymasın
 Sil... iki heceli ismini arzdan, semadan sil
 Sil... sevgisizliğini, insafsızlığını sil...
 Sil... bende hiçbir izin, hiçbir sözün kalmasın
 Sil... o mazini hiç kimseler duymasın
 Sil... gözyaşlarını bekaya giderken dört el üzerinde
 Sil... aşkımin izleri kalmasın hiçbir yerinde
 Sil... bende hiçbir sözün, hiçbir izin kalmasın
 Sil... o mazini hiç kimseler duymasın
 Sil... cismimi, şiirlerimi, kitabımı sil...
 Sil... hatamı, cezamı, kusurlarımı sil...
 Sil... hece taşımı, mezarımı sil...
 Sil... bende hiçbir izin, hiçbir sözün kalmasın
 Sil... o mazini hiç kimseler duymasın

345.FATMA BACIM

Sen...
 Elinde baston ilerlerken adım adım
 Yine seni aradım, seni aradım, ey faziletli kadın...
 Tarih gülüyor seninle
 Yüreğim küt küt vuruyor seni görünce
 Tören yapıyor
 Halay çekiliyor
 Fatma Bacım,
 Fatma Bacım... gönlünce

Ah! Diyordun Vatan bir kurtulsa
 Ah! Diyordun Türk'ü Cihan bir bilse
 Sandığımdaki alı Bayrak diye çekerdim
 Ta... Göklere değince
 İşte Bayarlar çekiliyor
 Şehit Mehmed'in nurlu
 Bak...
 Bak... torunlarına nasıl da gururlu
 Çal davulcu... Kır çomağı, halaylar meydanı yarsın
 Coşkun Sakarya'm, aksın Tuna'm, ta... Kevsere varsın
 Ağlama, sil göz yaşlarını, akmasın yere
 Bilirim senin gönlün yine takıldı Yemen'e

Memiş'inin künyesini tak göğsüne
 Madalyandır senin
 Haykır bu mutlu günler
 Bu düğünler, hep senin eserin

Bu askerler ki,
 Senin oğulların...
 Bu belli ki kızlar,
 Hep senin çocukların

Sen...
 Fatihlerin...
 Yavuzların...
 Kemallerin anasısın

Seni selamlarım ta... iman ehilinden, Türkillерinden
 Sen...
 Ak örtülü Kara Şalvarlı Fatma da
 Doğrult belini
 Görsün seni cihan
 İbret alsınlar hep
 Gelecek nesillerdeki insan

346. AK DUVAKLIM

Yine ilkbahar geldi,
 Minare şerefeleri öksüz
 Bacalar ıssız...
 'Tak, tak' sesleri yok ki,
 Köyler, mahalleler sessiz

Gürlemiyor bizim şu dut,
 Şu kavak
 Şu ulu çınar
 Eskisi gibi çağlamıyor
 Şu bizim dertli pınar...

Hani... hacı leylek havada derdik
 Hani ... tutacakmış gibi arkandan koşar, giderdik

Siz bakmıyorsunuz...
 Siz gelmiyorsunuz artık...
 Havanın
 Baharın
 Sokağın da tadı yok...

Baktım çok ... yükseklerden uçuyorsunuz
 Baktım... hiç selam da vermiyorsunuz

Niye öyle kederlisiniz?
 Niye öyle küskünsünüz?
 Ah...
 Ah... şu yirminci asır yok mu?
 Ulu ağaçları devirdiler...
 Ah...
 Şu gürültüler yok mu?
 Her yeri velveleye verdiler

Siz olmasaydınız?

İnanın

Siz olmasaydınız

Dünya olur muydu tatlı

Dönün...

İnin aşağıya

N'olur

İnin...

Murat alsın çocuklar

Şenlensin sokaklar...

Gelin buyurun

Ak duvaklım...

347.ÖLÜM

Kim demiş ölüm; cesetle çürümekmiş

Kim demiş, ansızın dünyadan gitmekmiş

Asıl marifet yaşayarak ölmektir

Ve her saniye Allah'ı söylemektir

Ufukta sönmeyen ateş gibi ref ref

Hayat tezgahından sonsuzluğa gitmeli gergef

Asıl marifet göz yaşların silmektir

Ağlayana gülmeyi öğretmektir

Her gün bin bir (ölüm) yazar Arz'ın felekleri

Ölüm mutlu, ölüm yüce ise güler Allah'ın melekleri

Asıl marifet son nefeste Cennet'i görmektir

Üryan geldiğini bilip, gene üryan gitmektir

Kim demiş: 'ömür ölmekle bitermiş'

Görmez misin? Sema ve yerde gezer, birçok ermiş, ulu derviş

Asıl marifet 'kin'i 'nefret'i yok etmektir

Dünyaya hak ile hakikati getirmektir

Ömür: ölümle bitseydi, tarih silinirdi kitaplardan
 Nenem Hatun, hala sağ, gülümserdi tabyalardan
 Alçalmak, riya en kötü bir örnektir
 Unutma ki, ölmek: En kutsal bir nöbettir

348.SONUÇ

Medeniyet, insanı insan bilip sevmek
 Medeniyet dediğin, Allah'ı söylemek
 Ki; sen bu alemde bir hayal, bir hiçsin
 Hakk'ı söyleyerek hep, doğruyu bilmektir

Sen... bu azametine güvenip aldanırken
 Bir gün göç edip, toprağa gireceksin
 Ve... o zaman acırım sendeki gaflete ben
 Seni Yaradana şimdi ne cevap vereceksin?

Sela sesleri semaya yükselirken güfle güfle
 Sen... nasıl duracaksın şimdi, alışamadığın safta
 Garip yaşadığına bin pişman olacaksın
 Ve ... bir daha... bir daha, bir daha öleceksin

Hep söyler üç beş gün, küçücük üç beş saat
 Bak ki, seni unuttur hısım, akraban, evlat
 Karlı çık, aman ha... geride kalma gayret
 'Sonuç' un sonunda hep, mutluluk bulacaksın

349.DİL

Bazen bal, şeker dağıtır tabağından
 Bazen damlalar akıtır yanağından
 Bazen bir yılan olur sokarsa 'efsunsuz'
 Kendi de ölür gider ta... nihayete, sonsuz
 Ama ben dil istiyorum dil
 Tatlı mı tatlı
 Müşfik ve şefkatli

Ben dil istiyorum dil...Ağlayan bebeleri güldüren
 Yanık gönüllerle su serpen
 ‘Anam ‘dedikçe bin cennet kapıları açan
 ‘Babam’ dedikçe misk-i amber kokuları saçan dil istiyorum dil

Ben dil istiyorum dil
 Kaynağından ilim damlaları fışkıran
 Hakkı, adaleti, iyiliği haykıran dil istiyorum dil

Ben dil istiyorum dil
 Mecnun – Leyla sadakatından
 Vatan, Millet Allah yanında
 Kısaca, ben dil istiyorum dil

Saf, temiz, tatlı bir teslimiyetle
 Ve son nefeste Kelime-i Şahadetle

350.BEN

Ben: Bedrin Arslanı, Kabe bekçisi
 Ben: Viyana kapıların dayanan asker
 Ben: Niğbolu’daki tek gözlü asker
 Ben: Kosova’daki asil asker
 Ben: Bizans surlarında haykıran Ulubatlı
 Ben: Çanakkale’de abideleşen Koca Seyyit
 Ben: Kore’de çembere sığmayan asker
 Ben: Başını vermeyen şehit... Deli Hüsrev
 Ben: Girne dağındaki tankçı Çavuş
 Ben: İstiklal kahramanı Şahin Bey
 Ben: ulus meydanındaki Meçhul Asker
 Ey ... Rabbim
 Bana bir değil bin can ver
 Vatan için bir değil, bin kere öleyim

351.SENİ DE TAŞIYACAKLAR OMUZLARDA

Dövün, kovun, itin, kusun ihtiraslarınızı
 Ben demedim mi? Yine omuzlardayım
 Ve sen... arkamdan kuyu kazardın
 Ve sen... sen... aşımı ekmeğimi çaldın
 Sana dar geliyordu şu küçücük dünya
 Hasan ağa, Hikmet Bey, Mehmet Efendi...
 Ne o...
 Susuyorsunuz
 Şimdi pişmanlık mı duydunuz arkamda
 Hep yere bakıyorsun
 Sana gülüyorum uzandığım yerden
 Allah'a yaklaşırken yeniden
 Ve... götürmüyorum bak
 Bir şey yanımda

Sen de geleceksin bir gün,
 Hınç alırcasına toprak dolduracaklar gözlerini
 O zaman yalnız kalacaksın... kimse kalmayacak arkanda
 Merak etme dostum
 Merak etme
 Seni de taşıyacaklar omuzlarda

352.SEN DELİKANLI

SEN: Sakarya'da Dumlupınar'da haykıran Türküsün
 SEN: Şerife bacının kundağındaki çocuksun
 SEN: Adsız kahramanların, Mehmet Çavuşlarınsın
 SEN: Allah'ın 'Şehit' rütbesi ile müjdelenen neslisin
 SEN: 'Sana dar gelecek makberi kimler kazsın
 Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın' diyen Akif'in torunusun

SEN: Ulubatlısın, Sütçü İmam'sın Hasan Paşa'sın
 SEN: Milletimin filizi, çekirdeğisin
 SEN: Atatürk'sün, Cumhuriyet, Hürriyetsin
 SEN: Bin asırlık koca bir medeniyetsin
 SEN: Devletler içinde en büyük bir devletsin
 SEN: Unutma ki soylu Türk Oğlu Türksün
 SEN: Şehit kanıyla süslenmiş Ay-Yıldızlı bayraksın
 SEN: Seyhan, Ceyhan, Fırat, Dicle gibi ırmaksın
 SEN: Anasın, Babasın öz vatanın bağrında
 SEN: Gerekirse can ver bu vatanın uğrunda
 SEN: Ahlak ve dini ezanlarla yükselten
 SEN: Kur'an ve Şehadeti bilensin
 SEN: Dağımsın, ovamsın, gülümsün
 SEN: Arkamsın, kalemsin, belimsin
 SEN: Yurdumun geleceği, delikanlımsın
 SEN: Gavurdağım, Erzurumlum, Anamurlumsun
 SEN: Gözbebeğim, canım, ruhumsun

353.CAMİ KAPISI

Sen... her CUMA vakti dilenen kadın
 Farkımız yok hiç de birbirimizden
 Sana bakıyorum geçerken önünden
 Emin ol... dilenmene imreniyorum içimden

Sen... Yağmurdan, sıcaktan, kaçmıyorsun bile
 El açıp duruyorsun kullara
 Ve Allah rızası
 Allah rızası için diyorsun
 Hayat tezgahından çile çile
 Biri vermezse utanıyor
 Mahcup oluyorsun
 Diğeri verirse
 Çocuklar gibi sevinip gülüyorsun

Ya ben
 Ya ben, ne yapıyorum
 Bunca kalabalık içinden
 Yer arıyorum kendime
 Rahat, gölgelik. Yağmursuz, yaşsız bir yer
 Secde ediyor
 El açıyorum Rabbime
 Dua ediyorum bütün kalbimle
 Ya vermezse?
 Ya kabul etmezse?
 İşte o zaman vay halime

354.SON YOLCU

Kalmadı sabrım, mecalim, geri dön diye
 Bilmem kaç geceler bekledim, gelmedin niye?
 Göz yorgun, gönül kırgın sana hasretim... hasretim
 Kırkı geçti yaş, elliye değdik ha... gayret
 Kinler çürüsün sevgiye dönsün her şey
 Kalmasın dünyada kötülük denen bir şey
 Uyansın bülbüller, güllerde horon tepsin
 Çalsın çengiler, haber verdim sen geleceksin
 Gönül yarasını sar, merhemi sen ol
 Kalktı kalkacak tren, yetişen sen ol
 El salla bu son yolculuğa bir daha gelmeyecek
 Sanırım elli dedik atmışa değmeyecek
 Elveda artık, elveda ... bekliyorum sen de gel
 Sakın kızarak değil, güller, menevşelerle gel
 Bilmem kaç geceler bekledim, gelmedin niye?
 İşte gidiyorum bir daha gelmeyeceksin diye

355.BURUK BEKLEYİŞ

Yapayalnız bir köşede gecenin burukluğu
 Geldin... geleceksin diye kaç geceler bekledim
 Yatağım soğudu, pencere gıcırda rüzgâr sesiyle
 Üşüdüm... sar beni sıcacık nefesiyle
 Bilmem duyuyor musun bu yalvarışımı
 İnsafa gelmez misin hiç?

Sana muhtacım, sensiz yapamıyorum sultanım
 Ah...sevdim bir kere, sevmek günah mı? canım
 Bakma öyle odam loş
 Perdeler kirlî
 Lambam sönük
 İnan
 Bakmıyorum bile aynam, duvara dönük
 Haydi nazlanma öyle
 Sil masamın üstünü
 Aç şu hasret dolu yüzünü
 At şu örtünü

Kıskansın sevgi, çatlasın gece
 Üşüyorum... sar beni sıcacık nefesinle

356.BEN BİR ÖĞRETMENİM

Bir elinde çanta, kafamda bilgi, ufkumda gelecek
 Bu yurt, bu Vatan, bu nesil benimle yükselecek
 CUMHURİYET, taze dikilmiş bir fidan benimle yeşerecek
 İlim yayacağız dünyaya, benimle gürleyecek
 Bin asırlık Adalet benimle ünlenecek
 Dağlar, taşlar, ağaçlar benimle süslenecek
 Irmaklar benden alacak gücünü, benimle beslenecek
 Hürriyet, barış, birlik benimle seslenecek

Ben nesiller yetiştireceğim, benimle kökleşecek
 Ey Gençlik! Ey Gelecekteki insan!
 Bu vatan
 Benimle
 Seninle
 Güçlenecek

357.DESTANLAR HAYKIRIYOR

Kim yazarsa yazsın, İstiklal Destanını
 Önce Çanakkale'yi sonra maziyi görsün
 Şehit olan nef 'erin en son tebessümünü
 Sırt sırta çarpıştığı şanlı Gazi 'yi görsün

Gitsin Seddül-Bahir'e on yiğit genci görsün
 Öpsün o kabirleri, sonra Fatıha versin
 Yahya Çavuş uyuyor, sakın uyandırmasın
 Tarih destanlarını, kahramanları görsün

Görsün Antep, Maraş'ı Şahinle İmam'ımım
 Ne yiğitler doğurmuş analarımı görsün
 Sonra Büyük Meclis' in verdiği kararının
 Kahramanlık destanını Ünvanı, Gazi, Beratın görsün

Çukurovalı Bacım, Yiğit Kara Fatma mı
 Osmaniyelim benim... Rahimelerim görsün
 Varsın elinden öpsün Nene Hatun bacımın
 Dadaş diyarım benim... Aziziye mi görsün

Nasıl bakıyor Akif, nasıl gülüyor Bayrak
 Her gün bin vecd içinde söylenen Marş'ı görsün
 İstiklal Destanını aciz kalır yazamam
 Girne Dağlarındaki Tankçı Çavuş'u görsün

Uzatayım yolları ta...Kore'ye dayansın
 Tahsin Yazıcıları, Celal Dora'yı görsün
 Biz savaşçı doğmuşuz, barışa sevdalıyız
 Dünyaya Türk adını, duyurduğunu görsün

Sakın gücenmesinler bizi yazmadı diye
 Dünyaya hükmeden Türk 'ün izini görsün
 Altaylardan yürüsün, Şirin Dört Yol'a gelsin
 İlk kurşunu sıkkanı, İlk Arslanları görsün

Türkler Türk 'ü söyle, ağıtlar Elif'imi
 Mezar taşlarındaki künyelerimi görsün
 Alp Erenler diyarı ocağım, Anadolu'm
 Hacı Bayram Veli'yi, Yunus Emre'mi görsün

Ne yiğitler çıktı bil...şu kara bağrımızdan
 Fatih'i – mi, Yavuz'u, Mustafaları görsün
 Ankara'nın Efesi Dikmen Bayırları mı
 Anıt Tepeme gitsin... Anıt Kabri görsün

Şo...tümseğe bak hele, nasıl nurlanmış tepe
 Dedem, babam, oğlum, Şehit Mehmed'im görsün
 Muştular çek Türk gencine destanlar haykırıyor
 Ak saçlı ninelerin ninnilerini görsün

Sakarya'm köpük köpük Kevser'e doğru akar
 Gelibolu'yu görsün, Topal Askeri görsün
 Yürüsün çöl sıcağında, Yemen'den – Trablus'a
 Amasya'm, Sivas'ı, Erzincan'ı-mı görsün

Aşığız İstiklal'e, inancımız Hürriyet
 Binbir meşakkatlerle kuruldu Cumhuriyet
 Var olsun Türk milleti, Yaşasın ilelebet
 Ulus Meydanındaki Meşhur Asker'i görsün

358.MİSAFİRHANE

Dün yine bir dostu uğurladık
 Dört metrelik bir evde
 Ne kapısı var ne ışık ne de pencere
 Topraktır bunun yapısı
 Topraktır bunun anası
 Topraktır... topraktır
 İnsanın ilk ve son yuvası
 Burada
 Döğüş yok, kavga yok, adam kayırma yok
 Küsmek yok, küfür yok, küfretmekte yok
 Didişmek mi, çile mi ızdırap mı, hepsi biter
 Misafirhane derler buna, gelen mutlaka gider

Sen rahat uyu... gam çekme... bu dünyada ne vardır
 Geldin, gittin, işte... zaman ne kadar dardır
 Sen yine kurtuldun
 Olan bize oldu
 Üzülme
 Üzülme
 Ölmek, Allaha varmaktır
 Asıl marifet ise
 Cennete ebedi kalmaktır

359.VEFASIZ YAR

Ey... Çağla gözlüm...
 Ey... Mahmur bakışlım...

Sen... ıslatmadın gözlerini
 Benim gözlerim dururken

Sen...koparmadın bahçemizdeki gülleri

Benim ellerim dururken

Sen... sevgiyi bilmedin

Benim dillerim dururken

Sen girmedin kalbime

Asıl kalbim dururken

Sen onca yıllar gezdirdin

Benim dizlerim dururken

Ey... Çağla gözlüm...

Ver ellerimi

Ver dillerimi

Ver gözlerimi

Ver dizlerimi

Senin olsun Dünya

Senin olsun aşkın

Ver

Ver gençliğimi

360.SEN GELDİĞİNDE

Sen geldiğinde Gülşen olur bağrım

Güller gülüverir

Yediveren olur, açar bağrımda

Sen geldiğinde

Deni gönül kartal olur

Uçar havalarda

Dik başı yüce dağları aşar

Her kanat çırpışında

Sen geldiğinde
 Menevşe, sümbül seyre dalar
 Al, yeşil, pembe fistanına
 Arı, kelebek, gelin böceği
 Muştı verir etrafına

Sen geldiğinde
 Zaman zembereği durdurur çarkını
 Deli çaylar coşar, yıkar bendini

Sen geldiğinde
 Hasret yumakları çözülür gönlümde
 İçim içime sığmaz
 Deli gönlüm
 Seni haykırır, seni söyler
 Ölene kadar

361.ÇİLEDEN KUCAK

Ey... Bu toprakların menevşesi, güller
 Ey... ilahi sevginin, bi –çare bülbülleri

Edirne'den, Kars'a kadar, gönülde bitmek için
 Verdiler canlarını ne şan ne şöhret için

Bir yastık bir yorgan bir küçük ocak
 Yüklemiş üstüne 'çileden kucak'

Yarıştırlar, koştular en ücra yerlere varmak için
 Verdiler canlarını ne şan ne şöhret için

Ben kölen olayım, bastığım topraklarda
 Saç beni tohum... tohum... en derin girdaplarda

Elleri nasır oldu, filizi atmak için
Verdiler canlarını ne şan ne şöhret için

Kitap aşın, ekmeğin, mürekkep suyun senin
Bilgi, ilim satarsın en güzel huyun senin

Gece gündüz demeden bir harfcik satmak için
Verdiler canlarını ne şan ne şöhret için

Şüheda neslisin sen.... I mahşere kadar yaşayacak
Elif'im Mehmed'in var, adını taşıyacak

Kara tahtayı al ettiler, bayrağa katmak için
Verdiler canlarını ne şan ne şöhret için

Sıra dağlar gibi ayakta durup hep o
Sevgiye çağır gel... der; kucak açan hep o

Sonra gök kubbenin altında yatmak için
Verdiler canlarını ne şan ne şöhret için

362.HEY.... ÇOCUK

Doğunca
Burcu burcu kokardın
Gülünce
Gamzeler oluşurdu yanağında
Ağladıkça
Billur tanecikleri dökülürdü yanaklarından
İmekledikçe
Yumuşacık olurdu her taraf
Emdikçe biberonun
Bir geçirti gelirdi saf süt kokusundan

Uyudukça
Melekler ninni çalardı beşiğinde

Hey çocuk!
Büyüdün
Şimdi ne oldu kokun?
Gamzelerin nereye gitti
Ağlaman bile yapmacık
Bastığın yerler sert mi geliyor?
Yediklerin boğazını mı tırmalıyor?
Ne o?
Gülmüyorsun artık
Başın mı ağrıyor?
Uyurken
Yastık sert, yatağın soğuk mu? Geliyor
Sabret
Daha ne gördün ki
Yıkılmamaya bak
Ahlakla
İlimle
Çalışmaya bak
Sen
Yaratılmışların en şerefliyesin
Sonra
Bir düşersen
Doğduğuna isyan edersin
Ve...ve...
Seni yaşadığına
Yaşayacağına...
Bin pişman ederler

363.MOZAİKSİN

Sen,

Ne kara kışa ne yaz'a benzersin

Sen,

İlkbaharda açan nergisler mi, desem?

Gül bahçelerinde açan tomurcuk güller mi desem?

Ala dağların, kara gözlü ceylanları mı desem?

Bir daldan bir dala sıçrayan ötlük kuşları mı desem?

Sen,

Gecelere inat ateş böcekleri mı desem?

Dikenli güllerde ağlayan bülbüller mi desem?

Bir huri, bir melek, bir ahu mu? Desem?

Desem...

Desem...

Ne desem...

Sen....

Beynime işlediğim,

Renk renk

Desen desen

Mozaiksin

364.DÖRT SU

Bir su vardır,

Dağları, denizleri yıkar

Bir su vardır...

Bazen bir soğuk pınar

Bazen bir çağlayan

Bazen de bir nehir olur,

Akar...Akar...

Bir su vardır
 Gönül ırmağından çıkar
 Gah ağlatır, gâh güldürür
 Bazen de düşmeye gör sevda ırmağına
 Pişman olursun, güldüğüne... ağladığına

Bir su vardır,
 Kâbe duvarının yanından çıkar
 İçinden sütler, ballar akar
 Hacılar bol bol içer
 Sef'a, Merve'ye gider
 Hu...hu... diyerek
 Ah sular
 Hepinizden içtim kana kan
 Ama...gönül ırmağının suyunu,
 Hepsinden ağır geldi
 Yandıkça içtim
 İçtikçe yandım
 Keşke keşke
 Bu sudan,
 Bilseydim
 Hiç içmezdim
 Bir su vardır
 Teneşire konur
 Ilık ılık
 Son teslimiyetle
 Allaha varmak için
 Dökülür
 Tas...Tas...

365.BENİ GÜZ YAĞMURLARIYLA GÖMÜN

Beni güz yağmurları götürsün
 Üzerimi gazeller, çimenler örtsün
 Ta..... Haşra kadar...
 Gelip geçen sevdalılar
 Yanık Türküler, ağıtlar söylesin yanı başımda
 Haz duyarım, sevdiğimin vefasızlığına
 Ruhum gazaba gelsin
 Sevgiye inat
 Sevdalılara inat
 Bu aşkın ateşini,
 Kim böyle yaktı,
 Kim böyle yaptı
 Güz yağmurları söndürmesin ateşimi
 İliklerime kadar ıslatsın
 Kemiklerim ritim tutsun
 Allah... Allah diyerek
 Hesap vereceğiz birlikte
 Ben...
 Beni bilmem amma,
 Sen...
 Cehennemde yanacaksın...
 Beni yaktığın kadar...
 Örtün,
 Örtün,
 Beni güz yağmurları götürsün,
 Ruz-i mahşere...
 Hesaplaşana kadar
 Beni güz yağmurlarıyla gömün

366.BEN TOROS ÇOCUĞUYUM

Sen bilir misin?

Beyaz gelinliklere bürünmüş, haşmetli dağlarımı

Eteklerinde keklik kokan, püren kokan bağlarımı

Sen bilir misin?

Dadaloğlu'na, Karacaoğlan'a, otağ olmuş yerlerimi

Kıvrıla kıvrıla akan, çakıt derelerimi

Sen bilir misin?

Gülek boğazını, İskender kayasını

Düden şelalesini, şeker pınarımı,

Sen bilir misin?

Üveyiklere tünek olmuş andız dallarımı

Yiğitlerin gölgesinde ayran içtiği çınarlarımı

Sen bilir misin?

Ala geyiklerin mağrur böğürtülerini

Çobanların önünde, koçların, kuzuların seyirtilerini

Sen bilir misin?

Çamardı'nı, Tekir'imi, Pozantı'mı

Serin yaylalarımı

Sen bilir misin?

Çoban seslerini, tüten bacaları, bazlama kokularını

Ağzı müsli erikleri kirazlarımı

İnce belikli renk renk fistanlı kızlarımı

Ben...

Toros Çocuğuyum

Toros'ta doğdum

Toros'ta öleceğim

367.TABUTUMA

Ne gül ne nergiz atın
 Sade bir kilim...
 Al...al... işlemeli olsun
 Ve...
 Sakın unutmayın...
 O güzel Al Bayrağımı
 Gururla varayım ebedi istirahatgahıma
 Geliyorum...
 Geliyorum...
 Diyeyim
 Allah'ıma...

368.YILLARA

Sen gittikten sonra
 Kaç mevsimler, kaç geceler geçti
 İçimden bir Ah çektim
 Ta... iliklerim oynadı

Hey gidi delikanlılık
 İlk görüştüğümüz
 İlk sözleştiğimiz
 İlk...
 İlk...
 İlk ayrılışımız geldi aklıma
 Ve...
 Yaşadığıma...
 Doğduğuma...
 Bin pişman oldum...

Şimdi uzanarak yatıyorum bir mitil üzerine
 Nefeslerim kesilmek üzere

Son yolculuğa çıkıyorum
 Beni uğurlar mısın?
 Bana el sallar mısın?
 Ömrümdeki yıllara...

369.MEKTUP

Güzelliğin gözler kamaştırır
 Yürekler çarpar
 Saçlarının her büklümündeki
 Al yazmada,
 Elif'in, Anşa'nın alın terleri
 İlmek ilmek göz kırpar
 Tıpkı
 Ninemin gelin gittiği gibi...
 Belindeki
 Belindeki kırmızı kuşak
 Bayrak
 Bayrak...

Her genç kızın hayallerini süsler
 Kurutacak, kutsal toprak
 Davullar, zurnalar çalarak
 Sevinçler...
 Kucak kucak

İlerde çocukların, torunların olacak
 Bir de bakacaksın zaman geçmiş olacak...
 Saçların ağaracak
 Belin bükülecek
 Oğulların, kızların ana...
 Torunların Nene diyecek

Evde,
Bir balkonda
Bir eşikte
Uzaklara bakıp, dalacaksın
Ve...
Derin... bir nefes alacaksın
Gençliğini aşkımızı düşüneceksin

İçinden...
Bir AH çekeceksin... AH
Neden yaptım ya... Rab...
Neden...
Şu kısacık ömrümde
Değer miydi?
Değer miydi gönül kapısını yıkmak?

Birden hatırlayacaksın
Çeyiz sandıklarına koşacaksın
Bir buruşuk mendil
Bir sararmış kâğıt
Bir solmuş fotoğraf

Arayacaksın...
Arayacaksın...
Ellerin yeri çığmalar gibi...
Didik... didik edeceksin
Benden kalan izleri
Ya bulacaksın
Ya bulamayacaksın

Utancından,
Nasırlı ellerini
Yüzlerine götürecek
Ak saçlarından medet,
Medet umacaksın...

Yalvaracaksın tanrıya
 Onu...
 Onu bir daha göreyim diye,

Ben...
 Ben deli çayların sürüklediği
 Moloz gibi
 Halen sürüklenir dururum
 Seni her yürek çarpışımında
 Her girdapta
 Seni düşünürüm, seni...
 Aşkını
 Sevgini
 Son nefeste bile
 Hala seni seviyorum seni...

370.YAK HASRET YAK

Yak hasret yak
 Cehennem ateşi kadar yak
 İnancım...
 Cennet de hak
 Cehennem de hak
 Yak ki,
 Bütün aşıklar,
 Bütün sevdalılar
 Bütün umutsuzlar mutlu olsun
 Ben...
 Ben yanayım onların yerine
 Hasret,
 Ne bir yanardağ,
 Ne bir çağlayan,
 Ne bir uçsuz bucaksız çöl
 Hasret,

Ağlayana bağlıdır,
Ağlatana bak

371.HASTANE KORİDORLARI

Gene akşam oldu, hastane koridorlarında geziyorum
Tıpkı hapisane gibi, duvarlarla konuşuyorum
Hastaları görüyorum, sessizlik içinde iniltiler
Hepsi bir çare bekliyor hastalıklarına
Beyaz önlüklerle gezen, doktorlar, hasta bakıcılar...
Hepsi birer melek, gezerken gülücükler saçıyor...
İçimden,
Hey gidi hayat ne kadar güzelsin...
O kadar da acımasızsın...
Hiç üzülmiyorum
Tanrım...
Tanrım bana iki dert verdi
Beni...
Bıçak yarası
Bıçak yarası korkutmuyor
Ama...
Vefasız yârin verdiği yara,
İliklerime kadar ızdırap veriyor
Yeniden yalvarıyorum Rabbime
Beni, bu yarayla canımı al
Senin huzuruna rahat, mutlu olarak geleyim
Ve...
Sevgilim gününe çıksın,
Kına yaksın başına

372.SON DURAK

Ne üstünde branda,
Ne yanında saray
Sessiz şehir derler buna,
Sessiz şehir

Ne cadde,
Ne sokak,
Ne kapı numarası,
Ne dünya yaygarası,
Sessiz şehir derler buna
Sessiz şehir...

Ne zengini ara
Ne fakiri sor
Zor bir şehir bu zor
Sessiz şehir derler buna
Sessiz ...
Ne mal kavgası
Ne miras davası,
Ne çöl sıcağı,
Ne deniz havası
Sessiz şehir derler buna
Sessiz şehir...

Ne aç kaldım deme
Ne susuz,
Edebi istirahat derler buna
Kalmazsın uykusuz,

Yeter ki Tanrıya başın dimdik var
Seni yalnız bırakmaz
Allah'a yalvar

373.AH YÜREĞİM

Elli yıldır küt...küt edersin sol böğrümde,
 Sana kim dedi ki
 Gönül sevdası çek
 Aşk yarası çek

İnandıramıyorum
 Durduramıyorum
 Kandıramıyorum

Ne yaş dinliyorsun,
 Ne zaman dinliyorsun,
 Ne sağlık dinliyorsun
 Görmedim...Görmedim senin gibi inat
 Ben, sana mı yanayım
 Bana mı yanayım
 Şunun şurasında ne kaldı ki,
 Biraz gayret biraz sabret
 Biliyorum, biliyorum
 Senin yüreğinde yara vardır
 Benim ise,
 Senin hemen yanı başında, kanser
 Kanser yarası vardır
 İkimizin de acısı
 Sancısı birdir
 Seni
 Yüreğini
 Sevgini alkışlıyorum
 Seni başıma taç yapıyorum
 Sen
 O yarayı sevdiğinden aldın
 Ya ben
 Senin adına (bu yarayı)

Senden çaldım
 Yüreğın hafiflesın, acı çekmesın diye
 Allah Kerımdır. Acılar günahları hafifletır derler
 Silmiştir Yüce Rabbım
 Günahsız gıdeceğız inşallah
 Lakin,
 Biri vardır ki
 O mahsun...
 O suçsuz...
 O mahcup...
 O güzel...
 Şimdi ne diyecektir bilmem
 Gözlerinden,
 Gözlerinden iki damla yaş dökecektir
 İki yara için.
 Vicdanı sızlayacak,
 Pişman olacak
 Yüreği paramparça olacak
 Ta...
 Ta ki,
 Haşra kadar

374.KITMİR ET

Sokak başlarında durdum,
 Oşt dediler
 Hışt dediler,
 Taşladılar ...

 Bir çalı dibinde gölgelendim
 Oşt dediler
 Hışt dediler
 Taşladılar ...

Bir duvar dibine sığındım

Oşşt dediler

Hıışt dediler

Taşladılar ...

Bir dost kapısına dayandım

Oşşt dediler

Hıışt dediler

Taşladılar ...

Bir yar kapısına vardım

Garip garip baktı,

Bir parça ekmek attı

İki damla yaş aktı...

Ya Rabbi....

Senden başka

Senden başka

Sığınacak yer bulamadım

Beni...

Kıtmir yap,

Cennetine gireyim...

375.GÜL YARASI

Aşkından öldüm kavruldum,

İster an ister anma

Firez ettiler savruldum

Yandığım dil değil, yarası değil

Gül yarası...Gülüm...Gül yarası...

Maziye bakıyorum, gülümsüyor o yıllar,

Yürüyorum, yürüyorum uzuyor o yollar,

Gün geçtikçe çoğalıyor o ataşlar, o korlar

Yandığım dil değil, yarası değil
Gül yarası...Gülüm...Gül yarası...

Onca yıl bekledim, kokmuyor o güller,
Baharlar geçiyor, açmıyor gülüm
Ölümü kefenler seçmiyor gülüm

Yandığım dil değil, yarası değil
Gül yarası...Gülüm...Gül yarası...

Sanma ki unuttum, unuttu deme
Acıma bir daha acı yükleme
Gidiyorum gülüm artık bekleme

Yandığım dil değil, yarası değil
Gül yarası...Gülüm...Gül yarası

Güle katmer katmer adını gömdüm,
Bütün hasretleri, yadını gömdüm,
Sevdiğim o güzel kadını gömdüm,

Yandığım dil değil, yarası değil
Gül yarası...Gülüm...Gül yarası...

376.BİR BİLSEYDİN

Benim çektiğimi bir bilseydin
Ağlardın be gülüm
Benim çektiğimi bir bilseydin
Kahrolurdun be gülüm

Benim çektiğimi bir bilseydin,
Erirdin be gülüm
Benim çektiğimi bir bilseydin,

Ölürdün be gülüm
Benim çektiğimi bir bilseydin,

Delirirdin be gülüm
Benim çektiğimi bir bilseydin
Gelirdin be gülüm
Ben sensiz de yaşıyorum aşkını,
Ben sensizde yaşıyorum adını

Yeter ki
Yeter ki
Sen yaşa...

377.YÜREĞİME SIĞMADIN

Ne büyük aşk ne büyük sevgi,
Yüreğime sığmadın,
Sığmadın be gülüm
Büyü yaptı felek,
Sev dedi sev dedi sev

Bilmedim aşkın böyle hırçın olduğunu,
Bu kadar uzun süreceğini
Bazen dinliyorum kendimi
Seni getiriyorum gözlerimin önüne
Senin o güzelliğin,
Senin o gülüşün,
Senin o endamın,
Senin
Senin
Velhasıl her şeyin

Ah vefasız
Ah çılgın kız...

Ne yaptın öyle? Ne yaptın söyle...!

Şu kısacık ömür,

Değer miydi?

Değer miydi?

Söyle

Yüreğim kaldırmıyor,

Kaldırmıyor bu yükü

Paramparça

Lime lime oluyor

Senin aşkın

Senin sevgin

Sığmıyor

Sığmıyor

Sığmıyor be gülüm

Gel de

Paramparça olan yüreğimi

Birlikte tamir edelim

Yücelelim gökyüzüne

Yücelelim Allah'a

Yürüyelim ta... Uzaklara...

Sonsuza...

378.AŞK

Beni aşk bağıyor hayata,

Aşk...

Nasıl anlatsam...

Nasıl söylesem...

Bilmem ki... Âdem Havva'ya âşık olmuş

Rabia Hatun, Allah'a

Mecnun Leyla'sını aramış çöllerde...
Yunus, Tapduk'ta bulmuş aradığını
Üveys, âşık olmuş görmeden
Resulullah'a...
Veysel sevdiğine; 'Bu bendeki aşk
Olmazsa' demiş...
Ferhat kayaları delmiş sevdiği için
Karacaoğlan, Söylemiş, söylemiş,
Söylemiş,
Ben âşık olmuşum vefasız bir yare

Bana sorsalar aşk nedir...?
Vallahi
Dizlerim titrer
Yüreğim küt, küt vurur
Ta derinden
Sevgi, sevgi, sevgi, derim,
Göz yaşlarımla
Ama...
Ama hiç kimse aşkı tarif edememiş,
Edememişler
Aşkın tarifi, kanunu yoktur

Ek 7. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirleri

Aşık Mustafa Cengiz'in Yedi Heceli Şiirleri

1. ASIRLIK DÖRTYOL

Ge-lin gö-rün /Dört-yo-l'u

Yay-la-sın-da /o-tu-run

Çeşit çeşit portakal

Hediyeler götürün

Sebzeler ocak ocak

Ekinler kucak kucak

Yalnız bir kusuru var

Yazın olur çok sıcak

Alt tarafı denizdir

Yüzmeye doymasın

Her taraf gül gülistan

Dermeye kıyamazsın

Sebzeler ocak ocak

Ekinler kucak kucak

Yalnız bir kusuru var

Yazın olur çok sıcak

Üst tarafı yayladır

Buz gibidir suları

Arada bir çıkıyor

Adamların kıralı

Sebzeler ocak ocak

Ekinler kucak kucak

Yalnız bir kusuru var

Yazın olur çok sıcak

Yılbaşında yüzyılı
 Olacak kurulu
 Ziraatta palmiye
 Ekilidir sıralı

Sebzeler ocak ocak
 Ekinler kucak kucak
 Yalnız bir kusuru var
 Yazın olur çok sıcak

2. BİZ DÖRTYOL'LUYUZ

İ-ki a-yak /kol-lu-yuz
 Şi-rin tat-lı /dil-li-yiz
 Allah'ıma şükürler
 Çünkü biz Dört Yol'luyuz

Ocaklı'dır köyümüz
 Çok güzeldir suyumuz
 Oğuz Boyu soyumuz
 Çünkü biz Dört Yol'luyuz

Mıgır'da dünerimiz
 Denizde fenerimiz
 Uludur çınarımız
 Çünkü biz Dört Yol'luyuz

Asildir milletimiz
 Büyüktür devletimiz
 Aşığı söyletiriz
 Çünkü biz Dört Yol'luyuz

Büyük olsa da acım
 Hepsi benim baştacım
 Kardeşimle bacım
 Çünkü biz Dörtyol'luyuz

Mustafa Cengiz biziz
 Hakkı savunan sözüz
 Çakma değiliz, özüz
 Çünkü biz Dörtyol'luyuz

3. SEVDALİYİM DÖRTYOL'UM

Top-ra-ğ1-na /ta-ş1-na
 Gök-te u-çan /ku-şu-na
 Ekmeğine aşına
 Sevdalıyım Dörtyol'um

Sığırcık sürüsüne
 Ölüsü dirisine
 İçimde birisine
 Sevdalıyım Dörtyol'um

Evliya yatırına
 Kasapta satırına
 Kızların çitirına
 Sevdalıyım Dörtyol'um

Olmazsa olmazına
 Konuşkan dilbazına
 Hele de Burnaz'ına
 Sevdalıyım Dörtyol'um

Barınakta taşlara
Gökte uçan kuşlara
Mutlu gezen eşlere
Sevdalıyım Dört yol'um

Uzun saç sarısına
Firikken darısına
Denizin kıyısına
Sevdalıyım Dört yol'um

Ramazan'da pideye
Dört yol'daki edeye
Karabıyık dedeye
Sevdalıyım Dört yol'um

Portakal çiçeğine
Ağustos böceğine
Dokuzun ocağına
Sevdalıyım Dört yol'um

Burnazının kumuna
Ahlakına huyuna
Bütün Türk'ün soyuna
Sevdalıyım Dört yol'um

Yaylasına düzüne
Fındığına kozuna
Kavunu karpuzuna
Sevdalıyım Dört yol'um

Elif ile Ayşe'ye
Güllü ile Neşe'ye
Açan mor menekşeye
Sevdalıyım Dört yol'um

Bayramdaki taklara
Hazanda yapraklara
Oturulan parklara
Sevdalıyım Dört yol'um

Şehitler mezarına
Ozanı yazarına
Hele de Pazarına
Sevdalıyım Dört yol'um

İnsan olan herkese
Köyler ile merkeze
Canım feda binkeze
Sevdalıyım Dört yol'um

Tarlada soğanına
Arının kovanına
El açtım divanına
Sevdalıyım Dört yol'um

Cengiz'in kalemine
Dostların selamına
Allah'ın kelamına
Sevdalıyım Dört yol'um

Aşık Mustafa Cengiz'in Sekiz Heceli Şiirleri

4. “DÖRTYOL’LU” OLMAK

De-li-çay de-ni-ze/ a-kar
 A-ğus-tos gü-ne-şi ya-kar
 Yiğitler buradan çıkar
 Bir başka Dört Yol’lu olmak

Nisan portakal çiçeği
 Yazın Ağustos böceği
 Benim babamın ocağı
 Bir başka Dört Yol’lu olmak

Üst taraf, dağ, altı deniz
 Havayı hisseder geniz
 Şu esmer ten, esmer beniz
 Bir başka Dört Yol’lu olmak

Çok okuru, yazarı var
 Seyyah olup gezeri var
 Ziyareti, mezarı var
 Bir başka Dört Yol’lu olmak

Çeşme suyu gelir çaydan
 Gecesi parıldar aydan
 Narenciye gelir köyden
 Bir başka Dört Yol’lu olmak

Fabrika kurmuş beyleri
 Asil yerden gelir soyları
 Hem kasaba hem köyleri
 Bir başka Dört Yol’lu olmak

Kuzuculu, Karakise
 Eyledim şöyle temaşa
 Söyleyeyim kısa kısa
 Bir başka Dört yol'lu olma

Mevla'm yüzünü eğmesin
 Suyu sabuna değmesin
 Öğünmek gibi olmasın
 Bir başka Dört yol'lu olmak

Oğuz soyundan kültürü
 İyi bilirlere hatırı
 Her köşede bir yatır
 Bir başka Dört yol'lu olmak

Mustafa Cengiz'im söyler
 Bilmen nasıl geçti aylar
 Şehire benziyor köyler
 Bir başka Dört yol'lu olmak

5. GİDECEĞİM

Göz-le-ri-ne /ba-ka ba-ka
 Ç a-mur-la-ra /çö-ke çö-ke
 Sigaramı yaka yaka
 Buralardan gideceğim

Gurbete düşse de yolum
 Önüm, arkam, sağım, solum
 Kırılma da iki kolum
 Buralardan gideceğim

Şiirleri yaptım beste
Güller açsa deste deste
Bir gün aheste aheste
Buralardan gideceğim

Valizi elime alıp
Hayal deryasına dalıp
Ya han ya otelde kalıp
Buralardan gideceğim

Deli yel gibi eserek
Mecnun misali küserek
Köyden ümidi keserek
Buralardan gideceğim

Ali'yi sordum Veli'ye
Derdinden döndüm deliye
Pazartesi, ya salıya
Buralardan gideceğim

Bulamadım buna çözüm
Zahmeriye döndü yazım
Avrat, uşak, oğlum, kızım
Buralardan gideceğim

Ellerimi kırsalar da
Önüme bent kursalar da
Mustafa'yı sorsalar da
Buralardan gideceğim

6. PORTAKAL

Ni-san ge-lin-ce/ a-çı-lır
 Or-ta-ya ko-ku /sa-çı-lır
 Meyvesin suyu içilir
 Portakalın çiçekleri

Çocuklar iplere dizer
 Alıp ellerinde gezer
 Yoldan geçen kokun sezer
 Portakalın çiçekleri

Martın nisanın neşesi
 Dört yol'unun her köşesi
 Bu gönlümün menevşesi
 Portakalın çiçekleri

Beyaz çarsın dalında
 Irgalan şöyle salın da
 Sanki sevgili kolumda
 Portakalın çiçekleri

Dan zamanı kokun gelir
 Kokun alan bir hoş olur
 İnsan sende huzur bulur
 Portakalın çiçekleri

Taze gelin gibi dalda
 Sanki sevgilisin kolda
 Bahçede, tarlada, yolda
 Portakalın çiçekleri

Mustafa Cengiz'im aman
 Üstüne gelmesin duman
 Çiçeğin solduğu zaman
 Portakalın çiçekleri

7. OLMAZSA OLMAZ

At kuy-ru-ğu /sal-la-maz-sa
 Kö-pek o-lan /hav-la-maz-sa
 Evlat baba dinlemezse
 Ağzı olan söylemezse
 Olmazsa olmaz

Bağ olup da bozulmazsa
 Tren katar dizilmezse
 Tarih kitap yazılmazsa
 Bayrak gökte süzülmezse
 Olmazsa olmaz

Ezan sesi duyulmazsa
 Milli petrol bulunmazsa
 Türki devlet kurulmazsa
 Avrupa'ya girilmezse
 Olmazsa olmaz

Yollar yaya yürünmezse
 Dağlar beyaz bürünmezse
 Yılan yerde sürünmezse
 Nadas tarla sürülmezse
 Olmazsa olmaz

Göl bulanık durulmazsa
 Rimel göze sürülmezse
 Yayan giden yorulmazsa
 Kayıp olan bulunmazsa
 Olmazsa olmaz

Avcı olan vuramazsa
Yiğit sözde duramazsa
Gözü olan göremezse
Borcu olan veremezse
Olmazsa olmaz

Saçı olan taramazsa
Uzun yollar varılmazsa
Açan pamuk derilmezse
Âşık olan sarılmazsa
Olmazsa olmaz

Küçük büyüğü bilmezse
Akan gözyaşı silinmezse
Bir adam adam olmazsa
Ağlayan bir gün gülmezse
Olmazsa olmaz

İnek sütü sağılmazsa
Kadın çocuk doğurmazsa
Tavuk tüyü yolunmazsa
Ağaç yaş iken eğilmezse
Olmazsa olmaz

Balık suda yaşamazsa
Çocuk yere basamazsa
Balta ağaç kesemezse
Çapa yeri eşemezse
Olmazsa olmaz

8. ALLAH'IM KORU BİZLERİ

O-ğul ver-me-yen/ a-rı-dan
 Ak-şam-dan ya-tan /ka-rı-dan
 Geceleri cinden, periden
 Allah'ım koru bizleri

Atın arka çiftesinden
 Dinsiz yazar güftesinden
 Cimrilerin sofrasından
 Allah'ım koru bizleri

Gurbette kötü şerrinden
 Cephede düşman erinden
 Kış günü gece birinden
 Allah'ım koru bizleri

Helal olmayan paradan
 Derman olmayan yaradan
 Söz dinlemeyen karıdan
 Allah'ım koru bizleri

Allah tanımayan kuldan
 Sonu bilinmeyen yoldan
 Aniden bastıran selden
 Allah'ım koru bizleri

Balta girmemiş ormandan
 Borca alınan kurbandan
 Haksız verilen fermandan
 Allah'ım koru bizleri

Fazla sıktıran kotlardan
 Ayağı sıkan botlardan
 Direksiz biriket katlardan
 Allah'ım koru bizleri

Mustafa Cengiz'im gölden
 Zengin bilmez fakir halden
 Şeker karışılan baldan
 Allah'ım koru bizleri

9. BENİM DOĞDUĞUM OCAKLI

Çok yıl-lar ev-vel /ku-rul-muş
 Be-nim doğ-du-ğum /O-cak-lı
 Kahve, hanın olduğu yer
 Benim doğduğum Ocaklı

Çarklı değirmeni vardı
 Neçe medeniyet gördü
 Üç vilayetimiz oldu
 Benim doğduğum Ocaklı

Bir tek mektebimiz vardı
 Çocuklar buraya geldi
 O zamanlar gayet şendi
 Benim doğduğum Ocaklı

Kasım fabrika yaptırdı
 Dövme, bulguru çektirdi
 Ziraat bahçe diktirdi
 Benim doğduğum Ocaklı

Sonra Küllücüler geldi
 Gasım'ın bağımlı aldı
 Otoban ikiye böldü
 Benim doğduğum Ocaklı

Üç vilayet gördü bizler
 Bahçe oldu, dağlar düzler
 Gurbettekiler çok özler
 Benim doğduğum Ocaklı

Evim acar çarşı yanı
 Dört kahvesi üç de hanı
 Hanifi Emmi'nin dükkânı
 Benim doğduğum Ocaklı

Demirçioğlu'nun bakkalı
 Satardı dirhem okkalı
 Adamları hep şapkalı
 Benim doğduğum Ocaklı

Uluslararası yollar
 Mutlak Ocaklı 'ya uğrar
 Nerde şimdi eski beyler
 Benim doğduğum Ocaklı

Anam çok erken kalkardı
 Bize bazlama yapardı
 Sacın üstünden kapardı
 Benim doğduğum Ocaklı

Kapıda inek danamız
 İnek sağardı anamız
 Soğuktan donar çenemiz
 Benim doğduğum Ocaklı

Babam bize Opel aldı
 53'te kapıya geldi
 Bütün köylü gelip gördü
 Benim doğduğum Ocaklı

Her çeşit kuşlar öterdi
 Kışın gırağı atardı
 Tuğla kiremit dökerdi
 Benim doğduğum Ocaklı

Örtü bağlıydı başlarda
 Çeşit çeşit o kuşlarda
 Belben yapardı teşlerde
 Benim doğduğum Ocaklı

Anam Durdu, babam Ali
 Böyleydi milletin hali
 Eksilmezdi suyu seli
 Benim doğduğum Ocaklı

Yokuş başının çınarı
 Bütün kuşların düneri
 Acar çarşının civarı
 Benim doğduğum Ocaklı

Kuş vururdum lastiğinen
 Para vardı yastığinan
 Belbeninen, bastığinan
 Benim doğduğum Ocaklı

Bahçemin çaylı elması
 Ne hoş olurdu yemesi
 Yemenden geldi künyesi
 Dedemin yurdu Ocaklı

Gasıl ekerdik bahçeye
 Giderdik onu biçmeye
 Musandaradan geçmeye
 Anamın yurdu Ocaklı

Hevkereye ekdim bostan
 Atlar gireridim üstten
 Anamın babası Osman
 Dedemin yurdu Ocaklı

İmam-Hatip'in orası
 Şimdi geldi tam sırası
 Ora dedemin mirası
 Benim doğduğum Ocaklı

Mustafa Cengiz'im hani
 Geldi geçti hepsi fani
 Acar çarşı, hanın önü
 Benim doğduğum Ocaklı

Hatay vilayetim, Dörtiyolsa kazam
 Bunların hepsini biliyor ozan
 Kömeç, pancar pişen o kara kazan
 İşte benim yaşadığım Ocaklı.

10. AŞIĞIM BEN OCAKLI'YA

Meh-met Te-kin /ta-rih yaz-mış
 A-ş1-ğım ben /O-cak-lı'-ya
 Acar çarşı hanın önü
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Tehnenin önü sokulu
 Önünde kolon dikili
 Şimdi yıkılmış okulu
 Aşığım ben Ocaklı'ya

En eskidir okulumuz
 Sayılırdı hatırımız
 Cennet Ana yatırımız
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Tiyek suyu Hasan Dede
 Çaya çıktım gide gide
 Seyran eyledim köprüde
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Cenevizli efendimiz
 Bugün öldü rahmetlimiz
 Hacı Bayram gıymetlimiz
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Gara Salih tahrasıyla
 Tosun emmi paltasıyla
 Anam içli köftesiyle
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Deli Cihat bastonuyla
 Terzi Mehmet kostümüyle
 Cıvcık Ali astımıyla
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Üç tane hanı vardı idi
 Bakkal Hanifi can idi
 Acar çarşı önü idi
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Petrol Onbaşı'nın ora
 Palmiyeler sıra sıra
 Kimse bakmasın kusura
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Köye ilk traktör geldi
 Önce Hacı Süllü aldı
 Rahmetli Hacı'da öldü
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Dedem adı Küçük Mehmet
 Yemen'de eyledi rahmet
 Koca Bekirli Muhammet
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Ali Cenni Gara Ali
 Sultan Süleyman'ın veli
 Adana Antakya yolu
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Her gün yerdik bulgur aşı
 Ağrımazdı garnı başı
 Dırra, Uruk, Kumru kuşu
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Doçentimiz Hatipoğlu
 Ocaklı'da Katipoğlu
 Eczacımız Türkoğlu
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Viraj bizim yanımızda
 Kahve vardı önümüzde
 Kardeşlik var dinimizde
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Çarklı değirmeni vardı
 Yüklü develer gelirdi
 Un bulgur döğme olurdu
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Cin oğlan teker yapardı
 Bahri Şinay'ı çekerdi
 At arabaya takardı
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Çıktım yükseğe seyrana
 Yayıkta olan ayrana
 Hele de Hacı Bayrama
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Eski Başkan Mehmet Ocak
 Herkese açardı kucak
 Doğu Batı, kenar bucak
 Aşığım ben Ocaklı'ya

Mustafa Cengiz'im çeker
 Yazıp da içini döker
 Abidin'in Hasan eker
 Aşığım ben Ocaklı'ya

11. SEVMEM YARAMAZ ADAMI

Al-tın tas-ta /zem-zem ver-se
 İç-mem ya-ra-maz/ a-da-mın
 Her gün başıma da taçsa
 Takmam yaramaz adamın

Yoluma halı serse de
 Beni çarmıha gerse de
 Dünyayı bana verse de
 Almam yaramaz adamın

Verse ekmeğim suyumu
 Toplumda ahlak huyunu
 Karşıdan gelse boyunu
 Görmem yaramaz adamın

Gözlerim önüme aksa
 Miski amber gibi koksa
 Yatalak babama baksa
 Sevmem yaramaz adamı

Severim Allah adını
 Çekme dünyanın yadını
 Veli nimetin tadını
 Tatmam yaramaz adamın

Mustafa Cengiz'im gelmem
 Altın verse gene almam
 Bir saat yanında kalmam
 Gene yaramaz adamın

12. ŞİRİN DÖRTYOL'UM

Por-ta-ka-lın /da-lı i-nen
 O-to-ba-nın /yo-lu i-nen
 Ne şirinsin sen Dört Yol'um

Ziraatın bahçe inen
 Öz Türkçenin lehçe inen
 Arap bülbül serçe inen
 Çok şirinsin sen Dört Yol'um

Odun çeker katırınan
 Çökek 'teki yatırınan
 Tatlı sohbet hatırınan
 Ne şirinsin sen Dört yol'um

Medeniyet beşiğisin
 Baba yurdun eşiğisin
 Tabiatın aşığısın
 Ne şirinsin sen Dört yol'um

Giyim inen kuşam inen
 Hatay tatlı yaşam inen
 Ağam inen paşam inen
 Ne şirinsin sen Dört yol'um

Mustafa Cengiz'im geldim
 İyiyi kötüyü gördüm
 Her şeylerden payım aldım
 Gene şensin sen Dört yol'um

13. ALIRSAN CAHİL AVRADI

Dün-ya ba-şa /zin-dan o-lur
 A-lır-san ca-hil /av-ra-dı
 Cehennem hayatı yaşan
 Alırsan cahil avradı

Zehir katılır aşına
 Çocuklar çıkar karşına
 Neler getirir başına
 Alırsan cahil avradı

Gelmez gardaşların bacın
Her gün yenilenir acın
Hayattaki bir tek suçun
Alırsan cahil avradı

Zehir olur, ekmek suyun
Ya dinlersin koyun koyun
Kötüye eğersin boyun
Alırsan cahil avradı

Bilemezsin ki en baştan
Çene başlar uçtan uçtan
Aş-ekmeğin olur taştan
Alırsan cahil avradı

Yatak olur sanki iğne
Her gün çiğne babam çiğne
Dönemezsin benliğine
Alırsan cahil avradı

Cehenneme döner dünün
Nasıl geçti bilmem günün
Ellik ellik gider ünün
Alırsan cahil avradı

İyi düşün, iyi taşın
Sonra ağrımazın başın
Sahip çıkmaz bir gardaşın
Alırsan cahil avradı

Gecede gördüğün düşler
Dertler içerine işler
Kafanda ağırlar başlar
Alırsan cahil avradı

Tatlı bir şey yiyemezsin
 Düzgün bir şey giyemezsin
 ‘‘Canım’’ bile diyemezsin
 Alırsan cahil avradı

14. TOKAT'TAKİ ŞEHİTLERE

Du-yun-ca /i-çe-rim yan-dı
 To-kat'-ta-ki /şe-hit-le-re
 Hak'tan rahmet diliyorum
 Tokat'taki şehitlere

Kimi Hatay, kimi Ordu
 N'oldu gardaş bize n'oldu
 Kimi gazi, kimi öldü
 Tokat'taki şehitlere

Ölen fidanıma yazık
 Üç-beş tane kanı bozuk
 Yedi şehit içim ezik
 Tokat'taki şehitlere

Yemen şehididir dedem
 İzin verin ben de gidem
 Şehit vermek neymiş madem
 Tokat'taki şehitlere

Hunutludan uzmanımız
 Vatan için canlarımız
 Aksa bile kanlarımız
 Tokat'taki şehitlere

Bayraktır bizim sevdamız
 Vatan içindir kavgamız
 Rahmet eylesin mevlamız
 Tokat'taki şehitlere

İçimde var idi telaş
 Yedi ele düştü ateş
 Duyunca gavruldum gardaş
 Tokat'taki şehitlere

Kolay mı büyüyor evlat
 Gelin kızlar bütün avrat
 Bekbele'den geldi feryat
 Tokat'taki şehitlere

Göndere çek ay yıldızı
 Rengi olsun kan kırmızı
 Selam durun dizi dizi
 Tokat'taki şehitlere

Mustafa Cengiz kanarım
 Şehit duyunca yanarım
 Allah'tan rahmet dilerim
 Tokat'taki şehitlere

15. PAYAS

Gez-dim a-şa-ğı /yu-ka-rı
 Bu-gün Pa-ya-s'ı /Pa-ya-s'ı
 Her yer parkeyle döşeli
 Gördüm Payas'ı Payas'ı

Baban Aslan anan Huri
 Gördüm ki çözmüşün zoru
 Allah'ım afattan koru
 Bizim Payas'ı Payas'ı

Goca çınar bölgesine
 Sırt ver otur gölgesine
 Bir de Fındık yaylasına
 Görün Payas'ı Payas'ı

Her mahalle çocuk parkı
 Görün de fark edin farkı
 Döner değirmende çarkı
 Görün Payas'ı Payas'ı

Daim başkan ol Bekir'im
 Daşa değmesin tekerin
 Ne tansiyon ne şekerin
 Şad et Payas'ı Payas'ı

Gezdim denizden dağlara
 Selam ölüye sağlara
 Bütün gördüğüm beylere
 Sorun Payas'ı Payas'ı

Haddeler Harıl harıl
 Suları akar şırıl şırıl
 Her taraf pırıl pırıl
 Gördüm Payas'ı Payas'ı

Sincan yaylasına çıktım
 Durup bir sigara yaktım
 Şöyle etrafıma baktım
 Gördüm Payas'ı Payas'ı

Mustafa Cengiz Yazarı
 Gezdim caddeyi pazarı
 Hele E beşin üzeri
 Gördüm Payas'ı Payas'ı

16. BİZİM DÖRTYOL'UN GÜLLERİ

O-ğuz boy-la-rın-dan /ge-lir
 Bi-zim Dört-yo-l'un /soy-la-rı
 Bahar gelir hırçın akar
 Bizim Dört yol'un çayları

Zemheride camdan bakar
 Arada dışarı çıkar
 Ağaç dalları büker
 Bizim Dört yol'un yelleri

Yazın yaylaya göçülür
 Soğuk suları içilir
 Nisan gelince açılır
 Bizim Dört yol'un gülleri

Çok güzeldir lehçeleri
 Portakaldır bahçeleri
 Arap teli serçeleri
 Bizim Dört yol'un köyleri

Kadir Arslan, Emin Hoca
 Hep yazalar gündüz gece
 Ve hepsi işte böylece
 Bizim Dört yol'un halleri

Narenciye boldur bizde
 Ekinimiz olur dizde
 Adam sayılırlar sözde
 Bizim Dörtüol'un beyleri

Aslan çakallara yendi
 İyi dinle beni şimdi
 Gelip de hazıra kondu
 Bizim Dörtüol'un şeyleri

Mustafa Cengiz'in soyu
 Oğuz Türklerinden çıkacak boyu
 Ocaklıdır onun köyü
 Bizim Dörtüol'un huyları

17. OLMAZ

Döğ-me-yi kay-nat-maz-san le-pe
 O-tu-nu kaz-maz-san/ ça-pa
 Ku-la-ğ1 tak-maz-san /kü-pe
 Eline almazsan sopa olmaz

Şişeye takmazsan tapa
 Saçına takmazsan toka
 Karşılıklı olmazsa şaka
 Takımlar anlaşmazsa şike olmaz

At, eşşek olmazsa katır
 Demiri bilemezsen satır
 Karşılıklı olmazsa hatır
 Türbesi olmazsa yatır olmaz

Arılar olmazsa bal
 At, eşek olmazsa nal
 Başa almazsan şal
 Ağız olmazsa dil olmaz

İçki olmazsa bar
 Çiçek açmazsa nar
 Tipi olmazsa kar
 Haddini bilersen şer olmaz

Harç olmazsa bina
 Nikah olursa zina
 Ele vurmazsan kına
 Ördek olmazsa suna olmaz

Bahar olmazsa çayır
 Sadaka vermezsen hayır
 Gelinin olmazsa dünür
 Odunu yakmazsan kömür olmaz

Ekini biçmezsen harman
 Bayramda kesmezsen kurban
 Padişahdan gelmezse ferman
 Doktora gitmezsen derman olmaz

18. KÖYÜMÜN AYDINI

Şi-i-ri-me dil /u-zat-tı
 Söz-de kö-yü-mün/ ay-dı-nı
 Yazarıma dil uzattı
 Sözde köyümün aydını

Beğenmezsen yazar, şairi
 Görünce tanır çayırı
 Bilmez inişi, bayırı
 Sözde köyümün aydını

Geçilmiyor koskasından
 Anlamazsın lehçesinden
 Karpuz çaldı bahçesinden
 Sözde köyümün aydını

Kürekle açar geveri
 Bilmem var mı ki severi
 Güdemez iki davarı
 Sözde köyümün aydını

Semer vurursan atar çifte
 Bilir mi ki beste, güfte
 Tırıs gider hep ön safta
 Sözde köyümün aydını

Kavaktan çalardı üzüm
 Yaylaya giderdi güzün
 Özü budur bütün sözün
 Sözde köyümün aydını

Mustafa Cengiz'e çattı
 Torbayı takınca yattı
 Ahırda uykusu tuttu
 Sözde köyümün aydını

19. MUTALIP'A ÖZLEM

Pa-muk ek-tim, /o-tun kaz-dım
 Dağ-la-rın, / taş-la-rın gez-dim
 Denizinde az mı yüzdüm
 Özledim ben Mutalıp'ı

Bir taraf Karanlık Kapı
 Bir taraf Bahrat'ın Yapı
 Eksilmez poyrazla tipi
 Özledim ben Mutalıp'ı

Toros Gübre batısını
 İneklerin yatışını
 Turaçların ötüşünü
 Özledim ben Mutalıp'ı

Poyrazını, dağ yelini
 Kara kovanın balını
 Nisan yağmuru selini
 Özledim ben Mutalıp'ı

Baharda inek gütmeyi
 At-arabayla yitmeyi
 Dudun dibinde yatmayı
 Özledim ben Mutalıp'ı

Olta attım, balık tuttum
 Dört yol'dan çok yayan gittim
 Serbest bölge geldi, sattım
 Özledim ben Mutalıp'ı

Ali Cengiz babam adı
Bir başkaydı onun tadı
Hiç yok idi dedikodu
Özledim ben Mutalıp'ı

Anamın bulgur aşını
Köy tavuğunun döşünü
Hele kuyunun başını
Özledim ben Mutalıp'ı

Sac üstünde bazlamayı
Balık tutup közlemeyi
Ağlanmayı, sızlamayı
Özledim ben Mutalıp'ı

Orakla çayır biçmeyi
Burnaz suyundan içmeyi
Okul bitince göçmeyi
Özledim ben Mutalıp'ı

Sabah erken dağ yelini
Gandaktan akan selini
Zeynep garının lorunu
Özledim ben Mutalıp'ı

Burnaz'ı Turunçlu köyle
Mustafa Cengiz'im söyle
Çocuktuk, yaşlandık böyle
Özledim ben Mutalıp'ı

20. DÖRTYOL

Yay-la-la-rı, /çam ha-va-sı
 Ge-lin-de gö-rün /Dört-yo-l'u
 Mığır'ı denize bakar
 Gelinde görün Dört-yol'u

Mığır'ında kekik kokar
 Buz gibi suları akar
 Yazın güneşi çok yakar
 Gelinde görün Dört-yol'u

İki tarafında çayı
 Oturlar emmi dayı
 Narenciye aslan payı
 Gelinde görün Dört-yol'u

Düğün olur sazlı sözlü
 Oynuyorlar gelin kızlı
 Samimiler sizli bizli
 Gelinde görün Dört-yol'u

Haddehaneleri çalışır
 Günde gün şehir gelişir
 Türlü portakal yetişir
 Gelinde görün Dört-yol'u

Kışın ılık yazın sıcak
 Gelenlere açar kucak
 Dolaşırlar köşe bucak
 Gelinde görün Dört-yol'u

Yaylalar Mıgır'a bakar
 Oradan Hassa'ya çıkar
 Akdeniz'e suyun döker
 Gelinde görün Dört yol'u

Mustafa Cengiz'e sorun
 Her zaman neşe ile dolun
 Günlük misafirim olun
 Gelinde görün Dört yol'u

21. MEHMET OCAK'A İTHAFEN

Ha-cı Sü-ley-ma-n'ın /oğ-lu
 Es-ki baş-kan Meh-met /O-cak
 Beş sene başkanlık etti
 Eski Başkan Mehmet Ocak

Yıllarca imamlık etti
 Defalarca hacca gitti
 Diktiği ağaçlar bitti
 Eski Başkan Mehmet Ocak

Başkanken getirdi suyu
 Ocaklı'dır onun köyü
 Vatandaşım için deyu
 Eski Başkan Mehmet Ocak

Sünnet ettirdi torunu
 Artık kalmadı sorunu
 Yerine geldi forumu
 Eski Başkan Mehmet Ocak

Yoktur ineği danası
Evde hiç yoktur çenesi
Hatice Hanım anası
Eski Başkan Mehmet Ocak

İki oğlu, üç de kızı
Belinden gitmiyor sızı
Arada arıyor bizi
Eski Başkan Mehmet Ocak

Hayriye başının tacı
Ömründe hiç yemez acı
Yedi erkek, üç de bacı
Eski Başkan Mehmet Ocak

Çok çalışır hiç duramaz
Üçü beşi hiç aramaz
Süleyman'ı çok yaramaz
Eski Başkan Mehmet Ocak

Çökekta yapıyor evi
Eşim dostum gelsin deyi
Hayriye Hanım'ın Bey'i
Eski Başkan Mehmet Ocak

Çok güzel okuyor ezan
İşine veriyor özen
Mustafa Cengiz'e kuzen
Eski Başkan Mehmet Ocak

22. ESKİ GÜNLER

A-ta ta-kar-dık /yu-la-rı
 Ark-tan i-çer-dik /su-la-rı
 Çiçek açardı kralı
 Hayal oldu eski günler

Kapı erkenden sulanır
 Süpürge elde dolanır
 Çaput çula ip ulanır
 Hayal oldu eski günler

Gasıl ekenler kalmadı
 Domates biber olmadı
 İncirler gozzak vermedi
 Hayal oldu eski günler

Leylekler yuva yapmıyor
 Happanlar kuşu tutmuyor
 Deliçay yazın akıyor
 Hayal oldu eski günler

Füzeler fırladı aya
 Hasretik sıpaya, taya
 Bal yemiyok doya doya
 Hayal oldu eski günler

Arklarda sular akıyor
 Evlat babayı takmıyor
 Ağaçlarda kuş ötmüyor
 Hayal oldu eski günler

Yama yapar giyer idik
 Gušo'dan alırdık düdük
 Arpa ekme bile yedik
 Hayal oldu eski günler

Küller kaplanırdı saca
 Evler kerpiç, yoktu baca
 Yayan gidilirdi Hacca
 Hayal oldu eski günler

Atınan gelirdi gelin
 Çok değeri vardı çulun
 Yayan bitmez git git yolun
 Hayal oldu eski günler

Yağmur yağar seller gelir
 Taşlar miller ile dolur
 Yaşlılarımız hep bilir
 Hayal oldu eski günler

Araba yok iken yaya
 Adımları saya saya
 Aha geldik diye diye
 Hayal oldu eski günler

Çiğit ekip gazan otu
 Eksik olmaz başın biti
 Tımar eden eşek atı
 Hayal oldu eski günler

Dağda güderdik davarı
 Ata vururduk semeri
 Küreknen açan geveri
 Hayal oldu eski günler

Musandaradan geçerdik
Yatıp arktan su içerdik
Yazın pamuğa göçerdik
Hayal oldu eski günler

Gece çakallar gelirdi
Tünekten tavuk alırdı
Tokaçnan asbap yunurdu
Hayal oldu eski günler

Kavakta olurdu asma
Hani ya nerde vardı çeşme
Su kuyuları hep deşme
Hayal oldu eski günler

Çerçi olup üzüm satan
Dut dalından böcü tutan
Garyola yok yerde yatan
Hayal oldu eski günler

Nesli bitti yiğit mertler
Önüne çektiler setler
Söz sahibi uyuz itler
Hayal oldu eski günler

Gavakta olurdu üzüm
Hep kar satarlardı yazın
Vesselam kıyası sözün
Hayal oldu eski günler

Mustafa Cengiz sormasın
Dert bele bizi bulmasın
Ogünler geri gelmesin
Hayal oldu eski günler

23. TÜRK POLİSLERİNE İTAFEN

Ge-ce gün-düz/ kar kış de-mez
 Kah-ra-man Türk /Po-lis-le-ri
 Yeri gelir yemek yemez
 Kahraman Türk Polisleri

Sabahaça nöbet tutar
 Eve gitmez orda yatar
 Etrafa gülücük atar
 Kahraman Türk Polisleri

Yeri gelir gitmez eve
 Hasret kalır kahve çaya
 Görevini seve seve
 Kahraman Türk Polisleri

Açtırmaz kötünün gözü
 Masumun güldürü yüzü
 Korumaktır sizi bizi
 Kahraman Türk Polisleri

Alo desen hemen gelir
 Her zaman yanında olur
 Vatan için şehit olur
 Kahraman Türk Polisleri

Emir alır hiç fark etmez
 Haftalarca eve gitmez
 Ne kadar övsemde yetmez
 Kahraman Türk Polisleri

AsayıŖte karakolda
 Özel timde sağda solda
 Trafikte oto yolda
 Kahraman Türk Polisleri

Mustafa Cengiz'im erim
 Vatanımı çok severim
 Mdrme teŖekkrm
 Kahraman Türk Polisleri

24. GLE GÜLE

A-da-na'-dan /An-tak-ya'-ya
 Bağ-la-mıŖ-lar/ E beŖ i-le
 Burdan geçen yolculara
 Selam olsun gle güle

İçin Dörtyol'un suyunu
 Grn beylerin huyunu
 Gezin kasaba köyünü
 Gidin gelin gle güle

BeŖikgl'de alabalık
 Cumartesi kalabalık
 Tarlalarda salatalık
 Toplayalım gle güle

TopakdaŖ'da yaylamıza
 Ekin ektik tarlamıza
 BarıŖ ektik yurdumuza
 Oturalım gle güle

Mustafa Cengiz gel hele
 Dört yollular hep el ele
 Birleşip yakam meşale
 Yanıp dursun güle güle

25. ÖMER SAYIL'A CEVABEN

Se-ni bi-raz /üz-düm her-hal
 Ku-su-ra bak-ma /ha-loğ-lu
 Değmez birinin hatırına
 Kalbimi kırma halaoğlu

Seller gelir kumlar gider
 Seller kayalara ne der
 Cahil seni benden eder
 Kusura bakma halaoğlu

Biz hem etiz hem tırnağız
 Fitnenin söze kanmayız
 Daha yanına varmayız
 Affet beni sen halaoğlu

Bir daha eyleme konu
 Bu şakanın geldi sonu
 Neme gerek onu bunu
 Çok haklısın sen halaoğlu

Kimseye karışmam daha
 Söz veriyorum sana aha
 Gözlerine baka baka
 Dersimi aldım halaoğlu

Çakallara vermem selam
 Susam kine arif olam
 Sözünü tuttum vesselam
 Dersimi aldım halaoğlu

Mustafa Cengiz'in özü
 Daim söyler doğru sözü
 Eğer üzdü isem sizi
 Kusura bakma halaoğlu

26. ALLAH BAŞLARA VERMESİN

Ak-şam-la-rı /e-ve gel-dim
 Ka-rı er-ken /ya-tı-yor-sa
 Dünya başa zindan olur
 Karı erken yatıyorsa

Dünya başına yıkılır
 Sanki yerinden sökülür
 İçine ateş yakılır
 Karı erken yatıyorsa

Karnınız ekmeğe doymaz
 Hesabın çarşıya uymaz
 Adam yerine hiç koymaz
 Karı erken yatıyorsa

Ne gelenin ne de giden
 Bahçeye ekemen fidan
 Kahırından erken giden
 Karı erken yatıyorsa

Yemek içmek olsa beleş
 İcini alır bir telaş
 Hergün dırdır hergün dalaş
 Karı erken yatıyorsa

Mustafa Cengiz görmesin
 Aklın karaya vurmasın
 Allah başlara vermesin
 Karı erken yatıyorsa

27. ESKİ OCAKLI

İ-nek sü-rer-dik dağ-la-ra
 Ner-de şim-di /esg'-O-cak-lı
 Gidip gezerdik bağlara
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Tuğla kiremit dökerdi
 Tosun odunu çekerdi
 Anam avarlık dikerdi
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Tiyek suyuna giderdik
 Tavuklu pilav dökerdik
 Akşama kadar yatardık
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Batdı çıkdı ordan akar
 Onbaşının ordan çıkar
 Zirat bahçesine döker
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Mazada portal sarılır
 Sarıp yatağa gonulur
 Baharda leylek görülür
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Sel basardı yokuşunu
 Arkta suyun akışını
 Atın rahvan gedişini
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Değirmenden dolap getti
 İncir üzüm işi bitti
 Göçmen guşlar hep terk etti
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Ne elgoca ne de urruk
 Eski düzen eski dirlik
 Kimsede kalmadı birlik
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Kimse bazlama yapmıyor
 Oğul babayı dakmıyor
 Deliçay yazın akmıyor
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Bahçede yok incir üzüm
 Gasıl ekilmiyor güzün
 Bahçe sulanmıyor yazın
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

Ocaklık'da yanar ataş
 Anam galkar bin bir telaş
 Gızınırđık bacı gardaş
 Nerde şimdi esg'Ocaklı

İnek sağıp yanık yayan
Bahçaya ekmezler soğan
Ekin biçmez sürmez döven
Nerde şimdi esg'Ocaklı

Ne han galdı ne de çarşı
Ne salça var ne de turşu
Halil hoca vermez dersi
Nerde şimdi esg'Ocaklı

Ötlüklerin nesli bitti
Sığırcık cubbalak getdi
Şıh Mustafa evin sattı
Nerde şimdi esg'Ocaklı

Sebze ekenler galmadı
Kiviye ektik olmadı
Vaatler yerin bulmadı
Nerde şimdi esg'Ocaklı

Gış gelir dereler daşar
Baharda ekinler çoşar
Fayık emmi kivrem Yaşar
Nerde şimdi esg'Ocaklı

Terk edenler gelin görün
Doğduğunuz yeri bulun
Mustafa Cengiz'e sorun
Nerde şimdi esg'Ocaklı

28. PAKİSTAN'A SELAM

Yağ-mur yağ-dı /sel-ler vur-du
Pa-kis-tan'-da /in-san-la-ra
Türk milleti sahip çıktı
Pakistan'da insanlara

Devletimiz sahip çıktı
 Trenler yardımını çekti
 Türk'ün bayrağını dikti
 Pakistan'da insanlara

Hem havadan hem karadan
 Kazan, tabaktan, tavadan
 Ne gece gündüz demeden
 Pakistan'da insanlara

Devletimiz koştı gitti
 Türk milleti eşlik etti
 Mağdurun elinden tuttu
 Pakistan'da insanlara

Sivil toplum kuruluşu
 Elindeki her kuruşu
 İşte bu Türk'ün duruşu
 Pakistan'da insanlara

Nuh'un tufan günü oldu
 Analar saçını yoldu
 Gönlünden koparı verdi
 Pakistan'da insanlara

Mevlâna Evi kuruldu
 Hemen oraya varıldı
 Türkler dört elle sarıldı
 Pakistan'da insanlara

Türk milleti sizden yana
 Haber saldı, sana bana.
 Kızılay'ım çıktı öne
 Pakistan'da insanlara

Seliniz çabuk kurusun
 Yıkılan evler kurulsun
 Acilen yardım verilsin
 Pakistan'da insanlara

Gerçekten babasın, baba
 Her şey için verin çaba
 Yetiştin vurmada dibe
 Pakistan'da insanlara

Mustafa Cengiz'im nere
 Göğsümüzü gere gere
 Selam yardım edenlere
 Pakistan'da insanlara

Aşık Mehmet Cengiz'in On Bir Heceli Şiirleri

29. YAYLALAR

To-pak-ta-ş'a ça-dır /ku-rup yay-la-nır
 Dü-ven-ci Ça-yı'n-da /su-lar çağ-la-nır
 Domuzdamı üveyikler avlanır
 Çıkıp yaylamaya değer yaylalar

Yahyalı'da elma, Çökek 'de kiraz
 Bekmezci Beli'nde dinlenin biraz
 Sarısu'da seyrân, Harman gölü gez
 Gidilip de görmeye değer yaylalar

Kapılı 'da yersin Sultan Çileği
 Çelik olur, bükülmez bileği
 Tofak Yaylası'nda eyle dileği
 Böğürtleni meşhur bizim yaylalar

Çıkıp seyran eyle Üçkoz yaylası
 Anında görürsün onun faydası
 Kapulu'da verin Ata molası
 Yaylamaya değer bizim yaylalar

Mığır'ına hele paha biçilmez
 Ordan öte bir tarafa geçilmez
 Kanat taksam bile, ordan uçulmaz
 Başı bölük bölük kardır yaylalar

Hösemde'de'mizde edelim niyaz
 Horu yaylasında, dinlenek biraz
 Rutubeti yoktur, havası ayaz
 Her sene çıkılır, bizim yaylalar

Zorkun Yaylası'nda semti Küreci
 Yolu çok yokuştur, hele virajı
 Keldaz'a varınca, Sultan Kirazı
 Yemeye doyamam, bizim yaylalar

Keçeli'den Örencik'den geçersin
 Ahmetcik düzünde sular içersin
 Temmuz üç deyince, konar göçersin
 Yaylamaya değer, bizim yaylalar

Bülke yakın ama, havası güzel
 Deliçay'a gelen, suları süzer
 Etrafta kınalı keklikler gezer
 Vişnesi, elması güzel yaylalar

Misafir olayım Çardak eline
 Deli eder eser, dayanamam yeline
 Seni sordum her Allah'ın kuluna
 Yolu nerden nere bizim yaylalar

Gidip göremedim, yolunuz nerde
 Gençlik gitti, artık yaşlılık serde
 Size de gelirim belki baharda
 Kusura bakmayın bizim yaylalar

Mustafa Cengiz'im gezdi uğraştı
 Tek tek gidip, yaylaları dolaştı
 Biraz dinleneyim, kafam karıştı
 Kusura bakmayın, bizim yaylalar

30. ŞÖYLE BİR GEZEYİM BÜTÜN KÖYLERİ

Bir na-zar ey-le-dim /bü-tün köy-le-re
 Es-ki-ler-den /kim-ler öl-müş, / kim kal-mış
 Bir Fâtiha ettim tüm ölenlere
 Sordum sağ salimen kimler kalmış

Gittim Turunçlu'ya sordum Kanbur'u
 Torun ekmek yapar yakmış tandırı
 Odunu yüklemiş sarmış kendiri
 Oğlu Ali, Hasan, Mustafa kalmış

Kuzuculu erken açar düvanı
 Evinin önüne yığmış soğanı
 Sordum nerde dedim Ali yeğeni
 Size ömür öldü, Nurettin kalmış

Vardım İcadiye kahve önüne
 Misafirim Afir ağa ününe
 Sordum sual ettim koca köyüne
 Yaşar'ı ölmüş de Bekir'i kalmış

Yeşil Köy'ün Koca Osman Telli'si
 Atına binerdi köyün bellisi
 "Haydi gençler" dese birden ellisi
 Telli oğlu ölmüş Hüsnü'sü kalmış

İmam Bey'in yurdu tanınamaz halde
 Hiçbiri tanımaz Çaylı'ya sor da
 Fadımata'nın ölmüş nesili nerde
 Soyu-sopu bitmiş ünvanı kalmış

Karakise yolu asfalt şosesi
 Gitmiş üzüntüsü gelmiş neşesi
 Ese dayı ölmüş boştur köşesi
 Koca çam yerinde Murtaza kalmış

Ocaklı asfaltı hem sağ hem solu
 Otobandan çıkar oranın yolu
 Sordum Ali Cengiz, sen sağol ölü
 Sade Ahmet ile Mustafa kalmış

Vardım Karakise ordan geçeyim
 Hasan Başkan bir kahveni içeyim
 Musa Erden bir telefon açayım
 Size ömür, kızı bir oğlu kalmış

Karakise altı Özerli durak
 Gıyloğlu Mehmed'in evini sorak
 Hatun Deze ölmüş bir gece galak
 Sadet Nurettin'le Sayim'i kalmış

Çağlalığa vardım Kaplankıran'a
 Selam verdim geri kalan toruna
 Hastirlerin, Çürükler'in tümüne
 Ahmet ölmüş sade Bahri'si kalmış

Koca Payas Mustuk Paşa yurduna
 Geri kalan tüm beylerin ferdine
 Kale kitli, otlar bitmiş ardına
 Beylik bitmiş, artık nesili kalmış

Hani Deli ağa, Hasan Paşa'sı
 Gavur Hacı dağdan dağa koşası
 Dana boruk, Azman Bekir çetesi
 Papan oğlu gitmiş ünvanı kalmış

Sorup sual ettim git biraz dinlen
 Cengiz, bilmediğin atadan öğren
 Mıgır tepesinden Dört Yol'u seyran
 Yaylalar boşalmış evler boş kalmış

31. DELİÇAY

De-li-çay taş-tı da/ az-gın a-kı-yor
 Ye-şil Kö-y'ün /bent-le-ri-ni yı-kı-yor
 Etrafında ağaçları söküyor
 Kışın taşar yazın kurur Deliçay

Üzerine santıralı kurmuşlar
 Suyunu da bir kanaldan vermişler
 Bin beş yüz volt cereyanı almışlar
 Kışın taşar yazın kurur Deliçay

Değirmen kurmuşlar önü sokulu
 Etrafında ağaçları kokulu
 Köprü'nün başında çınar ekili
 Kışın taşar yazın kurur Deliçay

Kuzumeleden'den çayın gözüne
 Kulak verin beyler benim sözüme
 Tum Çay'ından santıralın ağzına
 Kışın taşar yazın kurur Deliçay

Gavur Dağları'ndan çıkar gelirsin
 Bağlara bahçelere hayat verirsin
 Ağustos deyince neden kurursun?
 Kışın taşar yazın kurur Deliçay

Köprü altı Yeşil Köy'ün bunağı
 Taşınca da nasıl aldın ineği?
 Etrafında Vayışların konağı
 Kışın taşar yazın kurur Deliçay

Mustafa Cengiz'im bazen yazarım
 Olup bitenleri hemen sezerim
 Bir gün olur sizlere de yazarım
 Kışın taşar yazın kurur Deliçay

32. DÖRTYOL

Ta-nı-mak is-ter-sen /gö-nül gö-züy-le
 Gel o-tur par-kı-na /sey-ret Dört-yo-l'u
 Portakal çiçeği açsın da hele
 Nisan gülleriyle kokla Dört-yol'u

Deniz kenarında dalgakıranı
 Hiç kar yağmaz, olmaz tipi-boranı
 Baykuş konmuş Mustuk Paşa viranı
 Kadir Aslan böyle yazdı Dört-yol'u

Biçilir Ekinler kalır firezi
 Attım içindeki kini garazı
 Çökek yaylasında sultan kirazı
 Yeyince tanırsın bizim Dörtyol'u

Çıkıp Topaktaş'a suyun içince
 Su başında yoncaları biçince
 Kardelen'in çiçekleri açınca
 Yayla sefasında görün Dörtyol'u

Yazı sıcak olur, kışları serin
 Denize girersen ötesi derin
 Narenciye, sebze her taraf ürün
 Yeşile bürünmüş görün Dörtyol'u

Otobandan çıkar oranın yolu
 Ocaklı asfaltı hem sağ hem solu
 Öğünmek olmasın hep oğul balı
 Tanımaya değer güzel Dörtyol'u

Hatay'dan seslenir Mehmet Tekin'im
 Bahar geldi yeşillendi ekinim
 Burada Cennete daha yakınım
 Seyretmeye değer güzel Dörtyol'u

Mustafa Cengiz'im şiirler yazıp
 Kadir Aslan hepten kitabı dizip
 Emin Can'ım yaya Hicaz'ı gezip
 Üç deliyle gelin görün Dörtyol'u

33. OCAKLI

Da-ha Dört-yol/ ku-rul-ma-dan /ta ev-vel
 Nice ağa, /bey-ler gör-dü /O-cak-lı
 Çok kervancı geldi geçti buradan
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Acar Çarşı, beyler konar göçerdi
 Marabalar ekin eker biçerdi
 İpek yolu aşağıdan geçerdi
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Üst yan Çokmerzimen, altı Çaylı
 İki taraf ırmak yanları bağlı
 Aşiret beyleri hep dokuz tuğlu
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Kiremit Ocağı yanı bit Pazar
 Dedeli Harap 'ta elkoca gezer
 Leylekler mart birde havada süzer
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Abisefin suyu akar dereye
 Öğülbek uzamış gider sıraya
 Ellibirde asker verdi Kore'ye
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Kiremit Ocağı tuğla yapılır
 Ordan öte Yakuplu'ya sapılır
 Doğru gider Mustuk Paşa çıkılır
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Katırcı Bahçesi, Cafarlı üstü
 Çetelerim çekti ayağa mesti
 Dokuz yüz yirmide Ermeni göçtü
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Koca Kilise'nin duvarı yıkık
 Ali Haydar orada bahçesin dikik
 Tehne'nin önünde değirmen sökülük
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Tahin fabrikası varmış orada
 Dedem olsaydı da şimdi göre de
 İmam Hatip Lise şimdi burada
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Aşiret evleri, duvarı durur
 Otobandan çıkar buraya gelir
 İçinden geçen yol Erzin'e varır
 Çok ağlar, beyler gördü Ocaklı

Belediye Başkanı verdi beş tane
 Nüfusun sorarsan çok büyük hane
 Başkanı çıkarır inşallah gene
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Acar Çarşı'dadır kahvesi hanı
 Demirc'oğlu, Ateş Ahmet hep fani
 Çetelere borçlu herkes bugüne
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

Cengiz, okul ilk kez burada açıldı
 Sonraları ortaokulu geçildi
 Daha derken çeşme suyu içildi
 Nice ağa, beyler gördü Ocaklı

34. DÖRTYOL'UM

Dert-li Ka-zım /hep bed-du-a /ediyor
 Se-nin su-çun /yok-tur bun-da /Dört-yo-l'um
 Depremler olmasın dağın taşına
 Senin suçun yoktur bunda Dört yol'um

Belki çok kızgınken söylemiş sözü
 Aşktan vurgun yemiş yanıyor özü
 Anası halası vermemiş kızı
 Senin suçun yoktur bunda Dört yol'um

Yemin vermiş gelmem diye düzüne
 İçi yanmış hiç darılma sözüne
 Ateş düşmüş yana yana özüne
 Senin suçun yoktur bunda Dört yol'um

Gölovası görünüyor buradan
 Mektup salsan gelir idi Kore'den
 Dört kitabı, yeri göğü Yaradan
 Senin suçun yoktur bunda Dört yol'um

Bizim için Cennet bağı İrem'sin
 Hem anamız hem babamız, yarensin
 Derdim olsa aradığım çaremsin
 Senin suçun yoktur bunda Dört yol'um

Mustafa Cengiz'im kasaba köyü
 Dört yol'da yaşıyor ağası, beyi
 Dertli Kazım benim anamın soyu
 Senin suçun yoktur bunda Dört yol'um

35. TOPAKTAŞ'A HASRET

Yaz ge-lin-ce/ ko-nar-la-rın /ço-ğa-lır
 Ço-cuk-lu-ğum /geç-ti sen-de /To-pak-taş
 Domuzdamın'ın Harmangöl'e ulanır
 Yaz günlerin başka olur Topaktaş

Sarı çiçek savran kurar derede
 Benim çocukluğum geçti burada
 Mordaşyanı top sahası koruda
 Çok futbol oynadık sende Topaktaş

Sarısuyun yokuşunu çıkınca
 Taktafırladan'dan öte bakınca
 Akşamları hele sisin çökünce
 Yağar zomzomların senin Topaktaş

Banzar oluk yaylacılar pınarı
 Mığırtepe şahinlerin düneri
 Arpa yurtlak Ese Başar konarı
 Çoklarını konuk ettin Topaktaş

Deli poyraz gürül gürül esiyor
 Yaylacılar odununu kesiyor
 Çok insanlar yazın sende yaşıyor
 Kışın seni kimse sormaz Topaktaş

Pekmezci Beli'nden yola çıkınca
 Kekliklerin kenarlarda ötünce
 Akşam olur hele sisin çökünce
 Yağar sanların senin Topaktaş

Düvenci Çayı'ndan suların akar
 Kara mezdaların mis gibi kokar
 Domuzdamından yol, Hassa'ya çıkar
 Niceleri geldi geçti Topaktaş

Cerrah emmi kahve yapıp oturdu
 Helvacılar pasta yapıp bitirdi
 Hamdi emmi otel yaptı, yatırdı
 Kasap Abidin'den sordum Topaktaş

Pürenlerin çiçeğini açınca
 Ceylanların sularından içince
 Sonbaharda yaylacılar göçünce
 Uğuldar çamların senin Topaktaş

Duruyor mu yine yangın kulesi
 Çok yaylalar gezdim sensin alası
 Emr-i Hak'tan sana terör belası
 Nasıl olsa biter bir gün Topaktaş

Kesmedim ümidim beklerim Hak'tan
 Kısmet değil imiş gitmedim çoktan
 Hak nasip ederse bir beni yekten
 Mustafa Cengiz'i bekle Topaktaş

36. DÖRTYOL'LU

Kur-tu-luş Har-bi'n-de/ bir as-lan gi-bi
 Düş-ma-nın üs-tü-ne/ git-ti Dört-yol'-lu
 Fransız'la Ermeni'yi yurdumdan
 Yiğitçe savaşıp attı Dört-yol'lu

Hasan Paşa çetelere baş oldu
 Allah Allah sesleriyle koş oldu
 Silahlar sıkıldı her yer leş oldu
 Vermedi yurdunu kaktı Dörtyol'lu

Kara Mehmet sıktı burda kurşunu
 Alamadı düşmanından hırsını
 Çünkü Atatürk'ten aldı kursunu
 Göğüs gere gere çıktı Dörtyol'lu

Cennet oğlu, Emin Hoca ve Seydi
 Gavur Hacı, Kürt Mehmet de çeteydi
 Düşmanın başını önüne eğdi
 Şerefi şanıyla baktı Dörtyol'lu

Kaç kaç oldu, Örenciğe kaçıldı
 Nice koç yiğide kefen biçildi
 Vatan, namus için yemin içildi
 Yurdunun üstüne aktı Dörtyol'lu

37. DÖRTYOL'A DAVET

Sa-zı sö-zü /se-ven bü-tün/ a-şık-lar
 Da-ve-tim var /he-pi-ni-zi/ Dörtyol'a
 Saimbeyli, Karakılçık Hacısı
 Davetim var hepinizi Dörtyol'a

Savran suyu Kadirli'nin mayası
 Göksun'a giderken Ali Kayası
 Azaplı Köyünün o taş kayası
 Davetim var hepinizi Dörtyol'a

Kenanoğlu'nundur Dörtıyol hamamı
 Gem ile döverler yazın samanı
 İmam oğlu ilçesinden İmami
 Davetim var hepinizi Dörtıyol'a

Bu memleket vermiş binlerce şehit
 İstiklal harbimiz bunlara şahit
 Okul müdürümüz Gül Ahmet Yiğit
 Davetim var hepinizi Dörtıyol'a

Ektim ekinimi sürdüm döğeni
 Balı sağmak için açtım kovanı
 Kadirli yöresi Aşık Cıvani
 Davetim var hepinizi Dörtıyol'a.

Geçinip gideriz ortaca halli
 Aşktan vurgun yemiş halinden belli
 Maraş yöresinden Hilmi Şahballı
 Davetim var hepinizi Dörtıyol'a

Eli kalem tutup şiir yazandan
 Maraş – Mersin arasında gezenden
 İmamoğlu, Kadirlili Kozan'dan
 Davetim var hepinizi Dörtıyol'a

Bazen Yunus gibi alemi gezdim
 Dolana dolana canımdan bezdim
 Başkanım istedi, ben size yazdım
 Davetim var hepinizi Dörtıyol'a

38. BEŞİKGÖL

Ko-ca-taş- 'dan /çok at-la-dım/ su-yu-na
 Çocuklukta/ yüz-mek i-çin /Be-şik-göl
 Yaz sıcağı cayır cayır yakarken
 Evden kaçır yüzer idik Beşikgöl

Yolun çok bozuktu suların derin
 Soyunup girince suyun çok serin
 İki dağ arası sıkışmış yerin
 Yeşillığın bir başkaydı Beşikgöl

Papazın Suyu'ndan gelir bir kolun
 Yeşil Mahalle'den geçiyor yolun
 Gidip gördüm şimdi köt' olmuş halın
 Acımacak hale geldin Beşikgöl

Yazın gelir dinelirdik taşına
 Kış olunca karışmazdık işine
 Bahar gelir otururduk başına
 Boz bulanık akar idin Beşikgöl

Kışın deli akar yazınsa miskin
 Her yer harap olmuş, gönülse küskün
 Mustafa Cengiz'in gönlünde aşkın
 Hala silinmedi senin Beşikgöl

39. DÖRTYOL ÇETELERİ

İlk kur-şun ses-le-ri /yük-sel-di bur-dan
 Ü-nü Tür-ki-ye-'yi /sar-dı Dört-yo-l'un
 Hasan Paşa yazdı eşsiz bir destan
 Ü-nü Türkiye'yi sardı Dört-yol'un

Karakise altı Özerli üstü
 Kara Mehmet çekti düşmana resti
 Yatak yok yorgan yok bir koyun postu
 Ünü Türkiye'yi sardı Dörtyol'un

Toplandı çeteler Küllü köyüne
 Gelmediler bu oynanan oyuna
 Fransızın, Ermeninin soyuna
 Ünü Türkiye'yi sardı Dörtyol'un

Atatürk'ten geldi "savaş!" fermanı
 Kalmadı düşmanın gücü, dermanı
 Zaferden pay aldı düzü, ormanı
 Ünü Türkiye'yi sardı Dörtyol'un

Dela, Cennetoğlu olmuşlar çete
 Selim, Seydi, Hacı binmişler ata
 Gavur Dağları'ndan, Hassa'dan öte
 Ünü Türkiye'yi sardı Dörtyol'un

Komite kurmuşlar Dörtyol merkezi
 Davet etmiş büyük küçük herkesi
 Şeyh Şamil torunu, Lazı, Çerkezi
 Ünü Türkiye'yi sardı Dörtyol'un

40. MUTALIP

Ha-tay i-le/ A-da-na-'yı /a-yı-rır
 A-ğus-tos gü-ne-şi /ya-kar ka-vu-rur
 Yaba ile harmanını savurur
 Ovalar içinde bolluk Mutalip

Mart ayında iğitleri ekilir
 Zahmeride srekleri çekilir
 Ağustosta haralları dökülür
 Karakah'tan öte gider Mutalıp

İncirlik'ten beri Karanlık kapı
 Yolun ortasında büyük bir yapı
 Biçmişler ekini, ortada sapı
 Yanık Değirmen'den te Mutalıp

Bahrat'ın yapısı içinden geçer
 Orağı elinde ekini biçer
 Yavrulu turaçlar görünce kaar
 Buram buram kekik kokar Mutalıp

Kym Sarımazı, yolları irak
 Kuyusunun suyu iersen orak
 Siz ekin pamuğu, etmeyin merak
 Lodos rüzgarları eser Mutalıp

İpek yolu gelir içinden geçer
 Kara adırlılar hep konar göçer
 Sığırcık, martılar havada uçar
 Deniz havasında doyar Mutalıp

“Serbest Bölge” oldu Şimdi bir adı
 Biraz gezeyim de edeyim yadı
 Gittim baktım, artık kalmamış tadı
 Ne olsa da bizim eski Mutalıp

Cengiz, ocukluğu geçti orada
 Herkes ersin benim gibi murada
 Eserin kalmamış varıp sorada
 YaŐlılardan soram seni Mutalıp

41. ÖTE YÜZ DESTANI

Bo-zul-muş dü-ze-ni /de-re-bey-le-rin
 Boz-do-ğa-nın/ a-şi-re-tin soy-la-rın
 Kıl çadırı gitmiş şimdi köylerin
 Obalar dağılmış şimdi bey olmuş

Savaş açan Avşarınan Cerit'e
 Şehit vermiş gazi kalmış geride
 Reyhanlı berisi, Kumlu yeri de
 Aşiretin şimdi ağa-bey olmuş

Ceylanlıdır aşıkların yatağı
 Beyazıt Bostan'dır beyler otağı
 Amik desen sivrisinek batağı
 Bataklık kurumuş şimdi düz olmuş

Mayanın başını çekmiş Halep'e
 Türkmen kızı yün eğirir kelebe
 Şimdi gençler hep okumuş talebe
 Aşiretim şimdi yer yer köy olmuş

Afrin çayı akar gider dolanır
 Yamam, Kumlu, Reyhanlı'dan sulanır
 Cilvegözü Arabistan'a ulanır
 Arabistan Avrupa'ya yol olmuş

Şimdi yoktur Tecirli'nin sorunu
 Sökmenoğlu aşiretin torunu
 Bilmem nasıl Mursaloğlu durumu
 Amik bütün Reyhanlı'ya ev olmuş

Alan yaylasından baktım ovaya
 El açıp başladım hemen duaya
 Garibi çok seven dertli savaya
 Başın yere dikip köle kul olmuş

Cengiz yaz, okunsun bu ulu destan
 Kırıkhan'ın üstü Beyazıl Bostan
 Duyup öğrendim sevgili dosttan
 Mustafa Şevki Paşa'ya el olmuş

42. İLK KURŞUN

İlk Kur-şu-nu sı-kan/ Meh-met de-de-nin
 Be-ra-ber-ce o-na /yar-dım e-de-nin
 Vatan için cephelere gidenin
 Ruhlarına rahmet salmaya geldik

Anıtının çiçek koyam yanına
 Toplandık burada senin şanına
 19 Aralık Cuma gününe
 Ruhuna Fâtiha etmeye geldik

Hasan Paşa vermiş vurun emiri
 Emir ver keseyim tuncu, demiri
 Bütün kaza, tüm mülkiye amiri
 Huzurunda saygı sunmaya geldik

Bu yakışır senin gibi bir ere
 Anıt diktik şerefine bu yere
 Göğüs gerdin bizim için her şere
 Saygı duyup sizi övmeye geldik

Hasan Paşa çetelerin seridir
 Herkes bu vatanın birer eridir
 Çalsın davul zurna, şimdi yeridir
 Cengiz, şeref tuğ vermeye geldik

43. KADİR MEVLAM

Ka-dir Mev-la'm dar-da/ koy-ma ku-lu-nu
 Eğ-ri i-se gös-ter/ doğ-ru yo-lu-nu
 Ara sıra garibanın halını
 Rast getir işini güldür yüzünü

Atın tımar etsin versin yemini
 Sürsün saltanatı dünya demini
 Bol ver sofrasına pide, somunu
 Kendi yapsın eli ile çözümü

Düşmesin hüsrana bırak kaderi
 Ana, baba, kız, oğlu, pederi
 Sevinsin kendince olsun lideri
 Ağrı verip sızlatma dizini

Kuşlar gibi daldan dala kondurma
 El içinde gül yüzünü soldurma
 Yediğin içtiğin ele bildirme
 Uykularda iyi getir düşünü

Diliyorum Hak'tan ben bu dileği
 Bel yaparken kırılmasın küreği
 Sızlamasın garibimin yüreği
 Tatlı iken acı etme aşını

Cengiz'in gittiği bütün yollara
 Allah yardım etsin aciz kullara
 Geçim içim ellik ellik ellere
 Kış gününde eksik etme közünü

44. SORAN OLMADI

Hu-zu-ru-na pen-çe /du-ram sa-lı-nan
 Ga-ri-bin ha-tı-rın /so-ran ol-ma-dı
 Başım alıp gidem nazlı yar ile
 Derdin nedir diye soran olmadı

Aldım satam dedim elde malınan
 Dağında bostanı bahçe bağınan
 Dolandım elinde deste gülünen
 Satıyon mu diye soran olmadı

Karlar yağmış asfaltına, yoluna
 Varıp gitsem obasına, eline
 Kolumu açıp da sarsam beline
 İncinip kırılır diyen olmadı

Bahçesine ekmiş türlü meyvayı
 Sandığa doldurmuş koca ayvayı
 Taa dedemden süre gelen davayı
 Yalvardım hâkime gören olmadı

Mevsim hazan olmuş dükmüş dalları
 Harcamış ömrünü geçmiş yılları
 Atsız, arabasız koca yolları
 Nereye gidiyon, soran olmadı

Şu güzele verip durma metiye
 Fırsatını hiç kaptırma kötüye
 Takım elbiseyi kızgın ütüye
 Yakarsın, kızgındır diyen olmadı

Aldım yüz seksene, satayım yüze
 Zahmeri çok çetin, çıkamam yaza
 Gene çok zam geldi oduna, gaza
 Üşüyon mu diye soran olmadı

Küheylana yaptım koca ahır
 Felek sana ben ediyom kahır
 Odun keser iken ele satır
 Kesersin dikkat et diyen olmadı

İşin iyi iken hep dost olanlar
 İş başa düşerse çıkar yalanlar
 Etrafını saran kara yılanlar
 Sokacak gel beri diyen olmadı

Cengiz destanını yazdı dilinden
 Saklamaz sırrını Allah kulundan
 Caydıramaz kimse doğru yolundan
 Nereye gidiyor soran olmadı

45. FUKARANIN KURBAN BAYRAMI

Hiç bit-mez fa-ki-rin /fer-ya-dı, a-hı
 Ge-lin-ce mü-ba-rek /Kur-ban Bay-ra-mı
 Kimi kurban keser, kimi kesemez
 Gelince mübarek Kurban Bayramı

Ana fistan ister, çocuksa gömlek
 Babanın gücü yok bir şeyler almak
 Bütün kabahati bes fakir olmak
 Gelince mübarek Kurban Bayramı

Kimi iki keser, kimi kesemez
 Fukara çengele kurban asamaz
 Ayakkabı alsa, yere basamaz
 Gelince mübarek Kurban Bayramı

Zengin yata biner fakirse ata
 Fakir barakaya zenginse kata
 Yanına yaklaşsan, derler “git öte!”
 Gelince mübarek Kurban Bayramı

Üstüne örtecek yoktur yorganı
 Parası yok nerden alsın kurbanı
 Bulamaz yoğurdu, bir tas ayrıntı
 Gelince mübarek Kurban Bayramı

Allah’ım kimseyi düşürme dara
 İçine düşürüp eyleme yara
 Kızlar etek ister, oğlanlar para
 Gelince mübarek Kurban Bayramı

Dilinden düşmesin Hakk’a niyazım
 Nedendir çıkmıyor benim avazım
 Mustafa Cengiz’e bayram namazın
 Nasipse gelince Kurban Bayramı

46. TELEFON

Gün bo-yun-ca/ o-tu-ru-rum /ba-şın-da
 Küs-kün mü-sün/ çal-mı-yor-sun /te-le-fon
 Bekliyorum akşamaca haberin
 Yardan haber vermiyorsun telefon

Keseyim deline değen dalını
 Bir çalı ver ben sorayım halini
 Yoksa kıraçam şimdi telini
 Yardan haber vermiyorsun telefon

Uzun uzun bir çalıver telini
 Koparmasın Yarikkaya telini
 Bir müjde ver öpem tatlı dilini
 Haydi bir çal, bekliyorum telefon

Zilin bozuk diye gidip yaptırdım
 Akşamaca sağa sola gopturdum
 Gidip postaneye hattın çektirdim
 Daha neden çalmıyorsun telefon?

Bazen kuşlar konar, telinde öter
 Zaman beklemekmiş, ömür de biter
 Vallahi tükendim yeter be, yeter!
 Ömür bitti çalmıyorsun telefon

47. CEYHAN DEPREMİ

Gi-dip Kurt-ku-la-ğa /Ka-zan-ka-ya'-dan
 Sey-ret-tim o-va-yı /düz-den, ha-va-dan
 Gökdelenler gibi yüksek binadan
 İçimden yükselen aşkın külüymüş

Otuz sene sonra eyledim farkı
 Dödürüp durdurdu feleğin çarkı
 Bunca emek verip bahçeyi, parkı
 İçinden yeşeren aşkın gülüymüş

Yollar eğri büğrü, doğrusu nerde?
 Kalmadı takadım, uğradım derde
 Tipide, yağmurda, boranda, karda
 İçerimden akan aşkın seliymiş

Yıkılmış Ceyhan'da depremden evler
 Aşka yenik düşmüş o koca devler
 Satır başı gelse de hala söyler
 Alevi bitmeyen sanki kor imiş

Sanki hazan oldu dökülmüş yaprak
 Çok istedi gönül bir şeyler yapmak
 Birgün vaden yeter, çekerse toprak
 Fosil olmuş deden, sanki ölüymüş

48. ŞİKAYET EDEYİM SANA YARADAN

Şi-kâ-yet e-de-yim /sa-na Ya-ra-dan
 As-la-nın yur-du-nu /ça-kal-lar al-mış
 Sırma sırma işlediğim libaslar
 Yerini ketenler, şileler almış

Kır atımın eğerini nalını
 Dor'atımın tırısını yelini
 Koç yiğidin, bahadırın yerini
 At kuyruk belikli oğlanlar almış

İyinin gittiği yerler kalmamış
 Dosta selam saldım, yerin bulmamış
 Yedirip içirdim, eylik bilmemiş
 Yerini çok kötü yarenler almış

Sorup, kucaklayıp, yeyip içtiğim
 Yaren edip, görüp aklım geçtiğim
 İlkbaharda ekip, yazın biçtiğim
 Yerini sap ile samanlar almış

Şöyle bir baktım da eski töreme
 Şimdi garip gelir benim yöreme
 Aslı için yana Dertli Kerem'e
 Benzemez uyduk aşıklar almış

Çöllere düşüp de aklın yitiren
 Düz ovaya beylik kurup oturan
 Fakir fukaranın işin bitiren
 Beylerin yurdunu baykuşlar almış

Şimdi göndereyim dosta selamı
 Ağzından hiç çıkmaz Allah kelamı
 Çok görme ya Rabbi bana sevdanı
 Hak yolunu şimdi haksızlar almış

Unutuldu artık o eski aşklar
 Bundan sonra günlük aşklar başlar
 Viran olan yurttta villalar, köşkler
 Yerini oteller moteller almış

49. DEMEYE GELDİM

Yir-mi do-kuz Ni-san, /bu mut-lu gü-ne
 Da-ve-te i-ca-bet /et-me-ye gel-dim
 Salonda bulunan tüm misafire
 Selamla muhabbet etmeye geldim

Bir gün yolum düştü, gittim Ağrı'ya
 Büyük bir hevesle geldim çağrıya
 Dernek başkanımız Sayın Doğru'ya
 Selam sevgi hürmet sunmaya geldim

Hastane yaptırmış yönü Çorlu'ya
 Allah ömür versin namus-arlıya
 Avrasya Hospital Doktor Uurlu'ya
 "Nasılsın hemşerim?" demeye geldim

Takım elbiseli, gömlek damalı
 Saçları taramış, nur mah cemali
 Sevgili büyüğüm Akay Kemali
 "Nasılsın hemşerim?" demeye geldim

Sabah kahvaltıda salam, kaşara
 İstanbul da büyük işler başara
 Mehmet abim oğlu Ziya Yaşar'a
 "Nasılsın hemşerim?" demeye geldim

Beni bilenlere, bilmeyenlere
 Dört yol'a yılda bir gelmeyenlere
 Gelip misafirim olmayanlara
 Hal ve hatırını sormaya geldim

Gördüklerim veya görmediklerim
 Oturup hâl hatır sormadıklarım
 Kucaklaşıp “canım” demediklerim
 Kusura bakmayın demeye geldim

Dört yol’umuz nere, İstanbul nere?
 Büyükleri gördüm sevindim hele
 Hiç olmazsa yılda böyle bir kere
 Muhabbet edelim demeye geldim

Bana “nerden geldin?” diye soralar
 Arayıp da buralarda bulalar
 Vatan için şehit veren analar
 Uzatın elleri öpmeye geldim

Mezalime boyun eğmez bir Çeçen
 Allah Allah deyip bayrağı açan
 Bu gece boyunca emeği geçen
 Beylere teşekkür etmeye geldim

Babam Ali Cengiz, asil Türk soyum
 Oğuz Türklerinden geliyor soyum
 Vilayetim Hatay, Ocaklı köyüm
 Mustafa Cengiz’im demeye geldim

50. MART GİDİP DE NİSAN GELDİĞİ ZAMAN

Ba-ha-rın gel-di-ğın/ müj-de ve-ri-yor
 Mart gi-dip de Ni-san /a-yı ge-lin-ce
 Hep ağaçlar çiçek açmış dalında
 Mart gidip de Nisan ayı gelince

Soğuk gitmiş artık güneş yakıyor
 Bülbül gül dalında name şakıyor
 Deli Çay'ım çığıl çığıl akıyor
 Mart gidip de Nisan ayı gelince

Ağaç dal çıkarıp çiçek veriyor
 Kar suları yavaş yavaş eriyor
 İnsan bakıp neşesini buluyor
 Mart gidip de Nisan ayı gelince

Koyunlar yayılır kuzular meler
 Çobanlar çayırı çimeni yolar
 Katar olmuş leylek havada döner
 Mart gidip de Nisan ayı gelince

Bazen Yarikkaya kırar dalları
 Bazen de sel gelir Bozar yolları
 Yazı yaban yeşillenmiş belleri
 Mart gidip de Nisan ayı gelince

Uçurtmalar havalarda görülür
 Gelin evi, kömeç otu yolunur
 Bu aylarda ota destur verilir
 Mart gidip de Nisan ayı gelince

51. ZAHMERİ

Sa-bah kalk-tım/ her ta-raf buz/ o-lu-yor
 Göv-de-miz hiç /1-sın-mı-yor /zah-me-ri
 Çoluk çocuk dışarıya çıkmıyor
 Çeşmelerim buz tutuyor zahmeri

Buzdolabın içeriden kaldırdım
 Bir buçuk ton kok kömürü aldirdim
 Zahireyi ambarlara doldurdum
 Sobalarda ısıtmıyor zahmeri

Çok çetin geçtin de odun yaktırdın
 Hapis edip hep camlardan baktırdın
 Deliçay'ı boz bulanık aktırdın
 Yeter artık yazı getir zahmeri

Akşamdan kırağı, sabah donuyor
 Hep sobalar kütür kütür yanıyor
 İnsan kendisini hapis sanıyor
 Beratımı çabuk gönder zahmeri

Felhanı bozdurdum eğlerim sürekle
 Dam çatısı sağlam, bel vermez direk
 Sen git, yaz gelsin, alıp bir orak
 Doya doya ekin biçem zahmeri

Köyde bütün kastalları dondurdun
 Odun diye direk mertek yondundun
 Tırık, pırnal köklerini yoldurdun
 Köpür-köze mahkûm ettin zahmeri

Mustafa Cengiz'im kanmam sözüne
 Üşümekten sızı girdi dizime
 Sen gidersen kavuşurum yazıma
 Güvenimi sen kaybettin zahmeri

52. ÜÇ DELİ

Top-lan-mış park-ta-ki/ kü-çük o-da-ya
 Bir ser-se-ri, /bir a-kıl-sız, /bir de-li
 Biri şiir yazar, ikisi kitap
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

Birisi Mustafa, birisi Emin
 Biri Kadir Aslan söyledim demin
 Dört yol'un üstüne etmişler yemin
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

“Senin için” kitap yazmış aşkına
 Merhamet ediyor bütün düşküne
 Vatan sevgisini gönül köşküne
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

Yetmiş beş yılında “Dört yol” kitabı
 Etrafına ediyorlar hitabı
 Belli ki yüzünde yokmuş bitabı
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

Biri yazıhaneci, bir müdür
 Onlar destekçisi, yazarı odur
 Hem yazardır hem de emekli müdür
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

Sık sık otururlar içerler çayı
 Senenin her günü, on iki ayı
 Kitap bastırmaya bulamaz dayı
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

İki Ocaklılı, bir de Küllülü
 Maddiyatça zayıf, ortaca halli
 Otur sohbet eyle çok tatlı dilli
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

Şehitlere albüm yapmışlar elden
 Kaynak yoktur herkes çalar bir telden
 Yardım bekliyorlar yağmurdan, selden
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

Şehit gelse Hakkari'den, Zara'dan
 Duramazsın buralarda naradan
 Sahip gönder bize ulu Yaradan
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

Altı belediye sahip çıkmıyor
 Albüm nerde diye dönüp bakmıyor
 Şehitlerin meşalesi yakmıyor
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

Vatan hepimizin ortak malıdır
 Şehide dikilen üç beş çalıdır
 Siz deli dersiniz, onlar velidir
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

Mustafa Cengiz'im vatanım özüm
 Dinle vasiyetim, oğlumla kızım
 Şiir kitabına bulsunlar çözüm
 Bir serseri, bir akılsız, bir deli

53. KADİR ASLAN'A HİTAP

Ki-ta-bın yaz-mış-sın/ Dört-yo-l'un
 Bu dün-ya dur-duk-ça/ du-ra-sın ho-cam
 Al-lah ö-mür ver-sin /oğ-lun k1-zın-la
 Mürüvetlerini göresin hocam

Çok zahmet çekerek yazdın kitabın
 Okuyanlara da ettin hitabın
 Belli okunuyor yüzden bitabın
 Cennetle mükafat göresin hocam

Şehitlerin kitabını sen yazdın
 Bilgi almak için her yeri gezdin
 Sabahlara kadar hep yazdın çizdin
 Okuyandan dua alasin hocam

Çok şeyler borçluyuz Mehmet Tekin'e
 Addınız hep bir arada okuna
 Tanrım gözlerini çöpten sakına
 Bizleri tarihi öğrettin hocam

Yazıyorken mesken ettin masayı
 Dertlenip eline alma asayı
 Kurtuluş Harbinde Hasan Paşa'yı
 Bir bir yazıp bize öğrettin hocam

Memleketin havasını, yazını
 Dağlarını, ovasını, düzünü
 Kim kime akraba, oğlu, kızını
 Anlatıp bizlere öğrettin hocam

Akşamaca Emin Can'la gezersin
 Kitap sıralayıp bir bir dizersin
 Benim için çok çok özelsin
 Bu benim Arzumdur, bilesin hocam

Sağlığın yerinde ortaca halli
 Yazdığım kitaplar ortada belli
 Ömür Hak'tan ben dilerim yüzelli
 Cennetin kapısını açasın hocam

İlin Osmaniye, Küllü'dür köyün
 Kafkaslardan gelir, Ahıska soyun
 Bütün geçmişlerin Cennete yolun
 Mustafa Cengiz'den temenni hocam

54. EMİN CAN

Ü-tü-süz göm-lek-le /ka-lın kra-vat
 Ta-kım el-bi-sey-le /ge-zer E-min Can
 Çar-şı-ya gi-der-ken as-falt yol-lar-da
 Omuz bir tarafa değer Emin Can

Ayakkabısının olmaz boyası
 Çok doğru, dürüsttür, olmaz foyası
 Şeker hastasıdır, yemez doyası
 Öğretmen evinde müdür Emin Can

Dünya malı ile bozuk arası
 Unutulmaz kalpte gönül yarası
 Bankadan borç almış olmaz parası
 Borçları bitince güler Emin Can

Kıbrıs'ta mühendis olmuş Mehmet'i
 Onun için fazla çekti zahmeti
 Bıyıkları pala, kendi sempati
 Gülmekten öldürür seni Emin Can

Kalbi çok yaralı, gönülse küskün
 Darbesini yedi küçükken aşkın
 Anahtarın versen sarayın, köşkün
 Gidip de içine girmez Emin Can

55. GEL BERİ DEDİM

Be-ni de-li e-den /ha-yır-sız yâ-re
 Boh-ça-nı top-la da /gel be-ri de-dim
 Bir Tanrı aşkına, bir benim için
 Kırma hatırını gel beri dedim

Çok güzelsin kara kaşın sürmeli
 Bahçenizden gonca gülü dermeli
 Cümle alem bunu böyle bilmeli
 Allah rızasına gel beri dedim

Yalan imiş sevgili ile sözlerin
 Hala gelir diye yolun gözlerin
 Tutmaz oldu artık gidem dizlerim
 Dayanmaz hasrete gel beri dedim

Mustafa Cengiz'e çektirme çile
 Derdinden ölüyom göz göre göre
 Alırım hakkımı mahşerde bile
 Yakma yüreğimi gel beri dedim

56. ACEP VAR MI BU GÜZELİN BİR EŞİ

A-cep var mı /bu gü-ze-lin /bir e-şi
 Ağ-zın-da par-lı-yor/ in-ci mi di-şi
 Gözleri kömür de kemandır kaşı
 Gördüm amma soramadım köyünü

Özerli mi desem yoksa Çaylı mı
 Saçları taramış badem yağlı mı
 Çay mahalle üstü Rabat köylü mü
 Gördüm amma soramadım köyünü

Ocaklı'dan geçim orda görmedim
 Çarşamba dediler hayra yormadım
 Yeni dünyalık'tan öte varmadım
 Gördüm amma soramadım köyünü

Yeşil Mahalle'den geçtim öteye
 Karakiseliler bakmaz kötüye
 Her gördüğüm yerde verdim metiye
 Gördüm amma soramadım köyünü

Yeniköy'e vardım hâl hatır sordum
 Say mahallesinde kibleye döndüm
 Yeşil tepede de takatsız kaldım
 Gördüm amma soramadım köyünü

Baktım İcadiye göründü ordan
 Sıcak vurmuş başa, görünmez terden
 Dikilitaş, Darıcılar bir yerden
 Gördüm amma soramadım köyünü

Kumyığımlı dediler aşığı geçtim
 Kırıkköprü mevki bir tas su içtim
 Aygaz tesisinin önünden koştum
 Gördüm amma soramadım köyünü

Çok uzun boylu da saçları sarı
 Önüne düşmüş te bir koca karı
 Öğrenmek istedim kimlerin yâri
 Gördüm amma soramadım köyünü

Kuzuculu Caddesi'nde boyuna
 Tüm Dört Yol'un mahallesi köyüne
 Memuruna, işçisine, beyine
 Cengiz sordu bulamadım köyünü

57. YETER Kİ SEN GEL DE

Yok et-se-ler /el-le-ri-mi /ko-lu-mu
 Hak et-sem de /se-nin i-çin /ö-lü-mü
 Bent kursalar sana gelen yolunu
 Aşarım dağları yeter ki sen gel

Bazen ceylan gibi çölde koşarım
 Bazen şahin olurum yüksek uçarım
 Bazen gönül ister konar göçerim
 Sıgımam enginlere yeter ki sen gel

Al benim gönlümü gönlüne ekle
 İster giderim de istersen bekle
 Gönül bahçem senin istersen kokla
 Hepsi senin olsun yeter ki gel

Has bahçeme başka bülbül kondurma
 Açılmış gülleri ele yoldurma
 Sana açık başkasını girdirme
 Açtım kollarımı yeter ki sen gel

Çok uzak değilsin gelsene bazı
 Gelsene annen baban olur mu razı
 Ben bir şahin olsam sen de bir kuzu
 Takarım pençeme yeter ki sen gel

Sene on iki ay, bir hafta yedi
 Seni sevmek imiş dünyanın tadı
 Cezan idam diyip verse de kadı
 Ölüme razıyım yeter ki sen gel

58. GÜZELİM

Ak-şa-ma-ca /ge-zi-yor-sun yol-lar-da
 Ge-zi-yor-sun ha-van /ki-me gü-ze-lim?
 Kot pantolon yüksek ökçe ayakta
 Geziyorsun havan kime güzelim?

Endamın yerinde yolda yürürsün
 Bakanlara çok heyecan verirsin
 Manken olsan birincilik alırsın
 Dolaşırsın havan kime güzelim?

Parfüm kokuların yürek dağlıyor
 Bazıları önde elin bağlıyor
 Flörtlerin senle gönül eğliyor
 Anlayalım havan kime güzelim?

Partiye gidip de oynarsın çaça
 Bazı günler olur, gidersin maça
 Rugan ayakkabın fiatı kaça
 Giyiyorsun havan kime güzelim?

59. MEHMET TEKİN'E İTHAF

Ki-ta-bın yaz-mış-sın /gü-zel Ha-ta-y'ın
 Bu dün-ya dur-duk-ça /du-ra-sın ho-cam
 Bütün günün Antakya'da geçiyor
 Biraz da buraya gelesin hocam

Yüzün gülsün perçemini eğmesin
 Hanenize nazar bile değmesin
 Kapınıza bora tipi yağmasın
 Allah afetlerden korusun hocam

Rabbim esirgesin Tekin Mehmet'i
 Üzerine olsun Hakk'ın rahmeti
 Huri kızlarıyla sana cenneti
 Hak nasip eylesin sevgili hocam

Aydoğmuş köyünde dünyaya geldin
 Isparta'dan geldin Hataylı oldun
 Belli ki huzuru burada buldun
 Arada Dört Yol'a gelesin hocam

Anam başın alır allı yazmayı
 Ben severim yeyip, içip, gezmeyi
 Bilmez idim şiir nedir yazmayı
 Sizden esinlenip öğrendim hocam

Emekli olup da gene çalıştın
 Oğlun kızın el içine karıştın
 Kadir Arslan, Emin Canla buluştun
 Arada bize de gelesin hocam

İçimden geliyor sevginin seli
 Hiç eksik olmasın yüzünün nuru
 Bütün geçmişiyin Cennete yolu
 Allah'tan dileğim bilesin hocam

Yaz Hatay'ı bütün olan gücünle
 Seyret etrafını dünya gözünle
 Sizi Hak saklasın oğlun, kızınla
 Mustafa Cengiz'den temenni hocam

60. YAK BENİ

Ke-man kaş-la-rı-nın /kur-ba-nı o-lam
 Sür-me di-ye /al ka-şı-na /çek be-ni
 Yaz gününde açan gonca gül gibi
 Zülüfüyün tellerine tak beni

Damarımda akan taze kan gibi
 Bedenimden hiç çıkmayan can gibi
 Yıllar geçse ayrıldığı gün gibi
 Canım diye al koluna tak beni

Çöle düşüp sorup sürsem izini
 Yıllar geçse görmesem de yüzünü
 Kitap yazıp hazırlasam tezini
 Al karşına okut okut bak beni

Kanat takıp atlıyayım kaleden
 Mektup ile haber soram sıldan
 Dört kitabı yeri göğü yaradan
 İrem bağı cennetine kat beni

Yollarını gözlüyorum ıraktan
 Gece olur yatamıyom meraktan
 Namelerin hece hece kulaktan
 Dinlemezsem çatır çatır yak beni

Mustafa Cengiz'im yazmıyor kalem
 Ay geçti, yıl geçti dolmuyor çilem
 Bütün dünya âlem kurbanın olam
 Köle diye çek pazara sat beni

61. DÖRTYOL

Ye-ni Kö-yün al-tı /bu-ruk-tur, saz-dır
 Ak-de-niz kör-fe-zi /ne de-sem az-dır
 Yaylaları vardır, suları buzdur
 Bir başkadır benim Yeşil Dört yol'um

Cebelibereket sonra Adana
 Ondan sonra bağlanmıştı, Hatay'a
 İnsanları hep layıktır şatoya
 Üç vilayet görmüş Yeşil Dört yol'um

Mıgır'dan geliyor, suyu selleri
 Orta Asya'dan gelmiş bütün elleri
 Rabat, Sincan, Çağlalık'tır köyleri
 Sebze, meyve bahçesidir Dört yol'um

İnsanın çoğu demirçelikçi
 Bazıları kayık almış balıkçı
 Abidin ustamız beton kalıpçı
 Aş ekmeği boldur, Yeşil Dört Yol'unun

Mustafa Cengiz'im sevdim vatanı
 Asil olan unuttur mu atanı
 Çocukken sürdüğüm pulluk köteni
 Şimdi traktöre verdim Dört Yol'um

62. MUHSİN YAZICIOĞLU'NA

Mart'-ın yir-mi be-şi /Kar-lı bir gü-nün-de
 Bı-ra-kıp da git-tin/ bi-zi baş-ka-nım
 Ma-raş dağ-la-rı-nın /Gök-sun yö-nün-de
 Hakk'ın rahmetine Erdin başkanım

Çok çileler çektin hücre evinde
 Gidip miting yaptın halkın önünde
 Maksadın Turan'dı dünya önünde
 Mekânın cennettir Muhsin başkanım

Alperenler üzgün içleri acı
 Yokmuydu acep bunun ilacı
 Mekânı cennette Tuba ağacı
 Yerin gölgesinde olsun başkanım

Sevdi Sivas seni eyledi vekil
 Yakışmadı sana ölüm bu şekil
 Türklük dünyasında eşsiz müvekkil
 Sevginle gösterdin Muhsin başkanım

Ekranı seyrettim yaktın içimi
 Sensiz yaptık göremedin seçimi
 İhmali olanlar çeksin suçunu
 Rahmet diliyorum Muhsin başkanım

Başkan Yazıcıoğlu Annesi Fidan
 Çok elim kazadır zoruma giden
 Bütün sevenini perişan eden
 Mustafa Cengiz'den rahmet başkanım

63. ESİNTİ

Kül-tür, e-de-bi-yat, /şi-ir der-gi-si
 Eş-ref Az-gın /im-za-sıy-la /E-sin-ti
 Buram buram tarih kokar sayfanda
 Okumaya doyamadım Esinti

Anlatıyor tarihimi soyumu
 Hatay'ımın bucağımın köyünü
 Yaylaların şırıl şırıl suyunu
 Şifa diye içiyorum Esinti

Dört Yol'dan seslenir Kadir Arslan'ım
 Bayrağıma yan bakana düşmanım
 Değerli başkanım Mete Aslan'ın
 Ellerinden öpüyorum Esinti

Gökte uçan kartal, doğan, şahini
 Alacağız şehitlerin ahını
 Vatanıma göz dikenin kökünü
 Bir gün gelir kazacağız Esinti

Rahmet olsun vatan içi ölene
 Esenlikler sağ sağlımen dönene
 Ay yıldız yazıyor, iki kelime
 Gönderimden hiç inmesin Esinti

Gelişim Hastane Kenan Yüce'si
 Çok çalışır olmaz gündüz gecesi
 Genel Cerrahinin büyük hocası
 Dörtüollu çok sever bilin Esinti

Saim Mete zaten bizim canımız
 Sağ sol zamanında belli dünümüz
 Vatan için aksa bile kanımız
 Ezan susmaz, bayrak inmez Esinti

Babam Ali Cengiz, örtükler soyum
 Oğuz Türklerinden geliyor boyum
 Vilayetim Hatay, Dörtüol Ocaklı köyüm
 Mustafa Cengiz'den selam Esinti

64. SORARSAN ELİM

Mus-ta-fa Cen-gi-z'im /so-rar-san e-lim
 Tam vi-ra-jın /bü-küş-tü-ğü /yer-de-nim
 Hatay vilayetim, Dörtüol kazamız
 Deliçay'ın akıştığı yerdenim

Yüksek mır tepesine çıkararak
 Denizine, ovasına bakarak
 Kara Mehmet "İlk Kurşun"u sıkarak
 Mermilerin uçtuğu yerdenim

Al atımın ayağının sekisi
 Topaktaş'ın kıvrım kıvrım yokuşu
 Deliçay'ın azgın azgın akışı
 Tam denize karıştığı yerdenim

Hassa öbür taraf, biz ise geri
 Sebze, meyvelerin bol olan yeri
 İlkem dürüstlüktür, canım hemşeri
 Otobanın geçtiği yerdenim

İskenderun otuz, Erzince onbeş
 Çok insanlar gelmiş bu dünya bomboş
 Taa Asya dan gelmiş buraya konmuş
 Oğuzların koştuğu yerdenim

Bindokuzyüz on'da kurulmuş olan
 Kuzey Osmaniye, güneyse Belen
 Narenciye, sebze koca bir alan
 Dört mevsimin gÜlÜştüğü yerdenim

Mığır Tepesi'dir en yükseğimiz
 Sebze meyve boldur, yok eksiğimiz
 Söylemek gerekse bir gerçeğimiz
 Yiğitlerin buluştuğu yerdenim

Kışları ılıman, yazları sıcak
 Gelen misafire açılır kucak
 Aralıktan sonra gelirse Ocak
 Soğukların üşüştüğü yerdenim

Nisan'da çiçekler açtığı zaman
 Haziran deyince çekilir saman
 Dağların üstüne çökünce duman
 Bacaların tütüştüğü yerdenim

Akdeniz'e hazır durur kıyımız
 Amanos'tan gelir temiz suyumuz
 Altı belde ile altı köyümüz
 Türlü kuşun ötüştüğü yerdenim

Türlü türlü balıkları tezgâhta
 Name name türküleri mızrapta
 Ekinleri deste deste kucakta
 Hububatın doluştuğu yerdenim

Ocaklı Çaylı'dan Yeniköy Say'ın
 Geçtim içlerinden dört tane köyün
 Yalnız kışın akan Özerli Çay'ın
 Kıvrım kıvrım büküştüğü yerdenim

Sapları toplayıp, eylerdik harman
 Orakla ekini biçtiğim zaman
 Yabayla savurup ederdik saman
 Dövenlerin dönüştüğü yerdenim

Mustafa Cengiz'im altmış üç yaşım
 İçmedim bir yapı, ağrımaz başım
 Konya'da yaşıyor bir tek kardeşim
 Ecdadımın oluştuğu yerdenim

65. ÖZLEDİM GARDAŞ

O-kul-dan ge-lin-ce /çel-lik oy-nar-dık
 Şim-di o gün-le-ri /öz-le-dim gar-daş
 Her sabah kalkınca gızgın bazlama
 Yağ sürüp yemeyi özledim gardaş

Acar çarşı önü kahvesi hanı
 Leblebi alırdık Hanifi Can'ı
 Demircoğlu Ali elinde fonu
 Şişelerde gazı özledim gardaş

Damdan dama gergin radyo anteni
 Arkasına salıktığım paytonu
 Çocukken giydiğim kısa pantulu
 Naylon ayakkabıyı özledim gardaş

Televizyon yoktu radyo skeci
 Baston kenarına ardıç tikeci
 Anamın yuduğu asbap tokacı
 Kilim yıkamayı özledim gardaş

İstasyonun çakma taşlı yolunu
 İple çevirdiğim tozzak folumu
 Sebze çarşısının şeker balını
 Tahin pekmezini özledim gardaş

Yaz gelince çaya gidip çimmeyi
 Delikli parayla şeker almayı
 Japon keteninden gömlek giymeyi
 Gara şalvarları özledim gardaş

Mayısta pamuğun otun gazmayı
 Portakal çiçeği ipe düzmeyi
 Yannık ayranını yoğurt süzmeyi
 Yağlı bazlamayı özledim gardaş

Doratımı hergün tımar etmeyi
 Ata binip Mutalıp'a gitmeyi
 Sıcaklarda dut dibinde yatmayı
 Deli poyrazını özledim gardaş

Her sabah kalkınca darı bazlama
 Köpür közde soğan, biber közleme
 Hele bir de etli çemen tuzlama
 Eski töreleri özledim gardaş

Kavağın başından üzüm almayı
 Emmimgilden çağla erik çalmayı
 Dezzemgile gidip orda galmayı
 Gülle oynamayı özledim gardaş

66. GÖR BENİ

Ya-re-nim çok, /ben ya-ren-siz/ o-la-mam
 Ya-ren yol-daş, /ben ya-ren-siz/ ka-la-mam
 Belki senin gibi hiç de bulamam
 Araya araya bulsunlar beni

Doru tayım çekilirken tavlaya
 Aşiretim göç ederken yaylaya
 Çok şükürler olsun ulu Mevla'ya
 Arap atın üzerinde gör beni

Avşar beyi beyliğinden düşse de
 Yavru şahan yücelerde uça da
 Dadal Oğlum kanat takıp kaçsa da
 Kalelerin surlarında gör beni

Kozanoğlu derler beylerin hası
 Gelin hep beraber çekelim yası
 Hacın, Sis, Yarsufat, hepsinin başı
 Dedelerden torunlardan sor beni

Çukurova turaçların öterken
 Koyunların yavruları dökerken
 Dan ağarır şafak vakti sökerken
 Mayaların zincirinde gör beni

Namık Kemal zindanında yatsa da
 Dostlarım geldi mi diye baksa da
 Koca Payas kalelerin çökse de
 Yıkı dökük taşlarından sor beni

Mustafa Cengiz'im Hörtükler soyum
 Oğuz Türklerinden geliyor boyum
 Vilayetim Hatay, Dört Yol, Ocaklı köyüm
 Dört Yol'a gelip de sorsunlar beni

67. ULU ÇINAR

O-cak-lı o-ku-lu /Ba-şöğ-ret-me-ni
 Os-ma-no-ğul-la-rın/ Mu-sa Ka-zı-m'ı
 Bisiklete biner, gider-gelirdi
 Osmanağaların Musa Kazım'ı

Çocuğudum gittiğimde okula
 Sıra yapıp, sınıflara dıkıla
 Kara tahta üstü yazı şekile
 İlk orada gördüm Musa Kazım'ı

Tarım-iş dersinde çıkartıp dışa
 Kazma kürek ile toprağı deşe
 Tehnenin önünden aşağı köşe
 Giderken görürdüm Musa Kazım'ı

Din dersinde abdest alır, görerek
 El bağlardı huşu ile durarak
 Duaları anlatırdı severek
 Osmanağaların Musa Kazım'ı

Üç ayak kurardı; çekerdi resim
 Bizleri dizerdi:’’ Şuraya basın!’’
 Çok güzel disiplin, bilirdi işin
 Ocaklı Okulu Musa Kazım'ı

Her sabah toparlanıp, içerdik andı
 Uzatın elleri, temizlik derdi
 Kontrol ederdi bizatihi kendi
 Görünce titrerdik Musa Kazım'ı

Üç vilayet görmüş, aynı köyünde
 Adam gibi, adamlık var soyunda
 Emekl'oldu, vefat etti köyünde
 Ocaklı Köyü'nün Musa Kazım'ı

Mustafa Cengiz'im hürmet ederim
 Dua okur, mezarına giderim
 Sefa, Naci, Hasan sizlere derim
 Huzurla yatırın, Musa Kazım'ı!

68. SEVİYORUM DÖRTYOL'UMU

Çı-kıp yay-la-sın-da /sey-ran ey-le-yip
 Te-ma-şa-yı/ se-vi-yo-rum /Dört-yo-l'um
 Ban-raz o-lu-ğun-dan /oy-ma bar-dak-la
 Su içmesin seviyorum Dört yol'um

Gezip yaylaları Üçkoz'u Çat'ı
 İçersin ayrı, katı mı katı
 Meşe kömüründe mangalda eti
 Yemesini seviyorum Dört Yol'un

Tarlasından darısının sömeği
 Çalışır tarlada verir emeği
 Beşikgöl 'de alabalık yemeyi
 İnadına seviyorum Dört Yol'un

İçi gülle dolu sepet kolunda
 Çalışır insanlar kendi halinde
 Türlü meyve çeşit çeşit dalında
 Toplamayı seviyorum Dört Yol'un

Temmuz gelip yaylalara göçmeyi
 Pınarından buz gibi su içmeyi
 Orak ile ekinini biçmeyi
 Gem sürmeyi seviyorum Dört Yol'un

Kayıkla denizden balık tutmayı
 Kıyıda suya olta atmayı
 Tek isteğim Mıgır'ına çıkmayı
 Seyranını seviyorum Dört Yol'un

Sahilde seyretmek günün batışın
 Seherinde horozların ötüşün
 Hele de üstüne duman çöküşün
 Zom zomunu seviyorum Dört Yol'un

Çökek 'teki kızılıcığın elmasın
 Pamukların haral dolu balyasın
 Romanların vur patlasın oynasın
 Çalmasını seviyorum Dört Yol'un

Mart ayında gelen Hacı Leyleğin
 Taze pişmiş poçe ile gevreğin
 Göklerdeki ay yıldızlı bayrağın
 Süzüşünü seviyorum Dörtyol'un

Mustafa Cengiz'im attım dertlerim
 Hayranıyım mert olanın, mertlerin
 Arkamdan havlayan bütün itlerin
 Ürüşünü seviyorum Dörtyol'un

69. SILA MEKTUBU

Ah-met A-bim /e-mek-li ol-du /Kon-ya'-da
 Ö-len-le-rin/ ad-la-rı-nı /ver di-yor
 Ka-ra Pa-la /ben gel-me-den /öl-dü de
 Eşe Dezze duruyor mu, sor diyor

Gadir Arslan kitabını yazdı mı
 Emin Can'ım Hac'a gidip gezdi mi
 Deli Çay'ın dereleri azdı mı
 Hallerini gör hele de sor diyor

Mehmet Ocak köy yolunu açtı mı
 Tünel yapıp, içme suyu geçti mi?
 Dörtyollular çeşmelerden içti mi?
 Susuz sokak kaldı mı ki gör diyor

Açıldı mı otobanın yolları
 Burcu burcu kokuyor mu gülleri
 Kötü idi nasıl oldu halleri
 Musa Kazım nasıl oldu sor diyor

Narenciye çiçeğini açtı mı?
 Kuşlar yuva yapıp, yavru uçtu mu?
 Topaktaş'a bu yıl karlar düştü mü?
 Bizim evler uçtu mu ki sor diyor

Abim yılmaz hastaneye yattı mı?
 İyi olup umresine gitti mi?
 Pekmezcide keklik, turaç öttü mü?
 Avcılar da vuruyor mu sor

Yenergilin dondurması bitti mi?
 Terör bitip yaylasına gitti mi?
 Pekmezci'de keklik turaç öttü mü?
 Avcılarda vuruyor mu sor diyor

Dükkanına yaptırdı mı daraba
 Terminale uğruyor mu araba
 İkizlerin Ocaklı'dan Harab'a
 Otobandan yol geçti mi sor diyor

İlyas Macit minibüsü sattı mı?
 Bahçesine türlü meyve yetti mi?
 Topaktaş'ta terör işi bitti mi?
 Yaylacılar gidiyor mu sor diyor

Şoförlerin Erzin-Dörtyol kavgası
 Nasıl oldu kara kızın sevdası
 Ocaklı'da koca çınar gövdesi
 Hızarcılar kesti mi ki sor diyor

Hasan Başkan dar yolları açtı mı?
 Cıplak İsmet yeni eve göçtü mü?
 Emir oğlu ekinini biçti mi?
 Biçer-döver geldi mi ki sor diyor

Mustafa Cengiz'im selam eylerim
 Tüm Hatay'ın, kazaların köylerin
 Büyük küçüklere selam eylerim
 İyiler mi hallerini sor diyor

70. DERTLİ KAZIMA İTAFEN

Sa-na de-rim sa-na /ey dert-li Ka-zım
 Ka-dir As-lan dert-le-ri-ni deş-ti mi?
 Dörtüol'a derneğe geldin geceye
 Hüzünlenip elden ele göçtün mü?

Çökek dağlarında geçi güttüğün
 Tahrayı alıp da odun ettiğin
 Çınara ad yazıp dilek tuttuğun
 Eski günler hayaline düştü mü?

Nasıl idi çökmer zimen gülleri
 Garipsi mi geldi sana elleri
 Aynı mıydı deli poyraz yelleri
 Yeller vurup sızılının geçti mi?

Duruyor mu Beşikgöl 'ün kayası
 Çıkıp seyrettin mi şöyle doyası
 Dumlu Kale, Misis, Ayas, Payas'ı
 Oturup da dertlerini açtın mı?

Gelse idin dezzen dayın halana
 Belki çare olur yarana
 Gel soralım diler isen bilene
 Beklediğin kara tren kaçtı mı?

Güllünün aşkından yandın gavruldun
 Esti deli poyrazıyla savruldun
 Koca çınar gövdesiydin devrildin
 Abu Kevser şarabından içtin mi?

Hataymışsın anlıyorum sesinden
 Çıkamadın daha Güllü yasından
 Dedikoducunun pis nefesinden
 Ataş vurup bedenini yaktın mı?

Mustafa Cengiz'im hep gider önde
 Kara gün dostuyum hep böyle günde
 Ömür sona doğru bugün de dün de
 Mezarına gül nergisler açtı mı?

71. DÖRTYOL ELİNDE

De-mir-ci-nin /o-ca-ğı-nı/ üf-le-yen
 Kö-rük der-ler /bi-zim Dört-yol /e-lin-de
 Etine yapışıp kanın emene
 Sülük derler Dörtyol elinde

Bahçelerde al vur yapan talanı
 Sevinirler kayıp yitik bulanı
 Satılmayan sebzelerin kalanı
 Çürük derler bizim Dörtyol elinde

Bıçak alıp elin ile soyduğun
 Şatafatlı allı pullu giydiğin
 İpe asıp güneşlere koyduğun
 Soluk derler bizim Dörtyol elinde

Bahar gelir yeşillenir obalar
 Yaz gelince tüm sökülür sobalar
 Terleyince bacaklarda yaralar
 Bişik derler bizim Dörtüol elinde

Külleniyoır goca gazan garası
 Gışın akar çarşambanın deresi
 Yarı açık gapınızın arası
 Gınık derler bizim Dörtüol elinde

Gudretten çekilmiş gara gaşların
 İnci mercan sanki beyaz dişlerin
 Topuğa örülmüş uzun saçların
 Belik derler bizim Dörtüol elinde

Fazla yorma geçmez başın ağrısı
 Düşündükçe çıkar işin doğrusu
 At eşşeğın yanda gezen yavrusu
 Gölük derler bizim Dörtüol elinde

Göçü gatar ettim dizdim sıraya
 Fıtil işlemeyen azgın yaraya
 Okunmayan bizde eski paraya
 Silik derler bizim Dörtüol elinde

Gölgesinde oturduğun meşeye
 Alayımı doldursunlar şişeye
 Aslını bilmeyen soysuz kişiye
 Kırık derler bizim Dörtüol elinde

Bizim köydür şu karşıdan görünen
 Çevresinde adam gibi bilinen
 Ayağına sarıp ipe giyilen
 Çarık derler bizim Dörtüol elinde

Dalda olan meyvelerin tümüne
 Ekşi meşki getirseler önüne
 Gavun garpuz yetmeyince tümüne
 Kelek derler bizim Dörtüol elinde

Eli ile arpa buğday ekene
 At öküzle karasaban çekene
 Gurk yatınca yumurtadan çıkana
 Cülük derler bizim Dörtüol elinde

Mustafa Cengiz'in ekmek aşında
 Yiğit olan yiğit görür
 Gara çadırlıya dağın başında
 Yörük derler bizim Dörtüol elinde

72. GURBETTEN SILAYA MEKTUPLAR 2

E-kin e-kip /çek-ti-niz mi/ sa-pı-nı
 Bö-yük a-nam /i-çi-yor mu /ha-pı-nı
 Yanım Bekir oynuyor mu topunu
 Aldığım bot yırtıldı mı gör diyor

Portakalın sağıldı mı balları
 Kapımızın açtı mı ki gülleri
 Toz topraklı bizim köyün yolları
 Başkan asfalt yaptı mı ki gör diyor

Bahçe çiti püren ile ördü mü?
 Dağda bağlar hepsi arsa oldu mu?
 Menduh Akkoyunlu hac'tan geldi mi?
 Sakalını uzattı mı gör diyor

Levent gene kaynatır mı demiri
 İsmail emmi yapıyor mu semeri
 Seller gelip kapatınca geveri
 Bizim bahçe susadı mı gör diyor

Yama yaptım patlayınca tekere
 İçmem artık perhiz var şekere
 Ünsal Ateş uğruyor mu lokale
 Emekliler derneğine sor diyor

Kebapçılar yapıyor mu döneri
 Kestiler mi yokuştaki çınarı
 Topaktaş'ta arpa yurtlak pınarı
 Gürül gürül akıyor mu gör diyor

Cemal Ocak verdiği sözü duddu mu?
 Hasanbeyli yaylasına geddi mi?
 Zeytinyağlarını satıp bitdi mi?
 Bize biraz ayırdı mı sor diyor

Ocaklıda acar çarşısı orası
 Şimdi geldi konuşmanın sırası
 Aman babam öldü galan mirası
 Gardaşlarım böldü mü ki gör diyor

Yıkıldı mı filik Mehmet'in gonağı
 Doğurdu mu dezzemgilin ineği
 Portakalda tavukların düneği
 Paf çakallar geliyor mu sor diyor

Vecih abi banrazcığa çıktı mı?
 Terzi Osman elbisemi dikti mi?
 Arapoğlu kerpiçleri döktü mü?
 Temelleri attı mı ki gör diyor

Mustafa Cengiz'im içimden geçen
Her nerede varsa köyümden göçen
Ekmeğini yiyip suyunu içen
Herkeslere selamım var, ver diyor

73. DÖRTYOLU TARİF

Na-sıl ta-rif /e-dem söy-le/ Dört-yo-l'u
Por-ta-ka-lı /man-da-li-ni /na-r'ı-nı
Yazın sıcak kışın normal geçiyor
Mığır'ının boranını karını

Bahar gelir yazı yaban yeşerir
Göcek atar halı gibi döşenir
Kışı normal buralarda yaşanır
Dört-yollu olmak her kişinin karı mı?

Canım ister anam babam kucağı
Ata dedem anam babam ocağı
Uçar kelebekler börtü böceği
Turuncu mu kırmızı mı sarı mı?

Kış gedince yeşerirken ormanlar
Bayram gelir kesilince kurbanlar
Ekin biçip savrulunca harmanlar
Arap buğday fasulye mi darı mı?

Yarıkkaya eser atar çalımı
Dokunanlar gergefdeki halı mı?
Oğul verip uçurursam arımı
Kara kovan petek polen balımı

Yüzüp gidip ummanları boylamak
 Kulağa el atıp türkü söylemek
 Yedi davulunan gaba oynamak
 Adam olan her yiğidin kar'ı mı?

Nerde görsen vurun gitsin sapığa
 Yıkayıpta tarak vurur yapığa
 Siyah saçlar belik olmuş topuğa
 Şu gelen kız koç yiğidin yari mi?

Mustafa Cengiz'im kaldım başıma
 Sevmem artık girme benim düşüme
 Bundan sonra bakacağım işime
 Hesap ettim zarar ile karımı

74. MUSTAFA CENGİZDEN BEKİR CİLA'YA CEVAP

Al-lah na-sip et-sin/ ge-ne ge-li-rim
 Dün-ya gö-zü i-le /se-ni gö-rü-rüm
 İnşallah kalkmana çare olurum
 Mehmet Ocak, Kadir gelirik gardaş

Ömer Sayıl hiç düşürmez dilinden
 Payas ile Sarıseki yolundan
 Gelip seni kaldıralım kolundan
 Şöyle bir muhabbet edelim gardaş

Yaşar biçer seni her daim söyler
 Maşuk hayırsızsa aşığı neyler
 Bekbele bitişik ordaki köyler
 Herkes seni söyler bilesin gardaş

Hatay Dört Yol Ocaklı'da oturdum
 İki kız iki erkek yetirdim
 Sana Emin Can'dan selam getirdim
 Allah selamını alalım gardaş

Kışın sonu bahar dutlar hep yetti
 Gül açıp dalında bülbüller öttü
 Mustafa Cengiz'i çok memnun etti
 Feys ile yazdığın dörtlükler gardaş

75. DEMEYE GELDİM-5 (Eşref Azgın'a ithafen)

Mar-tın be-şi bu-gün /ben de bu-ra-ya
 Da-ve-te i-ca-bet /et-me-ye gel-dim
 Burada bulunan tüm misafire
 Allah selamını vermeye geldim

Her Türk asker olur vatanın eri
 Çalıp söyleyelim burası yeri
 Kitabı tanıtın Sayın Türkeri
 Hayırlı olsun gardaş demeye geldim

Güzel geçsin gardaş senin şölenin
 Çok mutlular tüm buraya gelenin
 Kitap alıp kıymetini bilenin
 Ben de hatırını sormaya geldim

Lütfedip de davetine geldiyse
 Turgay Fatih sazlarını çaldıysa
 Kitabına kim sponsor olduysa
 Onlara teşekkür etmeye geldim

Yüksek uçar kartal ile şahinler
 Bölemezler bu vatani hainler
 Çoluk çocuk yaşlı kızlar gelinler
 Bu vatan bölünmez demeye geldim

Bana nerden geldin diye soralar
 Arayıp da buralarda bulalar
 Vatan için şehit veren analar
 Uzatan elleri öpmeye geldim

76. KIRIKHAN'A SELAM

Do-kuz yüz el-li üç/ yı-lın-da sa-na
 Ye-di ya-şın-day-dım/ gel-dim Kırık-han
 Ceviz yokuşundan yokuş aşağı
 Virajları döndüm geldim Kırıkhan

Değirmende vardı dönen dolaba
 Aşireti Çerkezleri Arap'a
 Ağaları kapı kulu maraba
 Zenginlerin vardır senin Kırıkhan

Orta lise akademi okulun
 İş adamı Rahmi Vardı ekolün
 Börtü böcek oradaki her kulun
 Aş ekmeğin veriyorsun Kırıkhan

Çınarların ekiliydi yolundan
 Ördek kazın uçuşurlar gölünden
 Gıcıcıdan aşağı yolun solundan
 Kurtlu soğuk sudan geldim Kırıkhan

Sarımazı Belen hanın suyundan
 Bizim ince dilin evin önünden
 Eşref Azgın gıcı onun köyünden
 Sora sora geldim sana Kırıkhan

Vasi Köse yazar duyurur sesin
 Hatay keşif dergi okur herkesin
 Yazın kızgın yeli alır nefesin
 Gönül dostlarımın yanı Kırıkhan

Gölbaşından türlü türlü kuşların
 Kar yağmıyor ılımandır kışların
 Dünya tanır çok meşhurdur dişlerin
 Hatay keşif seni yazar Kırıkhan

Hatay kâşif her gün seni yazıyor
 Göllerinde ördek, kazın yüzüyor
 Dedeoğlu planını çiziyor
 Apartmanlar dikmek için Kırıkhan

Uluslararası çevrenin yolu
 Ayparlar'ım hastanenin doktoru
 Pınar başındaki muhteşem gölü
 Dostlarımla gezip gördüm Kırıkhan

Beyazıt bostandır yatır kalesi
 Orda yatar insanların alası
 Hacı Hakkı Konyalının duası
 Aşiretin yuvasıdır Kırıkhan

Deli Bekirli'nin narlı bahçesi
 Kavun karpuz havuç pamuk tarlası
 Amik ova az bulunur böylesi
 Adana Halep'in yolu Kırıkhan

Çevresinden geçer Kumlu'nun yolu
 Solu çırçır sağı vardı Petrolu
 Hamamat hamamı Amiğin gölü
 Kavunu karpuzu nar-ı Kırıkhan

Hatay keşif senden yükselir sesi
 Ciğerci Cuma'yla bulur neşesi
 Hayad Rahmi Vardı vasi köşesi
 Dostlarımın obasıdır Kırıkhan

Davetim var dostlarım toplanıp gele
 Beyazıt Bostan'ın yattığı yere
 Yazın sıcak yeli çıksın hele
 Mustafa Cengiz'den selam Kırıkhan

77. HÜDDÜDÜYÜ ÖZLEDİM

Yağ-mur ça-mur /ya-lın a-yak /gi-der-dik
 Kı-şın çiz-me /giy-me-si-ni /özledim
 Çatala lastikle gönü bağlayıp
 Sapan yapıp kuş vurmaya özledim

Atla, gemle dövülürdü harman
 Çifter çifter kesilirdi kurbanlar
 Püren, kekik, yavşan kokan ormanlar
 Yaylalarda kardeleni özledim

Bahçelerden elma, erik çalardık
 Elma şeker alır bol bol yalardık
 Zil çalınca sınıflara dolardık
 ‘‘Koş Ali, koş’’ demesini özledim

Tahtadandı at araba tekeri
Çolak Ali satar horoz şekeri
Mektep evden İnce Bel'e yukarı
İnekleri sürmesini özledim

Camlarını siler idi ablamız
İlk akşamdan yanar idi lambamız
Okuyupta yazmak bütün çabamız
İlkokulun önlüğünü özledim

Bayramlarda dolapları kurulur
Kaldırıma fotoroman serilir
Mart deyince ota destur verilir
Hüddüdünün açışını özledim

Dolmuş yoktu yayan gider gelirdik
Gazoz içer neşemizi bulurduk
Sıcaklarda ter içinde kalırdık
Gölge bulup yatışını özledim

Resim yapıp taş kalemle boyardık
Yalaklara dokuz taşı sayardık
Dizgin yapıp kamyata binerdik
"Deh deh" deyip binmesini özledim

Mustafa Cengiz'im vardım farkına
Kapıldık hayatın dönen çarkına
Çocukluğum birden geldi aklıma
Çelik çomak oynamasının özledim

78. GÖRÜNÜR M'OLA

Ya-nık De-ğir-men' -den /To-ro-s'a doğ-ru
 Bak-san bi-zim ev-ler /gö-rü-nür m'o-la?
 Kamışlı Boğaz'dan geyik ücesi
 Türlü kekik yavşan derilir m'ola?

Mutalıp ovası Hörtükler yurdu
 Seyreleyip attım kederi derdi
 Kenarı cilbirtin, üzeri berdi
 Çiftliğin evleri duruyor m'ola?

Karatepe, Zeynep garı yurtları
 Hep kangal olurdu sürü itleri
 Baharda yeşeren üçgül otları
 Fabrika olunca kurudu m'ola?

Garakah'ın başı gümrük binası
 Köylü Zeynep, Zert Ali'nin anası
 Ekilen yer Hörtük, Hüyük orası
 Toros'un binası kuruldu m'ola?

Bitti artık arpa buğday ekişi
 Kaldı mı ki keklik, turaç ötüşü?
 Bizim Zertin Hasan, Erol Nebi'si
 Eski dost deyip de sarılır m'ola?

Kelin deresinden ceren tepesi
 Çobanların pırnal kesme sopası
 Konar göçer eski dostlar hepsi
 Daha oralarda barınır m'ola?

Pamuk ekip, kavun karpuz sattığım
 Kelin deresinde inek güttüğüm
 Happan kurup türlü kuşlar tuttuğum
 Acep bizim evler duruyor m'ola?

Serbest bölge oldu çift, çubuk bitti
 Her taraf fabrika temelin attı
 Mustafa Cengiz'in gönülden tahtı
 Eski günlerine yerilir m'ola?

79. BAĞRASCIK

Ba-har ge-lir /ye-şil-le-nir /te-pe-ler
 Ke-ki-ği ke-ve-ni /bol Bağ-ras-cı-k'ın
 Üç koz yaylasından Zorkun'a doğru
 İçinden geçiyor yol Bağrascık'ın

Karpuzu artarsın çatlatır suyu
 Nice kurdu kuşu saklıyor koyu
 İnsanlar rahatı bulsunlar deyu
 Her yanı şifadır el Bağrascık'ın

Her tarafa güzel yapılmış evler
 Türlü türlü kuşlar şarkını söyler
 Hoş sohbet ediyor ağalar beyler
 O goca ağaçlar koz Bağrascık'ın

Belki bir gün gelir konarım sana
 Üç beş tahta çakar, sakın bir yana
 Direk üstü balkon çıkarıp öne
 Çekerek resmini poz Bağrascık'ın

Küçük Bağrascık'ın yörebi sırtı
 Mehmet Toksoy evi çamların altı
 Yaylaların hası yiğidi merdi
 Sinemde barınır dil Bağrascık'ın

Mustafa Cengiz'in budur arzusu
 Hiç olmadı koyun ile kuzusu
 Elinde çiftesi bir de tazısı
 Gelirim yapmaya av Bağrascık'ın

80. SIRAPINAR

Bir ev or-da /bir ev bur-da /gö-rü-nür
 Ha-va su-yu gü-zel/ Sı-ra-pı-na-r'ın
 Avallık ekmişler evler önüne
 Buz gibi havası Sırapınar'ın

Yolları biraz dar kenarı telli
 Rüzgârı hiç durmaz hep poyraz yelli
 Her taraf yemyeşil çiçekli güllü
 Rutubeti olmaz Sırapınar'ın

Kadir Arslan ekmiş kivi üzümü
 Hilmi Bozkurt bamdan çalar sazını
 Sıra sıra akan suyun gözünü
 Bir başka havası Sırapınar'ın

Yarı şose olmuş asfalt yolları
 Her tarafı yeşil meyve dalları
 İşinde gücünde Allah kulları
 Bacaları tüter Sırapınar'ın

Taşlufacık'tan yol Sırapınar'a
 Nursel Seçer yapmış evin kenarı
 Sırtımı verdim goca çınara
 Şahinleri tünere Sırapınar'ın

Elma armutların toplan irisini
 Ala garga yiyor köyün darısını
 Mustafa Cengiz'im gidip göresim
 Buz gibi havası Sırapınar'ın

81. ÜÇKOZ

Ah-met-çik dü-zün-den/ ç1-kın-ca yo-la
 İ-çin-den ge-çi-yor/ yo-lu Üçkoz'un
 Goşen'in Osman'ı yaptırmış evi
 Sanki yaylaların balı Üçkoz'un

Her tarafa ordan ayrılır yollar
 Yeşile bürünür tepeler beller
 Hayma asma dalı açılmış güller
 Havası bir başka olur Üçkoz'un

Havası çok güzel rüzgârı deli
 Hoş olur havası deresi beli
 Suyundan içerse bir kişi veli
 Doyamaz tadına içer Üçkoz'un

Kirazlar vişneler ekmişler orda
 Maydanoz naneler ekilmiş yerde
 Bizim goca Selat ikide bir de
 Selam gönderiyor bize Üçkoz'un

Mustafa Cengiz'im senden git tanı
 Her tarafı güzel çevresi yanı
 Eskiden kötüydü şimdi çok yeni
 Pırıl pırıl olmuş yolu Üçkoz'un

82. TAŞLIFACIK

Ye-ni ku-ru-lu-yor /ev-ler yol-la-rı
 Pı-rıl pı-rıl her yer /Ta-şı-fa-cı-k'ın
 İki yorgan ile bir battaniye
 Yatması çok güzel Taşlıfacık'ın

Dernek başkanımız sözünün eri
 Anlatmakla bitmez hizmette yeri
 Yayla olduğunda o günden beri
 Çöpleri toplanır Taşlıfacık'ın

Kuyu vurdurmuşlar yayla dışına
 Suyunu çekiyor depo başına
 Elektrik çekmiş evin içine
 Yanar pırıl pırıl Taşlıfacık'ın

Yaptığı hizmetler saymakla bitmez
 Ne kadar çalışsa daha da yetmez
 Başı pare pare dumanın bitmez
 Kışları yağışlı Taşlıfacık'ın

Nursel Seçer almış oradan evin
 Emmim dayılarım gelsinler deyun
 İkincin üzeri balkonda çayın
 İçmesi hoş olur Taşlıfacık'ın

İşte geldik altmış altı yaşına
 Her gece yaylalar girer düşüme
 Mustafa Cengiz'im bir gün başına
 İnşallah çıkarım Taşlıfacık'a

83. GEÇMİŞİ YAŞASAM DİYORUM

Es-ki ço-cuk-lu-ğum /gel-se bir da-ha
 Sa-pan-la kuş-la-rı /vur-sam di-yo-rum
 Pamuk çapalayıp ekin biçerek
 Şimdi döven olsa sürsem diyorum

Bahar gelir keklik turaç sesleri
 İncirde vururduk ötlük kuşları
 Koyu gölge eser kuyu başları
 Vurup da kafayı yatsam diyorum

Ağaçtandı at araba tekeri
 Aradık mı bulamazdık şekeri
 Karakese Çökek'ten de yukarı
 Topaktaş'a yazın gitsem diyorum

Kerpiçten olurdu köyün evleri
 İki kat olurdu ancak boyları
 Orta Asya'dan gelen Türk'ün soyları
 Arşısı alaya kadar sürsün diyorum

Avarlık ekedik bahçe bostanlar
 Megafonla satılırdı destanlar
 Kollu makine ile diker fistanlar
 Anam olsaydı da dikse diyorum

Asfalt nerde idi tozluydu yollar
 Davar kılındandı yerdeki çullar
 Yağmur eksik olmaz gelirdi seller
 O günler gelmese gitse diyorum

Eski günler hep giriyor düşüme
 Çar çakallar hep el attı işime
 Şimdi geldim altmış altı yaşına
 Ömür böyle geldi geçti diyorum

Yedi davul çeker idik halayı
 Gurbet elde özler idik sılayı
 Mustafa Cengiz'im bundan dolayı
 Vatan, Bayrak, Allah aşkı diyorum

84. ADADIM GARDAŞ

E-nin-de so-nun-da /koç kur-ban o-lur
 Kaf-kas Dev-let-le-ri /böy-le mi ka-lır
 Eski kurtlar bir gün hayfını alır
 Bu canı vatana adadım gardaş

Zarfin üzerine dursam pul gibi
 Sürüp giden taze ışıkn dal gibi
 Kemer sıkılmış uzun boylu yar gibi
 Bu canı vatana adadım gardaş

Altın kafesine girmiş kuş gibi
 Gözü kömür sürme çekmiş kaş gibi
 Bağrıma vurduğum kara taş gibi
 Bu canı vatana adadım gardaş

Sızımı dindirmez kalıplan buzlar
 Mezalim zulmüne yüreğim sızlar
 Esarete düşmüş analar kızlar
 Bu canı vatana adadım gardaş

Dünyaya gelince ettim yemini
 Albayrağa vermiş kanım demini
 Vatan için oluk oluk kanımı
 Bu canı vatana adadım gardaş

Mustafa Cengiz'im şehit olana
 Bu devirde namus ile kalana
 Hadi buyrun vatan için şölene
 Bu canı vatana adadım gardaş

85. AHMET KABAKLI HOCAMA İTAFEN

Kon-fe-rans-lar ver-din /çok ca-hil-le-re
 Al-la-h'ın rah-me-ti/ üs-tü-ne ho-cam
 Konuşmacı olup Dörtyol'a geldin
 Tatlı sohbetini dinledim hocam

Kürsüye oturup ettin sohbeti
 Üzerine olsun Hakkın rahmeti
 Huri kızlarıyla sana cenneti
 Hak nasip eylesin kabaklı hocam

İçeri girip yanına durup
 Konuşmacıların çiçekten grup
 Uzun uzun sohbetinle oturup
 Hak nasip eyledi dinledim hocam

Davetine geldim Hacı Bayram'ın
 Nerde olsa konuşmana hayranım
 Hak böyle istemiş iki bayramın
 Eşinle birlikte gittiniz hocam

Mustafa Cengiz'im ne desem boşa
 Her canlı olanın gelecek başa
 Dilerim Allah'tan gidesin hoş
 Cennette makamın bulasın hocam

86. SÖYLENSİN BUGÜN

Ma-ya-nın ba-şı-nı /çe-kin u-ru-ma
 Av-şa-r'ın tür-kü-sü /söy-len-sin bu-gün
 Nerde eli kuşlu beyler paşalar
 Geriye bakıp da dövünsün bugün

Bin boğa yücesi şahin yuvası
 Sarız Pınarbaşı Avşar ovası
 Mor belikli kızlar çeksin mayası
 Türküsü dillerden düşmesin bugün

Aşsın Torosları gağnı sesleri
 Katar olsun obaların göçleri
 Eşlik etsin turaç keklik kuşları
 Nesilden nesile söylensin bugün

Atamızın yurdu Avşar elleri
 Gidip seyran edem nedir halleri
 Kekiği yavşanı hele gülleri
 Kokusu yollara serilsin bugün

Mustafa Cengiz'im dünya Türkünü
 Alıp gelsin kaftanını borkünü
 Bir vuruşta düşmanın kırkını
 Leşleri yerlere serilsin bugün

87. KUZUCULU

Köp-rü-den ge-çin-ce /İ-ca-di-ye'-ye
 Ba-kın-ca gö-rü-nür /yol Ku-zu-cu-lu
 Her taraf bakımlı çarşısı temiz
 Parkın oturacak yer Kuzuculu

Dar yolların her tarafa açılmış
 Direklere lambaların takılmış
 Güzel güzel çiçekleri dikilmiş
 İnşallah neşeni bul Kuzuculu

Göşen Emmi ile kasaba olmuş
 Uzun yıl çalışıp emekler vermiş
 Zühtü abi Resul Bey bugüne gelmiş
 Bekir'den Yaşar'a kal Kuzuculu

Parkınız çok güzel dinlenme yeri
 Çalışkan insanlar anlığın teri
 Hele başkanımız sözünün eri
 Arşa kadar öyle kal Kuzuculu

Çaya gidin alabalık yemeye
 Gönlüm ister kaza olsun seneye
 Ne hacet var başka bir söz demeye
 Bu benim arzumdur bil Kuzuculu

Adam gibi yakışanı yapıyor
 Kimi aman dese hemen kopuyor
 Küçük yanak büyük elin öpüyor
 Bu dünya durdukça kal Kuzuculu

Öğretmen Lisesi duyurdu adın
 Mehmet Toksoy hocam getirdi tadın
 Bu güneçe gelmiş geçmiş miladın
 En huzurlu günü bu Kuzuculu

Manifaturacı çarşıda yeri
 Vecihi abi Lütfü işinin eri
 Sizi tanıdığım o günden beri
 Arşa kadar böyle kal Kuzuculu

Dostlarım var sıkça gelir giderim
 Diyet varsa peşin peşin öderim
 Bütün dostlarıma selam ederim
 Mustafa Cengiz'im duy Kuzuculu

88. ARKADAŞ

Ye-re ka-zık ça-kıp /A-tı örk-ler-dik
 Hap-pan ku-rup /A-rap-te-li /bek-ler-dik
 Arpaçine şemedeni saklardık
 Çocuklukta hep bunları arkadaş

Gülle oynardık vurmacına sıkarak
 Kuş avlardık küncü dalı yakarak
 Beş davulla halebeyi çökerek
 Oynar idik düğünlerde arkadaş

Çatal yapıp lastiğinen bağlardık
 Dut incirde ötlük kuşu avlardık
 Bazlamayı sac üstünde yağlardık
 Kardaş bacı bir arada arkadaş

Kaşa ile atı tımar ederdik
 Semer vurup hep oduna giderdik
 Odunu semere sarıp gelirdik
 Getirip de satar idik arkadaş

Karasaban ile bahçe sürerdik
 Sap üstünde atla gemi döverdik
 Yaş dudu kesip de dirgen eğerdik
 Malamayı aktarırdık arkadaş

Anamız dikerdi pantulu kısa
 Hazırlık yapardı gelmeden kışa
 Ocağı kayardık hartlapnan meşe
 Isınırdık gardaş bacı arkadaş

İnciri yağlardık ederdin belben
 Çığ üstüne döküp ederdik sergen
 Ocağın başına serili çuldan
 Oturup küncüyle yerdik arkadaş

Mustafa Cengiz'im yazayım size
 Bulguru kaynatıp hazırız yaza
 Domatis biberin salçası güze
 Teşlerinlen kaynar idi arkadaş

89. YEMEK İSTİYOR

Dü-şü-nüp de/ sor-dum de-li /gön-lü-me
 Her sa-bah baz-la-ma/ ye-mek is-ti-yor
 Soğan salatası üstüne somak
 Yuka ekmeğinen yemek istiyor

Maydanoz tereyle marulla roka
 Kızgın bazlamayı içine büke büke
 Meşe kömüründe etleri dike
 Yanında yoğurtla yemek istiyor

Tarhana çorbası pişerken suda
 Fırından çıkınca sıcak pide
 Süs biberi sirke limon turşuda
 Bulgur pilavını yemek istiyor

Yannık yayılınca bir topak yağı
 Petek balın varsa beklersin neyi
 Torbada süzmeyi gelecek deyi
 Getirin yiyelim demek istiyor

Gara tavuklara happan kurmayı
 Süreklerde sığırcıklar vurmayı
 Ispanak böreğe yağı sürmeyi
 Gızgın saç üstünde yemek istiyor

Ceyhan'a gidip de şapka almayı
 Burnaz'ın dibine suya dalmayı
 Antakya'dan gelen gara hurmayı
 Şalvara sürüp de yemek istiyor

Ocaklı yokuşu virajın yanı
 Mustafa Cengiz'in evinin önü
 Ömür biter bir gün gelse de sonu
 Babam Ali Cengiz demek istiyor

90. ALLAH'IN SOPASI

He-la-li ha-ra-mı /bil-mez-sin ni-ye
 Al-la-h'ın so-pa-sı /yok mu-dur gar-daş
 Yalancı şahitle iki mahkeme
 Allah'ın sopası yok mudur gardaş

Hani gardaş idi hani bacısı
 Birini yaparsın günah keçisi
 Şimdi çıkar yavaş yavaş acısı
 Allah'ın sopası yok mudur gardaş

Kırk tilki dolanır her gün düşünde
 Gözün doymaz onun bunun peşinde
 Kestiniz ekmeği aldın işinde
 Allah'ın sopası yok mudur gardaş

Allah bu bilmezsin ne yapar işi
 Ne kötülük yapsa kendine kişi
 Üç tane dalkavuk üç bilirkşi
 Allah'ın sopası yok mudur gardaş

Davul zurna borunuzda ötüyor
 Kendin çalıp kendine de yetiyor
 İnsanoğlu bir gün hayat bitiyor
 Allah'ın sopası yok mudur gardaş

Mustafa Cengiz'im kendi köyünde
 Recep, Şaban, Ramazan'ın ayında
 Paranız var ağzınız kaf dağında
 Allah'ın sopası yok mudur gardaş

91. ASKER...

Bir Türk gen-ci /yir-mi-si-ne /ba-sın-ca
 Da-vul-lu zur-na-lı /as-ke-re gi-der
 Otobüse biner valiz elinde
 Mendil sallayarak askere gider

Varıp da kışlaya teslim olunca
 Komutana esas duruş durunca
 Sancağına bir de selam verince
 Şerefi şanıyla askere gider

Daha ilk acemi gider talime
 Görüp gülmeyesin sakın haline
 Marş marş verilince durma yerine
 Düşürüp de sizi talime gider

Yemin vermiş bayrağının üstüne
 Su doldurmuş mataraya destine
 Selam verir atamızın büstüne
 Tam asker olarak telime gider

Acemilik bitip usta olunca
 Sağ salimen birliğine varınca
 Askerliğin şuuruna erince
 Göğsü kabararak talime gider

Aslan oldu artık kükreder yerinde
 Azgın olur delilik var serinde
 Hiç nöbetten kaçmaz gece birinde
 Nöbet tutmak için noktaya gider

Hiç fark etmez doğusuyla batısı
 Çinko kaplı barakanın çatısı
 Nöbet tutar nizamiye kapısı
 Parola sorarak nöbete gider

Namussuza göz açtırmaz dağlarda
 Ana baba gece gündüz ağlarda
 Sınırımın düzenini sağlarda
 Korur vatanımı nöbete gider

Dağ taş demez her yer onun otağı
 Soysuzu bulursa atar köteği
 Askerliktir koç yiğitler yatağı
 Vurur dipçiğini nöbete gider

92. DÖRTYOL SEVDAMIZ

Ka-dir Ars-lan /ta-ri-hi-ni /ya-zı-yor
 Meh-met O-cak /Ha-ca gi-dip /ge-zi-yor
 Emin Can'ım şiir yazıp diziyor
 Bir başkadır bizim Dört Yol sevdamız

Mayalı bazlama sacın üstüne
 Sular doldururduk toprak desdine
 Babamın giydiği lastik mestine
 Bir başkadır bizim Dört Yol sevdamız

Oruç tutulurdu ekin biçerek
 Gastalın suyundan yatıp içerek
 Yanık değirmenden beri geçerek
 Bir başkadır bizim Dörtüyl sevdamız

Mehmet Ocak hocaların hocası
 Kış boyunca tüter idi bacası
 Deli Cihat Terzi Mehmet nicesi
 Bir başkadır bizim Dörtüyl sevdamız

Onbaşı'nın ora petrolün yanı
 Beserek İsmail'in çarşıda hanı
 Yerde kalmayacak şehidin kanı
 Bir başkadır bizim Dörtüyl sevdamız

Bahca yokken hep ovaydı yazılar
 Bahar gelir her yer koyun kuzular
 Ispanak, lahana, tere, pazılar
 Bir başkadır bizim Dörtüyl sevdamız

Mustafa Cengiz'im yazmaktır işi
 Değer verdik amma değmezmiş kişi
 Adam diye gezer çıbanın başı
 Bir başkadır bizim Dörtüyl sevdamız

93. SARIMAZI'YA ÖZLEM

To-ra-man-dan çık-tım /gö-rün-dü ev-ler
 Ba-şın-dan ek-sil-mez /yel Sa-rı-ma-zı
 Çocukluğu Mutalıp'ta geçirdim
 Benim gönlümdesin bil Sarımazı

Zert Ali'nin oğlu Hasanla Nebi
 Tavşan kanı olur çayının demi
 Ata torba takar verirdi yemi
 Yolların tozluydu dün Sarımazı

Yapalağa kadar dayanmış evler
 Keklikler turaçlar şarkını söyler
 Senden örnek alsın bakıp da köyler
 Değer kıymetini bil Sarımazı

Her tarafı parke kilit taşları
 Herkes çok çalışkan güzel işleri
 Deli poyraz yağmur olur kışları
 Çamurların bitti gör Sarımazı

Zeynep garı çadır yeri Karataş
 Zertle şeker babam ile arkadaş
 Kuzular kaynaşır koyunda telaş
 Sürülerin nerde bul Sarımazı

Burnaz suyu Turunçlu'dan geçince
 Kör kuyuda yorgunluğun atınca
 Akşam olur karanlığın çökünce
 Geçmişine bir bak gör Sarımazı

Erol başkan yollarını yaptırmış
 Çift yol ile kaldırımlar döktürmüş
 Yol kenarı ağaçları diktirmiş
 Kırk sene geriye dön Sarımazı

Motorlu değirmen yeri yıkılmış
 Tarlalara ayçiçeği ekilmiş
 İnsanlar yaşlanmış beli bükülmüş
 Gençlik uçtu gitti gör Sarımazı

Eskiden köy idin şimdi beldesin
 İki tepe üstü belli yerdesin
 Erol başkan ile çok çok öndesin
 Değer kıymetini bil Sarımazı

Hani sert Aliyle o Zeynep garı
 Peyniri basardı çökelek deri
 Mustafa Cengiz'in gönlünde yeri
 Hörtük Ali nerde sor Sarımazı

Aşık Mustafa Cengiz'in Serbest Ölçülü Şiiri

94. EŞİM FATOŞ'A

Bak bitanem
 Seni kendime eş, çocuklarıma ana seçtim
 Bazen tatlı söyledim, bazen de acı
 Fakat daima ediyorum başımın tacı
 İşte budur mutluluğun ilacı

Gönlümün sultanı, evimin direği, canımın yoldaşı
 Soframa koyduğun nohutlu bulgur aşısı
 Gönlümde yaktığın ataşısı...
 Bazen seni üzerim, bazen alır gezerim
 Gün olur senin için uzun uzun yazarım
 Canım, bitanem
 Gönül köşküm
 Ceylan bakışlım
 Yazması allı pullu, güllü nakışlım
 Acısı hüznü, muhabbeti çok sevimli
 Bazen küsen, bazen rüzgâr gibi esen...
 Ne olur, bakma kusuruma sen...
 Bazen deniz gibi taşar, erken durulursun
 İnsan bu, tasalanma, gün gelir yorulursun

Yaş kemale erip vakit tamam olunca
Oturur dizinin dibine sigaramı yakarım
Gözlerine bakarım
Sen her ne kadar ‘‘hadi deli’’ desen de
Ben seni deli gibi seveceğim
Ne söylersen karşında boyun eğeceğim
İki oğlun, iki kızın ve seni
Ömür boyu seveceğim...

EK 8. Aşık Emin Can'ın Şiirlerinde Biçim ve İçerik

Şiir No	Ölçü	Duraklı Beyitler	Kafiye Düzeni İlk İki Dörtlük	Ayak	Uyak Çeşidi	Konu	Dörtlük Sayısı	Mahlas
1.	7	4+3	abab/abxb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	9
2.	8	4+4	baba/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
3.	8	4+4	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	7	Emin
4.	8	5+3	abab/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	5	Can
5.	8	5+3,4+4	abab/cccb	Döner Ayak	Tam/Zengin Uyak	Maddi Aşk	5	Emin
6.	8	4+4	abab/cccb	Döner Ayak	Yarım/Tam Uyak	Manevi Aşk	5
7.	8	4+4	bbab bb/cccb bb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	7
8.	8	4+4	axxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Bayrak Sevgisi	4
9.	8	4+4,3+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	6
10.	8	4+4	aaa bb/cc bb	Tek Ayak	Tam/Zengin Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
11.	8	4+4	abab/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	3
12.	8	4+4	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
13.	8	4+4	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım/Tam Uyak	Manevi Aşk	5	Emin Can
14.	8	4+4	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	8	Emin Can
15.	8	5+3	aaa bb/cc bb	Döner Ayak	Zengin Uyak	Maddi Aşk	2
16.	8	4+4	baxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Zengin Uyak	Maddi Aşk	5
17.	8	4+4	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
18.	8	4+4	aaa bb/cc bb	Tek Ayak	Tam/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4
19.	8	5+3/6+2	aaa bb/cc bb	Tek Ayak	Tam/Zengin Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
20.	8	4+4	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	3	Emin Can

21.	8	4+4	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
22.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
23.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4
24.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Sıla	4
25.	11	5+6/6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4
26.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin Uyak	Maddi aşk	4
27.	11	4+4+3	abxb/abxb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	6
28.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Toplum	3
29.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım	İnsan	4
30.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
31.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	6
32.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
33.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	3
34.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Dört Yol	4
35.	11	6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Toplum	8
36.	11	4+4+3 6+5	bbab/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Dost	3
37.	11	4+4+3	baxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	3
38.	11	4+4+3 6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Akdeniz	3
39.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
40.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Öğüt	3
41.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	4

42.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Toplum	5
43.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Övgü	6
44.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Toplum	8	Aşık Emin
45.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
46.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
47.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin Uyak	Toplum	5
48.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin Uyak	Maddi Aşk	4
49.	11	6+5 4+4+3	aaab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Manevi Aşk	4
50.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4	Aşık Emin
51.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Öğüt	4
52.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Manevi Aşk	3
53.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Toplum	4
54.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4
55.	11	4+4+3 6+5	bbbb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Övgü	5
56.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
57.	11	6+5	baxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	İnsan	3
58.	11	6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	İnsan	5
59.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4
60.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
61.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	İnsan	5
62.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	İnsan	5

63.	11	4+4+3	aaa bb/cbb bb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Vatan-Bayrak	3
64.	11	4+4+3	aaab/cbb	Döner Ayak	Tam Uyak	Yurt-Belde	3
65.	11	6+5	abab/cbb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	3
66.	11	6+5	aaab/cbb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Öğüt Verici- Öğretici	4
67.	11	6+5	abba/cbb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	3
68.	11	6+5	abxb/cbb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	6
69.	11	6+5	axxb/cbb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4
70.	11	4+4+3 6+5	abxb/cbb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	3
71.	11	6+5	abab/cbb	Döner Ayak	Zengin Uyak	Maddi Aşk	3
72.	11	6+5	abxb/cbb	Döner Ayak	Zengin Uyak	Öğüt Verici- Öğretici	4
73.	11	6+5	abxb/cbb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	İnsan	4
74.	11	6+5	aaab/cbb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	5
75.	11	6+5	abxb/cbb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	5
76.	11	6+5	abxb/cbb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Toplum	4
77.	11	4+4+3 6+5	abxb/cbb	Döner Ayak	Zengin Uyak	Toplum	4
78.	11	6+5	baxb/cbb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4	Aşık Emin
79.	11	6+5	aaab/cbb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	4
80.	11	6+5	abxb/cbb	Tek Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	6
81.	11	6+5	abab/cbb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Doğa	7
82.	11	4+4+3	abxb/cbb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Doğa	5

83.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Doğa	6
84.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	8
85.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	4
86.	11	4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin Uyak	Maddi Aşk	4
87.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	6
88.	11	4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Aşık Emin
89.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Can
90.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
91.	11	4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
92.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4	Aşık Emin
93.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Aşık Emin
94.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
95.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
96.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
97.	11	6+5 4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Yurt	10
98.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Yurt	5
99.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Yurt/Kahramanlık	8
100.	11	6+5 4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Yurt/Kahramanlık	8
101.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Samsun	8

102.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Yurt/Kahramanlık	5
103.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Yurt/Kahramanlık	4	
104.	11	4+4+3	baxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Yurt/Kahramanlık	13
105.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Toplum	4
106.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Toplum	4	Emin
107.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Toplum	4
108.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Toplum	4	Aşık Emin
109.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Manevi Aşk	7	Emin Can
110.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Toplum	4
111.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Toplum	3
112.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Toplum	10
113.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Toplum	5
114.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Toplum	10
115.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	İnanç	4
116.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Toplum	3	Aşık Emin
117.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Toplum	6	Aşık Emin
118.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	İnanç	4
119.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin Uyak	Toplum	4	Aşık Emin
120.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Toplum	4
121.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Yurt /Belde	8
122.	11	4+4+3	aaabb/ccbbb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Yurt	12

123.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin Uyak	Toplum	6	Aşık Emin
124.	11	6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can
125.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Yurt	4
126.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Yurt	6
127.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin /Tam Uyak	Kahramanlık	6	Can
128.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Türklük	8	Can
129.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Yurt	5	Can
130.	11	4+4+3 6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Yurt/ Kahramanlık	4	Can
131.	11	6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	İnanç	6	Emin Can
132.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Toplum	5
133.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Mevlâna	4	Emin Can
134.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Öğüt verici- Öğretici	6
135.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin /Tam Uyak	Manevi Aşk	4
136.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
137.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Manevi Aşk	6
138.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin Uyak	Maddi Aşk	4
139.	11	4+4+3	aaab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	İnsan	2
140.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım/Tam Uyak	Maddi Aşk	5
141.	11	4+4+3 6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
142.	11	4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
143.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Aşık Emin

144.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
145.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Can
146.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
147.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
148.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
149.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
150.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4
151.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Aşık Emin
152.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
153.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	7
154.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Aşık Emin
155.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
156.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
157.	11	6+5	abbb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Aşık Emin
158.	11	6+5 4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Aşık Emin
159.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can

160.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
161.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
162.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Can
163.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Aşık Emin
164.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
165.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	5	Aşık Emin
166.	11	6+5	bbab/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
167.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Doğa/Maddi Aşk	5
168.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
169.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
170.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	7	Can
171.	11	6+5	bbab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Doğa	7
172.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
173.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	7
174.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4

175.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
176.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
177.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
178.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4
179.	11	4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
180.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	5
181.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4
182.	11	6+5 4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	5
183.	11	4+4+3	aaabb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	4
184.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	7	Emin Can
185.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can
186.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
187.	11	4+4+3	aaabb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Yurt/Kahramanlık	6	Emin Can
188.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Yurt/Kahramanlık	8	Emin
189.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Anne	4
190.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	İnsan	4
191.	11	6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Kutsallık	5

192.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Yerme/Yergi	4
193.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Yurt/Kahramanlık	5	Can
194.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	5	Aşık Emin
195.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4
196.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	5	Emin
197.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
198.	11	4+4+3	aaabb/ccbb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Can
199.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
200.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
201.	11	6+5	aaabb/ccbb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6
202.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Yaşlılık	6	Can
203.	11	6+5	aaabb/ccbb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
204.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
205.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Anne	4
206.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	5

207.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Aşık Emin
208.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
209.	11	6+5 4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
210.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
211.	11	4+4+3	bbbb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Doğa	5
212.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	8
213.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Kahramanlık	5
214.	11	6+5	aaabb/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4
215.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
216.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
217.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	3
218.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
219.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin Uyak	Maddi Aşk	4
220.	11	6+5	bbab/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	3	Emin Can

221.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
222.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
223.	11	6+5	aaba/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	3
224.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
225.	11	6+5 4+4+3	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	5
226.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
227.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
228.	11	6+5	aaxb/cccb	Tek Ayak	Tunç Uyak	Maddi Aşk	4
229.	11	4+4+3	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
230.	11	6+5	abxbc/dddbc	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
231.	11	6+5 4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım/Tam Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
232.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım/Tam Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
233.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
234.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
235.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Öğüt	4

236.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
237.	11	4+4+3	abxbb/cccb	Tek Ayak	Cinaslı/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Can
238.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4
239.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
240.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	7	Emin Can
241.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Türklük	7
242.	11	6+5	abxbb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	3
243.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	5
244.	11	6+5	bbab/cccb	Tek Ayak	Tunç Uyak	Maddi Aşk	3
245.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6
246.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
247.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	9	Emin Can
248.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
249.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Can
250.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	7	Emin Can
251.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
252.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
253.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	6

254.	11	6+5	axxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	7	Emin Can
255.	11	6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	7	Emin Can
256.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can
257.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
258.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin
259.	11	4+4+3 6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
260.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
261.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
262.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
263.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
264.	11	6+5	axab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
265.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
266.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
267.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin
268.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5

269.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
270.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
271.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Aşık Emin
272.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
273.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
274.	11	6+5	axabb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
275.	11	6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can
276.	11	6+5 4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
277.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
278.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	7	Emin Can
279.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
280.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	4
281.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	7	Emin Can
282.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
283.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4

284.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
285.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
286.	11	6+5	bbab/cccb	Döner Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
287.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin
288.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
289.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	4
290.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
291.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	7	Emin Can
292.	11	6+5	aaabb/ccbbb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
293.	11	6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
294.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
295.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
296.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin
297.	11	6+5	aabb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
298.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Kahraman-lık/Yurt	4
299.	11	6+5	aaabb/ccbbb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	4
300.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Özlem	15	Emin Can
301.	11	4+4+3	aaabb/ccbbb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	8	Emin Can

302.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
303	11	6+5 4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
304.	11	6+5	aaabb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
305.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can
306.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	5
307.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
308.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
309.	11	6+5 4+4+3	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can
310.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
311.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
312.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
313.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
314.	11	6+5	aaabb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3	Emin Can
315.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
316.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Aşık Emin

317.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3	Emin Can
318.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	3
319.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
320.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can
321.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
322.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can
323.	11	6+5	aaabb/ccbbb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Can
324.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	3	Emin Can
325.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Cinaslı/Yarım Uyak	Öğüt	4	Emin Can
326.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5	Emin Can
327.	11	6+5	aaabb/ccbbb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Emin Can
328.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
329.	11	4+4+3	aaabb/ccbbb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Belde/Yurt	5
330.	11	4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
331.	11	6+5	aaabb/ccbbb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
332.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Cinaslı/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
333.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Emin Can
334.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	Kahraman-lık/Yurt	6
335.	14	7+7	aaabb/ccbbb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
336.	14	7+7	aaxb/ccxb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4

337.	14	7+7	abxb/ccxb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
338.	14	7+7	aaaabb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Maddi Aşk	3
339.	14	7+7	xxxab/cccab	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Bayrak	5	Can
340.	abxb/cccb	Tek Ayak	Tam/Yarım Uyak	Öğüt	5
341.	xaabb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Vatan/Kahramanlık	9
342.	Yarım Uyak	Vatan
343.	Zengin/Tam Uyak	Yalnızlık
344.	Maddi Aşk
345.	Tam/Yarım Uyak	Vatan/Kahramanlık
346.	Yarım Uyak	Doğa/Öz-lem
347.	aabb/ccbb	Zengin/Yarım Uyak	Öğüt	5
348.	Tam Uyak	Öğüt	4
349.	Tam/Yarım Uyak	Öğüt
350.	Vatan/Kahramanlık
351.	Öğüt
352.	Vatan/Kahramanlık
353.	İnanç
354.	Maddi Aşk
355.	Maddi Aşk
356.	İlim
357.	Vatan/Kahramanlık

358.	x b x b / b x x b	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Vatan/Kahramanlık	12
359.	İnanç
360.	Maddi Aşk
361.	Maddi Aşk
362.	Vatan/Kahramanlık
363.	Öğüt
364.	Maddi Aşk
365.	Maddi Aşk
366.	Maddi Aşk
367.	Yurt/Belde
368.	Manevi aşk
369.	Maddi Aşk
370.	Maddi Aşk
371.	Maddi Aşk
372.	Maddi Aşk
373.	Ölüm
374.	Maddi Aşk
375.	Manevi aşk
376.	Maddi Aşk
377.	Maddi Aşk
378.	Maddi Aşk

EK-9. Aşık Mustafa Cengiz'in Şiirlerinde Biçim ve İçerik

Şiir No	Ölçü	Duraklı Beyitler	Kafiye Düzeni İlk İki Dörtlük	Ayak	Uyak Çeşidi	Konu	Dörtlük Sayısı	Mahlas
1.	7	5+2	abxb/ccxc	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	8
2.	7	4+3	bbxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	İnsan	6	Mustafa Cengiz
3.	7	4+3	aaab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Belde/Yurt	16	Cengiz
4.	8	6+2	aaab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Zengin Uyak	İnsan	10	Mustafa Cengiz
5.	8	4+4	aaab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	İnsan	8	Mustafa
6.	8	6+2	aaab/cccb	Tek Ayak	Yarım/Tam Uyak	Belde/Yurt	7	Mustafa Cengiz
7.	8	4+4	aaaab/ccccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Toplum	10
8.	8	5+3	aaab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Toplum	8	Mustafa Cengiz
9.	8	5+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım/Tam Uyak	Belde/Yurt	23	Mustafa Cengiz
10.	8	4+4	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	20	Mustafa Cengiz
11.	8	4+4	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Toplum	6	Mustafa Cengiz
12.	8	4+4	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Belde/Yurt	6	Mustafa Cengiz
13.	8	4+4	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Toplum	10
14.	8	3+5 4+4	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Ağıt	10	Mustafa Cengiz
15.	8	5+3	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	9	Mustafa Cengiz
16.	8	6+2 5+3	abab/cccb	Döner Ayak	Yarım/Tam Uyak	Belde/Yurt	8	Mustafa Cengiz

17.	8	3+5 6+2	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Öğüt	8
18.	8	5+3	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Yerme/Yergi	7	Mustafa Cengiz
19.	8	4+4	aaab/cccb	Tek Ayak	Yarım/Tam Uyak	Özlem	12	Mustafa Cengiz
20.	8	4+4	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Belde/Yurt	8	Mustafa Cengiz
21.	8	6+2	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Övgü	10	Mustafa Cengiz
22.	8	5+3	aaab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Özlem	20	Mustafa Cengiz
23.	8	4+4	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım/Tam Uyak	Övgü	8	Mustafa Cengiz
24.	8	4+4	abab/cccb	Döner Ayak	Yarım/Tam Uyak	Belde/Yurt	5	Mustafa Cengiz
25.	8	4+4	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Dostluk	7	Mustafa Cengiz
26.	8	4+4	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Toplum	6	Mustafa Cengiz
27.	8	5+3 4+4	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım/Tam Uyak	Özlem	17	Mustafa Cengiz
28.	8	4+4	abab/cccb	Tek Ayak	Yarım/Tam Uyak	Toplum	11	Mustafa Cengiz
29.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Belde/Yurt	12	Mustafa Cengiz
30.	11	6+5 4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Dostluk	14	Mustafa Cengiz
31.	11	6+5 4+4+3	aaab/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Doğa	7	Mustafa Cengiz
32.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	8	Mustafa Cengiz

33.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	13	Cengiz
34.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Mustafa Cengiz
35.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	11	Mustafa Cengiz
36.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Vatan/Kahraman-lık	5
37.	11	4+4+3	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Toplum	8
38.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	5	Mustafa Cengiz
39.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Vatan/Kahraman-lık	6
40.	11	4+4+3 6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	8	Cengiz
41.	11	6+5 4+4+3	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde/Yurt	8	Cengiz
42.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Tunç/ Zengin Uyak	Vatan/Kahraman-lık	5	Cengiz
43.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	İnanç	6	Cengiz
44.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/Yarım Uyak	İnsan	10	Cengiz
45.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Zengin/Tam Uyak	Toplum	7	Mustafa Cengiz
46.	11	4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	5
47.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Maddi Aşk	5
48.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Toplum	8
49.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Dostluk	11	Mustafa Cengiz
50.	11	6+5	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Doğa	6
51.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Doğa	7	Mustafa Cengiz
52.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Tek Ayak	Tunç/ Zengin Uyak	Toplum	12	Mustafa Cengiz
53.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Övgü	9	Mustafa Cengiz

54.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/ Zengin Uyak	Övgü	5
55.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Maddi Aşk	4	Mustafa Cengiz
56.	11	4+4+3 6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	9	Cengiz
57.	11	4+4+3	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	6
58.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Maddi Aşk	4
59.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Övgü	8	Mustafa Cengiz
60.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Maddi Aşk	6	Mustafa Cengiz
61.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Belde /Yurt	5	Mustafa Cengiz
62.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/ Zengin Uyak	Ağıt	6	Mustafa Cengiz
63.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Övgü	8	Mustafa Cengiz
64.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Belde /Yurt	14	Mustafa Cengiz
65.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Özlem	10
66.	11	4+4+3	aaab/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Övgü	7	Mustafa Cengiz
67.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Övgü	8	Mustafa Cengiz

68.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde /Yurt	10	Mustafa Cengiz
69.	11	4+4+3	abab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Özlem	12	Mustafa Cengiz
70.	11	6+5 4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Dostluk	8	Mustafa Cengiz
71.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Belde /Yurt	13	Mustafa Cengiz
72.	11	4+4+3	aaab/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Özlem	11	Mustafa Cengiz
73.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Belde /Yurt	8	Mustafa Cengiz
74.	11	6+5	aaab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Dostluk	5	Mustafa Cengiz
75.	11	6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Tam Uyak	Ozanlık	6
76.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Belde /Yurt	14	Mustafa Cengiz
77.	11	4+4+3	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Özlem	9	Mustafa Cengiz
78.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Belde /Yurt	8	Mustafa Cengiz
79.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Yarım Uyak	Belde /Yurt	6	Mustafa Cengiz

80.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde /Yurt	6	Mustafa Cengiz
81.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Belde /Yurt	5	Mustafa Cengiz
82.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Belde /Yurt	6	Mustafa Cengiz
83.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Yarım Uyak	Özlem	8	Mustafa Cengiz
84.	11	6+5	aaab/cccb	Tek Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Vatan	6	Mustafa Cengiz
85.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Zengin/Tam Uyak	Övgü	5	Mustafa Cengiz
86.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Türklük	5	Mustafa Cengiz
87.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Belde /Yurt	9	Mustafa Cengiz
88.	11	6+5 4+4+3	aaab/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Dostluk	8	Mustafa Cengiz
89.	11	4+4+3 6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Övgü	7	Mustafa Cengiz
90.	11	6+5	abab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Yarım Uyak	Toplum	6	Mustafa Cengiz
91.	11	4+4+3 6+5	abab/cccb	Döner Ayak	Tunç/Zengin Uyak	Toplum	9
92.	11	4+4+3	aaab/cccb	Tek Ayak	Tunç/Tam Uyak	Belde /Yurt	7	Mustafa Cengiz
93.	11	6+5	abxb/cccb	Döner Ayak	Tam/ Yarım Uyak	Belde /Yurt	10	Mustafa Cengiz
94.	Tunç/Tam Uyak	Maddi Aşk